

GOVERNMENT OF INDIA
DEPARTMENT OF ARCHAEOLOGY
CENTRAL ARCHAEOLOGICAL
LIBRARY

CLASS _____

CALL No BP4 Pat-Kas

D.G.A. 79.

नालन्दा-देवनागरी-पालि-ग्रन्थमालाय

अभिधम्मपिटके

पट्टानपालि

(त्तित्तियो भागो)

पट्टानसंशोधको
भिक्षु जगदीसकस्सपो

बिहारराजकीयेन पालिपकासनमण्डलेन
पकासिता

बु० २५०५

१९६१

वि० २०१६

वितरक
मोतीलाल बनारसीदास,
नेपाली खपरा,
पोस्ट बाक्स नं० ७५,
वाराणसी ।
(भारत)

THE PAṬṬHĀNA

(Part III)

General Editor
BHIKKHU J. KASHYAP

11049

BPa4
Pat./Kas

PĀLI PUBLICATION BOARD
(BIHAR GOVERNMENT)

B. E. 2505

V. E. 2018

1961

CENTRAL ARCHAEOLOGICAL
LIBRARY, NEW DELHI.

Acc. No. 11049

Date 21.2.62

Call No. B. 4 / Pet / Kar

Sole Agents:

MOTI LAL BANARASI DAS,

Nepali Khapara,

Post Box No. 75,

Varanasi.

(India)

GENERAL PREFACE

The teaching of the prophets is generally distorted by the beliefs of the world and the interpretations of the priests. If we wish to ascertain what the founders of great religions taught, we have to get back to the original sources.

Buddhism in all its forms goes back to the life and teaching of the Buddha. While the austerities practised by him till he attained enlightenment appeal to the Hinayāna, the Pāli, or the Southern school, his life of service and compassion for 45 years after the attainment of enlightenment is the authority for the Mahāyāna, the Sanskrit or the Northern school.

The religious quest springs from the consciousness of the imperfection and suffering of the world. The questions which worried Tolstoy in the fiftieth year of his life disturb all thinking men. "What is life? Why should I live? Why should I do anything? Is there any meaning in life that can overcome inevitable death?" Nijinzky summed up the whole problem in his *Diary* when he wrote: "The whole life of my wife and of all mankind is death." How can we be saved from the body of this death? This is the problem of religion.

The Buddha traces suffering to selfish desire. Suffering is the result of tension between a living creature's essential impulse to try to make itself into the centre of the universe and its essential dependence on the rest of creation. Craving is that which binds the individual to the creative process. The individual with selfish desire becomes the slave of the universe. We can overcome suffering only if we get rid of *trṣṇā* or *taṇhā*. To attempt to get rid of suffering through the various devices of self-deception is not to cease to suffer but to suffer in a different way.

The Buddha formulates the eight-fold path of morality which helps us to eliminate selfish desire and overcome suffering.

Recd. from Mrs. M. S. Ram Manohar Lal, Delhi on 4.1.62 for Rs. 30/- per set for 4 vols.

When the Upaniṣads declare, "That thou art", *tat tvam asi*, it is not a mere statement of fact. It is a call to action. Make thyself that which thou know thou canst be. Whereas the Hindu mind believes in a permanent element in the individual which can stand firm and unshaken in the midst of change, the Buddhist stresses the dynamic character of the self. No change is possible with an unchanging consciousness. We can achieve the possibilities in us by the exertion of the will rather than by the play of the intellect. Religion is not a creed, but a vital process. It is no use railing against God or destiny when we are ourselves the authors of our disgrace. If few are chosen, it is because few choose to be chosen. The Buddha laid stress on the creative freedom of man. The Buddha did not encourage dependence on the supernatural. He could not conceive of a being capable of creating a world for the express purpose of its creatures praising him. The ten veramaṇīs or prohibitions or abstinences called *daśaśīla* or *daśaśikṣāpada* which the novices in the path of Buddhism utter are given in these words : "I take upon myself the abstinence, (1) from destroying life, (2) from taking what is not given, (3) from leading an unchaste life, (4) from speaking untruth, (5) from giving myself to intoxicating drugs, (6) from eating at irregular hours, (7) from seeing musical and dancing performances and other shows and pageants, (8) from wearing garlands, perfumes, unguents and other bodily decorations, (9) from using high couches and seats, (10) from accepting gifts of gold and silver." The first five are the Buddhist *pañcaśīla*.

Pāṇātipātā veramaṇī sikkhāpadaṃ samādiyāmi
 Adinnādānā veramaṇī sikkhāpadaṃ samādiyāmi
 Kāmesu micchācārā veramaṇī sikkhāpadaṃ
 samādiyāmi
 Musāvādā veramaṇī sikkhāpadaṃ samādiyāmi
 Surā-meraya-majja-pamādaṭṭhānā
 veramaṇī sikkhāpadaṃ samādiyāmi

Conflicts in the world are conflicts in the human soul enlarged. If men were at peace within themselves, the outer conflicts

between nations would inevitably cease. By practising the Buddha's pañcaśīla we will develop patience, courage, love and unselfishness. The Buddha teaches us that even in an age of anxiety and violence, it is possible to gain and maintain inner harmony, which is not at the mercy of outward circumstance.

Nirvāṇam paramam sukham : Nirvāṇa is the highest bliss. It is not a negative state of annihilation but a positive state of joy, consciousness grown from an unhappy to a beatific one. The Buddha does not tell us that man is but a bubble on the turbulent surface of nature and that he has no destiny save to undergo dissolution. The Hindu affirms that man can realise his identity with Brahman, the ground of all being; the Buddhist says that man can live in a transfigured world where *samsāra* and *nirvāṇa* are one. In *Mahā-saccaka Sutta*, the Buddha himself is reported to have described the supreme triumph of reaching the goal of his quest as follows :

“When this knowledge, this insight had arisen within me, my heart was set free from intoxication of lusts, set free from the intoxication of becomings, set free from the intoxication of ignorance. In me, thus emancipated, there arose the certainty of that emancipation. And I came to know : “Rebirth is at an end. The higher life has been fulfilled. What had to be done has been accomplished. After this present life there is no further for this or that. This last insight did I attain to in the last watch of the night. Ignorance was beaten down, insight arose, darkness was destroyed, the light came, inasmuch as I was there strenuous, earnest, master of myself.” Thus ended the struggle of six long years.

The Buddha is said to be a physician. Even as the physician strives to restore to health a sick man, the Buddha tries to restore us to our normal condition. If our leaders become normal, we may be able to replace the present social order in which division, falsehood and violence prevail, by a new one in which humanity, truth and brotherhood will reign.

On the occasion of the 2,500th anniversary of the Buddha' parinirvāṇa, the Government of India decided to publish standard versions in Devanāgarī Script of the complete Pāli and the Sanskrit texts of the two schools, Southern and Northern, in the hope that some of the readers of these books may be impelled to love the good, to practise altruism and hold their spirit aloof from the desires and ambitions of the world.

S. Radhakrishnan

General Editor's Preface

In this Volume we are publishing the first part of the *Duka-Paṭṭhāna* of the *Paṭṭhānapakkaraṇa* (*Dhammānūloma*) of the *Abhidhamma-Piṭaka*. As we have already given an introduction to it in the first Volume of the book, it is not necessary to write any thing more at this place.

The present edition has been prepared co-ordinating the following versions of the text:—Burmese—*Chaṭṭha-Saṅgāyana* publication, 1956; Siamese—*Mahāmakūṭa* Government publication, 1926; and Sinhalese—edited by Pandita Kirielle Ñāṇawimala Thera, 1954.

**

**

**

The Basic MSS of this volume have been edited by the Venerable Acharya D. Sasanasiri, Principal, International Pali Institute, Mahabodhi Society, Sarnath; and finally revised and seen through the press by our learned Editor, Shree Birbal Sharma, M. A.

My best thanks are due to them for their prompt and valuable cooperation.

Bhikkhu J. Kashyap.

सम्पादकीय

इस भाग में पट्टानपालि (धम्मनुलोम) के दुकपट्टान का प्रथम भाग प्रकाशित किया जा रहा है। इसका परिचय पहले भाग की भूमिका में ही आ गया है अतः उसके विषय में यहाँ कुछ लिखना आवश्यक नहीं समझा।

यह संस्करण निम्नलिखित ग्रन्थों के आधार पर तैयार किया गया है :—बर्मी-संस्करण, छट्ट-सङ्गायन प्रकाशन (१९५६); स्यामी-संस्करण, महामकुट राजकीय प्रकाशन (१९२६); तथा सिंहली-संस्करण, पण्डित किरिअल्ले आणविमल थेर द्वारा सम्पादित (१९५४)।

***

***

***

प्रस्तुत ग्रन्थ के मूल पाण्डुलिपि का संशोधन, महाबोधि अन्तर्राष्ट्रीय पालि प्रतिष्ठान, सारनाथ के प्राचार्य, श्री महास्यविर आचार्य शासनश्रीजी ने तथा उसका अन्तिम संशोधन हमारे विद्वान सम्पादक, श्री बीरबल शर्मा, एम० ए० ने किया है। अतः ये व्यक्ति हमारे धन्यवाद के पात्र हैं।

भिक्षु जगदीश काश्यप

THE PĀLI ALPHABET IN DEVANĀGARĪ AND ROMAN CHARACTERS

VOWELS.

अ a   आ ā   इ i   ई ī   उ u   ऊ ū   ए e   ओ o

CONSONANTS WITH VOWEL "A"

क ka	ख kha	ग ga	घ gha	ङ ṅa
च ca	छ cha	ज ja	झ, ञ jha	ञ ña
ट ṭa	ठ ṭha	ड ḍa	ढ ḍha	ण ṇa
त ta	थ tha	द da	ध dha	न na
प pa	फ pha	ब ba	भ bha	म ma
य ya	र ra	ल la	व va	स sa
		ह ha	ळ ḷa	अं am

VOWELS IN COMBINATION

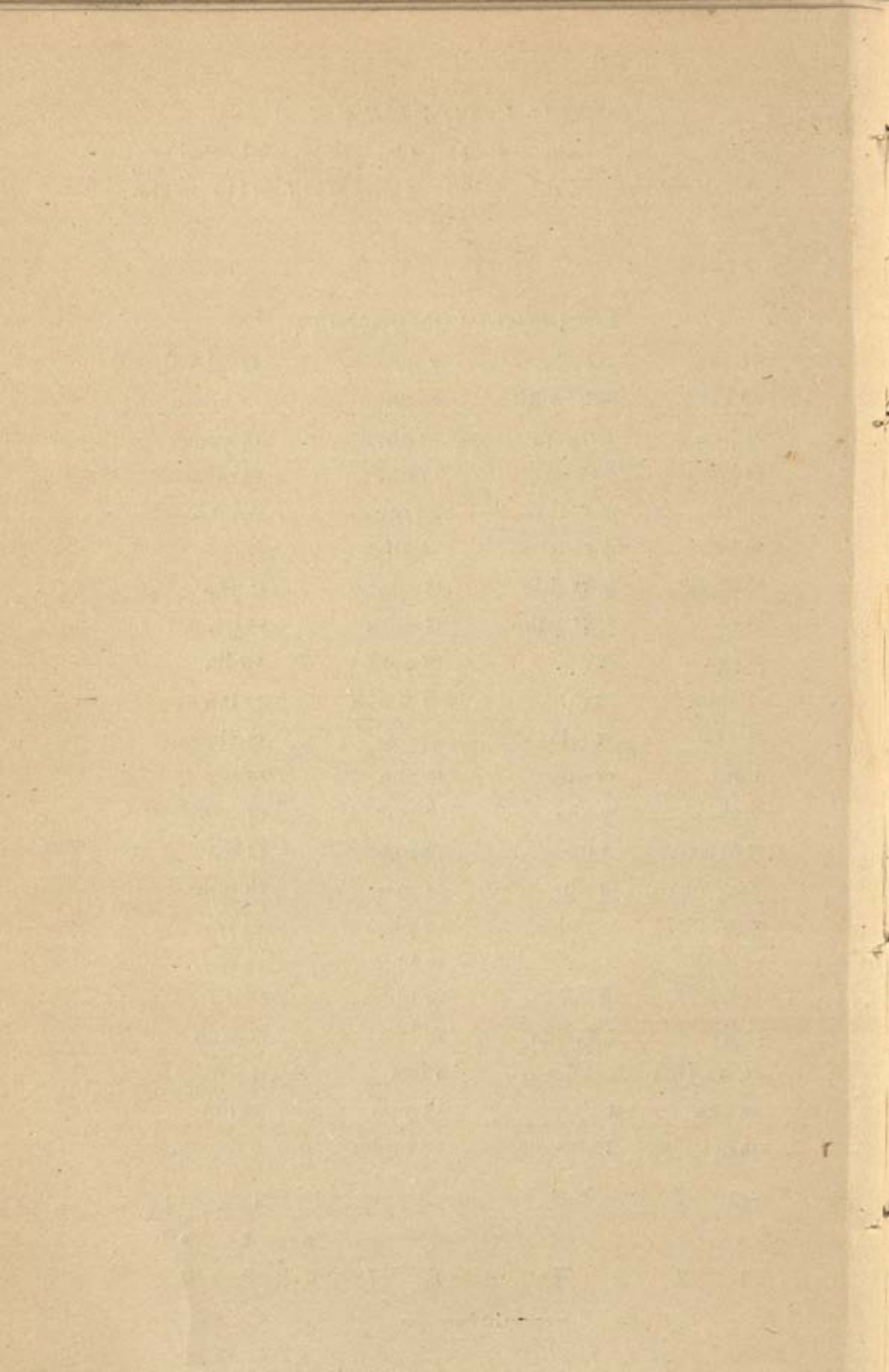
क ka का kā कि ki की kī कु ku कू kū के ke को ko
ख kha खा khā खि khi खी khī खु khu खू khū खे khe खो kho

CONJUNCT—CONSONANTS

क्क kka	ञ्ज ñja	द dva	म्ब mba
क्ख kkha	ञ्झ, ञ्ह ñjha	ध dhya	म्भ mbha
क्य kya	ञ्ज ñña	ध्व dhva	म्म mma
क्रि kri	ञ्ह ñha	न्त nta	म्य mya
क्ल kla	ट्ट, ट्ठ tta	न्त्व ntva	म्ह mha
क्व kva	ट्ट, ट्ठ ttha	न्थ nthā	य्य yya
क्य khya	ड्ड, ड्ढ dda	न्द nda	य्ह yha
क्व khva	ड्ड, ड्ढ ddha	न्द्र ndra	ल्य lya
ग्ग gga	ण्ट ñṭa	न्ध ndha	ल्ल lla
ग्घ gggha	ण्ठ ñṭha	न्न, ण nna	ल्ह lha
ग्य gya	ण्ड ñḍa	न्य nya	व्ह vha
ग्र gra	ण्ण ñṇa	न्ह nha	स्त sta
ङ्क ñka	ण्ह ñha	प्प ppa	स्त्र stra
ङ्ख ñkha	त tta	फ्फ ppha	स्न sna
ङ्ग, ङ्ग ñga	त्त ttha	प्य pya	स्म sma
ङ्घ, ङ्घ ñgha	त्य tya	प्ल pla	स्य sya
च्च cca	त्र tra	ब्ब bba	स्व sva
च्छ ccha	त्व tva	ब्भ bbha	स्स ssa
ज्ज jja	द्द, द्ढ dda	ब्य bya	ह्य hma
झ, ञ्ह jjha	द्ध ddha	ब्र bra	ह्व hva
ञ्च ñca	द्य dya	म्प mpa	ळ्ह lha
ञ्छ ñcha	द्र dra	म्फ mpha	

ī=ā; f=i; ी=ī; ू=u; ूं=ū; े=e; ो=o

१	२	३	४	५	६	७	८	९	०
1	2	3	4	5	6	7	8	9	0

पट्टानपालि

१(क) दुकपट्टानं सूची

	पिट्ठङ्का		पिट्ठङ्का
१. हेतुगोच्छ्रकं		§ २-६. सहजातवारो-सम्पयुत्तवारोऽ	
१. हेतुदुकं	३	§ ७. पञ्हावारो	६
§ १. पटिच्चवारो	३	१. पच्चयानुलोमं	६
१. पच्चयानुलोमं	३	(१) विभङ्गो	६
(१) विभङ्गो	३	हेतुपच्चयो	६
हेतुपच्चयो	३	आरम्भणपच्चयो	६
आरम्भणपच्चयादि	४	अधिपतिपच्चयो	११
(२) सङ्ख्या	५	अनन्तरपच्चयो	१२
२. पच्चयपच्चनीयं	५	समनन्तरपच्चयादि	१३
(१) विभङ्गो	५	उपनिस्सयपच्चयो	१३
नहेतुपच्चयो	५	पुरेजातपच्चयो	१४
नआरम्भणपच्चयादि	५	पच्छाजातपच्चयादि	१५
नपुरेजातपच्चयो	६	कम्मपच्चयो	१५
नपच्छाजातपच्चयादि	७	विपाकपच्चयो	१६
नकम्मपच्चयादि	७	आहारपच्चयो	१६
नआहारपच्चयादि	७	इन्द्रियपच्चयो	१७
(२) सङ्ख्या	८	ज्ञानपच्चयादि	१७
सुद्धं	८	विष्णुयुत्तपच्चयो	१७
३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं	८	अस्थिपच्चयो	१८
हेतुदुकं	८	(२) सङ्ख्या	२०
४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं	८	सुद्धं	२०
नहेतुदुकं	८	पच्चनीयुद्धारो	२१
		२. पच्चयपच्चनीयं	२२
		सङ्ख्या	२२

	पिटृकुल		पिटृकुल
३. पञ्चयानुलोमपञ्चनीयं	२२	§ २. सहजातवारो	३२
हेतुदुकं	२२	§ ३. पञ्चयवारो	३२
४. पञ्चयपञ्चनीयानुलोमं	२२	१. पञ्चयानुलोमं	३२
नहेतुदुकं	२२	(१) विभङ्गो	३२
२. सहेतुकदुकं	२३	हेतुपञ्चयो	३२
§ १. पटिच्चवारो	२३	आरम्भणपञ्चयो	३३
१. पञ्चयानुलोमं	२३	अधिपतिपञ्चयो	३४
(१) विभङ्गो	२३	अनन्तरपञ्चयादि	३४
हेतुपञ्चयो	२३	अञ्जमञ्जपञ्चयादि	३५
आरम्भणपञ्चयो	२४	(२) सङ्ख्या	३६
अधिपतिपञ्चयो	२५	२. पञ्चयपञ्चनीयं	३६
अनन्तरपञ्चयादि	२५	(१) विभङ्गो	३६
अञ्जमञ्जपञ्चयो	२६	नहेतुपञ्चयो	३६
निस्सयपञ्चयादि	२७	(२) सङ्ख्या	३६
(२) सङ्ख्या	२७	सुदं	३६
सुदं	२७	३. पञ्चयानुलोमपञ्चनीयं	३६
२. पञ्चयपञ्चनीयं	२७	हेतुदुकं	३६
(१) विभङ्गो	२७	४. पञ्चयपञ्चनीयानुलोमं	३७
नहेतुपञ्चयो	२७	नहेतुदुकं	३७
नआरम्भणपञ्चयादि	२८	§ ४. निस्सयवारो	३७
नपञ्चाजातपञ्चयादि	२९	§ ५. संसट्टवारो	३७
नआहारपञ्चयादि	३०	१. पञ्चयानुलोमं	३७
नविप्पयुत्तपञ्चयादि	३०	(१) विभङ्गो	३७
(२) सङ्ख्या	३१	हेतुपञ्चयो	३७
सुदं	३१	आरम्भणपञ्चयो	३७
३. पञ्चयानुलोमपञ्चनीयं	३१	अधिपतिपञ्चयो	३८
हेतुदुकं	३१	अनन्तरपञ्चयादि	३८
४. पञ्चयपञ्चनीयानुलोमं	३१	(२) सङ्ख्या	३९
नहेतुदुकं	३१	सुदं	३९
		२. पञ्चयपञ्चनीयं	३९
		(१) विभङ्गो	३९
		नहेतुपञ्चयो	३९

	पिटृङ्का		पिटृङ्का
(२) सङ्ख्या	३६	४. पञ्चयपञ्चनीयानुलोमं	५५
सुद्धं	३६	नहेतुदुकं	५५
३. पञ्चयानुलोमपञ्चनीयं	३६	३. हेतुसम्पयुत्तदुकं	५६
हेतुदुकं	३६	§ १. पटिच्चवारो	५६
४. पञ्चयपञ्चनीयानुलोमं	४०	हेतुपञ्चयो	५६
नहेतुदुकं	४०	४. हेतुसहेतुकदुकं	५६
§ ६. सम्पयुत्तवारो	४०	§ १. पटिच्चवारो	५६
§ ७. पञ्हावारो	४०	१. पञ्चयानुलोमं	५६
१. पञ्चयानुलोमं	४०	(१) विभङ्गो	५६
(१) विभङ्गो	४०	हेतुपञ्चयो	५६
हेतुपञ्चयो	४०	(२) सङ्ख्या	५८
आरम्भणपञ्चयो	४१	सुद्धं	५८
अधिपतिपञ्चयो	४३	२. पञ्चयपञ्चनीयं	५८
अनन्तरपञ्चयो	४३	(१) विभङ्गो	५८
सहजातपञ्चयादि	४५	नअधिपतिपञ्चयादि	५८
उपनिस्सयपञ्चयो	४५	नकम्मपञ्चयादि	५८
पुरेजातपञ्चयो	४७	(२) सङ्ख्या	५९
पञ्छाजातपञ्चयादि	४८	सुद्धं	५९
कम्मपञ्चयो	४८	३. पञ्चयानुलोमपञ्चनीयं	५९
विपाकपञ्चयो	४९	हेतुदुकं	५९
आहारपञ्चयो	४९	४. पञ्चयपञ्चनीयानुलोमं	५९
इन्द्रियपञ्चयादि	५०	नअधिपतिदुकं	५९
विप्पयुत्तपञ्चयो	५०	§ २-६. सहजातवारो-सम्पयुत्तवारो	५९
अत्थिपञ्चयो	५१		
(२) सङ्ख्या	५४	§ ७. पञ्हावारो	५९
सुद्धं	५४	१. पञ्चयानुलोमं	५९
पञ्चनीयुद्धारो	५४	(१) विभङ्गो	५९
२. पञ्चयपञ्चनीयं	५५	हेतुपञ्चयो	५९
सङ्ख्या	५५	आरम्भणपञ्चयो	६०
३. पञ्चयानुलोमपञ्चनीयं	५५	अधिपतिपञ्चयो	६१
हेतुदुकं	५५		

	पिटृङ्का		पिटृङ्का
अनन्तरपच्चयो	६३	(२) सहज्या	७२
सहजातपच्चयादि	६४	सुद्धं	७२
उपनिस्सयपच्चयो	६४	३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं	७२
आसेवनपच्चयो	६५	हेतुदुकं	७२
कम्मपच्चयो	६५	४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं	७२
विपाकपच्चयो	६६	नहेतुदुकं	७२
आहारपच्चयादि	६६	§ २. सहजातवारो	७३
(२) सहज्या	६७	§ ३. पच्चयवारो	७३
सुद्धं	६७	१-४. पच्चयानुलोमादि	७३
पच्चनीयुद्धारो	६७	§ ४. निस्सयवारो	७४
२. पच्चयपच्चनीयं	६८	§ ५. संसट्टवारो	७४
सहज्या	६८	१-४. पच्चयानुलोमादि	७४
३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं	६८	§ ६. सम्पयुत्तवारो	७४
हेतुदुकं	६८	§ ७. पञ्हावारो	७५
४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं	६८	१. पच्चयानुलोमं	७५
नहेतुदुकं	६८	(१) विभङ्गो	७५
५. हेतुहेतुसम्पयुत्तदुकं	६९	आरम्भणपच्चयो	७५
§ १. पटिच्चवारो	६९	अधिपतिपच्चयो	७६
६. नहेतुसहेतुदुकं	६९	अनन्तरपच्चयो	७७
§ १. पटिच्चवारो	६९	समनन्तरपच्चयादि	७७
१. पच्चयानुलोमं	६९	उपनिस्सयपच्चयो	७८
(१) विभङ्गो	६९	पुरेजातपच्चयो	७९
हेतुपच्चयो	६९	पच्छाजातपच्चयो	७९
आरम्भणपच्चयो	७०	आसेवनपच्चयो	७९
(२) सहज्या	७१	कम्मपच्चयो	८०
सुद्धं	७१	विपाकपच्चयो	८१
२. पच्चयपच्चनीयं	७१	आहारपच्चयो	८१
(१) विभङ्गो	७१	इन्द्रियपच्चयो	८१
नहेतुपच्चयो	७१	ज्ञानपच्चयादि	८१
नआरम्भणपच्चयो	७१	सम्पयुत्तपच्चयो	८१
		विप्पयुत्तपच्चयो	८२
		अत्थिपच्चयो	८२

(२) सङ्ख्या	पिटृङ्का ८४
सुद्धं	८४
पञ्चनीयुद्धारो	८४
२. पञ्चयपञ्चनीयं	८५
सङ्ख्या	८५
सुद्धं	८५
३. पञ्चयानुलोमपञ्चनीयं	८५
आरम्भणदुकं	८५
४. पञ्चयपञ्चनीयानुलोमं	८५
नहेतुदुकं	८५

२. चूळन्तरदुकं

७. सप्पञ्चयदुकं	८६
§ १. पटिच्चवारो	८६
१-४. पञ्चयानुलोमादि	८६
§ २. सहजातवारो	८७
§ ३-६. पञ्चयवारो-सम्पयुत्तवारो	८७
१. पञ्चयानुलोमं	८७
(१) विभङ्गो	८७
§ ७. पञ्हावारो	८७
१. पञ्चयानुलोमं	८७
(१) विभङ्गो	८७
हेतुपञ्चयो	८७
आरम्भणपञ्चयो	८७
अधिपतिपञ्चयो	८८
अनन्तरपञ्चयादि	८९
(२) सङ्ख्या	८९
सुद्धं	८९
पञ्चनीयुद्धारो	८९
२. पञ्चयपञ्चनीयं	८९
सङ्ख्या	८९

३. पञ्चयानुलोमपञ्चनीयं	पिटृङ्का ८९
हेतुदुकं	८९
४. पञ्चयपञ्चनीयानुलोमं	९०
नहेतुदुकं	९०
८. सङ्गतदुकं	९०
§ १. पटिच्चवारो	९०
हेतुपञ्चयो	९०
९. सनिदस्सनदुकं	९०
§ १. पटिच्चवारो	९०
१. पञ्चयानुलोमं	९०
(१) विभङ्गो	९०
हेतुपञ्चयो	९०
आरम्भणपञ्चयो	९१
अधिपतिपञ्चयो	९१
(२) सङ्ख्या	९२
सुद्धं	९२
२. पञ्चयपञ्चनीयं	९२
(१) विभङ्गो	९२
नहेतुपञ्चयो	९२
(२) सङ्ख्या	९३
सुद्धं	९३
३. पञ्चयानुलोमपञ्चनीयं	९३
हेतुदुकं	९३
४. पञ्चयपञ्चनीयानुलोमं	९३
नहेतुदुकं	९३
§ २. सहजातवारो	९४
§ ३. पञ्चयवारो	९४
१. पञ्चयानुलोमं	९४
हेतुपञ्चयो	९४
आरम्भणपञ्चयो	९४

	पिठङ्का		पिठङ्का
२. पञ्चयपञ्चनीयं	६५	४. पञ्चयपञ्चनीयानुलोमं	१०४
नहेतुपञ्चयो	६५	नहेतुदुकं	१०४
३. पञ्चयानुलोमपञ्चनीयं	६५		
४. पञ्चयपञ्चनीयानुलोमं	६५	१०. सप्पटिघदुकं	१०५
§ ४. निस्सयवारो	६५	§ १. पटिच्चवारो	१०५
§ ५. संसट्टवारो	६५	१. पञ्चयानुलोमं	१०५
१. पञ्चयानुलोमं	६५	(१) विभङ्गो	१०५
§ ६. सम्पयुत्तवारो	६६	हेतुपञ्चयो	१०५
§ ७. पञ्हावारो	६६	आरम्भणपञ्चयो	१०७
१. पञ्चयानुलोमं	६६	अधिपतिपञ्चयादि	१०७
(१) विभङ्गो	६६	(२) सङ्खया	१०८
हेतुपञ्चयो	६६	सुद्धं	१०८
आरम्भणपञ्चयो	६६	२. पञ्चयपञ्चनीयं	१०८
अधिपतिपञ्चयो	६७	(१) विभङ्गो	१०८
अनन्तरपञ्चयो	६८	नहेतुपञ्चयो	१०८
समनन्तरपञ्चयादि	६८	नआरम्भणपञ्चयादि	१०९
उपनिस्सयपञ्चयो	६८	(२) सङ्खया	१०९
पुरेजातपञ्चयो	६९	सुद्धं	१०९
पच्छाजातपञ्चयो	६९	३. पञ्चयानुलोमपञ्चनीयं	१०९
आसेवनपञ्चयो	१००	हेतुदुकं	१०९
कम्मपञ्चयो	१००	४. पञ्चयपञ्चनीयानुलोमं	१०९
विपाकपञ्चयादि	१००	नहेतुदुकं	१०९
विप्पयुत्तपञ्चयो	१०१		
अत्थिपञ्चयादि	१०१	§ २. सहजातवारो	११०
(२) सङ्खया	१०३	§ ३. पञ्चयवारो	११०
सुद्धं	१०३	१. पञ्चयानुलोमं	११०
पञ्चनीयुद्धारो	१०३	(१) विभङ्गो	११०
२. पञ्चयपञ्चनीयं	१०४	हेतुपञ्चयो	११०
सङ्खया	१०४	आरम्भणपञ्चयादि	११०
सुद्धं	१०४	(२) सङ्खया	१११
३. पञ्चयानुलोमपञ्चनीयं	१०४	सुद्धं	१११
हेतुदुकं	१०४		

	पिट्टङ्का		पिट्टङ्का
§ ४-६. निस्सयवारो-सम्पयुत्तवारो	१११	११. रूपीदुकं	१२१
§ ७. पञ्हावारो	१११	§ १. पटिच्चवारो	१२१
१. पच्चयानुलोमं	१११	१. पच्चयानुलोमं	१२१
(१) विभङ्गो	१११	(१) विभङ्गो	१२१
हेतुपच्चयो	१११	हेतुपच्चयो	१२१
आरम्भणपच्चयो	११२	(२) सङ्ख्या	१२२
अधिपतिपच्चयो	११२	सुद्धं	१२२
अनन्तरपच्चयो	११३	२. पच्चयपच्चनीयं	१२३
समनन्तरपच्चयो	११३	(१) विभङ्गो	१२३
सहजातपच्चयादि	११४	नहेतुपच्चयो	१२३
उपनिस्सयपच्चयो	११४	(२) सङ्ख्या	१२३
पुुरेजातपच्चयो	११४	सुद्धं	१२३
पच्छाजातपच्चयो	११५	३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं	१२३
आसेवनपच्चयो	११५	हेतुदुकं	१२३
कम्मपच्चयो	११५	४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं	१२४
विपाकपच्चयो	११६	नहेतुदुकं	१२४
आहारपच्चयो	११६	§ २. सहजातवारो	१२४
इन्द्रियपच्चयादि	११६	§ ३. पच्चयवारो	१२४
विण्युत्तपच्चयो	११७	१. पच्चयानुलोमं	१२४
अत्थिपच्चयो	११७	(१) विभङ्गो	१२४
(२) सङ्ख्या	११८	हेतुपच्चयो	१२४
सुद्धं	११८	आरम्भणपच्चयो	१२५
पच्चनीयुद्धारो	१२०	(२) सङ्ख्या	१२५
२. पच्चयपच्चनीयं	१२१	सुद्धं	१२५
सङ्ख्या	१२१	२. पच्चयपच्चनीयं	१२५
सुद्धं	१२१	(१) विभङ्गो	१२५
३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं	१२१	नहेतुपच्चयो	१२५
हेतुदुकं	१२१	(२) सङ्ख्या	१२७
४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं	१२१	सुद्धं	१२७
नहेतुदुकं	१२१	३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं	१२७
		हेतुदुकं	१२७

	पिटृङ्का		पिटृङ्का
४. पञ्चयपञ्चनीयानुलोमं	१२७	१२. लोकियदुकं	१३६
नहेतुदुकं	१२७		
§ ४. निस्सयवारो	१२७	§ १. पटिच्चवारो	१३६
§ ५-६. संसट्टवारो-सम्पयुत्तवारो		१. पञ्चयानुलोमं	१३६
	१२७	(१) विभङ्गो	१३६
१-४. पञ्चयानुलोमादि	१२७	हेतुपञ्चयो	१३६
§ ७. पञ्हावारो	१२८	(२) सङ्ख्या	१३६
१. पञ्चयानुलोमं	१२८	सुद्धं	१३६
(१) विभङ्गो	१२८	२. पञ्चयपञ्चनीयं	१३७
हेतुपञ्चयो	१२८	(१) विभङ्गो	१३७
आरम्भणपञ्चयो	१२८	नहेतुपञ्चयो	१३७
अधिपतिपञ्चयो	१२९	(२) सङ्ख्या	१३७
अनन्तरपञ्चयादि	१२९	सुद्धं	१३७
उपनिस्सयपञ्चयो	१३०	३. पञ्चयानुलोमपञ्चनीयं	१३७
पुरेजातपञ्चयो	१३०	हेतुदुकं	१३७
पञ्चाजातपञ्चयो	१३०	४. पञ्चयपञ्चनीयानुलोमं	१३७
आसेवनपञ्चयो	१३१	नहेतुदुकं	१३७
कम्मपञ्चयो	१३१		
विपाकाहारपञ्चया	१३१	§ २. सहजातवारो	१३८
इन्द्रियपञ्चयो	१३२	§ ३. पञ्चयवारो	१३८
ज्ञानपञ्चयादि	१३२	१. पञ्चयानुलोमं	१३८
विषययुत्तपञ्चयो	१३२	(१) विभङ्गो	१३८
अत्थिपञ्चयादि	१३३	हेतुपञ्चयो	१३८
(२) सङ्ख्या	१३४	(२) सङ्ख्या	१३९
सुद्धं	१३४	सुद्धं	१३९
पञ्चनीयुद्धारो	१३४	२. पञ्चयपञ्चनीयं	१३९
२. पञ्चयपञ्चनीयं	१३५	(१) विभङ्गो	१३९
सङ्ख्या	१३५	नहेतुपञ्चयो	१३९
सुद्धं	१३५	(२) सङ्ख्या	१३९
३. पञ्चयानुलोमपञ्चनीयं	१३५	सुद्धं	१३९
हेतुदुकं	१३५	३. पञ्चयानुलोमपञ्चनीयं	१३९
४. पञ्चयपञ्चनीयानुलोमं	१३५	हेतुदुकं	१३९
नहेतुदुकं	१३५		

	पिटृकृता
४. पञ्चयपञ्चनीयानुलोमं	१४०
नहेतुदुकं	१४०
§ ४. निस्सयवारो	१४०
§ ५. संसट्टवारो	१४०
१. पञ्चयानुलोमं	१४०
(१) विभङ्गो	१४०
हेतुपञ्चयो	१४०
§ ६. सम्पयुत्तवारो	१४०
§ ७. पञ्हावारो	१४१
१. पञ्चयानुलोमं	१४१
(१) विभङ्गो	१४१
हेतुपञ्चयो	१४१
आरम्भणपञ्चयो	१४१
अधिपतिपञ्चयो	१४२
अनन्तरपञ्चयो	१४३
समनन्तरपञ्चयादि	१४३
उपनिस्सयपञ्चयो	१४३
पुरेजातपञ्चयो	१४४
पञ्छाजातपञ्चयो	१४५
आसेवनपञ्चयो	१४५
कम्मपञ्चयो	१४५
विपाकपञ्चयो	१४६
आहारपञ्चयो	१४६
इन्द्रियपञ्चयो	१४६
ज्ञानपञ्चयादि	१४६
विषययुत्तपञ्चयो	१४७
अत्थिपञ्चयादि	१४७
(२) सङ्ख्या	१४८
सुद्धं	१४८
पञ्चनीयुद्धारो	१४९
२. पञ्चयपञ्चनीयं	१४९
सङ्ख्या	१४९
सुद्धं	१४९

	पिटृकृता
३. पञ्चयानुलोमपञ्चनीयं	१५०
हेतुदुकं	१५०
४. पञ्चयपञ्चनीयानुलोमं	१५०
नहेतुदुकं	१५०
१३. केनचिविज्जेय्यदुकं	१५०
§ १. पटिच्चवारो	१५०
१. पञ्चयानुलोमं	१५०
(१) विभङ्गो	१५०
हेतुपञ्चयो	१५०
(२) सङ्ख्या	१५२
२. पञ्चयपञ्चनीयं	१५३
(२) सङ्ख्या	१५३
§ २-६. सहजातवारो-सम्पयुत्तवारो	१५३
§ ७. पञ्हावारो	१५३
१-४. पञ्चयानुलोमादि	१५३
३. आसवगोच्छकं	
१४. आसवदुकं	१५४
§ १. पटिच्चवारो	१५४
१. पञ्चयानुलोमं	१५४
(१) विभङ्गो	१५४
हेतुपञ्चयो	१५४
(२) सङ्ख्या	१५५
२. पञ्चयपञ्चनीयं	१५५
(१) विभङ्गो	१५५
नहेतुपञ्चयो	१५५
नआरम्भणपञ्चयो	१५५
(२) सङ्ख्या	१५६
सुद्धं	१५६

पिटृह्वा		पिटृह्वा	
३. पञ्चयानुलोमपञ्चनीयं	१५६	इन्द्रियपञ्चयादि	१६६
हेतुदुकं	१५६	विष्णुयुत्तपञ्चयो	१६६
४. पञ्चयपञ्चनीयानुलोमं	१५६	अस्थिपञ्चयो	१६७
नहेतुदुकं	१५६	(२) सङ्ख्या	१६६
§ २. सहजातवारो	१५७	सुद्धं	१६६
§ ३. पञ्चयवारो	१५७	पञ्चनीयुद्धारो	१७०
१. पञ्चयानुलोमं	१५७	२. पञ्चयपञ्चनीयं	१७१
(१) विभङ्गो	१५७	सङ्ख्या	१७१
हेतुपञ्चयो	१५७	३. पञ्चयानुलोमपञ्चनीयं	१७१
(२) सङ्ख्या	१५८	नहेतुदुकं	१७१
२. पञ्चयपञ्चनीयं	१५८	४. पञ्चयपञ्चनीयानुलोमं	१७१
(१) विभङ्गो	१५८	नहेतुदुकं	१७१
नहेतुपञ्चयो	१५८		
(२) सङ्ख्या	१५८	१५. सासवदुकं	१७१
§ ४. निस्सयवारो	१५८	§ १. पटिच्चवारो	१७१
§ ५-६. संसट्टवारो-सम्पयुत्तवारो	१५९	हेतुपञ्चयो	१७१
१-४. पञ्चयानुलोमादि	१५९	१६. आसवसम्पयुत्तदुकं	१७२
§ ७. पञ्हावारो	१५९	§ १. पटिच्चवारो	१७२
१. पञ्चयानुलोमं	१५९	१. पञ्चयानुलोमं	१७२
(१) विभङ्गो	१५९	(१) विभङ्गो	१७२
हेतुपञ्चयो	१५९	हेतुपञ्चयो	१७२
आरम्भणपञ्चयो	१६०	आरम्भणपञ्चयो	१७३
अधिपतिपञ्चयो	१६१	अधिपतिपञ्चयो	१७४
अनन्तरपञ्चयो	१६२	(२) सङ्ख्या	१७५
समनन्तरपञ्चयादि	१६३	सुद्धं	१७५
उपनिस्सयपञ्चयो	१६३	२. पञ्चयपञ्चनीयं	१७५
पुरेजातपञ्चयो	१६४	(१) विभङ्गो	१७५
पञ्छाजातपञ्चयो	१६५	नहेतुपञ्चयो	१७५
आसेवनपञ्चयो	१६५	नआरम्भणपञ्चयो	१७६
कम्मपञ्चयो	१६५	नअधिपतिपञ्चयो	१७६
विपाकाहारपञ्चया	१६६		

	पिटृश्रुता		विद्वद्भ्या
नपुरेजातपञ्चयादि	१७६	उपनिस्सयपञ्चयो	१८६
नकम्मपञ्चयादि	१७७	पुरेजातपञ्चयो	१८१
(२) सङ्ख्या	१७८	पञ्चाजातपञ्चयो	१८२
सुद्धं	१७८	आसेवनपञ्चयो	१८२
३. पञ्चयानुलोमपञ्चनीयं	१७८	कम्मपञ्चयो	१८२
हेतुदुकं	१७८	विपाकपञ्चयो	१८३
४. पञ्चयपञ्चनीयानुलोमं	१७८	आहारपञ्चयो	१८३
नहेतुदुकं	१७८	इन्द्रियपञ्चयादि	१८४
§ २. सहजातवारो	१७९	विषयुत्तपञ्चयो	१८४
§ ३. पञ्चयवारो	१७९	अत्थिपञ्चयो	१८५
१. पञ्चयानुलोमं	१७९	(२) सङ्ख्या	१८६
(१) विभङ्गो	१७९	सुद्धं	१८६
हेतुपञ्चयो	१७९	पञ्चनीयुद्धारो	१८७
आरम्भणपञ्चयादि	१८०	२. पञ्चयपञ्चनीयं	१८८
(२) सङ्ख्या	१८१	सङ्ख्या	१८८
२. पञ्चयपञ्चनीयं	१८१	सुद्धं	१८८
(१) विभङ्गो	१८१	३. पञ्चयानुलोमपञ्चनीयं	१८८
नहेतुपञ्चयो	१८१	हेतुदुकं	१८८
(२) सङ्ख्या	१८२	४. पञ्चयपञ्चनीयानुलोमं	१८८
सुद्धं	१८२	नहेतुदुकं	१८८
§ ४. निस्सयवारो	१८२	१७. आसवसासवदुकं	१८८
§ ५. संसदुवारो	१८२	§ १-६. पटिच्चवारादि	१८८
१-४. पञ्चयानुलोमादि	१८२	१. पञ्चयानुलोमं	१८८
§ ६. सम्पयुत्तवारो	१८३	(१) विभङ्गो	१८८
§ ७. पञ्हावारो	१८३	हेतुपञ्चयो	१८८
१. पञ्चयानुलोमं	१८३	§ ७. पञ्हावारो	२००
(१) विभङ्गो	१८३	१. पञ्चयानुलोमं	२००
हेतुपञ्चयो	१८३	(१) विभङ्गो	२००
आरम्भणपञ्चयो	१८४	अनन्तरपञ्चयो	२००
अधिपतिपञ्चयो	१८६	१८. आसवआसवसम्पयुत्तदुकं	२०२
अनन्तरपञ्चयो	१८७	§ १-६. पटिच्चवारादि	२०२
समनन्तरपञ्चयादि	१८९	१. पञ्चयानुलोमं	२०२

	पिटृङ्का		पिटृङ्का
(१) विभङ्गो	२०२	(१) विभङ्गो	२०६
हेतुपच्चयो	२०२	हेतुपच्चयो	२०६
(२) सङ्ख्या	२०३	(२) सङ्ख्या	२१०
सुद्धं	२०३	सुद्धं	२१०
२. पच्चयपच्चनीयं	२०४	२. पच्चयपच्चनीयं	२११
(१) विभङ्गो	२०४	(१) विभङ्गो	२११
नग्नधिपतिपच्चयादि	२०४	नहेतुपच्चयो	२११
(२) सङ्ख्या	२०४	(२) सङ्ख्या	२११
सुद्धं	२०४	सुद्धं	२११
§ ७. पञ्हावारो	२०४	३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं	२११
१. पच्चयानुलोमं	२०४	हेतुदुकं	२११
(१) विभङ्गो	२०४	४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं	२११
हेतुपच्चयो	२०४	नहेतुदुकं	२११
आरम्भणपच्चयादि	२०४	§ २. सहजातवारो	२१२
कम्मपच्चयादि	२०५	§ ३-४. पच्चयवारो-निस्सयवारो	२१२
(२) सङ्ख्या	२०५		
सुद्धं	२०५		
पच्चनीयुद्धारो	२०६	१-४. पच्चयानुलोमादि	२१२
२. पच्चयपच्चनीयं	२०७	हेतुपच्चयो	२१२
सङ्ख्या	२०७	§ ५-६. संसट्टवारो-सम्पयुक्तवारो	२१३
सुद्धं	२०७		
३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं	२०७	१. पच्चयानुलोमं	२१३
हेतुदुकं	२०७	हेतुपच्चयो	२१३
४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं	२०७	§ ७. पञ्हावारो	२१४
१६. आसवविप्पयुत्तसासवदुकं	२०७	१. पच्चयानुलोमं	२१४
§ १. पटिच्चवारो	२०७	(१) विभङ्गो	२१४
हेतुपच्चयो	२०७	हेतुपच्चयो	२१४
४. सज्जोजनगोच्छकं		आरम्भणपच्चयो	२१४
२०. सज्जोजनदुकं	२०६	अधिपतिपच्चयो	२१५
§ १. पटिच्चवारो	२०६	अनन्तरपच्चयो	२१६
१. पच्चयानुलोमं	२०६	समनन्तरपच्चयादि	२१६
		उपनिस्सयपच्चयो	२१६
		पुरेजातपच्चयो	२१७

	पिठुङ्का
पञ्चाजातपञ्चयो	२१८
आसेवनपञ्चयो	२१८
कम्मपञ्चयादि	२१८
विष्ययुत्तपञ्चयो	२१८
अतिथपञ्चयो	२१९
(२) सङ्ख्या	२२०
सुद्धं	२२०
पञ्चनीयुद्धारो	२२०
२. पञ्चयपञ्चनीयं	२२१
सङ्ख्या	२२१
३. पञ्चयानुलोमपञ्चनीयं	२२१
हेतुदुकं	२२१
४. पञ्चयपञ्चनीयानुलोमं	२२२
नहेतुदुकं	२२२
२१. सञ्जोजनियदुकं	२२२
§ १-७. पटिच्चवारादि	२२२
२२. सञ्जोजनसम्पयुत्तदुकं	२२२
§ १. पटिच्चवारो	२२२
१. पञ्चयानुलोमं	२२२
(१) विभङ्गो	२२२
हेतुपञ्चयो	२२२
आरम्भणपञ्चयो	२२३
अधिपतिपञ्चयो	२२४
(२) सङ्ख्या	२२५
सुद्धं	२२५
२. पञ्चयपञ्चनीयं	२२५
(१) विभङ्गो	२२५
नहेतुपञ्चयो	२२५
(२) सङ्ख्या	२२५
सुद्धं	२२५

	पिठुङ्का
३. पञ्चयानुलोमपञ्चनीयं	२२६
हेतुदुकं	२२६
४. पञ्चयपञ्चनीयानुलोमं	२२६
नहेतुदुकं	२२६
§ २. सहजातवारो	२२६
§ ३. पञ्चयवारो	२२६
१. पञ्चयानुलोमं	२२६
(१) विभङ्गो	२२६
हेतुपञ्चयो	२२६
आरम्भणपञ्चयो	२२७
अधिपतिपञ्चयादि	२२८
(२) सङ्ख्या	२२८
सुद्धं	२२८
२. पञ्चयपञ्चनीयं	२२८
(१) विभङ्गो	२२८
नहेतुपञ्चयो	२२८
(२) सङ्ख्या	२२९
सुद्धं	२२९
३. पञ्चयानुलोमपञ्चनीयं	२२९
हेतुदुकं	२२९
४. पञ्चयपञ्चनीयानुलोमं	२३०
नहेतुदुकं	२३०
§ ४. निस्सयवारो	२३०
§ ५-६. संसट्टवारो-सम्पयुत्तवारो	२३०
१-४. पञ्चयानुलोमादि	२३०
§ ७. पञ्हावारो	२३१
१. पञ्चयानुलोमं	२३१
(१) विभङ्गो	२३१
हेतुपञ्चयो	२३१
आरम्भणपञ्चयो	२३२

	पिठङ्का
अधिपतिपच्चयो	२३३
अनन्तरपच्चयो	२३४
समनन्तरपच्चयादि	२३५
उपनिस्सयपच्चयो	२३६
पुरेजातपच्चयो	२३७
पच्छाजातपच्चयो	२३८
आसेवनपच्चयो	२३८
कम्मपच्चयो	२३९
विपाकपच्चयो	२३९
आहारपच्चयादि	२३९
विप्पयुत्तपच्चयो	२४०
अत्थिपच्चयादि	२४०
(२) सङ्ख्या	२४२
सुद्धं	२४२
पच्चनीयुद्धारो	२४२
२. पच्चयपच्चनीयं	२४४
सङ्ख्या	२४४
३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं	२४४
हेतुदुकं	२४४
४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं	२४४
२३. सञ्जोजनसञ्जोजनिय-	
दुकं	२४४
§ १. पटिच्चवारो	२४४
१. पच्चयानुलोमं	२४४
(१) विभङ्गो	२४४
हेतुपच्चयो	२४४
२४. सञ्जोजनसञ्जोजन-	
सम्पयुत्तदुकं	२४६
§ १-६. पटिच्चवारादि	२४६
१. पच्चयानुलोमं	२४६

	पिठङ्का
(१) विभङ्गो	२४६
हेतुपच्चयो	२४६
(२) सङ्ख्या	२४८
सुद्धं	२४८
२. पच्चयपच्चनीयं	२४८
(१) विभङ्गो	२४८
नहेतुपच्चयो	२४८
(२) सङ्ख्या	२४८
सुद्धं	२४८
§ ७. पञ्हावारो	२४९
१. पच्चयानुलोमं	२४९
(१) विभङ्गो	२४९
हेतुपच्चयो	२४९
आरम्मणपच्चयो	२४९
अधिपतिपच्चयो	२५०
अनन्तरपच्चयादि	२५०
कम्मपच्चयादि	२५१
(२) सङ्ख्या	२५१
सुद्धं	२५१
पच्चनीयुद्धारो	२५१
२. पच्चयपच्चनीयं	२५१
सङ्ख्या	२५१
३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं	२५२
हेतुदुकं	२५२
४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं	२५२
२५. सञ्जोजनविप्पयुत्त-	
सञ्जोजनियदुकं	२५२
§ १. पटिच्चवारो	२५२
१. पच्चयानुलोमं	२५२
(१) विभङ्गो	२५२

पिटृङ्का

पिटृङ्का

५. गन्थगोच्छ्रकं

२६. गन्थदुकं	२५३
§ १. पटिच्चवारो	२५३
१. पच्चयानुलोमं	२५३
(१) विभङ्गो	२५३
हेतुपच्चयो	२५३
(२) सङ्ख्या	२५४
सुद्धं	२५४
२. पच्चयपच्चनीयं	२५४
(१) विभङ्गो	२५४
नहेतुपच्चयो	२५४
नआरम्भणपच्चयादि	२५४
नपुरेजातपच्चयादि	२५५
(२) सङ्ख्या	२५५
सुद्धं	२५५
३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं	२५५
४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं	२५६
§ २. सहजातवारो	२५६
§ ३. पच्चयवारो	२५६
१. पच्चयानुलोमं	२५६
(१) विभङ्गो	२५६
हेतुपच्चयो	२५६
(२) सङ्ख्या	२५७
२. पच्चयपच्चनीयं	२५७
(१) विभङ्गो	२५७
नहेतुपच्चयो	२५७
(२) सङ्ख्या	२५७
३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं	२५८
४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं	२५८

§ ४-६. निस्सयवारो-सम्पयुत्तवारो	२५८
§ ७. पञ्हावारो	२५८
१. पच्चयानुलोमं	२५८
(१) विभङ्गो	२५८
हेतुपच्चयो	२५८
आरम्भणपच्चयो	२५९
अधिपतिपच्चयो	२६०
अनन्तरपच्चयो	२६१
समनन्तरपच्चयादि	२६१
उपनिस्सयपच्चयो	२६२
पुरेजातपच्चयो	२६३
कम्मपच्चयो	२६३
विपाकपच्चयादि	२६४
विण्णयुत्तपच्चयो	२६४
अत्थिपच्चयो	२६४
(२) सङ्ख्या	२६६
सुद्धं	२६६
पच्चनीयुद्धारो	२६६
२. पच्चयपच्चनीयं	२६७
सङ्ख्या	२६७
३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं	२६७
हेतुदुकं	२६७
४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं	२६८
२७. गन्थनियदुकं	२६८
§ १-७. वारसत्तकं	२६८
२८. गन्थसम्पयुत्तदुकं	२६८
§ १. पटिच्चवारो	२६८
१. पच्चयानुलोमं	२६८

	पिटृङ्गु	
(१) विभङ्गो	२६८	
हेतुपञ्चयो	२६८	
आरम्भणपञ्चयो	२७०	
(२) सङ्ख्या	२७०	
सुद्धं	२७०	
२. पञ्चयपञ्चनीयं	२७१	
(१) विभङ्गो	२७१	
नहेतुपञ्चयो	२७१	
(२) सङ्ख्या	२७१	
सुद्धं	२७१	
३. पञ्चयानुलोमपञ्चनीयं	२७१	
४. पञ्चयपञ्चनीयानुलोमं	२७१	
§ २. सहजातवारो	२७२	
§ ३. पञ्चयवारो	२७२	
१. पञ्चयानुलोमं	२७२	
(१) विभङ्गो	२७२	
हेतुपञ्चयो	२७२	
(२) सङ्ख्या	२७३	
सुद्धं	२७३	
२. पञ्चयपञ्चनीयं	२७४	
(१) विभङ्गो	२७४	
नहेतुपञ्चयो	२७४	
(२) सङ्ख्या	२७४	
सुद्धं	२७४	
३. पञ्चयानुलोमपञ्चनीयं	२७४	
४. पञ्चयपञ्चनीयानुलोमं	२७४	
§ ४. निस्सयवारो	२७४	
§ ५. संसट्टवारो	२७५	
१. पञ्चयानुलोमं	२७५	
(१) विभङ्गो	२७५	
हेतुपञ्चयो	२७५	
(२) सङ्ख्या	२७५	

	पिटृङ्गु	
२. पञ्चयपञ्चनीयं	२७६	
(१) विभङ्गो	२७६	
नहेतुपञ्चयो	२७६	
(२) सङ्ख्या	२७६	
३. पञ्चयानुलोमपञ्चनीयं	२७६	
४. पञ्चयपञ्चनीयानुलोमं	२७६	
§ ६. सम्पयुत्तवारो	२७६	
§ ७. पञ्चावारो	२७६	
१. पञ्चयानुलोमं	२७६	
(१) विभङ्गो	२७६	
हेतुपञ्चयो	२७६	
आरम्भणपञ्चयो	२७८	
अधिपतिपञ्चयो	२७९	
अनन्तरपञ्चयो	२८१	
समनन्तरपञ्चयादि	२८३	
उपनिस्सयपञ्चयो	२८३	
पुरेजातपञ्चयो	२८५	
पञ्चाजातपञ्चयो	२८६	
आसेवनपञ्चयो	२८६	
कम्मपञ्चयो	२८६	
विपाकपञ्चयादि	२८७	
विप्पयुत्तपञ्चयो	२८७	
अत्थिपञ्चयो	२८८	
(२) सङ्ख्या	२९०	
सुद्धं	२९०	
पञ्चनीयुद्धारो	२९०	
२. पञ्चयपञ्चनीयं	२९१	
सङ्ख्या	२९१	
३. पञ्चयानुलोमपञ्चनीयं	२९१	
हेतुदुकं	२९१	
४. पञ्चयपञ्चनीयानुलोमं	२९२	
नहेतुदुकं	२९२	

	पिटृङ्का
२६. गन्थगन्थनियदुकं	२६२
§ १-६. पटिच्चवारादि	२६२
हेतुपच्चयो	२६२
§ ७. पञ्हावारो	२६२
१. पच्चयानुलोमं.	२६२
(१) विभङ्गो	२६२
हेतुपच्चयो	२६२
आरम्भणपच्चयो	२६३
३०. गन्थगन्थसम्पयुत्तदुकं	२६४
§ १-६. पटिच्चवारादि	२६४
१-४. पच्चयचतुक्कं	२६४
हेतुपच्चयो	२६४
२. पच्चयपच्चनीयं	२६५
§ ७. पञ्हावारो	२६६
१. पच्चयानुलोमं	२६६
(१) विभङ्गो	२६६
हेतुपच्चयो	२६६
आरम्भणपच्चयादि	२६७
(२) सहज्या	२६८
सुद्धं	२६८
३१. गन्थविप्पयुत्तगन्थनिय-	
दुकं	२६८
§ १. पटिच्चवारो	२६८
हेतुपच्चयो	२६८
६-७. ओघयोगगोच्छकं	
३२-४३. ओघादिदुकं	२६९

	पिटृङ्का
८. नीवरणगोच्छकं	
४४. नीवरणदुकं	३००
§ १. पटिच्चवारो	३००
१. पच्चयानुलोमं	३००
(१) विभङ्गो	३००
हेतुपच्चयो	३००
(२) सहज्या	३०१
सुद्धं	३०१
२. पच्चयपच्चनीयं	३०१
(१) विभङ्गो	३०१
नहेतुपच्चयो	३०१
नआरम्भणपच्चयादि	३०२
नपुरेजातपच्चयो	३०२
(२) सहज्या	३०३
सुद्धं	३०३
३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं	३०३
४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं	३०४
§ २. सहजातवारो	३०४
§ ३. पच्चयवारो	३०४
१. पच्चयानुलोमं	३०४
(१) विभङ्गो	३०४
हेतुपच्चयो	३०४
(२) सहज्या	३०५
२. पच्चयपच्चनीयं	३०५
(१) विभङ्गो	३०५
नहेतुपच्चयो	३०५
(२) सहज्या	३०६
सुद्धं	३०६
३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं	३०६
४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं	३०६

पिटृङ्का

पिटृङ्का

§ ५-६. संसद्वारो-सम्पयुत्तवारो ३०६

१-४. पच्चयचतुक्कं ३०६

§ ७. पञ्हावारो ३०७

१. पच्चयानुलोमं ३०७

(१) विभङ्गो ३०७

हेतुपच्चयो ३०७

आरम्भणपच्चयो ३०८

अधिपतिपच्चयो ३०९

अनन्तरपच्चयो ३१०

समनन्तरपच्चयादि ३११

उपनिस्सयपच्चयो ३११

पुरेजातपच्चयो ३१२

पञ्चाजात-आसेवन-

पच्चया ३१२

कम्मपच्चयो ३१३

विपाकपच्चयादि ३१३

विप्पयुत्तपच्चयो ३१३

अत्थिपच्चयो ३१३

(२) सङ्ख्या ३१५

सुद्धं ३१५

पच्चनीयुद्धारो ३१५

२. पच्चयपच्चनीयं ३१६

सङ्ख्या ३१६

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं ३१६

हेतुदुकं ३१६

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं ३१६

४५. नीवरणियदुकं ३१६

§ १. पटिच्चवारो ३१६

४६. नीवरणसम्पयुत्तदुकं ३१७

§ १. पटिच्चवारो ३१७

१. पच्चयानुलोमं ३१७

(१) विभङ्गो ३१७

हेतुपच्चयो ३१७

(२) सङ्ख्या ३१८

२. पच्चयपच्चनीयं ३१८

(१) विभङ्गो ३१८

नहेतुपच्चयो ३१८

(२) सङ्ख्या ३१८

सुद्धं ३१८

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं ३१८

हेतुदुकं ३१८

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं ३१८

§ २. सहजातवारो ३१९

§ ३-४. पच्चयवारो-निस्सयवारो ३१९

१. पच्चयानुलोमं ३१९

(१) विभङ्गो ३१९

हेतुपच्चयो ३१९

(२) सङ्ख्या ३२०

सुद्धं ३२०

२. पच्चयपच्चनीयं ३२०

(१) विभङ्गो ३२०

नहेतुपच्चयो ३२०

(२) सङ्ख्या ३२०

सुद्धं ३२०

§ ५-६. संसद्वारो-सम्पयुत्तवारो ३२१

१-४. पच्चयचतुक्कं ३२१

§ ७. पञ्हावारो ३२१

१. पच्चयानुलोमं ३२१

(१) विभङ्गो ३२१

हेतुपच्चयो ३२१

आरम्भणपच्चयो ३२२

अधिपतिपच्चयो ३२३

	पिठुङ्का
अनन्तरपच्चयो	३२४
समनन्तरपच्चयादि	३२४
उपनिस्सयपच्चयो	३२४
पुरेजातपच्चयो	३२५
पच्छाजातासेवन-	
पच्चया	३२६
कम्मपच्चयादि	३२६
आहारपच्चयादि	३२७
विप्पयुत्तपच्चयो	३२७
अत्थिपच्चयो	३२७
(२) सङ्ख्या	३२८
सुद्धं	३२८
पच्चनीयुद्धारो	३२९
२. पच्चयपच्चनीयं	३२९
सङ्ख्या	३२९
सुद्धं	३२९
३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं	३३०
हेतुदुकं	३३०
४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं	३३०
४७. नीवरणनीवरणियदुकं	३३०
§ १. पटिच्चवारो	३३०
१-४. पच्चयानुलोमादि	३३०
४७. पञ्हावारो	३३०
१. पच्चयानुलोमं	३३०
(१) विभङ्गो	३३०
हेतुपच्चयो	३३०
आरम्मणपच्चयो	३३१
४८. नीवरणनीवरणसम्पयुत्त-	
दुकं	३३२
§ १. पटिच्चवारो	३३२
१. पच्चयानुलोमं	३३२

	पिठुङ्का
(१) विभङ्गो	३३२
हेतुपच्चयो	३३२
(२) सङ्ख्या	३३४
२. पच्चयपच्चनीयं	३३४
(१) विभङ्गो	३३४
नहेतुपच्चयो	३३४
(२) सङ्ख्या	३३५
सुद्धं	३३५
३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं	३३५
४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं	३३५
§ २-६. सहजातवारो-सम्पयुत्तवारो	
	३३५
§ ७. पञ्हावारो	३३५
१. पच्चयानुलोमं	३३५
(१) विभङ्गो	३३५
हेतुपच्चयो	३३५
आरम्मणपच्चयो	३३६
अधिपतिपच्चयादि	३३६
कम्मपच्चयो	३३७
आहारपच्चयादि	३३८
(२) सङ्ख्या	३३८
सुद्धं	३३८
पच्चनीयुद्धारो	३३८
२. पच्चयपच्चनीयं	३३८
सङ्ख्या	३३८
३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं	३३८
४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं	३३९

४९. नीवरणनीवरणियदुकं	३३९
§ १. पटिच्चवारो	३३९
१-४. पच्चयानुलोमादि	३३९

पिटृङ्का

६. परामासगोच्छ्रकं

५०. परामासदुकं ३४०

§ १. पटिच्चवारो ३४०

१. पच्चयानुलोमं ३४०

(१) विभङ्गो ३४०

हेतुपच्चयो ३४०

(२) सङ्ख्या ३४०

२. पच्चयपच्चनीयं ३४१

(१) विभङ्गो ३४१

नहेतुपच्चयो ३४१

नआरम्भणपच्चयो ३४१

(२) सङ्ख्या ३४१

सुद्धं ३४१

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं ३४१

हेतुदुकं ३४१

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं ३४२

नहेतुदुकं ३४२

§ २. सहजातवारो ३४२

§ ३. पच्चयवारो ३४२

१. पच्चयानुलोमं ३४२

(१) विभङ्गो ३४२

हेतुपच्चयो ३४२

(२) सङ्ख्या ३४३

२. पच्चयपच्चनीयं ३४३

(१) विभङ्गो ३४३

नहेतुपच्चयो ३४३

(२) सङ्ख्या ३४३

सुद्धं ३४३

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं ३४३

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं ३४४

पिटृङ्का

§ ४. निस्सयवारो ३४४

§ ५-६. संसट्टवारो-सम्पयुत्तवारो ३४४

§ ७. पञ्हावारो ३४४

१. पच्चयानुलोमं ३४४

(१) विभङ्गो ३४४

हेतुपच्चयो ३४४

आरम्भणपच्चयो ३४४

अधिपतिपच्चयो ३४६

अनन्तरपच्चयो ३४७

समनन्तरपच्चयादि ३४८

उपनिस्सयपच्चयो ३४८

पुरेजातपच्चयो ३४९

पच्छाजातासेवन-

पच्चया ३५०

कम्मपच्चयो ३५०

विपाकपच्चयादि ३५०

विप्पयुत्तपच्चयो ३५१

अत्यिपच्चयो ३५१

(२) सङ्ख्या ३५२

सुद्धं ३५२

पच्चनीयुद्धारो ३५२

२. पच्चयपच्चनीयं ३५३

सङ्ख्या ३५३

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं ३५३

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं ३५४

५१. परामट्टदुकं ३५४

§ १-७. पटिच्चवारादि ३५४

१. पच्चयानुलोमं ३५४

(१) विभङ्गो ३५४

हेतुपच्चयो ३५४

	पिठुङ्का
५२. परामाससम्पयुत्तदुकं	३५४
§ १. पटिच्चवारो	३५४
१. पच्चयानुलोमं	३५४
(१) विभङ्गो	३५४
हेतुपच्चयो	३५४
(२) सङ्ख्या	३५५
सुद्धं	३५५
२. पच्चयपच्चनीयं	३५५
(१) विभङ्गो	३५५
नहेतुपच्चयो	३५५
नआरम्मणपच्चयो	३५६
(२) सङ्ख्या	३५६
सुद्धं	३५६
३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं	३५६
४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं	३५६
§ २. सहजातवारो	३५७
§ ३. पच्चयवारो	३५७
१. पच्चयानुलोमं	३५७
(१) विभङ्गो	३५७
हेतुपच्चयो	३५७
(२) सङ्ख्या	३५८
सुद्धं	३५८
२. पच्चयपच्चनीयं	३५८
(१) विभङ्गो	३५८
(२) सङ्ख्या	३५८
सुद्धं	३५८
३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं	३५९
४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं	३५९
§ ४. निस्सयवारो	३५९
§ ५-६. संसट्टवारो-सम्पयुत्तवारो	३५९
१-४. पच्चयानुलोमादि	३५९
सुद्धं	३५९

	पिठुङ्का
§ ७. पञ्हावारो	३५९
१. पच्चयानुलोमं	३५९
(१) विभङ्गो	३५९
हेतुपच्चयो	३५९
आरम्मणपच्चयो	३६०
अधिपतिपच्चयो	३६१
अनन्तर-समनन्तर-	
पच्चया	३६२
सहजातपच्चयादि	३६३
उपनिस्सयपच्चयो	३६३
पुरेजातपच्चयो	३६४
पच्छाजातासेवन-	
पच्चया	३६५
कम्मपच्चयादि	३६५
विप्पयुत्तपच्चयो	३६६
अतिथपच्चयो	३६६
(२) सङ्ख्या	३६७
सुद्धं	३६७
पच्चनीयुद्धारो	३६७
२. पच्चयपच्चनीयं	३६८
सङ्ख्या	३६८
सुद्धं	३६८
३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं	३६८
हेतुदुकं	३६८
४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं	३६९

५३. परामासपरामट्टदुकं	३६९
§ १-६. पटिच्चवारादि	३६९
१. पच्चयानुलोमं	३६९
(१) विभङ्गो	३६९
हेतुपच्चयो	३६९

	पिठङ्का		पिठङ्का
§ ७. पञ्चवारो	३७०	५४. परामासविष्युत्तपरामठ-	
१. पञ्चयानुलोमं	३७०	दुकं ३७१	
(१) विभङ्गो	३७०	§ १. पटिच्चवारो	३७१
हेतुपञ्चयो	३७०	१. पञ्चयानुलोमं	३७१
आरम्भणपञ्चयो	३७०	(१) विभङ्गो	३७१
		हेतुपञ्चयो	३७१

अभिधम्मपिटके

धम्मालोमे

पट्टानं

(तत्तियो भागो)

२ (क) दुक्कपट्टानं

पट्टानपालि

२ (क) दुक्कपट्टानं

१. हेतुगोच्छ्रकं

१. हेतुदुकं

§ १. पटिच्चवारो

१. पच्चयानुलोभं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

१. हेतुं धम्मं पटिच्च हेतु धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया — B. III, 1

अलोभं पटिच्च अदोसो अमोहो, अदोसं पटिच्च अलोभो अमोहो, अमोहं पटिच्च अलोभो अदोसो, लोभं पटिच्च मोहो, मोहं पटिच्च लोभो, दोसं पटिच्च मोहो, मोहं पटिच्च दोसो; पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (१)

हेतुं धम्मं पटिच्च नहेतु धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया — हेतुं 5

धम्मं पटिच्च सम्पयुत्तका खन्धा चित्तसमुट्ठानं च रूपं; पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (२)

हेतुं धम्मं पटिच्च हेतु च नहेतु च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया

— अलोभं पटिच्च अदोसो अमोहो सम्पयुत्तका च खन्धा चित्तसमुट्ठानं च रूपं (चक्कं^१), लोभं पटिच्च मोहो सम्पयुत्तका च खन्धा चित्त- 10 समुट्ठानं च रूपं ... पे०... पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (३)

२. नहेतुं धम्मं पटिच्च नहेतु धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया —

B. 2

नहेतुं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुट्ठानं च रूपं ... पे०... द्वे

खन्धे पटिच्च द्वे खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं; पटिसन्धिवक्खणे ... पे०...
खन्धे पटिच्च वत्थु, वत्थुं पटिच्च खन्धा; एकं महाभूतं ... पे०... । (१)

नहेतुं धम्मं पटिच्च हेतु धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - नहेतु
खन्धे पटिच्च हेतु; पटिसन्धिवक्खणे ... पे०... वत्थुं पटिच्च हेतु । (२)

5 नहेतुं धम्मं पटिच्च हेतु च नहेतु च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतु-
पच्चया - नहेतुं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा हेतु च चित्तसमुद्धानं च
रूपं ... पे०... द्वे खन्धे पटिच्च द्वे खन्धा हेतु च चित्तसमुद्धानं च रूपं;
पटिसन्धिवक्खणे^१ ... पे०^१... पटिसन्धिवक्खणे वत्थुं पटिच्च हेतु सम्पयुत्तका
च खन्धा । (३)

10 ३. हेतुं च नहेतुं च धम्मं पटिच्च हेतु धम्मो उप्पज्जति हेतु-
पच्चया - अलोभं च सम्पयुत्तके च खन्धे पटिच्च अदोसो अमोहो,
(चक्कं), लोभं च सम्पयुत्तके च खन्धे पटिच्च मोहो, दोसं च सम्पयुत्तके
च खन्धे पटिच्च मोहो ... पे०... पटिसन्धिवक्खणे ... पे०... अलोभं च
वत्थुं च पटिच्च अदोसो अमोहो ... पे०... । (१)

15 हेतुं च नहेतुं च धम्मं पटिच्च नहेतु धम्मो उप्पज्जति हेतु-
पच्चया - नहेतुं एकं खन्धं च हेतुं च पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं
च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे च हेतुं च पटिच्च द्वे खन्धा चित्तसमुद्धानं च
रूपं; पटिसन्धिवक्खणे ... पे०... पटिसन्धिवक्खणे वत्थुं च हेतुं च पटिच्च
सम्पयुत्तका खन्धा । (२)

20 हेतुं च नहेतुं च धम्मं पटिच्च हेतु च नहेतु च धम्मा उप्पज्जन्ति
हेतुपच्चया - नहेतुं एकं खन्धं च अलोभं च पटिच्च तयो खन्धा अदोसो
अमोहो च^१ चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे च अलोभं च पटिच्च
द्वे खन्धा अदोसो अमोहो च^३ चित्तसमुद्धानं च रूपं (चक्कं), नहेतुं
एकं खन्धं च लोभं च पटिच्च तयो खन्धा मोहो च चित्तसमुद्धानं च
25 रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... पटिसन्धिवक्खणे ... पे०... वत्थुं च अलोभं
च पटिच्च अदोसो अमोहो सम्पयुत्तका च खन्धा । (३)

आरम्मणपच्चयादि

B. 3

४. हेतुं धम्मं पटिच्च हेतु धम्मो उप्पज्जति आरम्मणपच्चया
(रूपं छड्ढेत्वा अरूपेयेव नव पञ्चा), अधिपतिपच्चया (पटिसन्धि

नत्थि, परिपुण्णं) एकं महाभूतं पटिच्च ... पे०... महाभूते पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं उपादारूपं (इमं^१ नानं), अनन्तरपच्चया, समनन्तर-पच्चया, सहजातपच्चया (सब्बे महाभूता याव असञ्जासत्ता), अञ्जामञ्जापच्चया, निस्सयपच्चया, उपनिस्सयपच्चया, पुरेजात-पच्चया, आसेवनपच्चया (द्वीसु पि पटिसन्धि नत्थि), कम्मपच्चया, 5 विपाकपच्चया (सङ्घित्तं), अविगतपच्चया ।

(२) सङ्ख्या

५. हेतुया नव, आरम्मणे नव (सब्बत्थ नव), अविगते नव (एवं गणेतब्बं) ।

अनुलोमं ।

२. पच्चयपच्चनीयं

(१) विभङ्गो

नहेतुपच्चयो

६. नहेतुं धम्मं पटिच्च नहेतु धम्मो उप्पज्जति नहेतुपच्चया — अहेतुकं नहेतुं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं 10 ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... अहेतुकपटिसन्धिकखणे ... पे०... खन्धे पटिच्च वत्थु, वत्थुं पटिच्च खन्धा; एकं महाभूतं ... पे०... बाहिरं, आहार-समुद्धानं, उतुसमुद्धानं, असञ्जासत्तानं ... पे०... । (१)

नहेतुं धम्मं पटिच्च हेतु धम्मो उप्पज्जति नहेतुपच्चया — विचिकिच्छासहगतो उद्वच्चसहगते खन्धे पटिच्च विचिकिच्छासहगतो 15 उद्वच्चसहगतो मोहो । (२)

नआरम्मणपच्चयादि

७. हेतुं धम्मं पटिच्च नहेतु धम्मो उप्पज्जति नआरम्मण-पच्चया — हेतुं पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं; पटिसन्धिकखणे ... पे०... । (१)

नहेतुं धम्मं पटिच्च नहेतु धम्मो उप्पज्जति नआरम्मण-पच्चया — नहेतु खन्धे पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं; पटिसन्धिकखणे 20 ... पे०... सब्बे महाभूता ... पे०... । (१)

हेतुं च नहेतुं च धम्मं पटिच्च नहेतु धम्मो उप्पज्जति नआरम्मण-

पच्चया — हेतुं च नहेतुं^१ च खन्धे पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं; पटि-
सन्धिक्खणे ... पे०... नअधिपतिपच्चया (परिपुण्णं), नअनन्तरपच्चया,
नसमनन्तरपच्चया, नअञ्जमञ्जापच्चया, नउपनिस्सयपच्चया ।

नपुरेजातपच्चयो

८. हेतुं धम्मं पटिच्च हेतु धम्मो उप्पज्जति नपुरेजातपच्चया —
5 अरूपे अलोभं पटिच्च अदोसो अमोहो (चक्कं), लोभं पटिच्च मोहो,
मोहं पटिच्च लोभो; पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (१)

हेतुं धम्मं पटिच्च नहेतु धम्मो उप्पज्जति नपुरेजातपच्चया —
अरूपे हेतुं पटिच्च सम्पयुत्तका खन्धा, हेतुं पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं;
पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (२)

- 10 हेतुं धम्मं पटिच्च हेतु च नहेतु च धम्मा उप्पज्जन्ति नपुरेजात-
पच्चया — अरूपे अलोभं पटिच्च अदोसो अमोहो सम्पयुत्तका च खन्धा
(चक्कं), लोभं पटिच्च मोहो सम्पयुत्तका च खन्धा (चक्कं);
पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (३)

९. नहेतुं धम्मं पटिच्च नहेतु धम्मो उप्पज्जति नपुरेजात-
15 पच्चया — अरूपे नहेतुं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा ... पे०... नहेतु
खन्धे पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं; पटिसन्धिक्खणे ... पे०... एकं महाभूतं
... पे०... । (१)

नहेतुं धम्मं पटिच्च हेतु धम्मो उप्पज्जति नपुरेजातपच्चया —
अरूपे नहेतु खन्धे पटिच्च हेतु; पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (२)

- 20 नहेतुं धम्मं पटिच्च हेतु च नहेतु च धम्मा उप्पज्जन्ति नपुरेजात-
पच्चया — अरूपे नहेतुं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा हेतु च ... पे०...
द्वे खन्धे ... पे०... पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (३)

१०. हेतुं च नहेतुं च धम्मं पटिच्च हेतु धम्मो उप्पज्जति
नपुरेजातपच्चया — अरूपे अलोभं च सम्पयुत्तके च खन्धे पटिच्च
25 अदोसो अमोहो (चक्कं), अरूपे लोभं च सम्पयुत्तके च खन्धे पटिच्च
मोहो (चक्कं); पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (१)

हेतुं च नहेतुं च धम्मं पटिच्च नहेतु धम्मो उप्पज्जति नपुरेजात-

पच्चया — अरूपे नहेतुं एकं खन्धं च हेतुं च पटिच्च तयो खन्धा ... पे०...
 द्वे खन्धे ... पे०... नहेतू खन्धे च हेतुं च पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं,
 हेतुं च महाभूते च पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं; पटिसन्धिक्खणे
 ... पे०... । (२)

हेतुं च नहेतुं च धम्मं पटिच्च^१ हेतु च नहेतु च धम्मा उप्पज्जन्ति ५
 नपुरेजातपच्चया — अरूपे नहेतुं एकं खन्धं च अलोभं च पटिच्च तयो
 खन्धा अदोसो अमोहो च ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... (चक्कं), नहेतुं
 एकं खन्धं च लोभं च पटिच्च तयो खन्धा मोहो च (चक्कं); पटि-
 सन्धिक्खणे ... पे०... । (३)

नपच्छाजातपच्चयादि

११. हेतुं धम्मं पटिच्च हेतु धम्मो उप्पज्जति नपच्छाजात- 10
 पच्चया, नआसेवनपच्चया ।

नकम्मपच्चयादि

१२. हेतुं धम्मं पटिच्च नहेतु धम्मो उप्पज्जति नकम्मपच्चया —
 हेतुं पटिच्च सम्पयुत्तका चेतना । (१)

नहेतुं धम्मं पटिच्च नहेतु धम्मो उप्पज्जति नकम्मपच्चया —
 नहेतू खन्धे पटिच्च सम्पयुत्तका चेतना; बाहिरं, आहारसमुद्धानं, 15
 उतुसमुद्धानं ... पे०... । (१)

हेतुं च नहेतुं च धम्मं पटिच्च नहेतु धम्मो उप्पज्जति नकम्म-
 पच्चया — हेतुं च सम्पयुत्तके च खन्धे पटिच्च सम्पयुत्तका चेतना ।

हेतुं धम्मं पटिच्च हेतु धम्मो उप्पज्जति नविपाकपच्चया ...
 नव । (१) 20

नआहारपच्चयादि

१३. नहेतुं धम्मं पटिच्च नहेतु धम्मो उप्पज्जति नआहार-
 पच्चया — बाहिरं, उतुसमुद्धानं, असञ्जसत्तानं ... पे०... नइन्द्रिय-
 पच्चया — बाहिरं, आहारसमुद्धानं, उतुसमुद्धानं ... पे०... असञ्ज-
 सत्तानं महाभूते पटिच्च रूपजीवितिन्द्रियं, नज्ञानपच्चया — पञ्च-

विञ्जाणं ... पे०... बाहिरं, आहारसमुद्धानं, उत्तुसमुद्धानं, असञ्जसत्तानं
 ... पे०... नमग्गपच्चया — अहेतुकं नहेतुं एकं खन्धं पटिच्च ... पे०...
 बाहिरं, आहारसमुद्धानं, उत्तुसमुद्धानं, असञ्जसत्तानं ... पे०... नसम्पयुत्त-
 पच्चया, नविप्पयुत्तपच्चया (नपुरेजातसदिसं, अरूपपञ्हायेव) नोनत्थि-
 5 पच्चया, नोविगतपच्चया ।

(२) सङ्ख्या

सुद्धं

१४. नहेतुया द्वे, नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव,
 नअनन्तरे तीणि नसमनन्तरे तीणि, नअञ्जमञ्जे तीणि, नउपनिस्सये
 तीणि, नपुरेजाते नव, नपच्छाजाते नव, नआसेवने नव, नकम्मे तीणि,
 नविपाके नव, नआहारे एकं, नइन्द्रिये एकं, नज्ञाने एकं, नमग्गे एकं,
 10 नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते नव, नोनत्थिया तीणि, नो विगते तीणि
 (एवं गणेतब्बं) ।

पच्चनीयं ।

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

हेतुदुक्कं

१५. हेतुपच्चया नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव,
 नअनन्तरे तीणि ... पे०... नउपनिस्सये तीणि, नपुरेजाते नव, नपच्छाजाते
 नव^१, नआसेवने नव, नकम्मे तीणि, नविपाके नव, नसम्पयुत्ते तीणि,
 15 नविप्पयुत्ते नव, नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि ।

अनुलोमपच्चनीयं ।

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

नहेतुदुक्कं

B. 7

१६. नहेतुपच्चया आरम्मणे द्वे, अनन्तरे द्वे ... पे०... कम्मे द्वे,
 विपाके एकं, आहारे द्वे, इन्द्रिये द्वे, ज्ञाने द्वे, मग्गे एकं, सम्पयुत्ते द्वे
 ... पे०... अविगते द्वे ।

पच्चनीयानुलोमं ।

§ २-६. सहजातवारो - सम्पयुत्तवारो

(सहजातवारो पि पञ्चयवारो पि निस्सयवारो पि पटिच्चवार-
सदिसायेव पञ्हा । महाभूतेसु निद्रितेसु "वत्थुं पच्चया" ति कातब्बा ।
पञ्चायतनानि अनुलोमे पि पच्चनीये पि यथा लब्भन्ति तथा कातब्बा ।
संसट्ठवारो पि सम्पयुत्तवारो पि परिपुण्णो^१ । रूपं नत्थि, अरूपमेव) ।

§ ७. पञ्हावारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

१७. हेतु धम्मो हेतुस्स धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो - अलोभो 5
अदोसस्स अमोहस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो (चक्कं), लोभो मोहस्स
हेतुपच्चयेन पच्चयो, दोसो मोहस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो; पटि-
सन्धिक्खणे ... पे०... । (१)

हेतु धम्मो नहेतुस्स धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो - हेतू
सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं हेतुपच्चयेन पच्चयो; 10
पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (२)

हेतु धम्मो हेतुस्स च नहेतुस्स च धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो -
अलोभो अदोसस्स अमोहस्स सम्पयुत्तकानं च खन्धानं चित्तसमुद्धानानं
च रूपानं हेतुपच्चयेन पच्चयो (चक्कं), लोभो मोहस्स ... पे०... 15
पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (३)

आरम्मणपच्चयो

१८. हेतु धम्मो हेतुस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - B. 8
हेतुं आरब्भ हेतू उप्पज्जन्ति । (१)

हेतु धम्मो नहेतुस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - हेतुं
आरब्भ नहेतू खन्धा उप्पज्जन्ति । (२)

हेतु धम्मो हेतुस्स च नहेतुस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन 20
पच्चयो - हेतुं आरब्भ हेतू च सम्पयुत्तका च खन्धा उप्पज्जन्ति । (३)

१. पि पटिच्चवारसदिसो - स्या० । २. परिपुण्णा - स्या० ।

१६. नहेतु धम्मो नहेतुस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो —
 दानं दत्त्वा सीलं ... पे०... उपोसथकम्मं कत्वा तं पच्चवेक्खति, पुब्बे
 सुचिण्णानि पच्चवेक्खति । ज्ञाना वुट्ठित्वा ... पे०... अरिया मग्गा
 वुट्ठित्वा मगं पच्चवेक्खन्ति, फलं ... पे०... निब्बानं ... पे०... निब्बानं
 5 गोत्रभुस्स, वोदानस्स, मग्गस्स, फलस्स, आवज्जनाय आरम्मणपच्चयेन
 पच्चयो । अरिया नहेतू पहीने किलेसे पच्चवेक्खन्ति, विक्खम्भिते
 किलेसे पच्चवेक्खन्ति, पुब्बे समुदाचिण्णे किलेसे जानन्ति, चक्खुं ... पे०...
 वत्थुं, नहेतू खन्धे अनिच्चतो ... पे०... दोमनस्सं उप्पज्जति; दिब्बेन
 चक्खुनां रूपं पस्सति, दिब्बाय सोतधातुया सद्दं सुणाति, चेतोपरियञ्जाणेन
 10 नहेतुचित्तसमङ्गिस्स चित्तं जानाति, आकासानञ्चायतनं^१ विञ्जाण-
 ञ्चायतनस्स^१ ... पे०... आकिञ्चञ्जायतनं^२ नेवसञ्जानासञ्जाय-
 तनस्स^३ ... पे०... रूपायतनं चक्खुविञ्जाणस्स ... पे०... फोट्ठब्बाय-
 तनं कायविञ्जाणस्स ... पे०... नहेतू खन्धा इद्विविधञ्जाणस्स, चेतो-
 परियञ्जाणस्स, पुब्बेनिवासानुस्सतिञ्जाणस्स, यथाकम्मूपगञ्जाणस्स,
 15 अनागतंसञ्जाणस्स, आवज्जनाय आरम्मणपच्चयेन पच्चयो । (१)

नहेतु धम्मो हेतुस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो — दानं
 दत्त्वा (पठमगमनं येव, आवज्जना नत्थि । रूपायतनं चक्खुविञ्जाणस्स
 ... पे०... फोट्ठब्बायतनं कायविञ्जाणस्सा ति इदं नत्थि) । (२)

- नहेतु धम्मो हेतुस्स च नहेतुस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन
 20 पच्चयो — दानं दत्त्वा सीलं ... पे०... उपोसथकम्मं कत्वा तं पच्चवेक्खति,
 तं आरब्ध हेतू च सम्पयुत्तका च खन्धा उप्पज्जन्ति (तत्थ तत्थ ठितेन
 इमं कातब्बं दुतियगमनसदिसं) । (३)

B. 9

२०. हेतु च नहेतु च धम्मा हेतुस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन
 पच्चयो — हेतुं च सम्पयुत्तके च खन्धे आरब्ध हेतू उप्पज्जन्ति । (१)
 25 हेतु च नहेतु च धम्मा नहेतुस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन
 पच्चयो — हेतुं च सम्पयुत्तके च खन्धे आरब्ध नहेतू खन्धा
 उप्पज्जन्ति । (२)

हेतु च नहेतु च धम्मा हेतुस्स च नहेतुस्स च धम्मस्स आरम्मण-

१-१. आकासानञ्चायतनकिरियं विञ्जाणञ्चायतनकिरियस्स — स्या० । २-२.
 अकिञ्चञ्जायतनकिरियं नेवसञ्जानासञ्जायतनकिरियस्स — स्या० ।

पञ्चयेन पञ्चयो - हेतुं च सम्पयुक्तके च खन्धे आरम्भ हेतू च सम्पयुक्तका च खन्धा उप्पज्जन्ति । (३)

अधिपतिपञ्चयो

२१. हेतु धम्मो हेतुस्स धम्मस्स अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो - आरम्भणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्भणाधिपति - हेतुं गरं कत्वा हेतू उप्पज्जन्ति । सहजाताधिपति - हेतु अधिपति सम्पयुक्तकानं 5 हेतूनं अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

हेतु धम्मो नहेतुस्स धम्मस्स अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो - आरम्भणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्भणाधिपति - हेतुं गरं कत्वा नहेतू खन्धा उप्पज्जन्ति । सहजाताधिपति - हेतु अधिपति सम्पयुक्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं अधिपतिपञ्चयेन 10 पञ्चयो । (२)

हेतु धम्मो हेतुस्स च नहेतुस्स च धम्मस्स अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो - आरम्भणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्भणाधिपति - हेतुं गरं कत्वा हेतू च सम्पयुक्तका च खन्धा उप्पज्जन्ति । सहजाताधिपति - हेतु अधिपति सम्पयुक्तकानं खन्धानं हेतूनं च चित्तसमुद्धानानं 15 च रूपानं अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

२२. नहेतु धम्मो नहेतुस्स धम्मस्स अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो - आरम्भणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्भणाधिपति - दानं दत्त्वा (वित्थारेतब्बं याव नहेतू खन्धा) । सहजाताधिपति - नहेतु अधिपति सम्पयुक्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं अधिपति- 20 पञ्चयेन पञ्चयो । (१)

नहेतु धम्मो हेतुस्स धम्मस्स अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो - आरम्भणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्भणाधिपति - दानं दत्त्वा (सङ्घित्तं । याव वत्थु नहेतू च खन्धा ताव कातब्बं) । सहजाताधिपति - नहेतु अधिपति सम्पयुक्तकानं हेतूनं अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । (२) 25

नहेतु धम्मो हेतुस्स च नहेतुस्स च धम्मस्स अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो - आरम्भणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्भणाधिपति - दानं दत्त्वा सीलं ... पे०... उपोसथकम्मं कत्वा तं गरं कत्वा पञ्च-वेक्खति, तं गरं कत्वा नहेतू खन्धा च हेतू च उप्पज्जन्ति, पुब्बे

सुचिष्णानि (याव वत्थु नहेतू खन्धा च ताव कातब्बं) । सहजाता-
धिपति - नहेतु अधिपति सम्पयुत्तकानं खन्धानं हेतूनं च चित्तसमुद्धानानं
च रूपानं अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (३)

२३. हेतु च नहेतु च धम्मा हेतुस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन
5 पच्चयो । आरम्भणाधिपति - हेतुं च सम्पयुत्तके च खन्धे गरं कत्वा
हेतू उपपज्जन्ति । (१)

हेतु च नहेतु च धम्मा नहेतुस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन
पच्चयो । आरम्भणाधिपति - हेतुं च सम्पयुत्तके च खन्धे गरं कत्वा
नहेतू खन्धा उपपज्जन्ति । (२)

10 हेतु च नहेतु च धम्मा हेतुस्स च नहेतुस्स च धम्मस्स अधिपति-
पच्चयेन पच्चयो । आरम्भणाधिपति - हेतुं च सम्पयुत्तके च खन्धे
गरं कत्वा हेतू च सम्पयुत्तका च खन्धा उपपज्जन्ति । (३)

अनन्तरपच्चयो

२४. हेतु धम्मो हेतुस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो -
पुरिमा पुरिमा हेतू पच्छिमानं पच्छिमानं हेतूनं अनन्तरपच्चयेन
15 पच्चयो । (१)

हेतु धम्मो नहेतुस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमा
पुरिमा हेतू पच्छिमानं पच्छिमानं नहेतूनं खन्धानं अनन्तरपच्चयेन
पच्चयो । (२)

हेतु धम्मो हेतुस्स च नहेतुस्स च धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन
20 पच्चयो - पुरिमा पुरिमा हेतू पच्छिमानं पच्छिमानं हेतूनं सम्पयुत्तकानं
च खन्धानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (३)

B. 11

२५. नहेतु धम्मो नहेतुस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो
- पुरिमा पुरिमा नहेतू खन्धा पच्छिमानं पच्छिमानं नहेतूनं खन्धानं
अनन्तरपच्चयेन पच्चयो; अनुलोमं गोत्रभुस्स (सङ्घित्तं), नेव-
25 सञ्जानासञ्जायतनं फलसमापत्तिया अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (१)

नहेतु धम्मो हेतुस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो
... पे०... । (२)

नहेतु धम्मो हेतुस्स च नहेतुस्स च धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन
पच्चयो (नहेतुमूलकं तीणि पि एकसदिसं) । (३)

२६. हेतू च नहेतू च धम्मा हेतुस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो — पुरिमा पुरिमा हेतू च सम्पयुत्तका च खन्धा पच्छिमानं पच्छिमानं हेतूनं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । । (१)

हेतू च नहेतू च धम्मा नहेतुस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो — पुरिमा पुरिमा हेतू च सम्पयुत्तका च खन्धा पच्छिमानं 5 पच्छिमानं नहेतूनं खन्धानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (२)

हेतू च नहेतू च धम्मा हेतुस्स च नहेतुस्स च धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो — पुरिमा पुरिमा हेतू च सम्पयुत्तका च खन्धा पच्छिमानं पच्छिमानं हेतूनं सम्पयुत्तकानं च खन्धानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (३) 10

समनन्तरपच्चयादि

२७. हेतु धम्मो हेतुस्स धम्मस्स समनन्तरपच्चयेन पच्चयो (अनन्तरसदिसं), सहजातपच्चयेन पच्चयो, अञ्जमञ्जपच्चयेन पच्चयो (इमे द्वे पि पटिच्चसदिसा^१, निस्सयपच्चयो^२ पच्चयवारे निस्सयपच्चयसदिसो^३) ।

उपनिस्सयपच्चयो

२८. हेतु धम्मो हेतुस्स धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो — 15 आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पकतूपनिस्सयो ... पे०... । पकतूपनिस्सयो — हेतू हेतूनं उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

हेतु धम्मो नहेतुस्स धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो — आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पकतूपनिस्सयो ... पे०... । 20 पकतूपनिस्सयो — हेतू नहेतूनं खन्धानं उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (२)

हेतु धम्मो हेतुस्स च नहेतुस्स च धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो — आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पकतूपनिस्सयो ... पे०... । पकतूपनिस्सयो — हेतू हेतूनं सम्पयुत्तकानं च खन्धानं उप- 25 निस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३)

२९. नहेतु धम्मो नहेतुस्स धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन 25 पच्चयो — आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पकतूपनिस्सयो

B. 12

... पे०... । पक्तूपनिस्सयो — सद्धं उपनिस्साय दानं देति ... पे०...
समापत्तिं उप्पादेति ... पे०... दिट्ठं गण्हाति; सीलं ... पे०... सेनासनं
उपनिस्साय दानं देति ... पे०... सद्धं भिन्दति; सद्धा ... पे०... सेनासनं
सद्धाय ... पे०... फलसमापत्तिया उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

5 नहेतु धम्मो हेतुस्स धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो —
आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पक्तूपनिस्सयो ... पे०... ।
पक्तूपनिस्सयो — सद्धं ... पे०... सेनासनं उपनिस्साय दानं देति ... पे०...
सद्धं भिन्दति; सद्धा ... पे०... सेनासनं सद्धाय ... पे०... पत्थनाय
मग्गस्स फलसमापत्तिया उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (२)

10 नहेतु धम्मो हेतुस्स च नहेतुस्स च धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन
पच्चयो — आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पक्तूपनिस्सयो
... पे०... । पक्तूपनिस्सयो (द्वुतियउपनिस्सयसदिसं) । (३)

३०. हेतू च नहेतू च धम्मा हेतुस्स धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन
पच्चयो — आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पक्तूपनिस्सयो
15 ... पे०... । पक्तूपनिस्सयो — हेतू च सम्पयुत्तका च खन्धा हेतूनं
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

हेतू च नहेतू च धम्मा नहेतुस्स धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन
पच्चयो — आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पक्तूपनिस्सयो
... पे०... । पक्तूपनिस्सयो — हेतू च सम्पयुत्तका च खन्धा नहेतूनं
20 खन्धानं उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (२)

हेतू च नहेतू च धम्मा हेतुस्स च नहेतुस्स च धम्मस्स उपनिस्सय-
पच्चयेन पच्चयो — आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पक्तूप-
निस्सयो ... पे०... । पक्तूपनिस्सयो — हेतू च सम्पयुत्तका च खन्धा
हेतूनं च सम्पयुत्तकानं च खन्धानं उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३)

पुरेजातपच्चयो

25 ३१. नहेतु धम्मो नहेतुस्स धम्मस्स पुरेजातपच्चयेन पच्चयो —
आरम्मणपुरेजातं, वत्थुपुरेजातं । आरम्मणपुरेजातं — चक्खुं ... पे०...
वत्थुं अनिच्चतो ... पे०... दोमनस्सं उप्पज्जति; दिब्बेन चक्खुना रूपं
पस्सति, दिब्बाय सोतधातुया सद्धं सुणाति, रूपायतनं चक्खुविज्जाणस्स

... पे०... फोटुब्बायतनं कायविज्जाणस्स ... पे०... । वत्थुपुरेजातं - चक्खायतनं ... पे०... कायायतनं ... पे०... वत्थु नहेतूनं खन्धानं पुरेजात- पच्चयेन पच्चयो । (१)

नहेतु धम्मो हेतुस्स धम्मस्स पुरेजातपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणपुरेजातं, वत्थुपुरेजातं । आरम्मणपुरेजातं - चक्खुं ... पे०... 5
वत्थुं अनिच्चतो ... पे०... दोमनस्सं उप्पज्जति; दिब्बेन चक्खुना रूपं पस्सति, दिब्बाय सोतधातुया सद्दं सुणाति । वत्थुपुरेजातं - वत्थु हेतूनं पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (२)

नहेतु धम्मो हेतुस्स च नहेतुस्स च धम्मस्स^१ पुरेजातपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणपुरेजातं, वत्थुपुरेजातं । आरम्मणपुरेजातं - 10
चक्खुं ... पे०... वत्थुं अनिच्चतो ... पे०... दोमनस्सं उप्पज्जति । वत्थु- पुरेजातं - वत्थु हेतूनं सम्पयुत्तकानं च खन्धानं पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (३)

पच्छाजातपच्चयादि

३२. हेतु धम्मो नहेतुस्स धम्मस्स पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो - पच्छाजाता हेतू पुरेजातस्स इमस्स कायस्स पच्छाजातपच्चयेन 15
पच्चयो । (१)

नहेतु धम्मो नहेतुस्स धम्मस्स पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो - पच्छाजाता नहेतू खन्धा पुरेजातस्स इमस्स कायस्स पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (१)

हेतू च नहेतू च धम्मा नहेतुस्स धम्मस्स पच्छाजातपच्चयेन 20
पच्चयो - पच्छाजाता हेतू च सम्पयुत्तका च खन्धा पुरेजातस्स इमस्स कायस्स^२ पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (१)

हेतु धम्मो हेतुस्स धम्मस्स आसेवनपच्चयेन पच्चयो (अनन्तर- सदिसं) ।

B. 14

कम्मपच्चयो

३३. नहेतु धम्मो नहेतुस्स धम्मस्स कम्मपच्चयेन पच्चयो - 25
सहजाता, नानाखणिका । सहजाता - नहेतु चेतना सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं कम्मपच्चयेन पच्चयो; पटि-

सन्धिक्खणे ... पे०... । नानाखणिका - नहेतु चेतना विपाकानं खन्धानं कटत्ता च रूपानं कम्मपच्चयेन पच्चयो । (१)

नहेतु धम्मो हेतुस्स धम्मस्स कम्मपच्चयेन पच्चयो - सहजाता, नानाखणिका । सहजाता - नहेतु चेतना सम्पयुत्तकानं हेतूनं कम्म-
5 पच्चयेन पच्चयो; पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । नानाखणिका - नहेतु चेतना विपाकानं हेतूनं कम्मपच्चयेन पच्चयो । (२)

नहेतु धम्मो हेतुस्स च नहेतुस्स च धम्मस्स कम्मपच्चयेन पच्चयो - सहजाता, नानाखणिका । सहजाता - नहेतु चेतना सम्प-
युत्तकानं खन्धानं हेतूनं चित्तसमुट्ठानानं च रूपानं कम्मपच्चयेन पच्चयो;
10 पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । नानाखणिका - नहेतु चेतना विपाकानं खन्धानं हेतूनं कटत्ता च रूपानं कम्मपच्चयेन पच्चयो । (३)

विपाकपच्चयो

३४. हेतु धम्मो हेतुस्स धम्मस्स विपाकपच्चयेन पच्चयो - विपाको अलोभो अदोसस्स अमोहस्स विपाकपच्चयेन पच्चयो (पटिच्च-
वारसदिसं^१ । विपाकविभङ्गे नव पञ्हा) ।

आहारपच्चयो

15 ३५. नहेतु धम्मो नहेतुस्स धम्मस्स आहारपच्चयेन पच्चयो - नहेतू आहारा सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुट्ठानानं च रूपानं आहार-
पच्चयेन पच्चयो; पटिसन्धिक्खणे ... पे०... कबळीकारो^२ आहारो इमस्स कायस्स आहारपच्चयेन पच्चयो । (१)

नहेतु धम्मो हेतुस्स धम्मस्स आहारपच्चयेन पच्चयो - नहेतू
20 आहारा सम्पयुत्तकानं हेतूनं आहारपच्चयेन पच्चयो; पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (२)

B. 15

नहेतु धम्मो हेतुस्स च नहेतुस्स च धम्मस्स आहारपच्चयेन पच्चयो - नहेतू आहारा सम्पयुत्तकानं खन्धानं हेतूनं चित्त-
समुट्ठानानं च रूपानं आहारपच्चयेन पच्चयो; पटिसन्धिक्खणे
25 ... पे०... । (३)

इन्द्रियपञ्चयो

३६. हेतु धम्मो हेतुस्स धम्मस्स इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो
... पे०... (हेतुमूलके तीणि) ।

नहेतु धम्मो नहेतुस्स धम्मस्स इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो — नहेतू
इन्द्रिया सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं इन्द्रियपञ्चयेन
पञ्चयो; पटिसन्धिवक्खणे ... पे०... चक्खुन्द्रियं चक्खुविज्जाणस्स 5
... पे०... कायिन्द्रियं कायविज्जाणस्स ... पे०... रूपजीवित्तिन्द्रियं
कटत्तारूपानं इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो (एवं इन्द्रियपञ्चया वित्थारे-
तब्बा । नव) ।

ज्ञानपञ्चयादि

३७. नहेतु धम्मो नहेतुस्स धम्मस्स ज्ञानपञ्चयेन पञ्चयो ...
तीणि ।

10

हेतु धम्मो हेतुस्स धम्मस्स मग्गपञ्चयेन पञ्चयो, सम्पयुत्त-
पञ्चयेन पञ्चयो (इमेसु द्वीसु नव) ।

विप्पयुत्तपञ्चयो

३८. हेतु धम्मो नहेतुस्स धम्मस्स विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो —
सहजातं, पच्छाजातं । सहजाता — हेतू चित्तसमुद्धानानं रूपानं विप्पयुत्त-
पञ्चयेन पञ्चयो; पटिसन्धिवक्खणे हेतू कटत्तारूपानं विप्पयुत्तपञ्चयेन 15
पञ्चयो, हेतू वत्थुस्स विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । पच्छाजाता — हेतू
पुरेजातस्स इमस्स कायस्स विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

नहेतु धम्मो नहेतुस्स धम्मस्स विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो —
सहजातं, पुरेजातं, पच्छाजातं । सहजाता — नहेतू खन्धा चित्तसमुद्धानानं
रूपानं विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो; पटिसन्धिवक्खणे नहेतू खन्धा कटत्ता- 20
रूपानं विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो, खन्धा वत्थुस्स ... पे०... वत्थु खन्धानं
विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । पुरेजातं — चक्खायतनं चक्खुविज्जाणस्स
... पे०... कायायतनं कायविज्जाणस्स, वत्थु नहेतूनं खन्धानं विप्पयुत्त-
पञ्चयेन पञ्चयो । पच्छाजाता — नहेतू खन्धा पुरेजातस्स इमस्स
कायस्स विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

B. 16

25

नहेतु धम्मो हेतुस्स धम्मस्स विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो —

सहजातं, पुरेजातं । सहजातं - पटिसन्धिक्खणे वत्थु हेतूनं विप्पयुत्त-
पच्चयेन पच्चयो । पुरेजातं - वत्थु हेतूनं विप्पयुत्तपच्चयेन
पच्चयो । (२)

नहेतु धम्मो हेतुस्स च नहेतुस्स च धम्मस्स विप्पयुत्तपच्चयेन
5 पच्चयो - सहजातं, पुरेजातं । सहजातं - पटिसन्धिक्खणे वत्थु हेतूनं
सम्पयुत्तकानं च खन्धानं विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । पुरेजातं - वत्थु
हेतूनं सम्पयुत्तकानं च खन्धानं विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । (३)

हेतू च नहेतू च धम्मा नहेतुस्स धम्मस्स विप्पयुत्तपच्चयेन
पच्चयो - सहजातं, पच्छाजातं । सहजाता - हेतू च सम्पयुत्तका च
10 खन्धा चित्तसमुट्ठानानं रूपानं विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो; पटिसन्धि-
क्खणे हेतू च सम्पयुत्तका च खन्धा कटत्तारूपानं विप्पयुत्तपच्चयेन
पच्चयो । पच्छाजाता - हेतू च सम्पयुत्तका च खन्धा पुरेजातस्स^१
इमस्स कायस्स विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । (१)

अत्थिपच्चयो

३६. हेतु धम्मो हेतुस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो -
15 अलोभो अदोसस्स अमोहस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो (चक्कं),
लोभो मोहस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो (चक्कं); पटिसन्धिक्खणे
... पे०... । (१)

हेतु धम्मो नहेतुस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजातं,
पच्छाजातं । सहजाता - हेतू सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुट्ठानानं
20 च रूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो; पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । पच्छाजाता
- हेतू पुरेजातस्स इमस्स कायस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (२)

हेतु धम्मो हेतुस्स च नहेतुस्स च धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो
- अलोभो अदोसस्स अमोहस्स सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुट्ठानानं
च रूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो (चक्कं), लोभो मोहस्स सम्पयुत्तकानं
25 खन्धानं चित्तसमुट्ठानानं च रूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो (चक्कं);
पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (३)

४०. नहेतु धम्मो नहेतुस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो -

सहजातं, पुरेजातं, पच्छाजातं, आहारं, इन्द्रियं । सहजातो — नहेतु
 एको खन्धो तिण्णन्नं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं अत्थिपच्चयेन
 पच्चयो ... पे०... द्वे खन्धा ... पे०... पटिसन्धिक्खणे नहेतु एको खन्धो
 तिण्णन्नं खन्धानं कटत्ता च रूपानं ... पे०... खन्धा वत्थुस्स अत्थिपच्चयेन
 पच्चयो; वत्थु खन्धानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो; एकं महाभूतं ... पे०... 5
 बाहिरं, आहारसमुद्धानं, उत्तुसमुद्धानं, असञ्जासत्तानं ... पे०... ।
 पुरेजातं — चक्खुं ... पे०... वत्थुं ... पे०... दिब्बेन चक्खुना रूपं पस्सति,
 दिब्बाय सोतधातुया सद्दं सुणाति, रूपायतनं चक्खुविञ्जाणस्स ... पे०...
 फोट्टुब्बायतनं कायविञ्जाणस्स, चक्खायतनं चक्खुविञ्जाणस्स ... पे०...
 कायायतनं कायविञ्जाणस्स^१, वत्थु नहेतूनं खन्धानं अत्थिपच्चयेन 10
 पच्चयो । पच्छाजाता — नहेतू खन्धा पुरेजातस्स इमस्स कायस्स अत्थि-
 पच्चयेन पच्चयो, कबलीकारो आहारो इमस्स कायस्स अत्थिपच्चयेन
 पच्चयो, रूपजीवितिन्द्रियं कटत्तारूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (१)

नहेतु धम्मो हेतुस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो —
 सहजातं, पुरेजातं । सहजाता — नहेतू खन्धा सम्पयुत्तकानं हेतूनं अत्थि- 15
 पच्चयेन पच्चयो । पटिसन्धिक्खणे ... पे०... वत्थु हेतूनं अत्थिपच्चयेन
 पच्चयो । पुरेजातं — चक्खुं ... पे०... वत्थुं अनिच्चतो ... पे०... दोमनस्सं
 उप्पज्जति; दिब्बेन चक्खुना रूपं पस्सति, दिब्बाय सोतधातुया सद्दं
 सुणाति; वत्थु हेतूनं अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (२)

नहेतु धम्मो हेतुस्स च नहेतुस्स च धम्मस्स अत्थिपच्चयेन 20
 पच्चयो — सहजातं, पुरेजातं । सहजातो — नहेतु एको खन्धो तिण्णन्नं
 खन्धानं हेतूनं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो; पटि-
 सन्धिक्खणे ... पे०... वत्थु हेतूनं सम्पयुत्तकानं च खन्धानं अत्थिपच्चयेन
 पच्चयो । पुरेजातं — चक्खुं ... पे०... वत्थुं अनिच्चतो ... पे०...
 दोमनस्सं उप्पज्जति; दिब्बेन चक्खुना रूपं पस्सति, दिब्बाय सोत- 25
 धातुया सद्दं सुणाति; वत्थु हेतूनं सम्पयुत्तकानं च खन्धानं अत्थिपच्चयेन
 पच्चयो । (३)

४१. हेतु च नहेतु च धम्मा हेतुस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन
 पच्चयो — सहजातं, पुरेजातं । सहजातो — अलोभो च सम्पयुत्तका

B. 18

च खन्धा अदोसस्स अमोहस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो (चक्कं), लोभो च सम्पयुत्तका च खन्धा मोहस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो (चक्कं); पटिसन्धिक्खणे ... पे०... अलोभो च वत्थु च अदोसस्स अमोहस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो (चक्कं) । (१)

- 5 हेतु च नहेतु च धम्मा नहेतुस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पच्छाजातं, आहारं, इन्द्रियं । सहजातो - नहेतु एको खन्धो च हेतू च तिण्णन्नं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो ... पे०... द्वे खन्धा ... पे०... पटिसन्धिक्खणे ... पे०... पटिसन्धिक्खणे हेतू च वत्थु च नहेतूनं खन्धानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो ।
- 10 सहजाता - हेतू च महाभूता च चित्तसमुद्धानानं रूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता - हेतू च कबळीकारो आहारो च इमस्स कायस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता - हेतू च रूपजीवितिन्द्रियं च कटत्तारूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (२)

- हेतु च नहेतु च धम्मा हेतुस्स च नहेतुस्स च धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पुरेजातं । सहजातो - नहेतु एको खन्धो च अलोभो च तिण्णन्नं खन्धानं अदोसस्स अमोहस्स चित्तसमुद्धानानं च रूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो (चक्कं), नहेतु एको खन्धो च लोभो च तिण्णन्नं खन्धानं मोहस्स चित्तसमुद्धानानं च रूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो (चक्कं); पटिसन्धिक्खणे नहेतु एको खन्धो च अलोभो च (चक्कं), पटिसन्धिक्खणे ... पे०... अलोभो च वत्थु च अदोसस्स अमोहस्स सम्पयुत्तकानं च खन्धानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो, लोभो च वत्थु च मोहस्स सम्पयुत्तकानं च खन्धानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो, नत्थिपच्चयेन पच्चयो, विगतपच्चयेन पच्चयो, अविगतपच्चयेन पच्चयो । (३)
- 15
- 20

(२) सङ्ख्या

सुद्धं

- 25 ४२. हेतुया तीणि, आरम्मणे नव, अधिपत्तिया नव, अनन्तरे नव, समनन्तरे नव, सहजाते नव, अञ्जमञ्जे नव, निस्सये नव, उपनिस्सये नव, पुरेजाते तीणि, पच्छाजाते तीणि, आसेवने नव, कम्मे

तीणि, विपाके नव, आहारे तीणि, इन्द्रिये नव, ज्ञाने तीणि, मग्गे नव, सम्पयुत्ते नव, विप्पयुत्ते पञ्च, अत्थिया नव, नत्थिया नव, विगते नव, अविगते नव (एवं अनुमज्जन्तेन^१ गणेतब्बं) ।

अनुलोमं ।

पच्चनीयुद्धारो

४३. हेतु धम्मो हेतुस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१) 5

हेतु धम्मो नहेतुस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो^२, पच्छाजात-पच्चयेन पच्चयो । (२)

हेतु धम्मो हेतुस्स च नहेतुस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३) 10

४४. नहेतु धम्मो नहेतुस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, पुरेजातपच्चयेन पच्चयो, पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो, कम्मपच्चयेन पच्चयो, आहार-पच्चयेन पच्चयो, इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो । (१)

नहेतु धम्मो हेतुस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, 15 सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, पुरेजातपच्चयेन पच्चयो, कम्मपच्चयेन पच्चयो । (२)

नहेतु धम्मो हेतुस्स च नहेतुस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, पुरेजात-पच्चयेन पच्चयो, कम्मपच्चयेन पच्चयो । (३) 20

४५. हेतु च नहेतु च धम्मा हेतुस्स धम्मस्स आरम्मण-पच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

हेतु च नहेतु च धम्मा नहेतुस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, 25 पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (२)

B. 20

हेतु च नहेतु च धम्मा हेतुस्स च नहेतुस्स च धम्मस्स आरम्मण-
पच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन
पच्चयो । (३)

२. पच्चयपच्चनीयं

सङ्ख्या

४६. नहेतुया नव, नआरम्मणे नव ... पे०... नोअविगते नव
5 (एवं गणेतब्बं) ।

पच्चनीयं ।

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

हेतुदुक्कं

४७. हेतुपच्चया नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया तीणि,
नअनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नअञ्जमञ्जे एकं, नउपनिस्सये
तीणि ... पे०... नमग्गे तीणि, नसम्पयुत्ते एकं, नविप्पयुत्ते तीणि,
नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि (एवं गणेतब्बं) ।

अनुलोमपच्चनीयं ।

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

नहेतुदुक्कं

10 ४८. नहेतुपच्चया आरम्मणे नव, अधिपतिया नव, अनन्तरे
नव, समनन्तरे नव, सहजाते तीणि, अञ्जमञ्जे तीणि, निस्सये
तीणि, उपनिस्सये नव, पुरेजाते तीणि, पच्छाजाते तीणि, आसेवने नव,
कम्मे तीणि विपाके तीणि, आहारे तीणि, इन्द्रिये तीणि, ज्ञाने तीणि,
मग्गे तीणि, सम्पयुत्ते तीणि, विप्पयुत्ते तीणि, अत्थिया तीणि, नत्थिया
15 नव, विगते नव, अविगते तीणि (एवं गणेतब्बं) ।

पच्चनीयानुलोमं ।

हेतुदुक्कं निवृत्तं ।

२. सहेतुकदुकं

§ १. पटिच्चवारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

४९. सहेतुकं धम्मं पटिच्च सहेतुको धम्मो उप्पज्जति हेतु-
पच्चया — सहेतुकं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे
... पे०... पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (१)

B. 21

सहेतुकं धम्मं पटिच्च अहेतुको धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया —
सहेतुके खन्धे पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं; पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (२) ३

सहेतुकं धम्मं पटिच्च सहेतुको च अहेतुको च धम्मा उप्पज्जन्ति
हेतुपच्चया — सहेतुकं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च
रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (३)

५०. अहेतुकं धम्मं पटिच्च अहेतुको धम्मो उप्पज्जति हेतु-
पच्चया — विचिकिच्छासहगतं उद्वच्चसहगतं मोहं पटिच्च चित्त- 10
समुद्धानं रूपं; एकं महाभूतं पटिच्च तयो महाभूता ... पे०... महाभूते
पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं कटत्तारूपं उपादारूपं । (१)

अहेतुकं धम्मं पटिच्च सहेतुको धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया —
विचिकिच्छासहगतं उद्वच्चसहगतं मोहं पटिच्च सम्पयुत्तका खन्धा;
पटिसन्धिक्खणे वत्थुं पटिच्च सहेतुका खन्धा । (२) 15

अहेतुकं धम्मं पटिच्च सहेतुको च अहेतुको च धम्मा उप्पज्जन्ति
हेतुपच्चया^१ — विचिकिच्छासहगतं उद्वच्चसहगतं मोहं पटिच्च
सम्पयुत्तका खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं; पटिसन्धिक्खणे वत्थुं
पटिच्च सहेतुका खन्धा, महाभूते पटिच्च कटत्तारूपं । (३)

५१. सहेतुकं च अहेतुकं च धम्मं पटिच्च सहेतुको धम्मो 20
उप्पज्जति हेतुपच्चया — विचिकिच्छासहगतं उद्वच्चसहगतं एकं खन्धं
च मोहं च पटिच्च तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... पटि-
सन्धिक्खणे सहेतुकं एकं खन्धं च वत्थुं च पटिच्च तयो खन्धा ... पे०...
द्वे खन्धे ... पे०... । (१)

B. 22

सहेतुकं च अहेतुकं च धम्मं पटिच्च अहेतुको धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया — सहेतुके खन्धे च महाभूते च पटिच्च चित्तसमुट्ठानं रूपं, विचिकिच्छासहगते उद्वच्चसहगते खन्धे च मोहं च पटिच्च चित्तसमुट्ठानं रूपं; पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (२)

- 5 सहेतुकं च अहेतुकं च धम्मं पटिच्च सहेतुको च अहेतुको च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया — विचिकिच्छासहगतं उद्वच्चसहगतं एकं खन्धं च मोहं च पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुट्ठानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... पटिसन्धिक्खणे सहेतुकं एकं खन्धं च वत्थुं च पटिच्च तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... सहेतुके खन्धे च महाभूते च
- 10 पटिच्च कटत्तारूपं । (३)

आरम्मणपच्चयो

५२. सहेतुकं धम्मं पटिच्च सहेतुको धम्मो उप्पज्जति आरम्मणपच्चया — सहेतुकं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (१)

- सहेतुकं धम्मं पटिच्च अहेतुको धम्मो उप्पज्जति आरम्मण-
- 15 पच्चया — विचिकिच्छासहगते उद्वच्चसहगते खन्धे पटिच्च विचिकिच्छासहगतो उद्वच्चसहगतो मोहो । (२)

सहेतुकं धम्मं पटिच्च सहेतुको च अहेतुको च धम्मा उप्पज्जन्ति आरम्मणपच्चया — विचिकिच्छासहगतं उद्वच्चसहगतं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा मोहो च ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... । (३)

- 20 ५३. अहेतुकं धम्मं पटिच्च अहेतुको धम्मो उप्पज्जति आरम्मणपच्चया — अहेतुकं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... पटिसन्धिक्खणे वत्थुं पटिच्च अहेतुका खन्धा । (१)

- अहेतुकं धम्मं पटिच्च सहेतुको धम्मो उप्पज्जति आरम्मण-
- पच्चया — विचिकिच्छासहगतं उद्वच्चसहगतं मोहं पटिच्च सम्पयुत्तका
- 25 खन्धा; पटिसन्धिक्खणे वत्थुं पटिच्च सहेतुका खन्धा । (२)

सहेतुकं च अहेतुकं च धम्मं पटिच्च सहेतुको धम्मो उप्पज्जति आरम्मणपच्चया — विचिकिच्छासहगतं उद्वच्चसहगतं एकं खन्धं च मोहं च पटिच्च तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०...

पटिसन्धिक्खणे सहेतुकं एकं खन्वं च वत्थुं च पटिच्चं तयो खन्वा
... पे०... द्वे खन्वे ... पे०... । (१)

अधिपतिपच्चयो

५४. सहेतुकं धम्मं पटिच्च सहेतुको धम्मो उप्पज्जति
अधिपतिपच्चया - सहेतुकं एकं खन्वं पटिच्चं तयो खन्वा ... पे०...
द्वे खन्वे ... पे०... । (१)

5

सहेतुकं धम्मं पटिच्च अहेतुको धम्मो उप्पज्जति अधिपति-
पच्चया - सहेतुके खन्वे पटिच्चं चित्तसमुद्धानं रूपं । (२)

सहेतुकं धम्मं पटिच्च सहेतुको च अहेतुको च धम्मा
उप्पज्जन्ति अधिपतिपच्चया - सहेतुकं एकं खन्वं पटिच्चं तयो खन्वा
चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्वे ... पे०... । (३)

10

५५. अहेतुकं धम्मं पटिच्च^१ अहेतुको धम्मो उप्पज्जति
अधिपतिपच्चया - एकं महाभूतं ... पे०... महाभूते पटिच्चं चित्त-
समुद्धानं रूपं उपादारूपं । (१)

सहेतुकं च अहेतुकं च धम्मं पटिच्च अहेतुको धम्मो
उप्पज्जति अधिपतिपच्चया - सहेतुके खन्वे च महाभूते च पटिच्च
चित्तसमुद्धानं रूपं । (१)

15

अनन्तरपच्चयादि

५६. सहेतुकं धम्मं पटिच्च सहेतुको धम्मो उप्पज्जति
अनन्तरपच्चया, समनन्तरपच्चया, सहजातपच्चया - सहेतुकं एकं खन्वं
पटिच्चं तयो खन्वा ... पे०... पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (१)

सहेतुकं धम्मं पटिच्च अहेतुको धम्मो उप्पज्जति सहजात-
पच्चया - सहेतुके खन्वे पटिच्चं चित्तसमुद्धानं रूपं, विचिकिच्छा-
सहगते उद्धच्चसहगते खन्वे पटिच्चं विचिकिच्छासहगतो
उद्धच्चसहगतो मोहो चित्तसमुद्धानं च रूपं; पटिसन्धिक्खणे
... पे०... । (२)

20

सहेतुकं धम्मं पटिच्च सहेतुको च अहेतुको च धम्मा
उप्पज्जन्ति सहजातपच्चया - सहेतुकं एकं खन्वं पटिच्चं तयो खन्वा

25

१-१. सी० पोत्यके नत्थि । २. सी० पोत्यके नत्थि ।

चित्तसमुद्धानं च रूपं, द्वे खन्धे ... पे०... विचिकिच्छासहगतं उद्वच्च-
सहगतं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा मोहो च चित्तसमुद्धानं च
रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (३)

B. 24

५७. अहेतुकं धम्मं पटिच्च अहेतुको धम्मो उप्पज्जति
5 सहजातपच्चया - अहेतुकं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा चित्त-
समुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... विचिकिच्छासहगतं
उद्वच्चसहगतं मोहं पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं; पटिसन्धिक्खणे
... पे०... खन्धे पटिच्च वत्थु, वत्थुं पटिच्च खन्धा; एकं महाभूतं
... पे०... बाहिरं, आहारसमुद्धानं, उतुसमुद्धानं, असञ्जसत्तानं एकं
10 महाभूतं ... पे०... । (१)

अहेतुकं धम्मं पटिच्च सहेतुको धम्मो उप्पज्जति सहजात-
पच्चया (इमे पच्च पञ्चा हेतुसदिसा, निन्नानं) । (२)

अञ्जमञ्जपच्चयो

५८. सहेतुकं धम्मं पटिच्च सहेतुको धम्मो उप्पज्जति
अञ्जमञ्जपच्चया - सहेतुकं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा ... पे०...
15 पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (१)

सहेतुकं धम्मं पटिच्च अहेतुको धम्मो उप्पज्जति अञ्ज-
मञ्जपच्चया - विचिकिच्छासहगते उद्वच्चसहगते खन्धे पटिच्च
विचिकिच्छासहगतो उद्वच्चसहगतो मोहो; पटिसन्धिक्खणे सहेतुके
खन्धे पटिच्च वत्थु । (२)

20 सहेतुकं धम्मं पटिच्च सहेतुको च अहेतुको च धम्मा
उप्पज्जन्ति अञ्जमञ्जपच्चया - विचिकिच्छासहगतं उद्वच्चसहगतं
एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा मोहो च ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०...
पटिसन्धिक्खणे सहेतुकं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा वत्थु च
... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... । (३)

25 ५९. अहेतुकं धम्मं पटिच्च अहेतुको धम्मो उप्पज्जति
अञ्जमञ्जपच्चया - अहेतुकं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा
... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... पटिसन्धिक्खणे अहेतुकं एकं खन्धं पटिच्च
तयो खन्धा वत्थु च ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... (सङ्घित्तं, याव
असञ्जसत्ता) । (१)

अहेतुकं धम्मं पटिच्च सहेतुको धम्मो उप्पज्जति अञ्जमञ्ज-
पच्चया - विचिकिच्छासहगतं उद्वच्चसहगतं मोहं पटिच्च सम्पयुत्तका
खन्धा; पटिसन्धिक्खणे वत्थुं पटिच्च सहेतुका खन्धा । (२)

सहेतुकं च अहेतुकं च धम्मं पटिच्च सहेतुको धम्मो
उप्पज्जति अञ्जमञ्जपच्चया - विचिकिच्छासहगतं उद्वच्चसहगतं 5
एकं खन्धं च मोहं च पटिच्च तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे
... पे०... पटिसन्धिक्खणे सहेतुकं एकं खन्धं च वत्थुं च पटिच्च तयो
खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... । (१)

B. 25

निस्सयपच्चयादि

६०. सहेतुकं धम्मं पटिच्च सहेतुको धम्मो उप्पज्जति
निस्सयपच्चया, उपनिस्सयपच्चया, पुरेजातपच्चया, आसेवनपच्चया, 10
कम्मपच्चया, विपाकपच्चया, आहारपच्चया, इन्द्रियपच्चया, ज्ञान-
पच्चया, मग्गपच्चया (ज्ञानं पि मग्गं पि सहजातपच्चयसदिसा,
बाहिरा महाभूता नत्थि), सम्पयुत्तपच्चया, विप्पयुत्तपच्चया, अत्थि-
पच्चया, नत्थिपच्चया, विगतपच्चया, अविगतपच्चया ।

(२) सङ्ख्या

सुद्धं

६१. हेतुया नव, आरम्भणे छ, अधिपतिया पच्च, अनन्तरे 15
छ, समनन्तरे छ, सहजाते नव, अञ्जमञ्जे छ, निस्सये नव,
उपनिस्सये छ, पुरेजाते छ, आसेवने छ, कम्मे नव, विपाके नव,
आहारे नव, इन्द्रिये नव, ज्ञाने नव, मग्गे नव, सम्पयुत्ते छ,
विप्पयुत्ते नव, अत्थिया नव, नत्थिया छ, विगते छ, अविगते नव
(एवं गणेतब्बं) ।

20

अनुलोमं ।

२. पच्चयपच्चनीयं

(१) विभङ्गो

नहेतुपच्चयो

६२. सहेतुकं धम्मं पटिच्च अहेतुको धम्मो उप्पज्जति
नहेतुपच्चया - विचिकिच्छासहगते उद्वच्चसहगते खन्धे पटिच्च
विचिकिच्छासहगतो उद्वच्चसहगतो मोहो । (१)

अहेतुकं धम्मं पटिच्च अहेतुको धम्मो उप्पज्जति नहेतु-
पच्चया - अहेतुकं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च^१
रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (१)
(सब्बं याव असञ्जसत्ता ताव कातब्बं) ।

नआरम्मणपच्चयादि

B. 26

5

६३. सहेतुकं धम्मं पटिच्च अहेतुको धम्मो उप्पज्जति
नआरम्मणपच्चया - सहेतुके खन्धे पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं;
पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (१)

अहेतुकं धम्मं पटिच्च अहेतुको धम्मो उप्पज्जति नआरम्मण-
पच्चया - अहेतुके खन्धे पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं, विचिकिच्छासहगतं
10 उद्वच्चसहगतं मोहं पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं; पटिसन्धिक्खणे
... पे०... खन्धे पटिच्च वत्थु; एकं महाभूतं ... पे०... असञ्ज-
सत्तानं एकं ... पे०... । (१)

सहेतुकं च अहेतुकं च धम्मं पटिच्च अहेतुको धम्मो
उप्पज्जति नआरम्मणपच्चया - सहेतुके खन्धे च महाभूते च पटिच्च
15 चित्तसमुद्धानं रूपं, विचिकिच्छासहगते उद्वच्चसहगते खन्धे च मोहं
च पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं; पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (१)

सहेतुकं धम्मं पटिच्च सहेतुको धम्मो उप्पज्जति नअधिपति-
पच्चया (अनुलोमसहजातसदिसा^२), नअनन्तरपच्चया, नसमनन्तर-
पच्चया, नअञ्जमञ्जपच्चया, नउपनिस्सयपच्चया, नपुरेजात-
20 पच्चया - अरूपे सहेतुकं एकं खन्धं ... पे०... पटिसन्धिक्खणे
... पे०... । (१)

६४. सहेतुकं धम्मं पटिच्च अहेतुको धम्मो उप्पज्जति
नपुरेजातपच्चया - अरूपे विचिकिच्छासहगते उद्वच्चसहगते खन्धे
पटिच्च विचिकिच्छासहगतो उद्वच्चसहगतो मोहो, सहेतुके खन्धे
25 पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं; पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (३)

सहेतुकं धम्मं पटिच्च सहेतुको च अहेतुको च धम्मा
उप्पज्जन्ति नपुरेजातपच्चया - अरूपे विचिकिच्छासहगतं उद्वच्चसहगतं

एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा मोहो च ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०...
पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (३)

अहेतुकं धम्मं पटिच्च अहेतुको धम्मो उप्पज्जति नपुरेजात-
पच्चया - अरूपे अहेतुकं एकं खन्धं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०...
अहेतुके खन्धे पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं, विचिकिच्छासहगतं उद्वच्च- 5
सहगतं मोहं पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं; पटिसन्धिक्खणे ... पे०...
(याव असञ्जसत्ता ताव वित्थारो) । (१)

अहेतुकं धम्मं पटिच्च सहेतुको धम्मो उप्पज्जति नपुरेजात-
पच्चया - अरूपे विचिकिच्छासहगतं उद्वच्चसहगतं मोहं पटिच्च
सम्पयुत्तका खन्धा; पटिसन्धिक्खणे वत्थुं पटिच्च सहेतुका 10
खन्धा । (२)

अहेतुकं धम्मं पटिच्च सहेतुको च अहेतुको च धम्मा
उप्पज्जन्ति नपुरेजातपच्चया - पटिसन्धिक्खणे वत्थुं पटिच्च सहेतुका
खन्धा, महाभूते पटिच्च कटत्तारूपं । (३)

६५. सहेतुकं च अहेतुकं च धम्मं पटिच्च सहेतुको धम्मो 15
उप्पज्जति नपुरेजातपच्चया - अरूपे विचिकिच्छासहगतं उद्वच्चसहगतं
एकं खन्धं च मोहं च पटिच्च तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे
... पे०... पटिसन्धिक्खणे सहेतुकं एकं खन्धं च वत्थुं च पटिच्च तयो
खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... । (१)

सहेतुकं च अहेतुकं च धम्मं पटिच्च अहेतुको धम्मो 20
उप्पज्जति नपुरेजातपच्चया - सहेतुके खन्धे च महाभूते च पटिच्च
चित्तसमुद्धानं रूपं, विचिकिच्छासहगते उद्वच्चसहगते खन्धे च मोहं
च पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं; पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (२)

सहेतुकं च अहेतुकं च धम्मं पटिच्च सहेतुको च अहेतुको
च धम्मा उप्पज्जन्ति नपुरेजातपच्चया - पटिसन्धिक्खणे सहेतुकं एकं 25
खन्धं च वत्थुं च पटिच्च तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०...
सहेतुके खन्धे च महाभूते च पटिच्च कटत्तारूपं । (३)

नपच्छाजातपच्चयादि

६६. सहेतुकं धम्मं पटिच्च सहेतुको धम्मो उप्पज्जति

नपच्छाजातपच्चया, नआसेवनपच्चया, नकम्मपच्चया - सहेतुके खन्धे पटिच्च सहेतुका चेतना । (१)

अहेतुकं धम्मं पटिच्च अहेतुको धम्मो उप्पज्जति नकम्म-
पच्चया - अहेतुके खन्धे पटिच्च अहेतुका चेतना; बाहिरं, आहार-
5 समुट्ठानं, उतुसमुट्ठानं ... पे०... । (१)

अहेतुकं धम्मं पटिच्च सहेतुको धम्मो उप्पज्जति नकम्म-
पच्चया - विचिकिच्छासहगतं उद्वच्चसहगतं मोहं पटिच्च सम्पयुत्तका
चेतना । (२)

B. 28

सहेतुकं च अहेतुकं च धम्मं पटिच्च सहेतुको धम्मो
10 उप्पज्जति नकम्मपच्चया - विचिकिच्छासहगते उद्वच्चसहगते खन्धे
च मोहं च पटिच्च सम्पयुत्तका चेतना ... नविपाकपच्चया (पटिसन्धि
नत्थि) ।

नआहारपच्चयादि

६७. अहेतुकं धम्मं पटिच्च अहेतुको धम्मो उप्पज्जति
नआहारपच्चया, नइन्द्रियपच्चया, नज्ञानपच्चया, नमग्गपच्चया,
15 नसम्पयुत्तपच्चया ।

नविप्पयुत्तपच्चयादि

६८. सहेतुकं धम्मं पटिच्च सहेतुको धम्मो उप्पज्जति
नविप्पयुत्तपच्चया - अरूपे सहेतुकं एकं खन्धं ... पे०... । (१)

सहेतुकं धम्मं पटिच्च अहेतुको धम्मो उप्पज्जति नविप्पयुत्त-
पच्चया - अरूपे विचिकिच्छासहगते उद्वच्चसहगते खन्धे पटिच्च
20 विचिकिच्छासहगतो उद्वच्चसहगतो मोहो । (२)

सहेतुकं धम्मं पटिच्च सहेतुको च अहेतुको च धम्मा
उप्पज्जन्ति नविप्पयुत्तपच्चया - अरूपे विचिकिच्छासहगतं उद्वच्च-
सहगतं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा मोहो च ... पे०... द्वे खन्धे
... पे०... । (३)

25 अहेतुकं धम्मं पटिच्च अहेतुको धम्मो उप्पज्जति नविप्पयुत्त-
पच्चया - अरूपे अहेतुकं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा, द्वे खन्धे
... पे०... । (१)

अहेतुकं धम्मं पटिच्च सहेतुको धम्मो उप्पज्जति नविप्पयुत्त-
पच्चया — अरूपे विचिकिच्छासहगतं उद्वच्चसहगतं मोहं पटिच्च
सम्पयुत्तका खन्धा । (२)

सहेतुकं च अहेतुकं च धम्मं पटिच्च सहेतुको धम्मो
उप्पज्जति नविप्पयुत्तपच्चया — अरूपे विचिकिच्छासहगतं उद्वच्च- 5
सहगतं एकं खन्धं च मोहं च पटिच्च तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे
... पे०... नोनत्थिपच्चया, नोविगतपच्चया । (१)

(२) सङ्ख्या

सुद्धं

६६. नहेतुया द्वे, नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव,
नअनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नअञ्जमञ्जे तीणि,
नउपनिस्सये तीणि, नपुरेजाते नव, नपच्छाजाते नव, नआसेवने नव, 10 B. 29
नकम्मे चत्तारि, नविपाके नव, नआहारे एकं, नइन्द्रिये एकं, नज्ञाने
एकं, नमग्गे एकं, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते छ, नोनत्थिया
तीणि, नोविगते तीणि (एवं गणेतब्बं) ।

पच्चनीयं ।

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

हेतुदुक्कं

७०. हेतुपच्चया नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव,
नअनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नअञ्जमञ्जे तीणि, नउपनिस्सये 15
तीणि, नपुरेजाते नव, नपच्छाजाते नव, नआसेवने नव, नकम्मे
तीणि, नविपाके नव, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते तीणि, नोनत्थिया
तीणि, नोविगते तीणि (एवं गणेतब्बं) ।

अनुलोमपच्चनीयं ।

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

नहेतुदुक्कं

७१. नहेतुपच्चया आरम्मणे द्वे, अनन्तरे द्वे, समनन्तरे द्वे
(सब्बत्थ द्वे), विपाके एकं, आहारे द्वे, इन्द्रिये द्वे, ज्ञाने द्वे, मग्गे एकं, 20
सम्पयुत्ते द्वे ... पे०... अविगते द्वे (एवं गणेतब्बं) ।

पच्चनीयानुलोमं ।

§ २. सहजातवारो
(सहजातवारो पटिच्चवारसदिसो) ।

§ ३. पच्चयवारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

B. 30

७२. सहेतुकं धम्मं पच्चया सहेतुको धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया (सहेतुकमूलकं पटिच्चवारसदिसं) ।

अहेतुकं धम्मं पच्चया अहेतुको धम्मो ... पे०... (पटिच्च-
३ वारसदिसंयेव^२) । (१)

अहेतुकं धम्मं पच्चया सहेतुको धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया -
वत्थुं पच्चया सहेतुका खन्धा, विचिकिच्छासहगतं उद्वच्चसहगतं
मोहं पच्चया सम्पयुत्तका खन्धा; पटिसन्धिक्खणे वत्थुं पच्चया
सहेतुका खन्धा । (२)

१० अहेतुकं धम्मं पच्चया सहेतुको च अहेतुको च धम्मा उप्पज्जन्ति
हेतुपच्चया - वत्थुं पच्चया सहेतुका खन्धा, महाभूते पच्चया
चित्तसमुद्धानं रूपं, विचिकिच्छासहगतं उद्वच्चसहगतं मोहं पच्चया
सम्पयुत्तका खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं; पटिसन्धिक्खणे वत्थुं
... पे०... । (३)

१९ ७३. सहेतुकं च अहेतुकं च धम्मं पच्चया सहेतुको धम्मो
उप्पज्जति हेतुपच्चया - सहेतुकं एकं खन्धं च वत्थुं च पच्चया तयो
खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... विचिकिच्छासहगतं उद्वच्चसहगतं
एकं खन्धं च मोहं च पच्चया तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०...
पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (१)

२० सहेतुकं च अहेतुकं च धम्मं पच्चया अहेतुको धम्मो उप्पज्जति
हेतुपच्चया - सहेतुके खन्धे च महाभूते च पच्चया चित्तसमुद्धानं रूपं,

विचिकिच्छासहगते उद्वच्चसहगते खन्धे च मोहं च पञ्चया चित्तसमुद्धानं रूपं; पटिसन्धिवक्खणे ... पे०... । (२)

सहेतुकं च अहेतुकं च धम्मं पञ्चया सहेतुको च अहेतुको च धम्मा उपपज्जन्ति हेतुपञ्चया — सहेतुकं एकं खन्धं च वत्थुं च पञ्चया तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... सहेतुके खन्धे च महाभूते च पञ्चया चित्तसमुद्धानं रूपं, विचिकिच्छासहगतं उद्वच्चसहगतं एकं खन्धं च मोहं च पञ्चया तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... पटिसन्धिवक्खणे सहेतुकं एकं खन्धं च वत्थुं च पञ्चया तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... सहेतुके खन्धे च महाभूते च पञ्चया कटत्तारूपं । (३)

B. 31

10

आरम्मणपञ्चयो

७४. सहेतुकं धम्मं पञ्चया सहेतुको धम्मो उपपज्जति आरम्मण-पञ्चया — सहेतुकं एकं खन्धं पञ्चया तयो खन्धा ... पे०... पटिसन्धिवक्खणे ... पे०... । (१)

सहेतुकं धम्मं पञ्चया अहेतुको धम्मो उपपज्जति आरम्मण-पञ्चया — विचिकिच्छासहगते उद्वच्चसहगते खन्धे पञ्चया विचिकिच्छा-सहगतो उद्वच्चसहगतो मोहो । (२)

सहेतुकं धम्मं पञ्चया सहेतुको च अहेतुको च धम्मा उपपज्जन्ति आरम्मणपञ्चया — विचिकिच्छासहगतं उद्वच्चसहगतं एकं खन्धं पञ्चया तयो खन्धा मोहो च ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... । (३)

७५. अहेतुकं धम्मं पञ्चया अहेतुको धम्मो उपपज्जति आरम्मणपञ्चया — अहेतुकं एकं खन्धं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... पटिसन्धिवक्खणे वत्थुं पञ्चया खन्धा, चक्खायतनं पञ्चया चक्खु-विज्जाणं ... पे०... कायायतनं पञ्चया कायविज्जाणं, वत्थुं पञ्चया अहेतुका खन्धा । (१)

अहेतुकं धम्मं पञ्चया सहेतुको धम्मो उपपज्जति आरम्मण-पञ्चया — वत्थुं पञ्चया सहेतुका खन्धा, विचिकिच्छासहगतं उद्वच्चसहगतं मोहं पञ्चया सम्पयुत्तका खन्धा; पटिसन्धिवक्खणे ... पे०... । (२)

अहेतुकं धम्मं पञ्चया सहेतुको च अहेतुको च धम्मा उपपज्जन्ति

आरम्मणपच्चया — वत्थुं पच्चया विचिकिच्छासहगता उद्धच्चसहगता खन्धा मोहो च । (३)

७६. सहेतुकं च अहेतुकं च धम्मं पच्चया सहेतुको धम्मो
उप्पज्जति आरम्मणपच्चया — सहेतुकं एकं खन्धं च वत्थुं च पच्चया
5 तयो खन्धा ... पे०... विचिकिच्छासहगतं उद्धच्चसहगतं एकं खन्धं
च मोहं च पच्चया तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... पटिसन्धिवक्खणे
... पे०... । (१)

B. 32

- सहेतुकं च अहेतुकं च धम्मं पच्चया अहेतुको धम्मो उप्पज्जति
आरम्मणपच्चया — विचिकिच्छासहगते उद्धच्चसहगते खन्धे च वत्थुं
10 च पच्चया विचिकिच्छासहगतो उद्धच्चसहगतो मोहो । (२)

सहेतुकं च अहेतुकं च धम्मं पच्चया सहेतुको च अहेतुको च
धम्मा उप्पज्जन्ति आरम्मणपच्चया — विचिकिच्छासहगतं उद्धच्च-
सहगतं एकं खन्धं च वत्थुं च पच्चया तयो खन्धा मोहो च ... पे०... द्वे
खन्धे ... पे०... । (३)

अधिपतिपच्चयो

- 15 ७७. सहेतुकं धम्मं पच्चया सहेतुको धम्मो उप्पज्जति
अधिपतिपच्चया (अधिपतिया नव पञ्हा पवत्तेयेव) ।

अनन्तरपच्चयादि

७८. सहेतुकं धम्मं पच्चया सहेतुको धम्मो उप्पज्जति अनन्तर-
पच्चया, समनन्तरपच्चया, सहजातपच्चया ... तीणि (पटिच्चवार-
सदिसा) ।

- 20 अहेतुकं धम्मं पच्चया अहेतुको धम्मो उप्पज्जति सहजात-
पच्चया — अहेतुकं एकं खन्धं पच्चया तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च
रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... पटिसन्धिवक्खणे ... पे०... (याव
असञ्जसत्ता), चक्खायतनं पच्चया चक्खुविज्जाणं ... पे०... कायायतनं
पच्चया कायविज्जाणं, वत्थुं पच्चया अहेतुका खन्धा । (१)

- 25 अहेतुकं धम्मं पच्चया सहेतुको धम्मो उप्पज्जति सहजात-
पच्चया — वत्थुं पच्चया सहेतुका खन्धा, विचिकिच्छासहगतं उद्धच्च-
सहगतं मोहं पच्चया सम्पयुत्तका खन्धा; पटिसन्धिवक्खणे ... पे०... । (२)

अहेतुकं धम्मं पञ्चया सहेतुको च अहेतुको च धम्मा उपपज्जन्ति
सहजातपञ्चया — वत्थुं पञ्चया सहेतुका खन्धा, महाभूते पञ्चया
चित्तसमुद्धानं रूपं, विचिकिच्छासहगतं उद्वच्चसहगतं मोहं पञ्चया
सम्पयुत्तका खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं; पटिसन्धिक्खणे
वत्थुं ... । (३)

5

७६. सहेतुकं च अहेतुकं च धम्मं पञ्चया सहेतुको धम्मो
उपपज्जति सहजातपञ्चया — सहेतुकं एकं खन्धं च वत्थुं च पञ्चया
तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... विचिकिच्छासहगतं उद्वच्च-
सहगतं एकं खन्धं च मोहं च पञ्चया तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे
... पे०... पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (१)

B. 33

10

सहेतुकं च अहेतुकं च धम्मं पञ्चया अहेतुको धम्मो उपपज्जति
सहजातपञ्चया — सहेतुके खन्धे च महाभूते च पञ्चया चित्तसमुद्धानं
रूपं, विचिकिच्छासहगते उद्वच्चसहगते खन्धे च मोहं च पञ्चया
चित्तसमुद्धानं रूपं; पटिसन्धिक्खणे ... पे०... विचिकिच्छासहगते
उद्वच्चसहगते खन्धे च वत्थुं च पञ्चया विचिकिच्छासहगतो उद्वच्च- 15
सहगतो मोहो । (२)

सहेतुकं च अहेतुकं च धम्मं पञ्चया सहेतुको च अहेतुको च
धम्मा उपपज्जन्ति सहजातपञ्चया — सहेतुकं एकं खन्धं च वत्थुं च
पञ्चया तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... सहेतुके खन्धे च
महाभूते च पञ्चया चित्तसमुद्धानं रूपं, विचिकिच्छासहगतं उद्वच्च- 20
सहगतं एकं खन्धं च वत्थुं च पञ्चया तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे
... पे०... सहेतुके खन्धे च महाभूते च पञ्चया चित्तसमुद्धानं रूपं,
विचिकिच्छासहगतं उद्वच्चसहगतं एकं खन्धं च मोहं च पञ्चया तयो
खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... विचिकिच्छा-
सहगतं उद्वच्चसहगतं एकं खन्धं च वत्थुं च पञ्चया तयो खन्धा मोहो 25
च ... पे०... पटिसन्धिक्खणे सहेतुकं एकं खन्धं च वत्थुं च पञ्चया तयो
खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... सहेतुके खन्धे च महाभूते च पञ्चया
कटत्तारूपं । (३)

अञ्जमञ्जपञ्चयादि

८०. सहेतुकं धम्मं पञ्चया सहेतुको धम्मो उपपज्जति
अञ्जमञ्जपञ्चया ... पे०... अविगतपञ्चया ।

30

(२) सङ्ख्या

८१. हेतुया नव, आरम्भणे नव, अधिपतिया नव (सब्बत्थ नव), अविगते नव (एवं गणेतब्बं) ।

अनुलोमं ।

२. पच्चयपच्चनीयं

(१) विभङ्गो

नहेतुपच्चयो

B. 34

८२. सहेतुकं धम्मं पच्चया अहेतुको धम्मो उप्पज्जति नहेतु-
पच्चया - विचिकिच्छासहगते उद्वच्चसहगते खन्धे पच्चया विचिकिच्छा-
5 सहगतो उद्वच्चसहगतो मोहो । (१)

अहेतुकं धम्मं पच्चया अहेतुको धम्मो उप्पज्जति नहेतु-
पच्चया - अहेतुकं एकं खन्धं ... पे०... पटिसन्धिक्खणे ... पे०... (याव
असञ्जसत्ता), चक्खायतनं पच्चया चक्खुविज्जाणं ... पे०... कायायतनं
पच्चया कायविज्जाणं, वत्थुं पच्चया अहेतुका खन्धा मोहो च । (१)

10 सहेतुकं च अहेतुकं च धम्मं पच्चया अहेतुको धम्मो उप्पज्जति
नहेतुपच्चया - विचिकिच्छासहगते उद्वच्चसहगते खन्धे च वत्थुं च
पच्चया विचिकिच्छासहगतो उद्वच्चसहगतो मोहो (सङ्खित्तं) । (१)

(२) सङ्ख्या

सुद्धं

८३. नहेतुया तीणि, नआरम्भणे तीणि, नअधिपतिया नव,
नअनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नअञ्जमञ्जे तीणि, ननिस्सये
15 तीणि, नउपनिस्सये तीणि, नपुरेजाते नव, नपच्छाजाते नव,
नआसेवने नव, नकम्मे चत्तारि, नविपाके नव, नआहारे एकं,
नइन्द्रिये एकं, नज्ञाने एकं, नमग्गे एकं, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते
छ, नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि (एवं गणेतब्बं) ।

पच्चनीयं ।

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

हेतुदुकं

८४. हेतुपच्चया नआरम्भणे तीणि, नअधिपतिया नव,
20 नअनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नअञ्जमञ्जे तीणि, नउपनिस्सये

तीणि, नपुरेजाते नव, नपच्छाजाते नव, नआसेवने नव, नकम्मे तीणि,
नविपाके नव, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते तीणि, नोनत्थिया तीणि,
नोविगते तीणि (एवं गणेतब्बं) ।

B. 35

अनुलोमपच्चनीयं ।

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

नहेतुदुकं

८५. नहेतुपच्चया आरम्मणे तीणि, अनन्तरे^१ तीणि ... पे०...
मग्गे तीणि, सम्पयुत्ते तीणि ... पे०... अविगते तीणि (एवं गणेतब्बं) । 5
पच्चनीयानुलोमं ।

§ ४. निस्सयवारो

(निस्सयवारो पच्चयवारसदिसो) ।

§ ५. संसद्ग्वारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

८६. सहेतुकं धम्मं संसद्ग्वो सहेतुको धम्मो उप्पज्जति
हेतुपच्चया - सहेतुकं एकं खन्धं संसद्ग्वो तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे
... पे०... पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (१)

अहेतुकं धम्मं संसद्ग्वो सहेतुको धम्मो उप्पज्जति हेतु- 10
पच्चया - विचिकिच्छासहगतं उद्वच्चसहगतं मोहं संसद्ग्वो विचिकिच्छा-
सहगता उद्वच्चसहगता खन्धा । (१)

सहेतुकं च अहेतुकं च धम्मं संसद्ग्वो सहेतुको धम्मो
उप्पज्जति हेतुपच्चया - विचिकिच्छासहगतं उद्वच्चसहगतं एकं खन्धं
च मोहं च संसद्ग्वो तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... । (१) 15

आरम्मणपच्चयो

८७. सहेतुकं धम्मं संसद्ग्वो सहेतुको धम्मो उप्पज्जति

B. 36

आरम्मणपच्चया - सहेतुकं एकं खन्वं संसट्ठा तयो खन्धा ... पे०...
द्वे खन्धे ... पे०... पटिसन्धिवखणे ... पे०... । (१)

सहेतुकं धम्मं संसट्ठो अहेतुको धम्मो उप्पज्जति आरम्मण-
पच्चया - विचिकिच्छासहगतं उद्वच्चसहगतं खन्धे संसट्ठो
5 विचिकिच्छासहगतो उद्वच्चसहगतो मोहो । (२)

सहेतुकं धम्मं संसट्ठो सहेतुको च अहेतुको च धम्मा
उप्पज्जन्ति आरम्मणपच्चया - विचिकिच्छासहगतं उद्वच्चसहगतं
एकं खन्वं संसट्ठा तयो खन्धा मोहो च ... पे०... द्वे खन्धे
... पे०... । (३)

10 ८८. अहेतुकं धम्मं संसट्ठो अहेतुको धम्मो उप्पज्जति
आरम्मणपच्चया - अहेतुकं एकं खन्वं संसट्ठा तयो खन्धा ... पे०...
द्वे खन्धे ... पे०... पटिसन्धिवखणे ... पे०... । (१)

अहेतुकं धम्मं संसट्ठो सहेतुको धम्मो उप्पज्जति आरम्मण-
पच्चया - विचिकिच्छासहगतं उद्वच्चसहगतं मोहं संसट्ठा विचिकिच्छा-
15 सहगता उद्वच्चसहगता खन्धा । (२)

सहेतुकं च अहेतुकं च धम्मं संसट्ठो सहेतुको धम्मो उप्पज्जति
आरम्मणपच्चया - विचिकिच्छासहगतं उद्वच्चसहगतं एकं खन्वं च
मोहं च संसट्ठा तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... । (१)

अधिपतिपच्चयो

८९. सहेतुकं धम्मं संसट्ठो सहेतुको धम्मो उप्पज्जति
20 अधिपतिपच्चया - सहेतुकं एकं खन्वं संसट्ठा तयो खन्धा ... पे०... द्वे
खन्धे ... पे०... । (१)

अनन्तरपच्चयादि

९०. सहेतुकं धम्मं संसट्ठो सहेतुको धम्मो उप्पज्जति
अनन्तरपच्चया, समनन्तरपच्चया, सहजातपच्चया ... पे०... विपाक-
पच्चया - विपाकं सहेतुकं एकं खन्वं संसट्ठा तयो खन्धा ... पे०... द्वे
25 खन्धे ... पे०... पटिसन्धिवखणे ... पे०... ।

अहेतुकं धम्मं संसट्ठो अहेतुको धम्मो उप्पज्जति विपाक-
पच्चया - विपाकं अहेतुकं एकं खन्वं संसट्ठा तयो खन्धा ... पे०... द्वे

खन्धे ... पे०... पटिसन्धिक्खणे ... पे०... ज्ञानपच्चया ... पे०...
अविगतपच्चया ।

(२) सङ्ख्या

सुद्धं

६१. हेतुया तीणि, आरम्मणे छ, अधिपतिया एकं, अनन्तरे
छ, समनन्तरे छ, सहजाते छ, अज्जमज्जे छ, निस्सये छ,
उपनिस्सये छ, पुरेजाते छ ... पे०... विपाके द्वे, आहारे छ, इन्द्रिये 5
छ, ज्ञाने छ, मग्गे पञ्च ... पे०... अविगते छ (एवं गणेतब्बं) ।
अनुलोमं ।

२. पच्चयपच्चनीयं

(१) विभङ्गो

नहेतुपच्चयो

६२. सहेतुकं धम्मं संसद्दो अहेतुको धम्मो उप्पज्जति
नहेतुपच्चया - विचिकिच्छासहगते उद्वच्चसहगते खन्धे संसद्दो
विचिकिच्छासहगतो उद्वच्चसहगतो मोहो । (१)

अहेतुकं धम्मं संसद्दो अहेतुको धम्मो उप्पज्जति नहेतु- 10
पच्चया - अहेतुकं एकं खन्धं संसद्दो तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे
... पे०... पटिसन्धिक्खणे ... पे०... (सङ्खित्तं) । (१)

(२) सङ्ख्या

सुद्धं

६३. नहेतुया द्वे, नअधिपतिया छ, नपुरेजाते छ, नपच्छाजाते
छ, नआसेवने छ, नकम्मे चत्तारि, नविपाके छ, नज्ञाने एकं, नमग्गे 11
एकं, नविप्पयुत्ते छ (एवं गणेतब्बं) । 15

पच्चनीयं ।

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

हेतुदुकं

६४. हेतुपच्चया नअधिपतिया तीणि, नपुरेजाते तीणि, 11
नपच्छाजाते तीणि, नआसेवने तीणि, नकम्मे तीणि, नविपाके तीणि,
नविप्पयुत्ते तीणि ।

अनुलोमपच्चनीयं ।

४. पञ्चयपञ्चनीयानुलोमं

नहेतुदुकं

६५. नहेतुपञ्चया आरम्भणे द्वे, अनन्तरे द्वे ... पे०... कम्मे
द्व, विपाके एकं, आहारे द्वे ... पे०... मग्गे एकं ... पे०... अविगते द्वे
(एवं गणेतब्बं) ।

पञ्चनीयानुलोमं ।

§ ६. सम्पयुत्तवारो

(सम्पयुत्तवारो संसट्टवारसदिसो) ।

§ ७. पञ्हावारो

१. पञ्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपञ्चयो

5 ६६. सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो -
सहेतुका हेतू सम्पयुत्तकानं खन्धानं हेतुपञ्चयेन पञ्चयो; पटिसन्धि-
क्खणे ... पे०... । (१)

सहेतुको धम्मो अहेतुकस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो -
सहेतुका हेतू चित्तसमुद्धानानं रूपानं हेतुपञ्चयेन पञ्चयो;
10 पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (२)

B. 39

सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स च अहेतुकस्स च धम्मस्स
हेतुपञ्चयेन पञ्चयो - सहेतुका हेतू सम्पयुत्तकानं खन्धानं
चित्तसमुद्धानानं च रूपानं हेतुपञ्चयेन पञ्चयो; पटिसन्धिक्खणे
... पे०... । (३)

15 ६७. अहेतुको धम्मो अहेतुकस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो -
विचिकिच्छासहगतो उद्वच्चसहगतो मोहो चित्तसमुद्धानानं रूपानं
हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

अहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो -

विचिकिच्छासहगतो उद्वच्चसहगतो मोहो सम्पयुत्तकानं खन्धानं हेतुपच्चयेन पच्चयो । (२)

अहेतुको धम्मो सहेतुकस्स च अहेतुकस्स च धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो — विचिकिच्छासहगतो उद्वच्चसहगतो मोहो सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानां च रूपानं हेतुपच्चयेन पच्चयो । (३)

आरम्भणपच्चयो

६८. सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स आरम्भणपच्चयेन पच्चयो — दानं दत्त्वा सीलं ... पे०... उपोसथकम्मं कत्वा तं पच्चवेक्खति, पुब्बे सुचिण्णानि पच्चवेक्खति, ज्ञाना बुद्धिहत्वा ज्ञानं पच्चवेक्खति, अरिया मग्गा बुद्धिहत्वा मग्गं पच्चवेक्खन्ति, फलं पच्चवेक्खन्ति, पहीने किलेसे ... पे०... विक्खम्भिते किलेसे ... पे०... पुब्बे ... पे०... सहेतुके खन्धे अनिच्चतो ... पे०... दोमनस्सं उप्पज्जति, कुसलाकुसले निरुद्धे सहेतुको विपाको तदारम्भणता उप्पज्जति, चेतोपरियञ्जाणेन सहेतुकचित्तसमङ्गिस्स चित्तं जानन्ति, आकासानञ्चायतनं विञ्जाणञ्चायतनस्स ... पे०... आकिञ्चञ्जायतनं नेवसञ्जानासञ्जायतनस्स ... पे०... सहेतुका खन्धा इद्विविधञ्जाणस्स, चेतोपरियञ्जाणस्स, पुब्बेनिवासानुस्सतिञ्जाणस्स, यथाकम्मूपगञ्जाणस्स^१, अनागतसञ्जाणस्स आरम्भणपच्चयेन पच्चयो; सहेतुके खन्धे आरब्भ सहेतुका खन्धा उप्पज्जन्ति । (१)

सहेतुको धम्मो अहेतुकस्स धम्मस्स आरम्भणपच्चयेन पच्चयो — सहेतुके खन्धे अनिच्चतो ... पे०... दोमनस्सं उप्पज्जति, कुसलाकुसले निरुद्धे अहेतुको विपाको तदारम्भणता उप्पज्जति, सहेतुके खन्धे आरब्भ अहेतुका खन्धा च मोहो च उप्पज्जन्ति । (२)

सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स च अहेतुकस्स च धम्मस्स आरम्भणपच्चयेन पच्चयो — सहेतुके खन्धे आरब्भ विचिकिच्छासहगता उद्वच्चसहगता खन्धा च मोहो च उप्पज्जन्ति । (३)

६९. अहेतुको धम्मो अहेतुकस्स धम्मस्स आरम्भणपच्चयेन पच्चयो — निब्बानं आवज्जनाय आरम्भणपच्चयेन पच्चयो; चक्खुं

१. यथाकम्मूपगञ्जाणस्स — स्या ० ।

... पे०... वत्थुं ... अहेतुके खन्धे च मोहं च अनिच्चतो ... पे०... दोमनस्सं
उप्पज्जति, कुसलाकुसले निरुद्धे अहेतुको विपाको तदारम्मणता
उप्पज्जति, रूपायतनं चक्खुविज्जाणस्स ... पे०... फोट्टव्वायतनं
कायविज्जाणस्स ... पे०... अहेतुके खन्धे च मोहं च आरब्भ अहेतुका

5 खन्धा च मोहो च उप्पज्जन्ति । (१)

अहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन
पच्चयो - अरिया निब्बानं पच्चवेक्खन्ति; निब्बानं गोत्रभुस्स,
वोदानस्स, मग्गस्स, फलस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो । अरिया
अहेतुके पहीने किलेसे पच्चवेक्खन्ति, विक्खम्भिते^१ किलेसे ... पे०...
10 पुब्बे ... पे०... चक्खुं ... पे०... वत्थुं ... पे०... अहेतुके खन्धे च मोहं
च अनिच्चतो ... पे०... दोमनस्सं उप्पज्जति, कुसलाकुसले निरुद्धे
सहेतुको विपाको तदारम्मणता उप्पज्जति; दिव्वेन चक्खुना रूपं
पस्सति, दिव्वाय सोतधातुया सद्दं सुणाति^२, चेतोपरियञ्जाणेन
अहेतुकचित्तसमङ्गिस्स चित्तं जानन्ति; अहेतुका खन्धा इद्विविध-
15 ज्ञाणस्स, चेतोपरियञ्जाणस्स, पुब्बेनिवासानुस्सतिज्ञाणस्स, अनागतंस-
ज्ञाणस्स^३ आरम्मणपच्चयेन पच्चयो; अहेतुके खन्धे च मोहं च
आरब्भ सहेतुका खन्धा उप्पज्जन्ति । (२)

अहेतुको धम्मो सहेतुकस्स च अहेतुकस्स च धम्मस्स
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - चक्खुं आरब्भ विचिकिच्छासहगता उद्वच्च-
20 सहगता खन्धा च मोहो च उप्पज्जन्ति; सोतं ... पे०... वत्थुं ...
अहेतुके खन्धे च मोहं च आरब्भ विचिकिच्छासहगता उद्वच्चसहगता
खन्धा च मोहो च उप्पज्जन्ति । (३)

१००. सहेतुको च अहेतुको च धम्मा सहेतुकस्स धम्मस्स
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - विचिकिच्छासहगते उद्वच्चसहगते खन्धे
25 च मोहं च आरब्भ सहेतुका खन्धा उप्पज्जन्ति । (१)

सहेतुको च अहेतुको च धम्मा अहेतुकस्स धम्मस्स आरम्मण-
पच्चयेन पच्चयो - विचिकिच्छासहगते उद्वच्चसहगते खन्धे च मोहं
च आरब्भ अहेतुका खन्धा च मोहो च उप्पज्जन्ति । (२)

सहेतुको च अहेतुको च धम्मा सहेतुकस्स च अहेतुकस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - विचिकिच्छासहगते उद्वच्च-सहगते खन्धे च मोहं च आरब्भ विचिकिच्छासहगता उद्वच्चसहगता खन्धा च मोहो च उप्पज्जन्ति । (३)

अधिपतिपच्चयो

१०१. सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन 5 पच्चयो - आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्मणाधिपति - दानं दत्त्वा सीलं ... पे०... उपोसथकम्मं कत्वा तं गरं कत्वा पच्चवेक्खति, ज्ञाना ... पे०... अरिया मग्गा वुट्ठित्वा मग्गं गरं कत्वा ... पे०... फलं ... पे०... सहेतुके खन्धे गरं कत्वा अस्सादेति अभिनन्दति; तं गरं कत्वा रागो उप्पज्जति, दिट्ठि उप्पज्जति । सहजाताधिपति - सहेतुकाधिपति 10 सम्पयुत्तकानं खन्धानं अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (१)

सहेतुको धम्मो अहेतुकस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । सहजाताधिपति - सहेतुकाधिपति चित्तसमुद्धानानं रूपानं अधिपति-पच्चयेन पच्चयो । (२)

सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स च अहेतुकस्स च धम्मस्स 15 अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । सहजाताधिपति - सहेतुकाधिपति सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (३)

अहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । आरम्मणाधिपति - अरिया निब्बानं गरं कत्वा पच्चवेक्खन्ति; 20 निब्बानं गोत्रभुस्स, वोदानस्स, मग्गस्स, फलस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो; चक्खुं ... पे०... वत्थुं ... अहेतुके खन्धे गरं कत्वा अस्सादेति अभिनन्दति; तं गरं कत्वा रागो उप्पज्जति, दिट्ठि उप्पज्जति । (१)

अनन्तरपच्चयो

१०२. सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमा पुरिमा सहेतुका खन्धा पच्छिमानं पच्छिमानं 25 सहेतुकानं खन्धानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो; अनुलोमं गोत्रभुस्स, अनुलोमं वोदानस्स, गोत्रभु मग्गस्स, वोदानं मग्गस्स, मग्गो

फलस्स, फलं फलस्स, अनुलोमं फलसमापत्तिया, निरोधा वुट्ट-
हन्तस्स नेवसञ्जानासञ्जायतनं फलसमापत्तिया अनन्तरपच्चयेन
पच्चयो । (१)

- सहेतुको धम्मो अहेतुकस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो —
5 पुरिमा पुरिमा विचिकिच्छासहगता उद्वच्चसहगता खन्धा पच्छिमस्स
पच्छिमस्स विचिकिच्छासहगतस्स उद्वच्चसहगतस्स मोहस्स अनन्तर-
पच्चयेन पच्चयो; सहेतुकं चुतिचित्तं अहेतुकस्स उपपत्तिचित्तस्स
अनन्तरपच्चयेन पच्चयो; सहेतुकं भवङ्गं आवज्जनाय अनन्तर-
पच्चयेन पच्चयो; सहेतुकं भवङ्गं अहेतुकस्स भवङ्गस्स अनन्तर-
10 पच्चयेन पच्चयो; सहेतुका खन्धा अहेतुकस्स वुट्टानस्स अनन्तरपच्चयेन
पच्चयो । (२)

- सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स च अहेतुकस्स च धम्मस्स अनन्तर-
पच्चयेन पच्चयो — पुरिमा पुरिमा विचिकिच्छासहगता उद्वच्चसहगता
खन्धा पच्छिमानं पच्छिमानं विचिकिच्छासहगतानं उद्वच्चसहगतानं
15 खन्धानं मोहस्स च अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (३)

१०३. अहेतुको धम्मो अहेतुकस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन
पच्चयो — पुरिमो पुरिमो विचिकिच्छासहगतो उद्वच्चसहगतो मोहो
पच्छिमस्स पच्छिमस्स विचिकिच्छासहगतस्स उद्वच्चसहगतस्स मोहस्स
अनन्तरपच्चयेन पच्चयो; पुरिमा पुरिमा अहेतुका खन्धा पच्छिमानं
20 पच्छिमानं अहेतुकानं खन्धानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो; आवज्जना
पञ्चन्नं विञ्जाणानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (१)

- अहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो —
पुरिमो पुरिमो विचिकिच्छासहगतो उद्वच्चसहगतो मोहो पच्छिमानं
पच्छिमानं विचिकिच्छासहगतानं उद्वच्चसहगतानं खन्धानं अनन्तर-
B. 43 25 पच्चयेन पच्चयो; अहेतुकं चुतिचित्तं सहेतुकस्स उपपत्तिचित्तस्स
अनन्तरपच्चयेन पच्चयो; अहेतुकं भवङ्गं सहेतुकस्स भवङ्गस्स
अनन्तरपच्चयेन पच्चयो; आवज्जना सहेतुकानं खन्धानं अनन्तर-
पच्चयेन पच्चयो; अहेतुका खन्धा सहेतुकस्स वुट्टानस्स अनन्तर-
पच्चयेन पच्चयो । (२)

- 30 अहेतुको धम्मो सहेतुकस्स च अहेतुकस्स च धम्मस्स अनन्तर-

पच्चयेन पच्चयो - पुरिमो पुरिमो विचिकिच्छासहगतो उद्वच्चसहगतो मोहो पच्छिमानं पच्छिमानं विचिकिच्छासहगतानं उद्वच्चसहगतानं खन्धानं मोहस्स च अनन्तरपच्चयेन पच्चयो; आवज्जना विचिकिच्छासहगतानं उद्वच्चसहगतानं खन्धानं मोहस्स च अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (३)

5

१०४. सहेतुको च अहेतुको च धम्मा सहेतुकस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमा पुरिमा विचिकिच्छासहगता उद्वच्चसहगता खन्धा च मोहो च पच्छिमानं पच्छिमानं विचिकिच्छासहगतानं उद्वच्चसहगतानं खन्धानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (१)

सहेतुको च अहेतुको च धम्मा अहेतुकस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमा पुरिमा विचिकिच्छासहगता उद्वच्चसहगता खन्धा च मोहो च पच्छिमस्स पच्छिमस्स विचिकिच्छासहगतस्स उद्वच्चसहगतस्स मोहस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो; विचिकिच्छासहगता उद्वच्चसहगता खन्धा च मोहो च अहेतुकस्स वुट्ठानस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (२)

15

सहेतुको च अहेतुको च धम्मा सहेतुकस्स च अहेतुकस्स च धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमा पुरिमा विचिकिच्छासहगता उद्वच्चसहगता खन्धा च मोहो च पच्छिमानं पच्छिमानं विचिकिच्छासहगतानं उद्वच्चसहगतानं खन्धानं मोहस्स च अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (३)

20

सहजातपच्चयादि

१०५. सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स सहजातपच्चयेन पच्चयो (पटिच्चवारे सहजातसदिसं, इह घटना नत्थि), अञ्जमञ्जपच्चयेन पच्चयो (पटिच्चवारसदिसं), निस्सयपच्चयेन पच्चयो (पटिच्चवारे निस्सयपच्चयसदिसं, इह घटना नत्थि) ।

B. 44

उपनिस्सयपच्चयो

१०६. सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पकतूपनिस्सयो ... पे०... । पकतूपनिस्सयो - सहेतुका खन्धा सहेतुकानं खन्धानं उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

25

सहेतुको धम्मो अहेतुकस्स धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - अनन्तरूपनिस्सयो, पक्तूपनिस्सयो ... पे०... । पक्तूपनिस्सयो - सहेतुका खन्धा अहेतुकानं खन्धानं मोहस्स च उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (२)

5 सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स च अहेतुकस्स च धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - अनन्तरूपनिस्सयो, पक्तूपनिस्सयो ... पे०... । पक्तूपनिस्सयो - सहेतुका खन्धा विचिकिच्छासहगतानं उद्वच्चसहगतानं खन्धानं मोहस्स च उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३)

१०७. अहेतुको धम्मो अहेतुकस्स धम्मस्स उपनिस्सय-
10 पच्चयेन पच्चयो - अनन्तरूपनिस्सयो, पक्तूपनिस्सयो ... पे०... । पक्तूपनिस्सयो - कायिकं सुखं कायिकस्स सुखस्स, कायिकस्स दुक्खस्स, मोहस्स च उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो; कायिकं दुक्खं, उतु, भोजनं, सेनासनं कायिकस्स सुखस्स, कायिकस्स दुक्खस्स, मोहस्स च उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो; मोहो कायिकस्स सुखस्स, कायिकस्स
15 दुक्खस्स, मोहस्स च उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो; कायिकं सुखं, कायिकं दुक्खं, उतु, भोजनं, सेनासनं, मोहो च कायिकस्स सुखस्स, कायिकस्स दुक्खस्स, मोहस्स च उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

अहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पक्तूपनिस्सयो
20 ... पे०... । पक्तूपनिस्सयो - कायिकं सुखं उपनिस्साय दानं देति ... पे०... सङ्घं भिन्दति; कायिकं दुक्खं, उतु, भोजनं, सेनासनं, मोहं उपनिस्साय दानं देति ... पे०... सङ्घं भिन्दति; कायिकं सुखं ... पे०... मोहो च सद्दाय ... पे०... पञ्जाय, रागस्स ... पे०... पत्थनाय, मग्गस्स फलसमापत्तिया उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (२)

25 अहेतुको धम्मो सहेतुकस्स च अहेतुकस्स च धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - अनन्तरूपनिस्सयो, पक्तूपनिस्सयो ... पे०... । पक्तूपनिस्सयो - कायिकं सुखं मोहो च विचिकिच्छा-सहगतानं उद्वच्चसहगतानं खन्धानं मोहस्स च उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३)

30 १०८. सहेतुको च अहेतुको च धम्मा सहेतुकस्स धम्मस्स

उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - अनन्तरूपनिस्सयो, पकतूपनिस्सयो ... पे०... । पकतूपनिस्सयो - विचिकिच्छासहगता उद्वच्चसहगता खन्धा च मोहो च सहेतुकानं खन्धानं उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

सहेतुको च अहेतुको च धम्मा अहेतुकस्स धम्मस्स उपनिस्सय-
पच्चयेन पच्चयो - अनन्तरूपनिस्सयो, पकतूपनिस्सयो ... पे०... । 5
पकतूपनिस्सयो - विचिकिच्छासहगता उद्वच्चसहगता खन्धा च मोहो
च अहेतुकानं खन्धानं मोहस्स च उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (२)

सहेतुको च अहेतुको च धम्मा सहेतुकस्स च अहेतुकस्स च
धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - अनन्तरूपनिस्सयो, पकतूप-
निस्सयो ... पे०... । पकतूपनिस्सयो - विचिकिच्छासहगता उद्वच्च- 10
सहगता खन्धा च मोहो च विचिकिच्छासहगतानं उद्वच्चसहगतानं
खन्धानं मोहस्स च उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३)

पुरेजातपच्चयो

१०६. अहेतुको धम्मो अहेतुकस्स धम्मस्स पुरेजातपच्चयेन
पच्चयो - आरम्मणपुरेजातं, वत्थुपुरेजातं । आरम्मणपुरेजातं -
चक्खुं ... पे०... वत्थुं अनिच्चतो ... पे०... दोमनस्सं उप्पज्जति, 15
कुसलाकुसले निरुद्धे अहेतुको विपाको तदारम्मणता उप्पज्जति;
रूपायतनं चक्खुविज्जाणस्स ... पे०... फोट्टव्वायतनं कायविज्जाणस्स
पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । वत्थुपुरेजातं - चक्खायतनं चक्खु-
विज्जाणस्स ... पे०... कायायतनं कायविज्जाणस्स ... पुरेजातं वत्थु
अहेतुकानं खन्धानं मोहस्स च पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (१) 20

B. 46

अहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स पुरेजातपच्चयेन पच्चयो -
आरम्मणपुरेजातं, वत्थुपुरेजातं । आरम्मणपुरेजातं - चक्खुं ... पे०...
वत्थुं अनिच्चतो ... पे०... दोमनस्सं उप्पज्जति, कुसलाकुसले निरुद्धे
सहेतुको विपाको तदारम्मणता उप्पज्जति; दिब्बेन चक्खुना रूपं
पस्सति, दिब्बाय सोतधातुया सदं सुणाति । वत्थुपुरेजातं - वत्थु 25
सहेतुकानं खन्धानं पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (२)

अहेतुको धम्मो सहेतुकस्स च अहेतुकस्स च धम्मस्स पुरेजात-
पच्चयेन पच्चयो - आरम्मणपुरेजातं, वत्थुपुरेजातं । आरम्मणपुरे-
जातं - चक्खुं ... पे०... वत्थुं आरब्ध विचिकिच्छासहगता उद्वच्च-

सहगता खन्धा च मोहो च उप्पज्जन्ति । वत्थुपुरेजातं — वत्थु
विचिकिच्छासहगतानं उद्वच्चसहगतानं खन्धानं मोहस्स च पुरेजात-
पच्चयेन पच्चयो । (३)

पच्छाजातपच्चयादि

११०. सहेतुको धम्मो अहेतुकस्स धम्मस्स पच्छाजातपच्चयेन
5 पच्चयो — पच्छाजाता सहेतुका खन्धा पुरेजातस्स इमस्स कायस्स
पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (१)

अहेतुको धम्मो अहेतुकस्स धम्मस्स पच्छाजातपच्चयेन
पच्चयो — पच्छाजाता अहेतुका खन्धा च मोहो च पुरेजातस्स इमस्स
कायस्स पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (१)

10 सहेतुको च अहेतुको च धम्मा अहेतुकस्स धम्मस्स पच्छाजात-
पच्चयेन पच्चयो — पच्छाजाता विचिकिच्छासहगता उद्वच्चसहगता
खन्धा च मोहो च पुरेजातस्स इमस्स कायस्स पच्छाजातपच्चयेन
पच्चयो । (१)

सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स आसेवनपच्चयेन पच्चयो
15 (अनन्तरसदिसं । आवज्जनं पि भवज्जं पि नत्थि, आसेवनपच्चये
वज्जेतब्बा नव पि) ।

कम्मपच्चयो

B. 47

१११. सहेतुको धम्मो^१ सहेतुकस्स धम्मस्स^१ कम्मपच्चयेन
पच्चयो — सहजाता, नानाखणिका । सहजाता — सहेतुका चेतना
सम्पयुत्तकानं खन्धानं कम्मपच्चयेन पच्चयो; पटिसन्धिक्खणे^२ ...पे०... ।
20 नानाखणिका — सहेतुका चेतना विपाकानं सहेतुकानं खन्धानं कम्म-
पच्चयेन पच्चयो । (१)

सहेतुको धम्मो अहेतुकस्स धम्मस्स कम्मपच्चयेन पच्चयो —
सहजाता, नानाखणिका । सहजाता — सहेतुका चेतना चित्तसमुद्धानानं
रूपानं कम्मपच्चयेन पच्चयो; पटिसन्धिक्खणे ...पे०... । नाना-
25 खणिका — सहेतुका चेतना विपाकानं अहेतुकानं खन्धानं कटत्ता च
रूपानं कम्मपच्चयेन पच्चयो । (२)

१-१. सी० पोत्यके नत्थि, एवमुपरि पि । २. सी०, स्या० पोत्यकेन नत्थि, एवमुपरि पि ।

सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स च अहेतुकस्स च धम्मस्स
कम्मपच्चयेन पच्चयो - सहजाता, नानाखणिका । सहजाता -
सहेतुका चेतना सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं^१
कम्मपच्चयेन पच्चयो । नानाखणिका - सहेतुका चेतना विपाकानं
सहेतुकानं खन्धानं कटत्ता च रूपानं कम्मपच्चयेन पच्चयो । (३) 5

अहेतुको धम्मो अहेतुकस्स धम्मस्स कम्मपच्चयेन पच्चयो -
अहेतुका चेतना सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं
कम्मपच्चयेन पच्चयो; पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (१)

विपाकपच्चयो

११२. सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स विपाकपच्चयेन
पच्चयो - विपाको सहेतुको एको खन्धो तिण्णन्नं खन्धानं ... पे०... 10
द्वे खन्धा ... पे०... पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (१)

सहेतुको धम्मो अहेतुकस्स धम्मस्स विपाकपच्चयेन पच्चयो -
विपाका सहेतुका खन्धा चित्तसमुद्धानानं रूपानं विपाकपच्चयेन
पच्चयो; पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (२)

सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स च अहेतुकस्स च धम्मस्स 15
विपाकपच्चयेन पच्चयो - विपाको सहेतुको एको खन्धो तिण्णन्नं
खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं ... पे०... द्वे खन्धा ... पे०...
पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (३)

अहेतुको धम्मो अहेतुकस्स धम्मस्स विपाकपच्चयेन पच्चयो -
विपाको अहेतुको एको खन्धो तिण्णन्नं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च 20
रूपानं ... पे०... द्वे खन्धा ... पे०... पटिसन्धिक्खणे ... पे०... खन्धा
वत्थुस्स विपाकपच्चयेन पच्चयो । (१)

B. 48

आहारपच्चयो

११३. सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स आहारपच्चयेन
पच्चयो ... तीणि ।

अहेतुको धम्मो अहेतुकस्स धम्मस्स आहारपच्चयेन पच्चयो - 25
अहेतुका आहारा सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं

... पे०... पटिसन्धिक्खणे ... पे०... कवलीकारो आहारो इमस्स कायस्स आहारपच्चयेन पच्चयो । (१)

इन्द्रियपच्चयादि

११४. सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो ... तीणि ।

5 अहेतुको धम्मो अहेतुकस्स धम्मस्स इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो - अहेतुका इन्द्रिया सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुट्ठानानं च रूपानं ... पे०... पटिसन्धिक्खणे ... पे०... चक्खुन्द्रियं चक्खुविञ्जाणस्स ... पे०... कायिन्द्रियं कायविञ्जाणस्स इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो; रूपजीवित्तिन्द्रियं कटत्तारूपानं इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो । (१)

10 सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स ज्ञानपच्चयेन पच्चयो ... तीणि ।

अहेतुको धम्मो अहेतुकस्स धम्मस्स ज्ञानपच्चयेन पच्चयो - अहेतुकानि ज्ञानज्ञानि सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुट्ठानानं च रूपानं ... पे०... पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (१)

15 सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स भग्नपच्चयेन पच्चयो ... तीणि ।

सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स सम्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो (पटिच्चवारे सम्पयुत्तसदिसा छ पञ्हा) ।

विष्पयुत्तपच्चयो

B. 49

११५. सहेतुको धम्मो अहेतुकस्स धम्मस्स विष्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पच्छाजातं । सहजाता - सहेतुका खन्धा चित्तसमुट्ठानानं रूपानं विष्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो; पटिसन्धिक्खणे सहेतुका खन्धा कटत्तारूपानं^१ विष्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता - सहेतुका खन्धा पुरेजातस्स इमस्स कायस्स विष्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । (१)

25 अहेतुको धम्मो अहेतुकस्स धम्मस्स विष्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पुरेजातं, पच्छाजातं । सहजाता - अहेतुका खन्धा

१. कटत्ता च रूपानं - सी० ।

चित्तसमुद्धानानं रूपानं विष्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो; पटिसन्धिवक्खणे
अहेतुका खन्धा कटत्तारूपानं विष्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो; खन्धा
वत्थुस्स विष्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो; वत्थु खन्धानं विष्पयुत्तपच्चयेन
पच्चयो । पुरेजातं - चक्खायतनं चक्खुविज्जाणस्स ... पे०...
कायायतनं कायविज्जाणस्स ... वत्थु अहेतुकानं खन्धानं मोहस्स च 5
विष्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता - अहेतुका खन्धा च मोहो
च पुरेजातस्स इमस्स कायस्स विष्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । (१)

अहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स विष्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो -
सहजातं, पुरेजातं । सहजातं - पटिसन्धिवक्खणे वत्थु सहेतुकानं
खन्धानं विष्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । पुरेजातं - वत्थु सहेतुकानं खन्धानं 10
विष्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । (२)

अहेतुको धम्मो सहेतुकस्स च अहेतुकस्स च धम्मस्स
विष्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । पुरेजातं - वत्थु विचिकिच्छासहगतानं
उद्वच्चसहगतानं खन्धानं मोहस्स च विष्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । (३)

सहेतुको च अहेतुको च धम्मा अहेतुकस्स धम्मस्स विष्पयुत्त- 15
पच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पच्छाजातं । सहजाता - विचिकिच्छा-
सहगता उद्वच्चसहगता खन्धा च^१ मोहो च चित्तसमुद्धानानं रूपानं
विष्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता - विचिकिच्छासहगता उद्वच्च-
सहगता खन्धा च मोहो च पुरेजातस्स इमस्स कायस्स विष्पयुत्तपच्चयेन
पच्चयो । (१)

20

अत्थिपच्चयो

११६. सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन
पच्चयो - सहेतुको एको खन्धो तिण्णन्नं खन्धानं ... पे०... द्वे खन्धा
... पे०... पटिसन्धिवक्खणे ... पे०... । (१)

B. 50

सहेतुको धम्मो अहेतुकस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो -
सहजातं, पच्छाजातं । सहजाता - सहेतुका खन्धा चित्तसमुद्धानानं 25
रूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो; विचिकिच्छासहगता उद्वच्चसहगता
खन्धा मोहस्स च चित्तसमुद्धानानं च रूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो;
पटिसन्धिवक्खणे ... पे०... । पच्छाजाता - सहेतुका खन्धा पुरेजातस्स
इमस्स कायस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (२)

सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स च अहेतुकस्स च धम्मस्स अत्थि-
 पच्चयेन पच्चयो - सहेतुको एको खन्धो तिण्णन्नं खन्धानं
 चित्तसमुद्धानानं च रूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो; विचिकिच्छा-
 सहगतो उद्वच्चसहगतो एको खन्धो तिण्णन्नं खन्धानं मोहस्स च
 5 चित्तसमुद्धानानं च रूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो ... पे०... द्वे खन्धा
 ... पे०... पटिसन्धिक्खणे सहेतुको ... पे०... । (३)

११७. अहेतुको धम्मो अहेतुकस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन
 पच्चयो - सहजातं, पुरेजातं, पच्छाजातं, आहारं, इन्द्रियं । सहजातो -
 अहेतुको एको खन्धो तिण्णन्नं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं
 10 अत्थिपच्चयेन पच्चयो ... पे०... द्वे खन्धा ... पे०... विचिकिच्छासहगतो
 उद्वच्चसहगतो मोहो चित्तसमुद्धानानं रूपानं^१ अत्थिपच्चयेन पच्चयो;
 पटिसन्धिक्खणे ... पे०... (याव असञ्जसत्ता कातब्बं) । पुरेजातं -
 चक्खुं ... पे०... वत्थुं अनिच्चतो ... पे०... दोमनस्सं उप्पज्जति,
 कुसलाकुसले निरुद्धे अहेतुको विपाको तदारम्मणता उप्पज्जति;
 15 रूपायतनं चक्खुविञ्जाणस्स ... पे०... फोट्टव्वायतनं कायविञ्जाणस्स
 ... पे०... चक्खायतनं चक्खुविञ्जाणस्स ... पे०... कायायतनं काय-
 विञ्जाणस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो; वत्थु अहेतुकानं खन्धानं
 मोहस्स च अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता - अहेतुका खन्धा
 च मोहो च पुरेजातस्स इमस्स कायस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो;
 B. 51 20 कवलीकारो आहारो इमस्स कायस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो;
 रूपजीवितिन्द्रियं कटत्तारूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (१)

अहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो -
 सहजातं, पुरेजातं । सहजातो - विचिकिच्छासहगतो उद्वच्चसहगतो
 मोहो सम्पयुत्तकानं खन्धानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो; पटिसन्धिक्खणे
 25 वत्थु सहेतुकानं खन्धानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पुरेजातं - चक्खुं
 ... पे०... वत्थुं अनिच्चतो ... पे०... दोमनस्सं उप्पज्जति, कुसला-
 कुसले निरुद्धे सहेतुको विपाको तदारम्मणता उप्पज्जति; दिव्वेन
 चक्खुना रूपं पस्सति, दिव्वाय सोतधातुया सद्दं सुणाति, वत्थु
 सहेतुकानं खन्धानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (२)

अहेतुको धम्मो सहेतुकस्स च अहेतुकस्स च धम्मस्स अत्थि-
 पच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पुरेजातं । सहजातो - विचिकिच्छा-
 सहगतो उद्वच्चसहगतो मोहो सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं
 च रूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पुरेजातं - चक्खुं ... पे०... वत्थुं
 आरब्भ विचिकिच्छासहगता उद्वच्चसहगता खन्धा च मोहो च ३
 उप्पज्जन्ति, वत्थु विचिकिच्छासहगतानं उद्वच्चसहगतानं खन्धानं
 मोहस्स च अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (३)

११८. सहेतुको च अहेतुको च धम्मा सहेतुकस्स धम्मस्स
 अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पुरेजातं । सहजातो - विचिकिच्छा-
 सहगतो उद्वच्चसहगतो एको खन्धो च मोहो च तिण्णन्नं खन्धानं 10
 अत्थिपच्चयेन पच्चयो ... पे०... द्वे खन्धा च ... पे०... पटिसन्धिक्खणे
 सहेतुको एको खन्धो च वत्थु च तिण्णन्नं खन्धानं अत्थिपच्चयेन
 पच्चयो ... पे०... द्वे खन्धा च ... पे०... । सहजातो - सहेतुको एको खन्धो
 च वत्थु च तिण्णन्नं खन्धानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो ... पे०... द्वे
 खन्धा च ... पे०... । (१) 15

सहेतुको च अहेतुको च धम्मा अहेतुकस्स धम्मस्स अत्थि-
 पच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पुरेजातं, पच्छाजातं, आहारं, इन्द्रियं ।
 सहजाता - सहेतुका खन्धा च महाभूता च चित्तसमुद्धानानं रूपानं
 अत्थिपच्चयेन पच्चयो; विचिकिच्छासहगता उद्वच्चसहगता खन्धा
 च मोहो च चित्तसमुद्धानानं रूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो; 20
 पटिसन्धिक्खणे सहेतुका खन्धा च महाभूता च कटत्तारूपानं
 अत्थिपच्चयेन पच्चयो । सहजाता - विचिकिच्छासहगता उद्वच्च-
 सहगता खन्धा च वत्थु च मोहस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो ।
 पच्छाजाता - विचिकिच्छासहगता उद्वच्चसहगता खन्धा च मोहो
 च पुरेजातस्स इमस्स कायस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता - 25
 सहेतुका खन्धा च कबलीकारो आहारो च इमस्स कायस्स अत्थि-
 पच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता - सहेतुका खन्धा च रूपजीवितिन्द्रियं
 च कटत्तारूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (२)

सहेतुको च अहेतुको च धम्मा सहेतुकस्स च अहेतुकस्स च
 धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पुरेजातं । सहजातो - 30

विचिकिच्छासहगतो उद्धच्चसहगतो एको खन्धो च मोहो च तिण्णन्नं
 खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो ... पे०... ।
 सहजातो - विचिकिच्छासहगतो उद्धच्चसहगतो एको खन्धो च वत्थु
 च तिण्णन्नं खन्धानं मोहस्स च अत्थिपच्चयेन पच्चयो ... पे०... द्वे
 5 खन्धा च ... पे०... । (३)

(२) सङ्ख्या

सुद्धं

११६. हेतुया छ, आरम्मणे नव, अधिपतिया चत्तारि,
 अनन्तरे नव, समनन्तरे नव, सहजाते नव, अञ्जमञ्जे छ, निस्सये
 नव, उपनिस्सये नव, पुरेजाते तीणि, पच्छाजाते तीणि, आसेवने नव,
 कम्मे चत्तारि, विपाके चत्तारि, आहारे चत्तारि, इन्द्रिये चत्तारि,
 10 ज्ञाने चत्तारि, मग्गे तीणि, सम्पयुत्ते छ, विप्पयुत्ते पञ्च, अत्थिया
 नव, नत्थिया नव, विगते नव, अविगते नव (एवं गणेतब्बं) ।

अनुलोमं ।

पच्चनीयुद्धारो

१२०. सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन
 पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो,
 कम्मपच्चयेन पच्चयो । (१)

B. 53 15 सहेतुको धम्मो अहेतुकस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो,
 सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, पच्छाजात-
 पच्चयेन पच्चयो, कम्मपच्चयेन पच्चयो । (२)

सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स च अहेतुकस्स च धम्मस्स
 आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सय-
 20 पच्चयेन पच्चयो, कम्मपच्चयेन पच्चयो ॥ (३)

१२१. अहेतुको धम्मो अहेतुकस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन
 पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो,
 पुरेजातपच्चयेन पच्चयो, पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो, आहारपच्चयेन
 पच्चयो, इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो । (१)

25 अहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो,
 सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, पुरेजातपच्चयेन
 पच्चयो । (२)

अहेतुको धम्मो सहेतुकस्स च अहेतुकस्स च धम्मस्स
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सय-
पच्चयेन पच्चयो, पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (३)

१२२. सहेतुको च अहेतुको च धम्मा सहेतुकस्स धम्मस्स
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सय- 5
पच्चयेन पच्चयो । (१)

सहेतुको च अहेतुको च धम्मा अहेतुकस्स धम्मस्स आरम्मण-
पच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन
पच्चयो, पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (२)

सहेतुको च अहेतुको च धम्मा सहेतुकस्स च अहेतुकस्स च 10
धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो,
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३)

२. पच्चयपच्चनीयं

सङ्ख्या

१२३. नहेतुया नव ... पे०... (सब्बत्थ नव), नोअविगते नव
(एवं गणेतब्बं) ।

B. 54

पच्चनीयं ।

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

हेतुदुक्कं

१२४. हेतुपच्चया नआरम्मणे छ, नअधिपतिया छ, नअनन्तरे 15
छ, नसमनन्तरे छ, नअञ्जमञ्जे द्वे, नउपनिस्सये छ ... पे०...
नमग्गे छ, नसम्पयुत्ते द्वे, नविप्पयुत्ते द्वे, नोनत्थिया छ, नोविगते छ
(एवं गणेतब्बं) ।

अनुलोमपच्चनीयं ।

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

नहेतुदुक्कं

१२५. नहेतुपच्चया आरम्मणे नव, अधिपतिया चत्तारि,
अनन्तरे नव, समनन्तरे नव, सहजाते नव, अञ्जमञ्जे छ, निस्सये 20
नव, उपनिस्सये नव, पुरेजाते तीणि, पच्छाजाते तीणि, आसेवने

नव, कम्मे चत्तारि, विपाके चत्तारि, आहारे चत्तारि, इन्द्रिये चत्तारि, ज्ञाने चत्तारि, मग्गे तीणि, सम्पयुत्ते छ, विप्पयुत्ते पञ्च, अत्थिया नव, नत्थिया नव, विगते नव, अविगते नव (एवं गणेतब्बं) ।

पच्चनीयानुलोमं ।
सहेतुकदुकं निद्रितं ।

३. हेतुसम्पयुत्तदुकं

§ १. पटिच्चवारो

हेतुपच्चयो

B. 55

१२६. हेतुसम्पयुत्तं धम्मं पटिच्च हेतुसम्पयुत्तो धम्मो
5 उप्पज्जति हेतुपच्चया - हेतुसम्पयुत्तं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा
... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... पटिसन्धिवक्खणे ... पे०... । (१)

हेतुसम्पयुत्तं धम्मं पटिच्च हेतुविप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति
हेतुपच्चया - हेतुसम्पयुत्ते खन्धे पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं; पटि-
सन्धिवक्खणे ... पे०... । (२)

10 (इमिना कारणेन वित्त्यारेतब्बं यथा सहेतुकदुकं निज्ञाना-
करणं) ।

हेतुसम्पयुत्तदुकं निद्रितं ।

४. हेतुसहेतुकदुकं

§ १. पटिच्चवारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

१२७. हेतुं चेव सहेतुकं च धम्मं पटिच्च हेतुं चेव सहेतुको
च धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - अलोभं पटिच्च अदोसो अमोहो
(चक्कं), लोभं पटिच्च मोहो (चक्कं); पटिसन्धिवक्खणे अलोभं
15 पटिच्च अदोसो अमोहो (चक्कं) । (१)

हेतुं चेव सहेतुकं च धम्मं पटिच्च सहेतुको चेव न च हेतु
धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - हेतुं पटिच्च सम्पयुत्तका खन्धा;
पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (२)

हेतुं चेव सहेतुकं च धम्मं पटिच्च हेतु चेव सहेतुको च
सहेतुको चेव न च हेतु च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - अलोभं 5
पटिच्च अदोसो अमोहो सम्पयुत्तका च खन्धा (चक्कं), लोभं
पटिच्च मोहो सम्पयुत्तका च खन्धा (चक्कं); पटिसन्धिक्खणे
... पे०... । (३)

१२८. सहेतुकं चेव न च हेतुं धम्मं पटिच्च सहेतुको चेव
न च हेतु धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - सहेतुकं चेव न च हेतुं एकं 10
खन्धं पटिच्च तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... पटिसन्धिक्खणे
... पे०... । (१)

सहेतुकं चेव न च हेतुं धम्मं पटिच्च हेतु चेव सहेतुको च^१
धम्मो उप्पज्जति^२ हेतुपच्चया - सहेतुके चेव न च हेतू खन्धे पटिच्च
हेतू; पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (२) 15

सहेतुकं चेव न च हेतुं धम्मं पटिच्च हेतु चेव सहेतुको च
सहेतुको चेव न च हेतु च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - सहेतुकं
चेव न च हेतुं^३ एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा हेतु च ... पे०... द्वे
खन्धे ... पे०... पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (३)

१२९. हेतुं चेव सहेतुकं च सहेतुकं चेव न च हेतुं च धम्मं 20
पटिच्च हेतु चेव सहेतुको च धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - अलोभं
च सम्पयुत्तके च खन्धे पटिच्च अदोसो अमोहो (चक्कं), लोभं च
सम्पयुत्तके च खन्धे पटिच्च मोहो (चक्कं); पटिसन्धिक्खणे
... पे०... । (१)

हेतुं चेव सहेतुकं च सहेतुकं चेव न च हेतुं च धम्मं पटिच्च 25
सहेतुको चेव न च हेतु धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - सहेतुकं चेव
न च हेतुं एकं खन्धं च हेतुं च पटिच्च तयो खन्धा ... पे०... द्वे
खन्धे ... पे०... पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (२)

हेतुं चेव सहेतुकं च सहेतुकं चेव न च हेतुं च धम्मं पटिच्च

१. सी० पोत्यके नत्थि । २. सी० पोत्यके नत्थि । ३. हेतुकं - सी० ।

हेतु चेव सहेतुको च सहेतुको चेव न च^१ हेतु च धम्मा उप्पज्जन्ति
हेतुपच्चया - सहेतुकं चेव न च हेतुं एकं खन्धं च अलोभं च पटिच्च
तयो खन्धा अदोसो अमोहो च ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०...
पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (३)

5 (सङ्खित्तं । एवं वित्थारेतब्बं) ।

(२) सङ्खया

सुद्धं

१३०. हेतुया नव, आरम्मणे नव, अधिपतिया नव, अनन्तरे
नव ... पे०... (सब्बत्थ नव), अविगते नव (एवं गणेतब्बं) ।

अनुलोमं ।

२. पच्चयपच्चनीयं

(१) विभङ्गो

नअधिपतिपच्चयादि

B. 57 १३१. हेतुं चेव सहेतुकं च धम्मं पटिच्च हेतु चेव सहेतुको
च धम्मो उप्पज्जति नअधिपतिपच्चया - अलोभं पटिच्च अदोसो
10 अमोहो (चक्कं) ; पटिसन्धिक्खणे ... पे०... (परिपुण्णं नव), नपुरेजाते^३
नव, नपच्छाजाते नव, नआसेवने नव ।

नकम्मपच्चयादि

१३२. हेतुं चेव सहेतुकं च धम्मं पटिच्च सहेतुको चेव न
च हेतु धम्मो उप्पज्जति नकम्मपच्चया - हेतुं पटिच्च सम्पयुत्तका
चेतना । (१)

15 सहेतुकं चेव न च हेतुं धम्मं पटिच्च सहेतुको चेव न च हेतु
धम्मो उप्पज्जति नकम्मपच्चया - सहेतुके चेव न च हेतू खन्धे पटिच्च
सम्पयुत्तका चेतना ; पटिसन्धिक्खणे^३ ... पे०^३... । (१)

हेतुं चेव सहेतुकं च सहेतुकं चेव न च हेतुं च धम्मं पटिच्च
सहेतुको चेव न च हेतु धम्मो उप्पज्जति नकम्मपच्चया - हेतुं च
20 सम्पयुत्तके च खन्धे पटिच्च सम्पयुत्तका चेतना ... नविपाकपच्चया,
नविप्पयुत्तपच्चया ।

१. सी० पोत्यके नत्थि । २. नपुरेजातपच्चया - स्या०, एवमुपरि पि । ३-३. स्या०
पोत्यके नत्थि ।

(२) सङ्ख्या

सुद्धं

१३३. नअधिपतिया नव, नपुरेजाते नव, नपच्छाजाते नव,
नआसेवने नव, नकम्मे तीणि, नविपाके नव, नविप्पयुत्ते नव
(एवं गणेतब्बं) ।

पच्चनीयं ।

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

हेतुदुक्कं

१३४. हेतुपच्चया नअधिपतिया नव, नपुरेजाते नव,
नपच्छाजाते नव, नआसेवने नव, नकम्मे तीणि, नविपाके नव, 5
नविप्पयुत्ते नव (एवं गणेतब्बं) ।

B. 58

अनुलोमपच्चनीयं ।

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

नअधिपतिदुक्कं

१३५. नअधिपतिपच्चया हेतुया नव, आरम्मणे नव,
अनन्तरे नव ... पे०... अविगते नव (एवं गणेतब्बं) ।

पच्चनीयानुलोमं ।

§ २-६. सहजातवारो - सम्पयुत्तवारो

(सहजातवारो पि पच्चयवारो पि निस्सयवारो पि संसट्ठवारो
पि सम्पयुत्तवारो पि पटिच्चवारसदिसा^१ ।)

10

§ ७. पञ्चावारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

१३६. हेतु चेव सहेतुको च धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुकस्स च
धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो - अलोभो अदोसस्स अमोहस्स हेतु-
पच्चयेन पच्चयो (यथा पटिच्चवारसदिसं) । (१)

१. पटिच्चवारसदिसो - सी०, स्या० ।

हेतु चेव सहेतुको च धम्मो सहेतुकस्स चेव न च हेतुस्स धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो - हेतू सम्पयुत्तकानं खन्धानं हेतुपच्चयेन पच्चयो; पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (२)

B. 59

- हेतु चेव सहेतुको च धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुकस्स च
 5 सहेतुकस्स चेव न च हेतुस्स च धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो -
 अलोभो अदोसस्स अमोहस्स सम्पयुत्तकानं च खन्धानं हेतुपच्चयेन
 पच्चयो (वित्थारेतब्बं) । (३)

आरम्मणपच्चयो

१३७. हेतु चेव सहेतुको च धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुकस्स
 च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - हेतुं आरब्भ हेतू
 10 उप्पज्जन्ति । (१)

हेतु चेव सहेतुको च धम्मो सहेतुकस्स चेव न च हेतुस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - हेतुं आरब्भ सहेतुका चेव न च हेतू खन्धा उप्पज्जन्ति । (२)

- हेतु चेव सहेतुको च धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुकस्स च
 15 सहेतुकस्स चेव न च हेतुस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो -
 हेतुं आरब्भ हेतू च सम्पयुत्तका च खन्धा उप्पज्जन्ति । (३)

- सहेतुको चेव न च हेतु धम्मो सहेतुकस्स चेव न च हेतुस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - दानं दत्वा सीलं ... पे०...
 उपोसथकम्मं कत्वा तं पच्चवेक्खन्ति, पुब्बे सुचिण्णानि पच्चवेक्खन्ति,
 20 ज्ञाना वुट्ठिहत्वा ... पे०... अरिया मग्गा वुट्ठिहत्वा मग्गं पच्चवेक्खन्ति,
 फलं पच्चवेक्खन्ति, पहीने किलेसे ... पे०... विक्खम्भिते किलेसे
 पच्चवेक्खन्ति, पुब्बे समुदाचिण्णे किलेसे जानन्ति, सहेतुके चेव न
 च हेतू खन्धे अनिच्चतो ... पे०... दोमनस्सं उप्पज्जन्ति,
 चेतोपरियञ्जाणेन सहेतुका चेव न च हेतुचित्तसमङ्गिस्स चित्तं
 25 जानाति; आकासानञ्चायतनं विञ्जानञ्चायतनस्स ... पे०...
 अकिञ्चञ्जायतनं नेवसञ्जानासञ्जायतनस्स ... पे०... सहेतुका चेव
 न च हेतू खन्धा इद्विविधञ्जाणस्स, चेतोपरियञ्जाणस्स, पुब्बेनिवासा-

नुस्सत्तिञ्चाणस्स, यथाकम्मूपगञ्चाणस्स', अनागतंसञ्चाणस्स आरम्मण-
पच्चयेन पच्चयो । (१)

सहेतुको चेव न च हेतु धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुकस्स च
धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो—दानं दत्वा ... (यथा पठमगमनं
एवं^३ निन्नानं) । (२)

5

सहेतुको चेव न च हेतु धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुकस्स च
सहेतुकस्स चेव न च हेतुस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो—
दानं दत्वा ... (यथा पठमगमनं एवं निन्नानं) । (३)

B. 60

१३८. हेतु चेव सहेतुको च सहेतुको चेव न च हेतु च
धम्मा हेतुस्स चेव सहेतुकस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो— 10
हेतुं च सम्पयुत्तके च खन्धे आरब्भ हेतू उप्पज्जन्ति । (१)

हेतु चेव सहेतुको च सहेतुको चेव न च हेतु च धम्मा
सहेतुकस्स चेव न च हेतुस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो—
हेतुं च सम्पयुत्तके च खन्धे आरब्भ सहेतुका चेव न च हेतू खन्धा
उप्पज्जन्ति । (२)

हेतु चेव सहेतुको च सहेतुको चेव न च हेतु च धम्मा
हेतुस्स चेव सहेतुकस्स च सहेतुकस्स चेव न च हेतुस्स च धम्मस्स
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो—हेतुं च सम्पयुत्तके च खन्धे आरब्भ हेतू
च सम्पयुत्तका च खन्धा उप्पज्जन्ति । (३)

अधिपतिपच्चयो

१३९. हेतु चेव सहेतुको च धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुकस्स 20
च धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो—आरम्मणाधिपति, सहजाताधि-
पति । आरम्मणाधिपति — हेतुं गहं कत्वा हेतू उप्पज्जन्ति ।
सहजाताधिपति — हेतु चेव सहेतुकाधिपति सम्पयुत्तकानं हेतून्
अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (१)

हेतु चेव सहेतुको च धम्मो सहेतुकस्स चेव न च हेतुस्स 25
धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो—आरम्मणाधिपति, सहजाताधि-
पति । आरम्मणाधिपति — हेतुं गहं कत्वा सहेतुका चेव न च

हेतू खन्धा उप्पज्जन्ति । सहजाताधिपति - हेतु चेव सहेतुकाधिपति सम्पयुत्तकानं खन्धानं अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (२)

हेतु चेव सहेतुको च धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुकस्स च सहेतुकस्स चेव न च हेतुस्स च धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो -

B. 61

5 आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्मणाधिपति - हेतुं गरं कत्वा हेतू च सम्पयुत्तका च खन्धा उप्पज्जन्ति । सहजाताधिपति - हेतु चेव सहेतुकाधिपति सम्पयुत्तकानं खन्धानं हेतूनं च अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (३)

१४०. सहेतुको चेव न च हेतु धम्मो सहेतुकस्स चेव न च
10 हेतुस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्मणाधिपति - दानं दत्वा सीलं ... पे०... उपोसथकम्मं कत्वा तं गरं कत्वा पच्चवेक्खति, पुब्बे सुचिण्णानि ... पे०... ज्ञाना वुट्ठहिक्वा ज्ञानं गरं कत्वा पच्चवेक्खति, अरिया मग्गा वुट्ठहिक्वा मग्गं गरं कत्वा पच्चवेक्खन्ति, फलं गरं कत्वा
15 पच्चवेक्खन्ति, सहेतुके चेव न च हेतू खन्वे गरं कत्वा अस्सादेति अभिन्दति; तं गरं कत्वा रागो उप्पज्जति, दिट्ठि उप्पज्जति । सहजाताधिपति - सहेतुको चेव न च हेतु अधिपति सम्पयुत्तकानं खन्धानं अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (१)

सहेतुको चेव न च हेतु धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुकस्स च
20 धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्मणाधिपति - दानं दत्वा ... (पठमगमनयेव) । सहजाताधिपति - सहेतुको चेव न च हेतु अधिपति सम्पयुत्तकानं हेतूनं अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (२)

सहेतुको चेव न च हेतु धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुकस्स च
25 सहेतुकस्स चेव न च हेतुस्स च धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्मणाधिपति - दानं दत्वा ... (पठमगमनयेव) । सहजाताधिपति - सहेतुको चेव न च हेतु अधिपति सम्पयुत्तकानं खन्धानं हेतूनं च अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (३)

१४१. हेतु चेव सहेतुको च सहेतुको चेव न च हेतु च धम्मा

हेतुस्स चेव सहेतुकस्स च धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो ।
आरम्मणाधिपति - हेतू^१ च सम्पयुत्तके च खन्धे गरं कत्वा हेतू
उप्पज्जन्ति । (१)

हेतु चेव सहेतुको च सहेतुको चेव न च हेतु च धम्मा
सहेतुकस्स चेव न च हेतुस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । 5
आरम्मणाधिपति - हेतुं च सम्पयुत्तके च खन्धे गरं कत्वा सहेतुका
चेव न च हेतू खन्धा उप्पज्जन्ति । (२)

B. 62

हेतु चेव सहेतुको च सहेतुको चेव न च हेतु च धम्मा
हेतुस्स चेव सहेतुकस्स च सहेतुकस्स चेव न च हेतुस्स च धम्मस्स
अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । आरम्मणाधिपति - हेतुं च सम्पयुत्तके 10
च खन्धे गरं कत्वा हेतू च सम्पयुत्तका च खन्धा उप्पज्जन्ति । (३)

अनन्तरपच्चयो

१४२. हेतु चेव सहेतुको च धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुकस्स
च धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमा पुरिमा हेतू पच्छिमानं
पच्छिमानं हेतूनं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (१)

हेतु चेव सहेतुको च धम्मो सहेतुकस्स चेव न च हेतुस्स 15
धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमा पुरिमा हेतू पच्छिमानं
पच्छिमानं सहेतुकानं चेव न च हेतूनं खन्धानं अनन्तरपच्चयेन
पच्चयो । (२)

हेतु चेव सहेतुको च धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुकस्स च
सहेतुकस्स चेव न च हेतुस्स च धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - 20
पुरिमा पुरिमा हेतू पच्छिमानं पच्छिमानं हेतूनं सम्पयुत्तकानं च
खन्धानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (३)

१४३. सहेतुको चेव न च हेतु धम्मो सहेतुकस्स चेव न च
हेतुस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमा पुरिमा सहेतुका
चेव न च हेतू खन्धा पच्छिमानं पच्छिमानं सहेतुकानं चेव न च 25
हेतूनं खन्धानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो; अनुलोमं गोत्रभुस्स, अनुलोमं
वोदानस्स ... पे०... निरोधा बुद्धहन्तस्स, नेवसञ्जानासञ्जायतनं
फलसमापत्तिया अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (१)

सहेतुको चेव न च हेतु धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुकस्स च धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमा पुरिमा सहेतुका चेव न च हेतू खन्धा पच्छिमानं पच्छिमानं हेतूनं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो; अनुलोमं गोत्रभुस्स ... (सङ्खित्तं) । (२)

B. 63

5

सहेतुको चेव न च हेतु धम्मो^१ हेतुस्स चेव सहेतुकस्स च सहेतुकस्स चेव न च हेतुस्स च धम्मस्स^१ अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमा पुरिमा सहेतुका चेव न च हेतू खन्धा पच्छिमानं पच्छिमानं हेतूनं सम्पयुत्तकानं च खन्धानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो; अनुलोमं गोत्रभुस्स ... पे०... । (३)

10

(सहेतुको चेव न च हेतुमूलकं तीणि पि एकसदिसा) ।

१४४. हेतु चेव सहेतुको च सहेतुको चेव न च हेतु च धम्मा हेतुस्स चेव सहेतुकस्स च धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमा पुरिमा हेतू च सम्पयुत्तका च खन्धा पच्छिमानं पच्छिमानं हेतूनं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (१)

15

हेतु चेव सहेतुको च सहेतुको चेव न च हेतु च धम्मा सहेतुकस्स चेव न च हेतुस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमा पुरिमा हेतू च सम्पयुत्तका च खन्धा पच्छिमानं पच्छिमानं सहेतुकानं चेव न च हेतूनं खन्धानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (२)

20

हेतु चेव सहेतुको च सहेतुको चेव न च हेतु च धम्मा हेतुस्स चेव सहेतुकस्स च सहेतुकस्स चेव न च हेतुस्स च धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमा पुरिमा हेतू च सम्पयुत्तका च खन्धा पच्छिमानं पच्छिमानं हेतूनं सम्पयुत्तकानं च खन्धानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (३)

सहजातपच्चयादि

१४५. हेतु चेव सहेतुको च धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुकस्स च धम्मस्स सहजातपच्चयेन पच्चयो, अञ्जमञ्जपच्चयेन पच्चयो, निस्सयपच्चयेन पच्चयो (तीणि पि पच्चया पटिच्चवारे हेतुसदिसा) ।

उपनिस्सयपच्चयो

१४६. हेतु चेव सहेतुको च धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुकस्स

च धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो — आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पकतूपनिस्सयो ... पे०... । पकतूपनिस्सयो — हेतू हेतूनं उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (मूलं कातब्बं^१) हेतू सहेतुकानं चैव न च हेतूनं खन्धानं उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (मूलं कातब्बं) हेतू हेतूनं सम्पयुत्तकानं च खन्धानं उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो ५ (इमेसं द्विन्नं पि पञ्चानं मूलानि पुच्छितव्वानि) ।

B. 64

सहेतुको चैव न च हेतु धम्मो सहेतुकस्स चैव न च हेतुस्स च धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो — आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पकतूपनिस्सयो ... पे०... । पकतूपनिस्सयो — सद्धं उपनिस्साय दानं देति ... पे०... समापत्तिं उप्पादेति, मानं जप्पेति, 10 दिट्ठिं गण्हाति, सीलं ... पे०... पत्थनं उपनिस्साय दानं देति ... पे०... सद्धं भिन्दति, सद्धा ... पे०... पत्थना सद्धाय ... पे०... पत्थनाय मग्गस्स^२ फलसमापत्तिया^३ उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

(सहेतुको चैव न च हेतुमूलके इमिनाकारेण^३ वित्थारेतव्वा अवसेसा द्वे पञ्चा) । 15

हेतु चैव सहेतुको च सहेतुको चैव न च हेतु च धम्मा हेतुस्स चैव सहेतुकस्स च धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो — आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पकतूपनिस्सयो ... पे०... । पकतूपनिस्सयो — हेतू च सम्पयुत्तका च खन्धा हेतूनं उपनिस्सय- 20 पच्चयेन पच्चयो । (द्वे मूलानि पुच्छितव्वानि) हेतू च सम्पयुत्तका च खन्धा सहेतुकानं चैव न च हेतूनं खन्धानं उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (मूलं पुच्छितव्वं) हेतू च सम्पयुत्तका च खन्धा हेतूनं सम्पयुत्तकानं च खन्धानं उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

आसेवनपच्चयो

१४७. हेतु चैव सहेतुको च धम्मो हेतुस्स चैव सहेतुकस्स च धम्मस्स आसेवनपच्चयेन पच्चयो (अनन्तरसदिसं) । 25

कम्मपच्चयो

१४८. सहेतुको चैव न च हेतु धम्मो सहेतुकस्स चैव न च

१. सी०, स्या० पोत्यकेसु नत्थि । २-२. सी०, स्या० पोत्यकेसु नत्थि ।
३. इमिना कारणेन — सी०, स्या० ।

B. 65

हेतुस्स धम्मस्स कम्मपच्चयेन पच्चयो - सहजाता, नानाखणिका ।
 सहजाता - सहेतुका चेव न च हेतू चेतना सम्पयुत्तकानं खन्धानं
 कम्मपच्चयेन पच्चयो; पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । नानाखणिका -
 सहेतुका चेव न च हेतू चेतना विपाकानं सहेतुकानं चेव न च हेतूनं
 5 खन्धानं कम्मपच्चयेन पच्चयो । (१)

सहेतुको चेव न च हेतु धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुकस्स च
 धम्मस्स कम्मपच्चयेन पच्चयो - सहजाता, नानाखणिका । सहजाता -
 सहेतुका चेव न च हेतू चेतना सम्पयुत्तकानं हेतूनं कम्मपच्चयेन
 पच्चयो; पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । नानाखणिका - सहेतुका चेव न
 10 च हेतू चेतना विपाकानं हेतूनं कम्मपच्चयेन पच्चयो । (२)

सहेतुको चेव न च हेतु धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुकस्स च
 सहेतुकस्स चेव न च हेतुस्स च धम्मस्स कम्मपच्चयेन पच्चयो -
 सहजाता, नानाखणिका । सहजाता - सहेतुका चेव न च हेतू चेतना
 सम्पयुत्तकानं खन्धानं हेतूनं च कम्मपच्चयेन पच्चयो; पटिसन्धिक्खणे
 15 ... पे०... । नानाखणिका - सहेतुका चेव न च हेतू चेतना विपाकानं
 खन्धानं हेतूनं च कम्मपच्चयेन पच्चयो । (३)

विपाकपच्चयो

१४९. हेतु चेव सहेतुको च धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुकस्स
 च धम्मस्स विपाकपच्चयेन पच्चयो - विपाको अलोभो अदोसस्स
 अमोहस्स च' विपाकपच्चयेन पच्चयो (चक्क^१); पटिसन्धिक्खणे
 20 अलोभो (यथा हेतुपच्चया एवं वित्थारेतब्बं, नव पि विपाकं ति
 नियामेतब्बं) ।

आहारपच्चयादि

१५०. सहेतुको चेव न च हेतु धम्मो सहेतुकस्स चेव न च
 हेतुस्स धम्मस्स आहारपच्चयेन पच्चयो ... तीणि ।

हेतु चेव सहेतुको च धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुकस्स च
 25 धम्मस्स इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो (इन्द्रियं ति नियामेतब्बं, नव पि
 परिपुण्णं) ।

सहेतुको चेव न च हेतु धम्मो सहेतुकस्स चेव न च हेतुस्स धम्मस्स ज्ञानपच्चयेन पच्चयो ... तीणि ।

हेतु चेव सहेतुको च धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुकस्स च धम्मस्स मग्गपच्चयेन पच्चयो, सम्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो, अत्थि-
पच्चयेन पच्चयो, नत्थिपच्चयेन पच्चयो, विगतपच्चयेन पच्चयो, ३
अविगतपच्चयेन पच्चयो ।

B. 66

(२) सङ्ख्या

सुद्धं

१५१. हेतुया तीणि, आरम्मणे नव, अधिपतिया नव, अनन्तरे नव, समनन्तरे नव, सहजाते नव, अञ्जमञ्जे नव, निस्सये नव, उपनिस्सये नव, आसेवने नव, कम्मे तीणि, विपाके नव, आहारे तीणि, इन्द्रिये नव, ज्ञाने तीणि, मग्गे नव, सम्पयुत्ते नव, 10
अत्थिया नव, नत्थिया नव, विगते नव, अविगते नव (एवं गणेतब्बं) ।

अनुलोमं ।

पच्चनीयुद्धारो

१५२. हेतु चेव सहेतुको च धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुकस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

15

हेतु चेव सहेतुको च धम्मो सहेतुकस्स चेव न च हेतुस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (२)

हेतु चेव सहेतुको च धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुकस्स च सहेतुकस्स चेव न च हेतुस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, 20
सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३)

१५३. सहेतुको चेव न च हेतु धम्मो सहेतुकस्स चेव न च हेतुस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, कम्मपच्चयेन पच्चयो । (१)

सहेतुको चेव न च हेतु धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुकस्स च 25 B. 67

धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, कम्मपच्चयेन पच्चयो । (२)

सहेतुको चेव न च हेतु धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुकस्स च सहेतुकस्स चेव न च हेतुस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, कम्मपच्चयेन पच्चयो । (३)

१५४. हेतु चेव सहेतुको च सहेतुको चेव न च हेतु च धम्मा हेतुस्स चेव सहेतुकस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

१० हेतु चेव सहेतुको च सहेतुको चेव न च हेतु च धम्मा सहेतुकस्स चेव न च हेतुस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (२)

हेतु चेव सहेतुको च सहेतुको चेव न च हेतु च धम्मा हेतुस्स चेव सहेतुकस्स च सहेतुकस्स चेव न च हेतुस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सय-
१५ पच्चयेन पच्चयो । (३)

२. पच्चयपच्चनीयं

(२) सङ्ख्या

१५५. नहेतुया नव (सङ्खित्तं । सव्वत्थ नव, एवं गणेतब्बं) ।
पच्चनीयं ।

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

हेतुदुक्कं

१५६. हेतुपच्चया नआरम्मणे तीणि, नअधिपत्तिया तीणि, नअनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नउपनिस्सये तीणि (सङ्खित्तं । सव्वत्थ तीणि), नमग्गे तीणि, नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि (एवं गणेतब्बं) ।

B. 68 20

अनुलोमपच्चनीयं

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

नहेतुदुक्कं

१५७. नहेतुपच्चया आरम्मणे नव, अधिपत्तिया नव, अनन्तरे

नव, समनन्तरे नव, सहजाते तीणि, अञ्जमञ्जे तीणि, निस्सये तीणि, उपनिस्सये नव, आसेवने नव, कम्मे तीणि, विपाके तीणि, आहारे तीणि, इन्द्रिये तीणि, ज्ञाने तीणि, मग्गे तीणि, सम्पयुत्ते तीणि, अत्थिया तीणि, नत्थिया नव, विगते नव, अविगते तीणि (एवं गणेतब्बं) ।

5

पच्चनीयानुलोमं ।

हेतुसहेतुकदुकं निद्धितं ।

—०—

५. हेतुहेतुसम्पयुत्तदुकं

§ १. पटिच्चवारो

१५८. हेतुं चेव हेतुसम्पयुत्तं च धम्मं पटिच्च हेतुं चेव हेतुसम्पयुत्तो च धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया — अलोभं पटिच्च अदोसो अमोहो (चक्कं), लोभं पटिच्च मोहो (चक्कं); पटिसन्धिक्खणे ... पे०... (यथा हेतुसहेतुकदुकं' एवं वित्थारेतब्बं, निन्नानाकरणं) ।

हेतुहेतुसम्पयुत्तदुकं निद्धितं ।

—०—

६. नहेतुसहेतुकदुकं

§ १. पटिच्चवारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विमङ्गो

हेतुपच्चयो

१५९. नहेतुं सहेतुकं धम्मं पटिच्च नहेतु सहेतुको धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया — नहेतुं सहेतुकं एकं खन्वं पटिच्च तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्वे ... पे०... पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (१)

10 B. 69

नहेतुं सहेतुकं धम्मं पटिच्च नहेतु अहेतुको धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया — नहेतुं सहेतुके खन्वे पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं; पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (२)

15

नहेतुं सहेतुकं धम्मं पटिच्च नहेतु सहेतुको च नहेतु अहेतुको
च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - नहेतुं सहेतुकं एकं खन्धं पटिच्च
तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०...
पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (३)

- 5 १६०. नहेतुं अहेतुकं धम्मं पटिच्च नहेतु अहेतुको धम्मो
उप्पज्जति हेतुपच्चया ... पे०... एकं महाभूतं पटिच्च ... पे०...
महाभूते पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं कटत्तारूपं उपादारूपं । (१)

नहेतुं अहेतुकं धम्मं पटिच्च नहेतु सहेतुको धम्मो उप्पज्जति
हेतुपच्चया - पटिसन्धिक्खणे वत्थुं पटिच्च नहेतु सहेतुका खन्धा । (२)

- 10 नहेतुं अहेतुकं धम्मं पटिच्च नहेतु सहेतुको च नहेतु अहेतुको
च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - पटिसन्धिक्खणे वत्थुं पटिच्च नहेतु
सहेतुका खन्धा, महाभूते पटिच्च कटत्तारूपं । (३)

१६१. नहेतुं सहेतुकं च नहेतुं अहेतुकं च धम्मं पटिच्च
नहेतु सहेतुको धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - पटिसन्धिक्खणे नहेतुं
15 सहेतुकं एकं खन्धं च वत्थुं च पटिच्च तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे
च ... पे०... । (१)

नहेतुं सहेतुकं च नहेतुं अहेतुकं च धम्मं पटिच्च नहेतु
अहेतुको धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - नहेतु सहेतुके खन्धे च
महाभूते च पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं ; पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (२)

- B. 70 20 नहेतुं सहेतुकं च नहेतुं अहेतुकं च धम्मं पटिच्च नहेतु
सहेतुको च नहेतु अहेतुको च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया -
पटिसन्धिक्खणे नहेतुं सहेतुकं एकं खन्धं च वत्थुं च पटिच्च तयो
खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... नहेतु सहेतुके खन्धे च महाभूते च
पटिच्च कटत्तारूपं । (३)

आरम्मणपच्चयो

- 25 १६२. नहेतुं सहेतुकं धम्मं पटिच्च नहेतु सहेतुको धम्मो
उप्पज्जति आरम्मणपच्चया - नहेतुं सहेतुकं एकं^३ खन्धं पटिच्च तयो
खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... पटिसन्धिक्खणे ... पे०... (१)

१. कटत्तारूपं उपादारूपं - सी०, त्या०, एवमुपरि पि । २. सी० पोत्यके नत्थि ।

नहेतुं अहेतुकं धम्मं पटिच्च नहेतु अहेतुको धम्मो उप्पज्जति
आरम्मणपच्चया - नहेतुं अहेतुकं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा
... पे०... पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (२)

नहेतुं अहेतुकं धम्मं पटिच्च नहेतु सहेतुको धम्मो उप्पज्जति
आरम्मणपच्चया - पटिसन्धिक्खणे वत्थुं पटिच्च नहेतू सहेतुका 5
खन्धा । (३)

नहेतुं सहेतुकं च नहेतुं अहेतुकं च धम्मं पटिच्च नहेतु
सहेतुको धम्मो उप्पज्जति आरम्मणपच्चया - पटिसन्धिक्खणे नहेतुं
सहेतुकं एकं खन्धं च वत्थुं च पटिच्च तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे
... पे०... (सङ्खित्तं । एवं विभजितब्बं^१) । 10

(२) सङ्ख्या

सुखं

१६३. हेतुया नव, आरम्मणे चत्तारि, अधिपतिया पञ्च,
अनन्तरे चत्तारि, समनन्तरे चत्तारि, सहजाते नव, अञ्जमञ्जे छ,
निस्सये नव, उपनिस्सये चत्तारि, पुरेजाते द्वे, आसेवने द्वे, कम्मे
नव, विपाके नव, आहारे नव (सङ्खित्तं । सब्बत्थ नव), सम्पयुत्ते
चत्तारि, विप्पयुत्ते नव, अत्थिया नव, नत्थिया चत्तारि, विगते 15
चत्तारि, अविगते नव (एवं गणेतब्बं) ।

अनुलोमं ।

२. पच्चयपच्चतीयं

(१) विभङ्गो

नहेतुपच्चयो

१६४. नहेतुं अहेतुकं धम्मं पटिच्च नहेतु अहेतुको धम्मो
उप्पज्जति नहेतुपच्चया - नहेतुं अहेतुकं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा
चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... पटिसन्धिक्खणे^२
(याव असञ्जासत्ता मोहो नत्थि) । (१)

B. 71

20

नआरम्मणपच्चयो

१६५. नहेतुं सहेतुकं धम्मं पटिच्च नहेतु अहेतुको धम्मो

१. विभज्जितब्बं - स्या० । २. पटिसन्धि - सी०, स्या० ।

उप्पज्जति नआरम्मणपच्चया - नहेतू सहेतुके खन्धे पटिच्च चित्तसमुट्ठानं रूपं; पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (१)

नहेतुं अहेतुकं धम्मं पटिच्च नहेतु अहेतुको धम्मो उप्पज्जति नआरम्मणपच्चया - नहेतू अहेतुके खन्धे पटिच्च चित्तसमुट्ठानं रूपं;
5 पटिसन्धिक्खणे ... पे०... (याव असञ्जसत्ता) । (१)

नहेतुं सहेतुकं च नहेतुं अहेतुकं च धम्मं पटिच्च नहेतु अहेतुको धम्मो उप्पज्जति नआरम्मणपच्चया - नहेतू सहेतुके खन्धे च महाभूते च पटिच्च चित्तसमुट्ठानं रूपं; पटिसन्धिक्खणे ... पे०... (सङ्खित्तं) ।

(२) सङ्ख्या

सुखं

10 १६६. नहेतुया एकं, नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव, नअनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नअञ्जमञ्जे तीणि, नउपनिस्सये तीणि, नपुरेजाते नव, नपच्छाजाते नव, नआसेवने नव, नकम्मे द्वे, नविपाके पञ्च, नआहारे एकं, नइन्द्रिये एकं, नज्ञाने एकं, नमग्गे एकं, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते द्वे, नोनत्थिया तीणि,
15 नोविगते तीणि (एवं गणेतब्बं) ।

पच्चनीयं ।

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

हेतुदुकं

B. 72

१६७. हेतुपच्चया नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव, नअनन्तरे नव, नसमनन्तरे नव, नअञ्जमञ्जे नव, नउपनिस्सये तीणि, नपुरेजाते नव, नपच्छाजाते नव, नआसेवने नव, नकम्मे एकं, नविपाके पञ्च, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते एकं, नोनत्थिया तीणि,
20 नोविगते तीणि (एवं गणेतब्बं) ।

अनुलोमपच्चनीयं ।

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

नहेतुदुकं

१६८. नहेतुपच्चया आरम्मणे एकं ... पे०... आहारे एकं

... पे०... ज्ञाने एकं^१, सम्पयुक्ते एकं, विष्पयुक्ते एकं ... पे०... विगते एकं, अविगते एकं (एवं गणेतब्बं) ।

पञ्चनीयानुलोमं ।

§ २. सहजातवारो

(सहजातवारे^२ पि एवं गणेतब्बं) ।

§ ३. पञ्चयवारो

१-४. पञ्चयानुलोमादि

१६६. नहेतुं सहेतुकं धम्मं पञ्चया नहेतु सहेतुको धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया ... तीणि ।

5

नहेतुं अहेतुकं धम्मं पञ्चया नहेतु अहेतुको धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - एकं महाभूतं पञ्चया तयो महाभूता, महाभूते पञ्चया चित्तसमुद्धानं रूपं कटत्तारूपं उपादारूपं । (१)

नहेतुं अहेतुकं धम्मं पञ्चया नहेतु सहेतुको धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - वत्थुं पञ्चया नहेतू सहेतुका खन्धा; पटिसन्धिक्खणे ... पे०... (२)

B. 73

10

नहेतुं अहेतुकं धम्मं पञ्चया नहेतु सहेतुको च नहेतु अहेतुको न धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया - वत्थुं पञ्चया नहेतू सहेतुका खन्धा, महाभूते पञ्चया चित्तसमुद्धानं रूपं; पटिसन्धिक्खणे ... पे०... (३)

15

नहेतुं सहेतुकं च नहेतुं अहेतुकं च धम्मं पञ्चया नहेतु सहेतुको धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया (घटना तीणि, पवत्तिपटिसन्धि परिपुण्णं । सङ्घित्तं) ।

१७०. हेतुया नव, आरम्भणे चत्तारि ... पे०... अञ्जमञ्जे छ ... पे०... पुरेजाते आसेवने चत्तारि ... पे०... अविगते नव (एवं गणेतब्बं) ।

20

अनुलोमं ।

१. एकं मग्गे एकं - सी०, स्या० । २. सहजातवारो - सी० ।

१७१. नहेतुया एकं, नआरम्मणे तीणि ... पे०... नोविगते
तोणि ।

पच्चनीयं ।

§ ४. निस्सयवारो
(निस्सयवारो पच्चयवारसदिसो) ।

§ ५. संसट्टवारो
१-४. पच्चयानुलोमादि

१७२. नहेतुं सहेतुकं धम्मं संसट्ठो नहेतु सहेतुको धम्मो
5 उप्पज्जति हेतुपच्चया - नहेतुं सहेतुकं एकं खन्धं ... पे०... पटि-
सन्धिक्खणे ... पे०... ।

१७३. हेतुया एकं, आरम्मणे द्वे, अधिपतिया एकं, अनन्तरे
द्वे (सब्बत्थ द्वे), मग्गे एकं ... पे०... अविगते द्वे ।

अनुलोमं ।

१७४. नहेतुं अहेतुकं धम्मं संसट्ठो नहेतु अहेतुको धम्मो
10 उप्पज्जति नहेतुपच्चया - नहेतुं अहेतुकं एकं खन्धं ... पे०... पटि-
सन्धिक्खणे ... पे०... ।

१७५. नहेतुया एकं, नअधिपतिया द्वे, नपुरेजाते द्वे,
नपच्छाजाते द्वे, नआसेवने द्वे, नकम्मे द्वे, नविपाके द्वे, नज्ञाने एकं,
नमग्गे एकं, नविप्पयुत्ते द्वे ।

पच्चनीयं ।

15

(एवं अवसेसा पि द्वे गणना गणेतब्बा) ।

§ ६. सम्पयुत्तवारो
(सम्पयुत्तवारो संसट्टवारसदिसो)

§ ७. पञ्चावारो

१. पञ्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

आरम्भणपञ्चयो

१७६. नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स धम्मस्स
 आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो - दानं दत्त्वा सीलं ... पे०... उपोसथकम्मं
 कत्वा तं पञ्चवेक्खन्ति, पुब्बे सुचिण्णानि पञ्चवेक्खन्ति, ज्ञानं
 ... पे०... अरिया मग्गा वुट्ठित्वा मगं पञ्चवेक्खन्ति, फलं पञ्च-
 वेक्खन्ति; पहीने किलेसे ... पे०... विक्खम्भिते किलेसे ... पे०... 5
 पुब्बे ... पे०... नहेतू सहेतुके खन्धे अनिच्चतो ... पे०... दोमनस्सं
 उप्पज्जति, कुसलाकुसले निरुद्धे नहेतु सहेतुको विपाको तदारम्भणता
 उप्पज्जति, चेतोपरियञ्जाणेन नहेतुसहेतुकचित्तसमङ्गिस्स चित्तं
 जानाति, आकासानञ्चायतनं ... पे०... आकिञ्चञ्चायतनं ... पे०...
 नहेतू सहेतुका खन्धा इद्विविधञ्जाणस्स, चेतोपरियञ्जाणस्स, पुब्बे- 10
 निवासानुस्सतिञ्जाणस्स, यथाकम्मूपगञ्जाणस्स, अनागतसञ्जाणस्स,
 आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो; नहेतू सहेतुके खन्धे आरब्ध नहेतू
 सहेतुका खन्धा उप्पज्जन्ति । (१)

नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुअहेतुकस्स धम्मस्स आरम्भण-
 पञ्चयेन पञ्चयो - नहेतू सहेतुके खन्धे अनिच्चतो ... पे०... दोमनस्सं 15 B. 75
 उप्पज्जति, कुसलाकुसले निरुद्धे नहेतु अहेतुको विपाको तदा-
 रम्भणता उप्पज्जति, नहेतू सहेतुके खन्धे आरब्ध नहेतू अहेतुका
 खन्धा उप्पज्जन्ति । (२)

१७७. नहेतु अहेतुको धम्मो नहेतुअहेतुकस्स धम्मस्स
 आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो - निब्बानं आवज्जनाय आरम्भणपञ्चयेन 20
 पञ्चयो; चक्खुं ... पे०... वत्थुं ... नहेतू अहेतुके खन्धे अनिच्चतो
 ... पे०... दोमनस्सं उप्पज्जति, कुसलाकुसले निरुद्धे नहेतु अहेतुको
 विपाको तदारम्भणता उप्पज्जति, रूपायतनं चक्खुविञ्जाणस्स
 ... पे०... फोटुब्बायतनं कायविञ्जाणस्स ... पे०... नहेतू अहेतुके
 खन्धे आरब्ध नहेतू अहेतुका खन्धा उप्पज्जन्ति । (१) 25

- नहेतु अहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स धम्मस्स आरम्मण-
 पच्चयेन पच्चयो - अरिया निब्बानं पच्चवेक्खन्ति; निब्बानं
 गोत्रभुस्स, वोदानस्स, मग्गस्स, फलस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो;
 चक्खुं ... पे०... वत्थुं ... नहेतू अहेतुके खन्धे अनिच्चतो ... पे०...
 5 दोमनस्सं उप्पज्जति, कुसलाकुसले निरुद्धे नहेतु सहेतुको विपाको
 तदारम्मणता उप्पज्जति; दिब्बेन चक्खुना रूपं पस्सति, दिब्बाय
 सोतधातुया सहं सुणाति, चेतोपरियञ्जाणेन नहेतुअहेतुकचित्त-
 समङ्गिस्स चित्तं जानाति, नहेतू अहेतुका खन्धा इद्विविधञ्जाणस्स,
 चेतोपरियञ्जाणस्स, पुब्बेनिवासानुस्सतिञ्जाणस्स, अनागतसञ्जाणस्स,
 10 आरम्मणपच्चयेन पच्चयो; नहेतू अहेतुके खन्धे आरब्भ नहेतू
 सहेतुका खन्धा उप्पज्जन्ति । (२)

अधिपतिपच्चयो

१७८. नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स धम्मस्स अधिपति-
 पच्चयेन पच्चयो - आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्मणा-
 धिपति - दानं दत्त्वा सीलं समादियित्वा उपोसथकम्मं^१ कत्वा^१
 15 तं गरं कत्वा पच्चवेक्खति, पुब्बे सुचिण्णानि गरं कत्वा पच्चवेक्खति,
 ज्ञानं ... पे०... अरिया मग्गा वुट्ठित्वा मग्गं गरं कत्वा पच्चवेक्खन्ति,
 फलं गरं कत्वा पच्चवेक्खन्ति, नहेतू सहेतुके खन्धे गरं कत्वा
 20 अस्सादेति अभिनन्दति, तं गरं कत्वा रागो उप्पज्जति, दिट्ठि
 उप्पज्जति । सहजाताधिपति - नहेतुसहेतुकाधिपति सम्पयुत्तकानं
 खन्धानं अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (१)

नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुअहेतुकस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन
 पच्चयो । सहजाताधिपति - नहेतु सहेतुकाधिपति चित्तसमुद्धानानं
 रूपानं अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (२)

- नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स च नहेतुअहेतुकस्स च
 25 धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । सहजाताधिपति - नहेतु सहेतु-
 काधिपति सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं
 अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (३)

नहेतु अहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स धम्मस्स अधिपति-
पच्चयेन पच्चयो । आरम्मणाधिपति - अरिया निब्बानं गहं कत्वा
पच्चवेक्खन्ति; निब्बानं गोत्रभुस्स, वोदानस्स, मग्गस्स, फलस्स
अधिपतिपच्चयेन पच्चयो; चक्खुं ... पे०... वत्थुं ... नहेतू अहेतुके
खन्धे गहं कत्वा अस्सादेति अभिनन्दति, तं गहं कत्वा रागो 5
उप्पज्जति, दिट्ठि उप्पज्जति । (१)

अनन्तरपच्चयो

१७६. नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स धम्मस्स
अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमा पुरिमा नहेतू सहेतुका खन्धा
पच्छिमानं पच्छिमानं नहेतुसहेतुकानं खन्धानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो;
अनुलोमं गोत्रभुस्स ... पे०... नेवसज्जानासज्जायतनं फलसमा- 10
पत्तिया अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (१)

नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुअहेतुकस्स धम्मस्स अनन्तर-
पच्चयेन पच्चयो - नहेतु सहेतुकं चुतिचित्तं नहेतुअहेतुकस्स उपपत्ति-
चित्तस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो; नहेतु सहेतुकं भवज्झं आवज्जनाय,
नहेतु सहेतुकं भवज्झं नहेतुअहेतुकस्स भवज्झस्स, नहेतू सहेतुका 15
खन्धा नहेतुअहेतुकस्स वुट्ठानस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (२)

नहेतु अहेतुको धम्मो नहेतुअहेतुकस्स धम्मस्स अनन्तर-
पच्चयेन पच्चयो - पुरिमा पुरिमा नहेतू अहेतुका खन्धा पच्छिमानं
पच्छिमानं नहेतुअहेतुकानं खन्धानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो; 20
आवज्जना पच्चन्नं विज्जाणानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (१)

नहेतु अहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स धम्मस्स अनन्तर-
पच्चयेन पच्चयो - नहेतु अहेतुकं चुतिचित्तं नहेतुसहेतुकस्स उपपत्ति-
चित्तस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो; आवज्जना नहेतुसहेतुकानं खन्धानं
अनन्तरपच्चयेन पच्चयो; नहेतू अहेतुका खन्धा नहेतुसहेतुकस्स
वुट्ठानस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (२) 25

समनन्तरपच्चयादि

१८०. नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स धम्मस्स समनन्तर-
पच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो (मिह घटना नत्थि,

सत्त पञ्हा), अञ्जमञ्जपच्चयेन पच्चयो (छ पञ्हा), निस्सय-
पच्चयेन पच्चयो (पवत्तिपटिसन्धि सत्त पञ्हा, मिह घटना नत्थि) ।

उपनिस्सयपच्चयो

१८१. नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स धम्मस्स
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो,
५ पक्तूपनिस्सयो ... पे०... । पक्तूपनिस्सयो - सद्धं उपनिस्साय दानं
देति ... पे०... मानं जप्पेति, दिट्ठिं गण्हाति; सीलं ... पे०... पत्थनं
उपनिस्साय दानं देति ... पे०... सद्धं भिन्दति; सद्धा ... पे०...
पत्थना सद्धाय ... पे०... पत्थनाय मग्गस्स फलसमापत्तिया उपनिस्सय-
पच्चयेन पच्चयो । (१)

१८२. नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुअहेतुकस्स धम्मस्स उपनिस्सय-
पच्चयेन पच्चयो - अनन्तरूपनिस्सयो, पक्तूपनिस्सयो ... पे०... ।
पक्तूपनिस्सयो - सद्धा कायिकस्स सुखस्स, कायिकस्स दुक्खस्स
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो; सीलं ... पे०... पत्थना कायिकस्स
सुखस्स, कायिकस्स दुक्खस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो; सद्धा
१५ ... पे०... पत्थना कायिकस्स सुखस्स, कायिकस्स दुक्खस्स उपनिस्सय-
पच्चयेन पच्चयो । (२)

१८३. नहेतु अहेतुको धम्मो नहेतुअहेतुकस्स धम्मस्स
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - अनन्तरूपनिस्सयो, पक्तूपनिस्सयो
... पे०... । पक्तूपनिस्सयो - कायिकं सुखं कायिकस्स सुखस्स,
२० कायिकस्स दुक्खस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो; कायिकं दुक्खं,
उतु, भोजनं, सेनासनं कायिकस्स सुखस्स, कायिकस्स दुक्खस्स
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो; कायिकं सुखं, कायिकं दुक्खं, उतु,
भोजनं, सेनासनं कायिकस्स सुखस्स, कायिकस्स दुक्खस्स उपनिस्सय-
पच्चयेन पच्चयो । (१)

२५ नहेतु अहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स धम्मस्स उपनिस्सय-
पच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पक्तूप-
निस्सयो ... पे०... । पक्तूपनिस्सयो - कायिकं सुखं उपनिस्साय दानं
देति ... पे०... सद्धं भिन्दति; कायिकं दुक्खं, उतु, भोजनं, सेनासनं
उपनिस्साय दानं देति ... पे०... सद्धं भिन्दति; कायिकं सुखं

... पे०... सेनासनं सद्वाय ... पे०... पत्थनाय मग्गस्स^१ फलसमापत्तिया^१
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (२)

पुरेजातपच्चयो

१८३. नहेतु अहेतुको धम्मो नहेतुअहेतुकस्स धम्मस्स
पुरेजातपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणपुरेजातं, वत्थुपुरेजातं । आरम्मण-
पुरेजातं - चक्खुं ... पे०... वत्थुं अनिच्चतो ... पे०... दोमनस्सं उप्पज्जति, 5
कुसलाकुसले निरुद्धे नहेतु अहेतुको विपाको तदारम्मणता उप्पज्जति,
रूपायतनं चक्खुविञ्जाणस्स पुरेजातपच्चयेन पच्चयो ... पे०... फोट्टुब्बा-
यतनं कायविञ्जाणस्स पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । वत्थुपुरेजातं -
चक्खायतनं चक्खुविञ्जाणस्स ... पे०... कायायतनं कायविञ्जाणस्स
... वत्थु नहेतुअहेतुकानं खन्धानं पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (१) 10

नहेतु अहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स धम्मस्स पुरेजात-
पच्चयेन पच्चयो - आरम्मणपुरेजातं, वत्थुपुरेजातं । आरम्मण-
पुरेजातं - चक्खुं ... पे०... वत्थुं अनिच्चतो ... पे०... दोमनस्सं
उप्पज्जति, कुसलाकुसले निरुद्धे नहेतु सहेतुको विपाको तदारम्मणता
उप्पज्जति; दिब्बेन चक्खुना रूपं पस्सति, दिब्बाय सोतधातुया 15
सद्दं सुणाति । वत्थुपुरेजातं - वत्थु नहेतुसहेतुकानं खन्धानं पुरेजात-
पच्चयेन पच्चयो । (२)

पच्छाजातपच्चयो

१८४. नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुअहेतुकस्स धम्मस्स
पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो - पच्छाजाता^२ नहेतू सहेतुका खन्धा
पुरेजातस्स इमस्स कायस्स पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (१) 20

नहेतु अहेतुको धम्मो नहेतुअहेतुकस्स धम्मस्स पच्छाजात-
पच्चयेन पच्चयो - पच्छाजाता नहेतू अहेतुका खन्धा पुरेजातस्स
इमस्स कायस्स पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (१)

आसेवनपच्चयो

१८५. नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स धम्मस्स आसेवन-
पच्चयेन पच्चयो - पुरिमा पुरिमा नहेतू सहेतुका खन्धा पच्छिमानं 25

पच्छिमानं नहेतुसहेतुकानं खन्धानं आसेवनपच्चयेन पच्चयो; अनुलोमं गोत्रभुस्स, अनुलोमं वोदानस्स, गोत्रभु मग्गस्स, वोदानं मग्गस्स आसेवनपच्चयेन पच्चयो । (१)

नहेतु अहेतुको धम्मो नहेतुअहेतुकस्स धम्मस्स आसेवन-
5 पच्चयेन पच्चयो - पुरिमा पुरिमा नहेतू अहेतुका खन्धा पच्छिमानं पच्छिमानं नहेतुअहेतुकानं खन्धानं आसेवनपच्चयेन पच्चयो । (१)

कम्मपच्चयो

१८६. नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स धम्मस्स
कम्मपच्चयेन पच्चयो - सहजाता, नानाखणिका । सहजाता - नहेतु
सहेतुका चेतना सम्पयुत्तकानं खन्धानं कम्मपच्चयेन पच्चयो;
10 पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । नानाखणिका - नहेतु सहेतुका चेतना
विपाकानं नहेतुसहेतुकानं खन्धानं कम्मपच्चयेन पच्चयो । (१)

नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुअहेतुकस्स धम्मस्स कम्मपच्चयेन
पच्चयो - सहजाता, नानाखणिका । सहजाता - नहेतु सहेतुका चेतना
चित्तसमुद्धानानं रूपानं कम्मपच्चयेन पच्चयो; पटिसन्धिक्खणे
15 ... पे०... । नानाखणिका - नहेतु सहेतुका चेतना विपाकानं
नहेतुअहेतुकानं खन्धानं कटत्ता च रूपानं कम्मपच्चयेन
पच्चयो । (१)

B. 80

नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स च नहेतुअहेतुकस्स च
धम्मस्स कम्मपच्चयेन पच्चयो - सहजाता, नानाखणिका । सहजाता -
20 नहेतु सहेतुका चेतना सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं
कम्मपच्चयेन पच्चयो; पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । नानाखणिका -
नहेतु सहेतुका चेतना विपाकानं नहेतुसहेतुकानं खन्धानं कटत्ता च
रूपानं कम्मपच्चयेन पच्चयो । (१)

नहेतु अहेतुको धम्मो नहेतुअहेतुकस्स धम्मस्स कम्मपच्चयेन
25 पच्चयो । सहजाता - नहेतु अहेतुका चेतना सम्पयुत्तकानं खन्धानं
चित्तसमुद्धानानं च रूपानं कम्मपच्चयेन पच्चयो; पटिसन्धिक्खणे
नहेतु अहेतुका चेतना सम्पयुत्तकानं खन्धानं कटत्ता च रूपानं कम्म-
पच्चयेन पच्चयो । (१)

विपाकपच्चयो

१८७. नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स^१ धम्मस्स विपाक-
पच्चयेन पच्चयो ... तीणि ।

नहेतु अहेतुको धम्मो नहेतुअहेतुकस्स धम्मस्स विपाकपच्चयेन
पच्चयो ... एकं ।

आहारपच्चयो

१८८. नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स धम्मस्स आहार- 5
पच्चयेन पच्चयो ... तीणि ।

नहेतु अहेतुको धम्मो नहेतुअहेतुकस्स धम्मस्स आहारपच्चयेन
पच्चयो — नहेतु अहेतुका आहारा सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं
च रूपानं आहारपच्चयेन पच्चयो; पटिसन्धिवक्खणे ... पे०...
कवलीकारो आहारो इमस्स कायस्स आहारपच्चयेन पच्चयो । (१) 10

इन्द्रियपच्चयो

१८९. नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स धम्मस्स इन्द्रिय-
पच्चयेन पच्चयो ... तीणि ।

नहेतु अहेतुको धम्मो नहेतुअहेतुकस्स धम्मस्स इन्द्रियपच्चयेन B. 81
पच्चयो — नहेतु अहेतुका इन्द्रिया सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं
च रूपानं इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो; पटिसन्धिवक्खणे ... पे०... रूप- 15
जीवित्तिन्द्रियं कटत्तारूपानं^२ इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो ।

ज्ञानपच्चयादि

१९०. नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स धम्मस्स ज्ञान-
पच्चयेन पच्चयो ... पे०... (चत्तारि पि कातब्बानि), मग्गपच्चयेन
पच्चयो ... तीणि ।

सम्पयुत्तपच्चयो

१९१. नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स धम्मस्स सम्पयुत्त- 20
पच्चयेन पच्चयो — नहेतु सहेतुको एको खन्धो तिण्णन्नं खन्धानं
... पे०... पटिसन्धिवक्खणे ... पे०... । (१)

१. नहेतुअहेतुकस्स — सी० । २. कटत्ता च रूपानं — सी० ।

नहेतु अहेतुको धम्मो नहेतुअहेतुकस्स धम्मस्स सम्पयुत्त-
पच्चयेन पच्चयो - नहेतु अहेतुको एको खन्धो तिण्णन्नं खन्धानं
... पे०... पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (२)

विप्पयुत्तपच्चयो

१६२. नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुअहेतुकस्स धम्मस्स विप्पयुत्त-
5 पच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पच्छाजातं । सहजाता - नहेतू सहेतुका
खन्धा चित्तसमुद्धानानं रूपानं विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो; पटि-
सन्धिक्खणे ... पे०... । पच्छाजाता - नहेतू सहेतुका खन्धा पुरेजातस्स
इमस्स कायस्स विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । (१)

नहेतु अहेतुको धम्मो नहेतुअहेतुकस्स धम्मस्स विप्पयुत्त-
10 पच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पुरेजातं, पच्छाजातं । सहजाता - नहेतू
अहेतुका खन्धा चित्तसमुद्धानानं रूपानं विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो;
पटिसन्धिक्खणे ... पे०... खन्धा वत्थुस्स विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो;
वत्थु खन्धानं विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । पुरेजातं - चक्खायतनं
चक्खुविज्जाणस्स ... पे०... कायायतनं कायविज्जाणस्स ... पे०...
15 वत्थु नहेतुसहेतुकानं^१ खन्धानं विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता -
नहेतू अहेतुका खन्धा पुरेजातस्स इमस्स कायस्स विप्पयुत्तपच्चयेन
पच्चयो । (१)

B. 82

नहेतु अहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स धम्मस्स विप्पयुत्त-
पच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पुरेजातं । सहजातं - पटिसन्धिक्खणे वत्थु
20 नहेतुसहेतुकानं खन्धानं विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । पुरेजातं - वत्थु
नहेतुसहेतुकानं खन्धानं विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । (२)

अत्थिपच्चयो

१६३. नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स धम्मस्स अत्थि-
पच्चयेन पच्चयो - नहेतु सहेतुको एको खन्धो तिण्णन्नं खन्धानं
... पे०... पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (१)

25 नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुअहेतुकस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन
पच्चयो - सहजातं, पच्छाजातं ... पे०... । (२)

नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स च नहेतुअहेतुकस्स च
धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो — नहेतु सहेतुको एको खन्धो तिण्णन्नं
खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो ... पे०...
पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (३)

नहेतु अहेतुको धम्मो नहेतुअहेतुकस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन 5
पच्चयो — सहजातं, पुरेजातं, पच्छाजातं, आहारं, इन्द्रियं । सहजातो —
नहेतु अहेतुको एको खन्धो तिण्णन्नं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं
अत्थिपच्चयेन पच्चयो ... पे०... (याव असञ्जसत्ता) । पुरेजातं —
चक्खुं ... पे०... वत्थुं अनिच्चतो ... पे०... दोमनस्सं उप्पज्जति,
कुसलाकुसले^१ निरुद्धे नहेतु अहेतुको विपाको तदारम्मणता उप्पज्जति,^{१०}
रूपायतनं चक्खुविञ्जाणस्स ... पे०... फोट्टव्वायतनं कायविञ्जाणस्स
... पे०... चक्खायतनं ... पे०... कायायतनं ... पे०... वत्थु नहेतु-
अहेतुकानं खन्धानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता — नहेतु
अहेतुका खन्धा पुरेजातस्स ... पे०... कवळीकारो आहारो इमस्स
कायस्स ... पे०... रूपजीवितिन्द्रियं कटत्तारूपानं अत्थिपच्चयेन 15
पच्चयो । (१)

नहेतु अहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन
पच्चयो — सहजातं, पुरेजातं । सहजातं — पटिसन्धिक्खणे वत्थु
नहेतुसहेतुकानं खन्धानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पुरेजातं — चक्खुं
... पे०... वत्थुं अनिच्चतो ... पे०... दोमनस्सं उप्पज्जति, कुसला- 20
कुसले निरुद्धे नहेतु सहेतुको विपाको तदारम्मणता उप्पज्जति;
दिब्बेन^१ चक्खुना रूपं पस्सति, दिव्वाय सोतधातुया सद्दं सुणाति ।
वत्थुपुरेजातं — वत्थु नहेतुसहेतुकानं खन्धानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो^१ । (२)

१६४. नहेतु सहेतुको च नहेतु अहेतुको च धम्मा नहेतु-
सहेतुकस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो — सहजातं, पुरेजातं । 25
सहजातो — नहेतु सहेतुको एको खन्धो च वत्थु च तिण्णन्नं खन्धानं
... पे०... पटिसन्धिक्खणे ... पे०... नहेतु सहेतुको एको खन्धो च
वत्थु च तिण्णन्नं खन्धानं ... पे०... । (१)

नहेतु सहेतुको च नहेतु अहेतुको च धम्मा नहेतुअहेतुकस्स

- धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो — सहजातं, पच्छाजातं, आहारं, इन्द्रियं । सहजाता — नहेतू सहेतुका खन्धा च महाभूता च चित्त-समुद्धानानं रूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो; पटिसन्धिवखणे ... पे०... । पच्छाजाता — नहेतू सहेतुका खन्धा च कबलीकारो आहारो च इमस्स
- 5 कायस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता — नहेतू सहेतुका खन्धा च रूपजीवितिन्द्रियं च कटत्तारूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो ... पे०... । (२)

(२) सङ्ख्या

सुद्धं

१६५. आरम्मणे चत्तारि, अधिपतिया चत्तारि, अनन्तरे चत्तारि, समनन्तरे चत्तारि, सहजाते सत्त, अञ्जमञ्जे छ, निस्सये
- 10 सत्त, उपनिस्सये चत्तारि, पुरेजाते द्वे, पच्छाजाते द्वे, आसेवने द्वे, कम्मे चत्तारि, विपाके चत्तारि, आहारे चत्तारि, इन्द्रिये चत्तारि, ज्ञाने चत्तारि, मग्गे तीणि, सम्पयुत्ते द्वे, विप्पयुत्ते तीणि, अत्थिया सत्त, नत्थिया चत्तारि, विगते चत्तारि, अविगते सत्त (एवं गणेतब्बं) अनुलोमं ।

पच्चनीयुद्धारो

B. 84

१६६. नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स धम्मस्स
- 15 आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सय-पच्चयेन पच्चयो, कम्मपच्चयेन पच्चयो । (१)

नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुअहेतुकस्स धम्मस्स आरम्मण-पच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो, कम्मपच्चयेन पच्चयो । (२)

- 20 नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स च नहेतुअहेतुकस्स च धम्मस्स सहजातपच्चयेन पच्चयो, कम्मपच्चयेन पच्चयो । (३)

१६७. नहेतु अहेतुको धम्मो नहेतुअहेतुकस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सय-पच्चयेन पच्चयो, पुरेजातपच्चयेन पच्चयो, पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो,
- 25 आहारपच्चयेन पच्चयो, इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो । (१)

नहेतु अहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स धम्मस्स आरम्मण-

पच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (२)

१६८. नहेतु सहेतुको च नहेतु अहेतुको च धम्मा नहेतु-सहेतुकस्स धम्मस्स सहजातं^१, पुरेजातं । (१)

नहेतु सहेतुको च नहेतु अहेतुको च धम्मा नहेतुअहेतुकस्स 5 धम्मस्स सहजातं, पच्छाजातं, आहारं, इन्द्रियं । (२)

२. पच्चयपच्चनीयं

सङ्गहा

सुद्धं

१६९. नहेतुया सत्त, नआरम्मणे सत्त (सङ्घित्तं । सब्बत्थ सत्त), नसहजाते छ, नअञ्जमञ्जे छ, ननिस्सये छ (सब्बत्थ सत्त), नसम्पयुत्ते छ, नविप्पयुत्ते पच्च, नोअत्थिया पच्च, नोनत्थिया सत्त, नोविगते सत्त, नोअविगते पच्च (एवं गणेतब्बं) ।

B. 85

10

पच्चनीयं ।

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

आरम्मणदुकं

२००. आरम्मणपच्चया नहेतुया^२ चत्तारि^३, नअधिपत्तिया चत्तारि, नअनन्तरे चत्तारि (सब्बत्थ चत्तारि), नोनत्थिया चत्तारि, नोविगते चत्तारि, नोअविगते चत्तारि (एवं गणेतब्बं) ।

अनुलोमपच्चनीयं ।

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

नहेतुदुकं

२०१. नहेतुपच्चया आरम्मणे चत्तारि, आधिपात्तिया चत्तारे ... पे०... अविगते सत्त ।

15

पच्चनीयानुलोमं ।

नहेतुसहेतुकदुकं निट्ठितं ।

हेतुगोच्छकं निट्ठितं ।

—:०:—

१. सहजातपच्चयेन पच्चयो - स्या०, एवमुपरि पि । २-२. सी०, स्या० पोत्थकेसु नत्थि ।

२. चूळन्तरदुकं

७. सप्पच्चयदुकं

§ १. पटिच्चवारो

१-४. पच्चयानुलोमादि

B. 86

१. सप्पच्चयं धम्मं पटिच्च सप्पच्चयो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया — सप्पच्चयं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... पटिसन्धिवक्खणे ... पे०... खन्धे पटिच्च वत्थु, वत्थुं पटिच्च खन्धा, एकं महाभूतं ... पे०... महाभूते
5 पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं कटत्तारूपं उपादारूपं ।

सप्पच्चयं धम्मं पटिच्च सप्पच्चयो धम्मो उप्पज्जति आरम्मण-
पच्चया ... पे०... अविगतपच्चया ।

२. हेतुया एकं, आरम्मणे एकं ... पे०... अविगते एकं ।

अनुलोमं ।

३. सप्पच्चयं धम्मं पटिच्च सप्पच्चयो धम्मो उप्पज्जति
10 नहेतुपच्चया — अहेतुकं सप्पच्चयं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं, द्वे खन्धे ... पे०... अहेतुकपटिसन्धिवक्खणे ... पे०... (याव असञ्जसत्ता), विचिकिच्छासहगते उद्वच्चसहगते खन्धे पटिच्च विचिकिच्छासहगतो उद्वच्चसहगतो मोहो (सङ्खित्तं) ।

४. नहेतुया एकं, नआरम्मणे एकं, नअधिपतिया एकं
15 ... पे०... नोविगते एकं ।

पच्चनीयं ।

५. हेतुपच्चया नआरम्मणे एकं, नअधिपतिया एकं ... पे०...
नोविगते एकं ।

अनुलोमपच्चनीयं ।

६. नहेतुपच्चया आरम्मणे एकं. अनन्तरे एकं ... पे०...
अविगते एकं ।

पच्चनीयानुलोमं ।

§ २. सहजातवारो
(सहजातवारो पटिच्चवारसदिसो) ।

§ ३-६. पच्चयवारो - सम्पयुत्तवारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

७. सप्पच्चयं धम्मं पच्चया सप्पच्चयो धम्मो उप्पज्जति
हतुपच्चया - सप्पच्चयं एकं खन्धा पच्चया तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं
च रूपं ... पे०... पटिसन्धिक्खणे ... पे०... खन्धे पच्चया वत्थु, वत्थुं
पच्चया खन्धा, एकं महाभूतं ... पे०... वत्थुं पच्चया सप्पच्चया 5
खन्धा ।

B. 87

सप्पच्चयं धम्मं पच्चया सप्पच्चयो धम्मो उप्पज्जति
आरम्मणपच्चया (सङ्घित्तं) ।

(एवं पच्चयवारो पि निस्सयवारो पि संसट्ठवारो पि
सम्पयुत्तवारो पि वित्तारेतब्बो^१, सब्बत्थ एकायेव पञ्हा) । 10

§ ७. पञ्हावारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

८. सप्पच्चयो धम्मो सप्पच्चयस्स धम्मस्स हेतुपच्चयं
पच्चयो - सप्पच्चया हेतू सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च
रूपानं हेतुपच्चयेन पच्चयो; पटिसन्धिक्खणे ... पे०... ।

आरम्मणपच्चयो

९. सप्पच्चयो धम्मो सप्पच्चयस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन
पच्चयो - दानं दत्त्वा सीलं समादियित्वा उपोसथकम्मं कत्वा तं 15

१. वित्तारेतब्बा - स्या० ।

पञ्चवेक्खति, पुब्बे सुचिण्णानि ... पे०... ज्ञाना बुद्धहित्वा ... पे०...
 अरिया मग्गा बुद्धहित्वा मग्गं पञ्चवेक्खन्ति, फलं पञ्चवेक्खन्ति;
 पहीने किलेसे ... पे०... विक्खम्भिते किलेसे ... पे०... पुब्बे समुदाचिण्णे
 किलेसे जानन्ति, चक्खुं ... पे०... वत्थुं ... सप्पच्चये खन्धे अनिच्चतो
 5 ... पे०... दोमनस्सं उप्पज्जति; दिब्बेन चक्खुना रूपं पस्सति,
 दिब्बाय सोतधातुया सद्दं सुणाति, चेतोपरियञ्जाणेन सप्पच्चयचित्त-
 समङ्गिस्स चित्तं जानाति, आकासानञ्चायतनं विञ्जाणञ्चा-
 यतनस्स ... पे०... आकिञ्चञ्जायतनं नेवसञ्जानासञ्जायतनस्स
 ... पे०... रूपायतनं चक्खुविञ्जाणस्स ... पे०... फोट्टब्बायतनं काय-
 10 विञ्जाणस्स ... पे०... सप्पच्चया खन्धा इद्विविधञ्जाणस्स, चेतो-
 परियञ्जाणस्स, पुब्बेनिवासानुस्सतिञ्जाणस्स, यथाकम्मूपगञ्जाणस्स,
 अनागतंसञ्जाणस्स, आवज्जनाय आरम्मणपच्चयेन पच्चयो । (१)

अप्पच्चयो धम्मो सप्पच्चयस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन
 पच्चयो — अरिया निब्बानं पञ्चवेक्खन्ति; निब्बानं गोत्रभुस्स,
 15 वोदानस्स, मग्गस्स, फलस्स, आवज्जनाय आरम्मणपच्चयेन
 पच्चयो । (१)

अधिपतिपच्चयो

१०. सप्पच्चयो धम्मो सप्पच्चयस्स धम्मस्स अधिपति-
 पच्चयेन पच्चयो — आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्मणा-
 धिपति — दानं दत्त्वा सीलं ... पे०... उपोसथकम्मं कत्वा तं गरं कत्वा
 20 पञ्चवेक्खति, पुब्बे ... पे०... ज्ञाना ... पे०... अरिया मग्गा बुद्धहित्वा
 मग्गं गरं कत्वा पञ्चवेक्खन्ति, फलं गरं कत्वा ... पे०... चक्खुं
 ... पे०... वत्थुं ... सप्पच्चये खन्धे गरं कत्वा अस्सादेति अभिनन्दति;
 तं गरं कत्वा रागो उप्पज्जति, दिट्ठि उप्पज्जति । सहजाताधिपति —
 सप्पच्चयाधिपति सम्पयुत्तकानं खन्धानं^१ चित्तसमुट्ठानानं च रूपानं
 25 अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (१)

अप्पच्चयो धम्मो सप्पच्चयस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन
 पच्चयो । आरम्मणाधिपति — अरिया निब्बानं गरं कत्वा

पञ्चवेकवन्ति; निव्वानं गोत्रभुस्स, वोदानस्स, मग्गस्स, फलस्स
अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

अनन्तरपञ्चयादि

११. सप्पञ्चयो धम्मो सप्पञ्चयस्स धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन
पञ्चयो ... पे०... उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो ... पे०... (द्वे पञ्हा
उपनिस्सयमूलं), पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो ... पे०... अविगतपञ्चयेन ३
पञ्चयो (सव्वत्थ एकायेव पञ्हा) ।

(२) सङ्ख्या

सुद्धं

१२. हेतुया एकं, आरम्मणे द्वे, अधिपतिया द्वे, अनन्तरे एकं,
समनन्तरे एकं, सहजाते एकं, अञ्जमञ्जे एकं, निस्सये एकं,
उपनिस्सये द्वे, पुरेजाते एकं (सव्वत्थ एकं), अविगते एकं (एवं
गणेतव्वं) ।

B. 89

10

अनुलोमं ।

पञ्चनीयुद्धारो

१३. सप्पञ्चयो धम्मो सप्पञ्चयस्स धम्मस्स आरम्मण-
पञ्चयेन पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन
पञ्चयो, पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो, पच्छाजातपञ्चयेन पञ्चयो, कम्म-
पञ्चयेन पञ्चयो, आहारपञ्चयेन पञ्चयो, इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

अप्पञ्चयो धम्मो सप्पञ्चयस्स धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन 15
पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

२. पञ्चयपञ्चनीयं

सङ्ख्या

१४. नहेतुया द्वे, नआरम्मणे एकं, नअधिपतिया द्वे,
नअनन्तरे द्वे, नसमनन्तरे द्वे ... पे०... नउपनिस्सये द्वे, नपुरेजाते द्वे
... पे०... नोविगते द्वे, नोअविगते द्वे (एवं गणेतव्वं) ।

पञ्चनीयं ।

३. पञ्चयानुलोमपञ्चनीयं

हेतुदुक्कं

१५. हेतुपञ्चया नआरम्मणे एकं, नअधिपतिया एकं, 20

नअनन्तरे एकं, नसमनन्तरे एकं, नअञ्जमञ्जे एकं, नउपनिस्सये
एकं ... पे०... नसम्पयुत्ते एकं, नविप्पयुत्ते एकं, नोनत्थिया एकं,
नोविगते एकं (एवं गणेतब्बं) ।

अनुलोमपच्चनीयं ।

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

नहेतुदुक्कं

B. 90

१६. नहेतुपच्चया आरम्मणे द्वे, अधिपतिया द्वे, अनन्तरे एकं
5 ... पे०... उपनिस्सये द्वे, पुरेजाते एकं ... पे०... अविगते एकं (एवं गणेतब्बं) ।

पच्चनीयानुलोमं ।

सप्पच्चयदुक्कं निट्ठितं ।

— ० —

८. सङ्खतदुक्कं

§ १. पटिच्चवारो

हेतुपच्चयो

१७. सङ्खतं धम्मं पटिच्च सङ्खतो धम्मो उप्पज्जति
हेतुपच्चया — सङ्खतं एकं खन्वं पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुट्ठानं च
रूपं ... पे०... पटिसन्धिक्खणे ... पे०... खन्धे पटिच्च वत्थु, वत्थुं
पटिच्च खन्धा; एकं महाभूतं ... पे०... महाभूते पटिच्च चित्त-
10 समुट्ठानं रूपं कटत्तारूपं उपादारूपं (इमं द्रुकं यथा सप्पच्चयदुक्कं,
एवं गणेतब्बं^१, निग्नानाकरणं) ।

सङ्खतदुक्कं निट्ठितं ।

— ० —

९. सनिदस्सनदुक्कं

§ १. पटिच्चवारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

१८. अनिदस्सनं धम्मं पटिच्च अनिदस्सनो धम्मो उप्पज्जति
हेतुपच्चया — अनिदस्सनं एकं खन्वं पटिच्च तयो खन्धा अनिदस्सनं

चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... पटिसन्धिक्खणे
अनिदस्सनं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा अनिदस्सनं कटत्ता च रूपं
... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... खन्धे पटिच्च वत्थु, वत्थुं पटिच्च खन्धा;
एकं महाभूतं ... पे०... महाभूते पटिच्च अनिदस्सनं चित्तसमुद्धानं रूपं
कटत्तारूपं उपादारूपं । (१)

5

B. 91

अनिदस्सनं धम्मं पटिच्च सनिदस्सनो धम्मो उप्पज्जति
हेतुपच्चया - अनिदस्सने खन्धे पटिच्च सनिदस्सनं चित्तसमुद्धानं रूपं;
पटिसन्धिक्खणे ... पे०... महाभूते पटिच्च सनिदस्सनं चित्तसमुद्धानं
रूपं कटत्तारूपं उपादारूपं । (२)

अनिदस्सनं धम्मं पटिच्च सनिदस्सनो च अनिदस्सनो च 10
धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - अनिदस्सनं एकं खन्धं पटिच्च तयो
खन्धा सनिदस्सनं च अनिदस्सनं च चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०...
द्वे खन्धे ... पे०... पटिसन्धिक्खणे ... पे०... महाभूते पटिच्च सनिदस्सनं
च अनिदस्सनं च चित्तसमुद्धानं च रूपं कटत्तारूपं उपादारूपं । (२)

आरम्भणपच्चयो

१६. अनिदस्सनं धम्मं पटिच्च अनिदस्सनो धम्मो उप्पज्जति 15
आरम्भणपच्चया - अनिदस्सनं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा
... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... पटिसन्धिक्खणे ... पे०... वत्थुं पटिच्च
खन्धा । (१)

अधिपतिपच्चयो

२०. अनिदस्सनं धम्मं पटिच्च अनिदस्सनो धम्मो उप्पज्जति
अधिपतिपच्चया - अनिदस्सनं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा 20
अनिदस्सनं चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... एकं
महाभूतं पटिच्च तयो महाभूता ... पे०... द्वे महाभूते ... पे०...
महाभूते पटिच्च अनिदस्सनं चित्तसमुद्धानं रूपं उपादारूपं । (१)

अनिदस्सनं धम्मं पटिच्च सनिदस्सनो धम्मो उप्पज्जति
अधिपतिपच्चया - अनिदस्सने खन्धे पटिच्च सनिदस्सनं चित्तसमुद्धानं 25
रूपं, महाभूते पटिच्च सनिदस्सनं चित्तसमुद्धानं रूपं । (२)

अनिदस्सनं धम्मं पटिच्च सनिदस्सनो च अनिदस्सनो च धम्मा उप्पज्जन्ति अधिपतिपच्चया - अनिदस्सनं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा सनिदस्सनं च अनिदस्सनं च चित्तसमुद्धानं रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... महाभूते पटिच्च सनिदस्सनं च अनिदस्सनं च चित्तसमुद्धानं रूपं उपादारूपं । (३) (सङ्खित्तं, सब्बे कातब्बा) ।

(२) सङ्ख्या

सुद्धं

B. 92

२१. हेतुया तीणि, आरम्भणे एकं, अधिपतिया तीणि, अनन्तरे एकं, समनन्तरे एकं, सहजाते तीणि, अञ्जमब्बे एकं, निस्सये तीणि, उपनिस्सये एकं, पुरेजाते एकं, आसेवने एकं, कम्मे तीणि, विपाके तीणि (सब्बत्थ तीणि), मग्गे^१ तीणि, सम्पयुत्ते एकं, विप्पयुत्ते तीणि, अत्थिया तीणि, नत्थिया एकं, विगते एकं, अविगते तीणि (एवं गणेतब्बं) ।

अनुलोमं ।

२. पच्चयपच्चनीयं

(१) विभङ्गो

नहेतुपच्चयो

२२. अनिदस्सनं धम्मं पटिच्च अनिदस्सनो धम्मो उप्पज्जति नहेतुपच्चया - अहेतुकं अनिदस्सनं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा अनिदस्सनं चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... अहेतुक-
 15 पटिसन्धिक्खणे ... पे०... खन्धे पटिच्च वत्थु, वत्थुं पटिच्च खन्धा; एकं महाभूतं ... पे०... महाभूते पटिच्च अनिदस्सनं चित्तसमुद्धानं रूपं कटत्तारूपं उपादारूपं; बाहिरं, आहारसमुद्धानं, उतुसमुद्धानं, असञ्जसत्तानं ... पे०... विचिकिच्छासहगते उद्वच्चसहगते खन्धे पटिच्च विचिकिच्छासहगतो उद्वच्चसहगतो मोहो । (१)

20 अनिदस्सनं धम्मं पटिच्च सनिदस्सनो धम्मो उप्पज्जति नहेतुपच्चया - अहेतुके अनिदस्सने खन्धे पटिच्च सनिदस्सनं चित्तसमुद्धानं रूपं; पटिसन्धिक्खणे ... पे०... महाभूते पटिच्च सनिदस्सनं

चित्तसमुद्धानं रूपं कटत्तारूपं उपादारूपं; बाहिरे^१, आहारसमुद्धाने,
उतुसमुद्धाने^२, असञ्जसत्तानं महाभूते पटिच्च सनिदस्सनं कटत्तारूपं
उपादारूपं । (२)

अनिदस्सनं धम्मं पटिच्च सनिदस्सनो च अनिदस्सनो च
धम्मा उप्पज्जन्ति नहेतुपच्चया - अहेतुकं अनिदस्सनं एकं खन्धं 5
पटिच्च तयो^३ खन्धा^३ सनिदस्सनं च अनिदस्सनं च चित्तसमुद्धानं
रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... पटिसन्धिवखणे ... पे०... महाभूते
पटिच्च ... पे०... बाहिरे, आहारसमुद्धाने, उतुसमुद्धाने, असञ्जसत्तानं
महाभूते पटिच्च सनिदस्सनं च अनिदस्सनं च कटत्तारूपं उपादा-
रूपं । (३) (एवं सब्बे कातब्बा) ।

B. 93

10

(२) सङ्ख्या

मुद्धं

२३. नहेतुया तीणि, नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया तीणि,
नअनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नअञ्जमञ्जे तीणि, नउप-
निस्सये तीणि, नपुरेजाते तीणि, नपच्छाजाते तीणि, नआसेवने
तीणि, नकम्मे तीणि, नविपाके तीणि, नआहारे तीणि, नइन्द्रिये
तीणि, नज्ञाने तीणि, नमग्गे तीणि, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते 15
तीणि, नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि (एवं गणेतव्वं) ।

पच्चनीयं ।

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

हेतुदुक्कं

२४. हेतुपच्चया नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया तीणि
(सब्वत्थ तीणि), नकम्मे एकं, नविपाके तीणि, नसम्पयुत्ते तीणि,
नविप्पयुत्ते एकं, नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि ।

अनुलोमपच्चनीयं ।

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

नहेतुदुक्कं

२५. नहेतुपच्चया आरम्मणे एकं, अनन्तरे एकं, समनन्तरे 20

१-१. बाहिरं ... आहारसमुद्धानं ... उतुसमुद्धानं - सी०, स्या० । २-२. सी०,
स्या० पोत्यकेसु नत्थि ।

B. 94

एकं, सहजाते तीणि, अञ्जमञ्जे एकं, निस्सये तीणि, उपनिस्सये एकं, पुरेजाते एकं, आसेवने एकं, कम्मे तीणि ... पे०.. ज्ञाने तीणि, मग्गे एकं, सम्पयुत्ते एकं, विप्पयुत्ते तीणि, अत्थिया तीणि, नत्थिया एकं, विगते एकं, अविगते तीणि ।

पच्चनीयानुलोमं ।

§ २. सहजातवारो (सहजातवारो पि पटिच्चवारसदिसो) ।

§ ३. पच्चयवारो

१. पच्चयानुलोमं

हेतुपच्चयो

२६. अनिदस्सनं धम्मं पच्चया अनिदस्सनो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - अनिदस्सनं एकं खन्धं पच्चया तयो खन्धा अनिदस्सनं चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... पटिसन्धिवक्खणे ... पे०... खन्धे पच्चया वत्थु, वत्थुं पच्चया खन्धा; एकं महाभूतं
10 पच्चया ... पे०... महाभूते पच्चया अनिदस्सनं चित्तसमुद्धानं रूपं कटत्तारूपं उपादारूपं, वत्थुं पच्चया अनिदस्सना खन्धा (इतरे पि द्वे पञ्हा कातब्बा) ।

आरम्मणपच्चयो

२७. अनिदस्सनं धम्मं पच्चया अनिदस्सनो धम्मो उप्पज्जति आरम्मणपच्चया - अनिदस्सनं एकं खन्धं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०...
15 पटिसन्धिवक्खणे ... पे०... वत्थुं पच्चया खन्धा, चक्खायतनं पच्चया चक्खुविञ्जाणं ... पे०... कायायतनं पच्चया कायविञ्जाणं, वत्थुं पच्चया अनिदस्सना खन्धा (सङ्घित्तं) ।

२८. हेतुया तीणि, आरम्मणे एकं, अधिपतिया तीणि ... पे०... अविगते तीणि ।

अनुलोमं ।

२. पच्चयपच्चनीयं

नहेतुपच्चयो

२६. अनिदस्सनं धम्मं पच्चया अनिदस्सनो धम्मो उप्पज्जति नहेतुपच्चया — अहेतुकं अनिदस्सनं एकं खन्धं पच्चया तयो खन्धा अनिदस्सनं चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... अहेतुकपटिसन्धिक्खणे ... पे०... (याव असञ्जसत्ता) चक्खायतनं पच्चया चक्खुविञ्जाणं ... पे०... कायायतनं पच्चया कायविञ्जाणं, वत्थुं पच्चया अहेतुका अनिदस्सना खन्धा, विचिकिच्छासहगते उद्वच्चसहगते खन्धे च वत्थुं च पच्चया विचिकिच्छासहगतो उद्वच्चसहगतो मोहो (इतरे पि द्वे कातब्बा । सङ्घित्तं) ।

B. 95

३०. नहेतुया तीणि, नआरम्मणे तीणि ... पे०... नोविगते तीणि ।

10

पच्चनीयं ।

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

३१. हेतुपच्चया नआरम्मणे तीणि ... पे०... नकम्मे एकं ... पे०... नविप्पयुत्ते एकं, नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि ।

अनुलोमपच्चनीयं ।

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

३२. नहेतुपच्चया आरम्मणे एकं ... पे०... मग्गे एकं ... पे०... अविगते तीणि ।

पच्चनीयानुलोमं ।

§ ४. निस्सयवारो

(निस्सयवारो पि एवं कातब्बो) ।

15

§ ५. संसद्ग्वारो

१. पच्चयानुलोमं

३३. अनिदस्सनं धम्मं संसद्ग्वो अनिदस्सनो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया — अनिदस्सनं एकं खन्धं संसद्ग्वो तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... पटिसन्धिक्खणे ... पे०... ।

B. 96

अनिदस्सनं धम्मं संसट्ठो अनिदस्सनो धम्मो उप्पज्जति
आरम्मणपच्चया (एवं सब्बं सम्पच्चयगणनाहि सिद्धिं कातब्बं) ।

§ ६. सम्पयुत्तवारो

(सम्पयुत्तवारो पि संसट्ठवारसदिसो) ।

§ ७. पञ्हावारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

३४. अनिदस्सनो धम्मो अनिदस्सनस्स धम्मस्स हेतुपच्चयेन
५ पच्चयो — अनिदस्सना हेतू सम्पयुत्तकानं खन्धानं अनिदस्सनानं
चित्तसमुट्ठानानं च रूपानं हेतुपच्चयेन पच्चयो; पटिसन्धिवक्खणे
... पे०... । (१)

अनिदस्सनो धम्मो सनिदस्सनस्स धम्मस्स हेतुपच्चयेन
पच्चयो — अनिदस्सना हेतू सनिदस्सनानं चित्तसमुट्ठानानं रूपानं
१० हेतुपच्चयेन पच्चयो; पटिसन्धिवक्खणे ... पे०... । (२)

अनिदस्सनो धम्मो सनिदस्सनस्स च अनिदस्सनस्स च धम्मस्स
हेतुपच्चयेन पच्चयो — अनिदस्सना हेतू सम्पयुत्तकानं खन्धानं
सनिदस्सनानं च अनिदस्सनानं च चित्तसमुट्ठानानं च रूपानं
हेतुपच्चयेन पच्चयो; पटिसन्धिवक्खणे ... पे०... । (३)

आरम्मणपच्चयो

१५ ३५. सनिदस्सनो धम्मो अनिदस्सनस्स धम्मस्स आरम्मण-
पच्चयेन पच्चयो — सनिदस्सनं रूपं अनिच्चतो ... पे०... दोमनस्सं
उप्पज्जति; दिब्बेन चक्खुना रूपं पस्सति, रूपायतनं चक्खु-
विञ्जाणस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो; सनिदस्सना खन्धा
इद्विविधञ्जाणस्स, पुब्बेनिवासानुस्सतिञ्जाणस्स, अनागतसञ्जाणस्स,
२० आवज्जनाय आरम्मणपच्चयेन पच्चयो । (१)

अनिदस्सनो धम्मो अनिदस्सनस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन
 पच्चयो — दानं दत्वा सीलं ... पे०... उपोसथकम्मं कत्वा तं
 पच्चवेक्खति, पुब्बे सुचिण्णानि पच्चवेक्खति, ज्ञाना वुट्ठित्वा
 ... पे०... अरिया मग्गा वुट्ठित्वा मग्गं पच्चवेक्खन्ति, फलं
 पच्चवेक्खन्ति, निब्बानं पच्चवेक्खन्ति; निब्बानं गोत्रभुस्स, वोदानस्स, 5
 मग्गस्स, फलस्स, आवज्जनाय आरम्मणपच्चयेन पच्चयो; अरिया
 पहीने किलेसे पच्चवेक्खन्ति, विक्खम्भिते किलेसे ... पे०... पुब्बे
 ... पे०... चक्खुं ... पे०... कायं ... सद्दे ... पे०... वत्थुं अनिदस्सने
 खन्धे अनिच्चतो ... पे०... दोमनस्सं उप्पज्जति, दिब्बाय सोतधातुया
 सद्दं सुणाति, चेतोपरिथ्याणणेन अनिदस्सनचित्तसमङ्गिस्स चित्तं 10
 जानाति, आकासानञ्चायतनं विञ्जाणञ्चायतनस्स ... पे०...
 आकिञ्चञ्चायतनं नेवसञ्जानासञ्चायतनस्स ... पे०... सद्दायतनं
 सोतविञ्जाणस्स ... पे०... फोट्टब्बायतनं कायविञ्जाणस्स ... पे०...
 अनिदस्सना खन्धा इद्विविधञ्जाणस्स, चेतोपरिथ्याणस्स, पुब्बे-
 निवासानुस्सतिञ्जाणस्स, यथाकम्मूपगञ्जाणस्स, अनागतंसञ्जाणस्स, 15
 आवज्जनाय आरम्मणपच्चयेन पच्चयो । (१)

B. 97

अधिपतिपच्चयो

३६. सनिदस्सनो धम्मो अनिदस्सनस्स धम्मस्स अधिपति-
 पच्चयेन पच्चयो । आरम्मणाधिपति — सनिदस्सनं^१ रूपं गरं कत्वा
 अस्सादेति अभिनन्दति, तं गरं कत्वा रागो उप्पज्जति, दिट्ठि
 उप्पज्जति । (१)

20

अनिदस्सनो धम्मो अनिदस्सनस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन
 पच्चयो — आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्मणाधिपति —
 दानं दत्वा सीलं ... पे०... उपोसथकम्मं कत्वा तं गरं कत्वा
 पच्चवेक्खति, पुब्बे सुचिण्णानि ... पे०... ज्ञाना वुट्ठित्वा ... पे०...
 अरिया मग्गा वुट्ठित्वा मग्गं गरं कत्वा पच्चवेक्खन्ति, फलं गरं 25
 कत्वा पच्चवेक्खन्ति, निब्बानं गरं कत्वा पच्चवेक्खन्ति; निब्बानं
 गोत्रभुस्स, वोदानस्स, मग्गस्स, फलस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो;

१. अनिदस्सनं — स्या० ।

चक्खुं ... पे०... वत्थुं अनिदस्सने खन्धे गहं कत्वा अस्सादेति अभिनन्दति, तं गहं कत्वा रागो उप्पज्जति, दिट्ठि उप्पज्जति । सहजाताधिपति - अनिदस्सनाधिपति सम्पयुत्तकानं खन्धानं अनिदस्सनानं चित्तसमुट्ठानानं च रूपानं अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (१)

5 अनिदस्सनो धम्मो सनिदस्सनस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । सहजाताधिपति - अनिदस्सनाधिपति सनिदस्सनानं चित्तसमुट्ठानानं रूपानं अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (२)

B. 98

10 अनिदस्सनो धम्मो सनिदस्सनस्स च अनिदस्सनस्स च धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । सहजाताधिपति - अनिदस्सनाधिपति सम्पयुत्तकानं खन्धानं सनिदस्सनानं च अनिदस्सनानं च चित्तसमुट्ठानानं च रूपानं अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (३)

अनन्तरपच्चयो

३७. अनिदस्सनो धम्मो अनिदस्सनस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमा पुरिमा अनिदस्सना खन्धा पच्छिमानं पच्छिमानं अनिदस्सनानं खन्धानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो; अनुलोमं 15 गोत्रभुस्स ... पे०... 'गोत्रभु मग्गस्स ... पे०... नेवसञ्जानासञ्जायतनं फलसमापत्तिया अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (१)

समनन्तरपच्चयादि

३८. अनिदस्सनो धम्मो अनिदस्सनस्स धम्मस्स समनन्तरपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो ... तीणि, अञ्जमञ्जपच्चयेन पच्चयो ... एकं, निस्सयपच्चयेन पच्चयो ... तीणि ।

उपनिस्सयपच्चयो

20 ३९. सनिदस्सनो धम्मो अनिदस्सनस्स धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, पकतूपनिस्सयो ... पे०... । पकतूपनिस्सयो - वण्णसम्पदं पत्थयमानो दानं ... पे०... सीलं ... पे०... उपोसथकम्मं करोति, वण्णसम्पदा सद्धाय ... पे०... पत्थनाय ... कायिकस्स सुखस्स, कायिकस्स दुक्खस्स, मग्गस्स, फलसमापत्तिया 25 उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

अनिदस्सनो धम्मो अनिदस्सनस्स धम्मस्स उपनिस्सय-
 पच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पकतूप-
 निस्सयो ... पे०... । पकतूपनिस्सयो - सद्धं उपनिस्साय दानं देति
 ... पे०... समापत्तिं उप्पादेति, मानं जप्पेति, दिट्ठिं गण्हाति; सीलं
 ... पे०... सेनासनं उपनिस्साय दानं देति ... पे०... सद्धं भिन्दति; 5
 सद्धा ... पे०... सेनासनं सद्धाय ... पे०... फलसमापत्तिया उपनिस्सय-
 पच्चयेन पच्चयो । (१)

पुरेजातपच्चयो

४०. सनिदस्सनो धम्मो अनिदस्सनस्स धम्मस्स पुरेजात-
 पच्चयेन पच्चयो - सनिदस्सनं रूपं अनिच्चतो ... पे०... दोमनस्सं
 उप्पज्जति, दिब्बेन चक्खुना रूपं पस्सति, रूपायतनं चक्खु- 10 B. 99
 विञ्जाणस्स पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (१)

अनिदस्सनो धम्मो अनिदस्सनस्स धम्मस्स पुरेजातपच्चयेन
 पच्चयो - आरम्मणपुरेजातं, वत्थुपुरेजातं । आरम्मणपुरेजातं - चक्खुं
 ... पे०... वत्थुं अनिच्चतो ... पे०... दोमनस्सं उप्पज्जति, दिब्बाय
 सोतधातुया सद्दं सुणाति, सद्दायतनं सोतविञ्जाणस्स ... पे०... 15
 फोट्टब्बायतनं कायविञ्जाणस्स पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । वत्थु-
 पुरेजातं - चक्खायतनं चक्खुविञ्जाणस्स ... पे०... कायायतनं
 कायविञ्जाणस्स ... पे०... वत्थु अनिदस्सनानं खन्धानं पुरेजात-
 पच्चयेन पच्चयो । (१)

सनिदस्सनो च अनिदस्सनो च धम्मा अनिदस्सनस्स धम्मस्स 20
 पुरेजातपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणपुरेजातं, वत्थुपुरेजातं । रूपायतनं
 च वत्थु च अनिदस्सनानं खन्धानं पुरेजातपच्चयेन पच्चयो; रूपायतनं
 च चक्खायतनं च चक्खुविञ्जाणस्स पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (१)

पच्छाजातपच्चयो

४१. अनिदस्सनो धम्मो अनिदस्सनस्स धम्मस्स पच्छाजात-
 पच्चयेन पच्चयो - पच्छाजाता अनिदस्सना खन्धा पुरेजातस्स इमस्स 25
 अनिदस्सनस्स^१ कायस्स पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (१)

अनिदस्सनो धम्मो सनिदस्सनस्स धम्मस्स पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो - पच्छाजाता अनिदस्सना खन्धा पुरेजातस्स इमस्स सनिदस्सनस्स कायस्स पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (२)

- 5 अनिदस्सनो धम्मो सनिदस्सनस्स च अनिदस्सनस्स च धम्मस्स पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो - पच्छाजाता अनिदस्सना खन्धा पुरेजातस्स इमस्स सनिदस्सनस्स च अनिदस्सनस्स च कायस्स पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (३)

आसेवनपच्चयो

४२. अनिदस्सनो धम्मो अनिदस्सनस्स धम्मस्स आसेवन-पच्चयेन पच्चयो - पुरिमा पुरिमा अनिदस्सना खन्धा पच्छिमानं 10 पच्छिमानं अनिदस्सनानं खन्धानं ... पे०... अनुलोमं गोत्रभुस्स, अनुलोमं वोदानस्स, गोत्रभु मग्गस्स, वोदानं मग्गस्स आसेवनपच्चयेन पच्चयो । (१)

कम्मपच्चयो

B. 100

४३. अनिदस्सनो धम्मो अनिदस्सनस्स धम्मस्स कम्मपच्चयेन पच्चयो - सहजाता, नानाखणिका । सहजाता - अनिदस्सना चेतना 15 सम्पयुत्तकानं खन्धानं अनिदस्सनानं च चित्तसमुद्धानानं रूपानं कम्म-पच्चयेन पच्चयो; पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । नानाखणिका - अनिदस्सना चेतना विपाकानं^१ खन्धानं अनिदस्सनानं च कटत्तारूपानं कम्मपच्चयेन पच्चयो । (१)

- अनिदस्सनो धम्मो सनिदस्सनस्स धम्मस्स कम्मपच्चयेन 20 पच्चयो - सहजाता, नानाखणिका (वित्थारेतब्बं) । (२)

अनिदस्सनो धम्मो सनिदस्सनस्स च अनिदस्सनस्स च धम्मस्स कम्मपच्चयेन पच्चयो - सहजाता, नानाखणिका (वित्थारेतब्बं) । (३)

विपाकपच्चयादि

४४. अनिदस्सनो धम्मो अनिदस्सनस्स धम्मस्स विपाक-पच्चयेन पच्चयो ... तीणि, आहारपच्चयेन पच्चयो ... तीणि (तीसु पि 25 कबलीकारो आहारो कातब्बो), इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो ... तीणि

(तीसु पि रूपजीवितिन्द्रियं), ज्ञानपञ्चयेन पञ्चयो ... तीणि,
मग्नपञ्चयेन पञ्चयो ... तीणि, सम्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो ... एकं ।

विष्पयुत्तपञ्चयो

४५. अनिदस्सनो धम्मो अनिदस्सनस्स धम्मस्स विष्पयुत्त-
पञ्चयेन पञ्चयो - सहजातं, पुरेजातं, पच्छाजातं । सहजाता -
अनिदस्सना खन्धा अनिदस्सनानं चित्तसमुद्धानानं रूपानं विष्पयुत्त- 5
पञ्चयेन पञ्चयो; पटिसन्धिक्खणे अनिदस्सना खन्धा अनिदस्सनानं
कटत्तारूपानं विष्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो; खन्धा वत्थुस्स विष्पयुत्त-
पञ्चयेन पञ्चयो, वत्थु खन्धानं विष्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो ।
पुरेजातं - चक्खायतनं चक्खुविञ्जाणस्स ... पे०... कायायतनं काय-
विञ्जाणस्स ... पे०... वत्थु अनिदस्सनानं खन्धानं विष्पयुत्तपञ्चयेन 10
पञ्चयो । पच्छाजाता - अनिदस्सना खन्धा पुरेजातस्स इमस्स
अनिदस्सनस्स कायस्स विष्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

अनिदस्सनो धम्मो सनिदस्सनस्स धम्मस्स विष्पयुत्तपञ्चयेन
पञ्चयो - सहजातं, पच्छाजातं । सहजाता - अनिदस्सना खन्धा
सनिदस्सनानं चित्तसमुद्धानानं रूपानं विष्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो; 15 B. 101
पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । पच्छाजाता - अनिदस्सना खन्धा पुरे-
जातस्स इमस्स सनिदस्सनस्स कायस्स विष्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

अनिदस्सनो धम्मो सनिदस्सनस्स च अनिदस्सनस्स च धम्मस्स
विष्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो - सहजातं, पच्छाजातं । सहजाता - अनिदस्सना
खन्धा सनिदस्सनानं च अनिदस्सनानं च चित्तसमुद्धानानं रूपानं 20
विष्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो; पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । पच्छाजाता -
अनिदस्सना खन्धा पुरेजातस्स इमस्स सनिदस्सनस्स च अनिदस्सनस्स
च कायस्स विष्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

अत्थिपञ्चयादि

४६. सनिदस्सनो धम्मो अनिदस्सनस्स धम्मस्स अत्थि-
पञ्चयेन पञ्चयो - सनिदस्सनं रूपं अनिच्चतो ... पे०... दोमनस्सं 25
उप्पज्जति, दिब्बेन चक्खुना रूपं पस्सति, रूपायतनं चक्खुविञ्जाणस्स
अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

अनिदस्सनो धम्मो अनिदस्सनस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पुरेजातं, पच्छाजातं, आहारं, इन्द्रियं । सहजातो - अनिदस्सनो एको खन्धो तिण्णन्नं खन्धानं अनिदस्सनानं च चित्तसमुद्धानानं रूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो ... पे०... द्वे खन्धे
 5 ... पे०... (सङ्खित्तं, याव असञ्जसत्ता) । पुरेजातं - चक्खुं ... पे०... वत्थुं अनिच्चतो ... पे०... दोमनस्सं उप्पज्जति, दिब्बाय सोतधातुया सद्दं सुणाति, सद्दायतनं सोतविञ्जाणस्स ... पे०... फोढ्वायतनं कायविञ्जाणस्स ... पे०... चक्खायतनं चक्खु-
 विञ्जाणस्स ... पे०... कायायतनं कायविञ्जाणस्स ... पे०... वत्थु
 10 अनिदस्सनानं खन्धानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता - अनिदस्सना खन्धा पुरेजातस्स इमस्स अनिदस्सनस्स कायस्स अत्थि-
 पच्चयेन पच्चयो; कबलीकारो आहारो इमस्स अनिदस्सनस्स कायस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो; रूपजीवितिन्द्रियं अनिदस्सनानं कटत्तारूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (१)

15 अनिदस्सनो धम्मो सनिदस्सनस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पच्छाजातं, आहारं, इन्द्रियं । सहजाता - अनिदस्सना खन्धा सनिदस्सनानं चित्तसमुद्धानानं रूपानं अत्थि-
 पच्चयेन पच्चयो; पटिसन्धिक्खणे ... पे०... महाभूता सनिदस्सनानं चित्तसमुद्धानानं रूपानं कटत्तारूपानं उपादारूपानं अत्थिपच्चयेन
 B. 102 20 पच्चयो ... पे०... बाहिरा^१, आहारसमुद्धाना, उत्तुसमुद्धाना^१, असञ्ज-
 सत्तानं महाभूता सनिदस्सनानं कटत्तारूपानं उपादारूपानं अत्थि-
 पच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता - अनिदस्सना खन्धा पुरेजातस्स इमस्स सनिदस्सनस्स कायस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो; कबलीकारो
 आहारो इमस्स सनिदस्सनस्स कायस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो;
 25 रूपजीवितिन्द्रियं सनिदस्सनानं कटत्तारूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (२)

अनिदस्सनो धम्मो सनिदस्सनस्स च अनिदस्सनस्स च धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पच्छाजातं, आहारं, इन्द्रियं । सहजातो - अनिदस्सनो एको खन्धो तिण्णन्नं खन्धानं सनिदस्सनानं

च अनिदस्सनानं च चित्तसमुद्धानानं रूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो
 ... पे०... द्वे खन्धा ... पे०... पटिसन्धिक्खणे ... पे०... महाभूता
 सनिदस्सनानं च अनिदस्सनानं च चित्तसमुद्धानानं रूपानं कटत्ता-
 रूपानं उपादारूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो; बाहिरा, आहार-
 समुद्धाना, उत्तुसमुद्धाना, असञ्जसत्तानं महाभूता सनिदस्सनानं च 5
 अनिदस्सनानं च कटत्तारूपानं उपादारूपानं अत्थिपच्चयेन
 पच्चयो । (३)

४७. सनिदस्सनो च अनिदस्सनो च धम्मा अनिदस्सनस्स
 धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पुरेजातं - रूपायतनं च वत्थु च
 अनिदस्सनानं खन्धानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो; रूपायतनं च चक्खा- 10
 यतनं च चक्खुविज्जाणस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो, नत्थिपच्चयेन
 पच्चयो, विगतपच्चयेन पच्चयो, अविगतपच्चयेन पच्चयो ।

(२) सङ्ख्या

सुद्धं

४८. हेतुया तीणि, आरम्भणे द्वे, अधिपतिया चत्तारि,
 अनन्तरे एकं, समनन्तरे एकं, सहजाते तीणि, अञ्जमञ्जे एकं,
 निस्सये तीणि, उपनिस्सये द्वे, पुरेजाते तीणि, पच्छाजाते तीणि, 15
 आसेवने एकं, कम्मे तीणि, विपाके तीणि, आहारे तीणि, इन्द्रिये
 तीणि, ज्ञाने तीणि, मग्गे तीणि, सम्पयुत्ते एकं, विप्पयुत्ते तीणि,
 अत्थिया पञ्च, नत्थिया एकं, विगते एकं, अविगते पञ्च (एवं
 गणेतब्बं) ।

B. 103

अनुलोमं ।

पच्चनीयुद्धारो

४९. सनिदस्सनो धम्मो अनिदस्सनस्स धम्मस्स आरम्भण- 20
 पच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

अनिदस्सनो धम्मो अनिदस्सनस्स धम्मस्स आरम्भणपच्चयेन
 पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो,
 पुरेजातपच्चयेन पच्चयो, पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो, कम्मपच्चयेन
 पच्चयो, आहारपच्चयेन पच्चयो, इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो । (१) 25

अनिदस्सनो धम्मो सनिदस्सनस्स धम्मस्स सहजातपच्चयेन

पच्चयो, पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो, कम्मपच्चयेन पच्चयो, आहार-
पच्चयेन पच्चयो, इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो । (२)

अनिदस्सनो धम्मो सनिदस्सनस्स च अनिदस्सनस्स च
धम्मस्स सहजातपच्चयेन पच्चयो, पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो,
5 कम्मपच्चयेन पच्चयो, आहारपच्चयेन पच्चयो, इन्द्रियपच्चयेन
पच्चयो । (३)

सनिदस्सनो च अनिदस्सनो च धम्मा अनिदस्सनस्स धम्मस्स
पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (१)

२. पच्चयपच्चनीयं

सङ्ख्या

सुखं

५०. नहेतुया पञ्च, नआरम्मणे चत्तारि, नअधिपतिया पञ्च,
10 नअनन्तरे पञ्च, नसमनन्तरे पञ्च, नसहजाते पञ्च, नअञ्जमञ्जे
पञ्च, ननिस्सये चत्तारि, नउपनिस्सये पञ्च, नपुरेजाते चत्तारि,
नपच्छाजाते पञ्च (सब्बत्थ पञ्च), नसम्पयुत्ते पञ्च, नविप्पयुत्ते
चत्तारि, नोअत्थिया चत्तारि, नोनत्थिया पञ्च, नोविगते पञ्च,
नोअविगते चत्तारि ।

पच्चनीयं ।

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

हेतुदुक्कं

B. 104 15

५१. हेतुपच्चया नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया तीणि,
नअनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नअञ्जमञ्जे तीणि,
नउपनिस्सये तीणि ... पे०... नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते एकं,
नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि ।

अनुलोमपच्चनीयं ।

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

नहेतुदुक्कं

५२. नहेतुपच्चया आरम्मणे द्वे, अधिपतिया चत्तारि,
20 अनन्तरे एकं, समनन्तरे एकं, सहजाते तीणि, अञ्जमञ्जे एकं,

निस्सये तीणि, उपनिस्सये द्वे, पुरेजाते तीणि, पच्छाजाते तीणि, आसेवने एकं^१, कम्मे तीणि ... पे०... मग्गे तीणि, सम्पयुत्ते एकं, विप्पयुत्ते तीणि, अत्थिया पञ्च, नत्थिया एकं, विगते एकं, अविगते पञ्च ।

पच्चनीयानुलोमं ।

सनिदस्सनदुकं निट्ठितं ।

— ० —

१०. सप्पटिघदुकं

§ १. पटिच्चवारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

५३. सप्पटिघं धम्मं पटिच्च सप्पटिघो धम्मो उप्पज्जति 5
हेतुपच्चया — सप्पटिघं एकं महाभूतं पटिच्च द्वे महाभूता, द्वे महाभूते पटिच्च एकं महाभूतं, सप्पटिघे महाभूते पटिच्च सप्पटिघं चित्त-
समुद्धानं रूपं कटत्तारूपं उपादारूपं, फोढुब्बायतनं पटिच्च चक्खा-
यतनं ... पे०... रसायतनं । (१)

B. 105

सप्पटिघं धम्मं पटिच्च अप्पटिघो धम्मो उप्पज्जति हेतु- 10
पच्चया — सप्पटिघे महाभूते पटिच्च आपोधातु, सप्पटिघे महाभूते पटिच्च अप्पटिघं चित्तसमुद्धानं रूपं कटत्तारूपं उपादारूपं, फोढुब्बा-
यतनं पटिच्च आपोधातु इत्थिन्द्रियं ... पे०... कबलीकारो
आहारो । (२)

सप्पटिघं धम्मं पटिच्च सप्पटिघो च अप्पटिघो च धम्मा 15
उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया — सप्पटिघं एकं महाभूतं पटिच्च द्वे महाभूता आपोधातु च, द्वे महाभूते ... पे०... सप्पटिघे महाभूते पटिच्च सप्पटिघं च अप्पटिघं च चित्तसमुद्धानं रूपं कटत्तारूपं उपादारूपं, फोढुब्बायतनं पटिच्च चक्खायतनं ... पे०... रसायतनं आपोधातु इत्थिन्द्रियं ... पे०... कबलीकारो आहारो । (३)

20

५४. अप्पटिघं धम्मं पटिच्च अप्पटिघो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - अप्पटिघं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा अप्पटिघं चित्तसमुट्ठानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... पटिसन्धिक्खणे ... पे०... खन्धे पटिच्च वत्थु, वत्थुं पटिच्च खन्धा, आपोधातुं
 5 पटिच्च अप्पटिघं चित्तसमुट्ठानं रूपं कटत्तारूपं उपादारूपं, आपोधातुं पटिच्च इत्थिन्द्रियं ... पे०... कबलीकारो आहारो । (१)

अप्पटिघं धम्मं पटिच्च सप्पटिघो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - अप्पटिघे खन्धे पटिच्च सप्पटिघं चित्तसमुट्ठानं रूपं; पटिसन्धिक्खणे ... पे०... आपोधातुं पटिच्च सप्पटिघा महाभूता,
 10 आपोधातुं पटिच्च सप्पटिघं चित्तसमुट्ठानं रूपं कटत्तारूपं उपादारूपं, आपोधातुं पटिच्च चक्खायतनं ... पे०... फोट्टब्बायतनं । (२)

अप्पटिघं धम्मं पटिच्च^१ सप्पटिघो च अप्पटिघो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - अप्पटिघं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा सप्पटिघं च अप्पटिघं च चित्तसमुट्ठानं रूपं ... पे०... द्वे खन्धे
 15 ... पे०... पटिसन्धिक्खणे ... पे०... आपोधातुं पटिच्च सप्पटिघं च अप्पटिघं च चित्तसमुट्ठानं रूपं कटत्तारूपं उपादारूपं, आपोधातुं पटिच्च चक्खायतनं ... पे०... फोट्टब्बायतनं, इत्थिन्द्रियं ... पे०... कबलीकारो आहारो । (३)

B. 106

५५. सप्पटिघं च अप्पटिघं च धम्मं पटिच्च सप्पटिघो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - अप्पटिघे^२ खन्धे च महाभूते च पटिच्च सप्पटिघं चित्तसमुट्ठानं रूपं; पटिसन्धिक्खणे ... पे०... सप्पटिघं एकं महाभूतं च आपोधातुं च पटिच्च द्वे महाभूता ... पे०... सप्पटिघे महाभूते च आपोधातुं च पटिच्च सप्पटिघं चित्तसमुट्ठानं रूपं कटत्तारूपं उपादारूपं, फोट्टब्बायतनं च आपोधातुं च पटिच्च
 25 चक्खायतनं ... पे०... । (१)

सप्पटिघं च अप्पटिघं च धम्मं पटिच्च अप्पटिघो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - अप्पटिघे^३ खन्धे च महाभूते च पटिच्च अप्पटिघं चित्तसमुट्ठानं रूपं; पटिसन्धिक्खणे अप्पटिघे खन्धे च

महाभूते च पटिच्च अप्पटिघं कटत्तारूपं, फोटुब्बायतनं च आपोधातुं च पटिच्च अप्पटिघं चित्तसमुद्धानं रूपं कटत्तारूपं उपादारूपं, फोटुब्बायतनं च आपोधातुं च पटिच्च इत्थिन्द्रियं ... पे०... कबळीकारो आहारो । (२)

सप्पटिघं च अप्पटिघं च धम्मं पटिच्च सप्पटिघो च 5
 अप्पटिघो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - अप्पटिघे खन्धे च
 महाभूते च पटिच्च सप्पटिघं च अप्पटिघं च चित्तसमुद्धानं रूपं;
 पटिसन्धिक्खणे ... पे०... अप्पटिघे खन्धे च महाभूते च पटिच्च
 सप्पटिघं च अप्पटिघं च कटत्तारूपं, फोटुब्बायतनं च आपोधातुं च
 पटिच्च सप्पटिघं च अप्पटिघं च चित्तसमुद्धानं रूपं कटत्तारूपं 10
 उपादारूपं, फोटुब्बायतनं च आपोधातुं च पटिच्च चक्खायतनं
 ... पे०... रसायतनं, इत्थिन्द्रियं ... पे०... कबळीकारो आहारो । (३)

आरम्मणपच्चयो

५६. अप्पटिघं धम्मं पटिच्च अप्पटिघो धम्मो उप्पज्जति
 आरम्मणपच्चया - अप्पटिघं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा ... पे०...
 द्वे खन्धे ... पे०... पटिसन्धिक्खणे ... पे०... वत्थुं पटिच्च खन्धा । 15

अधिपतिपच्चयादि

५७. सप्पटिघं धम्मं पटिच्च अप्पटिघो धम्मो उप्पज्जति
 अधिपतिपच्चया (पटिसन्धि वज्जेतब्बा, कटत्तारूपा च), अनन्तर-
 पच्चया, समनन्तरपच्चया, सहजातपच्चया (सब्बे महाभूता कातब्बा),
 अञ्जमञ्जपच्चया - सप्पटिघं एकं महाभूतं पटिच्च द्वे महाभूता,
 द्वे महाभूते ... पे०... । (१)

20

सप्पटिघं धम्मं पटिच्च अप्पटिघो धम्मो उप्पज्जति
 अञ्जमञ्जपच्चया - सप्पटिघे महाभूते पटिच्च आपोधातु
 ... पे०... । (२)

B. 107

सप्पटिघं धम्मं पटिच्च सप्पटिघो च अप्पटिघो च धम्मा
 उप्पज्जन्ति अञ्जमञ्जपच्चया - सप्पटिघं एकं महाभूतं पटिच्च 25
 द्वे महाभूता^२ आपोधातु च, द्वे महाभूते ... पे०... । (३)

५८. अप्पटिघं धम्मं पटिच्च अप्पटिघो धम्मो उप्पज्जति
अञ्जमञ्जपच्चया - अप्पटिघं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा
... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... पटिसन्धिक्खणे ... पे०... खन्धे पटिच्च
वत्थु, वत्थुं पटिच्च खन्धा । (१)

5 अप्पटिघं धम्मं पटिच्च सप्पटिघो धम्मो उप्पज्जति
अञ्जमञ्जपच्चया - आपोधातुं पटिच्च सप्पटिघा महाभूता (इमे
अज्झत्तिकवाहिरा महाभूता कातव्वा) । (२)

सप्पटिघं च अप्पटिघं च धम्मं पटिच्च सप्पटिघो धम्मो
उप्पज्जति अञ्जमञ्जपच्चया - सप्पटिघं एकं महाभूतं च आपोधातुं
10 च पटिच्च द्वे महाभूता ... पे०... निस्सयपच्चया ... पे०... अविगतपच्चया ।

(२) सङ्ख्या

सुद्धं

५९. हेतुया नव, आरम्मणे एकं, अधिपतिया नव, अनन्तरे
एकं, समनन्तरे एकं, सहजाते नव, अञ्जमञ्जे छ, निस्सये नव,
उपनिस्सये एकं, पुरेजाते एकं, आसेवने एकं, कम्मे नव, विपाके नव,
आहारे नव, इन्द्रिये नव, ज्ञाने नव, मग्गे नव, सम्पयुत्ते एकं,
15 विप्पयुत्ते नव, अत्थिया नव, नत्थिया एकं, विगते एकं, अविगते
नव ।

अनुलोमं ।

२. पच्चयपच्चनीयं

(१) विभङ्गो

नहेतुपच्चयो

B. 108

६०. सप्पटिघं धम्मं पटिच्च सप्पटिघो धम्मो उप्पज्जति
नहेतुपच्चया ... तीणि ।

अप्पटिघं धम्मं पटिच्च अप्पटिघो धम्मो उप्पज्जति नहेतु-
20 पच्चया - अहेतुकं अप्पटिघं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा अप्पटिघं
चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... अहेतुकपटिसन्धिक्खणे
... पे०... खन्धे पटिच्च वत्थु, वत्थुं पटिच्च खन्धा, आपोधातुं
पटिच्च अप्पटिघं चित्तसमुद्धानं रूपं कटत्तारूपं उपादारूपं, आपोधातुं
पटिच्च इत्थिन्द्रियं ... पे०... कवलीकारो आहारो, बाहिरं, आहार-

समुद्धानं, उतुसमुद्धानं, असञ्जसत्तानं आपोधातुं पटिच्च अप्पटिघं
कटत्तारूपं उपादारूपं; विचिकिच्छासहगते उद्वच्चसहगते खन्धे
पटिच्च विचिकिच्छासहगतो उद्वच्चसहगतो मोहो । (१)

(अप्पटिघमूलकं इतरे पि द्वे पञ्हा कातब्बा । घटने पि तीणि
पञ्हा कातब्बा । अज्झत्तिका बाहिरा महाभूता सब्बे जानित्वा 5
कातब्बा) ।

नआरम्मणपच्चयादि

६१. सप्पटिघं धम्मं पटिच्च सप्पटिघो धम्मो उप्पज्जति
नआरम्मणपच्चया (सब्बं सङ्खित्तं), नोविगतपच्चया ।

(२) सङ्ख्या

सुद्धं

६२. नहेतुया नव, नआरम्मणे नव, नअधिपतिया नव,
नअनन्तरे नव, नसमनन्तरे नव, नअञ्जमञ्जे नव, नउपनिस्सये 10
नव, नपुरेजाते नव, नपच्छाजाते नव, नआसेवने नव, नकम्मे नव,
नविपाके नव, नआहारे नव, नइन्द्रिये नव, नज्ञाने नव, नमग्गे नव,
नसम्पयुत्ते नव, नविप्पयुत्ते नव, नोनत्थिया नव, नोविगते नव ।

पच्चनीयं ।

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

हेतुदुक्कं

६३. हेतुपच्चया नआरम्मणे नव, नअधिपतिया नव,
नअनन्तरे नव, नसमनन्तरे नव, नअञ्जमञ्जे नव, नउपनिस्सये 15
नव, नपुरेजाते नव, नपच्छाजाते नव, नआसेवने नव, नकम्मे एकं,
नविपाके नव, नसम्पयुत्ते नव, नविप्पयुत्ते एकं, नोनत्थिया नव,
नोविगते नव ।

अनुलोमपच्चनीयं ।

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

नहेतुदुक्कं

६४. नहेतुपच्चया आरम्मणे एकं, अनन्तरे एकं, समनन्तरे
एकं, सहजाते नव^१, अञ्जमञ्जे छ, निस्सये नव, उपनिस्सये एकं, 20

पुरेजाते एकं, आसेवने एकं, कम्मे नव ... पे०... मग्गे एकं, सम्पयुत्ते एकं, विप्पयुत्ते नव, अत्थिया नव, नत्थिया एकं, विगते एकं, अविगते नव ।

पच्चनीयानुलोमं ।

§ २. सहजातवारो (सहजातवारो पि पटिच्चवारसदिसो) ।

§ ३. पच्चयवारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

५ ६५. सप्पटिघं धम्मं पच्चया सप्पाटघो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया ... तीणि ।

B. 110

अप्पटिघं धम्मं पच्चया अप्पटिघो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - अप्पटिघं एकं खन्धं पच्चया तयो खन्धा अप्पटिघं चित्तसमुट्ठानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... पटिसन्धिक्खणे
10 ... पे०... आपोधातुं पच्चया अप्पटिघं चित्तसमुट्ठानं रूपं कटत्तारूपं उपादारूपं; आपोधातुं पच्चया इत्थिन्द्रियं ... पे०... कबलीकारो आहारो, वत्थुं पच्चया अप्पटिघा खन्धा । (१)

(अवसेसा पञ्च पञ्हा पटिच्चवारसदिसा) ।

आरम्मणपच्चयादि

६६. सप्पटिघं धम्मं पच्चया अप्पटिघो धम्मो उप्पज्जति
15 आरम्मणपच्चया - चक्खायतनं पच्चया चक्खुविञ्जाणं ... पे०... कायायतनं पच्चया कायविञ्जाणं । (१)

अप्पटिघं धम्मं पच्चया अप्पटिघो धम्मो उप्पज्जति आरम्मण-
पच्चया - अप्पटिघं एकं खन्धं पच्चया तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे
... पे०... पटिसन्धिक्खणे ... पे०... वत्थुं पच्चया अप्पटिघा खन्धा । (१)

सप्पटिघं च अप्पटिघं च धम्मं पच्चया अप्पटिघो धम्मो
उप्पज्जति आरम्मणपच्चया — चक्खुविज्जाणसहगतं एकं खन्धं च
चक्खायतनं च पच्चया तयो खन्धा ... पे०... कायविज्जाणसहगतं
एकं खन्धं च कायायतनं च पच्चया तयो खन्धा ... पे०... अधिपति-
पच्चया (सङ्घित्तं), अविगतपच्चया ।

5

(२) सङ्घिया

सुद्धं

६७. हेतुया नव, आरम्मणे तीणि, अधिपतिया नव,
अनन्तरे तीणि, समनन्तरे तीणि, सहजाते नव, अज्जमज्जे छ,
निस्सये नव, उपनिस्सये तीणि, पुरेजाते तीणि, आसेवने एकं, कम्मे
नव ... पे०... अविगते नव (एवं पच्चनीयगणना पि कातव्वा) ।

§ ४-६. निस्सयवारो — सम्पयुत्तवारो

(निस्सयवारो पि पच्चयवारसदिसो । संसट्टवारे^१ पि सब्बत्थ 10
एकं, सङ्घित्तं । अविगतपच्चया, एकायेव पञ्हा । द्वे पि वारा
कातव्वा) ।

§ ७. पञ्हावारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

६८. अप्पटिघो धम्मो अप्पटिघस्स धम्मस्स हेतुपच्चयेन
पच्चयो — अप्पटिघा हेतू सम्पयुत्तकानं खन्धानं अप्पटिघानं च
चित्तसमुद्धानानं रूपानं हेतुपच्चयेन पच्चयो; पटिसन्धिक्खणे 15
... पे०... । (१)

B. 111

अप्पटिघो धम्मो सप्पटिघस्स धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो —
अप्पटिघा हेतू सप्पटिघानं चित्तसमुद्धानानं रूपानं हेतुपच्चयेन
पच्चयो; पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (२)

अप्पटिघो धम्मो सप्पटिघस्स च अप्पटिघस्स च धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो - अप्पटिघा हेतू सम्पयुत्तकानं खन्धानं सप्पटिघानं च अप्पटिघानं च चित्तसमुद्धानानं रूपानं हेतुपच्चयेन पच्चयो; पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (३)

आरम्मणपच्चयो

- 5 ६६. सप्पटिघो धम्मो अप्पटिघस्स धम्मस्स आरम्मण-
पच्चयेन पच्चयो - चक्खुं ... पे०... फोट्टब्बे अनिच्चतो ... पे०...
दोमनस्सं उप्पज्जति; दिब्बेन चक्खुना रूपं पस्सति, दिब्बाय
सोतधातुया सद्दं सुणाति, रूपायतनं चक्खुब्बिज्जाणस्स ... पे०...
फोट्टब्बायतनं कायविज्जाणस्स ... पे०... सप्पटिघा खन्धा इद्धि-
10 विधज्जाणस्स, पुब्बेनिवासानुस्सतिज्जाणस्स, अनागतंसज्जाणस्स,
आवज्जनाय आरम्मणपच्चयेन पच्चयो । (१)

- अप्पटिघो धम्मो अप्पटिघस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन
पच्चयो - दानं ... पे०... सीलं ... पे०... उपोसथकम्मं कत्वा तं
पच्चवेक्खति, पुब्बे सुचिण्णानि पच्चवेक्खति, ज्ञाना वुट्ठहित्वा ज्ञानं
15 पच्चवेक्खति, अरिया मग्गा वुट्ठहित्वा मगं पच्चवेक्खन्ति, फलं
पच्चवेक्खन्ति, निब्बानं^१ पच्चवेक्खन्ति^१; निब्बानं गोत्रभुस्स,
वोदानस्स, मग्गस्स, फलस्स, आवज्जनाय आरम्मणपच्चयेन पच्चयो;
अरिया पहीने किलेसे पच्चवेक्खन्ति, विक्खम्भिते किलेसे पच्च-
वेक्खन्ति, पुब्बे समुदाचिण्णे किलेसे जानन्ति; वत्थुं ... पे०...
20 इत्थिन्द्रियं, पुरिसिन्द्रियं, जीवित्तिन्द्रियं, आपोधातुं, कबलीकारं आहारं
अनिच्चतो ... पे०... दोमनस्सं उप्पज्जति, चेतोपरियज्जाणेन
अप्पटिघचित्तसमङ्गिस्स चित्तं जानाति, आकासानञ्चायतनं
विज्जाणञ्चायतनस्स ... पे०... आकिञ्चञ्चायतनं नेवसञ्जा-
नासञ्चायतनस्स ... पे०... अप्पटिघा खन्धा इद्धिविधज्जाणस्स,
25 चेतोपरियज्जाणस्स, पुब्बेनिवासानुस्सतिज्जाणस्स यथाकम्मूपगज्जाणस्स^२,
अनागतंसज्जाणस्स, आवज्जनाय आरम्मणपच्चयेन पच्चयो । (१)

B. 112

अधिपतिपच्चयो

७०. सप्पटिघो धम्मो अप्पटिघस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन

पच्चयो । आरम्मणाधिपति — चक्खुं ... पे०... फोट्टब्बे गरं कत्वा
अस्सादेति अभिनन्दति, तं गरं कत्वा रागो उप्पज्जति, दिट्ठि
उप्पज्जति । (१)

अप्पटिघो धम्मो अप्पटिघस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन
पच्चयो — आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्मणाधिपति — दानं 5
... पे०... सीलं ... पे०... उपोसथकम्मं कत्वा तं गरं कत्वा
पच्चवेक्खति, पुब्बे सुचिण्णानि गरं कत्वा पच्चवेक्खति, ज्ञाना
बुट्ठित्वा ज्ञानं गरं कत्वा पच्चवेक्खति, अरिया मग्गा बुट्ठित्वा
मग्गं गरं कत्वा पच्चवेक्खन्ति, फलं गरं कत्वा पच्चवेक्खन्ति,
निब्बानं गरं कत्वा पच्चवेक्खन्ति; निब्बानं गोत्रभुस्स, वोदानस्स, 10
मग्गस्स, फलस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो; वत्थुं ... पे०...
इत्थिन्द्रियं, पुरिसिन्द्रियं, जीवित्तिन्द्रियं, आपोधातुं, कबलीकारं आहारं
गरं कत्वा अस्सादेति अभिनन्दति, तं गरं कत्वा रागो उप्पज्जति,
दिट्ठि उप्पज्जति । सहजाताधिपति — अप्पटिघाधिपति सम्पयुत्तकानं
खन्धानं अप्पटिघानं च चित्तसमुट्ठानानं रूपानं अधिपतिपच्चयेन 15
पच्चयो । (१)

अप्पटिघो धम्मो सप्पटिघस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन
पच्चयो । सहजाताधिपति^१ — अप्पटिघाधिपति सप्पटिघानं चित्त-
समुट्ठानानं रूपानं अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (२)

अप्पटिघो धम्मो सप्पटिघस्स च अप्पटिघस्स च धम्मस्स 20
अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । सहजाताधिपति — अप्पटिघाधिपति
सम्पयुत्तकानं खन्धानं सप्पटिघानं च अप्पटिघानं च चित्तसमुट्ठानानं
रूपानं अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (३)

अनन्तरपच्चयो

७१. अप्पटिघो धम्मो अप्पटिघस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन
पच्चयो — पुरिमा पुरिमा अप्पटिघा खन्धा ... पे०... फलसमापत्तिया 25
अनन्तरपच्चयेन पच्चयो ।

समनन्तरपच्चयो

७२. अप्पटिघो धम्मो अप्पटिघस्स धम्मस्स समनन्तर-
पच्चयेन पच्चयो ... पे०... ।

सहजातपच्चयादि

७३. सप्पटिघो धम्मो सप्पटिघस्स धम्मस्स सहजातपच्चयेन पच्चयो ... नव, अञ्जमञ्जपच्चयेन पच्चयो ... छ, निस्सयपच्चयेन पच्चयो ... नव ।

उपनिस्सयपच्चयो

७४. सप्पटिघो धम्मो अप्पटिघस्स धम्मस्स उपनिस्सय-
5 पच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, पक्तूपनिस्सयो ... पे०... ।
पक्तूपनिस्सयो - उतुं, सेनासनं उपनिस्साय दानं देति ... पे०... सङ्घं
भिन्दति; उतु, सेनासनं सद्दाय ... पे०... फलसमापत्तिया उपनिस्सय-
पच्चयेन पच्चयो । (१)

अप्पटिघो धम्मो अप्पटिघस्स धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन
10 पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पक्तूपनिस्सयो
... पे०... । पक्तूपनिस्सयो - सद्धं उपनिस्साय दानं देति ... पे०...
दिट्ठिं गण्हाति; सीलं ... पे०... कायिकं सुखं, कायिकं दुक्खं, भोजनं
उपनिस्साय दानं देति ... पे०... सङ्घं भिन्दति; सद्दा ... पे०...
भोजनं सद्दाय ... पे०... फलसमापत्तिया उपनिस्सयपच्चयेन
15 पच्चयो । (१)

पुरेजातपच्चयो

७५. सप्पटिघो धम्मो अप्पटिघस्स धम्मस्स पुरेजातपच्चयेन
पच्चयो - आरम्मणपुरेजातं, वत्थुपुरेजातं । आरम्मणपुरेजातं - चक्खुं
... पे०... फोटुब्बे अनिच्चतो ... पे०... दोमनस्सं उप्पज्जति, दिब्बेन
चक्खुना रूपं पस्सति, दिब्बाय सोतधातुया सद्दं सुणाति, रूपायतनं
20 चक्खुविञ्जाणस्स ... पे०... फोटुब्बायतनं कायविञ्जाणस्स पुरेजात-
पच्चयेन पच्चयो । वत्थुपुरेजातं - चक्खायतनं चक्खुविञ्जाणस्स
... पे०... कायायतनं कायविञ्जाणस्स पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (१)

अप्पटिघो धम्मो अप्पटिघस्स धम्मस्स पुरेजातपच्चयेन
पच्चयो - आरम्मणपुरेजातं, वत्थुपुरेजातं । आरम्मणपुरेजातं - वत्थुं
25 ... पे०... इत्थिन्द्रियं, पुरिसिन्द्रियं, जीवित्तिन्द्रियं, आपोधातुं, कबली-
कारं आहारं अनिच्चतो ... पे०... दोमनस्सं उप्पज्जति । वत्थु-
पुरेजातं - वत्थु अप्पटिघानं खन्धानं पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (१)

सप्पटिघो च अप्पटिघो च धम्मा अप्पटिघस्स धम्मस्स पुरेजातपच्चयेन पच्चयो — आरम्मणपुरेजातं, वत्थुपुरेजातं । चक्खा-यतनं च वत्थु च ... पे०... फोटुब्बायतनं च वत्थु च अप्पटिघानं खन्धानं पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (१)

पच्छाजातपच्चयो

७६. अप्पटिघो धम्मो अप्पटिघस्स धम्मस्स पच्छाजात- 5
पच्चयेन पच्चयो — पच्छाजाता अप्पटिघा खन्धा पुरेजातस्स इमस्स अप्पटिघस्स कायस्स पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (मूलं^१ कातब्बं^१)
पच्छाजाता अप्पटिघा खन्धा पुरेजातस्स इमस्स सप्पटिघस्स कायस्स पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (मूलं^२ कातब्बं^२) पच्छाजाता अप्पटिघा खन्धा पुरेजातस्स इमस्स सप्पटिघस्स च अप्पटिघस्स च कायस्स 10
पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो (द्वित्तं^३ पि मूला कातब्बा) । (३)

आसेवनपच्चयो

७७. अप्पटिघो धम्मो अप्पटिघस्स धम्मस्स आसेवनपच्चयेन पच्चयो — पुरिमा पुरिमा अप्पटिघा खन्धा ... पे०... वोदानं मग्गस्स आसेवनपच्चयेन पच्चयो । (१)

कम्मपच्चयो

७८. अप्पटिघो धम्मो अप्पटिघस्स धम्मस्स कम्मपच्चयेन 15
पच्चयो — सहजाता, नानाखणिका । सहजाता — अप्पटिघा चेतना सम्पयुत्तकानं खन्धानं अप्पटिघानं च चित्तसमुद्धानानं रूपानं कम्म-पच्चयेन पच्चयो; पटिसन्धिक्खणे^४ ... पे०^५... । नानाखणिका — अप्पटिघा चेतना विपाकानं खन्धानं अप्पटिघानं च कटत्तारूपानं कम्मपच्चयेन पच्चयो । (१) 20

अप्पटिघो धम्मो सप्पटिघस्स धम्मस्स कम्मपच्चयेन पच्चयो — सहजाता, नानाखणिका । सहजाता — अप्पटिघा चेतना^६ सप्पटिघानं^७ चित्तसमुद्धानानं रूपानं कम्मपच्चयेन पच्चयो; पटिसन्धिक्खणे^४ ... पे०^५... । नानाखणिका — अप्पटिघा चेतना^६ सप्पटिघानं^७ कटत्ता-रूपानं कम्मपच्चयेन पच्चयो । (२) 25

१-१. सी०, स्या० पोत्यकेसु नत्थि । २-२. सी०, स्या० पोत्यकेसु नत्थि ।
३-३. स्या० पोत्यके नत्थि । ४. चेतना सम्पयुत्तकानं खन्धानं — सी०, स्या० । ५. अप्पटिघानं च — सी०; सप्पटिघानं च — स्या० । ६-६. स्या० पोत्यके नत्थि । ७. चेतना विपाकानं खन्धानं — सी०, स्या० । ८. अप्पटिघानं — सी०; सप्पटिघानं च — स्या० ।

B. 115

अप्पटिघो धम्मो सप्पटिघस्स च अप्पटिघस्स च धम्मस्स
 कम्मपच्चयेन पच्चयो - सहजाता, नानाखणिका । सहजाता -
 अप्पटिघा चेतना सम्पयुत्तकानं खन्धानं सप्पटिघानं च अप्पटिघानं
 च चित्तसमुट्ठानानं रूपानं कम्मपच्चयेन पच्चयो; पटिसन्धिक्खणे
 5 ... पे०... । नानाखणिका - अप्पटिघा चेतना विपाकानं खन्धानं
 सप्पटिघानं च अप्पटिघानं च कटत्तारूपानं कम्मपच्चयेन
 पच्चयो । (३)

विपाकपच्चयो

७९. अप्पटिघो धम्मो अप्पटिघस्स धम्मस्स विपाकपच्चयेन
 पच्चयो - विपाको अप्पटिघो ... पे०... तीणि ।

आहारपच्चयो

10 ८०. अप्पटिघो धम्मो अप्पटिघस्स धम्मस्स आहारपच्चयेन
 पच्चयो - अप्पटिघा आहारा सम्पयुत्तकानं खन्धानं अप्पटिघानं च
 चित्तसमुट्ठानानं रूपानं आहारपच्चयेन पच्चयो; पटिसन्धिक्खणे
 ... पे०... कबलीकारो आहारो इमस्स अप्पटिघस्स कायस्स आहार-
 पच्चयेन पच्चयो (अवसेसा द्वे पि पञ्हा कातब्बा, पटिसन्धि
 15 कबलीकारो आहारो द्वीसु पि कातब्बो अग्गे) । (३)

इन्द्रियपच्चयादि

८१. सप्पटिघो^१ धम्मो^१ अप्पटिघस्स धम्मस्स इन्द्रियपच्चयेन
 पच्चयो - चक्खुन्द्रियं चक्खुविज्जाणस्स ... पे०... कायिन्द्रियं काय-
 विज्जाणस्स इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो । (१)

अप्पटिघो धम्मो अप्पटिघस्स धम्मस्स इन्द्रियपच्चयेन
 20 पच्चयो ... तीणि (तीसु पि जीवित्तिन्द्रियं अग्गे कातब्बं) । (३)

सप्पटिघो च अप्पटिघो च धम्मा अप्पटिघस्स धम्मस्स
 इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो - चक्खुन्द्रियं च चक्खुविज्जाणं च चक्खु-
 विज्जाणसहगतानं खन्धानं इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो ... पे०... कायिन्द्रियं
 च कायविज्जाणं च कायविज्जाणसहगतानं खन्धानं इन्द्रियपच्चयेन

पञ्चयो, ज्ञानपञ्चयेन पञ्चयो ... तीणि, मग्गपञ्चयेन पञ्चयो ... तीणि, सम्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो ... एकं ।

विप्पयुत्तपञ्चयो

८२. सप्पटिघो धम्मो अप्पटिघस्स धम्मस्स विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । पुरेजातं - चक्खायतनं चक्खुविज्जाणस्स ... पे०... कायायतनं कायविज्जाणस्स विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

B. 116

5

अप्पटिघो धम्मो अप्पटिघस्स धम्मस्स विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो - सहजातं, पुरेजातं, पच्छाजातं । सहजाता - अप्पटिघा खन्धा अप्पटिघानं^१ चित्तसमुद्धानानं रूपानं विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो; पटिसन्धिक्खणे ... पे०... खन्धा वत्थुस्स विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो, वत्थु खन्धानं विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । पुरेजातं - वत्थु अप्पटिघानं 10 खन्धानं विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । पच्छाजाता - अप्पटिघा खन्धा पुरेजातस्स इमस्स अप्पटिघस्स कायस्स विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

अप्पटिघो धम्मो सप्पटिघस्स धम्मस्स विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो - सहजातं, पच्छाजातं । सहजाता - अप्पटिघा खन्धा सप्पटिघानं चित्तसमुद्धानानं रूपानं विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो; 15 पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । पच्छाजाता - अप्पटिघा खन्धा पुरेजातस्स इमस्स सप्पटिघस्स कायस्स विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

अप्पटिघो धम्मो सप्पटिघस्स च अप्पटिघस्स च धम्मस्स विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो - सहजातं, पच्छाजातं । सहजाता - अप्पटिघा खन्धा सप्पटिघानं च अप्पटिघानं च चित्तसमुद्धानानं 20 रूपानं विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो; पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । पच्छाजाता - अप्पटिघा खन्धा पुरेजातस्स इमस्स सप्पटिघस्स च अप्पटिघस्स च कायस्स विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

अत्थिपञ्चयो

८३. सप्पटिघो^२ धम्मो^१ सप्पटिघस्स धम्मस्स^३ अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो ... एकं (पटिच्चसदिसा पठमपञ्हा) । (१)

25

सप्पटिघो धम्मो अप्पटिघस्स धम्मस्स अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो -

१. सप्पटिघानं - सी० । २-२. अप्पटिघो - सी० । ३. सी० पोत्थके नत्थि ।

B. 117 5

सहजातं, पुरेजातं । सहजाता — सप्पटिघा महाभूता आपोधातुया
 अत्थिपच्चयेन पच्चयो, सप्पटिघा महाभूता अप्पटिघानं चित्त-
 समुट्ठानानं रूपानं कटत्तारूपानं उपादारूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो;
 फोट्ठव्वायतनं इत्थिन्द्रियस्स ... पे०... कवलीकारस्स^१ आहारस्स
 अत्थिपच्चयेन पच्चयो; बाहिरं, आहारसमुट्ठानं, उतुसमुट्ठानं,
 असञ्जसत्तानं ... पे०... । पुरेजातं — चक्खुं ... पे०... फोट्ठव्वे अनिच्चतो
 ... पे०... दोमनस्स उप्पज्जति, दिव्वेन चक्खुना रूपं पस्सति,
 दिव्वाय सोतधातुया सद्दं सुणाति, रूपायतनं च^२ चक्खायतनं च^२
 चक्खुविज्जाणस्स ... पे०... फोट्ठव्वायतनं च कायायतनं च काय-
 10 विज्जाणस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (२)

सप्पटिघो धम्मो सप्पटिघस्स च अप्पटिघस्स च धम्मस्स
 अत्थिपच्चयेन पच्चयो — सप्पटिघं एकं महाभूतं द्विन्नं महाभूतानं
 आपोधातुया च अत्थिपच्चयेन पच्चयो ... पे०... (पटिच्चसदिसं
 याव असञ्जसत्ता) । (३)

15

८४. अप्पटिघो धम्मो अप्पटिघस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन
 पच्चयो — सहजातं, पुरेजातं, पच्छाजातं, आहारं, इन्द्रियं । सहजातो —
 अप्पटिघो एको खन्धो तिण्णन्नं खन्धानं ... पे०... (याव असञ्जसत्ता) ।
 पुरेजातं — वत्थुं ... पे०... इत्थिन्द्रियं, पुरिसिन्द्रियं, जीवित्तिन्द्रियं,
 आपोधातुं, कवलीकारं आहारं अनिच्चतो ... पे०... दोमनस्सं
 20 उप्पज्जति, वत्थु अप्पटिघानं खन्धानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो ।
 पच्छाजाता — अप्पटिघा खन्धा पुरेजातस्स इमस्स अप्पटिघस्स
 कायस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो; कवलीकारो आहारो इमस्स
 अप्पटिघस्स कायस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो; रूपजीवित्तिन्द्रियं
 अप्पटिघानं कटत्तारूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (१)

25

अप्पटिघो धम्मो सप्पटिघस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो —
 सहजातं, पच्छाजातं, आहारं, इन्द्रियं । सहजाता — अप्पटिघा खन्धा
 सप्पटिघानं चित्तसमुट्ठानानं रूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो; पटि-
 सन्धिक्खणे ... पे०... आपोधातु सप्पटिघानं महाभूतानं अत्थिपच्चयेन
 पच्चयो; आपोधातु सप्पटिघानं चित्तसमुट्ठानानं रूपानं कटत्तारूपानं

उपादारूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो; आपोधातु चक्खायतनस्स ... पे०... फोटुब्बायतनस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो; बाहिरं, आहार-समुद्धानं, उतुसमुद्धानं, असञ्जसत्तानं ... पे०... । पच्छाजाता — अप्पटिघा खन्धा पुरेजातस्स इमस्स सप्पटिघस्स कायस्स अत्थि-पच्चयेन पच्चयो; कबलीकारो आहारो इमस्स सप्पटिघस्स कायस्स 5 अत्थिपच्चयेन पच्चयो; रूपजीवित्तिन्द्रियं सप्पटिघानं कटत्तारूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (२)

अप्पटिघो धम्मो सप्पटिघस्स च अप्पटिघस्स च धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो — सहजातं, पच्छाजातं, आहारं, इन्द्रियं । सहजातो — अप्पटिघो एको खन्धो तिण्णन्नं खन्धानं 10 B. 118 सप्पटिघानं च अप्पटिघानं च ... पे०... (पटिच्चसदिसं याव असञ्जसत्ता) । पच्छाजाता — अप्पटिघा खन्धा पुरेजातस्स इमस्स सप्पटिघस्स च अप्पटिघस्स च कायस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो; कबलीकारो आहारो इमस्स सप्पटिघस्स च अप्पटिघस्स च कायस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो; रूपजीवित्तिन्द्रियं सप्पटिघानं च अप्पटिघानं 15 च कटत्तारूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (३)

८५. सप्पटिघो च अप्पटिघो च धम्मा सप्पटिघस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो (पटिच्चसदिसं याव असञ्जसत्ता) । (१)

सप्पटिघो च अप्पटिघो च धम्मा अप्पटिघस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो — सहजातं, पुरेजातं । सहजाता — अप्पटिघा 20 खन्धा च महाभूता च अप्पटिघानं चित्तसमुद्धानानं रूपानं ... पे०... (पटिच्चसदिसं याव असञ्जसत्ता) । सहजातो — चक्खुविञ्जाण-सहगतो एको खन्धो च चक्खायतनं च तिण्णन्नं खन्धानं ... पे०... द्वे खन्धा च ... पे०... कायविञ्जाणसहगतो एको खन्धो च कायायतनं च तिण्णन्नं खन्धानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो ... पे०... द्वे 25 खन्धा च ... पे०... । (२)

सप्पटिघो च अप्पटिघो च धम्मा सप्पटिघस्स च अप्पटिघस्स च धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो (पटिच्चसदिसं) । (३)

(२) सङ्ख्या

सुद्धं

८६. हेतुया तीणि, आरम्भणे द्वे, अधिपतिया चत्तारि,

- अनन्तरे एकं, समनन्तरे एकं, सहजाते नव, अञ्जमञ्जे छ,
 निस्सये नव, उपनिस्सये द्वे, पुरेजाते तीणि, पच्छाजाते तीणि,
 आसेवने एकं, कम्मे तीणि, विपाके तीणि, आहारे तीणि, इन्द्रिये
 पञ्च, ज्ञाने तीणि, मग्गे तीणि, सम्पयुत्ते एकं, विण्णयुत्ते चत्तारि,
 5 अत्थिया नव, नत्थिया एकं, विगते एकं, अविगते नव (एवं
 गणेतब्बं) ।

अनुलोमं ।

पच्चनीयुद्धारो

B. 119

८७. सप्पटिघो धम्मो सप्पटिघस्स धम्मस्स सहजातपच्चयेन
 पच्चयो । (१)

- सप्पटिघो धम्मो अप्पटिघस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन
 10 पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो,
 पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (२)

सप्पटिघो धम्मो सप्पटिघस्स च अप्पटिघस्स च धम्मस्स
 सहजातपच्चयेन पच्चयो । (३)

८८. अप्पटिघो धम्मो अप्पटिघस्स धम्मस्स आरम्मण-
 15 पच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो,
 पुरेजातपच्चयेन पच्चयो, पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो, कम्मपच्चयेन
 पच्चयो, आहारपच्चयेन पच्चयो, इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो । (१)

- अप्पटिघो धम्मो सप्पटिघस्स धम्मस्स सहजातपच्चयेन
 पच्चयो, पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो, कम्मपच्चयेन पच्चयो, आहार-
 20 पच्चयेन पच्चयो, इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो । (२)

अप्पटिघो धम्मो सप्पटिघस्स च अप्पटिघस्स च धम्मस्स
 सहजातपच्चयेन पच्चयो, पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो, कम्मपच्चयेन
 पच्चयो, आहारपच्चयेन पच्चयो, इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो । (३)

८९. सप्पटिघो च अप्पटिघो च धम्मा सप्पटिघस्स धम्मस्स
 25 सहजातपच्चयेन पच्चयो । (१)

सप्पटिघो च अप्पटिघो च धम्मा अप्पटिघस्स धम्मस्स
 सहजातं, पुरेजातं । (२)

सप्पटिघो च अप्पटिघो च धम्मा सप्पटिघस्स च अप्पटिघस्स
च धम्मस्स सहजातपच्चयेन पच्चयो । (३)

२. पच्चयपच्चनीयं

सङ्ख्या

सुद्धं

६०. नहेतुया नव ... पे०... नअनन्तरे नव, नसमनन्तरे नव, नसहजाते चत्तारि, नअञ्जमञ्जे नव, ननिस्सये चत्तारि, नउपनिस्सये नव, नपुरेजाते नव ... पे०... नसम्पयुत्ते नव, नविप्पयुत्ते नव, नोअत्थिया चत्तारि, नोनत्थिया नव, नोविगते नव, नोअविगते चत्तारि ।
पच्चनीयं ।

B. 120

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

हेतुदुक्कं

६१. हेतुपच्चया नआरम्मणे तीणि ... पे०... नअनन्तरे तीणि, नअञ्जमञ्जे तीणि, नउपनिस्सये तीणि ... पे०... नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते एकं, नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि ।
अनुलोमपच्चनीयं ।

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

नहेतुदुक्कं

६२. नहेतुपच्चया आरम्मणे द्वे, अक्षिपत्थिया चत्तारि (अनुलोममातिका गणेतब्बा^१), अविगते नव ।
पच्चनीयानुलोमं ।
सप्पटिघदुक्कं निट्ठितं ।

११. रूपीदुक्कं

§ १. पटिच्चवारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

६३. रूपिं धम्मं पटिच्च रूपी धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया -
एकं महाभूतं पटिच्च तयो महाभूता ... पे०... द्वे महाभूते

B. 121

... पे०... महाभूते पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं कटत्तारूपं उपादा-
रूपं । (१)

रूपिं धम्मं पटिच्च अरूपी धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया -
पटिसन्धिक्खणे वत्थुं पटिच्च अरूपिनो खन्धा । (२)

5 रूपिं धम्मं पटिच्च रूपी च अरूपी च धम्मा उप्पज्जन्ति
हेतुपच्चया - पटिसन्धिक्खणे वत्थुं पटिच्च अरूपिनो खन्धा,
महाभूते पटिच्च कटत्तारूपं । (३)

६४. अरूपिं धम्मं पटिच्च अरूपी धम्मो उप्पज्जति
हेतुपच्चया - अरूपिं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे
10 ... पे०... पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (१)

अरूपिं धम्मं पटिच्च रूपी धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया -
अरूपिनो खन्धे पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं; पटिसन्धिक्खणे
... पे०... । (२)

अरूपिं धम्मं पटिच्च रूपी च अरूपी च धम्मा उप्पज्जन्ति
15 हेतुपच्चया - अरूपिं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च
रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (३)

६५. रूपिं च अरूपिं च धम्मं पटिच्च रूपी धम्मो
उप्पज्जति हेतुपच्चया - अरूपिनो^१ खन्धे च महाभूते च पटिच्च
चित्तसमुद्धानं रूपं; पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (१)

20 रूपिं च अरूपिं च धम्मं पटिच्च अरूपी धम्मो उप्पज्जति
हेतुपच्चया - पटिसन्धिक्खणे अरूपिं एकं खन्धं च वत्थुं च पटिच्च
तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... । (२)

रूपिं च अरूपिं च धम्मं पटिच्च रूपी च अरूपी च धम्मा
उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - पटिसन्धिक्खणे अरूपिं एकं खन्धं च वत्थुं
25 च पटिच्च तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... अरूपिनो खन्धे
च महाभूते च पटिच्च कटत्तारूपं (सङ्घित्तं) । (३)

(२) सङ्गहा

सुद्धं

अनन्तरे तीणि, समनन्तरे तीणि, सहजाते नव, अञ्जमञ्जे छ,
निस्सये नव, उपनिस्सये तीणि, पुरेजाते एकं, आसेवने एकं, कम्मे
नव, विपाके नव, आहारे नव, इन्द्रिये नव, ज्ञाने नव, मग्गे नव,
सम्पयुत्ते तीणि, विप्पयुत्ते नव, अत्थिया नव, नत्थिया तीणि, विगते
तीणि, अविगते नव ।

5

अनुलोमं ।

२. पच्चयपच्चनीयं

(१) विभङ्गो

नहेतुपच्चयो

६७. रूपिं धम्मं पटिच्च रूपी धम्मो उप्पज्जति नहेतु-
पच्चया ... तीणि ।

अरूपिं धम्मं पटिच्च अरूपी धम्मो उप्पज्जति नहेतुपच्चया -
अहेतुकं अरूपिं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे
... पे०... अहेतुकपटिसन्धिवखणे ... पे०... विचिकिच्छासहगते उद्धच्च- 10
सहगते खन्धे पटिच्च विचिकिच्छासहगतो उद्धच्चसहगतो मोहो
(नहेतुपच्चया नव पञ्हा, अहेतुकं ति नियामेतब्बं) ।

(२) सङ्ख्या

सुद्धं

६८. नहेतुया नव, नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव,
नअनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नअञ्जमञ्जे तीणि, न-
उपनिस्सये तीणि, नपुरेजाते नव, नपच्छाजाते नव, नआसेवने 15
नव, नकम्मे द्वे, नविपाके पञ्च, नआहारे एकं, नइन्द्रिये एकं,
नज्ञाने द्वे, नमग्गे नव, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते द्वे, नोनत्थिया
तीणि, नोविगते तीणि ।

पच्चनीयं ।

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

हेतुबुक्कं

६९. हेतुपच्चया नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव,
नअनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नअञ्जमञ्जे तीणि, नउपनिस्सये 20
तीणि, नपुरेजाते नव, नपच्छाजाते नव, नआसेवने नव, नकम्मे

एकं, नविपाके पञ्च, नसम्पयुक्ते तीणि, नविप्पयुक्ते एकं, नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि ।

अनुलोमपच्चनीयं ।

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

नहेतुबुक्कं

१००. नहेतुपच्चया आरम्भणे तीणि, अनन्तरे तीणि, समनन्तरे तीणि, सहजाते नव, अञ्जमञ्जे छ, निस्सये नव, उपनिस्सये तीणि, पुरेजाते एकं, आसेवने एकं, कम्मे नव, विपाके नव, आहारे नव, इन्द्रिये नव, ज्ञाने नव, मग्गे एकं, सम्पयुक्ते तीणि, विप्पयुक्ते नव, अत्थिया नव, नत्थिया तीणि, विगते तीणि, अविगते नव ।

पच्चनीयानुलोमं ।

§ २. सहजातवारो

(सहजातवारो पि पटिच्चवारसदिसो) ।

§ ३. पच्चयवारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

१०१. रूपिं धम्मं पच्चया रूपी धम्मो उप्पज्जति हेतु-
पच्चया - एकं महाभूतं ... पे०... (पटिच्चसदिसं) । (१)

B. 124

रूपिं धम्मं पच्चया अरूपी धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया -
वत्थुं पच्चया अरूपिनो खन्धा; पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (२)

रूपिं धम्मं पच्चया रूपी च अरूपी च धम्मा उप्पज्जन्ति
हेतुपच्चया - वत्थुं पच्चया अरूपिनो खन्धा, महाभूते पच्चया
चित्तसमुद्धानं रूपं; पटिसन्धिक्खणे ... पे०... (एवं अवसेसा पञ्हा,
पवत्तिपटिसन्धि विभजितव्वा) । (३)

१. विभज्जितव्वा - स्या० ।

आरम्मणपञ्चयो

१०२. रूपिं धम्मं पञ्चया अरूपी धम्मो उप्पज्जति आरम्मण-
पञ्चया - चक्खायतनं पञ्चया चक्खुविज्जाणं ... पे०... कायायतनं
पञ्चया कायविज्जाणं, वत्थुं पञ्चया अरूपिनो खन्धा; पटि-
सन्धिवक्खणे ... पे०... । (१)

अरूपिं धम्मं पञ्चया अरूपी धम्मो उप्पज्जति आरम्मण- 5
पञ्चया - अरूपिं एकं खन्धं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... । (२)

रूपिं च अरूपिं च धम्मं पञ्चया अरूपी धम्मो उप्पज्जति
आरम्मणपञ्चया - चक्खुविज्जाणसहगतं एकं खन्धं च चक्खायतनं
च पञ्चया तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... कायविज्जाण-
सहगतं ... पे०... अरूपिं एकं खन्धं च वत्थुं च पञ्चया तयो खन्धा 10
... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... (सङ्घित्तं) । (३)

(२) सङ्ख्या

सुद्धं

१०३. हेतुया नव, आरम्मणे तीणि, अधिपतिया नव,
अनन्तरे तीणि, समनन्तरे तीणि, सहजाते नव, अञ्जमञ्जे छ,
निस्सये नव, उपनिस्सये तीणि, पुरेजाते तीणि, आसेवने तीणि,
कम्मे नव ... पे०... मग्गे नव, सम्पयुत्ते तीणि, विप्पयुत्ते नव, 15
अत्थिया नव, नत्थिया तीणि, विगते तीणि, अविगते नव ।

अनुलोमं ।

२. पञ्चयपञ्चनीयं

(१) विभङ्गो

नहेतुपञ्चयो

१०४. रूपिं धम्मं पञ्चया रूपी धम्मो उप्पज्जति नहेतु-
पञ्चया - एकं महाभूतं ... पे०... असञ्जसत्तानं एकं महाभूतं
... पे०... । (१)

B. 125

रूपिं धम्मं पञ्चया अरूपी धम्मो उप्पज्जति नहेतुपञ्चया - 20
चक्खायतनं पञ्चया चक्खुविज्जाणं ... पे०... कायायतनं पञ्चया
कायविज्जाणं, वत्थुं पञ्चया अहेतुका अरूपिनो खन्धा; अहेतुक-

पटिसन्धिक्खणे ... पे०... वत्थुं पच्चया विचिकिच्छासहगतो उद्वच्च-
सहगतो मोहो । (२)

रूपिं धम्मं पच्चया रूपी च अरूपी च धम्मा उप्पज्जन्ति
नहेतुपच्चया (पवत्तिपटिसन्धि कातब्बा) । (३)

- 5 १०५. अरूपिं धम्मं पच्चया अरूपी धम्मो उप्पज्जति
नहेतुपच्चया - अहेतुकं अरूपिं एकं खन्धं ... पे०... पटिसन्धिक्खणे
... पे०... विचिकिच्छासहगते उद्वच्चसहगते खन्धे पच्चया विचिकिच्छा-
सहगतो उद्वच्चसहगतो मोहो । (१)

- 10 अरूपिं धम्मं पच्चया रूपी धम्मो उप्पज्जति नहेतुपच्चया -
अहेतुके अरूपिनो खन्धे पच्चया चित्तसमुद्धानं रूपं; पटिसन्धिक्खणे
... पे०... । (२)

- अरूपिं धम्मं पच्चया रूपी च अरूपी च धम्मा उप्पज्जन्ति
नहेतुपच्चया - अहेतुकं अरूपिं एकं खन्धं पच्चया तयो खन्धा
चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... पटिसन्धिक्खणे
15 ... पे०... । (३)

१०६. रूपिं च अरूपिं च धम्मं पच्चया रूपी धम्मो
उप्पज्जति नहेतुपच्चया - अहेतुके अरूपिनो खन्धे च महाभूते च
पच्चया चित्तसमुद्धानं रूपं; पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (१)

- रूपिं च अरूपिं च धम्मं पच्चया अरूपी धम्मो उप्पज्जति
20 नहेतुपच्चया - चक्खुविज्जाणसहगतं एकं खन्धं च चक्खायतनं च
पच्चया तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... कायविज्जाण-
सहगतं ... पे०... अरूपिं एकं खन्धं च वत्थुं च पच्चया तयो खन्धा
... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... पटिसन्धिक्खणे ... पे०... विचिकिच्छा-
सहगते उद्वच्चसहगते खन्धे च वत्थुं च पच्चया विचिकिच्छासहगतो
25 उद्वच्चसहगतो मोहो । (२)

रूपिं च अरूपिं च धम्मं पच्चया रूपी च अरूपी च धम्मा
उप्पज्जन्ति नहेतुपच्चया - अहेतुकं अरूपिं एकं खन्धं च वत्थुं च
पच्चया तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... अरूपिनो खन्धे च
महाभूते च पच्चया चित्तसमुद्धानं रूपं; पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (३)

(२) सङ्ख्या

सुद्धं

१०७. नहेतुया नव, नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव, नअनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नअञ्जमञ्जे तीणि, नउप-
निस्सये तीणि, नपुरेजाते नव, नपच्छाजाते नव, नआसेवने नव,
नकम्मे चत्तारि, नविपाके नव, नआहारे एकं, नइन्द्रिये एकं, नज्ञाने
चत्तारि, नमग्गे नव, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते द्वे, नोनत्थिया 5
तीणि, नोविगते तीणि ।

पच्चनीयं ।

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

हेतुदुक्कं

१०८. हेतुपच्चया नआरम्मणे तीणि (सङ्खित्तं, सब्बे
कातब्बा), नकम्मे तीणि, नविपाके नव, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते
एकं, नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि ।

अनुलोमपच्चनीयं ।

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

नहेतुदुक्कं

१०९. नहेतुपच्चया आरम्मणे तीणि (सब्बे कातब्बा) 10
... पे०... ज्ञाने नव, मग्गे तीणि ... पे०... अविगते नव ।

पच्चनीयानुलोमं ।

§ ४. निस्सयवारो

(निस्सयवारो पि पच्चयवारसदिसो) ।

§ ५-६. संसट्टवारो - सम्पयुक्तवारो

१-४. पच्चयानुलोमादि

११०. अरूपिं धम्मं संसट्ठो अरूपी धम्मो उप्पज्जति
हेतुपच्चया - अरूपिं एकं खन्धं संसट्ठा तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे
... पे०... पटिसन्धिक्खणे ... पे०... ।

हेतुया एकं ... पे०... अविगते एकं ।

(एवं पच्चनीयादीनि गणना पि सम्पयुत्तवारे पि सब्बे कातब्बा । एकोयेव^१ पञ्हा) ।

§ ७. पञ्हावारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

१११. अरूपी धम्मो अरूपिस्स धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो -

5 अरूपी हेतू सम्पयुत्तकानं खन्धानं हेतुपच्चयेन पच्चयो; पटि-
सन्धिक्खणे ... पे०... । (१)

अरूपी धम्मो रूपिस्स धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो - अरूपी
हेतू चित्तसमुद्धानानं रूपानं हेतुपच्चयेन पच्चयो; पटिसन्धिक्खणे
... पे०... । (२)

10 अरूपी धम्मो रूपिस्स च अरूपिस्स च धम्मस्स हेतुपच्चयेन
पच्चयो - अरूपी हेतू सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं
हेतुपच्चयेन पच्चयो; पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (३)

आरम्मणपच्चयो

११२. रूपी धम्मो अरूपिस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन
पच्चयो - चक्खुं ... पे०... वत्थुं, इत्थिन्द्रियं, पुरिसिन्द्रियं, जीवितिन्द्रियं,
15 आपोधातुं, कवलीकारं आहारं अतिच्चतो ... पे०... दोमनस्सं
उप्पज्जति, दिब्बेन चक्खुना रूपं पस्सति, दिब्बाय सोतधातुया
सद्दं सुणाति, रूपायतनं चक्खुविज्जाणस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो
... पे०... फोटुब्बायतनं कायविज्जाणस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो;
रूपिनो खन्धा इद्विविधज्जाणस्स, पुब्बेनिवासानुस्सतिज्जाणस्स,
20 अनागतंसज्जाणस्स, आवज्जनाय आरम्मणपच्चयेन पच्चयो । (१)

११३. अरूपी धम्मो अरूपिस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन
पच्चयो - दानं ... पे०... सीलं ... पे०... उपोसथकम्मं कत्वा तं

१. एकायेव - स्या० ।

पच्चवेक्खति, पुब्बे सुचिण्णानि पच्चवेक्खति, ज्ञाना ... पे०... अरिया
 मग्गा बुद्धित्वा मग्गं पच्चवेक्खन्ति, फलं पच्चवेक्खन्ति, निब्बानं
 पच्चवेक्खन्ति; निब्बानं गोत्रभुस्स, वोदानस्स, मग्गस्स, फलस्स,
 आवज्जनाय आरम्मणपच्चयेन पच्चयो; अरिया पहीने किलेसे
 ... पे०... विक्खम्भिते किलेसे ... पे०... पुब्बे ... पे०... अरूपिनो खन्धे 5
 अनिच्चतो ... पे०... दोमनस्सं उप्पज्जति, चेतोपरियञ्जाणेन अरूपि-
 चित्तसमङ्गिस्स चित्तं जानाति, आकासानञ्चायतनं ... पे०...
 नेवसञ्जानासञ्जायतनस्स ... पे०... अरूपिनो खन्धा इद्विविध-
 ज्ञाणस्स, चेतोपरियञ्जाणस्स, पुब्बेनिवासानुस्सतिञ्जाणस्स, यथाकम्मू-
 पगञ्जाणस्स, अनागतंसञ्जाणस्स, आवज्जनाय आरम्मणपच्चयेन 10
 पच्चयो । (१)

अधिपतिपच्चयो

११४. रूपी धम्मो अरूपिस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन
 पच्चयो । आरम्मणाधिपति — चक्खुं ... पे०... कबळीकारं आहारं गरं
 कत्वा अस्सादेति अभिनन्दति, तं गरं कत्वा रागो उप्पज्जति, दिट्ठि
 उप्पज्जति । (१)

15

अरूपी धम्मो अरूपिस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो —
 आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्मणाधिपति — दानं ... पे०...
 (सङ्खित्तं) निब्बानं मग्गस्स, फलस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो;
 अरूपिनो खन्धे गरं कत्वा अस्सादेति ... पे०... रागो उप्पज्जति,
 दिट्ठि उप्पज्जति । सहजाताधिपति — अरूपी अधिपति सम्पयुत्तकानं 20
 खन्धानं अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (१)

अरूपी धम्मो रूपिस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो ।
 सहजाताधिपति — अरूपी अधिपति चित्तसमुद्धानानं रूपानं अधिपति-
 पच्चयेन पच्चयो । (२)

अरूपी धम्मो रूपिस्स च अरूपिस्स च धम्मस्स अधिपति- 25
 पच्चयेन पच्चयो । सहजाताधिपति — अरूपी अधिपति सम्पयुत्तकानं
 खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (३)

अनन्तरपच्चयादि

११५. अरूपी धम्मो अरूपिस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन
 प०३-१७

पच्चयो - पुरिमा पुरिमा अरूपिनो खन्धा पच्छिमानं पच्छिमानं
अरूपीनं खन्धानं ... पे०... फलसमापत्तिया अनन्तरपच्चयेन पच्चयो,
समनन्तरपच्चयेन पच्चयो ।

(सहजातपच्चये^१ सत्त, मिह घटना नत्थि । अञ्जमञ्ज-
५ पच्चय छ, निस्सयपच्चये सत्त पञ्हा, मिह घटना नत्थि) ।

उपनिस्सयपच्चयो

११६. रूपी धम्मो अरूपिस्स धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन
पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, पक्तूपनिस्सयो ... पे०... । पक्तूप-
निस्सयो - उत्तुं ... भोजनं ... सेनासनं उपनिस्साय दानं देति ... पे०...
सङ्घं भिन्दति, उत्तुं ... भोजनं ... सेनासनं सद्दाय ... पे०... फल-
१० समापत्तिया उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

अरूपी धम्मो अरूपिस्स धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो
- आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पक्तूपनिस्सयो ... पे०... ।
पक्तूपनिस्सयो - सद्धं उपनिस्साय दानं देति, सीलं ... पे०...
कायिकं दुक्खं उपनिस्साय दानं देति ... पे०... सङ्घं भिन्दति,
१५ सद्दा ... पे०... कायिकं दुक्खं ... सद्दाय ... पे०... फलसमापत्तिया
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

पुरेजातपच्चयो

११७. रूपी धम्मो अरूपिस्स धम्मस्स पुरेजातपच्चयेन
पच्चयो - आरम्मणपुरेजातं, वत्थुपुरेजातं । आरम्मणपुरेजातं - चक्खुं
... पे०... वत्थुं ... पे०... कबळीकारं आहारं अनिच्चतो ... पे०...
२० दोमनस्सं उप्पज्जति, दिब्बेन चक्खुना रूपं पस्सति, दिब्बाय
सोतधातुया सद्दं सुणाति, रूपायतनं चक्खुविञ्जाणस्स ... पे०...
फोट्टव्वायतनं कायविञ्जाणस्स ... पे०... । वत्थुपुरेजातं - चक्खायतनं
चक्खुविञ्जाणस्स ... पे०... कायायतनं कायविञ्जाणस्स ... पे०...
वत्थु अरूपीनं खन्धानं पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (१)

पच्छाजातपच्चयो

पञ्चयो — पञ्छाजाता अरूपिनो खन्धा पुरेजातस्स इमस्स कायस्स पञ्छाजातपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

आसेवनपञ्चयो

११९. अरूपी धम्मो अरूपिस्स धम्मस्स आसेवनपञ्चयेन पञ्चयो — पुरिमा पुरिमा अरूपिनो खन्धा पच्छिमानं पच्छिमानं अरूपीनं खन्धानं आसेवनपञ्चयेन पञ्चयो ।

5

कम्मपञ्चयो

१२०. अरूपी धम्मो अरूपिस्स धम्मस्स कम्मपञ्चयेन पञ्चयो — सहजाता, नानाखणिका । सहजाता — अरूपी चेतना सम्पयुत्तकानं खन्धानं कम्मपञ्चयेन पञ्चयो; पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । नानाखणिका — अरूपी चेतना विपाकानं खन्धानं कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

10

अरूपी धम्मो रूपिस्स धम्मस्स कम्मपञ्चयेन पञ्चयो — सहजाता, नानाखणिका । सहजाता — अरूपी चेतना चित्तसमुद्धानानं रूपानं कम्मपञ्चयेन पञ्चयो; पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । नानाखणिका — अरूपी चेतना कटत्तारूपानं कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

अरूपी धम्मो रूपिस्स च अरूपिस्स च धम्मस्स कम्मपञ्चयेन पञ्चयो — सहजाता, नानाखणिका । सहजाता — अरूपी चेतना सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं कम्मपञ्चयेन पञ्चयो; पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । नानाखणिका — अरूपी चेतना विपाकानं खन्धानं कटत्ता च रूपानं कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

15

विपाकाहारपञ्चया

१२१. अरूपी धम्मो अरूपिस्स धम्मस्स विपाकपञ्चयेन पञ्चयो ... तीणि ।

20

रूपी धम्मो रूपिस्स धम्मस्स आहारपञ्चयेन पञ्चयो ... कवलीकारो आहारो इमस्स कायस्स आहारपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

अरूपी धम्मो अरूपिस्स धम्मस्स आहारपञ्चयेन पञ्चयो ... तीणि ।

25

इन्द्रियपञ्चयो

B. 131

१२२. रूपी धम्मो रूपिस्स धम्मस्स इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो-
रूपजीवितिन्द्रियं कटत्तारूपानं इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

रूपी धम्मो अरूपिस्स धम्मस्स इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो -
चक्खुन्द्रियं ... पे०... कायिन्द्रियं कायविज्जाणस्स इन्द्रियपञ्चयेन
5 पञ्चयो । (२)

अरूपी धम्मो अरूपिस्स धम्मस्स इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो ...
तीणि ।

रूपी च अरूपी च धम्मा अरूपिस्स धम्मस्स इन्द्रियपञ्चयेन
पञ्चयो - चक्खुन्द्रियं च चक्खुविज्जाणं च चक्खुविज्जाणसहगतानं
10 खन्धानं इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो ... पे०... कायिन्द्रि च ... पे०... ।

ज्ञानपञ्चयादि

१२३. अरूपी धम्मो अरूपिस्स धम्मस्स ज्ञानपञ्चयेन
पञ्चयो ... तीणि, मग्गपञ्चयेन पञ्चयो ... तीणि, सम्पयुत्तपञ्चयेन
पञ्चयो ... एकं ।

विष्णुत्तपञ्चयो

१२४. रूपी धम्मो अरूपिस्स धम्मस्स विष्णुत्तपञ्चयेन
15 पञ्चयो - सहजातं, पुरेजातं । सहजातं - पटिसन्धिक्खणे वत्थु
अरूपीनं खन्धानं विष्णुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । पुरेजातं - चक्खायतनं
चक्खुविज्जाणस्स ... पे०... कायायतनं कायविज्जाणस्स ... पे०...
वत्थु अरूपीनं खन्धानं विष्णुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

अरूपी धम्मो रूपिस्स धम्मस्स विष्णुत्तपञ्चयेन पञ्चयो -
20 सहजातं, पच्छाजातं । सहजाता - अरूपिनो खन्धा चित्तसमुद्धानानं
रूपानं विष्णुत्तपञ्चयेन पञ्चयो; पटिसन्धिक्खणे अरूपिनो^१ खन्धा
कटत्तारूपानं विष्णुत्तपञ्चयेन पञ्चयो; अरूपिनो खन्धा वत्थुस्स
विष्णुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । पच्छाजाता - अरूपिनो खन्धा पुरेजातस्स
इमस्स कायस्स विष्णुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

अतिथिपञ्चयादि

B. 132

१२५. रूपी धम्मो रूपिस्स धम्मस्स अतिथिपञ्चयेन पञ्चयो-
सहजातं, आहारं, इन्द्रियं । सहजातं - एकं महाभूतं ... पे०... (याव
असञ्जसत्ता), कबलीकारो आहारो इमस्स कायस्स अतिथिपञ्चयेन
पञ्चयो; रूपजीवितिन्द्रियं कटत्तारूपानं अतिथिपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

रूपी धम्मो अरूपिस्स धम्मस्स अतिथिपञ्चयेन पञ्चयो - 5
सहजातं, पुरेजातं । सहजातं - पटिसन्धिक्खणे वत्थु अरूपीनं खन्धानं
अतिथिपञ्चयेन पञ्चयो । पुरेजातं - चक्खुं ... पे०... कबलीकारं आहारं
अनिच्चतो ... पे०... दोमनस्सं उप्पज्जति, दिब्बेन चक्खुना रूपं
पस्सति, दिब्बाय सोतधातुया सद्दं सुणाति, रूपायतनं चक्खु-
विज्जाणस्स ... पे०... फोढुब्बायतनं कायविज्जाणस्स ... पे०... 10
चक्खायतनं चक्खुविज्जाणस्स ... पे०... कायायतनं कायविज्जाणस्स
... पे०... वत्थु अरूपीनं खन्धानं अतिथिपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

१२६. अरूपी धम्मो अरूपिस्स धम्मस्स अतिथिपञ्चयेन
पञ्चयो - अरूपी एको खन्धो तिण्णन्नं खन्धानं ... पे०... द्वे खन्धा
... पे०... पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (१) 15

अरूपी धम्मो रूपिस्स धम्मस्स अतिथिपञ्चयेन पञ्चयो -
सहजातं, पञ्छाजातं । सहजाता - अरूपिनो खन्धा चित्तसमुद्धानानं
रूपानं अतिथिपञ्चयेन पञ्चयो; पटिसन्धिक्खणे ... पे०...
पञ्छाजाता - अरूपिनो खन्धा पुरेजातस्स इमस्स कायस्स अतिथि-
पञ्चयेन पञ्चयो । (२) 20

अरूपी धम्मो रूपिस्स च अरूपिस्स च धम्मस्स अतिथि-
पञ्चयेन पञ्चयो - अरूपी एको खन्धो तिण्णन्नं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं
च रूपानं अतिथिपञ्चयेन पञ्चयो ... पे०... द्वे खन्धा ... पे०...
पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (३)

१२७. रूपी च अरूपी च धम्मा रूपिस्स धम्मस्स अतिथि- 25
पञ्चयेन पञ्चयो - सहजातं, पञ्छाजातं, आहारं, इन्द्रियं । सहजाता -
अरूपी खन्धा च महाभूता च चित्तसमुद्धानानं रूपानं अतिथिपञ्चयेन
पञ्चयो; पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । पञ्छाजाता - अरूपिनो खन्धा

च कबलीकारो आहारो च इमस्स कायस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो ।
पच्छाजाता - अरूपिनो खन्धा च रूपजीवितिन्द्रियं च कटत्तारूपानं
अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (१)

B. 133

रूपी च अरूपी च धम्मा अरूपिस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन
5 पच्चयो - सहजातं, पुरेजातं । सहजातो - चक्खुविज्जाणसहगतो
एको खन्धो च चक्खायतेनं च तिण्णन्नं खन्धानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो
... पे०... द्वे खन्धा च ... पे०... कायविज्जाणसहगतो ... पे०...
अरूपी एको खन्धो च वत्थु च तिण्णन्नं खन्धानं अत्थिपच्चयेन
पच्चयो ... पे०... द्वे खन्धा च ... पे०... पटिसन्धिक्खणे अरूपी एको
10 खन्धो च वत्थु च तिण्णन्नं खन्धानं ... पे०... द्वे खन्धा च
... पे०... । (२)

नत्थिपच्चयेन पच्चयो, विगतपच्चयेन पच्चयो, अविगत-
पच्चयेन पच्चयो ।

(२) सङ्ख्या

सुद्धं

१२८. हेतुया तीणि, आरम्मणे द्वे, अधिपतिया चत्तारि,
15 अनन्तरे एकं, समनन्तरे एकं, सहजाते सत्त, अज्जमज्जे छ, निस्सये
सत्त, उपनिस्सये द्वे, पुरेजाते एकं, पच्छाजाते एकं, आसेवने एकं,
कम्मे तीणि, विपाके तीणि. आहारे चत्तारि, इन्द्रिये छ, ज्ञाने तीणि,
मग्गे तीणि, सम्पयुत्ते एकं, विप्पयुत्ते द्वे, अत्थिया सत्त, नत्थिया एकं,
विगते एकं, अविगते सत्त^१ ।

अनुलोमं ।

पच्चनीयुद्धारो

20 १२९. रूपी धम्मो रूपिस्स धम्मस्स सहजातपच्चयेन पच्चयो,
आहारपच्चयेन पच्चयो, इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो । (१)

रूपी धम्मो अरूपिस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो,
सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, पुरेजातपच्चयेन
पच्चयो । (२)

25 अरूपी धम्मो अरूपिस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो,

१. एत्थ 'एवं गणेतब्बं' ति स्या० पोत्यके अधिको पाठो दिस्सति, एवमुपरि पि ।

सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो, कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

अरूपी धम्मो रूपिस्स धम्मस्स सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, पच्छाजातपञ्चयेन पञ्चयो, कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

B. 134

अरूपी धम्मो रूपिस्स च अरूपिस्स च धम्मस्स सहजात- 5 पञ्चयेन पञ्चयो, कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

रूपी च अरूपी च धम्मा रूपिस्स धम्मस्स सहजातं, पच्छाजातं, आहारं, इन्द्रियं । (१)

रूपी च अरूपी च धम्मा अरूपिस्स धम्मस्स सहजातं, पुरेजातं । (२)

10

२. पञ्चयपञ्चनीयं

सङ्ख्या

सुद्धं

१३०. नहेतुया सत्त, नआरम्मणे सत्त, नअधिपतिया सत्त, नअनन्तरे सत्त, नसमनन्तरे सत्त, नसहजाते छ, नअञ्जमञ्जे छ, ननिस्सये छ, नउपनिस्सये सत्त, नपुरेजाते सत्त ... पे०... नमग्गे सत्त, नसम्पयुत्ते छ, नविप्पयुत्ते पञ्च, नोअत्थिया चत्तारि, नोनत्थिया सत्त, नोविगते सत्त, नोअविगते चत्तारि ।

15

पञ्चनीयं ।

३. पञ्चयानुलोमपञ्चनीयं

हेतुदुक्कं

१३१. हेतुपञ्चया नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया तीणि, नअनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नअञ्जमञ्जे एकं, नउपनिस्सये तीणि (सव्वत्थ तीणि), नसम्पयुत्ते एकं, नविप्पयुत्ते एकं, नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि ।

अनुलोमपञ्चनीयं ।

४. पञ्चयपञ्चनीयानुलोमं

नहेतुदुक्कं

१३२. नहेतुपञ्चया आरम्मणे द्वे, अधिपतिया चत्तारि (अनुलोममातिका कातब्बा), अविगते सत्त ।

20 B. 135

पञ्चनीयानुलोमं ।

रूपीदुक्कं निद्वितं ।

१२. लोкийदुकं

§ १. पटिच्चवारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

१३३. लोкийं धम्मं पटिच्च लोकीयो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया—लोकीयं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... पटिसन्धिक्खणे ... पे०... खन्धे पटिच्च वत्थु, वत्थुं पटिच्च खन्धा, एकं महाभूतं ... पे०... महाभूते
 5 पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं कटत्तारूपं उपादारूपं ।

१३४. लोकुत्तरं धम्मं पटिच्च लोकुत्तरो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया—लोकुत्तरं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... । (१)

लोकुत्तरं धम्मं पटिच्च लोकीयो धम्मो उप्पज्जति हेतु-
 10 पच्चया—लोकुत्तरे खन्धे पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं । (२)

लोकुत्तरं धम्मं पटिच्च लोकीयो च लोकुत्तरो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया—लोकुत्तरं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... । (३)

लोकीयं च लोकुत्तरं च धम्मं पटिच्च लोकीयो धम्मो
 15 उप्पज्जति हेतुपच्चया—लोकुत्तरे खन्धे च महाभूते च पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं (सङ्घित्तं) । (१)

(२) सङ्खया

सुद्धं

B. 136

१३५. हेतुया पञ्च, आरम्भणे द्वे, अधिपतिया पञ्च, अनन्तरे द्वे, समनन्तरे द्वे, सहजाते पञ्च, अञ्जमञ्जे द्वे, निस्सये पञ्च, उपनिस्सये द्वे, पुरेजाते द्वे, आसेवने द्वे, कम्मे पञ्च, विपाके पञ्च, आहारे पञ्च,
 20 इन्द्रिये पञ्च, ज्ञाने पञ्च, मग्गे पञ्च, सम्पयुत्ते द्वे, विप्पयुत्ते पञ्च, अत्थिया पञ्च, नत्थिया द्वे, विगते द्वे, अविगते पञ्च ।

अनुलोमं ।

२. पच्चयपच्चनीयं

(१) विभङ्गो

नहेतुपच्चयो

१३६. लोकियं धम्मं पटिच्च लोकियो धम्मो उप्पज्जति नहेतुपच्चया — अहेतुकं लोकियं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं ...पे०... द्वे खन्धे ...पे०... अहेतुकपटिसन्धिक्खणे ...पे०... (याव अस्सञ्जसत्ता), विचिकिच्छासहगते उद्वच्चसहगते खन्धे पटिच्च विचिकिच्छासहगतो उद्वच्चसहगतो मोहो (सङ्घित्तं) । 5

(२) सङ्खया

सुद्धं

१३७. नहेतुया एकं, नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया द्वे, नअनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नअञ्जमञ्जे तीणि, नउप-
निस्सये तीणि, नपुरेजाते चत्तारि, नपच्छाजाते पञ्च, नआसेवने
पञ्च (नआसेवनमूलके लोक्तरे सुद्धके^१ विपाको ति नियामेतब्बं,
अवसेसा पकतिकायेव), नकम्मे द्वे, नविपाके पञ्च, नआहारे एकं, 10
नइन्द्रिये एकं, नज्ञाने एकं, नमग्गे एकं, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते
द्वे, नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि ।

पच्चनीयं ।

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

हेतुदुक्कं

१३८. हेतुपच्चया नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया द्वे
(नअनन्तरपदादी पच्चनीयसदिसा) ...पे०... नविपाके पञ्च,
नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते द्वे, नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि । 15
अनुलोमपच्चनीयं ।

B. 137

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

नहेतुदुक्कं

१३९. नहेतुपच्चया आरम्मणे एकं, अनन्तरे एकं ... पे०...
अविगते एकं ।

पच्चनीयानुलोमं ।

१. सुद्धके अरूपे — सी०, स्या० ।

§ २. सहजातवारो
(सहजातवारो पटिच्चवारसदिसो) ।

§ ३. पच्चयवारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

१४०. लोकियं धम्मं पच्चया लोकियो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - लोकियं एकं खन्धं पच्चया ... पे०... एकं महाभूतं ... पे०... महाभूते पच्चया चित्तसमुद्धानं रूपं कटत्तारूपं उपादारूपं,
5 वत्थुं पच्चया लोकिया खन्धा । (१)

लोकियं धम्मं पच्चया लोकुत्तरो धम्मो उप्पज्जति हेतु-
पच्चया - वत्थुं पच्चया लोकुत्तरा खन्धा । (२)

लोकियं धम्मं पच्चया लोकियो च लोकुत्तरो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - वत्थुं पच्चया लोकुत्तरा खन्धा, महाभूते
10 पच्चया चित्तसमुद्धानं रूपं । (३)

१४१. लोकुत्तरं धम्मं पच्चया लोकुत्तरो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया ... तीणि ।

लोकियं च लोकुत्तरं च धम्मं पच्चया लोकियो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - लोकुत्तरे खन्धे च महाभूते च पच्चया
15 चित्तसमुद्धानं रूपं । (१)

लोकियं च लोकुत्तरं च धम्मं पच्चया लोकुत्तरो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - लोकुत्तरं एकं खन्धं च वत्थुं च पच्चया तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... । (२)

लोकियं च लोकुत्तरं च धम्मं पच्चया लोकियो च लोकुत्तरो
20 च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - लोकुत्तरं एकं खन्धं च वत्थुं च पच्चया तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... लोकुत्तरे खन्धे च महाभूते च पच्चया चित्तसमुद्धानं रूपं (सङ्घित्तं) । (३)

(२) सङ्ख्या

सुद्धं

१४२. हेतुया नव, आरम्भणे चत्तारि, अधिपतिया नव, अनन्तरे चत्तारि, समनन्तरे चत्तारि, सहजाते नव, अञ्जमञ्जे चत्तारि, निस्सये नव, उपनिस्सये चत्तारि, पुरेजाते चत्तारि, आसेवने चत्तारि, कम्मे नव, विपाके नव ... पे०... मग्गे नव, सम्पयुत्ते चत्तारि, विप्पयुत्ते नव, अत्थिया नव, नत्थिया चत्तारि, विगते 5 चत्तारि, अविगते नव ।

अनुलोमं ।

२. पञ्चयपञ्चनीयं

(१) विभङ्गो

नहेतुपञ्चयो

१४३. लोकियं धम्मं पञ्चया लोकियो धम्मो उप्पज्जति नहेतुपञ्चया - अहेतुकं लोकियं एकं खन्धं ... पे०... (याव असञ्ज-सत्ता), चक्खायतनं पञ्चया चक्खुविञ्जाणं ... पे०... कायायतनं पञ्चया कायविञ्जाणं, वत्थुं पञ्चया अहेतुका लोकिया खन्धा, 10 विचिकिच्छासहगते उद्वच्चसहगते खन्धे च वत्थुं च पञ्चया विचिकिच्छासहगतो उद्वच्चसहगतो मोहो (सङ्घित्तं) ।

B. 139

(२) सङ्ख्या

सुद्धं

१४४. नहेतुया एकं, नआरम्भणे तीणि, नअधिपतिया चत्तारि, नअनन्तरे तीणि ... पे०... नउपनिस्सये तीणि, नपुरेजाते चत्तारि, नपच्छाजाते नव, नआसेवने नव (लोकुत्तरे अरूपे विपाकं ति 15 नियामेतब्बं), नकम्मे चत्तारि, नविपाके नव, नआहारे एकं, नइन्द्रिये एकं, नज्ञाने एकं, नमग्गे एकं, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते द्वे, नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि ।

पञ्चनीयं ।

३. पञ्चयानुलोमपञ्चनीयं

हेतुद्वयं

१४५. हेतुपञ्चया नआरम्भणे तीणि, नअधिपतिया चत्तारि,

नअनन्तरे तीणि (नसमनन्तरपदादी^१ पच्चनीयसदिसा), नविपाके नव,
नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते द्वे, नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि ।
अनुलोमपच्चनीयं ।

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

नहेतुबुक्कं

B. 140

१४६. नहेतुपच्चया आरम्भणे एकं, अनन्तरे एकं ... पे०...
अविगते एकं ।

पच्चनीयानुलोमं ।

§ ४. निस्सयवारो

5

(निस्सयवारो पच्चयवारसदिसो) ।

§ ५. संसट्टवारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

१४७. लोकियं धम्मं संसट्टो लोकियो धम्मो उप्पज्जति
हेतुपच्चया—लोकियं एकं खन्धं संसट्टा तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे
... पे०... पटिसन्धिवखणे ... पे०... । (१)

लोकुत्तरं धम्मं संसट्टो लोकुत्तरो धम्मो उप्पज्जति हेतु-
10 पच्चया—लोकुत्तरं एकं खन्धं संसट्टा तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे
.. पे०... । (१)

(संसट्टवारो एवं वित्थारेतब्बो, सह गणनाहि द्वे पञ्हा) ।

§ ६. सम्पयुत्तवारो

(सम्पयुत्तवारो संसट्टवारसदिसो) ।

§ ७. पञ्चावारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

१४८. लोकियो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो - लोकिया हेतू सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं हेतुपच्चयेन पच्चयो; पटिसन्धिवक्खणे ... पे०... । (१)

लोकुत्तरो धम्मो लोकुत्तरस्स धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो ...

B. 141

तीणि ।

5

आरम्मणपच्चयो

१४९. लोकियो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स आरम्मण-पच्चयेन पच्चयो - दानं ... पे०... सीलं ... पे०... उपोसथकम्मं कत्वा तं पच्चवेक्खति, पुब्बे सुचिण्णानि पच्चवेक्खति, ज्ञाना ... पे०... अरिया गोत्रभुं पच्चवेक्खन्ति, वोदानं पच्चवेक्खन्ति, पहीने किलेसे पच्चवेक्खन्ति, विक्खम्भिते किलेसे ... पे०... पुब्बे समुदाचिण्णे 10 किलेसे जानन्ति; चक्खुं ... पे०... वत्थुं लोकिये खन्वे अनिच्चतो ... पे०... दोमनस्सं उप्पज्जति, दिब्बेन चक्खुना रूपं पस्सति, दिब्बाय सोतधातुया सद्दं सुणाति, चेतोपरियञ्जाणेन लोकियचित्त-समङ्गिस्स चित्तं जानाति, आकासानञ्चायतनं विञ्जाणञ्चायतनस्स ... पे०... 15 आकिञ्चञ्चायतनं नेवसञ्जानासञ्चायतनस्स ... पे०... रूपायतनं चक्खुविञ्जाणस्स ... पे०... फोटुब्बायतनं कायविञ्जाणस्स, लोकिया खन्धा इट्ठिविधञ्जाणस्स, चेतोपरियञ्जाणस्स, पुब्बेनिवासानुस्सतिञ्जाणस्स, यथाकम्मूपगञ्जाणस्स, अनागतंसञ्जाणस्स, आवज्जनाय आरम्मणपच्चयेन पच्चयो । (१)

१५०. लोकुत्तरो धम्मो लोकुत्तरस्स धम्मस्स आरम्मण- 20 पच्चयेन पच्चयो - निब्बानं मग्गस्स, फलस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो । (१)

लोकुत्तरो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - अरिया मग्गा वुट्ठित्वा मग्गं पच्चवेक्खन्ति, फलं

- पच्चवेक्खन्ति, निब्बानं पच्चवेक्खन्ति; निब्बानं गोत्रभुस्स, वोदानस्स, आवज्जनाय आरम्मणपच्चयेन पच्चयो; अरिया चेतोपरियञ्जाणेन लोकुत्तरचित्तसमङ्गिस्स चित्तं जानन्ति, लोकुत्तरा खन्धा चेतोपरियञ्जाणस्स, पुब्बेनिवासानुस्सतिञ्जाणस्स, अनागतंसञ्जाणस्स,
5 आवज्जनाय आरम्मणपच्चयेन पच्चयो । (२)

अधिपतिपच्चयो

१५१. लोकियो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्मणाधिपति - दानं दत्त्वा सीलं ... पे०... उपोसथकम्मं ... पे०... पुब्बे ... पे०... ज्ञाना ... पे०... सेक्खा गोत्रभुं गरं कत्वा पच्चवेक्खन्ति, वोदानं गरं
B. 142 10 कत्वा पच्चवेक्खन्ति; चक्खुं ... पे०... वत्थुं लोकिये खन्धे गरं कत्वा अस्सादेति अभिनन्दति, तं गरं कत्वा रागो उप्पज्जति, दिट्ठि उप्पज्जति । सहजाताधिपति - लोकियाधिपति सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (१)

१५२. लोकुत्तरो धम्मो लोकुत्तरस्स धम्मस्स अधिपति-
15 पच्चयेन पच्चयो - आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्मणाधिपति - निब्बानं मग्गस्स, फलस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । सहजाताधिपति - लोकुत्तराधिपति सम्पयुत्तकानं खन्धानं अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (१)

- लोकुत्तरो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन
20 पच्चयो - आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्मणाधिपति - अरिया मग्गा वुट्ठित्वा मग्गं गरं कत्वा पच्चवेक्खन्ति, फलं गरं कत्वा पच्चवेक्खन्ति, निब्बानं गरं कत्वा पच्चवेक्खन्ति; निब्बानं गोत्रभुस्स, वोदानस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । सहजाताधिपति - लोकुत्तराधिपति चित्तसमुद्धानानं रूपानं अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (२)

- 25 लोकुत्तरो धम्मो लोकियस्स च लोकुत्तरस्स च धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । सहजाताधिपति - लोकुत्तराधिपति सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (३)

अनन्तरपच्चयो

१५३. लोкийो धम्मो लोкийस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमा पुरिमा लोकिया खन्धा पच्छिमानं पच्छिमानं लोकियानं खन्धानं ... पे०... अनुलोमं गोत्रभुस्स, अनुलोमं वोदानस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (१)

लोкийो धम्मो लोकुत्तरस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन 5 पच्चयो - गोत्रभु मग्गस्स, वोदानं मग्गस्स, अनुलोमं फलसमापत्तिया, निरोधा वृद्धहन्तस्स नेवसञ्जानासञ्जायतनं फलसमापत्तिया अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (२)

१५४. लोकुत्तरो धम्मो लोकुत्तरस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमा पुरिमा लोकुत्तरा खन्धा पच्छिमानं पच्छिमानं 10 लोकुत्तरानं खन्धानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो; मग्गो फलस्स, फलं फलस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (१)

B. 143

लोकुत्तरो धम्मो लोкийस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - फलं वुट्ठानस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (२)

समनन्तरपच्चयादि

१५५. लोкийो धम्मो लोкийस्स धम्मस्स समनन्तरपच्चयेन 15 पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो (पञ्च पञ्हा, घटना नत्थि), अञ्जमञ्जपच्चयेन पच्चयो ... द्वे, निस्सयपच्चयेन पच्चयो' ।

उपनिस्सयपच्चयो

१५६. लोкийो धम्मो लोкийस्स धम्मस्स उपनिस्सय-पच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पकतूप-निस्सयो ... पे०... । पकतूपनिस्सयो - लोкийं सद्धं उपनिस्साय दानं 20 देति ... पे०... विपस्सनं उप्पादेति, अभिञ्जं उप्पादेति, समापत्ति उप्पादेति, मानं जप्पेति, दिट्ठं गण्हाति; लोкийं सीलं ... पे०... सेनासनं उपनिस्साय दानं देति ... पे०... सद्धं भिन्दति; लोकिया सद्धा ... पे०... सेनासनं लोकियाय सद्धाय ... पे०... कायिकस्स

दुक्खस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो; कुसलाकुसलं कम्मं विपाकस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

लोकियो धम्मो लोकुत्तरस्स धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - अनन्तरूपनिस्सयो, पकतूपनिस्सयो ... पे०... । पकतूप-
 5 निस्सयो - पठमस्स मग्गस्स परिकम्मं पठमस्स मग्गस्स उपनिस्सय-
 पच्चयेन पच्चयो ... पे०... चतुत्थस्स मग्गस्स परिकम्मं चतुत्थस्स
 मग्गस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (२)

१५७. लोकुत्तरो धम्मो लोकुत्तरस्स धम्मस्स उपनिस्सय-
 पच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पकतूप-
 10 निस्सयो ... पे०... । पकतूपनिस्सयो - पठमो मग्गो दुतियस्स मग्गस्स
 उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो ... पे०... ततियो मग्गो चतुत्थस्स मग्गस्स
 उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

B. 144

लोकुत्तरो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पकतूपनिस्सयो
 15 ... पे०... । पकतूपनिस्सयो - अरिया मग्गं उपनिस्साय अनुप्पन्नं
 समपत्तिं उप्पादेन्ति, उप्पन्नं समापज्जन्ति, सङ्खारे अनिच्चतो
 दुक्खतो अनत्ततो विपस्सन्ति, अरियानं मग्गो ... पे०... ठानाठान-
 कोसल्लस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो; फलसमापत्तिं कायिकस्स
 सुखस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (२)

पुरेजातपच्चयो

१५८. लोकियो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स पुरेजातपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणपुरेजातं, वत्थुपुरेजातं । आरम्मणपुरेजातं - चक्खुं
 .. पे०... वत्थुं अनिच्चतो दुक्खतो अनत्ततो ... पे०... दोमनस्सं
 उप्पज्जति, दिब्बेन चक्खुना रूपं पस्सति, दिब्बाय सोतधातुया
 सहं सुणाति, रूपायतनं चक्खुविज्जाणस्स ... पे०... फोढुब्बायतनं
 25 कायविज्जाणस्स पुरेजातपच्चयेन^१ पच्चयो^१ । वत्थुपुरेजातं - चक्खा-
 यतनं चक्खुविज्जाणस्स ... पे०... कायायतनं कायविज्जाणस्स
 ... पे०... वत्थु लोकियानं खन्धानं पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (१)

लोकियो धम्मो लोकुत्तरस्स धम्मस्स पुरेजातपच्चयेन
पच्चयो । वत्थुपुरेजातं - वत्थु लोकुत्तरानं खन्धानं पुरेजातपच्चयेन
पच्चयो । (२)

पच्छाजातपच्चयो

१५६. लोकियो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स पच्छाजात-
पच्चयेन पच्चयो - पच्छाजाता लोकिया खन्धा पुरेजातस्स इमस्स 5
कायस्स पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (१)

लोकुत्तरो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स पच्छाजातपच्चयेन
पच्चयो - पच्छाजाता लोकुत्तरा खन्धा पुरेजातस्स इमस्स कायस्स
पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (१)

आसेवनपच्चयो

१६०. लोकियो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स आसेवनपच्चयेन 10 B. 145
पच्चयो - पुरिमा पुरिमा लोकिया खन्धा पच्छिमानं पच्छिमानं
लोकियानं खन्धानं आसेवनपच्चयेन पच्चयो; अनुलोमं गोत्रभुस्स,
अनुलोमं वोदानस्स आसेवनपच्चयेन पच्चयो । (१)

लोकियो धम्मो लोकुत्तरस्स धम्मस्स आसेवनपच्चयेन
पच्चयो - गोत्रभु मग्गस्स, वोदानं मग्गस्स आसेवनपच्चयेन 15
पच्चयो । (२)

कम्मपच्चयो

१६१. लोकियो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स कम्मपच्चयेन
पच्चयो - सहजाता, नानाखणिका । सहजाता - लोकिया चेतना
सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं कम्मपच्चयेन
पच्चयो; पटिसन्धिक्खणे' ... पे०... । नानाखणिका - लोकिया चेतना 20
विपाकानं खन्धानं कटत्ता च रूपानं कम्मपच्चयेन पच्चयो । (१)

लोकुत्तरो धम्मो लोकुत्तरस्स धम्मस्स कम्मपच्चयेन पच्चयो -
सहजाता, नानाखणिका । सहजाता - लोकुत्तरा चेतना सम्पयुत्तकानं
खन्धानं कम्मपच्चयेन पच्चयो । नानाखणिका - लोकुत्तरा चेतना
विपाकानं खन्धानं कम्मपच्चयेन पच्चयो । (१)

लोकुत्तरो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स कम्मपच्चयेन पच्चयो -
लोकुत्तरा चेतना चित्तसमुद्धानानं रूपानं कम्मपच्चयेन पच्चयो । (२)

लोकुत्तरो धम्मो लोकियस्स च लोकुत्तरस्स च धम्मस्स
कम्मपच्चयेन पच्चयो - लोकुत्तरा चेतना सम्पयुत्तकानं खन्धानं
5 चित्तसमुद्धानानं च रूपानं कम्मपच्चयेन पच्चयो । (३)

विपाकपच्चयो

१६२. लोकियो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स विपाकपच्चयेन
पच्चयो - विपाको लोकियो एको खन्धो तिण्णन्नं खन्धानं चित्त-
समुद्धानानं च रूपानं विपाकपच्चयेन पच्चयो ... पे०... द्वे खन्धा^१
... पे०... पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (१)

B. 146 10

लोकुत्तरो धम्मो लोकुत्तरस्स धम्मस्स विपाकपच्चयेन
पच्चयो ... तीणि ।

आहारपच्चयो

१६३. लोकियो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स आहारपच्चयेन
पच्चयो - लोकिया आहारा सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं
च रूपानं आहारपच्चयेन पच्चयो; पटिसन्धिक्खणे ... पे०...
15 कबलीकारो आहारो इमस्स कायस्स आहारपच्चयेन पच्चयो । (१)
लोकुत्तरो धम्मो लोकुत्तरस्स धम्मस्स आहारपच्चयेन
पच्चयो ... तीणि ।

इन्द्रियपच्चयो

१६४. लोकियो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स इन्द्रियपच्चयेन
पच्चयो (पटिसन्धि^२ कातब्बा^३); चक्खुन्द्रियं चक्खुविज्जाणस्स
20 ... पे०... कायिन्द्रियं कायविज्जाणस्स इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो;
रूपजीवितिन्द्रियं कटत्तारूपानं इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो । (१)
लोकुत्तरो धम्मो लोकुत्तरस्स धम्मस्स इन्द्रियपच्चयेन
पच्चयो ... तीणि ।

ज्ञानपच्चयादि

१६५. लोकियो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स ज्ञानपच्चयेन

पञ्चयो ... एकं, लोकुत्तरो धम्मो ... पे०... तीणि, मग्गपञ्चयेन
पञ्चयो, लोकियो एकं, लोकुत्तरे तीणि ।

लोकियो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स सम्पयुत्तपञ्चयेन
पञ्चयो ... एकं, लोकुत्तरो धम्मो ... पे०... एकं ।

विप्पयुत्तपञ्चयो

१६६. लोकियो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स विप्पयुत्तपञ्चयेन 5
पञ्चयो - सहजातं, पुरेजातं, पच्छाजातं । सहजाता - लोकिया खन्धा
चित्तसमुद्धानां रूपानं विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो; पटिसन्धिक्खणे
... पे०... खन्धा वत्थुस्स विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो; वत्थु खन्धानं
विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । पुरेजातं - चक्खायतनं चक्खुविञ्जाणस्स
... पे०... कायायतनं कायविञ्जाणस्स ... पे०... वत्थु लोकियानं 10 B. 147
खन्धानं विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । पच्छाजाता - लोकिया खन्धा
पुरेजातस्स इमस्स कायस्स विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

लोकियो धम्मो लोकुत्तरस्स धम्मस्स विप्पयुत्तपञ्चयेन
पञ्चयो । पुरेजातं - वत्थु लोकुत्तरानं खन्धानं विप्पयुत्तपञ्चयेन
पञ्चयो । (२) 15

लोकुत्तरो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स विप्पयुत्तपञ्चयेन
पञ्चयो - सहजातं, पच्छाजातं । सहजाता - लोकुत्तरा खन्धा चित्त-
समुद्धानां रूपानं विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । पच्छाजाता - लोकुत्तरा
खन्धा पुरेजातस्स इमस्स कायस्स विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

अत्थिपञ्चयादि

१६७. लोकियो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स अत्थिपञ्चयेन 20
पञ्चयो - सहजातं, पुरेजातं, पच्छाजातं, आहारं, इन्द्रियं ।
सहजातो - लोकियो एको खन्धो तिण्णन्नं खन्धानं चित्तसमुद्धानां च
रूपानं ... पे०... (याव असञ्जसत्ता) । पुरेजातं - चक्खुं ... पे०...
वत्थुं ... पे०... (पुरेजातसदिसं) । वत्थु लोकियानं खन्धानं अत्थि-
पञ्चयेन पञ्चयो । पच्छाजाता - लोकिया खन्धा पुरेजातस्स इमस्स 25
कायस्स अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो; कवलीकारो आहारो इमस्स कायस्स
अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो; रूपजीवितिन्द्रियं कटत्तरूपानं अत्थिपञ्चयेन
पञ्चयो । (१)

लोकियो धम्मो लोकुत्तरस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो ।
पुरेजातं - वत्थु लोकुत्तरानं खन्धानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (२)

१६८. लोकुत्तरो धम्मो लोकुत्तरस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन
पच्चयो - लोकुत्तरो एको खन्धो तिण्णन्नं खन्धानं अत्थिपच्चयेन
5 पच्चयो ... पे०... द्वे खन्धा ... पे०... । (१)

लोकुत्तरो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो -
सहजातं, पच्छाजातं । सहजाता - लोकुत्तरा खन्धा चित्तसमुद्धानानं
रूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता - लोकुत्तरा खन्धा
पुरेजातस्स इमस्स कायस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (२)

B. 148 10

लोकुत्तरो धम्मो लोकियस्स च लोकुत्तरस्स च धम्मस्स
अत्थिपच्चयेन पच्चयो - लोकुत्तरो एको खन्धो तिण्णन्नं खन्धानं
चित्तसमुद्धानानं च रूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो ... पे०... द्वे खन्धा
... पे०... । (३)

१६९. लोकियो च लोकुत्तरो च धम्मा लोकियस्स धम्मस्स
15 अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पच्छाजातं, आहारं, इन्द्रियं ।
सहजाता - लोकुत्तरा खन्धा च महाभूता च चित्तसमुद्धानानं रूपानं
अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता - लोकुत्तरा खन्धा च कबळीकारो
आहारो च इमस्स कायस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता -
लोकुत्तरा खन्धा च रूपजीवितिन्द्रियं च कटत्तारूपानं अत्थिपच्चयेन
20 पच्चयो । (१)

लोकियो च लोकुत्तरो च धम्मा लोकुत्तरस्स धम्मस्स अत्थि-
पच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पुरेजातं । सहजातो - लोकुत्तरो एको
खन्धो च वत्थु च तिण्णन्नं खन्धानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो ... पे०...
द्वे खन्धा च ... पे०... नत्थिपच्चयेन पच्चयो, विगतपच्चयेन पच्चयो,
25 अविगतपच्चयेन पच्चयो । (२)

(२) सङ्खत्था

सुद्धं

१७०. हेतुया चत्तारि, आरम्मणे तीणि, अधिपतिया चत्तारि,
अनन्तरे चत्तारि, समनन्तरे चत्तारि, सहजाते पञ्च, अञ्जमञ्जे
द्वे, निस्सये सत्त, उपनिस्सये चत्तारि, पुरेजाते द्वे, पच्छाजाते द्वे,

आसेवने द्वे, कम्मे चत्तारि, विपाके चत्तारि, आहारे चत्तारि, इन्द्रिये चत्तारि, ज्ञाने चत्तारि, मग्गे चत्तारि, सम्पयुत्ते द्वे, विष्णयुत्ते तीणि, अत्थिया सत्त, नत्थिया चत्तारि, विगते चत्तारि, अविगते सत्त ।

अनुलोमं ।

पच्चनीयुद्धारो

१७१. लोकियो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स आरम्मण-
पच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, 5
पुरेजातपच्चयेन पच्चयो, पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो, कम्मपच्चयेन
पच्चयो, आहारपच्चयेन पच्चयो, इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो । (१)

B. 149

लोकियो धम्मो लोकुत्तरस्स धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन
पच्चयो, पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (२)

१७२. लोकुत्तरो धम्मो लोकुत्तरस्स धम्मस्स आरम्मण- 10
पच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन
पच्चयो । (१)

लोकुत्तरो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन
पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो,
पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (२) 15

लोकुत्तरो धम्मो लोकियस्स च लोकुत्तरस्स च धम्मस्स
सहजातपच्चयेन पच्चयो । (३)

लोकियो च लोकुत्तरो च धम्मा लोकियस्स धम्मस्स सहजातं,
पच्छाजातं, आहारं, इन्द्रियं । (१)

लोकियो च लोकुत्तरो च धम्मा लोकुत्तरस्स धम्मस्स 20
सहजातं, पुरेजातं । (२)

२. पच्चयपच्चनीयं

सङ्खप्पा

सुद्धं

१७३. नहेतुया सत्त ... पे०... नसमनन्तरे सत्त, नसहजाते
पञ्च, नअञ्जमञ्जे पञ्च, ननिस्सये पञ्च, नउपनिस्सये सत्त,
नपुरेजाते छ, नपच्छाजाते सत्त ... पे०... नमग्गे सत्त, नसम्पयुत्ते

पञ्च, नविप्पयुत्ते चत्तारि, नोअत्थिया चत्तारि, नोनत्थिया सत्त,
नोविगते सत्त, नोअविगते चत्तारि ।

पच्चनीयं ।

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

हेतुदुकं

B. 150

१७४. हेतुपच्चया नआरम्मणे चत्तारि ... पे०... नसमनन्तरे
चत्तारि, नअञ्जमञ्जे द्वे, नउपनिस्सये चत्तारि ... पे०... नमग्गे
५ चत्तारि, नसम्पयुत्ते द्वे, नविप्पयुत्ते द्वे, नोनत्थिया चत्तारि, नोविगते
चत्तारि ।

अनुलोमपच्चनीयं ।

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

नहेतुदुकं

१७५. नहेतुपच्चया आरम्मणे तीणि, अधिपतिया चत्तारि
(अनुलोममातिका कातव्वा), अविगते सत्त ।

पच्चनीयानुलोमं ।

लोकियदुकं निद्धितं ।

— ० —

१३. केनचिविज्जेय्यदुकं

§ १. पटिच्चवारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

१७६. केनचि विज्जेय्यं धम्मं पटिच्च केनचि विज्जेय्यो
१० धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया — केनचि विज्जेय्यं एकं खन्धं पटिच्च
तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०...
पटिसन्धिक्खणे ... पे०... खन्धे पटिच्च वत्थु, वत्थुं पटिच्च खन्धा,
एकं महाभूतं पटिच्च तयो महाभूता .... पे०... महाभूते पटिच्च
चित्तसमुद्धानं रूपं कटत्तारूपं उपादारूपं । (१)

केनचि विञ्जेय्यं धम्मं पटिच्च केनचि नविञ्जेय्यो^१ धम्मो
उप्पज्जति हेतुपच्चया — केनचि विञ्जेय्यं एकं खन्धं पटिच्च केनचि
नविञ्जेय्यो^१ तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे
... पे०... पटिसन्धिक्खणे ... पे०... खन्धे पटिच्च वत्थु, वत्थुं पटिच्च
खन्धा, एकं महाभूतं ... पे०... महाभूते पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं 5
कटत्तारूपं उपादारूपं । (२)

B. 151

केनचि विञ्जेय्यं धम्मं पटिच्च केनचि विञ्जेय्यो च
केनचि नविञ्जेय्यो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया — केनचि
विञ्जेय्यं एकं खन्धं पटिच्च केनचि विञ्जेय्या च केनचि
नविञ्जेय्या च तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे 10
... पे०... पटिसन्धिक्खणे ... पे०... खन्धे पटिच्च वत्थु, वत्थुं पटिच्च
खन्धा, एकं महाभूतं ... पे०... महाभूते पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं
कटत्तारूपं उपादारूपं । (३)

१७७. केनचि नविञ्जेय्यं^२ धम्मं पटिच्च केनचि नविञ्जेय्यो
धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया — केनचि नविञ्जेय्यं^३ एकं खन्धं पटिच्च 15
केनचि नविञ्जेय्या तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०...
द्वे खन्धे ... पे०... पटिसन्धिक्खणे ... पे०... खन्धे पटिच्च वत्थु, वत्थुं
पटिच्च खन्धा, एकं महाभूतं ... पे०... महाभूते पटिच्च चित्त-
समुद्धानं रूपं कटत्तारूपं उपादारूपं । (१)

केनचि नविञ्जेय्यं धम्मं पटिच्च केनचि विञ्जेय्यो धम्मो 20
उप्पज्जति हेतुपच्चया — केनचि नविञ्जेय्यं एकं खन्धं पटिच्च
केनचि विञ्जेय्या तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे
खन्धे ... पे०... पटिसन्धिक्खणे ... पे०... खन्धे पटिच्च वत्थु, वत्थुं
पटिच्च खन्धा, एकं महाभूतं ... पे०... महाभूते पटिच्च चित्त-
समुद्धानं रूपं कटत्तारूपं उपादारूपं । (२) 25

केनचि नविञ्जेय्यं धम्मं पटिच्च केनचि विञ्जेय्यो च
केनचि नविञ्जेय्यो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया — केनचि
नविञ्जेय्यं एकं खन्धं पटिच्च केनचि विञ्जेय्या च केनचि
नविञ्जेय्या च तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे

... पे०... पटिसन्धिवक्खणे ... पे०... खन्धे पटिच्च वत्थु, वत्थुं पटिच्च खन्धा, एकं महाभूतं ... पे०... महाभूते पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं कटत्तारूपं उपादारूपं । (३)

१७८. केनचि विञ्जेय्यं च केनचि नविञ्जेय्यं च धम्मं
 5 पटिच्च केनचि विञ्जेय्यो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - केनचि विञ्जेय्यं च केनचि नविञ्जेय्यं च एकं खन्धं पटिच्च केनचि विञ्जेय्या तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... पटिसन्धिवक्खणे ... पे०... खन्धे पटिच्च वत्थु, वत्थुं पटिच्च खन्धा, एकं महाभूतं ... पे०... महाभूते पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं
 10 कटत्तारूपं उपादारूपं । (१)

- केनचि विञ्जेय्यं च केनचि नविञ्जेय्यं च धम्मं पटिच्च केनचि नविञ्जेय्यो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - केनचि विञ्जेय्यं च केनचि नविञ्जेय्यं च एकं खन्धं पटिच्च केनचि नविञ्जेय्या तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च
 15 रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... पटिसन्धिवक्खणे ... पे०... खन्धे पटिच्च वत्थु, वत्थुं पटिच्च खन्धा, एकं महाभूतं ... पे०... महाभूते पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं कटत्तारूपं उपादारूपं । (२)

- केनचि विञ्जेय्यं च केनचि नविञ्जेय्यं च धम्मं पटिच्च
 20 केनचि विञ्जेय्यो च केनचि नविञ्जेय्यो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - केनचि विञ्जेय्यं च केनचि नविञ्जेय्यं च एकं खन्धं पटिच्च केनचि विञ्जेय्या च केनचि नविञ्जेय्या च तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... पटिसन्धिवक्खणे ... पे०... खन्धे पटिच्च वत्थु, वत्थुं पटिच्च खन्धा, एकं महाभूतं
 25 ... पे०... महाभूते पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं कटत्तारूपं उपादारूपं (सङ्घित्तं) । (३)

(२) सङ्ख्या

१७९. हेतुया नव, आरम्भणे नव ... पे०... अविगते नव ।

अनुलोमं ।

२. पच्चयपच्चनी

(२) सङ्ख्या

१८०. नहेतुया नव, नआरम्मणे नव ... पे०... नोविगते नव
(एवं चत्तारि पि गणना परिपुण्णा) ।

§ २-६. सहजातवारो - सम्पयुत्तवारो

(सहजातवारो पि पच्चयवारो पि निस्सयवारो पि संसट्टवारो
पि सम्पयुत्तवारो पि एवं वित्थारेतब्बा^१। पच्चयवारे वत्थु च पञ्चा-
यतनानि च दस्सेतब्बानि । यथा यथा लब्भति तं तं कातब्बं) । 5

§ ७. पञ्हावारो

१-४. पच्चयानुलोमादि

१८१. केनचि विञ्जेय्यो धम्मो केनचि विञ्जेय्यस्स धम्मस्स
हेतुपच्चयेन पच्चयो - केनचि विञ्जेय्या हेतू सम्पयुत्तकानं खन्धानं
चित्तसमुद्धानानं च रूपानं हेतुपच्चयेन पच्चयो; पटिसन्धिक्खणे ... पे०...
(सङ्खित्तं) ।

B. 153

हेतुया नव, आरम्मणे नव ... पे०... अविगते नव ।

10

अनुलोमं ।

नहेतुया नव ... पे०... नोविगते नव (एवं चत्तारि पि गणना
परिपुण्णा) ।

पच्चनीयं ।

केनचिविञ्जेय्यदुकं निट्ठितं ।

चूळन्तरदुकं निट्ठितं ।

— ० —

३. आसवगोच्छ्रकं

१४. आसवदुकं

§ १. पटिच्चवारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

B. 154

१. आसवं धम्मं पटिच्च आसवो धम्मो उप्पज्जति हेतु-
पच्चया - कामासवं पटिच्च दिट्ठासवो अविज्जासवो, दिट्ठासवं
पटिच्च कामासवो अविज्जासवो, अविज्जासवं पटिच्च कामासवो
दिट्ठासवो, भवासवं पटिच्च अविज्जासवो, दिट्ठासवं पटिच्च
5 अविज्जासवो (एकेकं पि चक्कं कातव्वं) । (१)

आसवं धम्मं पटिच्च नोआसवो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया -
आसवं पटिच्च आसवसम्पयुत्तका खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं । (२)

आसवं धम्मं पटिच्च आसवो च नोआसवो^१ च धम्मा
उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - कामासवं पटिच्च दिट्ठासवो अविज्जासवो
10 सम्पयुत्तका च खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं (चक्कं) । (३)

२. नोआसवं धम्मं पटिच्च नोआसवो धम्मो उप्पज्जति
हेतुपच्चया - नोआसवं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं
रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... पटिसन्धिक्खणे ... पे०... खन्धे
पटिच्च वत्थु, वत्थुं पटिच्च खन्धा, एकं महाभूतं ... पे०... महाभूते
15 पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं कटत्तारूपं उपादारूपं । (१)

नोआसवं धम्मं पटिच्च आसवो धम्मो उप्पज्जति हेतु-
पच्चया - नोआसवे खन्धे पटिच्च आसवा^२ । (२)

नोआसवं धम्मं पटिच्च आसवो च नोआसवो च धम्मा
उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - नोआसवं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा
20 आसवा च चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... । (३)

१. न्वासवो - सी०, एवमुपरि पि । २. चत्तारो आसवा - स्या० ।

३. आसवं च नोआसवं च धम्मं पटिच्च आसवो धम्मो
उप्पज्जति हेतुपच्चया — कामासवं च सम्पयुत्तके च खन्धे पटिच्च
दिट्ठासवो अविज्जासवो (चक्कं बन्धितब्बं) । (१)

आसवं च नोआसवं च धम्मं पटिच्च नोआसवो धम्मो
उप्पज्जति हेतुपच्चया — नोआसवं एकं खन्धं च आसवे च पटिच्च 5
तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... । (२)

आसवं च नोआसवं च धम्मं पटिच्च आसवो च नोआसवो
च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया — नोआसवं एकं खन्धं च कामासवं
च पटिच्च तयो खन्धा दिट्ठासवो अविज्जासवो चित्तसमुद्धानं च रूपं
... पे०... द्वे खन्धे च ... पे०... (चक्कं, सङ्घित्तं) । (३) 10

(२) सङ्ख्या

४. हेतुया नव, आरम्भणे नव (सब्बत्थ नव), विपाके एकं,
आहारे नव ... पे०... अविगते नव ।

अनुलोमं ।

२. पच्चयपच्चनीयं

(१) विभङ्गो

नहेतुपच्चयो

५. नोआसवं धम्मं पटिच्च नोआसवो धम्मो उप्पज्जति
नहेतुपच्चया — अहेतुकं नोआसवं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा
चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... अहेतुकपटिसन्धिवखणे 15
... पे०... खन्धे पटिच्च वत्थु, वत्थुं पटिच्च खन्धा, एकं महाभूतं
... पे०... (याव असञ्जसत्ता) । (१)

नोआसवं धम्मं पटिच्च आसवो धम्मो उप्पज्जति नहेतु-
पच्चया — विचिकिच्छासहगते उद्वच्चसहगते खन्धे पटिच्च
विचिकिच्छासहगतो उद्वच्चसहगतो मोहो । (२) 20

नआरम्भणपच्चयो

६. आसवं धम्मं पटिच्च नोआसवो धम्मो उप्पज्जति
नआरम्भणपच्चया — आसवे पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं । (१)

नोआसवं धम्मं पटिच्च नोआसवो धम्मो उप्पज्जति

B. 155

B. 156

नआरम्मणपच्चया - नोआसवे खन्धे पटिच्च चित्तसमुट्ठानं रूपं;
पटिसन्धिक्खणे ... पे०... खन्धे पटिच्च वत्थु, एकं महाभूतं ... पे०...
(याव असञ्जसत्ता) । (१)

- 5 आसवं च नोआसवं च धम्मं पटिच्च नोआसवो धम्मो
उप्पज्जति नआरम्मणपच्चया - आसवे च सम्पयुत्तके च खन्धे पटिच्च
चित्तसमुट्ठानं रूपं (सङ्खित्तं) । (१)

(२) सङ्कषा

सुद्धं

७. नहेतुया द्वे, नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव,
नअनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नअञ्जमञ्जे तीणि, नउप-
निस्सये तीणि, नपुरेजाते नव, नपच्छाजाते नव, नआसेवने नव,
10 नकम्मे तीणि, नविपाके नव, नआहारे एकं, नइन्द्रिये एकं, नज्ञाने
एकं, नमग्गे एकं, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते नव, नोनत्थिया
तीणि, नोविगते तीणि ।

पच्चनीयं ।

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

हेतुदुक्कं

८. हेतुपच्चया नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव, नअनन्तरे
तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नअञ्जमञ्जे तीणि, नउपनिस्सये तीणि,
15 नपुरेजाते नव, नपच्छाजाते नव, नआसेवने नव, नकम्मे तीणि,
नविपाके नव, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते नव, नोनत्थिया तीणि,
नोविगते तीणि ।

अनुलोमपच्चनीयं ।

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

नहेतुदुक्कं

९. नहेतुपच्चया आरम्मणे द्वे, अनन्तरे द्वे ... पे०... विपाके
एकं ... पे०... मग्गे एकं ... पे०... अविगते द्वे ।

पच्चनीयानुलोमं ।

§ २. सहजातवारो
(सहजातवारो पटिच्चवारसदिसो) ।

§ ३. पञ्चयवारो

१. पञ्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपञ्चयो

१०. आसवं धम्मं पञ्चया आसवो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया (आसवमूलकं तीणि, पटिच्चसदिसा) ।

नोआसवं धम्मं पञ्चया नोआसवो धम्मो उप्पज्जति हेतु-
पञ्चया — नोआसवं एकं खन्धं पञ्चया तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च 5
रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... पटिसन्धिकखणे ... पे०... खन्धे
पञ्चया वत्थु, वत्थुं पञ्चया खन्धा, महाभूते पञ्चया चित्तसमुद्धानं
रूपं कटत्तारूपं उपादारूपं, वत्थुं पञ्चया नोआसवा खन्धा । (१)

नोआसवं धम्मं पञ्चया आसवो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया—
नोआसवे खन्धे पञ्चया आसवा, वत्थुं पञ्चया आसवा । (२) 10

नोआसवं धम्मं पञ्चया आसवो च नोआसवो च धम्मा
उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया — नोआसवं एकं खन्धं पञ्चया तयो खन्धा
आसवा च चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... वत्थुं
पञ्चया आसवा सम्पयुत्तका च खन्धा । (३)

११. आसवं च नोआसवं च धम्मं पञ्चया आसवो धम्मो 15
उप्पज्जति हेतुपञ्चया — कामासवं च सम्पयुत्तके च खन्धे पञ्चया
दिट्ठासवो अविज्जासवो (चक्कं), कामासवं च वत्थुं च पञ्चया
दिट्ठासवो अविज्जासवो (चक्कं) । (१)

B. 158

आसवं च नोआसवं च धम्मं पञ्चया नोआसवो धम्मो
उप्पज्जति हेतुपञ्चया — नोआसवं एकं खन्धं च आसवे च पञ्चया 20
तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... आसवं
च वत्थुं च पञ्चया नोआसवा खन्धा । (२)

आसवं च नोआसवं च धम्मं पञ्चया आसवो च नोआसवो

च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - नोआसवं एकं खन्धं च कामासवं च पच्चया तयो खन्धा दिट्ठासवो अविज्जासवो चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... (चक्कं), कामासवं च वत्थुं च पच्चया दिट्ठासवो अविज्जासवो सम्पयुत्तका च खन्धा (चक्कं, सङ्खित्तं) । (३)

(२) सङ्खया

- 5 १२. हेतुया नव, आरम्मणे नव, अधिपतिया नव ... पे०... विपाके एकं ... पे०... अविगते नव ।

अनुलोमं ।

२. पच्चयपच्चनीयं

(१) विभङ्गो

नहेतुपच्चयो

१३. नोआसवं धम्मं पच्चया नोआसवो धम्मो उप्पज्जति नहेतुपच्चया - अहेतुकं नोआसवं एकं खन्धं पच्चया तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... अहेतुकपटिसन्धिकखणे
10 ... पे०... (याव असञ्जसत्ता), चक्खायतनं पच्चया चक्खुविज्जाणं ... पे०... कायायतनं पच्चया कायविज्जाणं, वत्थुं पच्चया अहेतुका नोआसवा खन्धा । (१)

- नोआसवं धम्मं पच्चया आसवो धम्मो उप्पज्जति नहेतुपच्चया - विचिकिच्छासहगते उद्धच्चसहगते खन्धे च वत्थुं च पच्चया
15 विचिकिच्छासहगतो उद्धच्चसहगतो मोहो । (२)

(२) सङ्खया

B. 139

१४. नहेतुया द्वे, नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव ... पे०... नकम्मे तीणि ... पे०... नविप्पयुत्ते नव, नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि (एवं सब्बे^१ गणना गणेतब्बा^२) ।

§ ४. निस्सयवारो

(निस्सयवारो पच्चयवारसदिसो) ।

§ ५-६. संसद्गुवारो - सम्पयुत्तवारो

१-४. पच्चयानुलोमादि

१५. आसवं धम्मं संसद्गु आसवो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - कामासवं संसद्गु दिट्ठासवो अविज्जासवो (चक्कं, सङ्खित्तं) ।

हेतुया नव, आरम्मणे नव (सब्बत्थ नव), विपाके एकं ... पे०... अविगते नव ।

5

नहेतुया द्वे, नअधिपतिया नव, नपुरेजाते नव, नपच्छाजाते नव, नआसेवने नव, नकम्मे तीणि, नविपाके नव, नज्ञाने एकं, नमग्गे एकं, नविप्पयुत्ते नव ।

(गणना पि सम्पयुत्तवारो पि संसद्गुवारसदिसो) ।

§ ७. पञ्चावारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

१६. आसवो धम्मो आसवस्स धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो - 10
कामासवो दिट्ठासवस्स अविज्जासवस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो; भवासवो अविज्जासवस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो (चक्कं) । (१)

आसवो धम्मो नोआसवस्स धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो -
आसवा हेतू सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं हेतुपच्चयेन पच्चयो । (२)

15

आसवो धम्मो आसवस्स च नोआसवस्स च धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो - कामासवो दिट्ठासवस्स अविज्जासवस्स सम्पयुत्तकानं च खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं हेतुपच्चयेन पच्चयो । (३)

B. 160

१७. नोआसवो धम्मो नोआसवस्स धम्मस्स हेतुपच्चयेन 20

पच्चयो - नोआसवा हेतू सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुट्ठानानं च रूपानं हेतुपच्चयेन पच्चयो; पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (१)

नोआसवो धम्मो आसवस्स धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो - नोआसवा हेतू सम्पयुत्तकानं आसवानं हेतुपच्चयेन पच्चयो । (२)

5 नोआसवो धम्मो आसवस्स च नोआसवस्स च धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो - नोआसवा हेतू सम्पयुत्तकानं खन्धानं आसवानं चित्तसमुट्ठानानं च रूपानं हेतुपच्चयेन पच्चयो । (३)

आसवो च नोआसवो च धम्मा नोआसवस्स धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो - आसवा च नोआसवा च हेतू सम्पयुत्तकानं
10 खन्धानं चित्तसमुट्ठानानं च रूपानं हेतुपच्चयेन पच्चयो । (१)

आरम्मणपच्चयो

१८. आसवो धम्मो आसवस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - आसवे आरब्भ आसवा उप्पज्जन्ति । (१)

आसवो धम्मो नोआसवस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - आसवे आरब्भ नोआसवा खन्धा उप्पज्जन्ति । (२)

15 आसवो धम्मो आसवस्स च नोआसवस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - आसवे आरब्भ आसवा च सम्पयुत्तका च खन्धा उप्पज्जन्ति । (३)

१९. नोआसवो धम्मो नोआसवस्स धम्मस्स आरम्मण-
पच्चयेन पच्चयो - दानं ... पे०... सीलं ... पे०... उपोसथकम्मं
20 ... पे०... पुब्बे ... पे०... ज्ञाना ... पे०... अरिया मग्गा वुट्ठित्वा
मग्गं पच्चवेक्खन्ति, फलं पच्चवेक्खन्ति, निब्बानं पच्चवेक्खन्ति;
निब्बानं गोत्रभुस्स, वोदानस्स, मग्गस्स, फलस्स, आवज्जनाय
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो; अरिया नोआसवे पहीने किलेसे ... पे०...
विक्खम्भिते किलेसे ... पे०... पुब्बे समुदाचिण्णे किलेसे जानन्ति,
25 चक्खुं ... पे०... वत्थुं नोआसवे खन्धे अनिच्चतो ... पे०... दोमनस्सं
उप्पज्जति, दिब्बेन चक्खुना रूपं पस्सति, दिब्बाय सोतधातुया
सट्ठं सुणाति, चेतोपरियञ्जाणेन नोआसवचित्तसमङ्गिस्स चित्तं
जानाति, आकासानञ्चायतनं विञ्जाणञ्चायतनस्स ... पे०...

आकिञ्चञ्जायतनं नेवसञ्जानासञ्जायतनस्स ... पे०... रूपायतनं
चक्खुविञ्जाणस्स ... पे०... फोटुब्बायतनं कायविञ्जाणस्स ... पे०...
नोआसवा खन्धा इद्विविधञ्जाणस्स, चेतोपरियञ्जाणस्स, पुब्बेनिवासा-
नुस्सतिञ्जाणस्स, यथाकम्मूपगञ्जाणस्स^१, अनागतंसञ्जाणस्स, आवज्जनाय
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो । (१)

5

नोआसवो धम्मो आसवस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन
पच्चयो - दानं दत्वा ... पे०... तं अस्सादेति अभिनन्दति, तं आरब्भ
आसवा उप्पज्जन्ति, सीलं ... पे०... उपोसथकम्मं ... पे०... पुब्बे
... पे०... ज्ञाना ... पे०... चक्खुं ... पे०... वत्थुं नोआसवे खन्धे
अस्सादेति अभिनन्दति, तं आरब्भ आसवा उप्पज्जन्ति । (२)

10

नोआसवो धम्मो आसवस्स च नोआसवस्स च धम्मस्स
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - दानं दत्वा^२ ... पे०... (दुतियगमनं)
नोआसवे खन्धे अस्सादेति अभिनन्दति, तं आरब्भ आसवा च
सम्पयुत्तका च खन्धा उप्पज्जन्ति । (३)

२०. आसवो च नोआसवो च धम्मा आसवस्स धम्मस्स
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - आसवे च सम्पयुत्तके च खन्धे आरब्भ
आसवा उप्पज्जन्ति । (१)

15

आसवो च नोआसवो च धम्मा नोआसवस्स धम्मस्स
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - आसवे च सम्पयुत्तके च खन्धे आरब्भ
नोआसवा खन्धा उप्पज्जन्ति । (२)

20

आसवो च नोआसवो च धम्मा आसवस्स च नोआसवस्स
च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - आसवे च सम्पयुत्तके च
खन्धे आरब्भ आसवा च सम्पयुत्तका च खन्धा उप्पज्जन्ति । (३)

अधिपतिपच्चयो

२१. आसवो धम्मो आसवस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन
पच्चयो । आरम्मणाधिपति - आसवे गहं कत्वा आसवा उप्पज्जन्ति
(तीणि आरम्मणसदिसा, गहकारम्मणा कातब्बा) ।

B. 162

25

नोआसवो धम्मो नोआसवस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन

१. यथाकम्मूपगञ्जाणस्स - स्या० । २. देति - सी० ।

पच्चयो - आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्मणाधिपति -
 दानं ... पे०... सीलं ... पे०... उपोसथकम्मं ... पे०... पुब्बे ... पे०...
 ज्ञाना ... पे०... अरिया मग्गा ... पे०... फलं ... पे०... निब्बानं गरं
 ... पे०... निब्बानं गोत्रभुस्स, वोदानस्स, मग्गस्स, फलस्स अधिपति-
 5 पच्चयेन पच्चयो; चक्खुं ... पे०... वत्थुं नोआसवे खन्धे गरं कत्वा
 अस्सादेति अभिनन्दति, तं गरं कत्वा रागो उप्पज्जति, दिट्ठि
 उप्पज्जति । सहजाताधिपति - नोआसवा अधिपति सम्पयुत्तकानं
 खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (१)

नोआसवो धम्मो आसवस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन
 10 पच्चयो - आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्मणाधिपति -
 दानं ... पे०... नोआसवे खन्धे गरं कत्वा अस्सादेति अभिनन्दति, तं
 गरं कत्वा आसवा उप्पज्जन्ति । सहजाताधिपति - नोआसवा अधिपति
 सम्पयुत्तकानं आसवानं अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (२)

नोआसवो धम्मो आसवस्स च नोआसवस्स च धम्मस्स
 15 अधिपतिपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति ।
 आरम्मणाधिपति - दानं ... पे०... नोआसवे खन्धे गरं कत्वा अस्सादेति
 अभिनन्दति, तं गरं कत्वा रागो उप्पज्जति, दिट्ठि उप्पज्जति ।
 सहजाताधिपति - नोआसवा अधिपति सम्पयुत्तकानं खन्धानं आसवानं
 चित्तसमुद्धानानं च रूपानं अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (३)

20 आसवो च नोआसवो च धम्मा आसवस्स धम्मस्स अधिपति-
 पच्चयेन पच्चयो । आरम्मणाधिपति - आसवे च सम्पयुत्तके च
 खन्धे गरं कत्वा अस्सादेति ... पे०... आसवा उप्पज्जन्ति (तीणि,
 गरुकारम्मणा) ।

अनन्तरपच्चयो

B. 163

२२. आसवो धम्मो आसवस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन
 25 पच्चयो - पुरिमा पुरिमा आसवा पच्छिमानं पच्छिमानं आसवानं
 अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (१)

आसवो धम्मो नोआसवस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो
 - पुरिमा पुरिमा आसवा पच्छिमानं पच्छिमानं नोआसवानं खन्धानं

अनन्तरपच्चयेन पच्चयो; आसवा वुट्ठानस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (२)

आसवो धम्मो आसवस्स च नोआसवस्स च धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो — पुरिमा पुरिमा आसवा पच्छिमानं पच्छिमानं आसवानं सम्पयुत्तकानं च खन्धानं अनन्तरपच्चयेन 5 पच्चयो । (३)

२३. नोआसवो धम्मो नोआसवस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो — पुरिमा पुरिमा नोआसवा खन्धा पच्छिमानं पच्छिमानं नोआसवानं खन्धानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो; अनुलोमं गोत्रभुस्स ... पे०... फलसमापत्तिया अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (१) 10

नोआसवो धम्मो आसवस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो — पुरिमा पुरिमा नोआसवा खन्धा पच्छिमानं पच्छिमानं आसवानं^१ अनन्तरपच्चयेन पच्चयो; आवज्जना^२ आसवानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो^३ । (२)

नोआसवो धम्मो आसवस्स च नोआसवस्स च धम्मस्स 15 अनन्तरपच्चयेन पच्चयो — पुरिमा पुरिमा नोआसवा खन्धा पच्छिमानं पच्छिमानं आसवानं सम्पयुत्तकानं च खन्धानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (३)

२४. आसवो च नोआसवो च धम्मा आसवस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो ... तीणि । 20

समनन्तरपच्चयादि

२५. आसवो धम्मो आसवस्स धम्मस्स समनन्तरपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो ... नव, अञ्जमञ्जपच्चयेन पच्चयो ... नव, निस्सयपच्चयेन पच्चयो ... नव (वत्थु च दस्सेतब्बं) ।

उपनिस्सयपच्चयो

२६. आसवो धम्मो आसवस्स धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो — आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पकतूपनिस्सयो 25

... पे०... । पक्तूपनिस्सयो - आसवा आसवानं उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो (तीणि) ।

२७. नोआसवो धम्मो नोआसवस्स धम्मस्स उपनिस्सय-
पच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पक्तूप-
5 निस्सयो ... पे०... । पक्तूपनिस्सयो - सद्धं उपनिस्साय दानं देति
... पे०... समापत्ति उप्पादेति, मानं जप्पेति, दिट्ठि गण्हाति,
सीलं ... पे०... सेनासनं उपनिस्साय दानं देति ... पे०... सद्धं
भिन्दति, सद्धा ... पे०... सेनासनं सद्धाय ... पे०... फलसमापत्तिया
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

10 नोआसवो धम्मो आसवस्स धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन
पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पक्तूपनिस्सयो
... पे०... । पक्तूपनिस्सयो - सद्धं उपनिस्साय मानं जप्पेति, दिट्ठि
गण्हाति, सीलं ... पे०... सद्धं भिन्दति, सद्धा ... पे०... सेनासनं
रागस्स ... पे०... पत्थनाय उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (२)

15 नोआसवो धम्मो आसवस्स च नोआसवस्स च धम्मस्स
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो,
पक्तूपनिस्सयो ... पे०... । पक्तूपनिस्सयो - सद्धं उपनिस्साय मानं
जप्पेति, दिट्ठि गण्हाति, सीलं ... पे०... सेनासनं उपनिस्साय
... पे०... पाणं हनति ... पे०... सद्धं भिन्दति, सद्धा ... पे०...
20 सेनासनं रागस्स ... पे०... पत्थनाय उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३)

आसवो च नोआसवो च धम्मा आसवस्स धम्मस्स उपनिस्सय-
पच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पक्तूप-
निस्सयो ... पे०... । पक्तूपनिस्सयो ... तीणि ।

पुरेजातपच्चयो

२८. नोआसवो धम्मो नोआसवस्स धम्मस्स पुरेजातपच्चयेन
B, 165 25 पच्चयो - आरम्मणपुरेजातं, वत्थुपुरेजातं । आरम्मणपुरेजातं - चक्खुं
... पे०... वत्थुं (एवं वित्थारेतब्बं), फोढुब्बायतनं कायविज्जाणस्स
पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । वत्थुपुरेजातं - चक्खायतनं चक्खुविज्जाणस्स
... पे०... कायायतनं कायविज्जाणस्स, वत्थु नोआसवानं खन्धानं
पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (१)

नोआसवो धम्मो आसवस्स धम्मस्स पुरेजातपच्चयेन पच्चयो—
आरम्मणपुरेजातं, वत्थुपुरेजातं । आरम्मणपुरेजातं — चक्खुं ... पे०...
वत्थुं अस्सादेति अभिनन्दति, तं आरब्भ आसवा उप्पज्जन्ति ।
वत्थुपुरेजातं — वत्थु आसवानं पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (२)

नोआसवो धम्मो आसवस्स च नोआसवस्स च धम्मस्स 5
पुरेजातपच्चयेन पच्चयो — आरम्मणपुरेजातं, वत्थुपुरेजातं । आरम्मण-
पुरेजातं — चक्खुं ... पे०... वत्थुं अस्सादेति अभिनन्दति, तं आरब्भ
आसवा च सम्पयुत्तका च खन्धा उप्पज्जन्ति । वत्थुपुरेजातं — वत्थु
आसवानं च आसवसम्पयुत्तकानं च खन्धानं पुरेजातपच्चयेन
पच्चयो । (३)

10

पच्छाजातपच्चयो

२९. आसवो धम्मो नोआसवस्स धम्मस्स पच्छाजातपच्चयेन
पच्चयो — पच्छाजाता आसवा पुरेजातस्स इमस्स कायस्स पच्छाजात-
पच्चयेन पच्चयो । (१)

नोआसवो धम्मो नोआसवस्स धम्मस्स पच्छाजातपच्चयेन
पच्चयो — पच्छाजाता नोआसवा खन्धा पुरेजातस्स इमस्स कायस्स 15
पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (१)

आसवो च नोआसवो च धम्मा नोआसवस्स धम्मस्स
पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो — पच्छाजाता आसवा च सम्पयुत्तका च
खन्धा पुरेजातस्स इमस्स कायस्स पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (१)

आसेवनपच्चयो

३०. आसवो धम्मो आसवस्स धम्मस्स आसेवनपच्चयेन 20
पच्चयो ... नव ।

कम्मपच्चयो

३१. नोआसवो धम्मो नोआसवस्स धम्मस्स कम्मपच्चयेन
पच्चयो — सहजाता, नानाखणिका । सहजाता — नोआसवा चेतना
सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं कम्मपच्चयेन
पच्चयो; पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । नानाखणिका — नोआसवा 25

B. 166

चेतना विपाकानं खन्धानं कटत्ता च रूपानं कम्मपच्चयेन पच्चयो । (१)

नोआसवो धम्मो आसवस्स धम्मस्स कम्मपच्चयेन पच्चयो -
नोआसवा चेतना सम्पयुत्तकानं आसवानं कम्मपच्चयेन पच्चयो । (२)

- 5 नोआसवो धम्मो आसवस्स च नोआसवस्स च धम्मस्स
कम्मपच्चयेन पच्चयो - नोआसवा चेतना सम्पयुत्तकानं खन्धानं
आसवानं^१ चित्तसमुद्धानानं च रूपानं कम्मपच्चयेन पच्चयो । (३)

विपाकाहारपच्चया

३२. नोआसवो धम्मो नोआसवस्स धम्मस्स विपाकपच्चयेन
पच्चयो ... एकं, आहारपच्चयेन पच्चयो - नोआसवा आहारा
10 सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं आहारपच्चयेन
पच्चयो; पटिसन्धिक्खणे ... पे०... कबलीकारो आहारो इमस्स
कायस्स आहारपच्चयेन पच्चयो । (१)

- नोआसवो धम्मो आसवस्स धम्मस्स आहारपच्चयेन पच्चयो
- नोआसवा आहारा सम्पयुत्तकानं आसवानं आहारपच्चयेन
15 पच्चयो । (२)

नोआसवो धम्मो आसवस्स च नोआसवस्स च धम्मस्स
आहारपच्चयेन पच्चयो - नोआसवा आहारा सम्पयुत्तकानं खन्धानं
आसवानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं आहारपच्चयेन पच्चयो । (३)

इन्द्रियपच्चयादि

३३. नोआसवो धम्मो नोआसवस्स धम्मस्स इन्द्रियपच्चयेन
20 पच्चयो - नोआसवा इन्द्रिया सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं
च रूपानं इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो; पटिसन्धिक्खणे ... पे०...
चक्खुन्द्रियं चक्खुविञ्जाणस्स ... पे०... कायिन्द्रियं कायविञ्जाणस्स
... पे०... रूपजीवितिन्द्रियं कटत्तारूपानं इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो ...
तीणि, ज्ञानपच्चयेन पच्चयो ... तीणि, मग्गपच्चयेन पच्चयो ...
25 नव, सम्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो ... नव ।

विप्पयुत्तपच्चयो

३४. आसवो धम्मो नोआसवस्स धम्मस्स विप्पयुत्तपच्चयेन

१. आसवानं च - स्या०, एवमुपरि पि ।

पच्चयो - सहजातं, पच्छाजातं । सहजाता - आसवा चित्तसमुद्धानां रूपानं विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता - आसवा पुरेजातस्स इमस्स कायस्स विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । (१)

३५. नोआसवो धम्मो नोआसवस्स धम्मस्स विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पुरेजातं, पच्छाजातं । सहजाता - नोआसवा 5
खन्धा चित्तसमुद्धानां रूपानं विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो; पटि-
सन्धिक्खणे ... पे०... खन्धा वत्थुस्स विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो,
वत्थु खन्धानं विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । पुरेजातं - चक्खायतनं
चक्खुविज्जाणस्स ... पे०... कायायतनं कायविज्जाणस्स ... पे०...
वत्थु नोआसवानं खन्धानं विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता - 10
नोआसवा खन्धा पुरेजातस्स इमस्स कायस्स विप्पयुत्तपच्चयेन
पच्चयो । (१)

नोआसवो धम्मो आसवस्स धम्मस्स विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । पुरेजातं - वत्थु आसवानं विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । (२)

नोआसवो धम्मो आसवस्स च नोआसवस्स च धम्मस्स 15
विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । पुरेजातं - वत्थु आसवानं सम्पयुत्तकानं
च खन्धानं विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । (३)

३६. आसवो च नोआसवो च धम्मा नोआसवस्स धम्मस्स
विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पच्छाजातं । सहजाता - आसवा
च सम्पयुत्तका च खन्धा चित्तसमुद्धानां रूपानं विप्पयुत्तपच्चयेन 20
पच्चयो । पच्छाजाता - आसवा च सम्पयुत्तका च खन्धा पुरेजातस्स
इमस्स कायस्स विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । (१)

अत्थिपच्चयो

३७. आसवो धम्मो आसवस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो - कामासवो दिट्ठासवस्स अविज्जासवस्स अत्थिपच्चयेन 25
पच्चयो (चक्कं) । (१)

आसवो धम्मो नोआसवस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो -
सहजातं, पच्छाजातं । सहजाता - आसवा सम्पयुत्तकानं खन्धानं
चित्तसमुद्धानां च रूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता -
आसवा पुरेजातस्स इमस्स कायस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (२)

आसवो धम्मो आसवस्स च नोआसवस्स च धम्मस्स
अत्थिपच्चयेन पच्चयो - कामासवो दिट्ठासवस्स अविज्जासवस्स
सम्पयुत्तकानं^१ खन्धानं चित्तसमुट्ठानानं च रूपानं अत्थिपच्चयेन
पच्चयो (चक्कं^२) । (३)

- 5 ३८. नोआसवो धम्मो नोआसवस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन
पच्चयो - सहजातं, पुरेजातं, पच्छाजातं, आहारं, इन्द्रियं । सहजातो -
नोआसवो एको खन्धो तिण्णन्नं खन्धानं ... पे०... (याव असञ्ज-
सत्ता) । पुरेजातं - चक्खुं ... पे०... वत्थुं अनिच्चतो ... पे०...
दोमनस्सं उप्पज्जति, दिब्बेन चक्खुना रूपं पस्सति, दिब्बाय
10 सोतधातुया सद्दं सुणाति, रूपायतनं चक्खुविज्जाणस्स ... पे०...
फोट्टव्वायतनं कायविज्जाणस्स ... पे०... चक्खायतनं चक्खु-
विज्जाणस्स ... पे०... कायायतनं कायविज्जाणस्स ... पे०... वत्थु नो-
आसवानं खन्धानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता - नोआसवा
खन्धा पुरेजातस्स इमस्स कायस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो; कबलीकारो
15 आहारो इमस्स कायस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो; रूपजीवितिन्द्रियं
कटत्तारूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (१)

- नोआसवो धम्मो आसवस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो -
सहजातं, पुरेजातं । सहजाता - नोआसवा खन्धा आसवानं अत्थि-
पच्चयेन पच्चयो । पुरेजातं - चक्खुं ... पे०... वत्थुं अस्सादेति
20 अभिनन्दति, तं आरब्भ आसवा उप्पज्जन्ति, वत्थु आसवानं अत्थि-
पच्चयेन पच्चयो । (२)

B. 169

- नोआसवो धम्मो आसवस्स च नोआसवस्स च धम्मस्स
अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पुरेजातं । सहजातो - नोआसवो
एको खन्धो तिण्णन्नं खन्धानं आसवानं चित्तसमुट्ठानानं च रूपानं
25 अत्थिपच्चयेन पच्चयो ... पे०... द्वे खन्धा ... पे०... (चक्कं) । (३)

३९. आसवो च नोआसवो च धम्मा आसवस्स धम्मस्स
अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पुरेजातं । सहजातो - कामासवो
च सम्पयुत्तका^३ च खन्धा दिट्ठासवस्स अविज्जासवस्स अत्थिपच्चयेन

१. सम्पयुत्तकानं च - सी०, स्या० । २. सी०, स्या० पोत्यकेमु नत्थि । ३. नोआसवा
सम्पयुत्तका - स्या० ।

पच्चयो (चक्कं), कामासवो च वत्थु च दिट्ठासवस्स अविज्जा-
सवस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो (चक्कं^१) । (१)

आसवो च नोआसवो च धम्मा नोआसवस्स धम्मस्स
अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पुरेजातं, पच्छाजातं, आहारं,
इन्द्रियं । सहजातो - नोआसवो एको खन्धो च आसवा च तिण्णन्नं 5
खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो । सहजाता -
आसवा महाभूता च चित्तसमुद्धानानं रूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो;
आसवा च वत्थु च नोआसवानं खन्धानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो ।
पच्छाजाता - आसवा च कवलीकारो आहारो च इमस्स कायस्स
अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता - आसवा च रूपजीवितिन्द्रियं 10
च कटत्तारूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (२)

आसवो च नोआसवो च धम्मा आसवस्स च नोआसवस्स
च धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पुरेजातं । सहजातो -
नोआसवो एको खन्धो च कामासवो च तिण्णन्नं खन्धानं दिट्ठासवस्स
अविज्जासवस्स चित्तसमुद्धानानं च रूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो 15
... पे०... द्वे खन्धा^२ च ... पे०... (चक्कं) । सहजातो - कामासवो
च वत्थु च दिट्ठासवस्स अविज्जासवस्स सम्पयुत्तकानं च खन्धानं
अत्थिपच्चयेन पच्चयो (चक्कं) । (३)

(२) सङ्ख्या

सुखं

४०. हेतुया सत्त, आरम्मणे नव, अधिपतिया नव, अनन्तरे
नव, समनन्तरे नव, सहजाते नव, अञ्जमञ्जे नव, निस्सये नव, 20
उपनिस्सये नव, पुरेजाते तीणि, पच्छाजाते तीणि, आसेवने नव,
कम्मे तीणि, विपाके एकं, आहारे तीणि ... पे०... मग्गे नव, सम्पयुत्ते
नव, विप्पयुत्ते पञ्च, अत्थिया नव, नत्थिया^३ नव^३, विगते नव,
अविगते नव ।

B. 170

अनुलोमं ।

२. सी०, स्या० पोत्थकेसु नत्थि । २. खन्धे - स्या० । ३-३. स्या० पोत्थके
नत्थि ।

पच्चनीयुद्धारो

४१. आसवो धम्मो आसवस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

आसवो धम्मो नोआसवस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो,
5 पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (२)

आसवो धम्मो आसवस्स च नोआसवस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सय-
पच्चयेन पच्चयो । (३)

४२. नोआसवो धम्मो नोआसवस्स धम्मस्स आरम्मण-
10 पच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, पुरेजातपच्चयेन पच्चयो, पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो, कम्मपच्चयेन पच्चयो, आहारपच्चयेन पच्चयो, इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो । (१)

नोआसवो धम्मो आसवस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन
15 पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (२)

नोआसवो धम्मो आसवस्स च नोआसवस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सय-
पच्चयेन पच्चयो, पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (३)

४३. आसवो च नोआसवो च धम्मा आसवस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सय-
पच्चयेन पच्चयो' । (१)

B. 171

आसवो च नोआसवो च धम्मा नोआसवस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सय-
25 पच्चयेन पच्चयो, पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (२)

आसवो च नोआसवो च धम्मा आसवस्स च नोआसवस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३)

२. पच्चयपच्चनीयं

सङ्ख्या

४४. नहेतुया नव, नआरम्मणे नव, नअधिपतिया नव
(सब्बत्थ नव), नोअविगते नव ।

पच्चनीयं ।

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

नहेतुदुकं

४५. हेतुपच्चया नआरम्मणे सत्त, नअधिपतिया सत्त,
नअनन्तरे सत्त, नसमनन्तरे सत्त, नअञ्जमञ्जे तीणि, नउपनिस्सये
सत्त (सब्बत्थ सत्त), नमग्गे सत्त, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते ५
सत्त, नोनत्थिया सत्त, नोविगते सत्त ।

अनुलोमपच्चनीयं ।

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

नहेतुदुकं

४६. नहेतुपच्चया आरम्मणे नव, अधिपतिया नव (अनु-
लोमपदा परिपुण्णा), अविगते नव ।

पच्चनीयानुलोमं ।

आसवदुकं निद्वितं ।

१५. सासवदुकं

§ १. पटिच्चवारो

हेतुपच्चयो

४७. सासवं धम्मं पटिच्च सासवो धम्मो उप्पज्जति
हेतुपच्चया — सासवं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च 10
रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... पटिसन्धिक्खणे ... पे०... खन्धे
पटिच्च वत्थु, वत्थुं पटिच्च खन्धा, एकं महाभूतं ... पे०... महाभूते
पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं कटत्तारूपं उपादारूपं । (१)

B. 172

अनासवं धम्मं पटिच्च अनासवो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया —
अनासवं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे 15
... पे०... । (१)

अनासवं धम्मं पटिच्च सासवो धम्मो उप्पज्जति हेतु-
पच्चया - अनासवे खन्धे पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं । (२)

अनासवं धम्मं पटिच्च सासवो च अनासवो च धम्मा
उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - अनासवं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा
5 चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... । (३)

सासवं च अनासवं च धम्मं पटिच्च सासवो धम्मो
उप्पज्जति हेतुपच्चया - अनासवे खन्धे च महाभूते च पटिच्च
चित्तसमुद्धानं रूपं । (१)

(यथा चूळन्तरदुके लोकियदुकं एवं कातब्बं निघ्नानाकरणं) ।
सासवदुकं निद्रितं ।

— ० —

१६. आसवसम्पयुत्तदुकं

§ १. पटिच्चवारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

10 ४८. आसवसम्पयुत्तं धम्मं पटिच्च आसवसम्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति हेतुपच्चया - आसवसम्पयुत्तं एकं खन्धं पटिच्च तयो
खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... । (१)

B. 173

आसवसम्पयुत्तं धम्मं पटिच्च आसवविप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति
हेतुपच्चया - आसवसम्पयुत्ते खन्धे पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं,
15 दोमनस्ससहगते विचिकिच्छासहगते उद्वच्चसहगते खन्धे पटिच्च
मोहो चित्तसमुद्धानं च रूपं । (२)

आसवसम्पयुत्तं धम्मं पटिच्च आसवसम्पयुत्तो च आसव-
विप्पयुत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - आसवसम्पयुत्तं
एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे
20 खन्धे ... पे०... दोमनस्ससहगतं विचिकिच्छासहगतं उद्वच्चसहगतं
एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा मोहो चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०...
द्वे खन्धे ... पे०... । (३)

४६. आसवविप्पयुत्तं धम्मं पटिच्च आसवविप्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति हेतुपच्चया — आसवविप्पयुत्तं एकं खन्धं पटिच्च तयो
खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... दोमनस्स-
सहगतं विचिकिच्छासहगतं उद्धच्चसहगतं मोहं पटिच्च चित्तसमुद्धानं
रूपं; पटिसन्धिक्खणे ... पे०... खन्धे पटिच्च वत्थु, वत्थुं पटिच्च 5
खन्धा, एकं महाभूतं पटिच्च तयो महाभूता, तयो महाभूते पटिच्च
एकं महाभूतं, द्वे महाभूते पटिच्च द्वे महाभूता, महाभूते पटिच्च
चित्तसमुद्धानं रूपं कटत्तारूपं उपादारूपं । (१)

आसवविप्पयुत्तं धम्मं पटिच्च आसवसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति
हेतुपच्चया — दोमनस्ससहगतं विचिकिच्छासहगतं उद्धच्चसहगतं मोहं 10
पटिच्च सम्पयुत्तका खन्धा । (२)

आसवविप्पयुत्तं धम्मं पटिच्च आसवसम्पयुत्तो च आसव-
विप्पयुत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया — दोमनस्ससहगतं
विचिकिच्छासहगतं उद्धच्चसहगतं मोहं पटिच्च सम्पयुत्तका खन्धा
चित्तसमुद्धानं च रूपं । (३) 15

५०. आसवसम्पयुत्तं च आसवविप्पयुत्तं च धम्मं पटिच्च
आसवसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया — दोमनस्ससहगतं
विचिकिच्छासहगतं उद्धच्चसहगतं एकं खन्धं च मोहं च पटिच्च तयो
खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... । (१)

आसवसम्पयुत्तं च आसवविप्पयुत्तं च धम्मं पटिच्च आसव- 20
विप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया — आसवसम्पयुत्ते खन्धे च
महाभूते च पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं, दोमनस्ससहगते विचिकिच्छा-
सहगते उद्धच्चसहगते खन्धे च मोहं च पटिच्च चित्तसमुद्धानं
रूपं । (२)

आसवसम्पयुत्तं च आसवविप्पयुत्तं च धम्मं पटिच्च आसव- 25 B. 174
सम्पयुत्तो च आसवविप्पयुत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया —
दोमनस्ससहगतं विचिकिच्छासहगतं उद्धच्चसहगतं एकं खन्धं च मोहं
च पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं, द्वे खन्धे ... पे०... । (३)

आरम्भणपच्चयो

५१. आसवसम्पयुत्तं धम्मं पटिच्च आसवसम्पयुत्तो धम्मो

उप्पज्जति आरम्मणपच्चया - आसवसम्पयुत्तं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... । (१)

आसवसम्पयुत्तं धम्मं पटिच्च आसवविप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति आरम्मणपच्चया - दोमनस्ससहगते विचिकिच्छासहगते उद्वच्च-
5 सहगते खन्धे पटिच्च मोहो । (२)

आसवसम्पयुत्तं धम्मं पटिच्च आसवसम्पयुत्तो च आसव-
विप्पयुत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति आरम्मणपच्चया - दोमनस्ससहगतं
विचिकिच्छासहगतं उद्वच्चसहगतं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा
मोहो च ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... । (३)

10 ५२. आसवविप्पयुत्तं धम्मं पटिच्च आसवविप्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति आरम्मणपच्चया - आसवविप्पयुत्तं एकं खन्धं पटिच्च
तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... पटिसन्धिवक्खणे ... पे०...
वत्थुं पटिच्च खन्धा । (१)

15 आसवविप्पयुत्तं धम्मं पटिच्च आसवसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति
आरम्मणपच्चया - दोमनस्ससहगतं विचिकिच्छासहगतं उद्वच्चसहगतं
मोहं पटिच्च सम्पयुत्तका खन्धा । (२)

आसवसम्पयुत्तं च आसवविप्पयुत्तं च धम्मं पटिच्च आसव-
सम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति आरम्मणपच्चया - दोमनस्ससहगतं
विचिकिच्छासहगतं उद्वच्चसहगतं एकं खन्धं च मोहं च पटिच्च
20 तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... । (१)

अधिपतिपच्चयो

५३. आसवसम्पयुत्तं धम्मं पटिच्च आसवसम्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति अधिपतिपच्चया ... तीणि ।

आसवविप्पयुत्तं धम्मं पटिच्च आसवविप्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति अधिपतिपच्चया - आसवविप्पयुत्तं एकं खन्धं पटिच्च तयो
25 खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... दोमनस्स-
सहगतं मोहं पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं, एकं महाभूतं ... पे०... महाभूते
पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं उपादारूपं । (१)

आसवविप्पयुत्तं धम्मं पटिच्च आसवसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति
अधिपतिपच्चया - दोमनस्ससहगतं मोहं पटिच्च सम्पयुत्तका खन्धा । (२)

आसवविप्पयुत्तं धम्मं पटिच्च आसवसम्पयुत्तो च आसव-
विप्पयुत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति अधिपतिपच्चया - दोमनस्ससहगतं
मोहं पटिच्च सम्पयुत्तका खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं । (३)

५४. आसवसम्पयुत्तं च आसवविप्पयुत्तं च धम्मं पटिच्च
आसवसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति अधिपतिपच्चया - दोमनस्ससहगतं 5
एकं खन्धं च मोहं च पटिच्च तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे
... पे०... । (१)

आसवसम्पयुत्तं च आसवविप्पयुत्तं च धम्मं पटिच्च आसव-
विप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति अधिपतिपच्चया - आसवसम्पयुत्ते खन्धे
च महाभूते च पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं, दोमनस्ससहगते खन्धे 10
च मोहं च पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं । (२)

आसवसम्पयुत्तं च आसवविप्पयुत्तं च धम्मं पटिच्च आसव-
सम्पयुत्तो च आसवविप्पयुत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति अधिपतिपच्चया
- दोमनस्ससहगतं एकं खन्धं च मोहं च पटिच्च तयो खन्धा
चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... । (३) 15

(एवं सब्बे पच्चया वित्थारेतव्वा । सङ्खित्तं) ।

(२) सङ्खप्पा

सुद्धं

५५. हेतुया नव, आरम्मणे छ, अधिपतिया नव, अनन्तरे
छ, समनन्तरे छ, सहजाते नव, अञ्जमञ्जे छ, निस्सये नव,
उपनिस्सये छ, पुरेजाते छ, आसेवने छ, कम्मे नव, विपाके एकं, B. 176
आहारे नव, इन्द्रिये नव, ज्ञाने नव, मग्गे नव, सम्पयुत्ते छ, 20
विप्पयुत्ते नव, अत्थिया नव, नत्थिया छ, विगते छ, अविगते नव ।
अनुलोमं ।

२. पच्चयपच्चनीयं

(१) विभङ्गो

नहेतुपच्चयो

५६. आसवसम्पयुत्तं धम्मं पटिच्च आसवविप्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति नहेतुपच्चया - विचिकिच्छासहगते उद्वच्चसहगते खन्धे
पटिच्च विचिकिच्छासहगतो उद्वच्चसहगतो मोहो । (१)

आसवविप्पयुत्तं धम्मं पटिच्च आसवविप्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति नहेतुपच्चया - अहेतुकं आसवविप्पयुत्तं एकं खन्धं पटिच्च
तयो खन्धा चित्तसमुट्ठानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०...
अहेतुकपटिसन्धिवक्खणे ... पे०... (याव आसञ्जसत्ता) । (१)

नआरम्मणपच्चयो

५७. आसवसम्पयुत्तं धम्मं पटिच्च आसवविप्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति नआरम्मणपच्चया - आसवसम्पयुत्ते खन्धे पटिच्च चित्त-
समुट्ठानं रूपं । (१)

आसवविप्पयुत्तं धम्मं पटिच्च आसवविप्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति नआरम्मणपच्चया - आसवविप्पयुत्ते खन्धे पटिच्च चित्त-
समुट्ठानं रूपं, दोमनस्ससहगतं विचिकिच्छासहगतं उद्वच्चसहगतं
मोहं पटिच्च चित्तसमुट्ठानं रूपं; पटिसन्धिवक्खणे ... पे०... खन्धे
पटिच्च वत्थु, एकं महाभूतं ... पे०... (याव असञ्जसत्ता) । (१)

आसवसम्पयुत्तं च आसवविप्पयुत्तं च धम्मं पटिच्च आसव-
विप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति नआरम्मणपच्चया - आसवसम्पयुत्ते
खन्धे च महाभूते च पटिच्च चित्तसमुट्ठानं रूपं, दोमनस्ससहगते
विचिकिच्छासहगते उद्वच्चसहगते खन्धे च मोहं च पटिच्च चित्त-
समुट्ठानं रूपं । (१)

नअधिपतिपच्चयो

B. 177

५८. आसवसम्पयुत्तं धम्मं पटिच्च आसवसम्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति नअधिपतिपच्चया (सङ्घित्तं) ।

नपुरेजातपच्चयादि

५९. आसवसम्पयुत्तं धम्मं पटिच्च आसवसम्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति नपुरेजातपच्चया - अरूपे आसवसम्पयुत्तं एकं खन्धं
पटिच्च तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... । (१)

आसवसम्पयुत्तं धम्मं पटिच्च आसवविप्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति नपुरेजातपच्चया - अरूपे विचिकिच्छासहगते उद्वच्च-
सहगते खन्धे पटिच्च विचिकिच्छासहगतो उद्वच्चसहगतो मोहो,
आसवसम्पयुत्ते खन्धे पटिच्च चित्तसमुट्ठानं रूपं । (२)

आसवसम्पयुत्तं धम्मं पटिच्च आसवसम्पयुत्तो च आसव-
विप्पयुत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति नपुरेजातपच्चया - अरूपे
विचिकिच्छासहगतं उद्वच्चसहगतं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा
मोहो च ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... । (३)

६०. आसवविप्पयुत्तं धम्मं पटिच्च आसवविप्पयुत्तो धम्मो 5
उप्पज्जति नपुरेजातपच्चया - अरूपे आसवविप्पयुत्तं एकं खन्धं
पटिच्च तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... आसवविप्पयुत्ते खन्धे
पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं, दोमनस्ससहगतं विचिकिच्छासहगतं
उद्वच्चसहगतं मोहं पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं; पटिसन्धिवखणे
... पे०... (याव असञ्जसत्ता) । (१)

10

आसवविप्पयुत्तं धम्मं पटिच्च आसवसम्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति नपुरेजातपच्चया - अरूपे विचिकिच्छासहगतं उद्वच्चसहगतं
मोहं पटिच्च सम्पयुत्तका खन्धा । (२)

६१. आसवसम्पयुत्तं च आसवविप्पयुत्तं च धम्मं पटिच्च
आसवसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति नपुरेजातपच्चया - अरूपे 15
विचिकिच्छासहगतं उद्वच्चसहगतं एकं खन्धं च मोहं च पटिच्च
तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे च ... पे०... । (१)

आसवसम्पयुत्तं च आसवविप्पयुत्तं च धम्मं पटिच्च आसव-
विप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति नपुरेजातपच्चया - आसवसम्पयुत्ते खन्धे
च, महाभूते च पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं, दोमनस्ससहगते 20 B. 178
विचिकिच्छासहगते उद्वच्चसहगते खन्धे च मोहं च पटिच्च चित्त-
समुद्धानं रूपं । (२)

(नपच्छाजातपच्चया नव, नआसेवनपच्चया नव) ।

नकम्मपच्चयादि

६२. आसवसम्पयुत्तं धम्मं पटिच्च आसवसम्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति नकम्मपच्चया - आसवसम्पयुत्ते खन्धे पटिच्च सम्पयुत्तका 25
चेतना । (१)

आसवविप्पयुत्तं धम्मं पटिच्च आसवविप्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति नकम्मपच्चया - आसवविप्पयुत्ते खन्धे पटिच्च विप्पयुत्तका
चेतना । (१)

६७. आसवसम्पयुत्तं च आसवविप्पयुत्तं च धम्मं पच्चया
 आसवसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - आसवसम्पयुत्तं एकं
 खन्धं च वत्थुं च पच्चया तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे च ... पे०...
 दोमनस्ससहगतं विचिकिच्छासहगतं उद्धच्चसहगतं एकं खन्धं च मोहं
 5 च पच्चया तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे च ... पे०... । (१)

आसवसम्पयुत्तं च आसवविप्पयुत्तं च धम्मं पच्चया आसव-
 विप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - आसवसम्पयुत्ते खन्धे च
 महाभूते च पच्चया चित्तसमुट्ठानं रूपं, दोमनस्ससहगते विचिकिच्छा-
 सहगते उद्धच्चसहगते खन्धे च मोहं च पच्चया चित्तसमुट्ठानं रूपं,
 10 दोमनस्ससहगते खन्धे च वत्थुं च पच्चया दोमनस्ससहगतो मोहो । (२)

आसवसम्पयुत्तं च आसवविप्पयुत्तं च धम्मं पच्चया आसव-
 सम्पयुत्तो च आसवविप्पयुत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया -
 आसवसम्पयुत्तं एकं खन्धं च वत्थुं च पच्चया तयो खन्धा ... पे०...
 द्वे खन्धे ... पे०... आसवसम्पयुत्ते खन्धे च महाभूते च पच्चया
 15 चित्तसमुट्ठानं रूपं, दोमनस्ससहगतं विचिकिच्छासहगतं उद्धच्चसहगतं
 एकं खन्धं च मोहं च पच्चया तयो खन्धा चित्तसमुट्ठानं च रूपं
 ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... दोमनस्ससहगतं एकं खन्धं च वत्थुं च
 पच्चया तयो खन्धा मोहो च ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... । (३)

आरम्मणपच्चयादि

B. 181

६८. आसवसम्पयुत्तं धम्मं पच्चया आसवसम्पयुत्तो धम्मो
 20 उप्पज्जति आरम्मणपच्चया ... तीणि (पटिच्चवारसदिसा^१) ।

आसवविप्पयुत्तं धम्मं पच्चया आसवविप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति
 आरम्मणपच्चया - आसवविप्पयुत्तं एकं खन्धं^२ पच्चया तयो खन्धा
 ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... पटिसन्धिक्खणे ... पे०... वत्थुं पच्चया
 खन्धा, चक्खायतनं पच्चया चक्खुविञ्जाणं ... पे०... कायायतनं
 25 पच्चया कायविञ्जाणं, वत्थुं पच्चया आसवविप्पयुत्ता खन्धा,
 वत्थुं पच्चया दोमनस्ससहगतो विचिकिच्छासहगतो उद्धच्चसहगतो
 मोहो । (१)

१. पटिच्चसदिसा - सी०; पटिच्चसदिसो - स्या० । २. खन्धं च वत्थुं च -
 सी०, स्या० ।

आसवविष्युत्तं धम्मं पच्चया आसवसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति
आरम्मणपच्चया — वत्थुं पच्चया आसवसम्पयुत्तका खन्धा, दोमनस्स-
सहगतं विचिकिच्छासहगतं उद्धच्चसहगतं मोहं पच्चया सम्पयुत्तका
खन्धा । (२)

आसवविष्युत्तं धम्मं पच्चया आसवसम्पयुत्तो च आसव- 5
विष्युत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति आरम्मणपच्चया — वत्थुं पच्चया
दोमनस्ससहगता विचिकिच्छासहगता उद्धच्चसहगता खन्धा^१ मोहो
च । (३)

६६. आसवसम्पयुत्तं च आसवविष्युत्तं च धम्मं पच्चया
आसवसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति आरम्मणपच्चया — आसवसम्पयुत्तं 10
एकं खन्धं च वत्थुं च पच्चया तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे
... पे०... । (१)

आसवसम्पयुत्तं च आसवविष्युत्तं च धम्मं पच्चया आसव-
विष्युत्तो धम्मो उप्पज्जति आरम्मणपच्चया — दोमनस्ससहगते
विचिकिच्छासहगते उद्धच्चसहगते खन्धे च वत्थुं च पच्चया 15
दोमनस्ससहगतो विचिकिच्छासहगतो उद्धच्चसहगतो मोहो । (२)

आसवसम्पयुत्तं च आसवविष्युत्तं च धम्मं पच्चया आसव-
सम्पयुत्तो च आसवविष्युत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति आरम्मण-
पच्चया — दोमनस्ससहगतं विचिकिच्छासहगतं उद्धच्चसहगतं एकं
खन्धं च वत्थुं च पच्चया तयो खन्धा मोहो च ... पे०... द्वे 20
खन्धे ... पे०... अधिपतिपच्चया, अनन्तरपच्चया ... पे०... अविगत-
पच्चया । (३)

(२) सङ्ख्या

७०. हेतुया नव, आरम्मणे नव (सब्बत्थ नव), कम्मे नव,
विपाके एकं ... पे०... अविगते नव ।

B. 182

अनुलोमं ।

२. पच्चयपच्चनीयं

(१) विभङ्गो

नहेतुपच्चयो

७१. आसवसम्पयुत्तं धम्मं पच्चया आसवविष्युत्तो धम्मो 25

आसवविप्पयुत्तं धम्मं पटिच्च आसवसम्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति नकम्मपच्चया - दोमनस्ससहगतं विचिकिच्छासहगतं
उद्वच्चसहगतं मोहं पटिच्च सम्पयुत्तका चेतना । (२)

आसवसम्पयुत्तं च आसवविप्पयुत्तं च धम्मं पटिच्च आसव-
5 सम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति नकम्मपच्चया - दोमनस्ससहगते
विचिकिच्छासहगते उद्वच्चसहगते खन्धे च मोहं च पटिच्च सम्पयुत्तका
चेतना ... नविपाकपच्चया, नआहारपच्चया, नइन्द्रियपच्चया, नज्ञान-
पच्चया, नमग्गपच्चया, नसम्पयुत्तपच्चया, नविप्पयुत्तपच्चया, नोनत्थि-
पच्चया, नोविगतपच्चया ।

(२) सङ्ख्या

सुखं

10 ६३. नहेतुया द्वे, नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव,
नअनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नअञ्जमञ्जे तीणि, न-
उपनिस्सये तीणि, नपुरेजाते सत्त, नपच्छाजाते नव, नआसेवने नव,
नकम्मे चत्तारि, नविपाके नव, नआहारे एकं, नइन्द्रिये एकं, नज्ञाने
एकं, नमग्गे एकं, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते छ, नोनत्थिया
15 तीणि, नोविगते तीणि ।

पच्चनीयं ।

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

हेतुदुक्कं

B. 179

६४. हेतुपच्चया नआरम्मणे तीणि ... पे०... नपुरेजाते छ
... पे०... नविपाके नव ... पे०... नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते
चत्तारि, नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि ।

अनुलोमपच्चनीयं ।

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

नहेतुदुक्कं

६५. नहेतुपच्चया आरम्मणे द्वे, अनन्तरे द्वे, समनन्तरे द्वे
20 ... पे०... कम्मे द्वे, विपाके एकं, आहारे द्वे ... पे०... मग्गे एकं,
सम्पयुत्ते द्वे, विप्पयुत्ते द्वे ... पे०... अविगते द्वे ।

§ २. सहजातवारो
(सहजातवारो पटिच्चवारसदिसो) ।

§ ३. पञ्चयवारो

१. पञ्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपञ्चयो

६६. आसवसम्पयुत्तं धम्मं पञ्चया आसवसम्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति हेतुपञ्चया ... तीणि (पटिच्चवारसदिसो) ।

आसवविप्पयुत्तं धम्मं पञ्चया आसवविप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति
हेतुपञ्चया - आसवविप्पयुत्तं एकं खन्धं पञ्चया तयो खन्धा 5
चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... दोमनस्ससहगतं
विचिकिच्छासहगतं उद्वच्चसहगतं मोहं पञ्चया चित्तसमुद्धानं रूपं;
पटिसन्धिवक्खणे ... पे०... खन्धे पञ्चया वत्थु, वत्थुं पञ्चया खन्धा,
एकं महाभूतं ... पे०... महाभूते पञ्चया चित्तसमुद्धानं रूपं कटत्तारूपं
उपादारूपं, वत्थुं पञ्चया आसवविप्पयुत्ता खन्धा, वत्थुं पञ्चया 10
दोमनस्ससहगतो मोहो^२ । (१)

B. 180

आसवविप्पयुत्तं धम्मं पञ्चया आसवसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति
हेतुपञ्चया - वत्थुं पञ्चया आसवसम्पयुत्तका^३ खन्धा, दोमनस्स-
सहगतं विचिकिच्छासहगतं उद्वच्चसहगतं मोहं पञ्चया सम्पयुत्तका
खन्धा । (२) 15

आसवविप्पयुत्तं धम्मं पञ्चया आसवसम्पयुत्तो च आसव-
विप्पयुत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया - वत्थुं पञ्चया आसव-
सम्पयुत्तका खन्धा, महाभूते पञ्चया चित्तसमुद्धानं रूपं, दोमनस्स-
सहगतं विचिकिच्छासहगतं उद्वच्चसहगतं मोहं पञ्चया सम्पयुत्तका
खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं, वत्थुं पञ्चया दोमनस्ससहगता खन्धा 20
च मोहो च । (३)

१. पटिच्चसदिसो - सी०, स्या० । २. विचिकिच्छासहगतो उद्वच्चसहगतो मोहो
- सी०, स्या० । ३. आसवसम्पयुत्ता - स्या०, एवमुपरि पि ।

६७. आसवसम्पयुत्तं च आसवविप्पयुत्तं च धम्मं पच्चया
 आसवसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - आसवसम्पयुत्तं एकं
 खन्धं च वत्थुं च पच्चया तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे च ... पे०...
 दोमनस्ससहगतं विचिकिच्छासहगतं उद्वच्चसहगतं एकं खन्धं च मोहं
 5 च पच्चया तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे च ... पे०... । (१)

आसवसम्पयुत्तं च आसवविप्पयुत्तं च धम्मं पच्चया आसव-
 विप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - आसवसम्पयुत्ते खन्धे च
 महाभूते च पच्चया चित्तसमुद्धानं रूपं, दोमनस्ससहगते विचिकिच्छा-
 सहगते उद्वच्चसहगते खन्धे च मोहं च पच्चया चित्तसमुद्धानं रूपं,
 10 दोमनस्ससहगते खन्धे च वत्थुं च पच्चया दोमनस्ससहगतो मोहो । (२)

आसवसम्पयुत्तं च आसवविप्पयुत्तं च धम्मं पच्चया आसव-
 सम्पयुत्तो च आसवविप्पयुत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया -
 आसवसम्पयुत्तं एकं खन्धं च वत्थुं च पच्चया तयो खन्धा ... पे०...
 द्वे खन्धे ... पे०... आसवसम्पयुत्ते खन्धे च महाभूते च पच्चया
 15 चित्तसमुद्धानं रूपं, दोमनस्ससहगतं विचिकिच्छासहगतं उद्वच्चसहगतं
 एकं खन्धं च मोहं च पच्चया तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं
 ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... दोमनस्ससहगतं एकं खन्धं च वत्थुं च
 पच्चया तयो खन्धा मोहो च ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... । (३)

आरम्मणपच्चयादि

B. 181

६८. आसवसम्पयुत्तं धम्मं पच्चया आसवसम्पयुत्तो धम्मो
 20 उप्पज्जति आरम्मणपच्चया ... तीणि (पटिच्चवारसदिसा^१) ।

आसवविप्पयुत्तं धम्मं पच्चया आसवविप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति
 आरम्मणपच्चया - आसवविप्पयुत्तं एकं खन्धं^२ पच्चया तयो खन्धा
 ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... पटिसन्धिक्खणे ... पे०... वत्थुं पच्चया
 खन्धा, चक्खायतनं पच्चया चक्खुविञ्जाणं ... पे०... कायायतनं
 25 पच्चया कायविञ्जाणं, वत्थुं पच्चया आसवविप्पयुत्ता खन्धा,
 वत्थुं पच्चया दोमनस्ससहगतो विचिकिच्छासहगतो उद्वच्चसहगतो
 मोहो । (१)

१. पटिच्चसदिसा - सी०; पटिच्चसदिसो - स्या० । २. खन्धं च वत्थुं च -
 सी०, स्या० ।

आसवविष्युत्तं धम्मं पच्चया आसवसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति
आरम्मणपच्चया - वत्थुं पच्चया आसवसम्पयुत्तका खन्धा, दोमनस्स-
सहगतं विचिकिच्छासहगतं उद्धच्चसहगतं मोहं पच्चया सम्पयुत्तका
खन्धा । (२)

आसवविष्युत्तं धम्मं पच्चया आसवसम्पयुत्तो च आसव- 5
विष्युत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति आरम्मणपच्चया - वत्थुं पच्चया
दोमनस्ससहगता विचिकिच्छासहगता उद्धच्चसहगता खन्धा^१ मोहो
च । (३)

६६. आसवसम्पयुत्तं च आसवविष्युत्तं च धम्मं पच्चया
आसवसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति आरम्मणपच्चया - आसवसम्पयुत्तं 10
एकं खन्धं च वत्थुं च पच्चया तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे
... पे०... । (१)

आसवसम्पयुत्तं च आसवविष्युत्तं च धम्मं पच्चया आसव-
विष्युत्तो धम्मो उप्पज्जति आरम्मणपच्चया - दोमनस्ससहगते
विचिकिच्छासहगते उद्धच्चसहगते खन्धे च वत्थुं च पच्चया 15
दोमनस्ससहगतो विचिकिच्छासहगतो उद्धच्चसहगतो मोहो । (२)

आसवसम्पयुत्तं च आसवविष्युत्तं च धम्मं पच्चया आसव-
सम्पयुत्तो च आसवविष्युत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति आरम्मण-
पच्चया - दोमनस्ससहगतं विचिकिच्छासहगतं उद्धच्चसहगतं एकं
खन्धं च वत्थुं च पच्चया तयो खन्धा मोहो च ... पे०... द्वे 20
खन्धे ... पे०... अधिपतिपच्चया, अनन्तरपच्चया ... पे०... अविगत-
पच्चया । (३)

(२) सङ्ख्या

७०. हेतुया नव, आरम्मणे नव (सब्बत्थ नव), कम्मे नव,
विपाके एकं ... पे०... अविगते नव ।

B. 182

अनुलोमं ।

२. पच्चयपच्चनीयं

(१) विभङ्गो

नहेतुपच्चयो

७१. आसवसम्पयुत्तं धम्मं पच्चया आसवविष्युत्तो धम्मो 25

उप्पज्जति नहेतुपच्चया - विचिकिच्छासहगते उद्वच्चसहगते खन्धे पच्चया विचिकिच्छासहगतो उद्वच्चसहगतो मोहो । (१)

आसवविप्पयुत्तं धम्मं पच्चया आसवविप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति नहेतुपच्चया - अहेतुकं आसवविप्पयुत्तं एकं खन्धं पच्चया
 5 तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... अहेतुक-
 पटिसन्धिवक्खणे ... पे०... (याव असञ्जसत्ता), चक्खायतनं पच्चया
 चक्खुविञ्जाणं ... पे०... कायायतनं पच्चया कायविञ्जाणं, वत्थुं
 पच्चया अहेतुका आसवविप्पयुत्ता खन्धा, वत्थुं पच्चया विचिकिच्छा-
 सहगतो उद्वच्चसहगतो मोहो । (१)

10 आसवसम्पयुत्तं च आसवविप्पयुत्तं च धम्मं पच्चया आसव-
 विप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति नहेतुपच्चया - विचिकिच्छासहगते उद्वच्च-
 सहगते खन्धे च वत्थुं च पच्चया विचिकिच्छासहगतो उद्वच्चसहगतो
 मोहो । (१) (सङ्खित्तं) ।

(२) सङ्ख्या

सुद्धं

७२. नहेतुया तीणि, नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया
 15 नव, नअनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नअञ्जमञ्जे तीणि,
 नउपनिस्सये तीणि, नपुरेजाते सत्त, नपच्छाजाते नव, नआसेवने
 नव, नकम्मे चत्तारि, नविपाके नव, नआहारे एकं, नइन्द्रिये एकं,
 नज्ञाने एकं, नमग्गे एकं, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते छ, नोनत्थिया
 तीणि, नोविगते तीणि (एवं इतरे पि द्वे गणना कातब्बा) ।

B. 183

§ ४. निस्सयवारो

(निस्सयवारो पि पच्चयवारसदिसो) ।

20

§ ५. संसट्टवारो

१-४. पच्चयानुलोमादि

७३. आसवसम्पयुत्तं धम्मं संसट्ठो आसवसम्पयुत्तो धम्मो
 उप्पज्जति हेतुपच्चया (सङ्खित्तं) ।

हेतुया छ, आरम्मणे छ, अधिपतिया छ (संब्वत्थ छ),
विपाके एकं ... पे०... अविगत छ ।

आसवसम्पयुत्तं धम्मं संसट्ठो आसवविप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति
नहेतुपच्चया - विचिकिच्छासहगते उद्वच्चसहगते खन्वे संसट्ठो
विचिकिच्छासहगतो उद्वच्चसहगतो मोहो । (१)

5

आसवविप्पयुत्तं धम्मं संसट्ठो आसवविप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति
नहेतुपच्चया ... पे०... ।

नहेतुया द्वे, नअधिपतिया छ, नपुरेजाते छ, नपच्छाजाते छ,
नआसेवने छ, नकम्मे चत्तारि, नविपाके छ, नज्ञाने एकं, नमग्गे
एकं, नविप्पयुत्ते छ (एवं इतरे पि द्वे गणना कातव्वा) ।

10

§ ६. सम्पयुत्तवारो

(सम्पयुत्तवारो पि संसट्ठवारसदिसो) ।

§ ७. पञ्चावारो

१. पच्चयानुलोभं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

७४. आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
हेतुपच्चयेन पच्चयो - आसवसम्पयुत्ता हेतू सम्पयुत्तकानं खन्धानं
हेतुपच्चयेन पच्चयो । (१)

आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवविप्पयुत्तस्स धम्मस्स हेतुपच्चयेन
पच्चयो - आसवसम्पयुत्ता हेतू चित्तसमुद्धानानं रूपानं हेतुपच्चयेन
पच्चयो; दोसो मोहस्स चित्तसमुद्धानानं च रूपानं हेतुपच्चयेन
पच्चयो । (२)

15 B. 184

आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स च आसवविप्प-
युत्तस्स च धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो - आसवसम्पयुत्ता हेतू
सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं हेतुपच्चयेन पच्चयो;

20

दोसो सम्पयुत्तकानं खन्धानं मोहस्स चित्तसमुद्धानानं च रूपानं हेतुपच्चयेन पच्चयो । (३)

७५. आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवविप्पयुत्तस्स धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो - आसवविप्पयुत्ता हेतू सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं हेतुपच्चयेन पच्चयो; दोमनस्ससहगतो विचिकिच्छासहगतो उद्वच्चसहगतो मोहो चित्तसमुद्धानानं रूपानं हेतुपच्चयेन पच्चयो; पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (१)

आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो - दोमनस्ससहगतो विचिकिच्छासहगतो उद्वच्चसहगतो मोहो सम्पयुत्तकानं खन्धानं हेतुपच्चयेन पच्चयो । (२)

आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स च आसवविप्पयुत्तस्स च धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो - दोमनस्ससहगतो विचिकिच्छासहगतो उद्वच्चसहगतो मोहो सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं हेतुपच्चयेन पच्चयो । (३)

७६. आसवसम्पयुत्तो च आसवविप्पयुत्तो च धम्मा आसवसम्पयुत्तस्स धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो - दोसो च मोहो च आसवसम्पयुत्तकानं खन्धानं हेतुपच्चयेन पच्चयो । (१)

आसवसम्पयुत्तो च आसवविप्पयुत्तो च धम्मा आसवविप्पयुत्तस्स धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो - दोसो च मोहो च चित्तसमुद्धानानं रूपानं हेतुपच्चयेन पच्चयो । (२)

आसवसम्पयुत्तो च आसवविप्पयुत्तो च धम्मा आसवसम्पयुत्तस्स च आसवविप्पयुत्तस्स च धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो - दोसो च मोहो च सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं हेतुपच्चयेन पच्चयो । (३)

B. 185

आरम्मणपच्चयो

७७. आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - आसवसम्पयुत्ते खन्धे आरब्ध आसवसम्पयुत्तका खन्धा उप्पज्जन्ति । (१)

आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवविप्पयुत्तस्स धम्मस्स आरम्मण-

पच्चयेन पच्चयो - आसवसम्पयुत्ते खन्धे आरब्भ आसवविप्पयुत्ता
खन्धा च मोहो च उप्पज्जन्ति । (२)

आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स च आसवविप्प-
युत्तस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - आसवसम्पयुत्ते खन्धे
आरब्भ दोमनस्ससहगता विचिकिच्छासहगता उद्धच्चसहगता खन्धा 5
च मोहो च उप्पज्जन्ति । (३)

७८. आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - दानं दत्त्वा सीलं ... पे०... उपोसथकम्मं
कत्वा तं पच्चवेक्खति, पुब्बे सुचिण्णानि ... पे०... ज्ञाना ... पे०...
अरिया मग्गं ... पे०... फलं ... पे०... निब्बानं ... पे०... निब्बानं 10
गोत्रभुस्स, वोदानस्स, मग्गस्स, फलस्स, आवज्जनाय आरम्मणपच्चयेन
पच्चयो; अरिया आसवविप्पयुत्ते पहीने किलेसे पच्चवेक्खन्ति,
विक्खम्भिते ... पे०... पुब्बे ... पे०... चक्खुं ... पे०... वत्थुं आसव-
विप्पयुत्ते खन्धे अनिच्चतो दुक्खतो अनत्ततो विपस्सति (इध अस्सादना
नत्थि) दिब्बेन चक्खुना रूपं पस्सति, दिब्बाय सोतधातुया सद्दं 15
सुणाति, चेतोपरियञ्जाणेन आसवविप्पयुत्तचित्तसमङ्गिस्स चित्तं
जानाति, आकासानञ्चायतनं विञ्जाणञ्चायतनस्स ... पे०...
आकिञ्चञ्चायतनं नेवसञ्जानासञ्चायतनस्स ... पे०... रूपायतनं
चक्खुविञ्जाणस्स ... पे०... फोटुब्बायतनं कायविञ्जाणस्स ... पे०...
आसवविप्पयुत्ता खन्धा इद्विविधञ्जाणस्स, चेतोपरियञ्जाणस्स, 20
पुब्बेनिवासानुस्सतिञ्जाणस्स, यथाकम्मूपगञ्जाणस्स, अनागतंसञ्जाणस्स,
आवज्जनाय मोहस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो । (१)

आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स धम्मस्स आरम्मण-
पच्चयेन पच्चयो - दानं दत्त्वा सीलं ... पे०... उपोसथकम्मं कत्वा तं
अस्सादेति अभिनन्दति, तं आरब्भ रागो उप्पज्जति, दिट्ठि ... पे०... 25
विचिकिच्छा ... पे०... उद्धच्चं ... पे०... दोमनस्सं उप्पज्जति,
पुब्बे सुचिण्णानि ... पे०... ज्ञाना वुट्ठित्वा ज्ञानं ... पे०... चक्खुं
... पे०... वत्थुं आसवविप्पयुत्ते खन्धे अस्सादेति अभिनन्दति, तं
आरब्भ रागो ... पे०... दिट्ठि ... दोमनस्सं ... विचिकिच्छा ... उद्धच्चं
उप्पज्जति । (२)

आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स च आसवविप्प-
युत्तस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - चक्खुं ... पे०...
वत्थुं आसवविप्पयुत्ते खन्धे आरब्भ दोमनस्ससहगता विचिकिच्छा-
सहगता उद्वच्चसहगता खन्धा च मोहो च उप्पज्जन्ति । (३)

- 5 ७६. आसवसम्पयुत्तो च आसवविप्पयुत्तो च धम्मा आसव-
सम्पयुत्तस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - दोमनस्ससहगते
विचिकिच्छासहगते उद्वच्चसहगते खन्धे च मोहं च आरब्भ आसव-
सम्पयुत्ता खन्धा उप्पज्जन्ति । (१)

- 10 आसवसम्पयुत्तो च आसवविप्पयुत्तो च धम्मा आसवविप्प-
युत्तस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - दोमनस्ससहगते
विचिकिच्छासहगते उद्वच्चसहगते खन्धे च मोहं च आरब्भ आसव-
विप्पयुत्ता खन्धा च मोहो च उप्पज्जन्ति । (२)

- 15 आसवसम्पयुत्तो च आसवविप्पयुत्तो च धम्मा आसव-
सम्पयुत्तस्स च आसवविप्पयुत्तस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन
पच्चयो - दोमनस्ससहगते विचिकिच्छासहगते उद्वच्चसहगते खन्धे
च मोहं च आरब्भ दोमनस्ससहगता विचिकिच्छासहगता उद्वच्च-
सहगता खन्धा च मोहो च उप्पज्जन्ति । (३)

अधिपतिपच्चयो

८०. आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
अधिपतिपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति ।
20 आरम्मणाधिपति - आसवसम्पयुत्ते खन्धे गहं कत्वा आसवसम्पयुत्तका
खन्धा उप्पज्जन्ति । सहजाताधिपति - आसवसम्पयुत्ताधिपति
सम्पयुत्तकानं खन्धानं अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (१)

B. 187

- 25 आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवविप्पयुत्तस्स धम्मस्स अधिपति-
पच्चयेन पच्चयो । सहजाताधिपति - आसवसम्पयुत्ताधिपति चित्त-
समुद्धानानं रूपानं अधिपतिपच्चयेन पच्चयो; दोमनस्ससहगताधिपति
मोहस्स चित्तसमुद्धानानं च रूपानं अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (२)

आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स च आसवविप्प-
युत्तस्स च धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । सहजाताधिपति -
आसवसम्पयुत्ताधिपति सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च

रूपानं अधिपतिपच्चयेन पच्चयो; दोमनस्ससहगताधिपति सम्पयुत्तकानं खन्धानं मोहस्स च चित्तसमुद्धानानं च रूपानं अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (३)

८१. आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवविप्पयुत्तस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति । 5
आरम्मणाधिपति - दानं दत्त्वा सीलं ... पे०... उपोसथकम्मं कत्वा तं गरं कत्वा पच्चवेक्खति, पुब्बे सुचिण्णानि ... पे०... ज्ञाना ... पे०... अरिया मग्गा वुट्ठहित्वा मग्गं ... पे०... फलं ... पे०... निब्बानं गरं कत्वा पच्चवेक्खन्ति, निब्बानं गोत्रभुस्स, वोदानस्स, मग्गस्स, फलस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । सहजाताधिपति - 10
आसवविप्पयुत्ताधिपति सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (१)

आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । आरम्मणाधिपति - दानं दत्त्वा सीलं ... पे०... उपोसथकम्मं कत्वा तं गरं कत्वा अस्सादेति अभिनन्दति, तं गरं 15
कत्वा रागो उप्पज्जति, दिट्ठि उप्पज्जति, पुब्बे सुचिण्णानि ... पे०... ज्ञाना ... पे०... चक्खुं ... पे०... वत्थुं आसवविप्पयुत्ते खन्धे गरं कत्वा अस्सादेति अभिनन्दति, तं गरं कत्वा रागो उप्पज्जति, दिट्ठि उप्पज्जति । (२)

अनन्तरपच्चयो

८२. आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स धम्मस्स 20
अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमा पुरिमा आसवसम्पयुत्तका खन्धा पच्छिमानं पच्छिमानं आसवसम्पयुत्तकानं खन्धानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (१)

आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवविप्पयुत्तस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमा पुरिमा दोमनस्ससहगता विचिकिच्छा- 25
सहगता उद्वच्चसहगता खन्धा पच्छिमस्स पच्छिमस्स दोमनस्ससहगतस्स विचिकिच्छासहगतस्स उद्वच्चसहगतस्स मोहस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो; आसवसम्पयुत्ता खन्धा वुद्धानस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (२)

आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स च आसवविप्प-
युत्तस्स च धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमा पुरिमा दोमनस्स-
सहगता विचिकिच्छासहगता उद्धच्चसहगता खन्धा पच्छिमानं
पच्छिमानं दोमनस्ससहगतानं विचिकिच्छासहगतानं उद्धच्चसहगतानं
5 खन्धानं मोहस्स च अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (३)

८३. आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमो पुरिमो दोमनस्ससहगतो विचिकिच्छा-
सहगतो उद्धच्चसहगतो मोहो पच्छिमस्स पच्छिमस्स दोमनस्स-
सहगतस्स विचिकिच्छासहगतस्स उद्धच्चसहगतस्स मोहस्स अनन्तर-
10 पच्चयेन पच्चयो; पुरिमा पुरिमा आसवविप्पयुत्ता खन्धा पच्छिमानं
पच्छिमानं आसवविप्पयुत्तानं खन्धानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो;
अनुलोमं गोत्रभुस्स ... पे०... फलसमापत्तिया अनन्तरपच्चयेन
पच्चयो । (१)

आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स धम्मस्स अनन्तर-
15 पच्चयेन पच्चयो - पुरिमो पुरिमो दोमनस्ससहगतो विचिकिच्छा-
सहगतो उद्धच्चसहगतो मोहो पच्छिमानं पच्छिमानं दोमनस्स-
सहगतानं विचिकिच्छासहगतानं उद्धच्चसहगतानं खन्धानं अनन्तर-
पच्चयेन पच्चयो; आवज्जना आसवसम्पयुत्तकानं खन्धानं अनन्तर-
पच्चयेन पच्चयो । (२)

20 आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स च आसव-
विप्पयुत्तस्स च धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमो पुरिमो
दोमनस्ससहगतो विचिकिच्छासहगतो उद्धच्चसहगतो मोहो पच्छिमानं
पच्छिमानं दोमनस्ससहगतानं विचिकिच्छासहगतानं उद्धच्चसहगतानं
खन्धानं मोहस्स च अनन्तरपच्चयेन पच्चयो; आवज्जना दोमनस्स-
25 सहगतानं विचिकिच्छासहगतानं उद्धच्चसहगतानं खन्धानं मोहस्स च
अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (३)

८४. आसवसम्पयुत्तो च आसवविप्पयुत्तो च धम्मा आसव-
सम्पयुत्तस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमा पुरिमा
दोमनस्ससहगता विचिकिच्छासहगता उद्धच्चसहगता खन्धा च मोहो

च पच्छिमानं पच्छिमानं दोमनस्ससहगतानं विचिकिच्छासहगतानं उद्वच्चसहगतानं खन्धानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (१)

आसवसम्पयुत्तो च आसवविप्पयुत्तो च धम्मा आसव-
विप्पयुत्तस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमा पुरिमा
दोमनस्ससहगता विचिकिच्छासहगता उद्वच्चसहगता खन्धा च मोहो 5
च पच्छिमस्स पच्छिमस्स दोमनस्ससहगतस्स विचिकिच्छासहगतस्स
उद्वच्चसहगतस्स मोहस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो; दोमनस्ससहगता
विचिकिच्छासहगता उद्वच्चसहगता खन्धा च मोहो च बुट्टानस्स
अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (२)

आसवसम्पयुत्तो च आसवविप्पयुत्तो च धम्मा आसव- 10
सम्पयुत्तस्स च आसवविप्पयुत्तस्स च धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन
पच्चयो - पुरिमा पुरिमा दोमनस्ससहगता विचिकिच्छासहगता
उद्वच्चसहगता खन्धा च मोहो च पच्छिमानं पच्छिमानं दोमनस्स-
सहगतानं विचिकिच्छासहगतानं उद्वच्चसहगतानं खन्धानं मोहस्स च
अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (३) 15

समनन्तरपच्चयादि

८५. आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
समनन्तरपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो ... नव,
अञ्जमञ्जपच्चयेन पच्चयो ... छ, निस्सयपच्चयेन पच्चयो ...
नव ।

उपनिस्सयपच्चयो

८६. आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स धम्मस्स 20
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो,
पकतूपनिस्सयो ... पे०... । पकतूपनिस्सयो - आसवसम्पयुत्ता खन्धा
आसवसम्पयुत्तानं खन्धानं उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवविप्पयुत्तस्स धम्मस्स उपनिस्सय-
पच्चयेन पच्चयो - अनन्तरूपनिस्सयो, पकतूपनिस्सयो ... पे०... । 25
पकतूपनिस्सयो - आसवसम्पयुत्ता खन्धा आसवविप्पयुत्तानं खन्धानं
मोहस्स च उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (२)

आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स च आसवविप्प-
युत्तस्स च धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - अनन्तरूपनिस्सयो,
पकतूपनिस्सयो ... पे०... । पकतूपनिस्सयो - आसवसम्पयुत्तका खन्धा
दोमनस्ससहगतानं विचिकिच्छासहगतानं उद्वच्चसहगतानं खन्धानं
५ मोहस्स च उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३)

८७. आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो,
पकतूपनिस्सयो ... पे०... । पकतूपनिस्सयो - सद्धं उपनिस्साय दानं
देति ... पे०... सीलं ... पे०... पञ्जां, कायिकं सुखं ... पे०...
10 सेनासनं, मोहं उपनिस्साय दानं देति ... पे०... समारपत्ति उप्पादेति;
सद्धा ... पे०... पञ्जा, कायिकं सुखं, कायिकं दुक्खं, मोहो च
सद्धाय ... पे०... मोहस्स च उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो,
15 पकतूपनिस्सयो ... पे०... । पकतूपनिस्सयो - सद्धं उपनिस्साय मानं
जप्पेति, दिट्ठिं गण्हाति; सीलं ... पे०... पञ्जां, कायिकं सुखं,
कायिकं दुक्खं, उत्तुं, भोजनं, सेनासनं, मोहं उपनिस्साय पाणं हनति
... पे०... सद्धं भिन्दति; सद्धा ... पे०... मोहो च रागस्स ... पे०...
पत्थनाय उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (२)

20 आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स च आसवविप्प-
युत्तस्स च धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - अनन्तरूपनिस्सयो,
पकतूपनिस्सयो ... पे०... । पकतूपनिस्सयो - सद्धा ... सीलं ... पे०...
मोहो दोमनस्ससहगतानं विचिकिच्छासहगतानं उद्वच्चसहगतानं
खन्धानं मोहस्स च उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३)

25 ८८. आसवसम्पयुत्तो च आसवविप्पयुत्तो च धम्मा आसव-
सम्पयुत्तस्स धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - अनन्तरूपनिस्सयो,
पकतूपनिस्सयो ... पे०... । पकतूपनिस्सयो - दोमनस्ससहगता
विचिकिच्छासहगता उद्वच्चसहगता खन्धा च मोहो च आसव-
सम्पयुत्तकानं खन्धानं उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (पुच्छित्त्वं
30 मूलं) दोमनस्ससहगता विचिकिच्छासहगता उद्वच्चसहगता खन्धा

च मोहो च आसवसम्पयुत्तकानं^१ खन्धानं^२ उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

आसवसम्पयुत्तो च आसवविप्पयुत्तो च धम्मा आसवसम्पयुत्तस्स च आसवविप्पयुत्तस्स च धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - अनन्तरूपनिस्सयो, पकतूपनिस्सयो ... पे०... । पकतूप- 5
निस्सयो - दोमनस्ससहगता विचिकिच्छासहगता उद्वच्चसहगता खन्धा च मोहो च दोमनस्ससहगतानं विचिकिच्छासहगतानं उद्वच्च-
सहगतानं खन्धानं^३ मोहस्स च उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (२)

पुरेजातपच्चयो

८६. आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवविप्पयुत्तस्स धम्मस्स पुरेजातपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणपुरेजातं, वत्थुपुरेजातं । आरम्मण- 10
पुरेजातं - चक्खुं ... पे०... वत्थुं अनिच्चतो दुक्खतो अनत्ततो विपस्सति, दिब्बेन चक्खुना रूपं पस्सति, दिब्बाय सोतधातुया सद्दं सुणाति, रूपायतनं चक्खुविज्जाणस्स ... पे०... फोद्वब्बायतनं काय-
विज्जाणस्स पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । वत्थुपुरेजातं - चक्खायतनं चक्खुविज्जाणस्स ... पे०... कायायतनं कायविज्जाणस्स ... पे०... 15
वत्थु आसवविप्पयुत्तानं खन्धानं मोहस्स च पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (१)

आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स धम्मस्स पुरेजातपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणपुरेजातं, वत्थुपुरेजातं । आरम्मण-
पुरेजातं - चक्खुं ... पे०... वत्थुं अस्सादेति अभिनन्दति, तं आरब्भ 20
रागो उप्पज्जति ... पे०... दोमनस्सं उप्पज्जति । वत्थुपुरेजातं - वत्थु आसवसम्पयुत्तकानं खन्धानं पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (२)

आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स च आसवविप्पयुत्तस्स च धम्मस्स पुरेजातपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणपुरेजातं, वत्थुपुरेजातं । आरम्मणपुरेजातं - चक्खुं ... पे०... वत्थुं आरब्भ 25
दोमनस्ससहगता विचिकिच्छासहगता उद्वच्चसहगता खन्धा च मोहो च उप्पज्जन्ति । वत्थुपुरेजातं - वत्थु दोमनस्ससहगतानं विचिकिच्छा-

१. आसवविप्पयुत्तानं - सी०, स्या० । २. खन्धानं मोहस्स च - सी०, स्या० ।

३. खन्धानं च - स्या० ।

सहगतानं उद्धच्चसहगतानं खन्धानं मोहस्स च पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (३)

पच्छाजातपच्चयो

६०. आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवविप्पयुत्तस्स धम्मस्स पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो - पच्छाजाता आसवसम्पयुत्तका खन्धा पुरेजातस्स इमस्स कायस्स पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (१)

आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवविप्पयुत्तस्स धम्मस्स पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो - पच्छाजाता आसवविप्पयुत्ता खन्धा च मोहो च पुरेजातस्स इमस्स कायस्स पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (१)

आसवसम्पयुत्तो च आसवविप्पयुत्तो च धम्मा आसवविप्पयुत्तस्स धम्मस्स पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो - पच्छाजाता दोमनस्ससहगता विचिकिच्छासहगता उद्धच्चसहगता खन्धा च मोहो च पुरेजातस्स इमस्स कायस्स पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (१)

आसेवनपच्चयो

६१. आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स धम्मस्स आसेवनपच्चयेन पच्चयो ... नव (आवज्जना पि बुट्ठानं पि नत्थि) ।

कम्मपच्चयो

६२. आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स धम्मस्स कम्मपच्चयेन पच्चयो - आसवसम्पयुत्तका चेतना सम्पयुत्तकानं खन्धानं कम्मपच्चयेन पच्चयो । (१)

आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवविप्पयुत्तस्स धम्मस्स कम्मपच्चयेन पच्चयो - सहजाता, नानाखणिका । सहजाता - आसवसम्पयुत्ता चेतना चित्तसमुट्ठानानं रूपानं कम्मपच्चयेन पच्चयो; दोमनस्ससहगता विचिकिच्छासहगता उद्धच्चसहगता चेतना मोहस्स चित्तसमुट्ठानानं च रूपानं कम्मपच्चयेन पच्चयो । नानाखणिका - आसवसम्पयुत्तका चेतना विपाकानं खन्धानं कटत्ता च रूपानं कम्मपच्चयेन पच्चयो । (२)

युत्तस्स च धम्मस्स कम्मपच्चयेन पच्चयो - आसवसम्पयुत्ता चेतना सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं कम्मपच्चयेन पच्चयो; दोमनस्ससहगता विचिकिच्छासहगता उद्वच्चसहगता चेतना सम्पयुत्तकानं खन्धानं मोहस्स च चित्तसमुद्धानानं च रूपानं कम्मपच्चयेन पच्चयो । (३)

5

आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवविप्पयुत्तस्स धम्मस्स कम्मपच्चयेन पच्चयो - सहजाता, नानाखणिका । सहजाता - आसवविप्पयुत्ता चेतना सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं कम्मपच्चयेन पच्चयो; पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । नानाखणिका आसवविप्पयुत्ता चेतना विपाकानं खन्धानं कटत्ता च रूपानं 10 कम्मपच्चयेन पच्चयो । (१)

विपाकपच्चयो

६३. आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवविप्पयुत्तस्स धम्मस्स विपाकपच्चयेन पच्चयो ... एकं ।

आहारपच्चयो

६४. आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स धम्मस्स आहारपच्चयेन पच्चयो - आसवसम्पयुत्ता आहारा सम्पयुत्तकानं 15 खन्धानं आहारपच्चयेन पच्चयो । (१)

आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवविप्पयुत्तस्स धम्मस्स आहारपच्चयेन पच्चयो - आसवसम्पयुत्ता आहारा चित्तसमुद्धानानं रूपानं आहारपच्चयेन पच्चयो; दोमनस्ससहगता विचिकिच्छासहगता उद्वच्चसहगता आहारा मोहस्स चित्तसमुद्धानानं च रूपानं आहारपच्चयेन 20 पच्चयो । (२)

आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स च आसवविप्पयुत्तस्स च धम्मस्स आहारपच्चयेन पच्चयो - आसवसम्पयुत्ता आहारा सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं आहारपच्चयेन पच्चयो; दोमनस्ससहगता विचिकिच्छासहगता उद्वच्चसहगता आहारा 25 सम्पयुत्तकानं खन्धानं मोहस्स च चित्तसमुद्धानानं च रूपानं आहारपच्चयेन पच्चयो । (३)

B. 194

६५. आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
 आहारपच्चयेन पच्चयो - आसवविप्पयुत्ता आहारा सम्पयुत्तकानं
 खन्धानं चित्तसमुट्ठानानं च रूपानं आहारपच्चयेन पच्चयो;
 पटिसन्धिवक्खणे ... पे०... कबलीकारो आहारो इमस्स कायस्स
 5 आहारपच्चयेन पच्चयो । (१)

इन्द्रियपच्चयादि

६६. आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
 इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो ... चत्तारि, ज्ञानपच्चयेन पच्चयो ... चत्तारि,
 मग्गपच्चयेन पच्चयो ... चत्तारि, सम्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो ... छ ।

विप्पयुत्तपच्चयो

६७. आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
 10 विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पच्छाजातं । सहजाता - आसव-
 सम्पयुत्ता खन्धा चित्तसमुट्ठानानं रूपानं विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो ।
 पच्छाजाता - आसवसम्पयुत्ता खन्धा पुरेजातस्स इमस्स कायस्स
 विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । (१)

- आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवविप्पयुत्तस्स धम्मस्स विप्पयुत्त-
 15 पच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पुरेजातं, पच्छाजातं (सङ्खित्तं, वित्थारे-
 तत्वं) । (१)

६८. आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
 विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । पुरेजातं - वत्थु आसवसम्पयुत्तकानं
 खन्धानं विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । (१)

- 20 आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स च आसव-
 विप्पयुत्तस्स च धम्मस्स विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । पुरेजातं - वत्थु
 दोमनस्ससहगतानं विचिकिच्छासहगतानं उद्वच्चसहगतानं खन्धानं
 मोहस्स च विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । (२)

- आसवसम्पयुत्तो च आसवविप्पयुत्तो च धम्मा आसव-
 25 विप्पयुत्तस्स धम्मस्स विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पच्छाजातं ।
 सहजाता - दोमनस्ससहगता विचिकिच्छासहगता उद्वच्चसहगता
 खन्धा च मोहो च चित्तसमुट्ठानानं रूपानं विप्पयुत्तपच्चयेन

पच्चयो । पच्छाजाता — दोमनस्ससहगता विचिकिच्छासहगता उद्धच्च-
सहगता खन्धा च मोहो च पुरेजातस्स इमस्स कायस्स विप्पयुत्त-
पच्चयेन पच्चयो । (१)

अत्थिपच्चयो .

६६. आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
अत्थिपच्चयेन पच्चयो ... एकं । (१)

5

आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवविप्पयुत्तस्स धम्मस्स अत्थि-
पच्चयेन पच्चयो — सहजातं, पच्छाजातं । सहजाता — आसवसम्पयुत्ता
खन्धा चित्तसमुद्धानानं रूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो; दोमनस्स-
सहगता विचिकिच्छासहगता उद्धच्चसहगता खन्धा मोहस्स च
चित्तसमुद्धानानं च रूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता — 10
आसवसम्पयुत्ता खन्धा पुरेजातस्स इमस्स कायस्स अत्थिपच्चयेन
पच्चयो । (२)

आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स च आसवविप्प-
युत्तस्स च धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो (सहजातसदिसं) । (३)

१००. आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवविप्पयुत्तस्स धम्मस्स 15
अत्थिपच्चयेन पच्चयो — सहजातं, पुरेजातं, पच्छाजातं, आहारं,
इन्द्रियं (सङ्घित्तं, वित्थारेतब्बं) । (१)

आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स धम्मस्स अत्थि-
पच्चयेन पच्चयो — सहजातं, पुरेजातं । सहजातो — दोमनस्ससहगतो
विचिकिच्छासहगतो उद्धच्चसहगतो मोहो सम्पयुत्तकानं खन्धानं 20
अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पुरेजातं — चक्खुं ... पे०... वत्थुं अस्सादेति
अभिनन्दति, तं आरब्भ रागो उप्पज्जति, दिट्ठि उप्पज्जति,
विचिकिच्छा उप्पज्जति, उद्धच्चं उप्पज्जति, दोमनस्सं उप्पज्जति,
वत्थु आसवसम्पयुत्तकानं खन्धानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (२)

आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स च आसव- 25
विप्पयुत्तस्स च धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो — सहजातं, पुरेजातं ।
सहजातो — दोमनस्ससहगतो विचिकिच्छासहगतो उद्धच्चसहगतो
मोहो सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं अत्थिपच्चयेन

पच्चयो । पुरेजातं — चक्खुं ... पे०... वत्थुं आरब्भ दोमनस्ससहगता विचिकिच्छासहगता उद्वच्चसहगता खन्धा च मोहो च उप्पज्जन्ति । (३)

१०१. आसवसम्पयुत्तो च आसवविप्पयुत्तो च धम्मा आसवसम्पयुत्तस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो — सहजातं, पुरेजातं ।
 5 सहजातो — आसवसम्पयुत्तो एको खन्धो च वत्थु च तिण्णन्नं खन्धानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो ... पे०... द्वे खन्धा च ... पे०... दोमनस्स-सहगतो विचिकिच्छासहगतो उद्वच्चसहगतो एको खन्धो च मोहो च तिण्णन्नं खन्धानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो; द्वे खन्धा च ... पे०... । (१)

- आसवसम्पयुत्तो च आसवविप्पयुत्तो च धम्मा आसव-
 10 विप्पयुत्तस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो — सहजातं, पुरेजातं, पच्छाजातं, आहारं, इन्द्रियं । सहजाता — आसवसम्पयुत्ता खन्धा च महाभूता च चित्तसमुद्धानानं रूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो; दोमनस्स-सहगता विचिकिच्छासहगता उद्वच्चसहगता खन्धा च मोहो च चित्तसमुद्धानानं रूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो; दोमनस्ससहगता
 15 विचिकिच्छासहगता उद्वच्चसहगता खन्धा च वत्थु च मोहस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता — आसवसम्पयुत्ता खन्धा च कबलीकारो आहारो च इमस्स कायस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता — आसवसम्पयुत्ता खन्धा च रूपजीवितिन्द्रियं च कटत्ता-रूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (२)

- 20 आसवसम्पयुत्तो च आसवविप्पयुत्तो च धम्मा आसव-सम्पयुत्तस्स च आसवविप्पयुत्तस्स च धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो — सहजातं, पुरेजातं । सहजातो — दोमनस्ससहगतो विचिकिच्छासहगतो उद्वच्चसहगतो एको खन्धो च मोहो च तिण्णन्नं खन्धानं चित्त-समुद्धानानं च रूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो ... पे०... द्वे खन्धा च
 25 ... पे०... । सहजातो — दोमनस्ससहगतो विचिकिच्छासहगतो उद्वच्च-सहगतो एको खन्धो च वत्थु च तिण्णन्नं खन्धानं मोहस्स च ... पे०... द्वे खन्धा च ... पे०... । (३)

(२) सङ्ख्या

सुद्धं

अनन्तरे नव, समनन्तरे नव, सहजाते नव, अञ्जामञ्जे छ,
निस्सये नव, उपनिस्सये नव, पुरेजाते तीणि, पच्छाजाते तीणि,
आसेवने नव, कम्मे चत्तारि, विपाके एकं, आहारे चत्तारि, इन्द्रिये
चत्तारि, ज्ञाने चत्तारि, मग्गे चत्तारि, सम्पयुत्ते छ, विप्पयुत्ते पञ्च,
अत्थिया नव, नत्थिया नव, विगते नव, अविगते नव ।

5

पच्चनीयुद्धारो

१०३. आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सय-
पच्चयेन पच्चयो । (१)

आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवविप्पयुत्तस्स धम्मस्स आरम्मण-
पच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन 10
पच्चयो, पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो, कम्मपच्चयेन पच्चयो । (२)

आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स च आसव-
विप्पयुत्तस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन
पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३)

१०४. आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवविप्पयुत्तस्स धम्मस्स 15
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सय-
पच्चयेन पच्चयो, पुरेजातपच्चयेन पच्चयो, पच्छाजातपच्चयेन
पच्चयो, कम्मपच्चयेन पच्चयो, आहारपच्चयेन पच्चयो, इन्द्रिय-
पच्चयेन पच्चयो । (१)

आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स धम्मस्स आरम्मण- 20
पच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन
पच्चयो, पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (२)

आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स च आसव-
विप्पयुत्तस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन
पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (३) 25

१०५. आसवसम्पयुत्तो च आसवविप्पयुत्तो च धम्मा आसव-
सम्पयुत्तस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन
पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

आसवसम्पयुत्तो च आसवविप्पयुत्तो च धम्मा आसव-

विप्पयुत्तस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (२)

आसवसम्पयुत्तो च आसवविप्पयुत्तो च धम्मा आसव-
सम्पयुत्तस्स च आसवविप्पयुत्तस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन
5 पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३)

२. पच्चयपच्चनीयं

सङ्खया

सुद्धं

१०६. नहेतुया नव, नआरम्मणे नव, नअधिपतिया नव
(सब्बत्थ नव), नोअविगते नव ।

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

हेतुदुकं

१०७. हेतुपच्चया नआरम्मणे नव, नअधिपतिया नव ... पे०...
नसमनन्तरे नव, नअञ्जमञ्जे तीणि, नउपनिस्सये नव ... पे०...
10 नमग्गे नव, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते छ, नोनत्थिया नव,
नोविगते नव ।

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

नहेतुदुकं

B. 199

१०८. नहेतुपच्चया आरम्मणे नव, अधिपतिया पञ्च
... पे०...अविगते नव ।

पच्चनीयानुलोमं ।

आसवसम्पयुत्तदुकं निद्वितं ।

— ० —

१७. आसवसासवदुकं

§ १-६. पटिच्चवारादि

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

१०९. आसवं चेव सासवं च धम्मं पटिच्च आसवो चेव
15 सासवो च धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया—कामासवं पटिच्च दिट्ठासवो

अविज्जासवो (चक्कं बन्धितब्बं), भवासवं पटिच्च अविज्जासवो (चक्कं बन्धितब्बं), दिट्ठासवं पटिच्च अविज्जासवो । (१)

आसवं चेव सासवं च धम्मं पटिच्च सासवो चेव नो च आसवो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - आसवे पटिच्च सम्पयुत्तका खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं । (२)

आसवं चेव सासवं च धम्मं पटिच्च आसवो चेव सासवो च सासवो चेव नो च आसवो च धम्मा^१ उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - कामासवं पटिच्च दिट्ठासवो अविज्जासवो सम्पयुत्तका खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं, भवासवं (चक्कं बन्धितब्बं) । (३)

११०. सासवं चेव नो च आसवं धम्मं पटिच्च सासवो चेव नो च आसवो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - सासवं चेव नो च आसवं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... पटिसन्धिक्खणे ... पे०... खन्धे पटिच्च वत्थु, वत्थुं पटिच्च खन्धा, एकं महाभूतं ... पे०... । (१)

सासवं चेव नो च आसवं धम्मं पटिच्च आसवो चेव सासवो च धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - सासवे चेव नो च आसवे खन्धे पटिच्च आसवा । (२)

सासवं चेव नो च आसवं धम्मं पटिच्च आसवो चेव सासवो च सासवो चेव नो च आसवो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - सासवं चेव नो च आसवं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा आसवा च चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... । (३)

१११. आसवं चेव सासवं च सासवं चेव नो च आसवं च धम्मं पटिच्च आसवो चेव सासवो च धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - कामासवं च सम्पयुत्तके च खन्धे पटिच्च दिट्ठासवो अविज्जासवो (एवं चक्कं बन्धितब्बं) । (१)

आसवं चेव सासवं च सासवं चेव नो च आसवं च धम्मं पटिच्च सासवो चेव नो च आसवो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - सासवं चेव नो च आसवं एकं खन्धं च आसवे च पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे च ... पे०... । (२)

आसवं चेव सासवं च सासवं चेव नो च आसवं च धम्मं
पटिच्च आसवो चेव सासवो च सासवो चेव नो च आसवो च
धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - सासवं चेव नो च आसवं एकं
खन्धं च कामासवं च पटिच्च तयो खन्धा दिट्ठासवो अविज्जासवो
5 चित्तसमुट्ठानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे च ... पे०... (चक्कं,
सङ्खित्तं) । (३)

(एवं पटिच्चवारो पि सहजातवारो पि पच्चयवारो पि
निस्सयवारो पि संसट्ठवारो पि सम्पयुत्तवारो पि यथा आसवदुकं एवं
कातब्बं, निघ्नानं) ।

§ ७. पञ्हावारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गा

10 (पञ्हावारे हेतुपच्चये पि आरम्मणपच्चये पि लोकुत्तरं न
कातब्बं, सेखा^१ गोत्रभुं पच्चवेक्खन्ति, वोदानं पच्चवेक्खन्ती ति
कातब्बा^२ । अधिपतिपच्चयं^३ पि सब्बं जानित्वा कातब्बं) ।

अनन्तरपच्चयो

B. 201

११२. आसवो चेव सासवो च धम्मो आसवस्स चेव
सासवस्स च धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमा पुरिमा
15 आसवा पच्छिमानं पच्छिमानं आसवानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (१)

आसवो चेव सासवो च धम्मो सासवस्स चेव नो च
आसवस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमा पुरिमा आसवा
पच्छिमानं पच्छिमानं सासवं^४ चेव नो च आसवानं खन्धानं अनन्तर-
पच्चयेन पच्चयो; आसवा वुट्ठानस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (२)

20 आसवो चेव सासवो च धम्मो^५ आसवस्स चेव सासवस्स च
सासवस्स चेव नो च आसवस्स च धम्मस्स^६ अनन्तरपच्चयेन

१. सेक्खा - स्या० । २. कातब्बं - स्या० । ३. अधिपतिपच्चये - स्या० ।

४. सासवानं - स्या० । ५. सी० पोत्वके नत्थि, एवमुपरि पि । ६. सी० पोत्वके नत्थि,
एवमुपरि पि ।

पच्चयो - पुरिमा पुरिमा आसवा पच्छिमानं पच्छिमानं आसवानं
सम्पयुत्तकानं च खन्धानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (३)

११३. सासवो चेव नो च आसवो धम्मो सासवस्स चेव
नो च आसवस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमा पुरिमा
सासवा चेव नो च आसवा खन्धा पच्छिमानं पच्छिमानं सासवानं 5
चेव नो च आसवानं खन्धानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो; अनुलोमं
गोत्रभुस्स, अनुलोमं वोदानस्स, आवज्जना सासवानं चेव नो च
आसवानं खन्धानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (१)

सासवो चेव नो च आसवो धम्मो आसवस्स चेव सासवस्स
च धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमा पुरिमा सासवा चेव 10
नो च आसवा खन्धा पच्छिमानं पच्छिमानं आसवानं अनन्तर-
पच्चयेन पच्चयो; आवज्जना आसवानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (२)

सासवो चेव नो च आसवो धम्मो आसवस्स चेव सासवस्स
च सासवस्स चेव नो च आसवस्स च^१ धम्मस्स^१ अनन्तरपच्चयेन
पच्चयो - पुरिमा पुरिमा सासवा चेव नो च आसवा खन्धा पच्छिमानं 15
पच्छिमानं आसवानं सम्पयुत्तकानं च खन्धानं अनन्तरपच्चयेन
पच्चयो; आवज्जना आसवानं सम्पयुत्तकानं च खन्धानं अनन्तर-
पच्चयेन पच्चयो । (३)

११४. आसवो चेव सासवो च सासवो चेव नो च आसवो
च धम्मा आसवस्स चेव सासवस्स च धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन 20
पच्चयो - पुरिमा पुरिमा आसवा च सम्पयुत्तका च खन्धा
पच्छिमानं पच्छिमानं आसवानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (१)

B. 202

आसवो चेव सासवो च सासवो चेव नो च आसवो च
धम्मा सासवस्स चेव नो च आसवस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन
पच्चयो - पुरिमा पुरिमा आसवा च सम्पयुत्तका च खन्धा पच्छिमानं 25
पच्छिमानं सासवानं चेव नो च आसवानं खन्धानं अनन्तरपच्चयेन
पच्चयो; आसवा च सम्पयुत्तका च खन्धा वुट्ठानस्स अनन्तर-
पच्चयेन पच्चयो । (२)

आसवो चेव सासवो च सासवो चेव नो च आसवो च

धम्मा आसवस्स चेव सासवस्स च सासवस्स चेव नो च आसवस्स
च धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमा पुरिमा आसवा च
सम्पयुत्तका च खन्धा पच्छिमानं पच्छिमानं आसवानं सम्पयुत्तकानं
च खन्धानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो (एवं सब्बं वित्थारेतब्बं) । (३)

- 5 (आसवदुके पि अनन्तरं इमिना^१ सदिसं कातब्बं । आवज्जना
पि बुद्धानं पि एवं समुद्दिट्ठं सङ्खित्तं । सब्बं परिपुण्णं । आसवदुक-
सदिसं कातब्बं, निन्नानं) ।

आसवसासवदुकं निट्ठितं ।

— ० —

१८. आसवआसवसम्पयुत्तदुकं

§ १-६. पटिच्चवारादि

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

११५. आसवं चेव आसवसम्पयुत्तं च धम्मं पटिच्च आसवो
चेव आसवसम्पयुत्तो च धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - कामासवं
10 पटिच्च दिट्ठासवो अविज्जासवो (चक्कं बन्धितब्बं), भवासवं
पटिच्च अविज्जासवो (चक्कं बन्धितब्बं), दिट्ठासवं पटिच्च
अविज्जासवो । (१)

- आसवं चेव आसवसम्पयुत्तं च धम्मं पटिच्च आसवसम्पयुत्तो
चेव नो च आसवो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - आसवे पटिच्च
15 सम्पयुत्तका खन्धा । (२)

B. 203

- आसवं चेव आसवसम्पयुत्तं च धम्मं पटिच्च आसवो चेव
आसवसम्पयुत्तो च आसवसम्पयुत्तो चेव नो च आसवो च धम्मा
उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - आसवसम्पयुत्तं कामासवं पटिच्च दिट्ठासवो
अविज्जासवो सम्पयुत्तका च खन्धा (सब्बं चक्कं) । (३)

- 20 ११६. आसवसम्पयुत्तं चेव नो च आसवं धम्मं पटिच्च
आसवसम्पयुत्तो चेव नो च आसवो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया -

आसवसम्पयुत्तं चेव नो च आसवं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा
... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... । (१)

आसवसम्पयुत्तं चेव नो च आसवं धम्मं पटिच्च आसवो
चेव आसवसम्पयुत्तो च धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - आसव-
सम्पयुत्तं चेव नो च आसवे खन्धे पटिच्च आसवा । (२) 5

आसवसम्पयुत्तं चेव नो च आसवं धम्मं पटिच्च आसवो
चेव आसवसम्पयुत्तो च आसवसम्पयुत्तो चेव नो च आसवो च
धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - आसवसम्पयुत्तं चेव नो च आसवं
एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा आसवा च ... पे०... द्वे खन्धे
... पे०... । (३) 10

११७. आसवं चेव आसवसम्पयुत्तं च आसवसम्पयुत्तं चेव
नो च आसवं च धम्मं पटिच्च आसवो चेव आसवसम्पयुत्तो च
धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - कामासवं च सम्पयुत्तके च खन्धे
पटिच्च दिट्ठासवो अविज्जासवो (सब्बं चक्कं) । (१)

आसवं चेव आसवसम्पयुत्तं च आसवसम्पयुत्तं चेव नो च 15
आसवं च धम्मं पटिच्च आसवसम्पयुत्तो चेव नो च आसवो धम्मो
उप्पज्जति हेतुपच्चया - आसवसम्पयुत्तं चेव नो च आसवं एकं
खन्धं च आसवे च पटिच्च तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे
... पे०... । (२)

आसवं चेव आसवसम्पयुत्तं च आसवसम्पयुत्तं चेव नो च 20
आसवं च धम्मं पटिच्च आसवो चेव आसवसम्पयुत्तो च आसव-
सम्पयुत्तो चेव नो च आसवो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया -
आसवसम्पयुत्तं चेव नो च आसवं एकं खन्धं च कामासवं च पटिच्च
तयो खन्धा दिट्ठासवो अविज्जासवो ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... । (३)

(चक्कं, एवं सब्बे पच्चया कातब्बा) । 25

(२) सङ्खया

सुद्धं

११८. हेतुया नव, आरम्मणे नव, अधिपतिया नव (सब्बत्थ
नव, सङ्खित्तं), कम्मे नव (विपाकं नत्थि), आहारे नव ... पे०...
अविगते नव ।

२. पच्चयपच्चनीयं

(१) विभङ्गो

नअधिपतिपच्चयादि

११६. आसवं चेव आसवसम्पयुत्तं धम्मं^१ पटिच्च आसवो चेव आसवसम्पयुत्तो च^२ धम्मो उप्पज्जति नअधिपतिपच्चया (नहेतु-मूलकं नत्थि), नपुरेजातपच्चया, नपच्छाजातपच्चया (सङ्खित्तं) ।

(२) सङ्खया

सुद्धं

१२०. नअधिपतिया नव, नपुरेजाते नव, नपच्छाजाते नव,
५ नआसेवने नव, नकम्मे तीणि, नविपाके नव, नविप्पयुत्ते नव ।

(एवं इतरे द्वे गणना पि सहजातवारं^३ पि पच्चयवारं पि निस्सयवारं पि संसट्ठवारं पि सम्पयुत्तवारं पि परिपुण्णं^४ पटिच्च-सदिसा^५) ।

३. पञ्हावारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

१२१. आसवो चेव आसवसम्पयुत्तो च धम्मो आसवस्स चेव
१० आसवसम्पयुत्तस्स च धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो ... तीणि ।

B. 205

आसवसम्पयुत्तो चेव नो च आसवो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स चेव नो च आसवस्स धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो - आसवसम्पयुत्ता चेव नो च आसवा हेतू सम्पयुत्तकानं खन्धानं हेतुपच्चयेन पच्चयो । (१)

आरम्मणपच्चयादि

१२२. आसवो चेव आसवसम्पयुत्तो च धम्मो आसवस्स चेव
१५ आसवसम्पयुत्तस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो ... तीणि ।

१. च धम्मं - स्या० । २. सी० पोत्थके नत्थि । ३. सहजातवारो - स्या०, एवमुपरि पि । ४. परिपुण्णा - स्या० । ५. पटिच्चसदिसं - सी० ।

आसवसम्पयुतो चेव नो च आसवो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स
चेव नो च आसवस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - आसव-
सम्पयुत्ते चेव नो च आसवे खन्धे आरब्भ आसवसम्पयुत्ता चेव नो
च आसवा खन्धा उप्पज्जन्ति । (१)

आसवसम्पयुतो चेव नो च आसवो धम्मो आसवस्स चेव 5
आसवसम्पयुत्तस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - आसव-
सम्पयुत्ते चेव नो च आसवे खन्धे आरब्भ आसवा उप्पज्जन्ति । (२)

आसवसम्पयुतो चेव नो च आसवो धम्मो आसवस्स चेव
आसवसम्पयुत्तस्स च आसवसम्पयुत्तस्स चेव नो च आसवस्स च धम्मस्स
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - आसवसम्पयुत्ते चेव नो च आसवे खन्धे 10
आरब्भ आसवा च आसवसम्पयुत्तका च खन्धा उप्पज्जन्ति । (३)

आसवो, चेव आसवसम्पयुतो च आसवसम्पयुतो चेव नो च
आसवो च धम्मा आसवस्स चेव आसवसम्पयुत्तस्स च धम्मस्स
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो ... तीणि ।

अधिपतिपच्चया (आरम्मणसदिसा, गरुकारम्मणा), अनन्तर- 15
पच्चया (आरम्मणसदिसायेव, पुरिमा पुरिमा ति कातब्बा),
समनन्तरपच्चया, सहजातपच्चया, अञ्जमञ्जापच्चया, निस्सय-
पच्चया, उपनिस्सयपच्चया (आरम्मणसदिसंयेव^१, विभज्जना नत्थि ।
तीणि । उपनिस्सयं सब्बं कातब्बं) ।

कम्मपच्चयादि

१२३. आसवसम्पयुतो चेव नो च आसवो धम्मो आसव- 20 8. 206
सम्पयुत्तस्स चेव नो च आसवस्स धम्मस्स कम्मपच्चयेन पच्चयो ...
तीणि, आहारपच्चयेन पच्चयो ... तीणि, इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो ...
तीणि, ज्ञानपच्चयेन पच्चयो ... तीणि, मग्गपच्चयेन पच्चयो ... नव,
सम्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो ... नव, अत्थिपच्चयेन पच्चयो, नत्थिपच्चयेन
पच्चयो, विगतपच्चयेन पच्चयो, अविगतपच्चयेन पच्चयो ... नव । 25

(२) सङ्ख्या

सुद्धं

१२४. हेतुया चत्तारि, आरम्मणे नव, अधिपतिया नव, अनन्तरे

नव, समनन्तरे नव, सहजाते नव, अञ्जामञ्जे नव, निस्सये नव, उपनिस्सये नव, आसेवने नव, कम्मे तीणि^१, आहारे तीणि, इन्द्रिये तीणि, ज्ञाने तीणि, मग्गे नव, सम्पयुत्ते नव, अत्थिया नव, नत्थिया नव, विगते नव, अविगते नव ।

पच्चनीयुद्धारो

5 १२५. आसवो चेव आसवसम्पयुत्तो च धम्मो आसवस्स चेव आसवसम्पयुत्तस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजात-पच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

आसवो चेव आसवसम्पयुत्तो च धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स चेव नो च आसवस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन
10 पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (२)

आसवो चेव आसवसम्पयुत्तो च धम्मो आसवस्स चेव आसव-सम्पयुत्तस्स च आसवसम्पयुत्तस्स चेव नो च आसवस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सय-
15 पच्चयेनपच्चयो । (३)

B. 207 15

१२६. आसवसम्पयुत्तो चेव नो च आसवो धम्मो आसव-सम्पयुत्तस्स चेव नो च आसवस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

आसवसम्पयुत्तो चेव नो च आसवो धम्मो आसवस्स चेव आसव-सम्पयुत्तस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन
20 पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (२)

आसवसम्पयुत्तो चेव नो च आसवो धम्मो आसवस्स चेव आसव-सम्पयुत्तस्स च आसवसम्पयुत्तस्स चेव नो च आसवस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन
पच्चयो । (३)

25

१२७. आसवो चेव आसवसम्पयुत्तो च आसवसम्पयुत्तो चेव नो च आसवो च धम्मा आसवस्स चेव आसवसम्पयुत्तस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन
पच्चयो । (१)

आसवो चेव आसवसम्पयुत्तो च आसवसम्पयुत्तो चेव नो च
आसवो च धम्मा आसवसम्पयुत्तस्स चेव नो च आसवस्स धम्मस्स
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सय-
पच्चयेन पच्चयो । (२)

आसवो चेव आसवसम्पयुत्तो च आसवसम्पयुत्तो चेव नो च 5
आसवो च धम्मा आसवस्स चेव आसवसम्पयुत्तस्स च आसवसम्पयुत्तस्स
चेव नो च आसवस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजात-
पच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३)

२. पच्चयपच्चनीयं

सङ्खत्था

सुद्धं

१२८. नहेतुया नव, नआरम्मणे नव (सब्बत्थ नव), नो-
अविगते नव ।

10

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

हेतुदुकं

१२९. हेतुपच्चया नआरम्मणे चत्तारि ... पे०... नसमनन्तरे
चत्तारि, नउपनिस्सये चत्तारि ... पे०... नमग्गे चत्तारि ... पे०... न-
विप्पयुत्ते चत्तारि, नोनत्थिया चत्तारि, नोविगते चत्तारि ।

B. 208

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

१३०. नहेतुपच्चया आरम्मणे नव, अधिपतिया नव (अनुलोम-
पदानि गणितब्बानि^१) ... पे०... अविगते नव ।

15

आसवआसवसम्पयुत्तदुकं निद्धितं ।

— ० —

१६. आसवविप्पयुत्तसासवदुकं

§ १. पटिच्चवारो

हेतुपच्चयो

१३१. आसवविप्पयुत्तं सासवं धम्मं पटिच्च आसवविप्पयुत्तो
सासवो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया — आसवविप्पयुत्तं सासवं एकं

खन्धं पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०...
 पटिसन्धिवखणे ... पे०... खन्धे पटिच्च वत्थु, वत्थुं पटिच्च खन्धा,
 एकं महाभूतं ... पे०... । (१)

आसवविप्पयुत्तं अनासवं धम्मं पटिच्च आसवविप्पयुत्तो
 ५ अनासवो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया ... तीणि ।

(यथा चूळन्तरदुके लोकियदुकं एवं वित्थारेतब्बं निन्नाना-
 करणं, सङ्खित्तं) ।

आसवविप्पयुत्तसासवदुकं निट्ठितं ।

आसवगोच्छकं निट्ठितं ।

४. सञ्जोजनगोच्छ्रकं

२०. सञ्जोजनदुकं

§ १. पटिच्चवारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

B. 209

१. सञ्जोजनं धम्मं पटिच्च सञ्जोजनो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया — कामरागसञ्जोजनं पटिच्च दिट्ठिसञ्जोजनं अविज्जासञ्जोजनं, कामरागसञ्जोजनं पटिच्च सीलव्वतपरामाससञ्जोजनं अविज्जासञ्जोजनं, कामरागसञ्जोजनं पटिच्च मानसञ्जोजनं अविज्जासञ्जोजनं, कामरागसञ्जोजनं पटिच्च अविज्जासञ्जोजनं, पटिघसञ्जोजनं पटिच्च इस्सासञ्जोजनं अविज्जासञ्जोजनं, पटिघसञ्जोजनं पटिच्च मच्छरियसञ्जोजनं अविज्जासञ्जोजनं, पटिघसञ्जोजनं पटिच्च अविज्जासञ्जोजनं, मानसञ्जोजनं पटिच्च भवरागसञ्जोजनं अविज्जासञ्जोजनं, भवरागसञ्जोजनं पटिच्च अविज्जासञ्जोजनं, विचिकिच्छासञ्जोजनं पटिच्च अविज्जासञ्जोजनं । (१)

सञ्जोजनं धम्मं पटिच्च नोसञ्जोजनो धम्मो उप्पज्जति^१ हेतुपच्चया — सञ्जोजने पटिच्च सम्पयुत्तका खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं । (२)

सञ्जोजनं धम्मं पटिच्च^१ सञ्जोजनो च नोसञ्जोजनो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया — कामरागसञ्जोजनं पटिच्च दिट्ठिसञ्जोजनं अविज्जासञ्जोजनं सम्पयुत्तका च^१ खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं (चक्कं बन्धितव्वं) । (३)

२. नोसञ्जोजनं धम्मं पटिच्च नोसञ्जोजनो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया — नोसञ्जोजनं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा

चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... पटिसन्धिक्खणे ... पे०...
खन्धे पटिच्च वत्थु, वत्थुं पटिच्च खन्धा, एकं महाभूतं ... पे०... महाभूते
पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं कटत्तारूपं उपादारूपं । (१)

नोसञ्जो जनं धम्मं पटिच्च सञ्जो जनो धम्मो उप्पज्जति
5 हेतुपच्चया — नोसञ्जो जने खन्धे पटिच्च सञ्जो जना । (२)

B. 210

नोसञ्जो जनं धम्मं पटिच्च सञ्जो जनो च नोसञ्जो जनो
च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया — नोसञ्जो जनं एकं खन्धं पटिच्च
तयो खन्धा सञ्जो जना च चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे
... पे०... । (३)

10 ३. सञ्जो जनं च नोसञ्जो जनं च धम्मं पटिच्च सञ्जो जनो
धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया — कामरागसञ्जो जनं च सम्पयुत्तके
च खन्धे पटिच्च दिट्ठिसञ्जो जनं अविज्जासञ्जो जनं (चक्कं
बन्धितव्वं) । (१)

सञ्जो जनं च नोसञ्जो जनं च धम्मं पटिच्च नोसञ्जो जनो
15 धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया — नोसञ्जो जनं एकं खन्धं च सञ्जो जने
च पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे च
... पे०... । (२)

सञ्जो जनं च नोसञ्जो जनं च धम्मं पटिच्च सञ्जो जनो
च नोसञ्जो जनो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया — नोसञ्जो जनं
20 एकं खन्धं च कामरागसञ्जो जनं च पटिच्च तयो खन्धा दिट्ठिसञ्जो जनं
अविज्जासञ्जो जनं चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... (चक्कं
बन्धितव्वं) । (३)

(आरम्मणपच्चये रूपं नत्थि । अधिपतिपच्चयो हेतुसदिसो,
विचिकिच्छासञ्जो जनं नत्थि) अनन्तरपच्चया ... पे०... अविगत-
25 पच्चया ।

(२) सङ्ख्या

सुद्धं

४. हेतुया नव, आरम्मणे नव, अधिपतिया नव, अनन्तरे नव
(सब्बत्थ नव), विपाके एकं, आहारे नव ... पे०... अविगते नव ।

अनुलोमं ।

२. पच्चयपच्चनीयं

(१) विभङ्गो

नहेतुपच्चयो

५. सञ्जोजनं धम्मं पटिच्च सञ्जोजनो धम्मो उप्पज्जति नहेतुपच्चया - विचिकिच्छासञ्जोजनं पटिच्च अविज्जासञ्जोजनं । (१)

नोसञ्जोजनं धम्मं पटिच्च नोसञ्जोजनो धम्मो उप्पज्जति नहेतु-
पच्चया - अहेतुकं नोसञ्जोजनं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा चित्त-
समुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... (याव असञ्जसत्ता) । (१) 5

नोसञ्जोजनं धम्मं पटिच्च सञ्जोजनो धम्मो उप्पज्जति नहेतुपच्चया - विचिकिच्छासहगते उद्वच्चसहगते खन्धे पटिच्च अविज्जासञ्जोजनं । (२)

सञ्जोजनं च नोसञ्जोजनं च धम्मं पटिच्च सञ्जोजनो धम्मो उप्पज्जति नहेतुपच्चया - विचिकिच्छासञ्जोजनं च सम्पयुत्तके 10
च खन्धे पटिच्च अविज्जासञ्जोजनं । (३)

(सङ्खित्तं, आसवगोच्छकसदिसं । नआरम्मणा^१ पि सब्बे उद्धरितव्वा) ।

(२) सङ्ख्या

सुद्धं

६. नहेतुया चत्तारि, नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव, नअनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नअञ्जमञ्जे तीणि, नउपनिस्सये 15
तीणि, नपुरेजाते नव, नपच्छाजाते नव, नआसेवने नव, नकम्मे तीणि, नविपाके नव, नआहारे एकं, नइन्द्रिये एकं, नज्ञाने एकं, नमग्गे एकं, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते नव, नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि ।

पच्चनीयं ।

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

हेतुदुकं

७. हेतुपच्चया नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव (एवं सब्बं गणेतव्वं) ।

20

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

नहेतुदुकं

८. नहेतुपच्चया आरम्मणे चत्तारि (सब्वत्थ चत्तारि).

B. 212

विपाके एकं, आहारे चत्तारि ... पे०... मग्गे तीणि, सम्पयुत्ते चत्तारि ... पे०... अविगते चत्तारि ।

पच्चनीयानुलोमं ।

§ २. सहजातवारो

६. सञ्जोजनं धम्मं सहजातो सञ्जोजनो^१ धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया (पटिच्चवारसदिसं^१) ।

§ ३-४. पच्चयवारो – निस्सयवारो

१-४. पच्चयानुलोमादि

हेतुपच्चयो

५ १०. सञ्जोजनं धम्मं पच्चया सञ्जोजनो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया ... तीणि (पटिच्चसदिसं) ।

नोसञ्जोजनं धम्मं पच्चया नोसञ्जोजनो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया – नोसञ्जोजनं एकं खन्धं पच्चया तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... पटिसन्धिक्खणे ... पे०... खन्धे पच्चया
१० वत्थु, वत्थुं पच्चया खन्धा, एकं महाभूतं ... पे०... महाभूते पच्चया चित्तसमुद्धानं रूपं कटत्तारूपं उपादारूपं, वत्थुं पच्चया नोसञ्जोजना खन्धा । (१)

नोसञ्जोजनं धम्मं पच्चया सञ्जोजनो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया – नोसञ्जोजने खन्धे पच्चया सञ्जोजना, वत्थुं पच्चया
१५ सञ्जोजना । (२)

नोसञ्जोजनं धम्मं पच्चया सञ्जोजनो च नोसञ्जोजनो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया – नोसञ्जोजनं एकं खन्धं पच्चया तयो खन्धा सञ्जोजनं च चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... वत्थुं पच्चया सञ्जोजना, महाभूते पच्चया चित्तसमुद्धानं रूपं, वत्थुं पच्चया
२० सञ्जोजना सम्पयुत्तका च खन्धा । (३)

११. सञ्जोजनं च नोसञ्जोजनं च धम्मं पच्चया सञ्जोजनो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - कामरागसञ्जोजनं च सम्पयुत्तके च खन्धे पच्चया दिट्ठिसञ्जोजनं अविज्जासञ्जोजनं, कामरागसञ्जोजनं च वत्थुं च पच्चया दिट्ठिसञ्जोजनं अविज्जासञ्जोजनं (चक्कं) (१)

5

सञ्जोजनं च नोसञ्जोजनं च धम्मं पच्चया नोसञ्जोजनो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - नोसञ्जोजनं एकं खन्धं च सञ्जोजने च पच्चया तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं ...पे०... द्वे खन्धे ...पे०... (चक्कं), सञ्जोजने च वत्थुं च पच्चया नोसञ्जोजना खन्धा । (२)

सञ्जोजनं च नोसञ्जोजनं च धम्मं पच्चया सञ्जोजनो च नोसञ्जोजनो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - नोसञ्जोजनं एकं खन्धं च कामरागसञ्जोजनं च पच्चया तयो खन्धा दिट्ठिसञ्जोजनं अविज्जासञ्जोजनं चित्तसमुद्धानं च रूपं, द्वे खन्धे ...पे०... (चक्कं), कामरागसञ्जोजनं च वत्थुं च पच्चया दिट्ठिसञ्जोजनं अविज्जासञ्जोजनं सम्पयुत्तका च खन्धा (चक्कं, सङ्खित्तं) । (३)

15

१२. हेतुया नव, आरम्मणे नव (सब्बत्थ नव), विपाके एकं ...पे०... अविगते नव ।

१३. नहेतुया चत्तारि (यत्थ यत्थ वत्थु लब्भात् तत्थ' तत्थ' निन्नेतब्ब^३), नआरम्मणे तीणि ...पे० ...नोविगते तीणि ।

(एवं इतरे पि द्वे गणना च निस्सयवारो च कातब्बा^३) ।

20

§ ५-६. संसट्ठवारो - सम्पयुत्तवारो

१. पच्चयानुलोमं

हेतुपच्चयो

१४. सञ्जाजनं धम्मं संसट्ठो सञ्जोजनो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - कामरागसञ्जोजनं संसट्ठं दिट्ठिसञ्जोजनं अविज्जासञ्जोजनं (एवं नव पञ्हा अरूपायेव कातब्बा) ।

(संसट्ठवारो पि सम्पयुत्तवारो पि एवं कातब्बा^३) ।

§ ७. पञ्हावारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

B. 214

१५. सञ्जोजनो धम्मो सञ्जोजनस्स धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो - सञ्जोजना हेतू सम्पयुत्तकानं सञ्जोजनानं हेतुपच्चयेन पच्चयो । (१)

सञ्जोजनो धम्मो नोसञ्जोजनस्स धम्मस्स हेतुपच्चयेन
5 पच्चयो - सञ्जोजना हेतू सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं हेतुपच्चयेन पच्चयो । (२)

सञ्जोजनो धम्मो सञ्जोजनस्स च नोसञ्जोजनस्स च धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो - सञ्जोजना हेतू सम्पयुत्तकानं खन्धानं सञ्जोजनानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं हेतुपच्चयेन पच्चयो । (३)

10 १६. नोसञ्जोजनो धम्मो नोसञ्जोजनस्स धम्मस्स हेतु-
पच्चयेन पच्चयो - नोसञ्जोजना हेतू सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं हेतुपच्चयेन पच्चयो; पटिसन्धिक्खणे ...पे०... । (१)

आरम्भणपच्चयो

१७. सञ्जोजनो धम्मो सञ्जोजनस्स धम्मस्स आरम्भण-
15 पच्चयेन पच्चयो - सञ्जोजने आरब्भ सञ्जोजना उपपज्जन्ति ।
(मूलं कातब्बं) सञ्जोजने आरब्भ नोसञ्जोजना खन्धा उपपज्जन्ति ।
(मूलं कातब्बं) सञ्जोजने आरब्भ सञ्जोजना च सम्पयुत्तका च खन्धा
उपपज्जन्ति । (३)

१८. नोसञ्जोजनो धम्मो नोसञ्जोजनस्स धम्मस्स आरम्भण-
20 पच्चयेन पच्चयो - दानं दत्त्वा सीलं ....पे०... उपोसथकम्मं कत्त्वा
तं पच्चवेक्खति, पुब्बे सुचिण्णानि ...पे०... ज्ञाना ...पे०... अरिया मग्गा
वुट्ठहित्वा मग्गं पच्चवेक्खन्ति, फलं ...पे०... निब्बानं पच्चवेक्खन्ति,
निब्बानं गोत्रभुस्स, वोदानस्स, मग्गस्स, फलस्स, आवज्जनाय आरम्भण-

पच्चयेन^१ पच्चयो^१; अरिया नोसञ्जोने^२ पहीने किलेसे^३ ...पे०...
 विक्खम्भिते किलेसे ...पे०... पुब्बे ...पे०... चक्खुं ...पे०... वत्थुं नो-
 सञ्जोने खन्धे अनिच्चतो ...पे०... दोमनस्सं उप्पज्जति, दिब्बेन
 चक्खुना रूपं पस्सति, दिब्बाय सोतधातुया सद्दं सुणाति, चेतोपरियञ्जाणेन
 नोसञ्जोने चित्तसमङ्गिस्स चित्तं^३ जानाति^३, आकासानञ्चायतनं 5
 विञ्जाणञ्चायतनस्स ...पे०... आकिञ्चञ्जायतनं नेवसञ्जानासञ्जा-
 यतनस्स ...पे०... रूपायतनं चक्खुविञ्जाणस्स ... पे०... फोटुब्बायतनं
 कायविञ्जाणस्स ...पे०... नोसञ्जोना खन्धा इद्विविधञ्जाणस्स,
 चेतोपरियञ्जाणस्स, पुब्बेनिवासानुस्सतिञ्जाणस्स, यथाकम्मूपग-
 ञ्जाणस्स, अनागतंसञ्जाणस्स, आवज्जनाय आरम्मणपच्चयेन 10
 पच्चयो । (१)

नोसञ्जोनेनो धम्मो सञ्जोनेनस्स धम्मस्स आरम्मण-
 पच्चयेन पच्चयो — दानं... पे०... सीलं...पे०... उपोसथकम्मं ...पे०...
 पुब्बे ...पे०... ज्ञाना...पे०... चक्खुं ...पे०... वत्थुं नोसञ्जोने खन्धे
 अस्सादेति अभिनन्दति, तं आरब्भ रागो उप्पज्जति ...पे०... दोमनस्सं 15
 उप्पज्जति । (२)

नोसञ्जोनेनो धम्मो सञ्जोनेनस्स च नोसञ्जोनेनस्स च धम्मस्स
 आरम्मणपच्चयेन पच्चयो — दानं दत्त्वा सीलं ...पे०... उपोसथकम्मं
 ...पे०... पुब्बे ...पे०... ज्ञाना ... पे०... चक्खुं ... पे०... वत्थुं नोसञ्जोने
 खन्धे अस्सादेति अभिनन्दति, तं आरब्भ सञ्जोनेना च सञ्जोनेन- 20
 सम्पयुत्तका^४ च खन्धा उप्पज्जन्ति । (३)

सञ्जोनेनो च नोसञ्जोनेनो च धम्मा सञ्जोनेनस्स धम्मस्स
 आरम्मणपच्चयेन पच्चयो...तीणि (आरब्भयेव कातब्बा) ।

अधिपतिपच्चयो

१६. सञ्जोनेनो धम्मो सञ्जोनेनस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन
 पच्चयो । आरम्मणाधिपति — सञ्जोनेनं^५ गरं कत्वा ...पे०... 25
 तीणि (गरुकारम्मणा) ।

नोसञ्जोनेनो धम्मो नोसञ्जोनेनस्स धम्मस्स अधिपति-

१-१. स्या० पोत्यके नत्थि । २-२. नोसञ्जोनेनं पहीनं किलेसं — सी० । ३-३. सी०
 पोत्यके नत्थि । ४. सञ्जोनेनसम्पयुत्ता — स्या० । ५. सञ्जोनेन — स्या० ।

पच्चयन पच्चयो – आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्मणाधिपति – दानं दत्त्वा सीलं ... पे०... तीणि (तिण्णं पि आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति पि) कातव्वा, विभजितव्वा तीणि पि) ।

B. 216

- सञ्जोजनो च नोसञ्जोजनो च धम्मा सञ्जोजनस्स
5 धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । आरम्मणाधिपति – सञ्जोजने च सम्पयुत्तके च खन्धे गरं कत्वा ... पे०... तीणि ।

अनन्तरपच्चयो

२०. सञ्जोजनो धम्मो सञ्जोजनस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो – पुरिमा पुरिमा सञ्जोजना पच्छिमानं पच्छिमानं सञ्जोजनानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो ... तीणि ।

- 10 नोसञ्जोजनो धम्मो नोसञ्जोजनस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो – पुरिमा पुरिमा नोसञ्जोजना खन्धा पच्छिमानं ... पे०... फलसमापत्तिया अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (१)

- नोसञ्जोजनो धम्मो सञ्जोजनस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो – पुरिमा पुरिमा नोसञ्जोजना खन्धा पच्छिमानं पच्छिमानं
15 सञ्जोजनानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो; आवज्जना सञ्जोजनानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो (एवं द्वे पि कातव्वा) । (३)

सञ्जोजनो च नोसञ्जोजनो च धम्मा सञ्जोजनस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो ... तीणि ।

समनन्तरपच्चयादि

२१. सञ्जोजनो धम्मो सञ्जोजनस्स धम्मस्स समनन्तरपच्चयेन पच्चयो ... नव, सहजातपच्चयेन पच्चयो ... नव,
20 अञ्जमञ्जपच्चयेन पच्चयो ... नव, निस्सयपच्चयेन पच्चयो ... नव ।

उपनिस्सयपच्चयो

२२. सञ्जोजनो धम्मो सञ्जोजनस्स धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो – आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पकतूपनिस्सयो ... पे०... । पकतूपनिस्सयो – सञ्जोजना सञ्जोजनानं
25 उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो (एवं तीणि पि) ।

२३. नोसञ्जो जनो धम्मो नोसञ्जो जनस्स धम्मस्स उपनिस्सय-
 पच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पकतूप-
 निस्सयो ... पे०... । पकतूपनिस्सयो - सद्धं उपनिस्साय दानं
 देति ... पे०... समापत्तिं उप्पादेति, मानं जप्पेति, दिट्ठिं गण्हाति;
 सीलं ... पे०... पञ्चं, रागं ... पे०... पत्थनं ... पे०... सेनासनं 5
 उपनिस्साय दानं देति ... पे०... सद्धं भिन्दति; सद्धा ... पे०... सेनासनं
 सद्धाय ... पे०... फलसमापत्तिया उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

नोसञ्जो जनो धम्मो सञ्जो जनस्स धम्मस्स उपनिस्सय-
 पच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पकतूप-
 निस्सयो ... पे०... । पकतूपनिस्सयो - सद्धं उपनिस्साय मानं 10
 जप्पेति, दिट्ठिं गण्हाति; सीलं ... पे०... सेनासनं उपनिस्साय
 पाणं हनति ... पे०... सद्धं भिन्दति; सद्धा ... पे०... सेनासनं
 रागस्स ... पे०... पत्थनाय उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (२)

नोसञ्जो जनो धम्मो सञ्जो जनस्स च नोसञ्जो जनस्स
 च धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, 15
 अनन्तरूपनिस्सयो, पकतूपनिस्सयो ... पे०... । पकतूपनिस्सयो - सद्धं
 उपनिस्साय मानं जप्पेति, दिट्ठिं गण्हाति; सीलं ... पे०... सेनासनं
 उपनिस्साय पाणं हनति ... पे०... सद्धं भिन्दति; सद्धा ... पे०...
 सेनासनं सञ्जो जनानं सम्पयुत्तकानं च खन्धानं उपनिस्सयपच्चयेन
 पच्चयो । (३) 20

सञ्जो जनो च नोसञ्जो जनो च धम्मा सञ्जो जनस्स
 धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो ... तीणि ।

पुरेजातपच्चयो

२४. नोसञ्जो जनो धम्मो नोसञ्जो जनस्स धम्मस्स
 पुरेजातपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणपुरेजातं, वत्थुपुरेजातं । आरम्मण-
 पुरेजातं - चक्खुं ... पे०... वत्थुं अनिच्चतो ... पे०... दोमनस्सं 25
 उप्पज्जति, दिब्बेन चक्खुना रूपं पस्सति, दिब्बाय सोतधातुया सद्धं
 सुणाति, रूपायतनं चक्खुविज्जाणस्स ... पे०... फोट्ठब्बायतनं काय-
 विज्जाणस्स ... पे०... । वत्थुपुरेजातं - चक्खायतनं चक्खुविज्जाणस्स
 ... पे०... कायायतनं कायविज्जाणस्स ... पे०... वत्थु नोसञ्जो जनानं
 खन्धानं पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (१) 30

B. 218

नोसञ्जो जनो धम्मो सञ्जो जनस्स धम्मस्स पुरेजातपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणपुरेजातं, वत्थुपुरेजातं । आरम्मणपुरेजातं - चक्खुं ... पे०... वत्थुं अस्सादेति अभिनन्दति, तं आरब्भ रागो उप्पज्जति ... पे०... दोमनस्सं उप्पज्जति । वत्थुपुरेजातं - वत्थु
 5 सञ्जो जनानं पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (२)

नोसञ्जो जनो धम्मो सञ्जो जनस्स च नोसञ्जो जनस्स च धम्मस्स पुरेजातपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणपुरेजातं, वत्थु-पुरेजातं । आरम्मणपुरेजातं - चक्खुं ... पे०... वत्थुं अस्सादेति, अभिनन्दति, तं आरब्भ सञ्जो जना च सम्पयुत्तका च खन्धा
 10 उप्पज्जन्ति । वत्थुपुरेजातं - वत्थु सञ्जो जनानं सम्पयुत्तकानं च खन्धानं पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (३)

पच्छाजातपच्चयो

२५. सञ्जो जनो धम्मो नोसञ्जो जनस्स धम्मस्स पच्छाजात-पच्चयेन पच्चयो ... एकं ।

नोसञ्जो जनो धम्मो नोसञ्जो जनस्स धम्मस्स पच्छाजात-
 15 पच्चयेन पच्चयो ... पे०... । (१)

सञ्जो जनो च नोसञ्जो जनो च धम्मा नोसञ्जो जनस्स धम्मस्स पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो ... पे०... । (१)

आसेवनपच्चयो

२६. सञ्जो जनो धम्मो सञ्जो जनस्स धम्मस्स आसेवन-पच्चयेन पच्चयो ... नव ।

कम्मपच्चयादि

२७. नोसञ्जो जनो धम्मो नोसञ्जो जनस्स धम्मस्स कम्म-
 20 पच्चयेन पच्चयो ... तीणि, विपाकपच्चयेन पच्चयो ... एकं, आहारपच्चयेन पच्चयो ... तीणि, इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो ... तीणि, ज्ञानपच्चयेन पच्चयो ... तीणि, मग्गपच्चयेन पच्चयो ... नव, सम्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो ... नव ।

विप्पयुत्तपच्चयो

B. 219 25

२८. सञ्जो जनो धम्मो नोसञ्जो जनस्स धम्मस्स विप्पयुत्त-पच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पच्छाजातं (विभजितब्बं) । (१)

नोसञ्जो जनो धम्मो नोसञ्जो जनस्स धम्मस्स विप्पयुत्त-
पच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पुरेजातं, पच्छाजातं (विभजितब्बं) । (१)

नोसञ्जो जनो धम्मो सञ्जो जनस्स धम्मस्स विप्पयुत्तपच्चयेन
पच्चयो । पुरेजातं - वत्थु सञ्जो जनानं^१ विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । (२)

नोसञ्जो जनो धम्मो सञ्जो जनस्स च नोसञ्जो जनस्स 5
च धम्मस्स विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । पुरेजातं - वत्थु सञ्जो जनानं
सम्पयुत्तकानं च खन्धानं विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । (३)

सञ्जो जनो च नोसञ्जो जनो च धम्मा नोसञ्जो जनस्स
धम्मस्स विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पच्छाजातं (विभजि-
तब्बं) । (१)

10

अत्थिपच्चयो

२६. सञ्जो जनो धम्मो सञ्जो जनस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन
पच्चयो ... एकं (पटिच्चसदिसं) । (१)

सञ्जो जनो धम्मो नोसञ्जो जनस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन
पच्चयो - सहजातं, पच्छाजातं (सङ्घित्तं) । (२)

सञ्जो जनो धम्मो सञ्जो जनस्स च नोसञ्जो जनस्स च 15
धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो (पटिच्चसदिसं) । (३)

३०. नोसञ्जो जनो धम्मो नोसञ्जो जनस्स धम्मस्स अत्थि-
पच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पुरेजातं, पच्छाजातं, आहारं, इन्द्रियं
(सङ्घित्तं) । (१)

नोसञ्जो जनो धम्मो सञ्जो जनस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन 20
पच्चयो - सहजातं, पुरेजातं । सहजाता - नोसञ्जो जना खन्धा
सम्पयुत्तकानं सञ्जो जनानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पुरेजातं -
चक्खुं ... पे०... वत्थुं अस्सादेति अभिनन्दति, तं आरब्ध रागो
उप्पज्जति ... पे०... दोमनस्सं उप्पज्जति, वत्थु सञ्जो जनानं
अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (२)

25

नोसञ्जो जनो धम्मो सञ्जो जनस्स च नोसञ्जो जनस्स
च धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पुरेजातं । सहजातो
- नोसञ्जो जनो ... पे०... (सङ्घित्तं, आसवसदिसं) । (३)

B. 220

३१. सञ्जोजनो च नोसञ्जोजनो च धम्मा सञ्जोजनस्स
धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पुरेजातं (आसव-
सदिसं) । (१)

सञ्जोजनो च नोसञ्जोजनो च धम्मा नोसञ्जोजनस्स
5 धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पुरेजातं, पच्छाजातं,
आहारं, इन्द्रियं (विभजितब्बं आसवसदिसं) । (२)

सञ्जोजनो च नोसञ्जोजनो च धम्मा सञ्जोजनस्स
च नोसञ्जोजनस्स च धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजातं,
पुरेजातं (विभजितब्बं आसवसदिसं) । (३)

(२) सङ्ख्या

सुद्धं

10 ३२. हेतुया चत्तारि, आरम्मणे नव, अधिपतिया नव,
अनन्तरे नव, समनन्तरे नव, सहजाते नव, अञ्जमञ्जे नव,
निस्सये नव, उपनिस्सये नव, पुरेजाते तीणि, पच्छाजाते तीणि,
आसेवने नव, कम्मे तीणि, विपाके एकं, आहारे तीणि, इन्द्रिये
तीणि, ज्ञाने तीणि, मग्गे नव, सम्पयुत्ते नव, विप्पयुत्ते पच्च,
15 अत्थिया नव, नत्थिया नव, विगते नव, अविगते नव ।

अनुलोमं ।

पच्चनीयुद्धारो

३३. सञ्जोजनो धम्मो सञ्जोजनस्स धम्मस्स आरम्मण-
पच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन
पच्चयो । (१)

सञ्जोजनो धम्मो नोसञ्जोजनस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन
20 पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो,
पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (२)

B. 221-

सञ्जोजनो धम्मो सञ्जोजनस्स च नोसञ्जोजनस्स
च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो,
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३)

25 ३४. नोसञ्जोजनो धम्मो नोसञ्जोजनस्स धम्मस्स
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सय-

पच्चयेन पच्चयो, पुरेजातपच्चयेन पच्चयो, पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो, कम्मपच्चयेन पच्चयो, आहारपच्चयेन पच्चयो, इन्द्रिय-पच्चयेन पच्चयो । (१)

नोसञ्जो जनो धम्मो सञ्जो जनस्स धम्मस्स आरम्मण-पच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन 5 पच्चयो, पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (२)

नोसञ्जो जनो धम्मो सञ्जो जनस्स च नोसञ्जो जनस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (३)

३५. सञ्जो जनो च नोसञ्जो जनो च धम्मा सञ्जो जनस्स 10 धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

सञ्जो जनो च नोसञ्जो जनो च धम्मा नोसञ्जो जनस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (२) 15

सञ्जो जनो च नोसञ्जो जनो च धम्मा सञ्जो जनस्स च नोसञ्जो जनस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजात-पच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३)

२. पच्चयपच्चनीयं

सङ्ख्या

३६. नहेतुया नव, नआरम्मणे नव (सव्वत्थ नव), नोअविगते नव ।

20

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

हेतुदुक्कं

३७. हेतुपच्चया नआरम्मणे चत्तारि ... पे०... नसमनन्तरे चत्तारि, नअञ्जमञ्जे द्वे, नउपनिस्सये चत्तारि ... पे०... नमग्गे चत्तारि, नसम्पयुत्ते द्वे, नविप्पयुत्ते चत्तारि, नोनत्थिया चत्तारि, नोविगते चत्तारि ।

B. 222

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

नहेतुदुकं

३८. नहेतुपच्चया आरम्भणे नव, अधिपतिया नव (अनुलोम-
मातिका), अविगते नव ।

सञ्जोजनदुकं निट्ठितं ।

२१. सञ्जोजनियदुकं

§ १-७. पटिच्चवारादि

३९. सञ्जोजनियं धम्मं पटिच्च सञ्जोजनियो धम्मो
उप्पज्जति हेतुपच्चया - सञ्जोजनियं एकं खन्धं पटिच्च तयो
५ खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... पटिसन्धि-
क्खणे ... पे०... खन्धे पटिच्च वत्थु, वत्थुं पटिच्च खन्धा, एकं
महाभूतं ... पे०... ।

(चूळन्तरदुके लोकीयदुकसदिसं, निन्नानाकरणं) ।

सञ्जोजनियदुकं निट्ठितं ।

२२. सञ्जोजनसम्पयुत्तदुकं

§ १. पटिच्चवारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

४०. सञ्जोजनसम्पयुत्तं धम्मं पटिच्च सञ्जोजन-
१० सम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - सञ्जोजनसम्पयुत्तं एकं
खन्धं पटिच्च तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... । (१)

सञ्जोजनसम्पयुत्तं धम्मं पटिच्च सञ्जोजनविप्पयुत्तो'
धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - सञ्जोजनसम्पयुत्ते खन्धे पटिच्च
चित्तसमुद्धानं रूपं । (२)

१. सञ्जोजनसम्पयुत्तो - सी० ।

सञ्भोजनसम्पयुतं धम्मं पटिच्च सञ्भोजनसम्पयुतो च
सञ्भोजनविप्पयुतो च धम्मा उपपज्जन्ति हेतुपच्चया - सञ्भोजन-
सम्पयुतं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं
... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... । (३)

४१. सञ्भोजनविप्पयुतं धम्मं पटिच्च सञ्भोजनविप्पयुतो 5
धम्मो उपपज्जन्ति हेतुपच्चया - सञ्भोजनविप्पयुतं एकं खन्धं
पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०...
उद्वच्चसहगतं मोहं पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं; पटिसन्धिक्खणे'
... पे०... एकं महाभूतं ... पे०'... । (१)

सञ्भोजनविप्पयुतं धम्मं पटिच्च सञ्भोजनसम्पयुतो 10
धम्मो उपपज्जन्ति हेतुपच्चया - उद्वच्चसहगतं मोहं पटिच्च सम्पयुत्तका
खन्धा । (२)

सञ्भोजनविप्पयुतं धम्मं पटिच्च सञ्भोजनसम्पयुतो च
सञ्भोजनविप्पयुतो च धम्मा उपपज्जन्ति हेतुपच्चया - उद्वच्च-
सहगतं मोहं पटिच्च सम्पयुत्तका खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं । (३) 15

४२. सञ्भोजनसम्पयुतं च सञ्भोजनविप्पयुतं च धम्मं
पटिच्च सञ्भोजनसम्पयुतो धम्मो उपपज्जन्ति हेतुपच्चया - उद्वच्च-
सहगतं एकं खन्धं च मोहं च पटिच्च तयो खन्धा ... पे०... द्वे
खन्धे ... पे०... । (१)

सञ्भोजनसम्पयुतं च सञ्भोजनविप्पयुतं च धम्मं पटिच्च 20
सञ्भोजनविप्पयुतो धम्मो उपपज्जन्ति हेतुपच्चया - सञ्भोजनसम्पयुते
खन्धे च महाभूते च पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं, उद्वच्चसहगते
खन्धे च मोहं च पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं । (२)

सञ्भोजनसम्पयुतं च सञ्भोजनविप्पयुतं च धम्मं पटिच्च
सञ्भोजनसम्पयुतो च सञ्भोजनविप्पयुतो च धम्मा उपपज्जन्ति हेतु- 25
पच्चया - उद्वच्चसहगतं एकं खन्धं च मोहं च पटिच्च तयो
खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... । (३)

आरम्भणपच्चयो

४३. सञ्भोजनसम्पयुतं धम्मं पटिच्च सञ्भोजनसम्पयुतो

धम्मो उप्पज्जति आरम्मणपच्चया - सञ्जोजनसम्पयुत्तं एकं खन्धं
... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... । (१)

सञ्जोजनसम्पयुत्तं धम्मं पटिच्च सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति आरम्मणपच्चया - उद्वच्चसहगतं खन्धे पटिच्च उद्वच्च-
5 सहगतो मोहो । (२)

सञ्जोजनसम्पयुत्तं धम्मं पटिच्च सञ्जोजनसम्पयुत्तो च
सञ्जोजनविप्पयुत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति आरम्मणपच्चया -
उद्वच्चसहगतं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा मोहो च ... पे०...
द्वे खन्धे ... पे०... । (३)

10 ४४. सञ्जोजनविप्पयुत्तं धम्मं पटिच्च सञ्जोजनविप्पयुत्तो
धम्मो उप्पज्जति आरम्मणपच्चया - सञ्जोजनविप्पयुत्तं एकं खन्धं
पटिच्च तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... पटिसन्धिक्खणे ... पे०...
वत्थुं पटिच्च खन्धा । (१)

सञ्जोजनविप्पयुत्तं धम्मं पटिच्च सञ्जोजनसम्पयुत्तो
15 धम्मो उप्पज्जति आरम्मणपच्चया - उद्वच्चसहगतं मोहं पटिच्च
सम्पयुत्तका खन्धा । (२)

सञ्जोजनसम्पयुत्तं च सञ्जोजनविप्पयुत्तं च धम्मं
पटिच्च सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति आरम्मणपच्चया -
उद्वच्चसहगतं एकं खन्धं च मोहं च पटिच्च तयो खन्धा ... पे०...
20 द्वे खन्धे ... पे०... । (१)

अधिपतिपच्चयो

४५. सञ्जोजनसम्पयुत्तं धम्मं पटिच्च सञ्जोजनसम्पयुत्तो
धम्मो उप्पज्जति अधिपतिपच्चया ... तीणि ।

सञ्जोजनविप्पयुत्तं धम्मं पटिच्च सञ्जोजनविप्पयुत्तो
धम्मो उप्पज्जति अधिपतिपच्चया ... एकं ।

25 सञ्जोजनसम्पयुत्तं च सञ्जोजनविप्पयुत्तं च धम्मं
पटिच्च सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति अधिपतिपच्चया -
सञ्जोजनसम्पयुत्तके^१ खन्धे च महाभूते च पटिच्च चित्तसमुद्धानं
रूपं । (१) (सङ्घित्तं) ।

(२) सङ्ख्या

सुद्धं

४६. हेतुया नव, आरम्मणे छ, अधिपतिया पञ्च, अनन्तरे छ, समनन्तरे छ, सहजाते नव, अञ्जमञ्जे छ, निस्सये नव, उपनिस्सये छ, पुरेजाते छ, आसेवने छ, कम्मे नव, विपाके एकं, आहारे नव, इन्द्रिये नव, ज्ञाने नव, मग्गे नव, सम्पयुत्ते छ, विप्पयुत्ते नव, अत्थिया नव, नत्थिया छ, विगते छ, अविगते 5 नव ।

B. 225

अनुलोमं ।

२. पच्चयपच्चनीयं

(१) विभङ्गो

नहेतुपच्चयो

४७. सञ्भोजनसम्पयुत्तं धम्मं पटिच्च सञ्भोजनसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति नहेतुपच्चया - विचिकिच्छासहगते खन्धे पटिच्च विचिकिच्छासहगतो मोहो । (१)

सञ्भोजनसम्पयुत्तं धम्मं पटिच्च सञ्भोजनविप्पयुत्तो धम्मो 10 उप्पज्जति नहेतुपच्चया - उद्धच्चसहगते खन्धे पटिच्च उद्धच्चसहगतो मोहो । (२)

सञ्भोजनविप्पयुत्तं धम्मं पटिच्च सञ्भोजनविप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति नहेतुपच्चया - अहेतुकं सञ्भोजनविप्पयुत्तं एकं खन्धं ... पे०... (याव असञ्जासत्ता, सङ्खित्तं) । (१) 15

(२) सङ्ख्या

सुद्धं

४८. नहेतुया तीणि, नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव, नअनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नअञ्जमञ्जे तीणि, नउपनिस्सये तीणि, नपुरेजाते सत्त, नपच्छाजाते नव, नआसेवने नव, नकम्मे चत्तारि, नविपाके नव, नआहारे एकं, नइन्द्रिये एकं, नज्ञाने एकं, नमग्गे एकं, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते छ, 20 नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि ।

B. 226

पच्चनीयं ।

३. पञ्चयानुलोमपञ्चनीयं

हेतुदुर्कं

४६. हेतुपञ्चया नञ्आरम्मणे तीणि, नञ्अधिपतिया नव ... पे०... नउपनिस्सये तीणि, नपुरेजाते छ, नपच्छाजाते नव, नञ्आसेवने नव, नकम्मे चत्तारि, नविपाके नव, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते चत्तारि, नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि ।

४. पञ्चयपञ्चनीयानुलोमं

नहेतुदुर्कं

५०. नहेतुपञ्चया आरम्मणे तीणि ... पे०... विपाके एकं, आहारे तीणि ... पे०... मग्गे द्वे ... पे०... अविगते तीणि ।

§ २. सहजातवारो

(सहजातवारो पटिच्चवारसदिसो) ।

§ ३. पञ्चयवारो

१. पञ्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपञ्चयो

५१. सञ्जोजनसम्पयुत्तं धम्मं पञ्चया सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो उपपज्जति हेतुपञ्चया ... तीणि (पटिच्चसदिसं) ।

B. 227 10

सञ्जोजनविप्पयुत्तं धम्मं पञ्चया सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो उपपज्जति हेतुपञ्चया (याव पटिसन्धि), एकं महाभूतं ... पे०... वत्थुं पञ्चया सञ्जोजनविप्पयुत्ता खन्धा, वत्थुं पञ्चया उद्वच्चसहगतो मोहो । (१)

सञ्जोजनविप्पयुत्तं धम्मं पञ्चया सञ्जोजनसम्पयुत्तो 15 धम्मो उपपज्जति हेतुपञ्चया - वत्थुं पञ्चया सञ्जोजनसम्पयुत्तका^१ खन्धा, उद्वच्चसहगतं मोहं पञ्चया सम्पयुत्तका खन्धा । (२)

सञ्जोजनविप्पयुत्तं धम्मं पञ्चया सञ्जोजनसम्पयुत्तो च

१. सञ्जोजनसम्पयुत्ता - स्या०, एवमुपरि पि ।

सञ्जोजनविप्पयुत्तो च धम्मा उपपज्जन्ति हेतुपच्चया - वत्थुं पच्चया सञ्जोजनसम्पयुत्तका खन्धा, महाभूते पच्चया चित्तसमुद्धानं रूपं, उद्वच्चसहगतं मोहं पच्चया सम्पयुत्तका खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं । (३)

५२. सञ्जोजनसम्पयुत्तं च सञ्जोजनविप्पयुत्तं च धम्मं 5
पच्चया सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो उपपज्जति हेतुपच्चया -
सञ्जोजनसम्पयुत्तं एकं खन्धं च वत्थुं च पच्चया तयो खन्धा ...पे०...
द्वे खन्धे ...पे०... उद्वच्चसहगतं एकं खन्धं च मोहं च पच्चया तयो खन्धा
...पे०... द्वे खन्धे ...पे०... । (१)

सञ्जोजनसम्पयुत्तं च सञ्जोजनविप्पयुत्तं च धम्मं पच्चया 10
सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो उपपज्जति हेतुपच्चया - सञ्जोजनसम्पयुत्ते^२
खन्धे च महाभूते च पच्चया चित्तसमुद्धानं रूपं, उद्वच्चसहगते खन्धे च
मोहं च पच्चया चित्तसमुद्धानं रूपं । (२)

सञ्जोजनसम्पयुत्तं च सञ्जोजनविप्पयुत्तं च धम्मं पच्चया
सञ्जोजनसम्पयुत्तो च सञ्जोजनविप्पयुत्तो च धम्मा उपपज्जन्ति हेतु- 15
पच्चया - सञ्जोजनसम्पयुत्तं एकं खन्धं च वत्थुं च पच्चया तयो खन्धा
...पे०... द्वे खन्धे ...पे०... सञ्जोजनसम्पयुत्ते खन्धे च महाभूते च
पच्चया चित्तसमुद्धानं रूपं, उद्वच्चसहगतं एकं खन्धं च मोहं
च पच्चया तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे
...पे०... । (३)

20

आरम्मणपच्चयो

५३. सञ्जोजनसम्पयुत्तं धम्मं पच्चया सञ्जोजनसम्पयुत्तो
धम्मो उपपज्जति आरम्मणपच्चया ... तीणि (पटिच्चसदिसा) ।

सञ्जोजनविप्पयुत्तं धम्मं पच्चया सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो
उपपज्जति आरम्मणपच्चया (याव पटिसन्धि), वत्थुं पच्चया
सञ्जोजनविप्पयुत्ता खन्धा, चक्खायतनं पच्चया चक्खुविञ्जाणं 25
...पे०... कायायतनं पच्चया कायविञ्जाणं, वत्थुं पच्चया सञ्जोजन-
विप्पयुत्ता खन्धा, वत्थुं पच्चया उद्वच्चसहगतो मोहो । (१)

B. 228

सञ्जोजनविप्पयुत्तं धम्मं पच्चया सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति आरम्मणपच्चया - वत्थुं पच्चया सञ्जोजनसम्पयुत्तका
खन्धा, उद्वच्चसहगतं मोहं पच्चया सम्पयुत्तका खन्धा । (२)

सञ्जोजनविप्पयुत्तं धम्मं पच्चया सञ्जोजनसम्पयुत्तो च
5 सञ्जोजनविप्पयुत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति आरम्मणपच्चया - वत्थुं
पच्चया उद्वच्चसहगता खन्धा च मोहो च । (३)

५४. सञ्जोजनसम्पयुत्तं च सञ्जोजनविप्पयुत्तं च धम्मं
पच्चया सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति आरम्मणपच्चया -
सञ्जोजनसम्पयुत्त एकं खन्धं च वत्थुं च पच्चया तयो खन्धा ...पे०...
10 द्वे खन्धे ...पे०... उद्वच्चसहगतं एकं खन्धं च मोहं च पच्चया तयो खन्धा
...पे०... द्वे खन्धे ...पे०... । (१)

सञ्जोजनसम्पयुत्तं च सञ्जोजनविप्पयुत्तं च धम्मं पच्चया
सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति आरम्मणपच्चया - उद्वच्च-
सहगते खन्धे च वत्थुं च पच्चया उद्वच्चसहगतो मोहो । (२)

15 सञ्जोजनसम्पयुत्तं च सञ्जोजनविप्पयुत्तं च धम्मं पच्चया
सञ्जोजनसम्पयुत्तो च सञ्जोजनविप्पयुत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति
आरम्मणपच्चया - उद्वच्चसहगतं एकं खन्धं च वत्थुं च पच्चया तयो
खन्धा मोहो च ...पे०... द्वे खन्धे ...पे०... । (३)

अधिपतिपच्चयादि

५५. सञ्जोजनसम्पयुत्तं धम्मं पच्चया सञ्जोजनसम्पयुत्तो
20 धम्मो उप्पज्जति अधिपतिपच्चया ...पे०... अविगतपच्चया ...पे०... ।

(२) सङ्ख्या

सुद्धं

५६. हेतुया नव, आरम्मणे नव, अधिपतिया नव (सब्बत्थ नव),
विपाके एकं, आहारे नव ...पे०... अविगते नव ।

अनुलोमं ।

२. पच्चयपच्चनीयं

(१) विभङ्गो

नहेतुपच्चयो

५७. सञ्जोजनसम्पयुत्तं धम्मं पच्चया सञ्जोजनसम्पयुत्तो

धम्मो उप्पज्जति नहेतुपच्चया - विचिकिच्छासहगते खन्धे पच्चया विचिकिच्छासहगतो मोहो । (१)

सञ्भोजनसम्पयुत्तं धम्मं पच्चया सञ्भोजनविप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति नहेतुपच्चया - उद्वच्चसहगते खन्धे पच्चया उद्वच्चसहगतो मोहो । (२)

5

५८. सञ्भोजनविप्पयुत्तं धम्मं पच्चया सञ्भोजनविप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति नहेतुपच्चया - अहेतुकं सञ्भोजनविप्पयुत्तं एकं खन्धं ...पे०... (याव अस्सञ्जसत्ता), चक्खायतनं पच्चया चक्खुविज्जाणं ...पे०... कायायतनं पच्चया कायविज्जाणं, वत्थुं पच्चया अहेतुका सञ्भोजनविप्पयुत्ता खन्धा च उद्वच्चसहगतो मोहो च । (१)

10

सञ्भोजनविप्पयुत्तं धम्मं पच्चया सञ्भोजनसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति नहेतुपच्चया - वत्थुं पच्चया विचिकिच्छासहगतो मोहो । (२)

५९. सञ्भोजनसम्पयुत्तं च सञ्भोजनविप्पयुत्तं च धम्मं पच्चया सञ्भोजनसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति नहेतुपच्चया - विचिकिच्छासहगते खन्धे च वत्थुं च पच्चया विचिकिच्छासहगतो मोहो । (१)

15

सञ्भोजनसम्पयुत्तं च सञ्भोजनविप्पयुत्तं च धम्मं पच्चया सञ्भोजनविप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति नहेतुपच्चया - उद्वच्चसहगते खन्धे च वत्थुं च पच्चया उद्वच्चसहगतो मोहो (सङ्घित्तं) । (२)

20

(२) सङ्घया

सुद्धं

६०. नहेतुया छ, नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव, नअनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नअञ्जमञ्जे तीणि, नउपनिस्सये तीणि, नपुरेजाते सत्त, नपच्छाजाते नव, नआसेवने नव, नकम्मे चत्तारि, नविपाके नव, नआहारे एकं, नइन्द्रिये एकं, नज्ञाने एकं, नमग्गे एकं, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते छ, नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि ।

B. 230

25

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

हेतुकं

६१. हेतुपच्चया नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव (सङ्घित्तं, एवं कातब्बं) ।

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

नहेतुदुक्कं

६२. नहेतुपच्चया आरम्मणे छ (सब्बत्थं छ), विपाके एकं,
आहारे छ ... पे०... मग्गे छ ... पे०... अविगते छ ।

§ ४. निस्सयवारो

(निस्सयवारो पि पच्चयवारसदिसो) ।

§ ५-६. संसट्ठवारो - सम्पयुत्तवारो

१-४. पच्चयानुलोमादि

६३. सञ्जोजनसम्पयुत्तं धम्मं संसट्ठो सञ्जोजनसम्पयुत्तो
५ धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - सञ्जोजनसम्पयुत्तं एकं खन्धं संसट्ठा
तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... । (१)

सञ्जोजनविप्पयुत्तं^१ धम्मं संसट्ठो सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति हेतुपच्चया - सञ्जोजनविप्पयुत्तं एकं खन्धं संसट्ठा तयो
खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (१)

१० सञ्जोजनविप्पयुत्तं धम्मं संसट्ठो सञ्जोजनसम्पयुत्तो
धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - उद्धच्चसहगतं मोहं संसट्ठा सम्पयुत्तका
खन्धा । (२)

B 231 सञ्जोजनसम्पयुत्तं च सञ्जोजनविप्पयुत्तं च धम्मं संसट्ठो
सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - उद्धच्चसहगतं
१५ एकं खन्धं च मोहं च संसट्ठा तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे
... पे०... । (१) (सङ्घित्तं) ।

६४. हेतुया चत्तारि, आरम्मणे छ, अधिपतिया द्वे, अनन्तरे
छ, समनन्तरे छ ... पे०... अविगते छ ।

६५. नहेतुया तीणि, नअधिपतिया छ, नपुरेजाते छ,
२० नपच्छाजाते छ, नआसेवने छ, नकम्मे चत्तारि, नविपाके छ, नज्ञाने
एकं^२, नमग्गे एकं, नविप्पयुत्ते छ ।

१. सञ्जोजनसम्पयुत्तं - सी० । २. छ - सी० ।

(इतरे द्वे गणना पि सम्पयुत्तवारो पि कातब्बा^१) ।

§ ७. पञ्चावारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

६६. सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो - सञ्जोजनसम्पयुत्ता हेतू सम्पयुत्तकानं खन्धानं हेतुपच्चयेन पच्चयो । (१)

सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनविप्पयुत्तस्स धम्मस्स 5
हेतुपच्चयेन पच्चयो - सञ्जोजनसम्पयुत्ता हेतू चित्तसमुद्धानानं रूपानं हेतुपच्चयेन पच्चयो । (२)

सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स च सञ्जोजन-
विप्पयुत्तस्स च धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो - सञ्जोजन-
सम्पयुत्ता हेतू सम्पयुत्तकानं^२ खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं 10
हेतुपच्चयेन पच्चयो । (३)

६७. सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनविप्पयुत्तस्स धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो - सञ्जोजनविप्पयुत्ता हेतू सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं हेतुपच्चयेन पच्चयो, उद्वच्च-
सहगतो मोहो चित्तसमुद्धानानं रूपानं हेतुपच्चयेन पच्चयो; 15 B. 232
पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (१)

सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो - उद्वच्चसहगतो मोहो सम्पयुत्तकानं खन्धानं हेतुपच्चयेन पच्चयो । (२)

सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स च 20
सञ्जोजनविप्पयुत्तस्स च धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो - उद्वच्च-
सहगतो मोहो सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं
हेतुपच्चयेन पच्चयो । (३)

आरम्भणपच्चयो

६८. सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स धम्मस्स आरम्भणपच्चयेन पच्चयो - सञ्जोजनसम्पयुत्ते खन्धे आरब्भ सञ्जोजनसम्पयुत्तका खन्धा उप्पज्जन्ति । (मूलं कातब्बं) सञ्जोजनसम्पयुत्ते खन्धे आरब्भ सञ्जोजनविप्पयुत्ता खन्धा च
 5 मोहो च उप्पज्जन्ति । (मूलं कातब्बं) सञ्जोजनसम्पयुत्ते खन्धे आरब्भ उद्वच्चसहगता खन्धा च मोहो च उप्पज्जन्ति । (३)

६९. सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनविप्पयुत्तस्स धम्मस्स आरम्भणपच्चयेन पच्चयो - दानं दत्त्वा सीलं ... पे०... उपोसथकम्मं कत्त्वा तं पच्चवेक्खति, पुब्बे सुचिण्णानि ... पे०...
 10 ज्ञाना ... पे०... अरिया मग्गा बुद्धहित्वा मग्गं पच्चवेक्खन्ति, फलं पच्चवेक्खन्ति, निब्बानं पच्चवेक्खन्ति, निब्बानं गोत्रभुस्स, वोदानस्स, मग्गस्स, फलस्स, आवज्जनाय आरम्भणपच्चयेन पच्चयो; अरिया सञ्जोजनविप्पयुत्ते^१ पहीने किलेसे^१ पच्चवेक्खन्ति, विक्खम्भिते किलेसे पच्चवेक्खन्ति, पुब्बे समुदाचिण्णे किलेसे जानन्ति, चक्खुं ... पे०...
 15 वत्थुं सञ्जोजनविप्पयुत्ते खन्धे च मोहं च अनिच्चतो ... पे०... विपस्सति^२ ... पे०... दिब्बेन चक्खुना रूपं पस्सति, दिब्बाय सोत-धातुया सहं सुणाति, चेतोपरियञ्जाणेन सञ्जोजनविप्पयुत्तचित्त-समङ्गिस्स चित्तं जानाति^३, आकासानञ्चायतनं विञ्जाणञ्चायतनस्स ... पे०... रूपायतनं ... पे०... फोट्टब्बायतनं ... पे०... सञ्जोजन-
 20 विप्पयुत्ता खन्धा इद्विविधञ्जाणस्स, चेतोपरियञ्जाणस्स, पुब्बे-निवासानुस्सतिञ्जाणस्स, यथाकम्मपगञ्जाणस्स^४, अनागतंसञ्जाणस्स, आवज्जनाय मोहस्स च आरम्भणपच्चयेन पच्चयो । (१)

B 233

सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स धम्मस्स आरम्भणपच्चयेन पच्चयो - दानं दत्त्वा सीलं ... पे०... उपोसथकम्मं
 25 ... पे०... पुब्बे सुचिण्णानि ... पे०... ज्ञाना बुद्धहित्वा ज्ञानं ... पे०... चक्खुं ... पे०... वत्थुं सञ्जोजनविप्पयुत्ते खन्धे च मोहं च अस्सादेति

१-१. सञ्जोजनविप्पयुत्तं पहीनकिलेसं - सी० । २. विपस्सन्ति - सी०, स्या० ।
 ३. जानन्ति - स्या० । ४. यथाकम्मपगञ्जाणस्स - स्या० ।

अभिनन्दति, तं आरब्ध रागो उप्पज्जति ... पे०... दोमनस्सं
उप्पज्जति । (२)

सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स च सञ्जोजन-
विप्पयुत्तस्स च धम्मस्स आरम्भणपच्चयेन पच्चयो - चक्खुं ... पे०...
वत्थुं सञ्जोजनविप्पयुत्ते खन्धे च मोहं च आरब्ध उद्वच्चसहगता 5
खन्धा च मोहो च उप्पज्जन्ति । (३)

७०. सञ्जोजनसम्पयुत्तो च सञ्जोजनविप्पयुत्तो च धम्मा
सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स धम्मस्स आरम्भणपच्चयेन पच्चयो - उद्वच्च-
सहगते खन्धे च मोहं च आरब्ध सञ्जोजनसम्पयुत्तका खन्धा
उप्पज्जन्ति । (मूलं कातब्बं) उद्वच्चसहगते खन्धे च मोहं च 10
आरब्ध सञ्जोजनविप्पयुत्ता खन्धा च मोहो च उप्पज्जन्ति ।
(मूलं कातब्बं) उद्वच्चसहगते खन्धे च मोहं च आरब्ध उद्वच्च-
सहगता खन्धा च मोहो च उप्पज्जन्ति । (३)

अधिपतिपच्चयो

७१. सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
अधिपतिपच्चयेन पच्चयो - आरम्भणाधिपति, सहजाताधिपति । 15
आरम्भणाधिपति - रागं ... पे०... दिट्ठिं गरं कत्वा अस्सादेति
अभिनन्दति, तं गरं कत्वा रागो उप्पज्जति, दिट्ठि उप्पज्जति ।
सहजाताधिपति - सञ्जोजनसम्पयुत्ताधिपति सम्पयुत्तकानं खन्धानं
अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (१)

सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनविप्पयुत्तस्स धम्मस्स 20
अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । सहजाताधिपति - सञ्जोजनसम्पयुत्ताधि-
पति चित्तसमुद्धानानं रूपानं अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (२)

सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स च सञ्जोजन-
विप्पयुत्तस्स च धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । सहजाताधिपति -
सञ्जोजनसम्पयुत्ताधिपति सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च 25
रूपानं अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (३)

७२. सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
अधिपतिपच्चयेन पच्चयो - आरम्भणाधिपति, सहजाताधिपति ।

- आरम्मणाधिपति — दानं दत्वा सीलं ... पे०... उपोसथकम्मं कत्वा तं
 गरं कत्वा पच्चवेक्खति, पुब्बे सुचिण्णानि ... पे०... ज्ञाना ... पे०...
 अरिया मग्गा ... पे०... फलं ... पे०... निब्बानं ... पे०... निब्बानं
 गोत्रभुस्स, वोदानस्स, मग्गस्स, फलस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो ।
 5 सहजाताधिपति — सञ्जोजनविप्पयुत्ताधिपति सम्पयुत्तकानं खन्धानं
 चित्तसमुट्ठानानं च रूपानं अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (१)

- सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
 अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । आरम्मणाधिपति — दानं दत्वा सीलं
 ... पे०... उपोसथकम्मं कत्वा तं गरं कत्वा अस्सादेति अभिनन्दति^१,
 10 तं गरं कत्वा रागो उप्पज्जति, दिट्ठि उप्पज्जति, पुब्बे सुचिण्णानि
 ... पे०... ज्ञाना ... पे०... चक्खुं ... पे०... वत्थुं सञ्जोजनविप्पयुत्ते
 खन्धे गरं कत्वा अस्सादेति अभिनन्दति, तं गरं कत्वा रागो
 उप्पज्जति, दिट्ठि उप्पज्जति । (२)

अनन्तरपच्चयो

७३. सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
 15 अनन्तरपच्चयेन पच्चयो — पुरिमा पुरिमा सञ्जोजनसम्पयुत्ता खन्धा
 पच्छिमानं पच्छिमानं सञ्जोजनसम्पयुत्तकानं^२ खन्धानं अनन्तरपच्चयेन
 पच्चयो । (१)

- सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
 अनन्तरपच्चयेन पच्चयो — पुरिमा पुरिमा उद्वच्चसहगता खन्धा
 20 पच्छिमस्स पच्छिमस्स उद्वच्चसहगतस्स मोहस्स अनन्तरपच्चयेन
 पच्चयो; सञ्जोजनसम्पयुत्ता खन्धा वुट्ठानस्स अनन्तरपच्चयेन
 पच्चयो । (२)

- सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स च सञ्जोजन-
 विप्पयुत्तस्स च धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो — पुरिमा पुरिमा
 B. 235 25 उद्वच्चसहगता खन्धा पच्छिमानं पच्छिमानं उद्वच्चसहगतानं खन्धानं
 मोहस्स च अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (३)

७४. सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनविप्पयुत्तस्स धम्मस्स

अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमो पुरिमो उद्धच्चसहगतो मोहो
पच्छिमस्स पच्छिमस्स उद्धच्चसहगतस्स मोहस्स अनन्तरपच्चयेन
पच्चयो; पुरिमा पुरिमा सञ्जोजनविप्पयुत्ता खन्धा पच्छिमानं
... पे०... फलसमापत्तिया अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (१)

सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स धम्मस्स 5
अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमो पुरिमो उद्धच्चसहगतो मोहो
पच्छिमानं पच्छिमानं उद्धच्चसहगतानं खन्धानं अनन्तरपच्चयेन
पच्चयो; आवज्जना सञ्जोजनसम्पयुत्तकानं खन्धानं अनन्तरपच्चयेन
पच्चयो । (२)

सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स च सञ्जोजन- 10
विप्पयुत्तस्स च धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमो पुरिमो
उद्धच्चसहगतो मोहो पच्छिमानं पच्छिमानं उद्धच्चसहगतानं खन्धानं
मोहस्स च अनन्तरपच्चयेन पच्चयो; आवज्जना उद्धच्चसहगतानं
खन्धानं मोहस्स च अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (३)

७५. सञ्जोजनसम्पयुत्तो च सञ्जोजनविप्पयुत्तो च धम्मा 15
सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमा
पुरिमा उद्धच्चसहगता खन्धा च मोहो च पच्छिमानं पच्छिमानं
उद्धच्चसहगतानं खन्धानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (१)

सञ्जोजनसम्पयुत्तो च सञ्जोजनविप्पयुत्तो च धम्मा सञ्जोजन-
विप्पयुत्तस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमा पुरिमा 20
उद्धच्चसहगता खन्धा च मोहो च पच्छिमस्स पच्छिमस्स उद्धच्च-
सहगतस्स मोहस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो; उद्धच्चसहगता खन्धा
च मोहो च वुट्ठानस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (२)

सञ्जोजनसम्पयुत्तो च सञ्जोजनविप्पयुत्तो च धम्मा
सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स च सञ्जोजनविप्पयुत्तस्स च धम्मस्स अनन्तर- 25
पच्चयेन पच्चयो - पुरिमा पुरिमा उद्धच्चसहगता खन्धा च मोहो च
पच्छिमानं पच्छिमानं उद्धच्चसहगतानं खन्धानं मोहस्स च अनन्तर-
पच्चयेन पच्चयो । (३)

समनन्तरपच्चयादि

७६. सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स

धम्मस्स समनन्तरपच्चयेन पच्चयो ... नव, सहजातपच्चयेन पच्चयो...
नव, अञ्जमञ्जपच्चयेन पच्चयो ... छ, निस्सयपच्चयेन पच्चयो ...
नव ।

उपनिस्सयपच्चयो

७७. सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स
5 धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूप-
निस्सयो, पक्तूपनिस्सयो ... पे०... । पक्तूपनिस्सयो - सञ्जोजन-
सम्पयुत्ता खन्धा सञ्जोजनसम्पयुत्तकानं खन्धानं उपनिस्सयपच्चयेन
पच्चयो । (१)

सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
10 उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - अनन्तरूपनिस्सयो, पक्तूपनिस्सयो
... पे०... । पक्तूपनिस्सयो - सञ्जोजनसम्पयुत्ता खन्धा सञ्जोजन-
विप्पयुत्तानं खन्धानं मोहस्स च उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (२)

सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स च
सञ्जोजनविप्पयुत्तस्स च धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो -
15 अनन्तरूपनिस्सयो, पक्तूपनिस्सयो ... पे०... । पक्तूपनिस्सयो - सञ्जो-
जनसम्पयुत्ता खन्धा उद्वच्चसहगतानं खन्धानं मोहस्स च उपनिस्सय-
पच्चयेन पच्चयो । (३)

७८. सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनविप्पयुत्तस्स
धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूप-
20 निस्सयो, पक्तूपनिस्सयो ... पे०... । पक्तूपनिस्सयो - सद्धं उपनिस्साय
दानं देति ... पे०... समारप्ति उप्पादेति; सीलं ... पे०... पञ्चं,
कायिकं सुखं, कायिकं दुक्खं, उत्तुं, भोजनं, सेनासनं मोहं उपनिस्साय
दानं देति ... पे०... समारप्ति उप्पादेति; सद्धा ... पे०... सेनासनं
मोहो च सद्धाय ... पे०... फलसमारप्तिया मोहस्स च उपनिस्सय-
25 पच्चयेन पच्चयो । (१)

सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो,
पक्तूपनिस्सयो ... पे०... । पक्तूपनिस्सयो - सद्धं उपनिस्साय मानं
जप्पेति, दिट्ठि गण्हाति; सीलं ... पे०... पञ्चं, कायिकं सुखं,

कायिकं दुक्खं, उतुं, भोजनं, सेनासनं मोहं उपनिस्साय पाणं हनति
... पे०... सङ्घं भिन्दति; सद्धा ... पे०... सेनासनं मोहो रागस्स
... पे०... पत्थनाय उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (२)

सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स च
सञ्जोजनविप्पयुत्तस्स च धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो — 5
अनन्तरूपनिस्सयो, पकतूपनिस्सयो ... पे०... । पकतूपनिस्सयो — सद्धा
... पे०... पञ्जा, कायिकं सुखं ... पे०... सेनासनं मोहो च उद्वच्च-
सहगतानं खन्धानं मोहस्स च उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३)

७६. सञ्जोजनसम्पयुत्तो च सञ्जोजनविप्पयुत्तो च धम्मा
सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो — अनन्त- 10
रूपनिस्सयो, पकतूपनिस्सयो ... पे०... । पकतूपनिस्सयो — उद्वच्च-
सहगता खन्धा च मोहो च सञ्जोजनसम्पयुत्तकानं खन्धानं
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

सञ्जोजनसम्पयुत्तो च सञ्जोजनविप्पयुत्तो च धम्मा
सञ्जोजनविप्पयुत्तस्स धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो — अनन्त- 15
रूपनिस्सयो, पकतूपनिस्सयो ... पे०... । पकतूपनिस्सयो — उद्वच्च-
सहगता खन्धा च मोहो च सञ्जोजनविप्पयुत्तानं खन्धानं मोहस्स
च उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (२)

सञ्जोजनसम्पयुत्तो च सञ्जोजनविप्पयुत्तो च धम्मा
सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स च सञ्जोजनविप्पयुत्तस्स च धम्मस्स 20
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो — अनन्तरूपनिस्सयो, पकतूपनिस्सयो
... पे०... । पकतूपनिस्सयो — उद्वच्चसहगता खन्धा च मोहो च
उद्वच्चसहगतानं खन्धानं मोहस्स च उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३)

पुरेजातपच्चयो

८०. सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनविप्पयुत्तस्स
धम्मस्स पुरेजातपच्चयेन पच्चयो — आरम्मणपुरेजातं, वत्थुपुरेजातं । 25
आरम्मणपुरेजातं — चक्खुं ... पे०... वत्थुं अनिच्चतो ... पे०... विपस्सति,
दिब्बेन चक्खुना रूपं पस्सति, दिब्बाय सोतधातुया सद्दं सुणाति,
रूपायतनं चक्खुविज्जाणस्स ... पे०... फोढ्ढवायतनं कायविज्जाणस्स

... पे०... । वत्थुपुरेजातं - चक्खुविञ्जाणस्स ... पे०...
 कायायतनं कायविञ्जाणस्स ... पे०... वत्थु सञ्भोजनविप्पयुत्तानं
 खन्धानं मोहस्स च पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (१)

- सञ्भोजनविप्पयुत्तो धम्मो सञ्भोजनसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
 5 पुरेजातपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणपुरेजातं, वत्थुपुरेजातं । आरम्मण-
 पुरेजातं - चक्खुं ... पे०... वत्थुं अस्सादेति अभिनन्दति, तं आरब्भ
 रागो उप्पज्जति ... पे०... दोमनस्सं उप्पज्जति । वत्थुपुरेजातं -
 वत्थु सञ्भोजनसम्पयुत्तकानं खन्धानं पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (२)

- सञ्भोजनविप्पयुत्तो धम्मो सञ्भोजनसम्पयुत्तस्स च
 10 सञ्भोजनविप्पयुत्तस्स च धम्मस्स पुरेजातपच्चयेन पच्चयो -
 आरम्मणपुरेजातं, वत्थुपुरेजातं । आरम्मणपुरेजातं - चक्खुं ... पे०...
 वत्थुं आरब्भ उद्वच्चसहगता खन्धा च मोहो च उप्पज्जन्ति ।
 वत्थुपुरेजातं - वत्थु उद्वच्चसहगत्तानं खन्धानं मोहस्स च पुरेजातपच्चयेन
 पच्चयो । (३)

पच्छाजातपच्चयो

- 15 ८१. सञ्भोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्भोजनविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
 पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो - पच्छाजाता सञ्भोजनसम्पयुत्ता खन्धा
 पुरेजातस्स इमस्स कायस्स पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (१)

- सञ्भोजनविप्पयुत्तो धम्मो सञ्भोजनविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
 पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो - पच्छाजाता सञ्भोजनविप्पयुत्ता
 20 खन्धा च मोहो च पुरेजातस्स इमस्स कायस्स पच्छाजातपच्चयेन
 पच्चयो । (१)

P. 239

- सञ्भोजनसम्पयुत्तो च सञ्भोजनविप्पयुत्तो च धम्मा सञ्भोजन-
 विप्पयुत्तस्स धम्मस्स पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो - पच्छाजाता
 उद्वच्चसहगता खन्धा च मोहो च पुरेजातस्स इमस्स कायस्से
 25 पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (१)

आसेवनपच्चयो

८२. सञ्भोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्भोजनसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
 आसेवनपच्चयेन पच्चयो ... नव (आवज्जना पि वुट्ठानं पि
 नत्थि) ।

कम्मपच्चयो

८३. सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स
धम्मस्स कम्मपच्चयेन पच्चयो - सञ्जोजनसम्पयुत्ता चेतना
सञ्जोजनसम्पयुत्तकानं खन्धानं कम्मपच्चयेन पच्चयो । (१)

सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
कम्मपच्चयेन पच्चयो - सहजाता, नानाखणिका । सहजाता - 5
सञ्जोजनसम्पयुत्ता चेतना चित्तसमुद्धानानं रूपानं कम्मपच्चयेन
पच्चयो; उद्धच्चसहगता चेतना मोहस्स चित्तसमुद्धानानं च रूपानं
कम्मपच्चयेन पच्चयो । नानाखणिका - सञ्जोजनसम्पयुत्तका चेतना
विपाकानं खन्धानं कटत्ता च रूपानं कम्मपच्चयेन पच्चयो । (२)

सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स च सञ्जोजन- 10
विप्पयुत्तस्स च धम्मस्स कम्मपच्चयेन पच्चयो - सञ्जोजनसम्पयुत्ता
चेतना सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं कम्मपच्चयेन
पच्चयो; उद्धच्चसहगता चेतना सम्पयुत्तकानं खन्धानं मोहस्स च
चित्तसमुद्धानानं च रूपानं कम्मपच्चयेन पच्चयो । (३)

सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनविप्पयुत्तस्स धम्मस्स 15
कम्मपच्चयेन पच्चयो - सहजाता, नानाखणिका । सहजाता -
सञ्जोजनविप्पयुत्ता चेतना सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं
च रूपानं कम्मपच्चयेन पच्चयो; पटिसन्धिवक्खणे ... पे०... ।
नानाखणिका - सञ्जोजनविप्पयुत्ता चेतना विपाकानं खन्धानं
कटत्ता च रूपानं कम्मपच्चयेन पच्चयो । 20

विपाकपच्चयो

८४. सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
विपाकपच्चयेन पच्चयो ... एकं ।

B. 240

आहारपच्चयादि

८५. सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स
धम्मस्स आहारपच्चयेन पच्चयो ... चत्तारि, इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो
... चत्तारि, ज्ञानपच्चयेन पच्चयो ... चत्तारि, मग्गपच्चयेन पच्चयो 25
... चत्तारि, सम्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो ... छ ।

विष्पयुत्तपच्चयो

८६. सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनविष्पयुत्तस्स धम्मस्स विष्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पच्छाजातं (सङ्घित्तं) । (१)

सञ्जोजनविष्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनविष्पयुत्तस्स धम्मस्स विष्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पुरेजातं, पच्छाजातं
5 (सङ्घित्तं) । (१)

सञ्जोजनविष्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स धम्मस्स विष्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । पुरेजातं - वत्थु सञ्जोजनसम्पयुत्तकानं खन्धानं विष्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । (२)

सञ्जोजनविष्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स च
10 सञ्जोजनविष्पयुत्तस्स च धम्मस्स विष्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । पुरेजातं - वत्थु उद्वच्चसहगतानं खन्धानं मोहस्स च विष्पयुत्त-पच्चयेन पच्चयो । (३)

सञ्जोजनसम्पयुत्तो च सञ्जोजनविष्पयुत्तो च धम्मा सञ्जोजनविष्पयुत्तस्स धम्मस्स विष्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो --
15 सहजातं, पच्छाजातं (सङ्घित्तं) । (१)

अत्थिपच्चयादि

८७. सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो ... एकं (पटिच्चवारसदिसं^१) । (१)

B. 241

सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनविष्पयुत्तस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पच्छाजातं । सहजाता -
20 सञ्जोजनसम्पयुत्ता खन्धा चित्तसमुद्धानानं रूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो; उद्वच्चसहगता खन्धा मोहस्स चित्तसमुद्धानानं च रूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता - सञ्जोजनसम्पयुत्ता खन्धा पुरेजातस्स इमस्स कायस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (२)

सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स च
25 सञ्जोजनविष्पयुत्तस्स च धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सञ्जोजन-सम्पयुत्तो एको खन्धो तिण्णन्नं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं

अत्थिपच्चयेन पच्चयो ... पे०... द्वे खन्धा ... पे०... उद्वच्चसहगतो
एको खन्धो तिण्णन्नं खन्धानं मोहस्स च चित्तसमुद्धानानं च रूपानं
अत्थिपच्चयेन पच्चयो ... पे०... । (३)

८८. सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनविप्पयुत्तस्स
धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पुरेजातं, पच्छाजातं, 5
आहारं, इन्द्रियं (सङ्खित्तं, वित्थारेतब्बं) । (१)

सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पुरेजातं । सहजातो - उद्वच्चसहगतो
मोहो सम्पयुत्तकानं खन्धानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पुरेजातं -
चक्खुं ... पे०... वत्थुं अस्सादेति अभिनन्दति, तं आरब्भ रागो 10
उप्पज्जति ... पे०... दोमनस्सं उप्पज्जति, वत्थु सञ्जोजन-
सम्पयुत्तकानं खन्धानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (२)

सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स च
सञ्जोजनविप्पयुत्तस्स च धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो -
सहजातं, पुरेजातं । सहजातो - उद्वच्चसहगतो मोहो सम्पयुत्तकानं 15
खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पुरेजातं
- चक्खुं ... पे०... वत्थुं आरब्भ उद्वच्चसहगता खन्धा च मोहो
च उप्पज्जन्ति, वत्थु उद्वच्चसहगतानं खन्धानं मोहस्स च अत्थि-
पच्चयेन पच्चयो । (३)

८९. सञ्जोजनसम्पयुत्तो च सञ्जोजनविप्पयुत्तो च धम्मा 20
सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजातं,
पुरेजातं । सहजातो - सञ्जोजनसम्पयुत्तो एको खन्धो च वत्थु
च तिण्णन्नं खन्धानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो ... पे०... द्वे खन्धा च
... पे०... उद्वच्चसहगतो एको खन्धो च मोहो च तिण्णन्नं खन्धानं
अत्थिपच्चयेन पच्चयो ... पे०... द्वे खन्धा च... पे०... । (१) 25

सञ्जोजनसम्पयुत्तो च सञ्जोजनविप्पयुत्तो च धम्मा सञ्जोजन-
विप्पयुत्तस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पुरेजातं,
पच्छाजातं, आहारं, इन्द्रियं । सहजाता - सञ्जोजनसम्पयुत्ता खन्धा
च मोहो च महाभूता च चित्तसमुद्धानानं रूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो;
उद्वच्चसहगता खन्धा च मोहो च चित्तसमुद्धानानं रूपानं अत्थिपच्चयेन 30

- पच्चयो; उद्वच्चसहगता खन्धा च वत्थु च मोहस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता - उद्वच्चसहगता खन्धा च मोहो च पुरेजातस्स इमस्स कायस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता - सञ्जोजनसम्पयुत्ता खन्धा च कवलीकारो^१ आहारो च इमस्स कायस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता - सञ्जोजनसम्पयुत्ता खन्धा च रूपजीवितिन्द्रियं च कटत्तारूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (२)

- सञ्जोजनसम्पयुत्तो च सञ्जोजनविप्पयुत्तो च धम्मा सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स च सञ्जोजनविप्पयुत्तस्स च धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पुरेजातं । सहजातो - उद्वच्चसहगतो एको खन्धो च मोहो च तिण्णन्नं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो ... पे०... द्वे खन्धा च ... पे०... । सहजातो - उद्वच्चसहगतो एको खन्धो च वत्थु च तिण्णन्नं खन्धानं मोहस्स च अत्थिपच्चयेन पच्चयो ... पे०... द्वे खन्धा ... पे०... । (३)

- नत्थिपच्चयेन पच्चयो, विगतपच्चयेन पच्चयो, अविगतपच्चयेन पच्चयो ।

(२) सङ्ख्या

सुद्धं

६०. हेतुया छ, आरम्मणे नव, अधिपतिया पच्च, अनन्तरे नव, समनन्तरे नव, सहजाते नव, अञ्जामञ्जे छ, निस्सये नव, उपनिस्सये नव, पुरेजाते तीणि, पच्छाजाते तीणि, आसेवने नव, कम्मे चत्तारि, विपाके एकं, आहारे चत्तारि, इन्द्रिये चत्तारि, ज्ञाने चत्तारि, मग्गे चत्तारि, सम्पयुत्ते छ, विप्पयुत्ते पच्च, अत्थिया नव, नत्थिया नव, विगते नव, अविगते नव ।

अनुलोमं ।

पच्चनीयुद्धारो

६१. सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

१. कवलीकारो - स्या०, एवमुपरि पि ।

सञ्भोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्भोजनविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सय-
पच्चयेन पच्चयो, पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो, कम्मपच्चयेन
पच्चयो । (२)

सञ्भोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्भोजनसम्पयुत्तस्स च सञ्भोजन- 5
विप्पयुत्तस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन
पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३)

६२. सञ्भोजनविप्पयुत्तो धम्मो सञ्भोजनविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सय-
पच्चयेन पच्चयो, पुरेजातपच्चयेन पच्चयो, पच्छाजातपच्चयेन 10
पच्चयो, कम्मपच्चयेन पच्चयो, आहारपच्चयेन पच्चयो, इन्द्रियपच्चयेन
पच्चयो । (१)

सञ्भोजनविप्पयुत्तो धम्मो सञ्भोजनसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सय-
पच्चयेन पच्चयो, पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (२) 15

सञ्भोजनविप्पयुत्तो धम्मो सञ्भोजनसम्पयुत्तस्स च
सञ्भोजनविप्पयुत्तस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो,
सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, पुरेजात-
पच्चयेन पच्चयो । (३)

६३. सञ्भोजनसम्पयुत्तो च सञ्भोजनविप्पयुत्तो च 20
धम्मा सञ्भोजनसम्पयुत्तस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो,
सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

सञ्भोजनसम्पयुत्तो च सञ्भोजनविप्पयुत्तो च धम्मा B. 244
सञ्भोजनविप्पयुत्तस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो,
सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, पच्छाजात- 25
पच्चयेन पच्चयो । (२)

सञ्भोजनसम्पयुत्तो च सञ्भोजनविप्पयुत्तो च धम्मा
सञ्भोजनसम्पयुत्तस्स च सञ्भोजनविप्पयुत्तस्स च धम्मस्स
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सय-
पच्चयेन पच्चयो । (३)

२. पञ्चयपच्चनीयं

सङ्ख्या

६४. नहेतुया नव, नआरम्मणे नव (सब्बत्थ नव), नोविगते नव, नोअविगते नव ।

३. पञ्चयानुलोमपच्चनीयं

हेतुदुकं

६५. हेतुपच्चया नआरम्मणे छ ... पे०... नसमनन्तरे छ, नअञ्जामञ्जे द्वे, नउपनिस्सये छ ... पे०... नमग्गे छ, नसम्पयुत्ते 5 द्वे, नविप्पयुत्ते तीणि, नोनत्थिया छ, नोविगते छ ।

४. पञ्चयपच्चनीयानुलोमं

६६. नहेतुपच्चया आरम्मणे नव, अधिपतिया पञ्च (अनुलोमपदानि गणितब्बानि), अविगते नव ।

सञ्जोजनसम्पयुत्तदुकं निद्वितं ।

— ० —

२३. सञ्जोजनसञ्जोजनियदुकं

§ १. पटिच्चवारो

१. पञ्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

६७. सञ्जोजनं चेव सञ्जोजनियं च धम्मं पटिच्च सञ्जोजनो चेव सञ्जोजनियो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया — 10 कामरागसञ्जोजनं पटिच्च दिद्विसञ्जोजनं अविज्जासञ्जोजनं (चक्कं) । (१)

B. 245

सञ्जोजनं चेव सञ्जोजनियं च धम्मं पटिच्च सञ्जोजनियो चेव नो च सञ्जोजनो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया — सञ्जोजने पटिच्च सम्पयुत्तका खन्धा चित्तसमुद्धानं च 15 रूपं । (२)

सञ्जोजनं चेव सञ्जोजनियं च धम्मं पटिच्च सञ्जो-

जनो चेव सञ्भोजनियो च सञ्भोजनियो चेव नो च सञ्भोजनो
च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - कामरागसञ्भोजनं पटिच्च
दिट्ठिसञ्भोजनं अविज्जासञ्भोजनं सम्पयुत्तका खन्धा^१ चित्त-
समुद्धानं च रूपं (चक्कं) । (३)

६८. सञ्भोजनियं चेव नो च सञ्भोजनं धम्मं पटिच्च 5
सञ्भोजनियो चेव नो च सञ्भोजनो धम्मो उप्पज्जति हेतु-
पच्चया - सञ्भोजनियं चेव नो च सञ्भोजनं एकं खन्धं पटिच्च
तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... पटिसन्धि-
क्खणे ... पे०... (याव महाभूता) । (१)

सञ्भोजनियं चेव नो च सञ्भोजनं धम्मं पटिच्च 10
सञ्भोजनो चेव सञ्भोजनियो च धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया
- सञ्भोजनियो चेव नो च सञ्भोजने खन्धे पटिच्च सञ्भो-
जना । (२)

सञ्भोजनियं चव नो च सञ्भोजनं धम्मं पटिच्च
सञ्भोजनो चेव सञ्भोजनियो च सञ्भोजनियो चेव नो च 15
सञ्भोजनो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - सञ्भोजनियं चेव
नो च सञ्भोजनं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा सञ्भोजना च
चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... । (३)

६९. सञ्भोजनं चेव सञ्भोजनियं च सञ्भोजनियं चेव
नो च सञ्भोजनं धम्मं पटिच्च सञ्भोजनो चेव सञ्भोजनियो च 20
धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - कामरागसञ्भोजनं च सम्पयुत्तके च
खन्धे पटिच्च दिट्ठिसञ्भोजनं अविज्जासञ्भोजनं (चक्कं) । (१)

सञ्भोजनं चेव सञ्भोजनियं च सञ्भोजनियं चेव
नो च सञ्भोजनं च धम्मं पटिच्च सञ्भोजनियो चेव नो च
सञ्भोजनो धम्मो उप्पज्जति^२ हेतुपच्चया - सञ्भोजनियं चेव 25
नो च सञ्भोजनं एकं खन्धं च सञ्भोजने च पटिच्च तयो
खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... । (२)

सञ्भोजनं चेव सञ्भोजनियं च सञ्भोजनियं चेव
नो च सञ्भोजनं च धम्मं पटिच्च सञ्भोजनो चेव सञ्भो-

B. 246

जनियो च सञ्जोजनियो चेव नो च सञ्जोजनो च धम्मा
उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - सञ्जोजनियं चेव नो च सञ्जोजनं
एकं खन्धं च कामरागसञ्जोजनं च पटिच्च तयो खन्धा
दिट्ठिसञ्जोजनं अविज्जासञ्जोजनं चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०...
5 द्वे खन्धे च ... पे०... (चक्कं बन्धितब्बं) । (३)

(सञ्जोजनगोच्छके पठमदुकसदिसं । एवं इमं पि दुकं
वित्थारेतब्बं, निघ्नानाकरणं ठपेत्वा लोकुत्तरं) ।

सञ्जोजनसञ्जोजनियदुकं निट्ठितं ।

— ० —

२४. सञ्जोजनसञ्जोजनसम्पयुत्तदुकं

§ १-६. पटिच्चवारादि

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

१००. सञ्जोजनं चेव सञ्जोजनसम्पयुत्तं च धम्मं
पटिच्च सञ्जोजनो चेव सञ्जोजनसम्पयुत्तो च धम्मो उप्पज्जति
10 हेतुपच्चया - कामरागसञ्जोजनं पटिच्च दिट्ठिसञ्जोजनं अविज्जा-
सञ्जोजनं (चक्कं^१) । (१)

सञ्जोजनं चेव सञ्जोजनसम्पयुत्तं च धम्मं पटिच्च
सञ्जोजनसम्पयुत्तो चेव नो च सञ्जोजनो धम्मो उप्पज्जति
हेतुपच्चया - सञ्जोजने पटिच्च सम्पयुत्तका खन्धा । (२)

15 सञ्जोजनं चेव सञ्जोजनसम्पयुत्तं च धम्मं पटिच्च
सञ्जोजनो चेव सञ्जोजनसम्पयुत्तो च सञ्जोजनसम्पयुत्तो
चेव नो च सञ्जोजनो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - काम-
रागसञ्जोजनं पटिच्च दिट्ठिसञ्जोजनं अविज्जासञ्जोजनं
सम्पयुत्तका च खन्धा (चक्कं) । (३)

20 १०१. सञ्जोजनसम्पयुत्तं चेव नो च सञ्जोजनं धम्मं

पटिच्च सञ्भोजनसम्पयुत्तो चेव नो च सञ्भोजनो धम्मो
उप्पज्जति हेतुपच्चया - सञ्भोजनसम्पयुत्तं चेव नो च सञ्भोजनं
एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... । (१)

सञ्भोजनसम्पयुत्तं चेव नो च सञ्भोजनं धम्मं पटिच्च
सञ्भोजनो चेव सञ्भोजनसम्पयुत्तो च धम्मो उप्पज्जति हेतु- 5
पच्चया - सञ्भोजनसम्पयुत्ते चेव नो च सञ्भोजने खन्धे पटिच्च
सञ्भोजना (२)

B. 247

सञ्भोजनसम्पयुत्तं चेव नो च सञ्भोजनं धम्मं पटिच्च
सञ्भोजनो चेव सञ्भोजनसम्पयुत्तो च सञ्भोजनसम्पयुत्तो चेव
नो च सञ्भोजनो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - सञ्भोजन- 10
सम्पयुत्तं चेव नो च सञ्भोजनं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा
सञ्भोजना च ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... । (३)

१०२. सञ्भोजनं चेव सञ्भोजनसम्पयुत्तं च सञ्भोजन-
सम्पयुत्तं चेव नो च सञ्भोजनं च धम्मं पटिच्च सञ्भोजनो चेव
सञ्भोजनसम्पयुत्तो च धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - कामराग- 15
सञ्भोजनं च सम्पयुत्तके च खन्धे पटिच्च दिट्ठिसञ्भोजनं
अविज्जासञ्भोजनं (चक्कं) । (१)

सञ्भोजनं चेव सञ्भोजनसम्पयुत्तं च सञ्भोजन-
सम्पयुत्तं चेव नो च सञ्भोजनं च धम्मं पटिच्च सञ्भोजन-
सम्पयुत्तो चेव नो च सञ्भोजनो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - 20
सञ्भोजनसम्पयुत्तं चेव नो च सञ्भोजनं एकं खन्धं च सञ्भोजने
च पटिच्च तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे च ... पे०... । (२)

सञ्भोजनं चेव सञ्भोजनसम्पयुत्तं च सञ्भोजनसम्पयुत्तं
चेव नो च सञ्भोजनं च धम्मं पटिच्च सञ्भोजनो चेव सञ्भोजन-
सम्पयुत्तो च सञ्भोजनसम्पयुत्तो चेव नो च सञ्भोजनो च 25
धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - सञ्भोजनसम्पयुत्तं चेव नो च
सञ्भोजनं एकं खन्धं च कामरागसञ्भोजनं च पटिच्च तयो
खन्धा दिट्ठिसञ्भोजनं अविज्जासञ्भोजनं ... पे०... द्वे खन्धे च
... पे०... (चक्कं) । (३)

(२) सङ्ख्या

मुद्धं

१०३. हतुया नव, आरम्मणे नव, अधिपतिया नव (सव्वत्थ नव), कम्मे नव, आहारे नव ... पे०... अविगते नव ।

अनुलोमं ।

२. पच्चयपच्चनीयं

(१) विभङ्गो

नहेतुपच्चयो

B. 248

१०४. सञ्जोजनं चेव सञ्जोजनसम्पयुत्तं च धम्मं पटिच्च सञ्जोजनो चेव सञ्जोजनसम्पयुत्तो च धम्मो उप्पज्जति नहेतु-
 5 पच्चया - विचिकिच्छासञ्जोजनं पटिच्च अविज्जासञ्जोजनं । (१)

सञ्जोजनसम्पयुत्तं चेव नो च सञ्जोजनं धम्मं पटिच्च सञ्जोजनो चेव सञ्जोजनसम्पयुत्तो च धम्मो उप्पज्जति नहेतु-
 पच्चया - विचिकिच्छासहगते खन्धे पटिच्च विचिकिच्छासहगतो
 मोहो । (१)

10 सञ्जोजनं चेव सञ्जोजनसम्पयुत्तं च सञ्जोजनसम्पयुत्तं
 चेव नो च सञ्जोजनं च धम्मं पटिच्च सञ्जोजनो चेव सञ्जोजन-
 सम्पयुत्तो च धम्मो उप्पज्जति नहेतुपच्चया - विचिकिच्छा-
 सञ्जोजनं च सम्पयुत्तके च खन्धे पटिच्च अविज्जासञ्जोजनं । (१)

(२) सङ्ख्या

मुद्धं

१०५. नहेतुया तीणि, नअधिपतिया नव, नपुरेजाते नव,
 15 नपच्छाजाते नव, नआसेवने नव, नकम्मे तीणि, नविपाके नव,
 नविप्पयुत्ते नव ।

(एवं इतरे द्वे गणना पि सहजातवारो पि कातव्वो । पच्चय-
 वारो पि निस्सयवारो पि संसट्ठवारो पि सम्पयुत्तवारो पि पटिच्चवार-
 सदिसा) ।

§ ७. पञ्चावारो

१. पञ्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपञ्चयो

१०६. सञ्भोजनो चेव सञ्भोजनसम्पयुत्तो च धम्मो
सञ्भोजनस्स चेव सञ्भोजनसम्पयुत्तस्स च धम्मस्स हेतुपञ्चयेन
पञ्चयो - कामरागसञ्भोजनो^१ दिट्ठिसञ्भोजनस्स अविज्जा-
सञ्भोजनस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो (चक्कं) । (१)

B. 249

सञ्भोजनो चेव सञ्भोजनसम्पयुत्तो च धम्मो सञ्भोजन- 5
सम्पयुत्तस्स चेव नो च सञ्भोजनस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो-
सञ्भोजना^२ चेव सञ्भोजनसम्पयुत्ता च हेतू सम्पयुत्तकानं खन्धानं
हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

सञ्भोजनो चेव सञ्भोजनसम्पयुत्तो च धम्मो सञ्भोजनस्स
चेव सञ्भोजनसम्पयुत्तस्स च सञ्भोजनसम्पयुत्तस्स चेव नो च 10
सञ्भोजनस्स च धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो-कामरागसञ्भोजनो
दिट्ठिसञ्भोजनस्स अविज्जासञ्भोजनस्स सम्पयुत्तकानं च खन्धानं
हेतुपञ्चयेन पञ्चयो (चक्कं) । (३)

आरम्भणपञ्चयो

१०७. सञ्भोजनो चेव सञ्भोजनसम्पयुत्तो च धम्मो
सञ्भोजनस्स चेव सञ्भोजनसम्पयुत्तस्स च धम्मस्स आरम्भणपञ्चयेन 15
पञ्चयो-सञ्भोजने आरब्ध सञ्भोजना उप्पज्जन्ति । (मूलं कातब्बं)
सञ्भोजने आरब्ध सञ्भोजनसम्पयुत्ता चेव नो च सञ्भोजना खन्धा
उप्पज्जन्ति । (मूलं कातब्बं) सञ्भोजने आरब्ध सञ्भोजना च
सञ्भोजनसम्पयुत्तका च खन्धा उप्पज्जन्ति । (१)

सञ्भोजनसम्पयुत्तो चेव नो च सञ्भोजनो धम्मो सञ्भोजन- 20
सम्पयुत्तस्स चेव नो च सञ्भोजनस्स धम्मस्स आरम्भणपञ्चयेन
पञ्चयो - सञ्भोजनसम्पयुत्ते चेव नो च सञ्भोजने खन्धे आरब्ध
सञ्भोजनसम्पयुत्ता चेव नो च सञ्भोजना खन्धा उप्पज्जन्ति । (१)

सञ्जोजनसम्पयुत्तो चेव नो च सञ्जोजनो धम्मो सञ्जोजनस्स
चेव सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो -
सञ्जोजनसम्पयुत्ते चेव नो च सञ्जोजने खन्धे आरब्भ सञ्जोजना
उप्पज्जन्ति । (२)

5 सञ्जोजनसम्पयुत्तो चेव नो च सञ्जोजनो धम्मो सञ्जोजनस्स
चेव सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स च सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स चेव नो च
सञ्जोजनस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - सञ्जोजन-
B. 250 सम्पयुत्ते चेव नो च सञ्जोजने खन्धे आरब्भ सञ्जोजना च
सञ्जोजनसम्पयुत्तका च खन्धा उप्पज्जन्ति । (३)

10 सञ्जोजनो चेव सञ्जोजनसम्पयुत्तो च सञ्जोजनसम्पयुत्तो
चेव नो च सञ्जोजनो च धम्मा सञ्जोजनस्स चेव सञ्जोजन-
सम्पयुत्तस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो ... तीणि ।

अधिपतिपच्चयो

१०८. सञ्जोजनो चेव सञ्जोजनसम्पयुत्तो च धम्मो
सञ्जोजनस्स चेव सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स च धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन
15 पच्चयो - आरम्मणाधिपति ... तीणि ।

सञ्जोजनसम्पयुत्तो चेव नो च सञ्जोजनो धम्मो सञ्जोजन-
सम्पयुत्तस्स चेव नो च सञ्जोजनस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन
पच्चयो - आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति ... तीणि (इमासु तीसु पि
पञ्हासु आरम्मणाधिपति पि सहजाताधिपति पि कातब्बा) ।

20 सञ्जोजनो चेव सञ्जोजनसम्पयुत्तो च सञ्जोजनसम्पयुत्तो
चेव नो च सञ्जोजनो च धम्मा सञ्जोजनस्स चेव सञ्जोजन-
सम्पयुत्तस्स च धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणाधिपति
... तीणि ।

अनन्तरपच्चयादि

१०९. सञ्जोजनो चेव सञ्जोजनसम्पयुत्तो च धम्मो
25 सञ्जोजनस्स चेव सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स च धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन
पच्चयो ... नव (निन्नानाकरणं, विभजना नत्थि । आरम्मणसदिसा),
समनन्तरपच्चयेन पच्चयो ... नव, सहजातपच्चयेन पच्चयो ... नव,

अञ्जमञ्जपच्चयेन पच्चयो ... नव, निस्सयपच्चयेन पच्चयो ... नव,
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो ... नव (आरम्मणनयेन कातब्बा),
आसेवनपच्चयेन पच्चयो ... नव ।

कम्मपच्चयादि

११०. सञ्जोजनसम्पयुत्तो चेव नो च सञ्जोजनो धम्मो
सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स चेव नो च सञ्जोजनस्स धम्मस्स कम्मपच्चयेन 5
पच्चयो ... तीणि, आहारपच्चयेन पच्चयो ... तीणि, इन्द्रियपच्चयेन
पच्चयो ... तीणि, ज्ञानपच्चयेन पच्चयो ... तीणि, मग्गपच्चयेन
पच्चयो ... नव, सम्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो ... नव, अत्थिपच्चयेन^१
पच्चयो ... नव, नत्थिपच्चयेन पच्चयो ... नव, विगतपच्चयेन पच्चयो
... नव, अविगतपच्चयेन पच्चयो ... नव । 10

B. 251

(२) सङ्ख्या

सुद्धं

१११. हेतुया तीणि, आरम्मणे नव, अधिपतिया नव,
अनन्तरे नव, समनन्तरे नव, सहजाते नव, अञ्जमञ्जे नव, निस्सये
नव, उपनिस्सये नव, आसेवने नव, कम्मे तीणि, आहारे तीणि,
इन्द्रिये तीणि, ज्ञाने तीणि, मग्गे नव, सम्पयुत्ते नव, अत्थिया नव,
नत्थिया नव, विगते नव, अविगते नव । 15
अनुलोमं ।

पच्चनीयुद्धारो

११२. सञ्जोजनो चेव सञ्जोजनसम्पयुत्तो च धम्मो सञ्जो-
जनस्स चेव सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन
पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो,
(सङ्खित्तं, एवं नव पञ्हा कातब्बा । तीसुयेव पदेसु परिवत्तेतब्बा,
नानाखणिका नत्थि) । 20

२. पच्चयपच्चनीयं

सङ्ख्या

११३. नहेतुया नव, नआरम्मणे नव (सब्बत्थ नव),
नोअविगते नव ।

१. विष्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो नव, अत्थिपच्चयेन - सी०, स्या० ।

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

हेतुदुकं

११४. हेतुपच्चया नआरम्मणे तीणि ... पे०... नसमनन्तरे तीणि, नउपनिस्सये तीणि, नपुरेजाते तीणि ... पे०... नमग्गे तीणि, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते तीणि, नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि ।

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

B. 252 5

११५. नहेतुपच्चया आरम्मणे नव, अधिपतिया नव (अनुलोमपदानि कातब्बानि) ... पे०... अविगते नव ।

सञ्जोजनसञ्जोजनसम्पयुत्तदुकं निद्वितं ।

— ० —

२५. सञ्जोजनविप्पयुत्तसञ्जोजनियदुकं

§ १. पटिच्चवारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

११६. सञ्जोजनविप्पयुत्तं सञ्जोजनियं धम्मं पटिच्च सञ्जोजनविप्पयुत्तो सञ्जोजनियो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया — सञ्जोजनविप्पयुत्तं सञ्जोजनियं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा
10 चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... पटिसन्धिवखणे ... पे०... (याव असञ्जसत्ता, महाभूता) ।

सञ्जोजनविप्पयुत्तं असञ्जोजनियं धम्मं पटिच्च सञ्जोजनविप्पयुत्तो असञ्जोजनियो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया — सञ्जोजनविप्पयुत्तं असञ्जोजनियं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा ... पे०...
15 द्वे खन्धे ... पे०... ।

सञ्जोजनविप्पयुत्तं असञ्जोजनियं धम्मं ... पे०... (द्वे पञ्हा कातब्बा) ।

(इमं दुकं चूळन्तरदुके लोकियदुकसदिसं निन्नानाकरणं) ।

सञ्जोजनविप्पयुत्तसञ्जोजनियदुकं निद्वितं ।

सञ्जोजनगोच्छकं निद्वितं ।

— : ० : —

५. गन्थगोच्छ्रक

२६. गन्थदुकं

§ १. पटिच्चवारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

१. गन्थं धम्मं पटिच्च गन्थो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया – सीलव्वतपरामासं कायगन्थं पटिच्च अभिज्झाकायगन्थो, अभिज्झाकायगन्थं पटिच्च सीलव्वतपरामासो कायगन्थो, इदंसच्चाभिनिवेसं कायगन्थं पटिच्च अभिज्झाकायगन्थो, अभिज्झाकायगन्थं पटिच्च इदंसच्चाभिनिवेसो कायगन्थो । (१)

B. 253

5

गन्थं धम्मं पटिच्च नोगन्थो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया – गन्थे पटिच्च सम्पयुत्तका खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं । (२)

गन्थं धम्मं पटिच्च गन्थो च नोगन्थो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया – सीलव्वतपरामासं कायगन्थं पटिच्च अभिज्झाकायगन्थो सम्पयुत्तका च खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं (चक्कं) । (३)

10

२. नोगन्थं धम्मं पटिच्च नोगन्थो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया – नोगन्थं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... पटिसन्धिक्खणे ... पे०... खन्धे पटिच्च वत्थु, वत्थुं पटिच्च खन्धा, एकं महाभूतं ... पे०... । (१)

नोगन्थं धम्मं पटिच्च गन्थो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया – नोगन्थे खन्धे पटिच्च गन्था । (२)

15

नोगन्थं धम्मं पटिच्च गन्थो च नोगन्थो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया – नोगन्थं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा गन्था च चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... । (३)

३. गन्थं च नोगन्थं च धम्मं पटिच्च गन्थो धम्मो उप्पज्जति 20

हेतुपच्चया - सीलव्वतपरामासं कायगन्थं च सम्पयुत्तके च खन्धे पटिच्च अभिज्झाकायगन्थो (चक्कं) । (१)

B. 254

गन्थं च नोगन्थं च धम्मं पटिच्च नोगन्थो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - नोगन्थं एकं खन्धं च गन्थे च पटिच्च तयो खन्धा
5 चित्तसमुट्ठानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे च ... पे०... गन्थे च सम्पयुत्तके खन्धे च पटिच्च चित्तसमुट्ठानं रूपं । (२)

गन्थं च नोगन्थं च धम्मं पटिच्च गन्थो च नोगन्थो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - नोगन्थं एकं खन्धं च सीलव्वत-परामासकायगन्थं च पटिच्च तयो खन्धा अभिज्झाकायगन्थो चित्त-
10 समुट्ठानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे च ... पे०... । (चक्कं, सङ्घित्तं) (३)

आरम्मणपच्चया ... पे०... अविगतपच्चया ।

(२) सङ्ख्या

सुद्धं

४. हेतुया नव, आरम्मणे नव, अधिपतिया नव (सव्वत्थ नव), विपाके एकं, आहारे नव ... पे०... अविगते नव ।

अनुलोमं ।

२. पच्चयपच्चनीयं

(१) विभङ्गो

नहेतुपच्चयो

५. नोगन्थं धम्मं पटिच्च नोगन्थो धम्मो उप्पज्जति
15 नहेतुपच्चया - अहेतुकं नोगन्थं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुट्ठानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... अहेतुकपटि-सन्धिक्खणे^१ (याव असञ्जसत्ता), विचिकिच्छासहगते उद्वच्चसहगते खन्धे पटिच्च विचिकिच्छासहगतो उद्वच्चसहगतो मोहो । (१)

नआरम्मणपच्चयादि

६. गन्थं धम्मं पटिच्च नोगन्थो धम्मो उप्पज्जति नआरम्मण-
20 पच्चया - गन्थे पटिच्च चित्तसमुट्ठानं रूपं । (१)

नोगन्थं धम्मं पटिच्च नोगन्थो धम्मो उप्पज्जति नआरम्मण-

पच्चया - नोगन्थे खन्धे पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं; पटिसन्धिवक्खणे ... पे०... (याव असञ्जसत्ता) । (१)

गन्थं च नोगन्थं च धम्मं पटिच्च नोगन्थो धम्मो उप्पज्जति नआरम्मणपच्चया - गन्थे च सम्पयुत्तके च खन्धे पटिच्च चित्त-समुद्धानं रूपं (सङ्घित्तं) ।

B. 255

5

नअधिपतिपच्चया ... नव, नअनन्तरपच्चया ... तीणि, नसम-नन्तरपच्चया ... तीणि, नअञ्जमञ्जपच्चया ... तीणि, नउपनिस्सय-पच्चया ... तीणि ।

नपुरेजातपच्चयादि

७. गन्थं धम्मं पटिच्च गन्थो धम्मो उप्पज्जति नपुरेजात-पच्चया - अरूपे इदंसच्चाभिनिवेसं कायगन्थं पटिच्च अभिज्झा-कायगन्थो, अभिज्झाकायगन्थं पटिच्च इदंसच्चाभिनिवेसो कायगन्थो (अरूपे सीलव्वतपरामासो नत्थि, एवं नव पञ्हा कातव्वा), नपच्छाजाते^१ नव, नआसेवने नव, नकम्मे तीणि, नविपाके नव, नआहारे एकं, नइन्द्रिये एकं, नज्ञाने एकं, नमग्गे एकं, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते नव, नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि ।

15

(२) सङ्खया

सुद्धं

८. नहेतुया एकं, नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव, नअनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नअञ्जमञ्जे तीणि, नउप-निस्सये तीणि, नपुरेजाते नव, नपच्छाजाते नव, नआसेवने नव, नकम्मे तीणि, नविपाके नव, नआहारे एकं, नइन्द्रिये एकं, नज्ञाने एकं, नमग्गे एकं, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते नव, नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि ।

20

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

९. हेतुपच्चया नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव (सङ्घित्तं^२, एवं गणेतव्वं) ।

१. नपच्छाजातपच्चया - स्या०, एवमुपरि पि । २. सी०, स्या० पोत्वकेसु नत्थि ।

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

१०. नहेतुपच्चया आरम्भणे एकं ... पे०... अनन्तरे एकं
... पे०... अविगते एकं ।

§ २. सहजातवारो

(सहजातवारो पटिच्चवारसदिसो) ।

§ ३. पच्चयवारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

B. 256

११. गन्थं धम्मं पच्चया गन्थो धम्मो उप्पज्जति हेतु-
५ पच्चया ... तीणि (पटिच्चवारसदिसो^१) ।

नोगन्थं धम्मं पच्चया नोगन्थो धम्मो उप्पज्जति हेतु-
पच्चया - नोगन्थं एकं खन्धं पच्चया तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च
रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... पटिसन्धिक्खणे ... पे०... खन्धे
पच्चया वत्थु, वत्थुं पच्चया खन्धा, एकं महाभूतं ... पे०... वत्थुं
१० पच्चया नोगन्था खन्धा । (१)

नोगन्थं धम्मं पच्चया गन्थो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया -
नोगन्थे खन्धे पच्चया गन्था, वत्थुं पच्चया गन्था । (२)

नोगन्थं धम्मं पच्चया गन्थो च नोगन्थो च धम्मा उप्पज्जन्ति
हेतुपच्चया - नोगन्थं एकं खन्धं पच्चया तयो खन्धा गन्था च
१५ चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... वत्थुं पच्चया गन्था^२
सम्पयुत्तका च खन्धा । (३)

१२. गन्थं च नोगन्थं च धम्मं पच्चया गन्थो धम्मो
उप्पज्जति हेतुपच्चया - सीलव्वतपरामासं कायगन्थं च सम्पयुत्तके
च खन्धे पच्चया अभिज्झाकायगन्थो (चक्कं), सीलव्वतपरामासं
२० कायगन्थं च वत्थुं च पच्चया अभिज्झाकायगन्थो (चक्कं) । (१)

गन्थं च नोगन्थं च धम्मं पञ्चया नोगन्थो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - नोगन्थं एकं खन्धं च गन्थे च पञ्चया तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... गन्थे च वत्थुं च पञ्चया नोगन्था खन्धा । (२)

गन्थं च नोगन्थं च धम्मं पञ्चया गन्थो च नोगन्थो च 5 धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया - नोगन्थं एकं खन्धं च सीलब्बत-परामासं कायगन्थं च पञ्चया तयो खन्धा अभिज्झाकायगन्थो च चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... (चक्कं), सीलब्बत-परामासं कायगन्थं च वत्थुं च पञ्चया अभिज्झाकायगन्थो च सम्पयुत्तका च खन्धा^१ (चक्कं) । (३)

10

(२) सङ्ख्या

१३. हेतुया नव, आरम्मणे नव, अधिपतिया नव ... पे०... अविगते नव ।

B. 257

अनुलोमं ।

२. पञ्चयपञ्चनीयं

(१) विभङ्गो

नहेतुपञ्चयो

१४. नोगन्थं धम्मं पञ्चया नोगन्थो धम्मो उप्पज्जति नहेतुपञ्चया - अहेतुकं नोगन्थं एकं खन्धं पञ्चया तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... पटिसन्धिक्खणे 15 ... पे०... (याव असञ्जसत्ता), चक्खायतनं पञ्चया चक्खुविञ्जाणं ... पे०... कायायतनं पञ्चया कायविञ्जाणं, वत्थुं पञ्चया अहेतुका नोगन्था खन्धा, विचिकिच्छासहगते उद्वच्चसहगते खन्धे च वत्थुं च पञ्चया विचिकिच्छासहगतो उद्वच्चसहगतो मोहो (सङ्खित्तं) ।

(२) सङ्ख्या

१५. नहेतुया एकं, नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव 20 (एवं गणेतब्बं) ।

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

१६. हेतुपच्चया नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव
... पे०... नोविगते तीणि ।

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

१७. नहेतुपच्चया आरम्मणे एकं ... पे०... अविगते एकं ।

§ ४-६. निस्सयवारो - सम्पयुत्तवारो

(निस्सयवारो^१ पच्चयवारसदिसोव । संसट्टवारो पि सम्पयुत्त-
५ वारो पि नव पञ्हा कातव्वा, रूपं नत्थि) ।

§ ७. पञ्हावारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

B. 258

१८. गन्थो धम्मो गन्थस्स धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो -
गन्था हेतू सम्पयुत्तकानं गन्थानं हेतुपच्चयेन पच्चयो । (१)

गन्थो धम्मो नोगन्थस्स धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो -
गन्था हेतू सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं हेतु-
१० पच्चयेन पच्चयो । (२)

गन्थो धम्मो गन्थस्स च नोगन्थस्स च धम्मस्स हेतुपच्चयेन
पच्चयो - गन्था हेतू सम्पयुत्तकानं खन्धानं गन्थानं च चित्तसमुद्धानानं
च रूपानं हेतुपच्चयेन पच्चयो । (३)

१९. नोगन्थो धम्मो नोगन्थस्स धम्मस्स हेतुपच्चयेन
१५ पच्चयो - नोगन्था हेतू सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च
रूपानं हेतुपच्चयेन पच्चयो; पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (१)

नोगन्थो धम्मो गन्थस्स धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो -
नोगन्था हेतू सम्पयुत्तकानं गन्थानं हेतुपच्चयेन पच्चयो । (२)

नोगन्थो धम्मो गन्थस्स च नोगन्थस्स च धम्मस्स हेतु-

पच्चयेन पच्चयो - नोगन्था हेतू सम्पयुत्तकानं खन्धानं गन्थानं च चित्तसमुद्धानानं च रूपानं हेतुपच्चयेन पच्चयो । (३)

२०. गन्थो च नोगन्थो च धम्मा गन्थस्स धम्मस्स हेतु-
पच्चयेन पच्चयो - गन्था च नोगन्था च हेतू सम्पयुत्तकानं गन्थानं
हेतुपच्चयेन पच्चयो । (१)

5

गन्थो च नोगन्थो च धम्मा गन्थस्स धम्मस्स हेतुपच्चयेन
पच्चयो - गन्था च नोगन्था च हेतू सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्त-
समुद्धानानं च रूपानं हेतुपच्चयेन पच्चयो । (२)

गन्थो च नोगन्थो च धम्मा गन्थस्स च नोगन्थस्स च
धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो - गन्था च नोगन्था च हेतू सम्पयुत्त-
कानं खन्धानं गन्थानं च चित्तसमुद्धानानं च रूपानं हेतुपच्चयेन
पच्चयो । (३)

B. 259

आरम्मणपच्चयो

२१. गन्थो धम्मो गन्थस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन
पच्चयो - गन्थे आरब्ध गन्था उप्पज्जन्ति । (मूलं कातब्बं) गन्थे
आरब्ध नोगन्था खन्धा उप्पज्जन्ति । (मूलं कातब्बं) गन्थे आरब्ध
गन्था च सम्पयुत्तका च खन्धा उप्पज्जन्ति । (३)

15

२२. नोगन्थो धम्मो नोगन्थस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन
पच्चयो - दानं दत्त्वा सीलं ... पे०... उपोसथकम्मं कत्वा तं
पच्चवेक्खति, पुब्बे सुचिण्णानि ... पे०... ज्ञाना ... पे०... अरिया
मग्गा वुट्ठहत्वा मग्गं पच्चवेक्खन्ति, फलं पच्चवेक्खन्ति, निब्बानं
पच्चवेक्खन्ति, निब्बानं गोत्रभुस्स, वोदानस्स, मग्गस्स, फलस्स,
आवज्जनाय आरम्मणपच्चयेन पच्चयो; अरिया नोगन्थे पहीने
किलेसे ... पे०... विक्खम्भिते किलेसे पच्चवेक्खन्ति, पुब्बे ... पे०...
चक्खुं ... पे०... वत्थुं नोगन्थे खन्धे अनिच्चतो ... पे०... दोमनस्सं
उप्पज्जति, दिब्बेन चक्खुना रूपं पस्सति, दिब्बाय सोतघातुया सद्दं
सुणाति, चेतोपरियञ्जाणेन नोगन्थचित्तसमङ्गिस्स चित्तं जानाति,
आकासानञ्चायतनं विञ्जाणञ्चायतनस्स ... पे०... आकिञ्चञ्जा-
यतनं नेवसञ्जानासञ्जायतनस्स ... पे०... रूपायतनं चक्खु-
विञ्जाणस्स ... पे०... फोटुब्बायतनं कायविञ्जाणस्स ... पे०...

25

नोगन्था खन्धा इद्विविधजाणस्स, चेतोपरियजाणस्स, पुब्बेनिवासानुस्सतिजाणस्स, यथाकम्मूपगजाणस्स, अनागतंसजाणस्स, आवज्जनाय आरम्मणपच्चयेन पच्चयो । (१)

नोगन्थो धम्मो गन्थस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो—
 5 दानं दत्त्वा सीलं ... पे०... उपोसथकम्मं कत्त्वा तं अस्सादेति अभिनन्दति, तं आरब्भ रागो उप्पज्जति, दिट्ठि उप्पज्जति, दोमनस्सं उप्पज्जति, पुब्बे सुचिण्णानि ... पे०... ज्ञाना ... पे०... चक्खुं ... पे०... वत्थुं नोगन्थे खन्धे अस्सादेति अभिनन्दति, तं आरब्भ रागो उप्पज्जति ... पे०... दोमनस्सं उप्पज्जति । (२)

10 नोगन्थो धम्मो गन्थस्स च नोगन्थस्स च धम्मस्स आरम्मण-
 पच्चयेन पच्चयो — दानं दत्त्वा सीलं ... पे०... उपोसथकम्मं कत्त्वा
 B. 260 तं अस्सादेति अभिनन्दति, तं आरब्भ गन्था च सम्पयुत्तकां च
 खन्धा उप्पज्जन्ति, पुब्बे सुचिण्णानि ... पे०... ज्ञाना ... पे०... चक्खुं
 ... पे०... वत्थुं नोगन्थे खन्धे अस्सादेति अभिनन्दति, तं आरब्भ
 15 गन्था च सम्पयुत्तका च खन्धा उप्पज्जन्ति । (३)

गन्थो च नोगन्थो च धम्मा गन्थस्स धम्मस्स आरम्मण-
 पच्चयेन पच्चयो ... तीणि (आरब्भ कातब्बा) ।

अधिपतिपच्चयो

२३. गन्थो धम्मो गन्थस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो
 ... तीणि (आरम्मणसदिसा, गरुकारम्मणा कातब्बा) ।

20 नोगन्थो धम्मो नोगन्थस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो
 — आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्मणाधिपति — दानं
 ... पे०... सीलं ... पे०... उपोसथकम्मं ... पे०... पुब्बे ... पे०... ज्ञाना
 ... पे०... अरिया मग्गा ... पे०... फलं ... पे०... निब्बानं ... पे०...
 निब्बानं गोत्रभुस्स, वोदानस्स, मग्गस्स, फलस्स अधिपतिपच्चयेन
 25 पच्चयो; चक्खुं ... पे०... वत्थुं नोगन्थे खन्धे गरुं कत्त्वा अस्सादेति
 अभिनन्दति, तं गरुं कत्त्वा रागो उप्पज्जति, दिट्ठि उप्पज्जति ।
 सहजाताधिपति — नोगन्थाधिपति सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं
 च रूपानं अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (१)

नोगन्थो धम्मो गन्थस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो—

आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्मणाधिपति - दानं ... पे०...
सीलं ... पे०... उपोसथकम्मं ... पे०... पुब्बे सुचिण्णानि ... पे०...
ज्ञाना ... पे०... चक्खुं ... पे०... वत्थुं नोगन्थे खन्धे गरं कत्वा तं
अस्सादेति अभिनन्दति, तं गरं कत्वा रागो उप्पज्जति, दिट्ठि
उप्पज्जति । सहजाताधिपति - नोगन्थाधिपति गन्थानं अधिपति- 5
पच्चयेन पच्चयो । (२)

नोगन्थो धम्मो गन्थस्स च नोगन्थस्स च धम्मस्स अधिपति-
पच्चयेन पच्चयो - आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्मणाधि-
पति - दानं ... पे०... नोगन्थे खन्धे गरं कत्वा अस्सादेति अभि-
नन्दति, तं गरं कत्वा गन्था च सम्पयुत्तका च खन्धा उप्पज्जन्ति । 10
सहजाताधिपति - नोगन्थाधिपति सम्पयुत्तकानं खन्धानं गन्थानं च
चिह्नसमुद्धानानं च रूपानं अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (३)

२४. गन्थो च नोगन्थो च धम्मा गन्थस्स धम्मस्स अधि-
पतिपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणाधिपति ... तीणि ।

अनन्तरपच्चयो

२५. गन्थो धम्मो गन्थस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो 15
- पुरिमा पुरिमा गन्था पच्छिमानं पच्छिमानं गन्थानं अनन्तर-
पच्चयेन पच्चयो । (१)

गन्थो धम्मो नोगन्थस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो -
पुरिमा पुरिमा गन्था पच्छिमानं पच्छिमानं नोगन्थानं खन्धानं
अनन्तरपच्चयेन पच्चयो; गन्था वुद्धानस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (२) 20

गन्थो धम्मो गन्थस्स च नोगन्थस्स च धम्मस्स अनन्तर-
पच्चयेन पच्चयो - पुरिमा पुरिमा गन्था पच्छिमानं पच्छिमानं गन्थानं
सम्पयुत्तकानं च खन्धानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (३).

२६. नोगन्थो धम्मो नोगन्थस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन
पच्चयो ... तीणि (द्वे आवज्जना कातब्बा, पठमो नत्थि) । 25

गन्थो च नोगन्थो च धम्मा गन्थस्स धम्मस्स अनन्तर-
पच्चयेन पच्चयो ... तीणि (एकं पि वुद्धानं कातब्बं, मज्झे) ।

समनन्तरपच्चयादि

२७. गन्थो धम्मो गन्थस्स धम्मस्स समनन्तरपच्चयेन पच्चयो

... नव, सहजातपच्चयेन पच्चयो ... नव, अञ्जामञ्जपच्चयेन पच्चयो
... नव, निस्सयपच्चयेन पच्चयो ... नव ।

उपनिस्सयपच्चयो

२८. गन्थो धम्मो गन्थस्स धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन
पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पक्तूपनिस्सयो
5 ... पे०... । पक्तूपनिस्सयो - गन्था गन्थानं उपनिस्सयपच्चयेन
पच्चयो ... तीणि ।

B. 262

२९. नोगन्थो धम्मो नोगन्थस्स धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन
पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पक्तूपनिस्सयो
... पे०... । पक्तूपनिस्सयो - सद्धं उपनिस्साय दानं देति ... पे०...
10 मानं जप्पेति, दिट्ठिं गण्हाति, सीलं ... पे०... सेनासनं उपनिस्साय
दानं देति ... पे०... सद्धं भिन्दति, सद्धा ... पे०... सेनासनं सद्धाय
... पे०... फलसमापत्तिया उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

नोगन्थो धम्मो गन्थस्स धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो
- आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पक्तूपनिस्सयो ... पे०... ।
15 पक्तूपनिस्सयो - सद्धं उपनिस्साय दिट्ठिं^१ गण्हाति, सीलं ... पे०...
सेनासनं उपनिस्साय पाणं हनति ... पे०... सद्धं भिन्दति, सद्धा
... पे०... सेनासनं रागस्स ... पे०... पत्थनाय उपनिस्सयपच्चयेन
पच्चयो । (२)

नोगन्थो धम्मो गन्थस्स च नोगन्थस्स च धम्मस्स
20 उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो,
पक्तूपनिस्सयो ... पे०... । पक्तूपनिस्सयो - सद्धं उपनिस्साय मानं
जप्पेति, दिट्ठिं गण्हाति, सीलं ... पे०... सेनासनं उपनिस्साय पाणं
हनति ... पे०... सद्धं भिन्दति, सद्धा ... पे०... सेनासनं गन्थानं
सम्पयुत्तकानं च खन्धानं उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३)

25 गन्थो च नोगन्थो च धम्मा गन्थस्स धम्मस्स उपनिस्सय-
पच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पक्तूप-
निस्सयो ... पे०... । पक्तूपनिस्सयो ... तीणि (आरम्मणनयेन
कातब्बा) ।

१. मानं जप्पेति दिट्ठि - सी०, स्या० ।

पुरेजातपच्चयो

३०. नोगन्थो धम्मो नोगन्थस्स धम्मस्स पुरेजातपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणपुरेजातं, वत्थुपुरेजातं । आरम्मणपुरेजातं - चक्खुं ... पे०... वत्थुं अनिच्चतो ... पे०... दोमनस्सं उप्पज्जति, दिब्बेन चक्खुना रूपं पस्सति, दिब्बाय सोतधातुया सद्दं सुणाति, रूपायतनं चक्खुविञ्जाणस्स ... पे०... फोढुब्बायतनं कायविञ्जाणस्स ... पे०... । 5
वत्थुपुरेजातं - चक्खायतनं चक्खुविञ्जाणस्स ... पे०... कायायतनं कायविञ्जाणस्स ... पे०... वत्थु नोगन्थानं खन्धानं पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (१)

नोगन्थो धम्मो गन्थस्स धम्मस्स पुरेजातपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणपुरेजातं, वत्थुपुरेजातं । आरम्मणपुरेजातं - चक्खुं ... पे०... 10
वत्थुं अस्सादेति अभिनन्दति, तं आरब्भ रागो उप्पज्जति, दिट्ठि उप्पज्जति, दोमनस्सं उप्पज्जति । वत्थुपुरेजातं - वत्थु गन्थानं पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (२)

B. 263

नोगन्थो धम्मो गन्थस्स च नोगन्थस्स च धम्मस्स पुरेजात- पच्चयेन पच्चयो - आरम्मणपुरेजातं, वत्थुपुरेजातं । आरम्मण- 15
पुरेजातं - चक्खुं ... पे०... वत्थुं अस्सादेति अभिनन्दति, तं आरब्भ गन्था च सम्पयुत्तका च खन्धा उप्पज्जन्ति । वत्थुपुरेजातं - वत्थु गन्थानं सम्पयुत्तकानं च खन्धानं पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (३)

पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो ... तीणि, आसेवनपच्चयेन पच्चयो ... नव ।

20

कम्मपच्चयो

३१. नोगन्थो धम्मो नोगन्थस्स धम्मस्स कम्मपच्चयेन पच्चयो - सहजाता, नानाखणिका । सहजाता - नोगन्था चेतना सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानां च रूपानं कम्मपच्चयेन पच्चयो; पटिसन्धिक्खणे^१ ... पे०^२... । नानाखणिका - नोगन्था चेतना विपाकानं खन्धानं कटत्ता च रूपानं कम्मपच्चयेन पच्चयो । (१) 25

१. आरब्भ रागो उप्पज्जति दिट्ठि ... पे०... दोमनस्सं उप्पज्जति - सी०, स्या० ।

२-२. स्या० पोत्थके नत्थि ।

नोगन्थो धम्मो गन्थस्स धम्मस्स कम्मपच्चयेन पच्चयो -
नोगन्था चेतना सम्पयुत्तकानं गन्थानं^१ कम्मपच्चयेन पच्चयो । (२)

नोगन्थो धम्मो गन्थस्स च नोगन्थस्स च धम्मस्स कम्म-
पच्चयेन पच्चयो - नोगन्था चेतना सम्पयुत्तकानं खन्धानं गन्थानं
5 च चित्तसमुद्धानानं च रूपानं कम्मपच्चयेन पच्चयो । (३)

विपाकपच्चयादि

३२. नोगन्थो धम्मो नोगन्थस्स धम्मस्स विपाकपच्चयेन
पच्चयो ... एकं, आहारपच्चयेन पच्चयो ... तीणि, इन्द्रियपच्चयेन
पच्चयो ... तीणि, ज्ञानपच्चयेन पच्चयो ... तीणि, मग्गपच्चयेन
पच्चयो ... नव, सम्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो ... नव ।

विप्पयुत्तपच्चयो

10 ३३. गन्थो धम्मो नोगन्थस्स धम्मस्स विप्पयुत्तपच्चयेन
पच्चयो - सहजातं, पच्छाजातं (सङ्घित्तं) । (१)

B. 264

नोगन्थो धम्मो नोगन्थस्स धम्मस्स विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो
- सहजातं, पुरेजातं, पच्छाजातं (सङ्घित्तं) । (१)

नोगन्थो धम्मो गन्थस्स धम्मस्स विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो ।
15 पुरेजातं - वत्थु गन्थानं विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । (२)

नोगन्थो धम्मो गन्थस्स च नोगन्थस्स च धम्मस्स विप्प-
युत्तपच्चयेन पच्चयो । पुरेजातं - वत्थु गन्थानं सम्पयुत्तकानं च खन्धानं
विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । (३)

गन्थो च नोगन्थो च धम्मा नोगन्थस्स धम्मस्स विप्प-
20 युत्तपच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पच्छाजातं (सङ्घित्तं) । (१)

अत्थिपच्चयो

३४. गन्थो धम्मो गन्थस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो
... एकं (पटिच्चसदिसं) ।

गन्थो धम्मो नोगन्थस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो -
सहजातं, पच्छाजातं । सहजाता - गन्था सम्पयुत्तकानं खन्धानं

चित्तसमुद्धानानं च रूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता -
गन्था पुरेजातस्स इमस्स कायस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (२)

गन्थो धम्मो गन्थस्स च नोगन्थस्स च धम्मस्स अत्थि-
पच्चयेन पच्चयो ... एकं (पटिच्चसदिसं) । (३)

३५. नोगन्थो धम्मो नोगन्थस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन 5
पच्चयो - सहजातं, पुरेजातं, पच्छाजातं, आहारं, इन्द्रियं (सङ्घित्तं) । (१)

नोगन्थो धम्मो गन्थस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो -
सहजातं, पुरेजातं । सहजाता - नोगन्था खन्धा गन्थानं अत्थि-
पच्चयेन पच्चयो । पुरेजातं - चक्खुं ... पे०... वत्थुं अस्सादेति
अभिनन्दति, तं आरब्भ रागो उप्पज्जति, दिट्ठि उप्पज्जति, दोमनस्सं 10
उप्पज्जति, वत्थु गन्थानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (२)

नोगन्थो धम्मो गन्थस्स च नोगन्थस्स च धम्मस्स अत्थि-
पच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पुरेजातं । सहजातो - नोगन्थो एको
खन्धो तिण्णन्नं खन्धानं गन्थानं च चित्तसमुद्धानानं च रूपानं
अत्थिपच्चयेन पच्चयो ... पे०... । पुरेजातं - चक्खुं ... पे०... वत्थुं 15
अस्सादेति अभिनन्दति, तं आरब्भ गन्था च सम्पयुत्तका च खन्धा
उप्पज्जन्ति, वत्थु गन्थानं सम्पयुत्तकानं च खन्धानं अत्थिपच्चयेन
पच्चयो । (३)

B. 265

३६. गन्थो च नोगन्थो च धम्मा गन्थस्स धम्मस्स अत्थि-
पच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पुरेजातं । सहजातो - सीलव्वतपरामासो 20
कायगन्थो च सम्पयुत्तका च खन्धा अभिज्झाकायगन्थस्स अत्थि-
पच्चयेन पच्चयो (चक्कं) । सहजातो - सीलव्वतपरामासो कायगन्थो
च वत्थु च अभिज्झाकायगन्थस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (चक्कं) । (१)

गन्थो च नोगन्थो च धम्मा नोगन्थस्स धम्मस्स अत्थि-
पच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पुरेजातं, पच्छाजातं, आहारं, इन्द्रियं । 25
सहजातो - नोगन्थो एको खन्धो च गन्थो^१ च तिण्णन्नं खन्धानं
चित्तसमुद्धानानं च रूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो ... पे०... द्वे खन्धा^२
च ... पे०... । सहजाता - गन्था च वत्थु च नोगन्थानं खन्धानं
अत्थिपच्चयेन पच्चयो । सहजाता - गन्था च महाभूता च चित्त-

१. गन्था - स्या० । २. खन्धे - स्या० ।

समुद्धानानं च रूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता - गन्था
च सम्पयुत्तका च खन्धा पुरेजातस्स इमस्स कायस्स अत्थिपच्चयेन
पच्चयो । पच्छाजाता - गन्था च कबलीकारो आहारो च इमस्स
कायस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता - गन्था च रूप-
5 जीवितिन्द्रियं च कटत्तारूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (२)

गन्थो च नोगन्थो च धम्मा गन्थस्स च नोगन्थस्स च
धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पुरेजातं । सहजातो -
नोगन्थो एको खन्धो च सीलव्वतपरामासो कायगन्थो च तिण्णन्नं
खन्धानं अभिज्झाकायगन्थस्स च चित्तसमुद्धानानं च रूपानं अत्थि-
10 पच्चयेन पच्चयो ... पे०... । सहजातो - सीलव्वतपरामासो कायगन्थो
च वत्थु च अभिज्झाकायगन्थस्स च सम्पयुत्तकानं च खन्धानं
अत्थिपच्चयेन पच्चयो (चक्कं) । (३)

(२) सङ्खत्था

सुद्धं

B. 266

३७. हेतुया नव, आरम्मणे नव (सब्बत्थ नव), उपनिस्सये
नव, पुरेजाते तीणि, पच्छाजाते तीणि, आसेवने नव, कम्मे तीणि,
15 विपाके एकं, आहारे तीणि, इन्द्रिये तीणि, ज्ञाने तीणि, मग्गे नव,
सम्पयुत्ते नव, विप्पयुत्ते पञ्च, अत्थिया नव, नत्थिया नव, विगते
नव, अविगते नव ।

अनुलोमं ।

पच्चनीयुद्धारो

३८. गन्थो धम्मो गन्थस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन
पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)
20 गन्थो धम्मो नोगन्थस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो,
सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, पच्छाजात-
पच्चयेन पच्चयो । (२)

गन्थो धम्मो गन्थस्स च नोगन्थस्स च धम्मस्स आरम्मण-
पच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन
25 पच्चयो । (३)

३९. नोगन्थो धम्मो नोगन्थस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन

पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, पुरेजातपच्चयेन पच्चयो, पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो, कम्मपच्चयेन पच्चयो, आहारपच्चयेन पच्चयो, इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो । (१)

नोगन्थो धम्मो गन्थस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, पुरेजातपच्चयेन 5 पच्चयो । (२)

नोगन्थो धम्मो गन्थस्स च नोगन्थस्स च धम्मस्स आरम्मण-पच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (३)

४०. गन्थो च नोगन्थो च धम्मा गन्थस्स धम्मस्स आरम्मण- 10 B. 267 पच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

गन्थो च नोगन्थो च धम्मा नोगन्थस्स धम्मस्स आरम्मण-पच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (२) 15

गन्थो च नोगन्थो च धम्मा गन्थस्स च नोगन्थस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३)

२. पच्चयपच्चनीयं

सङ्ख्या

४१. नहतुया नव, नआरम्मणे नव (सब्बत्थ नव), नोअविगते नव । 20

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

हेतुदुक्कं

४२. हेतुपच्चया नआरम्मणे नव ... प०... नसमनन्तरे नव, नअञ्जमञ्जे तीणि, नउपनिस्सये नव (सब्बत्थ नव), नमग्गे नव, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयत्ते नव, नोनत्थिया नव, नोविगते नव ।

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

४३. नहेतुपच्चया आरम्भणे नव, अधिपतिया नव (अनुलोम-
पदानि परिपुष्णानि कातव्वानि), अविगते नव ।

गन्थदुकं निद्रितं ।

— ० —

२७. गन्थनियदुकं

§ १-७. वारसत्तकं

४४. गन्थनियं धम्मं पटिच्च गन्थनियो धम्मो उप्पज्जति
हेतुपच्चया — गन्थनियं एकं खन्धं (सङ्खित्तं) ।

5 (यथा चूळन्तरदुके लोकियदुकं एवं विभजितव्वं निम्नाना-
करणं) ।

गन्थनियदुकं निद्रितं ।

— ० —

२८. गन्थसम्पयुत्तदुकं

§ १. पटिच्चवारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

B. 268

४५. गन्थसम्पयुत्तं धम्मं पटिच्च गन्थसम्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति हेतुपच्चया — गन्थसम्पयुत्तं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा
... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... । (१)

10 गन्थसम्पयुत्तं धम्मं पटिच्च गन्थविप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति
हेतुपच्चया — गन्थसम्पयुत्ते खन्धे पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं, दिट्ठिगत-
विप्पयुत्तलोभसहगते खन्धे पटिच्च लोभो चित्तसमुद्धानं च रूपं,
दोमनस्ससहगते खन्धे पटिच्च पटिघं चित्तसमुद्धानं च रूपं । (२)

15 गन्थसम्पयुत्तं धम्मं पटिच्च गन्थसम्पयुत्तो च गन्थविप्पयुत्तो
च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया — गन्थसम्पयुत्तं एकं खन्धं पटिच्च
तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०...

दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगतं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा लोभो
च चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... दोमनस्स-
सहगतं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा पटिघं च चित्तसमुद्धानं च
रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... । (३)

४६. गन्थविप्पयुत्तं^१ धम्मं पटिच्च गन्थविप्पयुत्तो धम्मो 5
उप्पज्जति हेतुपच्चया - गन्थविप्पयुत्तं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा
चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... दिट्ठिगतविप्पयुत्तं
लोभं पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं, पटिघं पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं;
पटिसन्धिक्खणे ... पे०... खन्धे पटिच्च (सङ्घित्तं) । (१)

गन्थविप्पयुत्तं धम्मं पटिच्च गन्थसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति 10
हेतुपच्चया - दिट्ठिगतविप्पयुत्तं लोभं पटिच्च सम्पयुत्तका खन्धा,
पटिघं पटिच्च सम्पयुत्तका खन्धा । (२)

गन्थविप्पयुत्तं धम्मं पटिच्च गन्थसम्पयुत्तो च गन्थविप्पयुत्तो
च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - दिट्ठिगतविप्पयुत्तं लोभं पटिच्च
सम्पयुत्तका खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं, पटिघं पटिच्च सम्पयुत्तका 15
खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं । (३)

४७. गन्थसम्पयुत्तं च गन्थविप्पयुत्तं च धम्मं पटिच्च गन्थ-
सम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगतं
एकं खन्धं च लोभं च पटिच्च तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे
... पे०... दोमनस्ससहगतं एकं खन्धं च पटिघं च पटिच्च तयो खन्धा 20
... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... । (१)

B. 269

गन्थसम्पयुत्तं च गन्थविप्पयुत्तं च धम्मं पटिच्च गन्थविप्पयुत्तो
धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - गन्थसम्पयुत्ते खन्धे च महाभूते च
पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं, दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगते खन्धे च
लोभं च पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं, दोमनस्ससहगते खन्धे च 25
पटिघं च पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं । (२)

गन्थसम्पयुत्तं च गन्थविप्पयुत्तं च धम्मं पटिच्च गन्थसम्पयुत्तो
च गन्थविप्पयुत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - दिट्ठिगतविप्प-
युत्तलोभसहगतं एकं खन्धं च लोभं च पटिच्च तयो खन्धा चित्त-

समुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... दोमनस्ससहगतं एकं
खन्धं च पटिघं च पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं
... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... । (३)

आरम्मणपच्चयो

४८. गन्थसम्पयुत्तं धम्मं पटिच्च गन्थसम्पयुत्तो धम्मो
5 उपपज्जति आरम्मणपच्चया - गन्थसम्पयुत्तं एकं खन्धं पटिच्च तयो
खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... । (१)

गन्थसम्पयुत्तं धम्मं पटिच्च गन्थविप्पयुत्तो धम्मो उपपज्जति
आरम्मणपच्चया - दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगते खन्धे पटिच्च लोभो,
दोमनस्ससहगते खन्धे पटिच्च पटिघं । (२)

- 10 गन्थसम्पयुत्तं धम्मं पटिच्च गन्थसम्पयुत्तो च गन्थविप्पयुत्तो
च धम्मा उपपज्जन्ति आरम्मणपच्चया - दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगतं
एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा लोभो च ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०...
दोमनस्ससहगतं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा पटिघं च ... पे०...
द्वे खन्धे ... पे०... । (३)

- 15 ४९. गन्थविप्पयुत्तं धम्मं पटिच्च गन्थविप्पयुत्तो धम्मो
उपपज्जति आरम्मणपच्चया - गन्थविप्पयुत्तं एकं खन्धं पटिच्च तयो
खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... पटिसन्धिक्खणे ... पे०... वत्थुं
पटिच्च खन्धा । (१)

- 20 गन्थविप्पयुत्तं धम्मं पटिच्च गन्थसम्पयुत्तो धम्मो उपपज्जति
आरम्मणपच्चया - दिट्ठिगतविप्पयुत्तं लोभं पटिच्च सम्पयुत्तका खन्धा,
पटिघं पटिच्च सम्पयुत्तका खन्धा । (२)

B. 270

- गन्थसम्पयुत्तं च गन्थविप्पयुत्तं च धम्मं पटिच्च गन्थसम्पयुत्तो
धम्मो उपपज्जति आरम्मणपच्चया - दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगतं एकं
खन्धं च लोभं च पटिच्च तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०...
25 दोमनस्ससहगतं एकं खन्धं च पटिघं च पटिच्च तयो खन्धा ... पे०...
द्वे खन्धे ... पे०... (सङ्खित्तं) । (१)

(२) सङ्खया

सुद्धं

५०. हेतुया नव, आरम्मणे छ, अधिपतिया नव, अनन्तर

छ, समनन्तरे छ, सहजाते नव, अञ्जमञ्जे छ, निस्सये नव, उपनिस्सये छ, पुरेजाते छ, आसेवने छ, कम्मे नव, विपाके एकं, आहारे नव, इन्द्रिये नव, ज्ञाने नव, मग्गे नव, सम्पयुत्ते छ, विप्पयुत्ते नव, अत्थिया नव, नत्थिया छ, विगते छ, अविगते नव ।
अनुलोमं ।

२. पच्चयपच्चनीयं

(१) विभज्जो

नहेतुपच्चयो

५१. गन्थविप्पयुत्तं धम्मं पटिच्च गन्थावप्पयुत्तो धम्मो 5
उप्पज्जति नहेतुपच्चया - अहेतुकं गन्थविप्पयुत्तं एकं खन्धं पटिच्च
तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०...
अहेतुकपटिसन्धिक्खणे ... पे०... (याव असञ्जसत्तो), विचिकिच्छा-
सहगते उद्वच्चसहगते खन्धे पटिच्च विचिकिच्छासहगतो उद्वच्च-
सहगतो मोहो (सङ्घित्तं) । (१)

10

(२) सङ्खया

सुद्धं

५२. नहेतुया एकं, नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव,
नअनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नअञ्जमञ्जे तीणि,
नउपनिस्सये तीणि, नपुरेजाते सत्त (नपुरेजाते विभजन्तेन अरूपं
पठमं कातब्बं, रूपं यत्थ लब्धति पच्छा कातब्बं, पटिघं च
अरूपे नत्थि), नपच्छाजाते नव, नआसेवने नव, नकम्मे चत्तारि, 15
नविपाके नव, नआहारे एकं, नइन्द्रिये एकं, नज्ञाने एकं, नमग्गे
एकं, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते छ, नोनत्थिया तीणि, नोविगते
तीणि ।

B. 271

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

५३. हेतुपच्चया नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव (एवं
गणेतब्बं, सङ्घित्तं), नोविगते तीणि ।

20

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

५४. नहेतुपच्चया आरम्मणे एकं ... पे०... अविगते एकं ।

§ २. सहजातवारो
(सहजातवारो पि एवं कातब्बो^१) ।

§ ३. पच्चयवारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

५५. गन्थसम्पयुत्तं धम्मं पच्चया गन्थसम्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति हेतुपच्चया ... तीणि (पटिच्चसदिसा) ।

गन्थविप्पयुत्तं धम्मं पच्चया गन्थविप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति
5 हेतुपच्चया - गन्थविप्पयुत्तं एकं खन्धं पच्चया ... पे०... पटिसन्धिक्खणे
... पे०... खन्धे पच्चया वत्थुं, वत्थुं पच्चया खन्धा, एकं महाभूतं
... पे०... वत्थुं पच्चया गन्थविप्पयुत्ता खन्धा । (१)

B. 272

गन्थविप्पयुत्तं धम्मं पच्चया गन्थसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति
हेतुपच्चया - वत्थुं पच्चया गन्थसम्पयुत्तका^२ खन्धा, दिट्ठिगतविप्पयुत्तं
10 लोभं पच्चया सम्पयुत्तका खन्धा, पटिघं पच्चया सम्पयुत्तका
खन्धा । (२)

गन्थविप्पयुत्तं धम्मं पच्चया गन्थसम्पयुत्तो च गन्थविप्पयुत्तो
च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - वत्थुं पच्चया गन्थसम्पयुत्तका
खन्धा, महाभूते पच्चया चित्तसमुट्ठानं रूपं, दिट्ठिगतविप्पयुत्तं लोभं
15 पच्चया सम्पयुत्तका खन्धा चित्तसमुट्ठानं च रूपं, पटिघं पच्चया
सम्पयुत्तका खन्धा चित्तसमुट्ठानं च रूपं, वत्थुं पच्चया दिट्ठिगत-
विप्पयुत्तलोभसहगता^३ खन्धा च लोभो च, वत्थुं पच्चया दोमनस्स-
सहगता खन्धा च पटिघं च । (३)

५६. गन्थसम्पयुत्तं च गन्थविप्पयुत्तं च धम्मं पच्चया
20 गन्थसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - गन्थसम्पयुत्तं एकं खन्धं
च वत्थुं च पच्चया तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... दिट्ठिगत-

१. कातब्बं - सी० । २. गन्थसम्पयुत्ता - स्या०, एवमुपरि पि । ३. दिट्ठिगत-
विप्पयुत्ता - सी०, स्या० ।

विष्पयुत्तलोभसहगतं एकं खन्धं च वत्थुं च लोभं च पञ्चया
तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... दोमनस्ससहगतं एकं खन्धं
च वत्थुं च पटिघं च पञ्चया तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे
... पे०... । (१)

गन्थसम्पयुत्तं च गन्थविष्पयुत्तं च धम्मं पञ्चया गन्थविष्पयुत्तो 5
धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - गन्थसम्पयुत्ते खन्धे च महाभूते च
पञ्चया चित्तसमुद्धानं रूपं, दिट्ठिगतविष्पयुत्तलोभसहगते खन्धे च
लोभं च पञ्चया चित्तसमुद्धानं रूपं, दोमनस्ससहगते खन्धे च पटिघं
च पञ्चया चित्तसमुद्धानं रूपं, दिट्ठिगतविष्पयुत्तलोभसहगते खन्धे च
वत्थुं च पञ्चया लोभो, दोमनस्ससहगते खन्धे च वत्थुं च पञ्चया 10
पटिघं । (२)

गन्थसम्पयुत्तं च गन्थविष्पयुत्तं च धम्मं पञ्चया गन्थ-
सम्पयुत्तो च गन्थविष्पयुत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया -
गन्थसम्पयुत्तं एकं खन्धं च वत्थुं च पञ्चया तयो खन्धा ... पे०...
द्वे खन्धे ... पे०... गन्थसम्पयुत्ते खन्धे च महाभूते च पञ्चया 15
चित्तसमुद्धानं रूपं, दिट्ठिगतविष्पयुत्तलोभसहगतं एकं खन्धं च लोभं
च पञ्चया तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे
... पे०... दोमनस्ससहगतं एकं खन्धं च पटिघं च पञ्चया तयो
खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... दिट्ठिगत-
विष्पयुत्तलोभसहगतं एकं खन्धं च वत्थुं च पञ्चया तयो खन्धा 20
लोभो च ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... दोमनस्ससहगतं एकं खन्धं च
वत्थुं च पञ्चया तयो खन्धा पटिघं च ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०...
(सङ्खित्तं) । (३)

(२) सङ्खन्धा

सुद्धं

५७. हेतुया नव, आरम्मणे नव, अधिपतिया नव, अनन्तरे
नव, समनन्तरे नव (सब्बत्थ नव), विपाके एकं, आहारे नव 25
... पे०... अविगते नव ।

B. 273

अनुलोमं ।

२. पच्चयपच्चनीयं

(१) विभङ्गो

नहेतुपच्चयो

५८. गन्थविप्पयुत्तं धम्मं पच्चया गन्थविप्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति नहेतुपच्चया - अहेतुकं गन्थविप्पयुत्तं ... पे०... अहेतुक-
पटिसन्धिक्खणे (याव असञ्जसत्ता), चक्खायतनं पच्चया चक्खु-
विञ्जाणं ... पे०... कायायतनं पच्चया कायविञ्जाणं, वत्थुं पच्चया
५ अहेतुका गन्थविप्पयुत्ता खन्धा, विचिकिच्छासहगते उद्वच्चसहगते
खन्धे च वत्थुं च पच्चया विचिकिच्छासहगतो उद्वच्चसहगतो मोहो
(सङ्खित्तं) ।

(२) सङ्ख्या

सुद्धं

५९. नहेतुया एकं, नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव,
नअनन्तरे तीणि ... पे०... नउपनिस्सये तीणि, नपुरेजाते सत्त,
१० नपच्छाजाते नव, नआसेवने नव, नकम्मे चत्तारि, नविपाके नव,
नआहारे एकं, नइन्द्रिये एकं, नज्ञाने एकं, नमग्गे एकं, नसम्पयुत्ते
तीणि, नविप्पयुत्ते छ, नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि ।

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

६०. हेतुपच्चया नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव (एवं
गणेतब्बं) ।

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

६१. नहेतुपच्चया आरम्मणे एकं ... पे०... अविगते एकं ।

B. 274 15

§ ४. निस्सयवारो

(निस्सयवारो^१ पच्चयवारंसदिसो) ।

§ ५. संसद्ग्वारो

१. पञ्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपञ्चयो

६२. गन्थसम्पयुत्तं धम्मं संसद्ग्वारो गन्थसम्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति हेतुपञ्चया - गन्थसम्पयुत्तं एकं खन्धं संसद्ग्वारो तयो खन्धा
... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... । (१)

गन्थसम्पयुत्तं धम्मं संसद्ग्वारो गन्थविप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति
हेतुपञ्चया - दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगते खन्धे संसद्ग्वारो लोभो, 5
दोमनस्ससहगते खन्धे संसद्ग्वारो पटिघं । (२)

गन्थसम्पयुत्तं धम्मं संसद्ग्वारो गन्थसम्पयुत्तो च गन्थविप्पयुत्तो
च धम्मो उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया - दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगतं एकं
खन्धं संसद्ग्वारो तयो खन्धा लोभो च ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०...
दोमनस्ससहगतं एकं खन्धं संसद्ग्वारो तयो खन्धा पटिघं च ... पे०... 10
द्वे खन्धे ... पे०... । (३)

६३. गन्थविप्पयुत्तं धम्मं संसद्ग्वारो गन्थविप्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति हेतुपञ्चया - गन्थविप्पयुत्तं एकं खन्धं संसद्ग्वारो तयो खन्धा
... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (१)

गन्थविप्पयुत्तं धम्मं संसद्ग्वारो गन्थसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति 15
हेतुपञ्चया - दिट्ठिगतविप्पयुत्तं लोभं संसद्ग्वारो सम्पयुत्तका खन्धा,
पटिघं संसद्ग्वारो सम्पयुत्तका खन्धा । (२)

गन्थसम्पयुत्तं च गन्थविप्पयुत्तं च धम्मं संसद्ग्वारो गन्थसम्पयुत्तो
धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - दिट्ठिगतविप्पयुत्तं लोभसहगतं एकं
खन्धं च लोभं च संसद्ग्वारो तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... 20 B. 275
दोमनस्ससहगतं एकं खन्धं च पटिघं च संसद्ग्वारो तयो खन्धा ... पे०...
द्वे खन्धे ... पे०... (सङ्खित्तं) ।

(२) सङ्खया

६४. हेतुया छ, आरम्भणे छ, अधिपतिया छ (सब्बत्थे छ),
विपाके एकं, आहारे छ ... पे०... अविगते छ ।

अनुलोमं ।

२. पच्चयपच्चनीयं

(१) विभङ्गो

नहेतुपच्चयो

६५. गन्थविप्पयुत्तं धम्मं संसट्ठो गन्थविप्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति नहेतुपच्चया — अहेतुकं गन्थविप्पयुत्तं ... पे०... अहेतुक-
पटिसन्धिक्खणे ... पे०... विचिकिच्छासहगते उद्वच्चसहगते खन्धे
संसट्ठो विचिकिच्छासहगतो उद्वच्चसहगतो मोहो (सङ्खित्तं) ।

(२) सङ्खप्पा

- 5 ६६. नहेतुया एकं, नअधिपतिया छ, नपुरेजाते छ, नपच्छा-
जाते छ, नआसेवने छ, नकम्मे चत्तारि, नविपाके छ, नज्ञाने एकं,
नमग्गे एकं, नविप्पयुत्ते छ ।

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

६७. हेतुपच्चया नअधिपतिया छ, नपुरेजाते छ, नपच्छाजाते
छ, नआसेवने छ, नकम्मे चत्तारि, नविपाके छ, नविप्पयुत्ते छ ।

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

B. 276 10

६८. नहेतुपच्चया आरम्मणे एकं, अनन्तरे एकं ... पे०...
अविगते एकं ।

§ ६. सम्पयुत्तवारो

(सम्पयुत्तवारो संसट्ठवारसदिसो) ।

§ ७. पञ्हावारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

६९. गन्थसम्पयुत्तो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स धम्मस्स हेतु-

पच्चयेन पच्चयो - गन्थसम्पयुत्ता^१ हेतू सम्पयुत्तकानं खन्धानं हेतु-
पच्चयेन पच्चयो । (१)

गन्थसम्पयुत्तो धम्मो गन्थविप्पयुत्तस्स धम्मस्स हेतुपच्चयेन
पच्चयो - गन्थसम्पयुत्ता हेतू चित्तसमुद्धानानं रूपानं हेतुपच्चयेन
पच्चयो; दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगतो हेतु लोभस्स चित्तसमुद्धानानं 5
च रूपानं हेतुपच्चयेन पच्चयो; दोमनस्ससहगतो हेतु पटिघस्स
चित्तसमुद्धानानं च रूपानं हेतुपच्चयेन पच्चयो । (२)

गन्थसम्पयुत्तो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स च गन्थविप्पयुत्तस्स च
धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो - गन्थसम्पयुत्ता हेतू सम्पयुत्तकानं
खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं हेतुपच्चयेन पच्चयो; दिट्ठिगत- 10
विप्पयुत्तलोभसहगतो हेतु सम्पयुत्तकानं खन्धानं लोभस्स च चित्त-
समुद्धानानं च रूपानं हेतुपच्चयेन पच्चयो; दोमनस्ससहगतो हेतु
सम्पयुत्तकानं खन्धानं पटिघस्स च चित्तसमुद्धानानं च रूपानं
हेतुपच्चयेन पच्चयो । (३)

७०. गन्थविप्पयुत्तो धम्मो गन्थविप्पयुत्तस्स धम्मस्स हेतु- 15
पच्चयेन पच्चयो - गन्थविप्पयुत्ता हेतू सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्त-
समुद्धानानं च रूपानं हेतुपच्चयेन पच्चयो; दिट्ठिगतविप्पयुत्तो लोभो
चित्तसमुद्धानानं रूपानं हेतुपच्चयेन पच्चयो; पटिघं चित्तसमुद्धानानं
रूपानं हेतुपच्चयेन पच्चयो; पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (१)

B. 277

गन्थविप्पयुत्तो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स धम्मस्स हेतुपच्चयेन 20
पच्चयो - दिट्ठिगतविप्पयुत्तो लोभो सम्पयुत्तकानं खन्धानं हेतुपच्चयेन
पच्चयो; पटिघं सम्पयुत्तकानं खन्धानं हेतुपच्चयेन पच्चयो । (२)

गन्थविप्पयुत्तो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स च गन्थविप्पयुत्तस्स
च धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो - दिट्ठिगतविप्पयुत्तो लोभो
सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं हेतुपच्चयेन पच्चयो; 25
पटिघं सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं हेतुपच्चयेन
पच्चयो । (३)

७१. गन्थसम्पयुत्तो च गन्थविप्पयुत्तो च धम्मा गन्थसम्प-
युत्तस्स धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो - दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगतो

हेतु च लोभो च सम्पयुत्तकानं खन्धानं हेतुपच्चयेन पच्चयो;
दोमनस्ससहगतो हेतु च पटिघं च सम्पयुत्तकानं खन्धानं हेतुपच्चयेन
पच्चयो । (१)

- 5 गन्थसम्पयुत्तो च गन्थविप्पयुत्तो च धम्मा गन्थविप्पयुत्तस्स
धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो - दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगतो हेतु च
लोभो च चित्तसमुद्धानानं रूपानं हेतुपच्चयेन पच्चयो; दोमनस्स-
सहगतो हेतु च पटिघं च चित्तसमुद्धानानं रूपानं हेतुपच्चयेन
पच्चयो । (२)

- 10 गन्थसम्पयुत्तो च गन्थविप्पयुत्तो च धम्मा गन्थसम्पयुत्तस्स
च गन्थविप्पयुत्तस्स च धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो - दिट्ठिगत-
विप्पयुत्तलोभसहगतो हेतु च लोभो च सम्पयुत्तकानं खन्धानं
चित्तसमुद्धानानं च रूपानं हेतुपच्चयेन पच्चयो; दोमनस्ससहगतो
हेतु च पटिघं च सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं
हेतुपच्चयेन पच्चयो । (३)

आरम्मणपच्चयो

- 15 ७२. गन्थसम्पयुत्तो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स धम्मस्स आरम्मण-
पच्चयेन पच्चयो - गन्थसम्पयुत्तो खन्धे आरब्भ गन्थसम्पयुत्तका
खन्धा उप्पज्जन्ति । (तीसु पि मूला पुच्छित्त्वा) गन्थसम्पयुत्ते खन्धे
आरब्भ गन्थविप्पयुत्ता खन्धा उप्पज्जन्ति, गन्थसम्पयुत्ते खन्धे
आरब्भ दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगता खन्धा च लोभो च उप्पज्जन्ति,
20 दोमनस्ससहगता खन्धा च पटिघं च उप्पज्जन्ति । (३)

७३. गन्थविप्पयुत्तो धम्मो गन्थविप्पयुत्तस्स धम्मस्स आरम्मण-
पच्चयेन पच्चयो - दानं दत्त्वा सीलं ... पे०... उपोसथकम्मं कत्वा
तं पच्चवेक्खति, पुब्बे सुचिण्णानि पच्चवेक्खति, ज्ञाना वुट्ठित्वा
ज्ञानं पच्चवेक्खति, अरिया मग्गा वुट्ठित्वा मग्गं पच्चवेक्खन्ति, फलं
25 पच्चवेक्खन्ति, निब्बानं पच्चवेक्खन्ति, निब्बानं गोत्रभुस्स, वोदानस्स,
मग्गस्स, फलस्स, आवज्जनाय आरम्मणपच्चयेन पच्चयो; अरिया
गन्थविप्पयुत्ते पहीने किलेसे पच्चवेक्खन्ति, विक्खम्भिते किलेसे
पच्चवेक्खन्ति, पुब्बे समुदाचिण्णे किलेसे जानन्ति, चक्खुं ... पे०...
वत्थुं गन्थविप्पयुत्ते खन्धे च लोभं च पटिघं च अनिच्चतो ... पे०...

विपस्सति, अस्सादेति अभिनन्दति, तं आरब्भ गन्थविप्पयुत्तो रागो
 उप्पज्जति, विचिकिच्छा ... पे०... उद्धच्चं ... पे०... दोमनस्सं
 उप्पज्जति, दिब्बेन चक्खुना रूपं पस्सति, दिब्बाय सोतधातुया सद्दं
 सुणाति, चेतोपरियञ्जाणेन गन्थविप्पयुत्तचित्तसमङ्गिस्स चित्तं जानाति,
 आकासानञ्चायतनं विञ्जाणञ्चायतनस्स ... पे०... आकिञ्चञ्जा- 5
 यतनं नेवसञ्जानासञ्जायतनस्स ... पे०... रूपायतनं चक्खु-
 विञ्जाणस्स ... पे०... फोट्टुब्बायतनं कायविञ्जाणस्स ... पे०...
 गन्थविप्पयुत्तं खन्धा इद्विविधञ्जाणस्स, चेतोपरियञ्जाणस्स,
 पुब्बेनिवासानुस्सतिञ्जाणस्स, यथाकम्मूपगञ्जाणस्स, अनागतंसञ्जाणस्स,
 आवज्जनाय आरम्मणपच्चयेन पच्चयो । (१)

10

गन्थविप्पयुत्तो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स धम्मस्स आरम्मण-
 पच्चयेन पच्चयो—दानं दत्त्वा सीलं ... पे०... उपोसथकम्मं ... पे०...
 पुब्बे ... पे०... ज्ञाना ... पे०... तं अस्सादेति अभिनन्दति, तं आरब्भ
 गन्थसम्पयुत्तो रागो उप्पज्जति, दिट्ठि उप्पज्जति, दोमनस्सं उप्पज्जति
 (सङ्घित्तं) । (२)

15

गन्थविप्पयुत्तो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स च गन्थविप्पयुत्तस्स
 च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो — चक्खुं ... पे०... वत्थुं
 गन्थविप्पयुत्ते खन्धे च लोभं च पटिघं च आरब्भ दिट्ठिगतविप्पयुत्त-
 लोभसहगता खन्धा च लोभो च दोमनस्ससहगता खन्धा च पटिघं
 च उप्पज्जन्ति । (३)

20

७४. गन्थसम्पयुत्तो च गन्थविप्पयुत्तो च धम्मा गन्थसम्प-
 युत्तस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो — दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभ-
 सहगते खन्धे च लोभं च दोमनस्ससहगते खन्धे च पटिघं च
 आरब्भ गन्थसम्पयुत्तका खन्धा उप्पज्जन्ति । (मूलं पुच्छित्त्वं)
 दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगते खन्धे च लोभं च दोमनस्ससहगते खन्धे 25
 च पटिघं च आरब्भ गन्थविप्पयुत्ता खन्धा उप्पज्जन्ति, दिट्ठिगत-
 विप्पयुत्तलोभसहगते खन्धे च लोभं च दोमनस्ससहगते खन्धे च
 पटिघं च आरब्भ दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगता खन्धा च लोभो च
 दोमनस्ससहगता खन्धा च पटिघं च उप्पज्जन्ति । (३)

B. 279

अधिपतिपच्चयो

७५. गन्थसम्पयुत्तो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स धम्मस्स अधिपति- 30

पच्चयेन पच्चयो - आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्मणाधिपति - गन्थसम्पयुक्ते खन्धे गरं कत्वा गन्थसम्पयुक्ता खन्धा उपपज्जन्ति । सहजाताधिपति - गन्थसम्पयुक्ताधिपति सम्पयुक्तकानं खन्धानं अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (१)

- 5 गन्थसम्पयुक्तो धम्मो गन्थविप्पयुत्तस्स धम्मस्स अधिपति-पच्चयेन पच्चयो - आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्मणाधिपति - गन्थसम्पयुक्ते खन्धे गरं कत्वा दिट्ठिगतविप्पयुक्तो लोभो उपपज्जति । सहजाताधिपति - गन्थसम्पयुक्ताधिपति चित्तसमुट्ठानानं रूपानं अधिपतिपच्चयेन पच्चयो; दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगताधिपति
10 लोभस्स च चित्तसमुट्ठानानं च रूपानं अधिपतिपच्चयेन पच्चयो; दोमनस्ससहगताधिपति पटिघस्स च चित्तसमुट्ठानानं च रूपानं अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (२)

- गन्थसम्पयुक्तो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स च गन्थविप्पयुत्तस्स च धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति ।
15 आरम्मणाधिपति - गन्थसम्पयुक्ते खन्धे गरं कत्वा दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगता खन्धा च लोभो च उपपज्जन्ति । सहजाताधिपति - दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगताधिपति सम्पयुक्तकानं खन्धानं लोभस्स च चित्तसमुट्ठानानं च रूपानं अधिपतिपच्चयेन पच्चयो; दोमनस्ससहगताधिपति सम्पयुक्तकानं खन्धानं पटिघस्स च चित्तसमुट्ठानानं च रूपानं अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (३)
20

B. 280

७६. गन्थविप्पयुक्तो धम्मो गन्थविप्पयुत्तस्स धम्मस्स अधिपति-पच्चयेन पच्चयो - आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्मणाधिपति - दानं ... पे०... सीलं ... पे०... उपोसथकम्मं कत्वा तं गरं कत्वा पच्चवेक्खति, पुब्बे सुचिण्णानि गरं कत्वा पच्चवेक्खति,
25 ज्ञाना वुट्ठिहत्वा ज्ञानं गरं कत्वा पच्चवेक्खति, अरिया मग्गा वुट्ठिहत्वा मग्गं गरं कत्वा पच्चवेक्खन्ति, फला वुट्ठिहत्वा फलं गरं कत्वा पच्चवेक्खन्ति, निब्बानं गरं कत्वा पच्चवेक्खन्ति, निब्बानं गोत्रभुस्स, वोदानस्स, मग्गस्स, फलस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो; चक्खुं ... पे०... वत्थुं गन्थविप्पयुक्ते खन्धे च लोभं च गरं कत्वा
30 अस्सादेति अभिनन्दति, तं गरं कत्वा गन्थविप्पयुक्तो रागो उपपज्जति ।

सहजाताधिपति - गन्धविष्पयुक्ताधिपति सम्पयुक्तकानं खन्धानं चित्त-
समुद्धानानं च रूपानं अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (१)

गन्धविष्पयुक्तो धम्मो गन्धसम्पयुक्तस्स धम्मस्स अधिपति-
पच्चयेन पच्चयो । आरम्मणाधिपति - दानं ... पे०... सीलं ... पे०...
उपोसथकम्मं ... पे०... पुब्बे सुचिण्णानि ... पे०... ज्ञाना वुट्ठहित्वा 5
ज्ञानं ... पे०... चक्खुं ... पे०... वत्थुं गन्धविष्पयुक्ते खन्धे च लोभं
च गरं कत्वा अस्सादेति अभिनन्दति, तं गरं कत्वा गन्धसम्पयुक्तो
रागो उप्पज्जति, दिट्ठि उप्पज्जति । (२)

गन्धविष्पयुक्तो धम्मो गन्धसम्पयुक्तस्स च गन्धविष्पयुक्तस्स
च धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । आरम्मणाधिपति - चक्खुं 10
... पे०... वत्थुं गन्धविष्पयुक्ते खन्धे च लोभं च गरं कत्वा दिट्ठिगत-
विष्पयुत्तलोभसहगता खन्धा च लोभो च उप्पज्जन्ति । (३)

७७. गन्धसम्पयुक्तो च गन्धविष्पयुक्तो च धम्मा गन्ध-
सम्पयुक्तस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । आरम्मणाधिपति -
दिट्ठिगतविष्पयुत्तलोभसहगते खन्धे च लोभं च गरं कत्वा गन्ध- 15
सम्पयुक्ता खन्धा उप्पज्जन्ति । (मूला^१ पुच्छितब्बा^१) दिट्ठिगतविष्पयुत्त-
लोभसहगते खन्धे च लोभं च गरं कत्वा दिट्ठिगतविष्पयुक्तो लोभो
उप्पज्जति । (मूला पुच्छितब्बा) दिट्ठिगतविष्पयुत्तलोभसहगते खन्धे
च लोभं च गरं कत्वा दिट्ठिगतविष्पयुत्तलोभसहगता खन्धा च लोभो
च उप्पज्जन्ति । (३) 20

अनन्तरपच्चयो

७८. गन्धसम्पयुक्तो धम्मो गन्धसम्पयुक्तस्स धम्मस्स अनन्तर-
पच्चयेन पच्चयो - पुरिमा पुरिमा गन्धसम्पयुक्ता खन्धा पच्छिमानं
पच्छिमानं गन्धसम्पयुक्तकानं खन्धानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो ।
(मूला पुच्छितब्बा) पुरिमा पुरिमा दिट्ठिगतविष्पयुत्तलोभसहगता
खन्धा पच्छिमस्स पच्छिमस्स दिट्ठिगतविष्पयुत्तस्स लोभस्स अनन्तर- 25
पच्चयेन पच्चयो; पुरिमा पुरिमा दोमनस्ससहगता खन्धा पच्छिमस्स
पच्छिमस्स पटिघस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो; गन्धसम्पयुक्ता खन्धा

B. 281

१. मूलं पुच्छितब्बं - स्या०, एवमुपरि पि ।

- बुद्धानस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (मूला पुच्छित्वा) पुरिमा पुरिमा दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगता खन्धा पच्छिमानं पच्छिमानं दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगतानं खन्धानं लोभस्स च अनन्तरपच्चयेन पच्चयो; पुरिमा पुरिमा दोमनस्ससहगता खन्धा पच्छिमानं पच्छिमानं
- 5 दोमनस्ससहगतानं खन्धानं पटिघस्स च अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (३)

७६. गन्थविप्पयुत्तो धम्मो गन्थविप्पयुत्तस्स धम्मस्स अनन्तर-पच्चयेन पच्चयो - पुरिमो पुरिमो दिट्ठिगतविप्पयुत्तो लोभो पच्छिमस्स पच्छिमस्स दिट्ठिगतविप्पयुत्तस्स लोभस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो; पुरिमं पुरिमं^१ पटिघं पच्छिमस्स पच्छिमस्स पटिघस्स अनन्तर-
- 10 पच्चयेन पच्चयो; पुरिमा पुरिमा गन्थविप्पयुत्ता खन्धा पच्छिमानं पच्छिमानं गन्थविप्पयुत्तानं^२ खन्धानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो; अनुलोमं गोत्रभुस्स ... पे०... फलसमापत्तिया अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (१)

- गन्थविप्पयुत्तो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स धम्मस्स अनन्तर-पच्चयेन पच्चयो - पुरिमो पुरिमो दिट्ठिगतविप्पयुत्तो लोभो पच्छिमानं पच्छिमानं दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगतानं^३ खन्धानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो; पुरिमं पुरिमं पटिघं पच्छिमानं पच्छिमानं दोमनस्स-
- 15 सहगतानं खन्धानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो; आवज्जना गन्थ-सम्पयुत्तकानं खन्धानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (२)

- गन्थविप्पयुत्तो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स च गन्थविप्पयुत्तस्स
- 20 च धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमो पुरिमो दिट्ठिगत-विप्पयुत्तो लोभो पच्छिमानं पच्छिमानं दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगतानं खन्धानं लोभस्स च अनन्तरपच्चयेन पच्चयो; पुरिमं पुरिमं पटिघं पच्छिमानं पच्छिमानं दोमनस्ससहगतानं खन्धानं पटिघस्स च अनन्तरपच्चयेन पच्चयो; आवज्जना दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगतानं
- 25 खन्धानं लोभस्स च दोमनस्ससहगतानं खन्धानं पटिघस्स च अनन्तर-पच्चयेन पच्चयो । (३)

८०. गन्थसम्पयुत्तो च गन्थविप्पयुत्तो च धम्मा गन्थसम्प-युत्तस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमा पुरिमा दिट्ठिगत-

१. पुरिमं दोमनस्ससहगतं - सी०, स्या० । २. गन्थविप्पयुत्तकानं - सी० । ३. दिट्ठि-गतविप्पयुत्तकानं - सी०; दिट्ठिगतविप्पयुत्तानं - स्या० ।

विष्पयुत्तलोभसहगता खन्धा च लोभो च पच्छिमानं पच्छिमानं
 दिट्ठिगतविष्पयुत्तलोभसहगतानं खन्धानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो;
 पुरिमा पुरिमा दोमनस्ससहगता खन्धा च पटिघं च पच्छिमानं
 पच्छिमानं दोमनस्ससहगतानं खन्धानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो ।
 (मूला पुच्छित्त्वा) पुरिमा पुरिमा दिट्ठिगतविष्पयुत्तलोभसहगता 5
 खन्धा च लोभो च पच्छिमस्स पच्छिमस्स दिट्ठिगतविष्पयुत्तस्स
 लोभस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो; पुरिमा पुरिमा दोमनस्ससहगता
 खन्धा च पटिघं च पच्छिमस्स पच्छिमस्स पटिघस्स अनन्तरपच्चयेन
 पच्चयो; दिट्ठिगतविष्पयुत्तलोभसहगता खन्धा च लोभो च दोमनस्स-
 सहगता खन्धा च पटिघं च वुट्ठानस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । 10
 (मूला पुच्छित्त्वा) पुरिमा पुरिमा दिट्ठिगतविष्पयुत्तलोभसहगता
 खन्धा च लोभो च पच्छिमानं पच्छिमानं दिट्ठिगतविष्पयुत्तलोभ-
 सहगतानं खन्धानं लोभस्स च अनन्तरपच्चयेन पच्चयो; पुरिमा
 पुरिमा दोमनस्ससहगता खन्धा च पटिघं च पच्छिमानं पच्छिमानं
 दोमनस्ससहगतानं खन्धानं पटिघस्स च अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (३) 15

समनन्तरपच्चयादि

८१. गन्थसम्पयुत्तो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स धम्मस्स समनन्तर-
 पच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, अञ्जमञ्जपच्चयेन
 पच्चयो, निस्सयपच्चयेन पच्चयो ।

उपनिस्सयपच्चयो

८२. गन्थसम्पयुत्तो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
 उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो — आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, 20
 पकतूपनिस्सयो ... पे०... । पकतूपनिस्सयो — गन्थसम्पयुत्ता खन्धा
 गन्थसम्पयुत्तकानं खन्धानं उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (मूलं
 पुच्छित्त्वं, तीणि पि उपनिस्सया) गन्थसम्पयुत्ता खन्धा गन्थ-
 विष्पयुत्तानं खन्धानं उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (मूलं, तीणि पि
 उपनिस्सया) गन्थसम्पयुत्ता खन्धा दिट्ठिगतविष्पयुत्तलोभसहगतानं 25

खन्धानं लोभस्स च उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो; दोमनस्ससहगतानं खन्धानं पटिघस्स च उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३)

८३. गन्थविप्पयुत्तो धम्मो गन्थविप्पयुत्तस्स धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो,
 5 पकतूपनिस्सयो ... पे०... । पकतूपनिस्सयो - सद्धं उपनिस्साय दानं देति ... पे०... समापत्ति उप्पादेति, मानं जप्पेति; सीलं ... पे०... पञ्जं, रागं, दोसं, मोहं, मानं, पत्थनं, कायिकं सुखं, कायिकं दुक्खं, उत्तुं, भोजनं, सेनासनं उपनिस्साय दानं देति ... पे०... समापत्ति उप्पादेति, पाणं हनति ... पे०... सद्धं भिन्दति; सद्धा
 10 ... पे०... पञ्जा, रागो ... पे०... पत्थना ... पे०... सेनासनं सद्धाय ... पे०... पञ्जाय, रागस्स, दोसस्स, मोहस्स, मानस्स, पत्थनाय ... पे०... फलसमापत्तिया उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

गन्थविप्पयुत्तो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स धम्मस्स उपनिस्सय-
 पच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पकतूप-
 15 निस्सयो ... पे०... । पकतूपनिस्सयो - सद्धं उपनिस्साय मानं जप्पेति, दिट्ठि गण्हाति; सीलं ... पे०... पञ्जं, रागं ... पे०... मानं, पत्थनं ... पे०... सेनासनं उपनिस्साय पाणं हनति ... पे०... सद्धं भिन्दति; सद्धा ... पे०... सेनासनं रागस्स, दोसस्स, मोहस्स, मानस्स, दिट्ठिया, पत्थनाय उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (२)

20 गन्थविप्पयुत्तो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स च गन्थविप्पयुत्तस्स च धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो (तीणि उपनिस्सया); सद्धं उपनिस्साय मानं जप्पेति; सीलं ... पे०... पञ्जं, रागं, दोसं, मोहं, मानं, पत्थनं, कायिकं सुखं ... पे०... सेनासनं उपनिस्साय पाणं हनति ... पे०... सद्धं भिन्दति; सद्धा ... पे०... पञ्जा, रागो,
 25 दोसो, मोहो, मानो, पत्थना ... पे०... सेनासनं दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभ-
 सहगतानं खन्धानं लोभस्स च दोमनस्ससहगतानं खन्धानं पटिघस्स च उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३)

८४. गन्थसम्पयुत्तो च गन्थविप्पयुत्तो च धम्मा गन्थ-
 सम्पयुत्तस्स धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो,

दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगता खन्धा च लोभो च दोमनस्ससहगता
 खन्धा च पटिघं च गन्थसम्पयुत्तकानं खन्धानं उपनिस्सयपच्चयेन
 पच्चयो । (मूलं कातब्बं) दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगता खन्धा च
 लोभो च दोमनस्ससहगता खन्धा च पटिघं च गन्थविप्पयुत्तानं
 खन्धानं दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभस्स^१ च पटिघस्स च उपनिस्सयपच्चयेन 5
 पच्चयो । (मूलं पुच्छितब्बं) दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगता खन्धा च
 लोभो च दोमनस्ससहगता खन्धा च पटिघं च दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभ-
 सहगतानं खन्धानं लोभस्स च दोमनस्ससहगतानं खन्धानं पटिघस्स
 च उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३)

पुरेजातपच्चयो

८५. गन्थविप्पयुत्तो धम्मो गन्थविप्पयुत्तस्स धम्मस्स पुरेजात- 10
 पच्चयेन पच्चयो - आरम्मणपुरेजातं, वत्थुपुरेजातं । आरम्मणपुरेजातं -
 चक्खुं ... पे०... वत्थुं अनिच्चतो विपस्सति, अस्सादेति अभिनन्दति,
 तं आरब्ध गन्थविप्पयुत्तो रागो उप्पज्जति, विचिकिच्छा ... पे०...
 उद्वच्चं ... पे०... दोमनस्सं उप्पज्जति, दिब्बेन चक्खुना रूपं
 पस्सति, दिब्बाय सोतधातुया सद्दं सुणाति, रूपायतनं चक्खु- 15
 विञ्जाणस्स ... पे०... फोट्टव्वायतनं कायविञ्जाणस्स ... पे०... ।
 वत्थुपुरेजातं - चक्खायतनं चक्खुविञ्जाणस्स ... पे०... कायायतनं
 कायविञ्जाणस्स ... पे०... वत्थु गन्थविप्पयुत्तानं खन्धानं दिट्ठिगत-
 विप्पयुत्तस्स लोभस्स च पटिघस्स च पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (१)

गन्थविप्पयुत्तो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स धम्मस्स पुरेजात- 20
 पच्चयेन पच्चयो - आरम्मणपुरेजातं, वत्थुपुरेजातं । आरम्मण-
 पुरेजातं - चक्खुं ... पे०... वत्थुं अस्सादेति अभिनन्दति, तं आरब्ध
 गन्थसम्पयुत्तो रागो उप्पज्जति, दिट्ठि ... पे०... दोमनस्सं उप्पज्जति ।
 वत्थुपुरेजातं - वत्थु गन्थसम्पयुत्तकानं खन्धानं पुरेजातपच्चयेन
 पच्चयो । (२) 25

गन्थविप्पयुत्तो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स च गन्थविप्पयुत्तस्स
 च धम्मस्स पुरेजातपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणपुरेजातं, वत्थुपुरेजातं ।
 आरम्मणपुरेजातं - चक्खुं ... पे०... वत्थुं आरब्ध दिट्ठिगतविप्पयुत्त-

लोभसहगता खन्धा च लोभो च दोमनस्ससहगता खन्धा च पटिघं
च उप्पज्जन्ति । वत्थुपुरेजातं - वत्थु दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगतानं
खन्धानं लोभस्स च दोमनस्ससहगतानं खन्धानं पटिघस्स च
पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (३)

पच्छाजातपच्चयो

5 ८६. गन्थसम्पयुत्तो धम्मो गन्थविप्पयुत्तस्स धम्मस्स पच्छाजात-
पच्चयेन पच्चयो ... एकं ।

गन्थविप्पयुत्तो धम्मो गन्थविप्पयुत्तस्स धम्मस्स पच्छाजात-
पच्चयेन पच्चयो ... एकं ।

गन्थसम्पयुत्तो च गन्थविप्पयुत्तो च धम्मा गन्थविप्पयुत्तस्स
10 धम्मस्स पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो - पच्छाजाता दिट्ठिगत-
विप्पयुत्तलोभसहगता खन्धा च लोभो च दोमनस्ससहगता खन्धा च
पटिघं च पुरेजातस्स इमस्स कायस्स पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (१)

आसेवनपच्चयो

८७. गन्थसम्पयुत्तो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स धम्मस्स आसेवन-
पच्चयेन पच्चयो (अनन्तरसदिसं, आवज्जना पि वुट्ठानं पि नत्थि) ।

कम्मपच्चयो

15 ८८. गन्थसम्पयुत्तो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स धम्मस्स कम्म-
पच्चयेन पच्चयो - गन्थसम्पयुत्ता चेतना सम्पयुत्तकानं खन्धानं
कम्मपच्चयेन पच्चयो । (१)

गन्थसम्पयुत्तो धम्मो गन्थविप्पयुत्तस्स धम्मस्स कम्मपच्चयेन
पच्चयो - सहजाता, नानाखणिका । सहजाता - गन्थसम्पयुत्ता चेतना
20 चित्तसमुट्ठानानं रूपानं कम्मपच्चयेन पच्चयो; दिट्ठिगतविप्पयुत्त-
लोभसहगता चेतना लोभस्स च चित्तसमुट्ठानानं च रूपानं कम्म-
पच्चयेन पच्चयो; दोमनस्ससहगता चेतना पटिघस्स च चित्त-
समुट्ठानानं च रूपानं कम्मपच्चयेन पच्चयो । नानाखणिका - गन्थ-
सम्पयुत्ता चेतना विपाकानं खन्धानं कटत्ता च रूपानं कम्मपच्चयेन
25 पच्चयो । (२)

गन्थसम्पयुत्तो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स च गन्थविप्पयुत्तस्स च

धम्मस्स कम्मपच्चयेन पच्चयो — गन्थसम्पयुत्ता चेतना सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं कम्मपच्चयेन पच्चयो; दिट्ठिगत-विप्पयुत्तलोभसहगता चेतना सम्पयुत्तकानं खन्धानं लोभस्स च चित्तसमुद्धानानं च रूपानं कम्मपच्चयेन पच्चयो; दोमनस्ससहगता चेतना सम्पयुत्तकानं खन्धानं पटिघस्स च चित्तसमुद्धानानं च रूपानं 5 कम्मपच्चयेन पच्चयो । (३)

८६. गन्थविप्पयुत्तो धम्मो गन्थविप्पयुत्तस्स धम्मस्स कम्म-पच्चयेन पच्चयो — सहजाता, नानाखणिका । सहजाता — गन्थ-विप्पयुत्ता चेतना सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं कम्मपच्चयेन पच्चयो; पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । नानाखणिका — 10 गन्थविप्पयुत्ता चेतना विपाकानं खन्धानं कटत्ता च रूपानं कम्म-पच्चयेन पच्चयो । (१)

विपाकपच्चयादि

९०. गन्थविप्पयुत्तो धम्मो गन्थविप्पयुत्तस्स धम्मस्स विपाक-पच्चयेन पच्चयो ... एकं ।

गन्थसम्पयुत्तो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स धम्मस्स आहारपच्चयेन 15 पच्चयो ... चत्तारि, इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो ... चत्तारि, ज्ञानपच्चयेन पच्चयो ... चत्तारि, मग्गपच्चयेन पच्चयो ... चत्तारि, सम्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो ... छ ।

विप्पयुत्तपच्चयो

९१. गन्थसम्पयुत्तो धम्मो गन्थविप्पयुत्तस्स धम्मस्स विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो — सहजातं, पच्छाजातं (सङ्घित्तं, 20 विभजितब्बं) (१)

गन्थविप्पयुत्तो धम्मो गन्थविप्पयुत्तस्स धम्मस्स विप्पयुत्त-पच्चयेन पच्चयो — सहजातं, पुरेजातं, पच्छाजातं (सङ्घित्तं) । (१)

गन्थविप्पयुत्तो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स धम्मस्स विप्पयुत्त-पच्चयेन पच्चयो । पुरेजातं — वत्थु गन्थसम्पयुत्तकानं खन्धानं 25 विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । (२)

गन्थविप्पयुत्तो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स च गन्थविप्पयुत्तस्स च

धम्मस्स विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । पुरेजातं - वत्थु दिट्ठिगत-
विप्पयुत्तलोभसहगतानं खन्धानं लोभस्स च दोमनस्ससहगतानं खन्धानं
पटिघस्स च विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । (३)

B. 287

६२. गन्थसम्पयुत्तो च गन्थविप्पयुत्तो च धम्मा गन्थविप्प-
युत्तस्स धम्मस्स विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पच्छाजातं ।
सहजाता - दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगता खन्धा च लोभो च चित्त-
समुद्धानानं रूपानं विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो; दोमनस्ससहगता खन्धा
च पटिघं च चित्तसमुद्धानानं रूपानं विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो ।
पच्छाजाता - दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगता खन्धा च लोभो च
दोमनस्ससहगता खन्धा च पटिघं च पुरेजातस्स इमस्स कायस्स
विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । (१)

अत्थिपच्चयो

६३. गन्थसम्पयुत्तो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स धम्मस्स अत्थि-
पच्चयेन पच्चयो ... एकं (पटिच्चसदिसं) । (१)

- गन्थसम्पयुत्तो धम्मो गन्थविप्पयुत्तस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन
१५ पच्चयो - सहजातं, पच्छाजातं (सङ्घित्तं, विभजितव्वं) । (२)

गन्थसम्पयुत्तो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स च गन्थविप्पयुत्तस्स च
धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो ... एकं (पटिच्चसदिसं) । (३)

६४. गन्थविप्पयुत्तो धम्मो गन्थविप्पयुत्तस्स धम्मस्स अत्थि-
पच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पुरेजातं, पच्छाजातं, आहारं, इन्द्रियं
२० (सङ्घित्तं, विभजितव्वं) । (१)

- गन्थविप्पयुत्तो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन
पच्चयो - सहजातं, पुरेजातं । सहजातो - दिट्ठिगतविप्पयुत्तो लोभो
सम्पयुत्तकानं खन्धानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो; दोमनस्ससहगतं पटिघं
सम्पयुत्तकानं खन्धानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पुरेजातं - चक्खुं
२५ ... पे०... वत्थुं अस्सादेति अभिनन्दति, तं आरब्ध गन्थसम्पयुत्तो
रागो ... पे०... दिट्ठि ... पे०... दोमनस्सं उप्पज्जति, वत्थु गन्थ-
सम्पयुत्तकानं खन्धानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (२)

गन्थविप्पयुत्तो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स च गन्थविप्पयुत्तस्स च

धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पुरेजातं । सहजातो -
 दिट्ठिगतविप्पयुत्तो लोभो सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च
 रूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो; पटिघं सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्त-
 समुद्धानानं च रूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पुरेजातं - चक्खुं
 ... पे०... वत्थुं आरब्धं दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगता खन्धा च लोभो 5
 च दोमनस्ससहगता खन्धा च पटिघं च उप्पज्जन्ति, वत्थु दिट्ठिगत-
 विप्पयुत्तलोभसहगतानं खन्धानं लोभस्स च दोमनस्ससहगतानं खन्धानं
 पटिघस्स च अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (३)

६५. गन्थसम्पयुत्तो च गन्थविप्पयुत्तो च धम्मा गन्थसम्पयुत्तस्स
 धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पुरेजातं । सहजातो - 10
 गन्थसम्पयुत्तो एको खन्धो च वत्थु च तिण्णन्नं खन्धानं अत्थिपच्चयेन
 पच्चयो ... पे०... द्वे खन्धा च ... पे०... । सहजातो - दिट्ठिगत-
 विप्पयुत्तलोभसहगतो एको खन्धो च लोभो च तिण्णन्नं खन्धानं
 अत्थिपच्चयेन पच्चयो ... पे०... द्वे खन्धा च ... पे०... दोमनस्स-
 सहगतो एको खन्धो च पटिघं च तिण्णन्नं खन्धानं अत्थिपच्चयेन 15
 पच्चयो ... पे०... द्वे खन्धा च ... पे०... । (१)

गन्थसम्पयुत्तो च गन्थविप्पयुत्तो च धम्मा गन्थविप्पयुत्तस्स
 धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पुरेजातं, पच्छाजातं,
 आहारं, इन्द्रियं । सहजाता - गन्थसम्पयुत्ता खन्धा च महाभूता च
 चित्तसमुद्धानानं रूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो । सहजाता - दिट्ठिगत- 20
 विप्पयुत्तलोभसहगता खन्धा च लोभो च चित्तसमुद्धानानं रूपानं
 अत्थिपच्चयेन पच्चयो । सहजाता - दोमनस्ससहगता खन्धा च
 पटिघं च चित्तसमुद्धानानं रूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो; दिट्ठिगत-
 विप्पयुत्तलोभसहगता खन्धा च वत्थु च लोभस्स अत्थिपच्चयेन
 पच्चयो; दोमनस्ससहगता खन्धा च वत्थु च पटिघस्स अत्थि- 25
 पच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता - दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगता खन्धा
 च लोभो च दोमनस्ससहगता खन्धा च पटिघं च पुरेजातस्स
 इमस्स कायस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता - गन्थसम्पयुत्ता
 खन्धा च कवलीकारो आहारो च इमस्स कायस्स अत्थिपच्चयेन
 पच्चयो । पच्छाजाता - गन्थसम्पयुत्ता खन्धा च रूपजीवितिन्द्रियं 30
 च कटत्तारूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (२)

B, 289

- गन्थसम्पयुत्तो च गन्थविप्पयुत्तो च धम्मा गन्थसम्पयुत्तस्स
 च गन्थविप्पयुत्तस्स च धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजातं,
 पुरेजातं । सहजातो - दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगतो एको खन्धो च
 लोभो च तिण्णन्नं खन्धानं चित्तसमुट्ठानानं च रूपानं अत्थि-
 5 पच्चयेन पच्चयो ... पे०... द्वे खन्धा च ... पे०... । सहजातो -
 दोमनस्ससहगतो एको खन्धो च पटिघं च तिण्णन्नं खन्धानं चित्त-
 समुट्ठानानं च रूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो ... पे०... द्वे खन्धा च
 ... पे०... । सहजातो - दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगतो एको खन्धो च
 वत्थु च तिण्णन्नं खन्धानं लोभस्स च अत्थिपच्चयेन पच्चयो ... पे०...
 10 द्वे खन्धा च ... पे०... । सहजातो - दोमनस्ससहगतो एको खन्धो
 च वत्थु च तिण्णन्नं खन्धानं पटिघस्स च अत्थिपच्चयेन पच्चयो
 ... पे०... द्वे खन्धा च ... पे०... । (३)

(२) सङ्खत्था

सुद्धं

६६. हेतुया नव, आरम्मणे नव, अधिपितया नव, अनन्तरे
 नव, समनन्तरे नव, सहजाते नव, अञ्जमञ्जे छ, निस्सये नव,
 15 उपनिस्सये नव, पुरेजाते तीणि, पच्छाजाते तीणि, आसेवने नव,
 कम्मे चत्तारि, विपाके एकं, आहारे चत्तारि, इन्द्रिये चत्तारि,
 ज्ञाने चत्तारि, मग्गे चत्तारि, सम्पयुत्ते छ, विप्पयुत्ते पच्च, अत्थिया
 नव, नत्थिया नव, विगते नव, अविगते नव ।

अनुलोमं ।

पच्चनीयुद्धारो

६७. गन्थसम्पयुत्तो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स धम्मस्स आरम्मण-
 20 पच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन
 पच्चयो । (१)

गन्थसम्पयुत्तो धम्मो गन्थविप्पयुत्तस्स धम्मस्स आरम्मण-
 पच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन
 पच्चयो, पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो, कम्मपच्चयेन पच्चयो । (२)

- 25 गन्थसम्पयुत्तो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स च गन्थविप्पयुत्तस्स
 च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो,
 उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३)

६८. गन्थविप्पयुत्तो धम्मो गन्थविप्पयुत्तस्स धम्मस्स आरम्मण-
पच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो,
पुरेजातपच्चयेन पच्चयो, पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो, कम्मपच्चयेन
पच्चयो, आहारपच्चयेन पच्चयो, इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो । (१)

गन्थविप्पयुत्तो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स धम्मस्स आरम्मण- 5
पच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन
पच्चयो, पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (२)

गन्थविप्पयुत्तो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स च गन्थविप्पयुत्तस्स
च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो,
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (३) 10

६९. गन्थसम्पयुत्तो च गन्थविप्पयुत्तो च धम्मा गन्थसम्प-
युत्तस्स^१ धम्मस्स^१ आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो,
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

गन्थसम्पयुत्तो च गन्थविप्पयुत्तो च धम्मा गन्थविप्पयुत्तस्स
धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, 15
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (२)

गन्थसम्पयुत्तो च गन्थविप्पयुत्तो च धम्मा गन्थसम्पयुत्तस्स
च गन्थविप्पयुत्तस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजात-
पच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३)

२. पच्चयपच्चनीयं

सङ्ख्या

१००. नहेतुया नव, नआरम्मणे नव (सब्बत्थ नव), 20
नोअविगते नव ।

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

हेतुदुक्कं

१०१. हेतुपच्चया नआरम्मणे नव, नअधिपतिया नव
... पे०... नसमनन्तरे नव, नअञ्जमञ्जे तीणि, नउपनिस्सये^२ नव
... पे०... नमग्गे नव, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते छ, नोनत्थिया
नव, नोविगते नव ।

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं
नहेतुदुकं

१०२. नहेतुपच्चया आरम्भणे नव, अधिपतिया नव (अनुलोम-
मातिका वित्थारेतब्बा) ... पे०... अविगते नव ।
गन्थसम्पयुत्तदुकं निद्रितं ।

२६. गन्थगन्थनियदुकं

§ १-६. पटिच्चवारादि
हेतुपच्चयो

१०३. गन्थं चेव गन्थनियं च धम्मं पटिच्च गन्थो चेव
गन्थनियो च धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया — सीलव्वतपरामासं
५ कायगन्थं पटिच्च अभिज्झाकायगन्थो, अभिज्झाकायगन्थं पटिच्च
सीलव्वतपरामासो कायगन्थो, इदंसच्चाभिनिवेसकायगन्थं पटिच्च
अभिज्झाकायगन्थो, अभिज्झाकायगन्थं पटिच्च इदंसच्चाभिनिवेस-
कायगन्थो । (१)

गन्थं चेव गन्थनियं च धम्मं पटिच्च गन्थनियो चेव नो
१० च गन्थो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया — गन्थे पटिच्च सम्पयुत्तका
खन्धा चित्तसमुट्ठानं च रूपं । (२)

गन्थं चेव गन्थनियं च धम्मं पटिच्च गन्थो चेव गन्थनियो च
गन्थनियो चेव नो च गन्थो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया । (१)

(पटिच्चवारं^१ पि सहजातवारं पि पच्चयवारं पि निस्सयवारं
१५ पि संसट्ठवारं पि सम्पयुत्तवारं पि गन्थदुकसदिसं^२ निम्नानाकरणं^३) ।

§ ७. पञ्हावारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

१०४. गन्थो चेव गन्थनियो च धम्मो गन्थस्स चेव

गन्थनियस्स च धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो – गन्था हेतू सम्पयुत्तकानं
गन्थानं^१ हेतुपच्चयेन पच्चयो (एवं नव पञ्हा वित्थारेतब्बा) ।

आरम्मणपच्चयो

१०५. गन्थो चेव गन्थनियो च धम्मो गन्थस्स चेव गन्थ-
नियस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो – गन्थे आरब्भ गन्था
उप्पज्जन्ति । (मूलं पुच्छित्त्वं) गन्थे आरब्भ गन्थनिया चेव नो 5
च गन्था खन्धा उप्पज्जन्ति । (मूलं पुच्छित्त्वं) गन्थे आरब्भ
गन्था च सम्पयुत्तका च खन्धा उप्पज्जन्ति । (३)

१०६. गन्थनियो चेव नो च गन्थो धम्मो गन्थनियस्स चेव
नो च गन्थस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो – दानं ... पे०...
सीलं ... पे०... उपोसथकम्मं कत्वा तं पच्चवेक्खति, पुब्बे सुचिण्णानि 10
... पे०... ज्ञाना ... पे०... अरिया गोत्रभुं पच्चवेक्खन्ति, वोदानं पच्च-
वेक्खन्ति, पहीने किलेसे ... पे०... विक्खम्भिते किलेसे पच्चवेक्खन्ति,
पुब्बे समुदाचिण्णे किलेसे जानन्ति, चक्खुं ... पे०... वत्थुं गन्थनिये
चेव नो च गन्थे खन्धे अनिच्चतो ... पे०... दोमनस्सं उप्पज्जति,
दिब्बेन चक्खुना रूपं पस्सति, दिब्बाय सोतधातुया सद्दं सुणाति 15
(सब्बं वित्थारेतब्बं) आवज्जनाय आरम्मणपच्चयेन पच्चयो । (१)

गन्थनियो चेव नो च गन्थो धम्मो गन्थस्स चेव गन्थ-
नियस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो – दानं ... पे०... सीलं
... पे०... उपोसथकम्मं कत्वा तं अस्सादेति अभिनन्दति, तं आरब्भ
रागो उप्पज्जति, दिट्ठि ... पे०... विचिकिच्छा ... पे०... दोमनस्सं 20
उप्पज्जति, पुब्बे सुचिण्णानि ... पे०... ज्ञाना वुट्ठित्वा ज्ञानं ... पे०...
चक्खुं ... पे०... वत्थुं गन्थनिये चेव नो च गन्थे खन्धे अस्सादेति
अभिनन्दति, तं आरब्भ रागो उप्पज्जति, दिट्ठि ... पे०... दोमनस्सं
उप्पज्जति । (२)

गन्थनियो चेव नो च गन्थो धम्मो गन्थस्स चेव गन्थ- 25 B. 293
नियस्स च गन्थनियस्स चेव नो च गन्थस्स च धम्मस्स आरम्मण-
पच्चयेन पच्चयो – दानं ... पे०... सीलं ... पे०... उपोसथकम्मं
... पे०... पुब्बे सुचिण्णानि ... पे०... ज्ञाना वुट्ठित्वा ज्ञानं ... पे०...

चक्खुं ... पे०... वत्थुं गन्थनिये चेव नो च गन्थे खन्धे अस्सादेति अभिनन्दति, तं आरब्भ गन्था च सम्पयुत्तका च खन्धा उप्पज्जन्ति (एवं इतरे पि तीणि वित्थारेतब्बा) । (३)

(आरब्भ कातब्बा । इमस्मिं दुके लोकुत्तरं नत्थि, गन्थदुक-
5 सदिसं, निम्नानाकरणं । “गन्थनियं” ति नियामेतब्बं, मग्गे नव पञ्हा कातब्बा) ।

गन्थगन्थनियदुकं निट्ठितं ।

— ० —

३०. गन्थगन्थसम्पयुत्तदुकं

§ १-६. पटिच्चवारादि

१-४. पच्चयचतुक्कं

हेतुपच्चयो

१०७. गन्थं चेव गन्थसम्पयुत्तं च धम्मं पटिच्च गन्थो चेव गन्थसम्पयुत्तो च धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया — सीलव्वतपरामासं कायगन्थं पटिच्च अभिज्झाकायगन्थो, अभिज्झाकायगन्थं पटिच्च
10 सीलव्वतपरामासो कायगन्थो, इदंसच्चाभिनिवेसकायगन्थं पटिच्च अभिज्झाकायगन्थो, अभिज्झाकायगन्थं पटिच्च इदंसच्चाभिनिवेसो कायगन्थो । (१)

गन्थं चेव गन्थसम्पयुत्तं च धम्मं पटिच्च गन्थसम्पयुत्तो चेव नो च गन्थो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया — गन्थे पटिच्च
15 सम्पयुत्तका खन्धा । (२)

गन्थं चेव गन्थसम्पयुत्तं च धम्मं पटिच्च गन्थो चेव गन्थसम्पयुत्तो च गन्थसम्पयुत्तो चेव नो च गन्थो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया — सीलव्वतपरामासं कायगन्थं पटिच्च अभिज्झाकायगन्थो सम्पयुत्तका च खन्धा (चक्कं) । (३)

20 १०८. गन्थसम्पयुत्तं चेव नो च गन्थं धम्मं पटिच्च गन्थसम्पयुत्तो चेव नो च गन्थो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया — गन्थसम्पयुत्तं चेव नो च गन्थं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... । (१)

गन्थसम्पयुत्तं चेव नो च गन्थं धम्मं पटिच्च गन्थो चेव
गन्थसम्पयुत्तो च धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - गन्थसम्पयुत्ते चेव
नो च गन्थे खन्धे पटिच्च गन्था । (२)

गन्थसम्पयुत्तं चेव नो च गन्थं धम्मं पटिच्च गन्थो चेव
गन्थसम्पयुत्तो च गन्थसम्पयुत्तो चेव नो च गन्थो च धम्मा उप्पज्जन्ति 5
हेतुपच्चया - गन्थसम्पयुत्तं चेव नो च गन्थं एकं खन्धं पटिच्च तयो
खन्धा गन्था च ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... । (३)

१०६. गन्थं चेव गन्थसम्पयुत्तं च गन्थसम्पयुत्तं चेव नो च
गन्थं च धम्मं पटिच्च गन्थो चेव गन्थसम्पयुत्तो च धम्मो उप्पज्जति
हेतुपच्चया - गन्थे च सम्पयुत्तके च खन्धे पटिच्च गन्था । (१) 10

गन्थं चेव गन्थसम्पयुत्तं च गन्थसम्पयुत्तं चेव नो च गन्थं
च धम्मं पटिच्च गन्थसम्पयुत्तो चेव नो च गन्थो धम्मो उप्पज्जति
हेतुपच्चया - गन्थसम्पयुत्तं चेव नो च गन्थं एकं खन्धं च गन्थे च
पटिच्च तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे च ... पे०... । (२)

गन्थं चेव गन्थसम्पयुत्तं च गन्थसम्पयुत्तं चेव नो च गन्थं 15
च धम्मं पटिच्च गन्थो चेव गन्थसम्पयुत्तो च गन्थसम्पयुत्तो चेव
नो च गन्थो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - गन्थसम्पयुत्तं चेव
नो च गन्थं एकं खन्धं च सीलव्वतपरामासं कायगन्थं च पटिच्च
तयो खन्धा अभिज्झाकायगन्थो च ... पे०... द्वे खन्धे च ... पे०...
(चक्कं बन्धितव्वं, सङ्घित्तं) । (३) 20

११०. हेतुया नव, आरम्मणे नव (सव्वत्थ नव), कम्मे
नव, आहारे नव ... पे०... अविगते नव ।

अनुलोमं ।

२. पच्चयपच्चनीयं

१११. गन्थं चेव गन्थसम्पयुत्तं च धम्मं पटिच्च गन्थो चेव
गन्थसम्पयुत्तो च धम्मो उप्पज्जति नअधिपतिपच्चया (सङ्घित्तं) ।

(इध नहेतुपच्चयो नत्थि) नअधिपतिया नव, नपुरेजाते नव, 25 B. 295
नपच्छाजाते नव, नआसेवने नव, नकम्मे तीणि, नविपाके नव,
नविप्पयुत्ते नव ।

(एवं इतरे द्वे गणना पि सहजातवारो पि पच्चयवारो पि निस्सयवारो पि संसट्ठवारो पि सम्पयुत्तवारो पि पटिच्चवारस्सदिसा^{१)} ।

§ ७. पञ्हावारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

११२. गन्थो चैव गन्थसम्पयुत्तो च धम्मो गन्थस्स चैव गन्थसम्पयुत्तस्स च धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो - गन्था चैव
5 गन्थसम्पयुत्ता च हेतू सम्पयुत्तकानं गन्थानं हेतुपच्चयेन पच्चयो । (१)

गन्थो चैव गन्थसम्पयुत्तो च धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स चैव नो च गन्थस्स धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो - गन्था चैव गन्थसम्पयुत्ता च हेतू सम्पयुत्तकानं खन्धानं हेतुपच्चयेन पच्चयो । (२)

गन्थो चैव गन्थसम्पयुत्तो च धम्मो गन्थस्स चैव गन्थ-
10 सम्पयुत्तस्स च गन्थसम्पयुत्तस्स चैव नो च गन्थस्स च धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो - गन्था चैव गन्थसम्पयुत्ता च हेतू सम्पयुत्तकानं खन्धानं गन्थानं च हेतुपच्चयेन पच्चयो । (३)

११३. गन्थसम्पयुत्तो चैव नो च गन्थो धम्मो गन्थसम्प-
युत्तस्स चैव नो च गन्थस्स धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो - गन्थ-
15 सम्पयुत्ता चैव नो च गन्था हेतू सम्पयुत्तकानं गन्थानं हेतुपच्चयेन पच्चयो । (१)

गन्थसम्पयुत्तो चैव नो च गन्थो धम्मो गन्थस्स चैव गन्थसम्पयुत्तस्स च धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो - गन्थसम्पयुत्ता चैव नो च गन्था हेतू सम्पयुत्तकानं गन्थानं^२ हेतुपच्चयेन पच्चयो । (२)

20 गन्थसम्पयुत्तो चैव नो च गन्थो धम्मो गन्थस्स चैव गन्थ-
सम्पयुत्तस्स च गन्थसम्पयुत्तस्स चैव नो च गन्थस्स च धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो - गन्थसम्पयुत्ता चैव नो च गन्था हेतू सम्पयुत्तकानं खन्धानं गन्थानं च हेतुपच्चयेन पच्चयो । (३)

११४. गन्थो चेव गन्थसम्पयुत्तो च गन्थसम्पयुत्तो चेव नो
च गन्थो च धम्मा गन्थस्स चेव गन्थसम्पयुत्तस्स च धम्मस्स
हेतुपच्चयेन पच्चयो - गन्था चेव गन्थसम्पयुत्ता च गन्थसम्पयुत्ता चेव
नो च गन्था च हेतू सम्पयुत्तकानं खन्धानं हेतुपच्चयेन पच्चयो । (१)

गन्थो चेव गन्थसम्पयुत्तो च गन्थसम्पयुत्तो चेव नो च 5
गन्थो च धम्मा गन्थसम्पयुत्तस्स चेव नो च गन्थस्स धम्मस्स
हेतुपच्चयेन पच्चयो - गन्था चेव गन्थसम्पयुत्ता च गन्थसम्पयुत्ता
चेव नो च गन्था च हेतू सम्पयुत्तकानं खन्धानं हेतुपच्चयेन
पच्चयो । (२)

गन्थो चेव गन्थसम्पयुत्तो च गन्थसम्पयुत्तो चेव नो च गन्थो 10
च धम्मा गन्थस्स चेव गन्थसम्पयुत्तस्स च गन्थसम्पयुत्तस्स चेव नो
च गन्थस्स च धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो - गन्था चेव गन्थ-
सम्पयुत्ता च गन्थसम्पयुत्ता चेव नो च गन्था च हेतू सम्पयुत्तकानं
खन्धानं गन्थानं च हेतुपच्चयेन पच्चयो । (३)

आरम्भणपच्चयादि

११५. गन्थो चेव गन्थसम्पयुत्तो च धम्मो गन्थस्स चेव 15
गन्थसम्पयुत्तस्स च धम्मस्स आरम्भणपच्चयेन पच्चयो - गन्थे
आरब्भ गन्था उप्पज्जन्ति । (मूलं कातब्बं) गन्थे आरब्भ गन्थ-
सम्पयुत्ता चेव नो च गन्था खन्धा उप्पज्जन्ति । (मूलं कातब्बं)
गन्थे आरब्भ गन्था च गन्थसम्पयुत्तका^१ च खन्धा उप्पज्जन्ति । (३)

गन्थसम्पयुत्तो चेव नो च गन्थो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स चेव 20
नो च गन्थस्स धम्मस्स आरम्भणपच्चयेन पच्चयो - गन्थसम्पयुत्ते
चेव नो च गन्थे खन्धे आरब्भ गन्थसम्पयुत्ता चेव नो च गन्था
खन्धा उप्पज्जन्ति । (मूलं कातब्बं) गन्थसम्पयुत्ते चेव नो च गन्थे
खन्धे आरब्भ गन्था उप्पज्जन्ति । (मूलं कातब्बं) गन्थसम्पयुत्ते
चेव नो च गन्थे खन्धे आरब्भ गन्था च गन्थसम्पयुत्तका च खन्धा 25
उप्पज्जन्ति । (३)

(एवं इतरे पि तीणि पञ्हा कातब्बा आरम्भणसदिसं^२
येव, अधिपतिया पि अनन्तरे पि उपनिस्सये पि विभागो^३ नत्थि) ।

१. गन्थसम्पयुत्ता - स्या० । २. आरम्भणसदिसा - स्या० । ३. विभङ्गो - स्या० ।

(२) सङ्ख्या

सुबं

B. 297

११६. हेतुया नव, आरम्मणे नव, अधिपतिया नव, अनन्तर
नव, समनन्तरे नव, सहजाते नव, अञ्जमञ्जे नव, निस्सये नव,
उपनिस्सये नव, आसेवने नव, कम्मे तीणि, आहारे तीणि, इन्द्रिये
तीणि, ज्ञाने तीणि, मग्गे नव, सम्पयुत्ते नव, अत्थिया नव, नत्थिया
5 नव, विगते नव, अविगते नव ।

(अरूपंयेव पच्चयं, एकेकस्स तीणि तीणि कातब्बा ।
आरम्मणं च सहजातं च उपनिस्सयं च नवसु पि परिवत्तेतब्बं ।
एवं पञ्हावारे पि सब्बं कातब्बं) ।

गन्थगन्थसम्पयुत्तदुकं निद्रितं ।

— ० —

३१. गन्थविप्पयुत्तगन्थनियदुकं

§ १. पटिच्चवारो

हेतुपच्चयो

११७. गन्थविप्पयुत्तगन्थनियं धम्मं पटिच्च गन्थविप्पयुत्त-
10 गन्थनियो^१ धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया — गन्थविप्पयुत्तं गन्थनियं एकं
खन्धं पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुट्ठानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे
... पे०... पटिसन्धिक्खणे ... पे०... एकं महाभूतं ... पे०... (यथा
चूळन्तरदुके लोकियदुकं एवं वित्थारेतब्बं निन्नानाकरणं) ।

गन्थविप्पयुत्तगन्थनियदुकं निद्रितं ।

गन्थगोच्छकं निद्रितं ।

— :०: —

६-७. ओघयोगगोच्छकं

३२-४३. ओघादिदुकं

१. ओघं धम्मं पटिच्च ओघो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया
... पे०... !

२. योगं धम्मं पटिच्च योगो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया
... पे०... (द्वे पि गोच्छका आसवगोच्छकसदिसा निम्नानाकरणा) ।

ओघयोगगोच्छकं निद्वितं ।

८. नीवरणगोच्छ्रकं

४४. नीवरणदुकं

§ १. पटिच्चवारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

B. 298

१. नीवरणं धम्मं पटिच्च नीवरणो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया — कामच्छन्दनीवरणं पटिच्च थीनमिद्धनीवरणं^१ उद्धच्चनीवरणं अविज्जानीवरणं, कामच्छन्दनीवरणं पटिच्च उद्धच्चनीवरणं अविज्जानीवरणं, व्यापादनीवरणं पटिच्च थीनमिद्धनीवरणं उद्धच्चनीवरणं अविज्जानीवरणं, व्यापादनीवरणं पटिच्च उद्धच्चनीवरणं अविज्जानीवरणं, व्यापादनीवरणं पटिच्च थीनमिद्धनीवरणं उद्धच्चनीवरणं कुक्कुच्चनीवरणं अविज्जानीवरणं, व्यापादनीवरणं पटिच्च उद्धच्चनीवरणं कुक्कुच्चनीवरणं अविज्जानीवरणं, विचिकिच्छानीवरणं पटिच्च उद्धच्चनीवरणं, उद्धच्चनीवरणं पटिच्च अविज्जानीवरणं । (१)

नीवरणं धम्मं पटिच्च नोनीवरणो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया — नीवरणे पटिच्च सम्पयुत्तका खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं । (२)

नीवरणं धम्मं पटिच्च नीवरणो च नोनीवरणो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया — कामच्छन्दनीवरणं पटिच्च थीनमिद्धनीवरणं उद्धच्चनीवरणं अविज्जानीवरणं सम्पयुत्तका च खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं (चक्कं) । (३)

२. नोनीवरणं धम्मं पटिच्च नोनीवरणो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया — नोनीवरणं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च^२ रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... पटिसन्धिवक्खणे ... पे०... । (१)

१. थीनमिद्धनीवरणं — म०, एवमुपरि पि । २. सी०, स्या० पोत्थकेसु नत्थि ।

नोनीवरणं धम्मं पटिच्च नीवरणो धम्मो उप्पज्जति
हेतुपच्चया - नोनीवरणे खन्धे पटिच्च नीवरणा । (२)

नोनीवरणं धम्मं पटिच्च नीवरणो च नोनीवरणो च धम्मा
उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - नोनीवरणं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा
नीवरणा च चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... । (३) 5

३. नीवरणं च नोनीवरणं च धम्मं पटिच्च नीवरणो
धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - कामच्छन्दनीवरणं च सम्पयुत्तके च
खन्धे पटिच्च थीनमिद्धनीवरणं उद्धच्चनीवरणं अविज्जानीवरणं
(चक्कं) । (१)

नीवरणं च नोनीवरणं च धम्मं पटिच्च नोनीवरणो धम्मो 10
उप्पज्जति हेतुपच्चया - नोनीवरणं एकं खन्धं च नीवरणं च पटिच्च
तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे च ... पे०...
नीवरणे च महाभूते च पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं । (२)

नीवरणं च नोनीवरणं च धम्मं पटिच्च नीवरणो च
नोनीवरणो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - नोनीवरणं एकं खन्धं 15
च कामच्छन्दनीवरणं च पटिच्च तयो खन्धा थीनमिद्धनीवरणं
उद्धच्चनीवरणं अविज्जानीवरणं ... पे०... द्वे खन्धे च ... पे०...
(चक्कं, सङ्घितं) । (३)

(२) सङ्घया

सुद्धं

४. हेतुया नव, आरम्मणे नव, अधिपतिया नव, अनन्तरे
नव, समनन्तरे नव (सब्बत्थ नव), विपाके एकं, आहारे नव 20
... पे०... अविगते नव ।

अनुलोमं ।

२. पच्चयपच्चनीयं

(१) विभङ्गो

नहेतुपच्चयो

५. नीवरणं धम्मं पटिच्च नीवरणो धम्मो उप्पज्जति
नहेतुपच्चया - विचिकिच्छानीवरणं पटिच्च अविज्जानीवरणं, उद्धच्च-
नीवरणं पटिच्च अविज्जानीवरणं । (१)

नोनीवरणं धम्मं पटिच्च नोनीवरणो धम्मो उप्पज्जति नहेतुपच्चया - अहेतुकं नोनीवरणं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे ... पे०... अहेतुकपटिसन्धिवक्खणे ... पे०... (याव असञ्जसत्ता) । (१)

B. 300 5

नोनीवरणं धम्मं पटिच्च नीवरणो धम्मो उप्पज्जति नहेतुपच्चया - विचिकिच्छासहगते उद्वच्चसहगते खन्धे पटिच्च अविज्जानीवरणं । (२)

६. नीवरणं च नोनीवरणं च धम्मं पटिच्च नीवरणो धम्मो उप्पज्जति नहेतुपच्चया - विचिकिच्छानीवरणं च सम्पयुत्तके च खन्धे पटिच्च अविज्जानीवरणं, उद्वच्चनीवरणं च सम्पयुत्तके च खन्धे पटिच्च अविज्जानीवरणं । (१)

नआरम्मणपच्चयादि

७. नीवरणं धम्मं पटिच्च नोनीवरणो धम्मो उप्पज्जति नआरम्मणपच्चया - नीवरणे पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं । (१)

नोनीवरणं धम्मं पटिच्च नोनीवरणो धम्मो उप्पज्जति नआरम्मणपच्चया - नोनीवरणे खन्धे पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं; पटिसन्धिवक्खणे^१ ... पे०...^१ (याव असञ्जसत्ता) । (१)

नीवरणं च नोनीवरणं च धम्मं पटिच्च नोनीवरणो धम्मो उप्पज्जति नआरम्मणपच्चया - नीवरणे च सम्पयुत्तके च खन्धे पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं (सङ्घित्तं), नअधिपतिपच्चया, नअनन्तर-पच्चया, नसमनन्तरपच्चया, नअञ्जमञ्जपच्चया, नउपनिस्सय-पच्चया ।

नपुरेजातपच्चयो

८. नीवरणं धम्मं पटिच्च नीवरणो धम्मो उप्पज्जति नपुरेजातपच्चया - अरूपे कामच्छन्दनीवरणं पटिच्च थीनमिद्वनीवरणं उद्वच्चनीवरणं अविज्जानीवरणं, अरूपे कामच्छन्दनीवरणं पटिच्च उद्वच्चनीवरणं अविज्जानीवरणं, अरूपे विचिकिच्छानीवरणं पटिच्च उद्वच्चनीवरणं अविज्जानीवरणं, अरूपे उद्वच्चनीवरणं पटिच्च अविज्जानीवरणं । (१)

नीवरणं धम्मं पटिच्च नोनीवरणो धम्मो उप्पज्जति नपुरेजात-
पच्चया—अरूपे नीवरणे पटिच्च सम्पयुत्तका खन्धा, नीवरणे पटिच्च
चित्तसमुद्धानं रूपं (अवसेसा पञ्हा सब्बे^१ वित्थारेतब्बा । अरूपं
पठमं कातब्बं, रूपं पच्छा यथा लभति^२) ।

६. नीवरणं च नोनीवरणं च धम्मं पटिच्च नीवरणो धम्मो 5 8. 301
उप्पज्जति नपुरेजातपच्चया—अरूपे नोनीवरणे खन्धे च कामच्छन्द-
नीवरणं च पटिच्च थीनमिद्धनीवरणं उद्धच्चनीवरणं (चक्कं) । (१)

नीवरणं च नोनीवरणं च धम्मं पटिच्च नोनीवरणो धम्मो
उप्पज्जति नपुरेजातपच्चया—अरूपे नोनीवरणं एकं खन्धं च नीवरणे
च पटिच्च तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे च ... पे०... नीवरणे च 10
सम्पयुत्तके च खन्धे पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं, नीवरणे च महाभूते
च पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं । (२)

नीवरणं च नोनीवरणं च धम्मं पटिच्च नीवरणो च
नोनीवरणो च धम्मा उप्पज्जन्ति नपुरेजातपच्चया—अरूपे नोनीवरणं
एकं खन्धं च कामच्छन्दनीवरणं च पटिच्च तयो खन्धा थीनमिद्ध- 15
नीवरणं उद्धच्चनीवरणं अविज्जानीवरणं (चक्कं, सङ्खित्तं) । (३)

(२) सङ्ख्या

सुद्धं

१०. नहेतुया चत्तारि, नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव,
नअनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नअञ्जमञ्जे तीणि, नउप-
निस्सये तीणि, नपुरेजाते नव, नपच्छाजाते नव, नआसेवने नव,
नकम्मे तीणि, नविपाके नव, नआहारे एकं, नइन्द्रिये एकं, नज्ञाने 20
एकं, नमग्गे एकं, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते नव, नोनत्थिया
तीणि, नोविगते तीणि ।

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

११. हेतुपच्चया नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव
(सङ्खित्तं) ।

४. पञ्चयपच्चनीयानुलोमं

१२. नहेतुपच्चया आरम्मणे चत्तारि ... पे०... मग्गे तीणि
... पे०... अविगते चत्तारि ।

§ २. सहजातवारो

(सहजातवारो पि एवं वित्थारेतब्बो) ।

§ ३. पच्चयवारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

B. 302

१३. नीवरणं धम्मं पच्चया नीवरणो धम्मो उप्पज्जति

5 हेतुपच्चया ... तीणि ।

नोनीवरणं धम्मं पच्चया नोनीवरणो धम्मो उप्पज्जति
हेतुपच्चया - नोनीवरणं एकं खन्धं पच्चया तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं
च रूपं ... पे०... (याव अज्झत्तिका महाभूता), वत्थुं पच्चया
नोनीवरणा खन्धा । (१)

10 नोनीवरणं धम्मं पच्चया नीवरणो धम्मो उप्पज्जति हेतु-
पच्चया - नोनीवरणे खन्धे पच्चया नीवरणा, वत्थुं पच्चया
नीवरणा । (२)

नोनीवरणं धम्मं पच्चया नीवरणो च नोनीवरणो च धम्मा
उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - नोनीवरणं एकं खन्धं पच्चया तयो खन्धा
15 नीवरणा च चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... वत्थुं
पच्चया नीवरणा, महाभूते पच्चया चित्तसमुद्धानं रूपं, वत्थुं पच्चया
नीवरणा च सम्पयुत्तका च खन्धा । (३)

१४. नीवरणं च नोनीवरणं च धम्मं पच्चया नीवरणो
धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - कामच्छन्दनीवरणं च सम्पयुत्तके च
20 खन्धे पच्चया थीनमिद्धनीवरणं उद्वच्चनीवरणं अविज्जानीवरणं

(चक्कं), कामच्छन्दनीवरणं च वत्थुं च पच्चया थीनमिद्धनीवरणं उद्धच्चनीवरणं^१ अविज्जानीवरणं (चक्कं) । (१)

नीवरणं च नोनीवरणं च धम्मं पच्चया नोनीवरणो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - नोनीवरणं एकं खन्धं च नीवरणं^१ च पच्चया तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... 5 नीवरणं च वत्थुं च पच्चया सम्पयुत्तका खन्धा, नीवरणं च सम्पयुत्तके च खन्धे पच्चया चित्तसमुद्धानं रूपं, नीवरणे च महाभूते च पच्चया चित्तसमुद्धानं रूपं । (२)

नीवरणं च नोनीवरणं च धम्मं पच्चया नीवरणो च नोनीवरणो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - नोनीवरणं एकं 10 खन्धं च कामच्छन्दनीवरणं च पच्चया तयो खन्धा थीनमिद्धनीवरणं उद्धच्चनीवरणं अविज्जानीवरणं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... (चक्कं), कामच्छन्दनीवरणं च वत्थुं च पच्चया थीनमिद्धनीवरणं उद्धच्चनीवरणं अविज्जानीवरणं सम्पयुत्तका च खन्धा (चक्कं, सङ्घित्तं) । (३)

B. 303

15.

(२) सङ्ख्या

१५. हेतुया नव, आरम्मणे नव (सब्बत्थ नव), विपाके एकं ... पे०... अविगते नव ।

अनुलोमं ।

२. पच्चयपच्चनीयं

(१) विभङ्गो

नहेतुपच्चयो

१६. नीवरणं धम्मं पच्चया नीवरणो धम्मो उप्पज्जति नहेतुपच्चया - विचिकिच्छानीवरणं पच्चया अविज्जानीवरणं, उद्धच्चनीवरणं पच्चया अविज्जानीवरणं । (१)

20

नोनीवरणं धम्मं पच्चया नोनीवरणो धम्मो उप्पज्जति नहेतुपच्चया - अहेतुकं नोनीवरणं एकं खन्धं पच्चया तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... (याव असञ्ज-सत्ता), चक्खायतनं पच्चया चक्खुविज्जाणं ... पे०... कायायतनं

१. सी०, स्या० पोत्यकेसु नत्थि । २. नीवरणे - स्या०, एवमुपरि पि ।

पच्चया कायविज्जाणं, वत्थुं पच्चया अहेतुका नोनीवरणा खन्धा । (१)

नोनीवरणं धम्मं पच्चया नीवरणो धम्मो उप्पज्जति नहेतुपच्चया - विचिकिच्छासहगते उद्धच्चसहगते खन्धे पच्चया
5 अविज्जानीवरणं, वत्थुं पच्चया अविज्जानीवरणं । (२)

१७. नीवरणं च नोनीवरणं च धम्मं पच्चया नीवरणो धम्मो उप्पज्जति नहेतुपच्चया - विचिकिच्छानीवरणं च सम्पयुत्तके च खन्धे पच्चया अविज्जानीवरणं, उद्धच्चनीवरणं च सम्पयुत्तके च खन्धे पच्चया अविज्जानीवरणं, विचिकिच्छानीवरणं च वत्थुं च
10 पच्चया अविज्जानीवरणं, उद्धच्चनीवरणं च वत्थुं च पच्चया अविज्जानीवरणं (सङ्खित्तं) । (१)

(२) सङ्खप्पा

सुद्धं

B. 304

१८. नहेतुया चत्तारि, नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव, नअनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नअज्जमब्बे तीणि, नउप-
निस्सये तीणि, नपुरेजाते नव, नपच्छाजाते नव, नआसेवने नव,
15 नकम्मे तीणि, नविपाके नव, नआहारे एकं, नइन्द्रिये एकं, नज्ञाने एकं, नमग्गे एकं, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते नव, नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि ।

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

१९. हेतुपच्चया नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव (सङ्खित्तं) ।

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

२०. नहेतुपच्चया आरम्मणे चत्तारि, अनन्तरे चत्तारि, समनन्तरे चत्तारि ... पे०... मग्गे तीणि, अविगते चत्तारि ।
20

§ ५-६. संसट्ठवारो - सम्पयुत्तवारो

१-४. पच्चयचतुक्कं

२१. नीवरणं धम्मं संसट्ठो नीवरणो धम्मो उप्पज्जति

हेतुपच्चया - कामच्छन्दनीवरणं संसट्ठं थीनमिद्वनीवरणं उद्वच्च-
नीवरणं अविज्जानीवरणं (चक्कं, सब्बं नीवरणं वित्थारेतब्बं) ।

२२. हेतुया नव, आरम्मणे नव (सब्बत्थ नव), विपाके
एकं ... पे०... अविगते नव ।

अनुलोमं ।

२३. नीवरणं धम्मं संसट्ठो नीवरणो धम्मो उप्पज्जति 5 B. 305
नहेतुपच्चया - विचिकिच्छानीवरणं संसट्ठं अविज्जानीवरणं, उद्वच्च-
नीवरणं संसट्ठं अविज्जानीवरणं (सङ्घित्तं) ।

२४. नहेतुया चत्तारि, नअधिपतिया नव, नपुरेजाते नव,
नपच्छाजाते नव, नआसेवने नव, नकम्मे तीणि, नविपाके नव,
नज्ञाने एकं, नमग्गे एकं, नविप्पयुत्ते नव ।

10

पच्चनीयं ।

(एवं इतरे द्वे गणना पि सम्पयुत्तवारो पि कातब्बो^१) ।

§ ७. पञ्चावारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

२५. नीवरणो धम्मो नीवरणस्स धम्मस्स हेतुपच्चयेन
पच्चयो - नीवरणा हेतू सम्पयुत्तकानं नीवरणानं हेतुपच्चयेन
पच्चयो । (१)

नीवरणो धम्मो नोनीवरणस्स धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो - 15
नीवरणा हेतू सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुट्ठानानं च रूपानं
हेतुपच्चयेन पच्चयो । (२)

नीवरणो धम्मो नीवरणस्स च नोनीवरणस्स च धम्मस्स
हेतुपच्चयेन पच्चयो - नीवरणा हेतू सम्पयुत्तकानं खन्धानं नीवरणानं
च चित्तसमुट्ठानानं च रूपानं हेतुपच्चयेन पच्चयो । (३)

20

नोनीवरणो धम्मो नोनीवरणस्स धम्मस्स हेतुपच्चयेन

पच्चयो - नोनीवरणा हेतू सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुट्ठानानं च रूपानं हेतुपच्चयेन पच्चयो; पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । (१)

आरम्मणपच्चयो

B. 306

२६. नीवरणो धम्मो नीवरणस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - नीवरणे आरब्भ नीवरणा उप्पज्जन्ति । (मूलं पुच्छित्वं) नीवरणे आरब्भ नोनीवरणा खन्धा उप्पज्जन्ति । (मूलं कातव्वं^१) नीवरणे आरब्भ नीवरणा च सम्पयुत्तका च खन्धा उप्पज्जन्ति । (३)

२७. नोनीवरणो धम्मो नोनीवरणस्स धम्मस्स आरम्मण-पच्चयेन पच्चयो - दानं ... पे०... सीलं ... पे०... उपोसथकम्मं कत्वा तं पच्चवेक्खति, पुब्बे सुचिण्णानि ... पे०... ज्ञाना वुट्ठित्वा ज्ञानं ... पे०... अरिया मग्गा वुट्ठित्वा मग्गं ... पे०... फलं ... पे०... निब्बानं ... पे०... निब्बानं गोत्रभुस्स, वोदानस्स, मग्गस्स, फलस्स, आवज्जनाय आरम्मणपच्चयेन पच्चयो; अरिया नोनीवरणे पहीने किलेसे पच्चवेक्खन्ति, विक्खम्भिते किलेसे ... पे०... पुब्बे समुदाचिण्णे ... पे०... चक्खुं ... पे०... वत्थुं नोनीवरणे खन्धे अनिच्चतो ... पे०... दोमनस्सं उप्पज्जति, दिब्बेन चक्खुना रूपं पस्सति, दिब्बाय सोत-धातुया सद्दं सुणाति, चेतोपरियञ्जाणेन नोनीवरणचित्तसमङ्गिस्स चित्तं जानाति, आकासानञ्चायतनं विञ्जाणञ्चायतनस्स ... पे०... आकिञ्चञ्चायतनं नेवसञ्जानासञ्चायतनस्स ... पे०... रूपायतनं चक्खुविञ्जाणस्स ... पे०... फोट्टुब्बायतनं कायविञ्जाणस्स ... पे०... नोनीवरणा खन्धा इद्विविधञ्जाणस्स, चेतोपरियञ्जाणस्स, पुब्बे-निवासानुस्सतिञ्जाणस्स, यथाकम्मूपगञ्जाणस्स, अनागतंसञ्जाणस्स, आवज्जनाय आरम्मणपच्चयेन पच्चयो । (१)

नोनीवरणो धम्मो नीवरणस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - दानं ... पे०... सीलं ... पे०... उपोसथकम्मं ... पे०... पुब्बे सुचिण्णानि ... पे०... ज्ञाना^२ ... पे०... चक्खुं ... पे०... वत्थुं नोनीवरणे खन्धे अस्सादेति अभिनन्दति, तं आरब्भ रागो उप्पज्जति, दिट्ठि

... पे०... विचिकिच्छा ... पे०... उद्वच्चं ... पे०... दोमनस्सं
उप्पज्जति । (२)

नोनीवरणो धम्मो नीवरणस्स च नोनीवरणस्स च धम्मस्स
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - दानं ... पे०... सीलं ... पे०... उपोसथ-
कम्मं ... पे०... पुब्बे सुचिण्णानि ... पे०... ज्ञाना ... पे०... 5
चक्खुं ... पे०... वत्थुं नोनीवरणे खन्धे अस्सादेति अभिनन्दति, तं
आरब्भ नीवरणा च सम्पयुत्तका च खन्धा उप्पज्जन्ति । (३)

नीवरणो च नोनीवरणो च धम्मा नीवरणस्स धम्मस्स
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो ... तीणि (आरब्भ कातव्वा) ।

B. 307

अधिपतिपच्चयो

२८. नीवरणो धम्मो नीवरणस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन 10
पच्चयो । आरम्मणाधिपति - नीवरणे गरं कत्वा नीवरणा
उप्पज्जन्ति ... तीणि (आरम्मणसदिसं) । (३)

२९. नोनीवरणो धम्मो नोनीवरणस्स धम्मस्स अधिपति-
पच्चयेन पच्चयो - आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्मणाधि-
पति - दानं ... पे०... सीलं ... पे०... उपोसथकम्मं कत्वा तं गरं 15
कत्वा पच्चवेक्खति^१, पुब्बे सुचिण्णानि ... पे०... ज्ञाना ... पे०...
अरिया मग्गा वुट्ठहिक्वा मग्गं ... पे०... फलं ... पे०... निब्बानं
... पे०... निब्बानं गोत्रभुस्स, वोदानस्स, मग्गस्स, फलस्स अधिपति-
पच्चयेन पच्चयो; चक्खुं ... पे०... वत्थुं नोनीवरणे खन्धे गरं
कत्वा अस्सादेति अभिनन्दति, तं गरं कत्वा रागो उप्पज्जति, दिट्ठि 20
उप्पज्जति । सहजाताधिपति - नोनीवरणाधिपति सम्पयुत्तकानं खन्धानं
चित्तसमुद्धानानं च रूपानं अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (१)

नोनीवरणो धम्मो नीवरणस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन
पच्चयो - आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्मणाधिपति -
दानं ... पे०... सीलं ... पे०... उपोसथकम्मं ... पे०... पुब्बे ... पे०... 25
ज्ञाना ... पे०... चक्खुं ... पे०... वत्थुं नोनीवरणे खन्धे गरं कत्वा
अस्सादेति अभिनन्दति, तं गरं कत्वा रागो उप्पज्जति, दिट्ठि

१. एत्थ 'अस्सादेति अभिनन्दति तं गरं कत्वा रागो उप्पज्जति दिट्ठि उप्पज्जती' ति
सी०, स्या० पोत्यकेसु अधिको पाठो दिस्सति ।

उप्पज्जति । सहजाताधिपति — नोनीवरणाधिपति सम्पयुत्तकानं नीवरणानं अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (२)

- नोनीवरणो धम्मो नीवरणस्स च नोनीवरणस्स च धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो — आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति ।
 5 आरम्मणाधिपति — दानं ... पे०... सीलं ... पे०... उपोसथकम्मं ... पे०... पुब्बे ... पे०... ज्ञाना ... पे०... चक्खुं ... पे०... वत्थुं नोनीवरणे खन्धे गहं कत्वा अस्सादेति अभिनन्दति, तं गहं कत्वा नीवरणा च सम्पयुत्तका च खन्धा उप्पज्जन्ति । सहजाताधिपति — नोनीवरणाधिपति सम्पयुत्तकानं खन्धानं नीवरणानं च चित्तसमुद्धानानं
 10 च रूपानं अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (३)

B. 308

नीवरणो च नोनीवरणो च धम्मा नीवरणस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो — आरम्मणाधिपति ... तीणि (आरम्मणाधिपतियेव) ।

अनन्तरपच्चयो

३०. नीवरणो धम्मो नीवरणस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन
 15 पच्चयो — पुरिमा पुरिमा नीवरणा पच्छिमानं पच्छिमानं नीवरणानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (मूलं पुच्छितब्बं) पुरिमा पुरिमा नीवरणा पच्छिमानं पच्छिमानं नोनीवरणानं खन्धानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो; नीवरणा वुट्ठानस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (मूलं पुच्छितब्बं) पुरिमा पुरिमा नीवरणा पच्छिमानं पच्छिमानं नीवरणानं सम्पयुत्तकानं
 20 च खन्धानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (३)

३१. नोनीवरणो धम्मो नोनीवरणस्स धम्मस्स अनन्तर-
 पच्चयेन पच्चयो — पुरिमा पुरिमा नोनीवरणा खन्धा पच्छिमानं पच्छिमानं^१ नोनीवरणानं खन्धानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो ... पे०... निरोधा वुट्ठहन्तस्स नेवसञ्जानासञ्जायतनं फलसमापत्तिया अनन्तर-
 25 पच्चयेन पच्चयो । (मूलं^२ पुच्छितब्बं^२) पुरिमा पुरिमा नोनीवरणा खन्धा पच्छिमानं पच्छिमानं नीवरणानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो; आवज्जना नीवरणानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (मूलं^३ पुच्छितब्बं^३)

१. सी० पोत्थके नत्थि । २-२. मूला पुच्छितब्बा-सी०; मूलानि पुच्छितब्बानि-स्या० । ३-३. स्या० पोत्थके नत्थि ।

पुरिमा पुरिमा नोनीवरणा खन्धा पच्छिमानं पच्छिमानं नीवरणानं सम्पयुत्तकानं च खन्धानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो; आवज्जना नीवरणानं सम्पयुत्तकानं च खन्धानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (३)

३२. नीवरणो च नोनीवरणो च धम्मा नीवरणस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो — पुरिमा पुरिमा नीवरणा च सम्पयुत्तका 5
च खन्धा पच्छिमानं पच्छिमानं नीवरणानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो ।
(मूलं पुच्छितब्बं) पुरिमा पुरिमा नीवरणा च सम्पयुत्तका च खन्धा
पच्छिमानं पच्छिमानं नोनीवरणानं खन्धानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो;
नीवरणा च सम्पयुत्तका च खन्धा वुट्ठानस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो ।
(मूलं पुच्छितब्बं) पुरिमा पुरिमा नीवरणा च सम्पयुत्तका च खन्धा 10
पच्छिमानं पच्छिमानं नीवरणानं च सम्पयुत्तकानं च खन्धानं
अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (३)

समनन्तरपच्चयादि

३३. नीवरणो धम्मो नीवरणस्स धम्मस्स समनन्तरपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, अञ्जमञ्जपच्चयेन पच्चयो, निस्सयपच्चयेन पच्चयो ।

B. 309

15

उपनिस्सयपच्चयो

३४. नीवरणो धम्मो नीवरणस्स धम्मस्स उपनिस्सय-पच्चयेन पच्चयो — आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पकतूप-निस्सयो ... पे०... । पकतूपनिस्सयो — नीवरणानि नीवरणानं^१ उप-निस्सयपच्चयेन पच्चयो^१ ... तीणि ।

३५. नोनीवरणो धम्मो नोनीवरणस्स धम्मस्स उपनिस्सय- 20
पच्चयेन पच्चयो — आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पकतूप-निस्सयो ... पे०... । पकतूपनिस्सयो — सद्धं उपनिस्साय दानं देति ... पे०... सीलं ... पे०... उपोसथकम्मं ... पे०... ज्ञानं उप्पादेति, विपस्सनं ... पे०... मगं ... पे०... अभिञ्जं ... पे०... समारपत्ति उप्पादेति, मानं जप्पेति, दिट्ठिं गण्हाति; सीलं ... पे०... पञ्जं 25
... पे०... मानं, दिट्ठिं, पत्थनं, कायिकं सुखं, कायिकं दुक्खं, उत्तं,

भोजनं, सेनासनं उपनिस्साय दानं देति ... पे०... सङ्घं भिन्दति;
सद्धा ... पे०... सेनासनं सद्धाय ... पे०... पञ्जाय, रागस्स ... पे०...
पत्थनाय, कायिकस्स सुखस्स, कायिकस्स दुक्खस्स, मग्गस्स,
फलसमापत्तिया उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

- 5 नोनीवरणो धम्मो नीवरणस्स धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन
पच्चयो (तीणि उपनिस्सया) । पकतूपनिस्सयो - सद्धं उपनिस्साय
मानं जप्पेति, दिट्ठि गण्हाति; सीलं ... पे०... सेनासनं उपनिस्साय
पाणं हनति ... पे०... सङ्घं भिन्दति; सद्धा ... पे०... सेनासनं
रागस्स ... पे०... पत्थनाय उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (२)

- 10 नोनीवरणो धम्मो नीवरणस्स च नोनीवरणस्स च धम्मस्स
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो,
पकतूपनिस्सयो ... पे०... । पकतूपनिस्सयो - सद्धं उपनिस्साय मानं
जप्पेति, दिट्ठि गण्हाति; सीलं ... पे०... सेनासनं उपनिस्साय पाणं
हनति ... पे०... सङ्घं भिन्दति; सद्धा ... पे०... सेनासनं नीवरणानं^१
15 सम्पयुत्तकानं च खन्धानं उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३)

B. 310

नीवरणो च नोनीवरणो च धम्मा नीवरणस्स धम्मस्स
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो,
पकतूपनिस्सयो ... पे०... । पकतूपनिस्सयो - नीवरणा च सम्पयुत्तका
च खन्धा नीवरणानं उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो ... तीणि ।

पुरेजातपच्चयो

- 20 ३६. नोनीवरणो धम्मो नोनीवरणस्स धम्मस्स पुरेजात-
पच्चयेन पच्चयो - आरम्मणपुरेजातं, वत्थुपुरेजातं । आरम्मणपुरेजातं
- चक्खुं ... पे०... वत्थुं अनिच्चतो ... पे०... दोमनस्सं उप्पज्जति
... पे०... तीणि (पुरेजातं आरम्मणसदिसं कुसलाकुसलस्स
विभजितब्बं) ।

पच्छाजात - आसेवनपच्चया

- 25 ३७. नीवरणो धम्मो नोनीवरणस्स^२ धम्मस्स पच्छाजात-
पच्चयेन पच्चयो ... तीणि, आसेवनपच्चयेन पच्चयो ... नव ।

कम्मपच्चयो

३८. नोनीवरणो धम्मो नोनीवरणस्स धम्मस्स कम्मपच्चयेन पच्चयो - सहजाता, नानाखणिका । सहजाता - नोनीवरणा चेतना सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुट्ठानानं च रूपानं कम्मपच्चयेन पच्चयो; पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । नानाखणिका - नोनीवरणा चेतना विपाकानं खन्धानं कटत्ता च रूपानं कम्मपच्चयेन पच्चयो । 5
(मूलं पुच्छितब्बं) नोनीवरणा चेतना सम्पयुत्तकानं नीवरणानं कम्मपच्चयेन पच्चयो । (मूलं पुच्छितब्बं) नोनीवरणा चेतना सम्पयुत्तकानं खन्धानं नीवरणानं च चित्तसमुट्ठानानं च रूपानं कम्मपच्चयेन पच्चयो । (३)

विपाकपच्चयादि

३९. नोनीवरणो धम्मो नोनीवरणस्स धम्मस्स विपाक- 10
पच्चयेन पच्चयो ... एकं, आहारपच्चयेन पच्चयो, इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो, ज्ञानपच्चयेन पच्चयो, मग्गपच्चयेन पच्चयो, सम्पयुत्त-
पच्चयेन पच्चयो ।

विप्पयुत्तपच्चयो

४०. नीवरणो धम्मो नोनीवरणस्स धम्मस्स विप्पयुत्त-
पच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पच्छाजातं (एवं अवसेसा चत्तारि 15
पञ्हा कातब्बा) ।

B. 311

अत्थिपच्चयो

४१. नीवरणो धम्मो नीवरणस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो - कामच्छन्दनीवरणं थीनमिद्धनीवरणस्स उद्धच्चनीवरणस्स अविज्जानीवरणस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो (चक्कं) । (१)

नीवरणो धम्मो नोनीवरणस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो - 20
सहजातं, पच्छाजातं (एवं नीवरणमूले^१ तीणि) । (३)

४२. नोनीवरणो धम्मो नोनीवरणस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पुरेजातं, पच्छाजातं, आहारं, इन्द्रियं (सङ्खित्तं) । (१)

नोनीवरणो धम्मो नीवरणस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पुरेजातं (सङ्घित्तं) । (२)

नोनीवरणो धम्मो नीवरणस्स च नोनीवरणस्स च धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पुरेजातं (सङ्घित्तं) । (३)

- 5 ४३. नीवरणो च नोनीवरणो च धम्मा नीवरणस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पुरेजातं । सहजातं - कामच्छन्द-नीवरणं च सम्पयुत्तका च खन्धा थीनमिद्वनीवरणस्स उद्वच्च-नीवरणस्स अविज्जानीवरणस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो; कामच्छन्द-नीवरणं च वत्थु च थीनमिद्वनीवरणस्स उद्वच्चनीवरणस्स अविज्जा-
10 नीवरणस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (१)

- नीवरणो च नोनीवरणो च धम्मा नोनीवरणस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पुरेजातं, पच्छाजातं, आहारं, इन्द्रियं । सहजातो - नोनीवरणो एको खन्धो च नीवरणा च तिण्णन्नं खन्धानं चित्तसमुट्ठानानं च रूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो
15 ... पे०... द्वे खन्धा ... पे०... नीवरणा च वत्थु च नोनीवरणानं खन्धानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो; नीवरणा च सम्पयुत्तका च खन्धा चित्तसमुट्ठानानं रूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो; नीवरणा च महाभूता च चित्तसमुट्ठानानं रूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पच्छा-जाता - नीवरणा च सम्पयुत्तका च खन्धा पुरेजातस्स इमस्स
20 कायस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता - नीवरणा च सम्प-युत्तका^१ खन्धा च कबलीकारो आहारो च इमस्स कायस्स अत्थि-पच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता - नीवरणा च सम्पयुत्तका खन्धा च रूपजीवितिन्द्रियं च कटत्तारूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (२)

- नीवरणो च नोनीवरणो च धम्मा नीवरणस्स च नो-
25 नीवरणस्स च धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पुरेजातं । सहजातो - नोनीवरणो एको खन्धो च कामच्छन्दनीवरणं च तिण्णन्नं खन्धानं थीनमिद्वनीवरणस्स उद्वच्चनीवरणस्स अविज्जानीवरणस्स च चित्तसमुट्ठानानं च रूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो; द्वे खन्धा च ... पे०... कामच्छन्दनीवरणं च वत्थु च थीनमिद्वनीवरणस्स उद्वच्च-

नीवरणस्स अविज्जानीवरणस्स च सम्पयुत्तकानं च खन्धानं अत्थि-
पच्चयेन पच्चयो (चक्कं) । (३)

(२) सङ्ख्या

सुखं

४४. हेतुया चत्तारि, आरम्मणे नव, अधिपतिया नव,
अनन्तरे नव, समनन्तरे नव, सहजाते नव, अञ्जमञ्जे नव,
निस्सये नव, उपनिस्सये नव, पुरेजाते तीणि, पच्छाजाते तीणि, 5
आसेवने नव, कम्मे तीणि, विपाके एकं, आहारे तीणि, इन्द्रिये
तीणि, ज्ञाने तीणि, मग्गे तीणि, सम्पयुत्ते नव, विप्पयुत्ते पञ्च,
अत्थिया नव, नत्थिया नव, विगते नव, अविगते नव ।

अनुलोमं ।

पच्चनीयुद्धारो

४५. नीवरणो धम्मो नीवरणस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन
पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१) 10

नीवरणो धम्मो नोनीवरणस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन
पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो,
पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (२)

B. 313

नीवरणो धम्मो नीवरणस्स च नोनीवरणस्स च धम्मस्स
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सय- 15
पच्चयेन पच्चयो । (३)

४६. नोनीवरणो धम्मो नोनीवरणस्स धम्मस्स आरम्मण-
पच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन
पच्चयो, पुरेजातपच्चयेन पच्चयो, पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो, कम्म-
पच्चयेन पच्चयो, आहारपच्चयेन पच्चयो, इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो । (१) 20

नोनीवरणो धम्मो नीवरणस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन
पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो,
पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (२)

नोनीवरणो धम्मो नीवरणस्स च नोनीवरणस्स च धम्मस्स
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सय- 25
पच्चयेन पच्चयो, पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (३)

४७. नीवरणो च नोनीवरणो च धम्मा नीवरणस्स धम्मस्स
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सय-
पच्चयेन पच्चयो । (१)

नीवरणो च नोनीवरणो च धम्मा नोनीवरणस्स धम्मस्स
5 आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सय-
पच्चयेन पच्चयो, पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (२)

नीवरणो च नोनीवरणो च धम्मा नीवरणस्स च
नोनीवरणस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजात-
पच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३)

२. पच्चयपच्चनीयं

सङ्ख्या

10 ४८. नहेतुया नव, नआरम्मणे नव, नअधिपतिया नव
(सब्बत्थ नव), नोविगते नव, नोअविगते नव ।

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

हेतुदुकं

B. 314 ४९. हेतुपच्चया नआरम्मणे चत्तारि .... पे०... नसमनन्तरे
चत्तारि, नअञ्जमञ्जे द्वे, नउपनिस्सये चत्तारि ... पे०... नमग्गे
चत्तारि, नसम्पयुत्ते द्वे, नविप्पयुत्ते चत्तारि, नोनत्थिया चत्तारि,
15 नोविगते चत्तारि ।

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

५०. नहेतुपच्चया आरम्मणे नव, अधिपतिया नव (अनुलोम-
मातिका) ... पे०... अविगते नव ।

नीवरणदुकं निद्वितं ।

— ० —

४५. नीवरणियदुकं

§ १. पटिच्चवारो

५१. नीवरणियं धम्मं पटिच्च नीवरणियो धम्मो उप्पज्जति
हेतुपच्चया ... पे०... (नीवरणियदुकं यथा लोकियदुकं एवं कातब्बं
20 निघ्नानाकरणं) ।

द्विक्खत्तुं कामच्छन्देन, चतुक्खत्तुं पटिघेन च ।

उद्धच्चं विचिकिच्छा च, उभो पेते सकिं सकिं ।

नीवरणानं नीवरणेहि, अट्ठविधं पयोजनं ॥

(नीवरणदुकस्स मातिका इध कता) ।

नीवरणियदुकं निट्ठितं ।

— ० —

४६. नीवरणसम्पयुत्तदुकं

§ १. पटिच्चवारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

५२. नीवरणसम्पयुत्तं धम्मं पटिच्च नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो 5
उप्पज्जति हेतुपच्चया — नीवरणसम्पयुत्तं एकं खन्धं पटिच्च तयो
खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... । (१)

नीवरणसम्पयुत्तं धम्मं पटिच्च नीवरणविप्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति हेतुपच्चया — नीवरणसम्पयुत्ते खन्धे पटिच्च चित्तसमुद्धानं
रूपं । (२)

B. 315

10

नीवरणसम्पयुत्तं धम्मं पटिच्च नीवरणसम्पयुत्तो च नीवरण-
विप्पयुत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया — नीवरणसम्पयुत्तं एकं
खन्धं पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे
... पे०... । (३)

५३. नीवरणविप्पयुत्तं धम्मं पटिच्च नीवरणविप्पयुत्तो धम्मो 15
उप्पज्जति हेतुपच्चया — नीवरणविप्पयुत्तं एकं खन्धं पटिच्च तयो
खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... पटिसन्धिक्खणे
... पे०... (याव अज्झत्तिका महाभूता) । (१)

नीवरणसम्पयुत्तं च नीवरणविप्पयुत्तं च धम्मं पटिच्च
नीवरणविप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया — नीवरणसम्पयुत्ते 20
खन्धे च महाभूते च पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं (सङ्घित्तं) ।

(२) सङ्ख्या

५४. हेतुया पञ्च, आरम्भणे द्वे, अधिपतिया पञ्च ... पे०...
नत्थिया द्वे ... पे०... अविगते पञ्च ।

अनुलोमं ।

२. पच्चयपच्चनीयं

(१) विभङ्गो

नहेतुपच्चयो

५५. नीवरणसम्पयुत्तं धम्मं पटिच्च नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति नहेतुपच्चया - विचिकिच्छासहगते उद्वच्चसहगते खन्धे
5 पटिच्च अविज्जानीवरणं । (१)

नीवरणविप्पयुत्तं धम्मं पटिच्च नीवरणविप्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति नहेतुपच्चया - अहेतुकं नीवरणविप्पयुत्तं ... पे०... (याव
असञ्जसत्ता, सङ्खित्तं) ।

(२) सङ्ख्या

सुद्धं

B. 316

५६. नहेतुया द्वे, नआरम्भणे तीणि, नअधिपतिया पञ्च,
10 नअनन्तरे नसमनन्तरे नअञ्जमञ्जे नउपनिस्सये तीणि, नपुरेजाते
चत्तारि, नपच्छाजाते पञ्च, नआसेवने पञ्च, नकम्मे द्वे, नविपाके
पञ्च, नआहारे एकं, नइन्द्रिये एकं, नज्ञाने एकं, नमग्गे एकं,
नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते द्वे, नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि ।

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

हेतुदुक्कं

५७. हेतुपच्चया नआरम्भणे तीणि, नअधिपतिया पञ्च,
15 नपुरेजाते चत्तारि ... पे०... नकम्मे द्वे, नविपाके पञ्च, नसम्पयुत्ते
तीणि, नविप्पयुत्ते द्वे, नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि ।

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

५८. नहेतुपच्चया आरम्भणे द्वे ... पे०... मग्गे एकं ... पे०...
अविगते द्वे ।

§ २. सहजातवारो
(सहजातवारो पि एवं कातब्बो^१) ।

§ ३-४. पञ्चयवारो - निस्सयवारो

१. पञ्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपञ्चयो

५६. नीवरणसम्पयुत्तं धम्मं पञ्चया नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति हेतुपञ्चया ... तीणि ।

नीवरणविप्पयुत्तं धम्मं पञ्चया नीवरणविप्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति हेतुपञ्चया - नीवरणविप्पयुत्तं एकं खन्धं पञ्चया तयो 5
खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... पटिसन्धिक्खणे
... पे०... एकं महाभूतं ... पे०... वत्थुं पञ्चया नीवरणविप्पयुत्ता
खन्धा । (१)

B. 317

नीवरणविप्पयुत्तं धम्मं पञ्चया नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति हेतुपञ्चया - वत्थुं पञ्चया नीवरणसम्पयुत्ता खन्धा । (२) 10

नीवरणविप्पयुत्तं धम्मं पञ्चया नीवरणसम्पयुत्तो च नीवरण-
विप्पयुत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया - वत्थुं पञ्चया नीवरण-
सम्पयुत्ता खन्धा, महाभूते पञ्चया चित्तसमुद्धानं रूपं । (३)

६०. नीवरणसम्पयुत्तं च नीवरणविप्पयुत्तं च धम्मं पञ्चया
नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - नीवरणसम्पयुत्तं 15
एकं खन्धं च वत्थुं च पञ्चया तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे
... पे०... । (१)

नीवरणसम्पयुत्तं च नीवरणविप्पयुत्तं च धम्मं पञ्चया
नीवरणविप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - नीवरणसम्पयुत्ते
खन्धे च महाभूते च पञ्चया चित्तसमुद्धानं रूपं । (२) 20

नीवरणसम्पयुत्तं च नीवरणविप्पयुत्तं च धम्मं पञ्चया
नीवरणसम्पयुत्तो च नीवरणविप्पयुत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतु-

पच्चया - नीवरणसम्पयुत्तं एकं खन्धं च वत्थुं च पच्चया तयो
खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... नीवरणसम्पयुत्ते खन्धे च महाभूते
च पच्चया चित्तसमुट्ठानं रूपं (सङ्खित्तं) । (३)

(२) सङ्ख्या

सुद्धं

६१. हेतुया नव, आरम्मणे चत्तारि, अधिपतिया नव,
५ अनन्तरे चत्तारि ... पे०... विपाके एकं ... पे०... अविगते नव ।
अनुलोमं ।

२. पच्चयपच्चनीयं

(१) विभङ्गो

नहेतुपच्चयो

B. 318

६२. नीवरणसम्पयुत्तं धम्मं पच्चया नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति नहेतुपच्चया - विचिकिच्छासहगते उद्वच्चसहगते खन्धे
पच्चया अविज्जानीवरणं । (१)

नीवरणविप्पयुत्तं धम्मं पच्चया नीवरणविप्पयुत्तो धम्मो
१० उप्पज्जति नहेतुपच्चया - अहेतुकं नीवरणविप्पयुत्तं एकं खन्धं पच्चया
तयो खन्धा चित्तसमुट्ठानं च रूपं ... पे०... (याव असञ्जसत्ता),
चक्खायतनं पच्चया चक्खुविज्जाणं ... पे०... कायायतनं पच्चया
कायविज्जाणं, वत्थुं पच्चया अहेतुका नीवरणविप्पयुत्ता खन्धा । (१)

नीवरणविप्पयुत्तं धम्मं पच्चया नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो
१५ उप्पज्जति नहेतुपच्चया - वत्थुं पच्चया विचिकिच्छासहगतो उद्वच्च-
सहगतो मोहो । (२)

नीवरणसम्पयुत्तं च नीवरणविप्पयुत्तं च धम्मं पच्चया
नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति नहेतुपच्चया - विचिकिच्छासहगते
उद्वच्चसहगते खन्धे च वत्थुं च पच्चया विचिकिच्छासहगतो उद्वच्च-
२० सहगतो मोहो (सङ्खित्तं) । (१)

(२) सङ्ख्या

सुद्धं

६३. नहेतुया चत्तारि, नआरम्मणे तीणि ... पे०... नपुरेजाते
चत्तारि, नपच्छाजाते नव, नआसेवने नव, नकम्मे चत्तारि, नविपाके

नव ... पे०... नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते द्वे, नोनत्थिया तीणि,
नोविगते तीणि ।

(एवं इतरे द्वे गणना पि निस्सयवारो पि कातब्बो^१) ।

§ ५-६. संसट्ठवारो - सम्पयुत्तवारो

१-४. पच्चयचतुक्कं

६४. नीवरणसम्पयुत्तं धम्मं संसट्ठो नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति हेतुपच्चया ... पे०... ।

B. 319

5

हेतुया द्वे, आरम्मणे द्वे (सब्बत्थे द्वे), विपाके एकं ... पे०...
अविगते द्वे ।

अनुलोमं ।

६५. नीवरणसम्पयुत्तं धम्मं संसट्ठो नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति नहेतुपच्चया - विचिकिच्छासहगते उद्वच्चसहगते खन्धे
संसट्ठो विचिकिच्छासहगतो उद्वच्चसहगतो मोहो ।

10

नीवरणविप्पयुत्तं धम्मं संसट्ठो ... (सङ्घित्तं) ।

नहेतुया द्वे, नअधिपतिया द्वे, नपुरेजाते द्वे, नकम्मे द्वे,
नविपाके द्वे, नज्ञाने एकं, नमग्गे एकं, नविप्पयुत्ते द्वे ।

पच्चनीयं ।

(एवं इतरे द्वे गणना पि सम्पयुत्तवारो पि कातब्बो) ।

§ ७. पञ्चावारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

६६. नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो नीवरणसम्पयुत्तस्स धम्मस्स 15
हेतुपच्चयेन पच्चयो - नीवरणसम्पयुत्ता हेतू सम्पयुत्तकानं खन्धानं
हेतुपच्चयेन पच्चयो । (मूलं^२ पुच्छितब्बं^२) नीवरणसम्पयुत्ता हेतू

१. कातब्बा - स्या० । २-२. मूला पुच्छितब्बा - सी०; मूलानि पुच्छितब्बानि -
स्या० ।

B. 320

चित्तसमुद्धानानं रूपानं हेतुपच्चयेन पच्चयो । (मूलं पुच्छितब्बं)
नीवरणसम्पयुत्ता हेतू सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च
रूपानं हेतुपच्चयेन पच्चयो । (३)

- नीवरणविप्पयुत्तो धम्मो नीवरणविप्पयुत्तस्स धम्मस्स हेतु-
5 पच्चयेन पच्चयो - नीवरणविप्पयुत्ता हेतू सम्पयुत्तकानं खन्धानं
चित्तसमुद्धानानं च रूपानं हेतुपच्चयेन पच्चयो; पटिसन्धिवक्खणे
... पे०... । (१)

आरम्मणपच्चयो

६७. नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो नीवरणसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - रागं अस्सादेति अभिनन्दति, तं आरब्भ
10 रागो उप्पज्जति, दिट्ठि ... पे०... विचिकिच्छा ... पे०... उद्धच्चं
... पे०... दोमनस्सं उप्पज्जति, दिट्ठि अस्सादेति अभिनन्दति, तं
आरब्भ रागो उप्पज्जति, दिट्ठि ... पे०... विचिकिच्छा ... पे०...
उद्धच्चं ... पे०... दोमनस्सं उप्पज्जति; विचिकिच्छं आरब्भ
विचिकिच्छा ... पे०... दिट्ठि ... पे०... उद्धच्चं ... पे०... दोमनस्सं
15 उप्पज्जति; उद्धच्चं आरब्भ उद्धच्चं उप्पज्जति, दिट्ठि ... पे०...
विचिकिच्छा, दोमनस्सं उप्पज्जति; दोमनस्सं आरब्भ दोमनस्सं
उप्पज्जति, दिट्ठि ... पे०... विचिकिच्छा ... पे०... उद्धच्चं
उप्पज्जति । (१)

- नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो नीवरणविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
20 आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - अरिया नीवरणसम्पयुत्ते पहीने किलेसे
पच्चवेक्खन्ति, विक्खम्भिते किलेसे पच्चवेक्खन्ति, पुब्बे समुदाचिण्णे
किलेसे जानन्ति; नीवरणसम्पयुत्ते खन्धे अनिच्चतो दुक्खतो अनत्ततो
विपस्सति, चेतोपरियञ्जाणेन नीवरणसम्पयुत्तचित्तसमङ्गिस्स चित्तं
जानाति; नीवरणसम्पयुत्ता खन्धा^१ चेतोपरियञ्जाणस्स, पुब्बेनिवासा-
25 नुस्सतिञ्जाणस्स, यथाकम्मूपगञ्जाणस्स, अनागतंसञ्जाणस्स, आवज्जनाय
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो । (२)

६८. नीवरणविप्पयुत्तो धम्मो नीवरणविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - दानं ... पे०... सीलं ... पे०... उपोसथ-

१. खन्धा इद्विविधञ्जाणस्स - स्या० ।

कम्मं कत्वा तं पच्चवेक्खति, पुब्बे सुचिण्णानि ... पे०... ज्ञाना
 वुट्ठहित्वा ज्ञानं ... पे०... अरिया मग्गा वुट्ठहित्वा मग्गं ... पे०...
 फलं ... पे०... निब्बानं ... पे०... निब्बानं गोत्रभुस्स, वोदानस्स,
 मग्गस्स, फलस्स, आवज्जनाय आरम्मणपच्चयेन पच्चयो; चक्खुं
 ... पे०... वत्थुं नीवरणविप्पयुत्ते खन्धे अनिच्चतो दुक्खतो अनत्ततो 5
 विपस्सति, दिब्बेन चक्खुना रूपं पस्सति (याव आवज्जनाय) । (१)

नीवरणविप्पयुत्तो धम्मो नीवरणसम्पयुत्तस्स धम्मस्स आरम्मण-
 पच्चयेन पच्चयो - दानं ... पे०... सीलं ... पे०... उपोसथकम्मं
 ... पे०... पुब्बे ... पे०... ज्ञाना ... पे०... चक्खुं ... पे०... वत्थुं
 नीवरणविप्पयुत्ते खन्धे अस्सादेति अभिनन्दति, तं आरब्भ रागो 10
 उप्पज्जति, दिट्ठि ... पे०... विचिकिच्छा ... पे०... उद्धच्चं ... पे०...
 दोमनस्सं उप्पज्जति । (२)

अधिपतिपच्चयो

६६. नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो नीवरणसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
 अधिपतिपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति ।
 आरम्मणाधिपति - रागं गरं कत्वा अस्सादेति अभिनन्दति, तं गरं 15
 कत्वा रागो उप्पज्जति, दिट्ठि उप्पज्जति; दिट्ठि गरं कत्वा
 अस्सादेति ... पे०... । सहजाताधिपति - नीवरणसम्पयुत्ताधिपति
 नीवरणसम्पयुत्तकानं खन्धानं अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (१)

नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो नीवरणविप्पयुत्तस्स धम्मस्स अधिपति-
 पच्चयेन पच्चयो । सहजाताधिपति - नीवरणसम्पयुत्ताधिपति चित्त- 20
 समुट्ठानानं रूपानं अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (मूलं पुच्छितब्बं)
 नीवरणसम्पयुत्ताधिपति सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुट्ठानानं च
 रूपानं अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (३)

७०. नीवरणविप्पयुत्तो धम्मो नीवरणविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
 अधिपतिपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति । 25
 आरम्मणाधिपति - दानं ... पे०... सीलं ... पे०... उपोसथकम्मं कत्वा
 तं गरं कत्वा पच्चवेक्खति, पुब्बे सुचिण्णानि ... पे०... ज्ञाना
 वुट्ठहित्वा ज्ञानं ... पे०... अरिया मग्गा वुट्ठहित्वा मग्गं गरं कत्वा
 ... पे०... फलं ... पे०... निब्बानं ... पे०... निब्बानं गोत्रभुस्स,

वोदानस्स, मग्गस्स, फलस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । सहजाता-
धिपति - नीवरणविप्पयुत्ताधिपति सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्त-
समुद्धानानं च रूपानं अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (१)

- नीवरणविप्पयुत्तो धम्मो नीवरणसम्पयुत्तस्स धम्मस्स अधिपति-
5 पच्चयेन पच्चयो । आरम्मणाधिपति - दानं ... पे०... सीलं ... पे०...
पुब्बे ... पे०... ज्ञानं ... पे०... चक्खुं ... पे०... वत्थुं नीवरणविप्पयुत्ते
खन्धे गहं कत्वा अस्सादेति अभिनन्दति, तं गहं कत्वा रागो
उप्पज्जति, दिट्ठि उप्पज्जति । (२)

अनन्तरपच्चयो

B. 322

७१. नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो नीवरणसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
10 अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमा पुरिमा नीवरणसम्पयुत्ता खन्धा
पच्छिमानं पच्छिमानं नीवरणसम्पयुत्तकानं^१ खन्धानं अनन्तरपच्चयेन
पच्चयो । (मूलं पुच्छितब्बं) नीवरणसम्पयुत्ता खन्धा वुद्धानस्स
अनन्तरपच्चयेन पच्चयो (इध पुरिमा पुंरिमा ति नत्थि) । (२)

- (मूलं पुच्छितब्बं) पुरिमा पुरिमा नीवरणविप्पयुत्ता खन्धा
15 पच्छिमानं पच्छिमानं नीवरणविप्पयुत्तानं खन्धानं अनन्तरपच्चयेन
पच्चयो; अनुलोमं गोत्रभुस्स^२ ... पे०^२... फलसमापत्तिया अनन्तर-
पच्चयेन पच्चयो । (१)

- नीवरणविप्पयुत्तो धम्मो नीवरणसम्पयुत्तस्स धम्मस्स अनन्तर-
पच्चयेन पच्चयो - आवज्जना नीवरणसम्पयुत्तकानं खन्धानं अनन्तर-
20 पच्चयेन पच्चयो । (२)

समनन्तरपच्चयादि

७२. नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो नीवरणसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
समनन्तरपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, अञ्जमञ्ज-
पच्चयेन पच्चयो, निस्सयपच्चयेन पच्चयो ।

उपनिस्सयपच्चयो

७३. नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो नीवरणसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
25 उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो,

१. नीवरणसम्पयुत्तानं - स्या० । २-२. स्या० पोत्वके नत्थि ।

पकतूपनिस्सयो ... पे०... । पकतूपनिस्सयो - रागं उपनिस्साय पाणं
हनति ... पे०... सङ्घं भिन्दति; दोसं, मोहं, मानं, दिट्ठि, पत्थनं
उपनिस्साय पाणं हनति ... पे०... सङ्घं भिन्दति; रागो ... पे०...
पत्थना रागस्स ... पे०... पत्थनाय उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो नीवरणविप्पयुत्तस्स धम्मस्स 5
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - अनन्तरूपनिस्सयो, पकतूपनिस्सयो
... पे०... । पकतूपनिस्सयो - रागं उपनिस्साय दानं देति ... पे०...
सीलं ... पे०... उपोसथकम्मं ... पे०... ज्ञानं ... पे०... विपस्सनं,
मगं, अभिञ्जं, समापत्ति उप्पादेति; दोसं ... पे०... पत्थनं
उपनिस्साय दानं देति ... पे०... समापत्ति उप्पादेति; रागो 10
... पे०... पत्थना सद्धाय ... पे०... पञ्जाय, कायिकस्स सुखस्स,
कायिकस्स दुक्खस्स, मगस्स, फलसमापत्तिया उपनिस्सयपच्चयेन
पच्चयो । (२)

B. 323

७४. नीवरणविप्पयुत्तो धम्मो नीवरणविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, 15
पकतूपनिस्सयो ... पे०... । पकतूपनिस्सयो - सद्धं उपनिस्साय दानं
देति, सीलं ... पे०... मगं ... पे०... अभिञ्जं ... पे०... समापत्ति
उप्पादेति, सीलं ... पे०... पञ्जं ... पे०... सेनासनं उपनिस्साय दानं
देति ... पे०... समापत्ति उप्पादेति; सद्धा ... पे०... सेनासनं सद्धाय
... पे०... पञ्जाय ... पे०... मगस्स फलसमापत्तिया उपनिस्सय- 20
पच्चयेन पच्चयो । (१)

नीवरणविप्पयुत्तो धम्मो नीवरणसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो,
पकतूपनिस्सयो ... पे०... । पकतूपनिस्सयो - सद्धं उपनिस्साय मानं
जप्पेति, दिट्ठि गण्हाति; सीलं ... पे०... पञ्जं, कायिकं सुखं ... पे०... 25
सेनासनं उपनिस्साय पाणं हनति ... पे०... सङ्घं भिन्दति; सद्धा
... पे०... सेनासनं रागस्स, दोसस्स, मोहस्स, मानस्स, दिट्ठिया,
पत्थनाय उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (२)

पुरेजातपच्चयो

७५. नीवरणविप्पयुत्तो धम्मो नीवरणविप्पयुत्तस्स धम्मस्स

पुरेजातपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणपुरेजातं, वत्थुपुरेजातं । आरम्मण-
 पुरेजातं - चक्खुं ... पे०... वत्थुं अनिच्चतो दुक्खतो अनत्ततो
 विपस्सति, दिब्बेन चक्खुना रूपं पस्सति, दिब्बाय सोतधातुया सहं
 सुणाति, रूपायतनं चक्खुविञ्जाणस्स ... पे०... फोट्टुब्बायतनं काय-
 5 विञ्जाणस्स ... पे०... । वत्थुपुरेजातं - चक्खायतनं चक्खुविञ्जाणस्स
 ... पे०... कायायतनं कायविञ्जाणस्स ... पे०... वत्थु नीवरण-
 विप्पयुत्तानं खन्धानं पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (१)

नीवरणविप्पयुत्तो धम्मो नीवरणसम्पयुत्तस्स धम्मस्स पुरेजात-
 पच्चयेन पच्चयो - आरम्मणपुरेजातं, वत्थुपुरेजातं । आरम्मण-
 10 पुरेजातं - चक्खुं ... पे०... वत्थुं अस्सादेति अभिनन्दति, तं आरब्भ
 रागो, दोसो, मोहो ... । वत्थुपुरेजातं - वत्थु नीवरणसम्पयुत्तानं
 खन्धानं पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (२)

पच्छाजातासेवनपच्चया

B. 324

७६. नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो नीवरणविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
 पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो ... द्वे, आसेवनपच्चयेन पच्चयो ... द्वे ।

कम्मपच्चयादि

15 ७७. नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो नीवरणसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
 कम्मपच्चयेन पच्चयो - नीवरणसम्पयुत्ता चेतना सम्पयुत्तकानं खन्धानं
 कम्मपच्चयेन पच्चयो । (मूलं कातब्बं) सहजाता, नानाखणिका ।
 सहजाता - नीवरणसम्पयुत्ता चेतना चित्तसमुद्धानानं रूपानं कम्म-
 पच्चयेन पच्चयो । नानाखणिका - नीवरणसम्पयुत्ता चेतना विपाकानं
 20 खन्धानं कटत्ता च रूपानं कम्मपच्चयेन पच्चयो । (मूलं कातब्बं)
 नीवरणसम्पयुत्ता चेतना सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च
 रूपानं कम्मपच्चयेन पच्चयो । (३)

नीवरणविप्पयुत्तो धम्मो नीवरणविप्पयुत्तस्स धम्मस्स कम्म-
 पच्चयेन पच्चयो - सहजाता, नानाखणिका (सङ्खित्तं) । विपाक-
 25 पच्चया^२ ... एकं ।

आहारपच्ययादि

७८. नीवरणसम्पयुतो धम्मो नीवरणसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
आहारपच्ययेन पच्ययो, इन्द्रियपच्ययेन पच्ययो, ज्ञानपच्ययेन पच्ययो,
मग्गपच्ययेन पच्ययो, सम्पयुत्तपच्ययेन पच्ययो ... द्वे ।

विप्पयुत्तपच्ययो

७९. नीवरणसम्पयुतो धम्मो नीवरणविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
विप्पयुत्तपच्ययेन पच्ययो - सहजातं, पच्छाजातं (सङ्घित्तं) । (१) 5

नीवरणविप्पयुतो धम्मो नीवरणविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
विप्पयुत्तपच्ययेन पच्ययो - सहजातं, पुरेजातं, पच्छाजातं
(सङ्घित्तं) । (१)

नीवरणविप्पयुतो धम्मो नीवरणसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
विप्पयुत्तपच्ययेन पच्ययो । पुरेजातं - वत्थु नीवरणसम्पयुत्तकानं 10
खन्धानं विप्पयुत्तपच्ययेन पच्ययो । (२)

अत्थिपच्ययो

८०. नीवरणसम्पयुतो धम्मो नीवरणसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
अत्थिपच्ययेन पच्ययो - नीवरणसम्पयुतो एको खन्धो तिण्णन्नं
खन्धानं अत्थिपच्ययेन पच्ययो ... पे०... । (१)

B. 325

नीवरणसम्पयुतो धम्मो नीवरणविप्पयुत्तस्स धम्मस्स अत्थि- 15
पच्ययेन पच्ययो - सहजातं^१, पच्छाजातं । सहजाता - नीवरण-
सम्पयुत्ता खन्धा चित्तसमुद्धानानं च^२ रूपानं अत्थिपच्ययेन पच्ययो ।
पच्छाजाता - नीवरणसम्पयुत्ता खन्धा पुरेजातस्स इमस्स कायस्स
अत्थिपच्ययेन पच्ययो । (२)

नीवरणसम्पयुतो धम्मो नीवरणसम्पयुत्तस्स च नीवरण- 20
विप्पयुत्तस्स च धम्मस्स अत्थिपच्ययेन पच्ययो - नीवरणसम्पयुतो
एको खन्धो तिण्णन्नं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं अत्थि-
पच्ययेन पच्ययो ... पे०... द्वे खन्धा द्विन्नं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं^३
च रूपानं^३ अत्थिपच्ययेन पच्ययो । (३)

१. सहजातं पुरेजातं - सी०, स्या० । २. सी०, स्या० पोत्वकेसु नत्थि ! ३-३. स्या०
पोत्वके नत्थि ।

८१. नीवरणविप्पयुत्तो धम्मो नीवरणविप्पयुत्तस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पुरेजातं, पच्छाजातं, आहारं, इन्द्रियं (सङ्घित्तं) । (१)

नीवरणविप्पयुत्तो धम्मो नीवरणसम्पयुत्तस्स धम्मस्स अत्थि-
 5 पच्चयेन पच्चयो । पुरेजातं - चक्खुं ... पे०... वत्थुं अस्सादेति
 अभिनन्दति, तं आरब्भ रागो ... पे०... दिट्ठि ... पे०... विचिकिच्छा
 ... पे०... उद्वच्चं ... पे०... दोमनस्सं उप्पज्जति, वत्थु नीवरण-
 सम्पयुत्तकानं खन्धानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (२)

८२. नीवरणसम्पयुत्तो च नीवरणविप्पयुत्तो च धम्मा
 10 नीवरणसम्पयुत्तस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजातं,
 पुरेजातं । सहजातो - नीवरणसम्पयुत्तो एको खन्धो च वत्थु च
 तिण्णन्नं खन्धानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो ... पे०... द्वे खन्धा च वत्थु
 च द्विन्नं खन्धानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (१)

नीवरणसम्पयुत्तो च नीवरणविप्पयुत्तो च धम्मा नीवरण-
 15 विप्पयुत्तस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पच्छाजातं,
 आहारं, इन्द्रियं । सहजाता - नीवरणसम्पयुत्ता खन्धा च महाभूता
 च चित्तसमुट्ठानानं रूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता -
 नीवरणसम्पयुत्ता खन्धा च कबलीकारो आहारो च इमस्स कायस्स
 अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता - नीवरणसम्पयुत्ता खन्धा च
 20 रूपजीवितिन्द्रियं च कटत्तारूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (२)

(२) सङ्ख्या

सुद्धं

८३. हेतुया चत्तारि, आरम्भणे चत्तारि, अधिपतिया पञ्च,
 अनन्तरे चत्तारि, समनन्तरे चत्तारि, सहजाते पञ्च, अञ्जमञ्जे
 द्वे, निस्सये सत्त, उपनिस्सये चत्तारि, पुरेजाते द्वे, पच्छाजाते द्वे,
 आसेवने द्वे, कम्मे चत्तारि, विपाके एकं, आहारे चत्तारि, इन्द्रिये
 25 चत्तारि, ज्ञाने चत्तारि, मग्गे चत्तारि, सम्पयुत्ते द्वे, विप्पयुत्ते तीणि,
 अत्थिया सत्त, नत्थिया चत्तारि, विगते चत्तारि, अविगते सत्त ।

अनुलोमं ।

पच्चनीयुद्धारो

८४. नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो नीवरणसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सय-
पच्चयेन पच्चयो । (१)

नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो नीवरणविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सय- 5
पच्चयेन पच्चयो, पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो, कम्मपच्चयेन
पच्चयो । (२)

नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो नीवरणसम्पयुत्तस्स च नीवरण-
विप्पयुत्तस्स च धम्मस्स सहजातपच्चयेन पच्चयो । (३)

८५. नीवरणविप्पयुत्तो धम्मो नीवरणविप्पयुत्तस्स धम्मस्स 10
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सय-
पच्चयेन पच्चयो, पुरेजातपच्चयेन पच्चयो, पच्छाजातपच्चयेन
पच्चयो, कम्मपच्चयेन पच्चयो, आहारपच्चयेन पच्चयो, इन्द्रिय-
पच्चयेन पच्चयो । (१)

B. 327

नीवरणविप्पयुत्तो धम्मो नीवरणसम्पयुत्तस्स धम्मस्स आरम्मण- 15
पच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, पुरेजातपच्चयेन
पच्चयो । (२)

नीवरणसम्पयुत्तो च नीवरणविप्पयुत्तो च धम्मा नीवरण-
सम्पयुत्तस्स धम्मस्स सहजातं, पुरेजातं । (१)

नीवरणसम्पयुत्तो च नीवरणविप्पयुत्तो च धम्मा नीवरण- 20
विप्पयुत्तस्स धम्मस्स सहजातं, पच्छाजातं, आहारं, इन्द्रियं । (२)

२. पच्चयपच्चनीयं

सङ्खया

सुद्धं

८६. नहेतुया सत्त, नआरम्मणे सत्त, नअधिपतिया सत्त,
नअनन्तरे सत्त, नसमनन्तरे सत्त, नसहजाते पच्च, नअञ्जमञ्जे
पच्च, ननिस्सये पच्च, नउपनिस्सये सत्त, नपुरेजाते छ ... पे०...
नमग्गे सत्त, नसम्पयुत्ते पच्च, नविप्पयुत्ते चत्तारि, नोअत्थिया 25
चत्तारि, नोनत्थिया सत्त, नोविगते सत्त, नोअविगते चत्तारि ।

पच्चनीयं ।

३. पञ्चयानुलोमपञ्चनीयं

हेतुदुकं

८७. हेतुपञ्चया नआरम्मणे चत्तारि, नअधिपतिया चत्तारि, नअनन्तरे चत्तारि, नसमनन्तरे चत्तारि, नअञ्जमञ्जे द्वे, नउप-
निस्सये चत्तारि ... पे०... नमग्गे चत्तारि, नसम्पयुत्ते द्वे, नविप्पयुत्ते
द्वे, नोनत्थिया चत्तारि, नोविगते चत्तारि ।

४. पञ्चयपञ्चनीयानुलोमं

B. 328 5

८८. नहेतुपञ्चया आरम्मणे चत्तारि, अधिपतिया पञ्च
(अनुलोमगणना) ... पे०... अविगते सत्त ।

नीवरणसम्पयुत्तदुकं निद्वितं ।

— ० —

४७. नीवरणनीवरणियदुकं

§ १. पटिच्चवारो

१-४. पञ्चयानुलोमादि

८९. नीवरणं चेव नीवरणियं च धम्मं पटिच्च नीवरणो
चेव नीवरणियो च धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया — कामच्छन्दनीवरणं
पटिच्च थीनमिद्वनीवरणं उद्वच्चनीवरणं अविज्जानीवरणं (एवं
10 सब्बे गणना विभजितब्बा, नीवरणदुकसदिसं^१ निन्नानाकरणं^१) ।

§ ७. पञ्हावारो

१. पञ्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपञ्चयो

९०. नीवरणो चेव नीवरणियो च धम्मो नीवरणस्स चेव
नीवरणियस्स च धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो — नीवरणां चेव
नीवरणिया च हेतू सम्पयुत्तकानं नीवरणानं हेतुपञ्चयेन
पञ्चयो । (१)

नीवरणो चेव नीवरणियो च धम्मो नीवरणियस्स चेव नो
च नीवरणस्स धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो - नीवरणा चेव
नीवरणिया च हेतू सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं
हेतुपच्चयेन पच्चयो । (२)

नीवरणो चेव नीवरणियो च धम्मो नीवरणस्स चेव 5
नीवरणियस्स च नीवरणियस्स चेव नो च नीवरणस्स च धम्मस्स
हेतुपच्चयेन पच्चयो - नीवरणा चेव नीवरणिया च हेतू सम्पयुत्तकानं
खन्धानं नीवरणानं च चित्तसमुद्धानानं च रूपानं हेतुपच्चयेन
पच्चयो । (३)

B. 329

नीवरणियो चेव नो च नीवरणो धम्मो नीवरणियस्स चेव 10
नो च नीवरणस्स धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो - नीवरणिया चेव
नो च नीवरणा हेतू सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च
रूपानं हेतुपच्चयेन पच्चयो; पटिसन्धिवक्खणे ... पे०... । (१)

आरम्भणपच्चयो

६१. नीवरणो चेव नीवरणियो च धम्मो^१ नीवरणस्स चेव
नीवरणियस्स च धम्मस्स आरम्भणपच्चयेन पच्चयो - नीवरणे 15
आरब्भ नीवरणा उप्पज्जन्ति । (मूलं पुच्छित्त्वं) नीवरणे आरब्भ
नीवरणिया चेव नो च नीवरणा खन्धा उप्पज्जन्ति । (मूलं
पुच्छित्त्वं) नीवरणे आरब्भ नीवरणा च सम्पयुत्तका च खन्धा
उप्पज्जन्ति । (३)

नीवरणियो चेव नो च नीवरणो धम्मो नीवरणियस्स चेव 20
नो च नीवरणस्स धम्मस्स आरम्भणपच्चयेन पच्चयो - दानं ... पे०...
सीलं ... पे०... उपोसथकम्मं कत्वा तं पच्चवेवखति, अस्सादेति
अभिनन्दति, तं आरब्भ रागो उप्पज्जति, दिट्ठि ... विचिकिच्छा ...
उद्धच्चं ... दोमनस्सं उप्पज्जति, पुब्बे सुचिण्णानि ... पे०... ज्ञाना
... पे०... अरिया गोत्रभुं पच्चवेवखन्ति, वोदानं ... पे०... पहीने किलेसे 25
... पे०... विक्खम्भिते किलेसे ... पे०... पुब्बे समुदाचिण्णे ... पे०...
चक्खुं ... पे०... वत्थुं नीवरणिये चेव नो च नीवरणे खन्धे अनिच्चतो
... पे०... विपस्सति, अस्सादेति अभिनन्दति ... पे०... दोमनस्सं

उप्पज्जति, दिब्बेन चक्खुना रूपं पस्सति ... पे०... (याव आवज्जना ताव कातब्बा) । (१)

नीवरणियो चेव नो च नीवरणो धम्मो नीवरणस्स चेव नीवरणियस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - दानं ... पे०...
 5 सीलं ... पे०... उपोसथकम्मं ... पे०... पुब्बे सुचिण्णानि ... पे०...
 ज्ञाना ... पे०... चक्खुं ... पे०... वत्थुं नीवरणिये चेव नो च नीवरणे
 खन्धे अस्सादेति अभिनन्दति, तं आरब्भ रागो ... पे०... दिट्ठिं ...
 विचिकिच्छा ... उद्धच्चं ... दोमनस्सं उप्पज्जति । (२)

नीवरणियो चेव नो च नीवरणो धम्मो नीवरणस्स चेव
 10 नीवरणियस्स च नीवरणियस्स चेव नो च नीवरणस्स च धम्मस्स
 आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - दानं ... पे०... सीलं ... पे०... उपोसथ-
 कम्मं ... पे०... पुब्बे सुचिण्णानि ... पे०... ज्ञाना ... पे०... चक्खुं
 ... पे०... वत्थुं नीवरणिये चेव नो च नीवरणे खन्धे अस्सादेति
 अभिनन्दति, तं आरब्भ नीवरणा च सम्पयुत्तका च खन्धा उप्पज्जन्ति
 15 (एवं इतरे पि तीणि कातब्बा) । (३)

(आरम्मणसदिसा अधिपतिपच्चया^१, पुरेजातं पि आरम्मण-
 सदिसं । उपनिस्सये पि लोकुत्तरं न कातब्बं । सङ्घित्तं, एवं वित्थारेतब्बं
 यथा नीवरणदुकं, एवं पच्चवेक्खित्वा कातब्बं) ।

नीवरणनीवरणियदुकं निट्ठितं ।

४८. नीवरणनीवरणसम्पयुत्तदुकं

§ १. पटिच्चवारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

६२. नीवरणं चेव नीवरणसम्पयुत्तं च धम्मं पटिच्च
 20 नीवरणो चेव नीवरणसम्पयुत्तो च धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया -

१. अधिपति - स्या० ।

कामच्छन्दनीवरणं पटिच्च थीनमिद्धनीवरणं^१ उद्धच्चनीवरणं अविज्जानीवरणं (चक्कं, सब्बे पि नीवरणा कातब्बा) । (१)

नीवरणं चेव नीवरणसम्पयुत्तं च धम्मं पटिच्च नीवरणसम्पयुत्तो चेव नो च नीवरणो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया — नीवरणे पटिच्च सम्पयुत्तका खन्धा । (२)

5

नीवरणं चेव नीवरणसम्पयुत्तं च धम्मं पटिच्च नीवरणो चेव नीवरणसम्पयुत्तो च नीवरणसम्पयुत्तो चेव नो च नीवरणो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया — कामच्छन्दनीवरणं पटिच्च थीनमिद्धनीवरणं उद्धच्चनीवरणं अविज्जानीवरणं सम्पयुत्तका च खन्धा (चक्कं) । (३)

10

६३. नीवरणसम्पयुत्तं चेव नो च नीवरणं धम्मं पटिच्च नीवरणसम्पयुत्तो चेव नो च नीवरणो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया — नीवरणसम्पयुत्तं चेव नो च नीवरणं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... । (१)

नीवरणसम्पयुत्तं चेव नो च नीवरणं धम्मं पटिच्च नीवरणो चेव नीवरणसम्पयुत्तो च धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया — नीवरणसम्पयुत्ते चेव नो च नीवरणे खन्धे पटिच्च नीवरणा । (२)

15 B. 331

नीवरणसम्पयुत्तं चेव नो च नीवरणं धम्मं पटिच्च नीवरणो चेव नीवरणसम्पयुत्तो च नीवरणसम्पयुत्तो चेव नो च नीवरणो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया — नीवरणसम्पयुत्तं चेव नो च नीवरणं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा नीवरणा च ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... । (३)

20

६४. नीवरणं चेव नीवरणसम्पयुत्तं च नीवरणसम्पयुत्तं चेव नो च नीवरणं च धम्मं पटिच्च नीवरणो चेव नीवरणसम्पयुत्तो च धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया — कामच्छन्दनीवरणं च सम्पयुत्तके च खन्धे पटिच्च थीनमिद्धनीवरणं उद्धच्चनीवरणं अविज्जानीवरणं (चक्कं) । (१)

25

नीवरणं चेव नीवरणसम्पयुत्तं च नीवरणसम्पयुत्तं चेव नो च नीवरणं च धम्मं पटिच्च नीवरणसम्पयुत्तो चेव नो च नीवरणो

धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया — नीवरणसम्पयुत्तं चेव नो च नीवरणं
एकं खन्धं च नीवरणं च पटिच्च तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे
च ... पे०... । (२)

नीवरणं चेव नीवरणसम्पयुत्तं च नीवरणसम्पयुत्तं चेव नो
5 च नीवरणं च धम्मं पटिच्च नीवरणो चेव नीवरणसम्पयुत्तो च
नीवरणसम्पयुत्तो चेव नो च नीवरणो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतु-
पच्चया — नीवरणसम्पयुत्तं चेव नो च नीवरणं एकं खन्धं च
कामच्छन्दनीवरणं च पटिच्च तयो खन्धा थीनमिद्वनीवरणं उद्वच्च-
नीवरणं अविज्जानीवरणं ... पे०... द्वे खन्धे च ... पे०... (चक्कं,
10 सङ्घित्तं) ॥ (३)

(२) सङ्ख्या

६५. हेतुया नव, आरम्मणे नव, अधिपतिया नव (सब्बत्थ
नव), कम्मे नव, आहारे नव ... पे०... अविगते नव ।

अनुलोमं ।

२. पच्चयपच्चनीयं

(१) विभङ्गो

नहेतुपच्चयो

B. 332

६६. नीवरणं चेव नीवरणसम्पयुत्तं च धम्मं पटिच्च नीवरणो
चेव नीवरणसम्पयुत्तो च धम्मो उप्पज्जति नहेतुपच्चया —
15 विचिकिच्छानीवरणं पटिच्च अविज्जानीवरणं, उद्वच्चनीवरणं
पटिच्च अविज्जानीवरणं । (१)

नीवरणसम्पयुत्तं चेव नो च नीवरणं धम्मं पटिच्च
नीवरणो चेव नीवरणसम्पयुत्तो च धम्मो उप्पज्जति नहेतुपच्चया —
विचिकिच्छासहगते उद्वच्चसहगते खन्धे पटिच्च अविज्जानीवरणं । (१)

20 नीवरणं चेव नीवरणसम्पयुत्तं च नीवरणसम्पयुत्तं चेव नो
च नीवरणं च धम्मं पटिच्च नीवरणो चेव नीवरणसम्पयुत्तो च
धम्मो उप्पज्जति नहेतुपच्चया — विचिकिच्छानीवरणं च सम्पयुत्तके
च^१ खन्धे पटिच्च अविज्जानीवरणं, उद्वच्चनीवरणं च सम्पयुत्तके
च खन्धे पटिच्च अविज्जानीवरणं (सङ्घित्तं) । (१)

(२) सङ्ख्या

सुद्धं

६७. नहेतुया तीणि, नअधिपतिया नव, नपुरेजाते नव, नपच्छाजाते नव, नआसेवने नव, नकम्मे तीणि, नविपाके नव, नविप्पयुत्ते नव ।

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

६८. हेतुपच्चया नअधिपतिया नव ... पे०... नविप्पयुत्ते नव ।

5

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

६९. नहेतुपच्चया आरम्मणे तीणि, अनन्तरे तीणि, समनन्तरे तीणि (सब्बत्थ तीणि), मग्गे तीणि ... पे०... अविगते तीणि ।

§ २-६. सहजातवारो - सम्पयुत्तवारो

(एवं सहजातवारो पि पच्चयवारो पि निस्सयवारो पि संसट्ठ-
वारो पि सम्पयुत्तवारो पि पटिच्चवारसदिसा निन्नानाकरणा) ।

§ ७. पञ्हावारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

१००. नीवरणो चेव नीवरणसम्पयुत्तो च धम्मो नीवरणस्स 10 B. 333
चेव नीवरणसम्पयुत्तस्स च धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो - नीवरणा
चेव नीवरणसम्पयुत्ता च हेतू सम्पयुत्तकानं नीवरणानं हेतुपच्चयेन
पच्चयो । (१)

नीवरणो चेव नीवरणसम्पयुत्तो च धम्मो नीवरणसम्पयुत्तस्स
चेव नो च नीवरणस्स धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो - नीवरणा चेव 15
नीवरणसम्पयुत्ता च हेतू सम्पयुत्तकानं खन्धानं हेतुपच्चयेन
पच्चयो । (२)

नीवरणो चेव नीवरणसम्पयुत्तो च धम्मो नीवरणस्स चेव
नीवरणसम्पयुत्तस्स च नीवरणसम्पयुत्तस्स चेव नो च नीवरणस्स

च धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो - नीवरणा चेव नीवरणसम्पयुत्ता च हेतू सम्पयुत्तकानं खन्धानं नीवरणानं च हेतुपच्चयेन पच्चयो । (३)

आरम्मणपच्चयो

१०१. नीवरणो चेव नीवरणसम्पयुत्तो च^१ धम्मो नीवरणस्स चेव नीवरणसम्पयुत्तस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो -
 5 नीवरणे आरब्भ नीवरणा उप्पज्जन्ति । (मूलं कातब्बं^२) नीवरणे आरब्भ नीवरणसम्पयुत्ता चेव नो च नीवरणा खन्धा उप्पज्जन्ति । (मूलं^३ कातब्बं^३) नीवरणे आरब्भ नीवरणा च सम्पयुत्तका च खन्धा^४ उप्पज्जन्ति । (३)

नीवरणसम्पयुत्तो चेव नो च नीवरणो धम्मो नीवरण-
 10 सम्पयुत्तस्स चेव नो च नीवरणस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - नीवरणसम्पयुत्ते चेव नो च नीवरणे खन्धे आरब्भ नीवरण-सम्पयुत्ता चेव नो च नीवरणा खन्धा उप्पज्जन्ति । (मूलं^५ पुच्छित्तब्बं^५) नीवरणसम्पयुत्ते चेव नो च नीवरणे खन्धे आरब्भ नीवरणा उप्पज्जन्ति । (मूलं पुच्छित्तब्बं^५) नीवरणसम्पयुत्ते चेव नो च
 15 नीवरणे खन्धे आरब्भ नीवरणा च सम्पयुत्तका च खन्धा उप्पज्जन्ति । (३)

B. 334

नीवरणो चेव नीवरणसम्पयुत्तो च नीवरणसम्पयुत्तो चेव नो च नीवरणो च धम्मा नीवरणस्स चेव नीवरणसम्पयुत्तस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो ... तीणि । (३)

अधिपतिपच्चयादि

20 १०२. नीवरणो चेव नीवरणसम्पयुत्तो च धम्मो नीवरणस्स चेव नीवरणसम्पयुत्तस्स च धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणाधिपति ... तीणि (गरुकारम्मणायेव) ।

नीवरणसम्पयुत्तो चेव नो च नीवरणो धम्मो नीवरण-सम्पयुत्तस्स चेव नो च नीवरणस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन
 25 पच्चयो - आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्मणाधिपति -

१. सी० पोत्यके नत्थि । २. पुच्छित्तब्बं - स्या० । ३-३. स्या० पोत्यके नत्थि ।

४. खन्धा च - सी० । ५-५. मूला पुच्छित्तब्बानि - सी० ; मूलानि पुच्छित्तब्बानि - स्या० ।

नीवरणसम्पयुक्ते चेव नो च नीवरणे खन्धे गरं कत्वा नीवरण-
सम्पयुक्ता चेव नो च नीवरणा खन्धा उप्पज्जन्ति । सहजाताधिपति -
नीवरणसम्पयुक्ता चेव नो च नीवरणाधिपति सम्पयुत्तकानं खन्धानं
अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (मूलं कातब्बं) आरम्मणाधिपति -
नीवरणसम्पयुक्ते चेव नो च नीवरणे खन्धे गरं कत्वा नीवरणा 5
उप्पज्जन्ति । सहजाताधिपति - नीवरणसम्पयुक्ता चेव नो च नीवरणा-
धिपति सम्पयुत्तकानं नीवरणानं अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (मूलं
कातब्बं) आरम्मणाधिपति - नीवरणसम्पयुक्ते चेव नो च नीवरणे
खन्धे गरं कत्वा नीवरणा च सम्पयुत्तका च खन्धा उप्पज्जन्ति ।
सहजाताधिपति - नीवरणसम्पयुक्ता चेव नो च नीवरणाधिपति 10
सम्पयुत्तकानं खन्धानं नीवरणानं च अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (३)

१०३. नीवरणो चेव नीवरणसम्पयुक्तो च नीवरणसम्पयुक्तो
चेव नो च नीवरणो च धम्मा नीवरणस्स चेव नीवरणसम्पयुत्तस्स
च धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणाधिपति ...
तीणि । (३)

अनन्तरपच्चयेन पच्चयो (आवज्जना पि वुट्ठानं पि नत्थि,
सब्बत्थ पुरिमा पुरिमा कातब्बा), समनन्तरपच्चयेन पच्चयो ... नव,
सहजातपच्चयेन पच्चयो ... नव, अञ्जमञ्जपच्चयेन पच्चयो ...
नव, निस्सयपच्चयेन पच्चयो ... नव, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो
... नव (आरम्मणसदिसं, विपाको' नत्थि), आसेवनपच्चयेन 20
पच्चयो ... पच्च ।

कम्मपच्चयो

१०४. नीवरणसम्पयुक्तो चेव नो च नीवरणो धम्मो नीवरण-
सम्पयुत्तस्स चेव नो च नीवरणस्स धम्मस्स कम्मपच्चयेन पच्चयो -
नीवरणसम्पयुक्ता चेव नो च नीवरणा चेतना सम्पयुत्तकानं खन्धानं
कम्मपच्चयेन पच्चयो । (मूलं कातब्बं) नीवरणसम्पयुक्ता चेव नो 25
च नीवरणा चेतना सम्पयुत्तकानं नीवरणानं कम्मपच्चयेन पच्चयो ।
(मूलं कातब्बं) नीवरणसम्पयुक्ता चेव नो च नीवरणा चेतना
सम्पयुत्तकानं खन्धानं नीवरणानं च कम्मपच्चयेन पच्चयो । (३)

B. 335

आहारपच्चयादि

१०५. नीवरणसम्पयुत्तो चेव नो च नीवरणो धम्मो
नीवरणसम्पयुत्तस्स चेव नो च नीवरणस्स धम्मस्स आहारपच्चयेन
पच्चयो ... तीणि, इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो ... तीणि, ज्ञानपच्चयेन
पच्चयो ... तीणि, मग्गपच्चयेन पच्चयो ... तीणि, सम्पयुत्तपच्चयेन
5 पच्चयो ... नव, अत्थिपच्चयेन पच्चयो ... नव, नत्थिपच्चयेन
पच्चयो ... नव, विगतपच्चयेन पच्चयो ... नव, अविगतपच्चयेन
पच्चयो ... नव ।

(२) सङ्ख्या

सुद्धं

१०६. हेतुया तीणि, आरम्मणे नव, अधिपतिया नव,
अनन्तरे नव, समनन्तरे नव, सहजाते नव, अञ्जमञ्जे नव,
10 निस्सये नव, उपनिस्सये नव, आसेवने नव, कम्मे तीणि, आहारे
तीणि, इन्द्रिये तीणि, ज्ञाने तीणि, मग्गे तीणि, सम्पयुत्ते नव,
अत्थिया नव, नत्थिया नव, विगते नव, अविगते नव ।

पच्चनीयुद्धारो

१०७. नीवरणो चेव नीवरणसम्पयुत्तो च धम्मो नीवरणस्स
चेव नीवरणसम्पयुत्तस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो,
15 सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो (एवं नव पि
तीसु पदेसु परिवत्तेतब्बा) ।

२. पच्चयपच्चनीयं

सङ्ख्या

B. 336

१०८. नहेतुया नव, नआरम्मणे नव ... पे०... नोअविगते
नव ।

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

१०९. हेतुपच्चया नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया तीणि,
20 नअनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नउपनिस्सये तीणि ... पे०...
नमग्गे तीणि, नविप्पयुत्ते तीणि, नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि ।

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

११०. नहेतुपच्चया आरम्मणे नव, अधिपतिया नव (अनु-
लोममातिका) ... पे०... अविगते नव ।

नीवरणनीवरणसम्पयुत्तदुकं निट्ठितं ।

— ० —

४६. नीवरणविप्पयुत्तनीवरणियदुकं

§ १. पटिच्चवारो

१-४. पच्चयानुलोमादि

१११. नीवरणविप्पयुत्तं नीवरणियं धम्मं पटिच्च नीवरण-
विप्पयुत्तो नीवरणियो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया — नीवरणविप्पयुत्तं
नीवरणियं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं ५
... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... पटिसन्धिक्खणे ... पे०... (सङ्घित्तं) ।

(यथा चूळन्तरदुके लोकियदुकं एवं कातब्बं निम्नानाकरणं)

नीवरणविप्पयुत्तनीवरणियदुकं निट्ठितं ।

नीवरणगोच्छकं निट्ठितं ।

— : ० : —

६. परामासगोच्छ्वकं

५०. परामासदुकं

§ १. पटिच्चवारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

B. 337

१. परामासं धम्मं पटिच्च नोपरामासो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - परामासं^१ पटिच्च सम्पयुत्तका खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं । (१)

२. नोपरामासं धम्मं पटिच्च नोपरामासो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - नोपरामासं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... पटिसन्धिवक्खणे ... पे०... (याव असञ्जासत्ता महाभूता) । (१)

नोपरामासं धम्मं पटिच्च परामासो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - नोपरामासे खन्धे पटिच्च परामासो । (२)

१० नोपरामासं धम्मं पटिच्च परामासो च नोपरामासो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - नोपरामासं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा परामासो च चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... । (३)

३. परामासं च नोपरामासं च धम्मं पटिच्च नोपरामासो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - नोपरामासं एकं खन्धं च परामासं च पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे च ... पे०... परामासे च महाभूते च पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं । (१)

(२) सङ्खप्पा

४. हेतुया पञ्च, आरम्मणे पञ्च (सब्बत्थ पञ्च), विपाके एकं ... पे०... अविगते पञ्च ।

अनुलोमं ।

२. पच्चयपच्चनीयं

(१) विभङ्गो

नहेतुपच्चयो

५. नोपरामासं धम्मं पटिच्च नोपरामासो धम्मो उप्पज्जति नहेतुपच्चया - अहेतुकं नोपरामासं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... अहेतुकपटि-सन्धिक्खणे ... पे०... (याव असञ्जसत्ता), विकिच्छासहगते उद्वच्च-सहगते खन्धे पटिच्च विचिकिच्छासहगतो उद्वच्चसहगतो मोहो । (१) 5

नआरम्मणपच्चयो

६. परामासं धम्मं पटिच्च नोपरामासो धम्मो उप्पज्जति नआरम्मणपच्चया - परामासं पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं । (१)

नोपरामासं धम्मं पटिच्च नोपरामासो धम्मो उप्पज्जति नआरम्मणपच्चया - नोपरामासे खन्धे पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं; पटिसन्धिक्खणे ... पे०... (याव असञ्जसत्ता) । (१) 10

परामासं च नोपरामासं च धम्मं पटिच्च नोपरामासो धम्मो उप्पज्जति नआरम्मणपच्चया - परामासं च सम्पयुत्तके च खन्धे पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं । (१)

(२) सङ्गहा

सुद्धं

७. नहेतुया एकं, नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया पञ्च, नअनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नअञ्जमञ्जे तीणि, 15 नउपनिस्सये तीणि, नपुरेजाते पञ्च, नपच्छाजाते पञ्च, नआसेवने पञ्च, नकम्मे तीणि, नविपाके पञ्च, नआहारे एकं, नइन्द्रिये एकं, नज्ञाने एकं, नमग्गे एकं, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते पञ्च, नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि ।

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

हेतुदुकं

८. हेतुपच्चया नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया पञ्च 20 B. 339 ... पे०... नविपाके पञ्च ... पे०... नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते पञ्च, नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि ।

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

नहेतुदुक्कं

६. नहेतुपच्चया आरम्मणे एकं, अनन्तरे एकं (सच्चत्थ एकं), अविगते एकं ।

§ २. सहजातवारो

(सहजातवारो पि पटिच्चवारसदिसो) ।

§ ३. पच्चयवारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

१०. परामासं धम्मं पच्चया नोपरामासो धम्मो उप्पज्जति
५ हेतुपच्चया - परामासं पच्चया सम्पयुत्तका खन्धा चित्तसमुद्धानं
च रूपं । (१)

नोपरामासं धम्मं पच्चया नोपरामासो धम्मो उप्पज्जति
हेतुपच्चया - नोपरामासं एकं खन्धं पच्चया तयो^१ खन्धा^१ चित्त-
समुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... पटिसन्धिक्खणे
१० ... पे०... (याव अज्झत्तिका महाभूता), वत्थुं पच्चया नोपरामासा
खन्धा । (१)

नोपरामासं धम्मं पच्चया परामासो धम्मो उप्पज्जति
हेतुपच्चया - नोपरामासे खन्धे पच्चया परामासो, वत्थुं पच्चया
परामासो । (२)

१५ नोपरामासं धम्मं पच्चया परामासो च नोपरामासो च
धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - नोपरामासं एकं खन्धं पच्चया
तयो खन्धा परामासो च चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे
... पे०... वत्थुं पच्चया परामासो, महाभूते पच्चया चित्तसमुद्धानं
रूपं, वत्थुं पच्चया परामासो च सम्पयुत्तका च खन्धा । (३)

११. परामासं च नोपरामासं च धम्मं पच्चया नोपरामासो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया — नोपरामासं एकं खन्धं च परामासं च पच्चया तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे च ... पे०... परामासं च सम्पयुत्तके च खन्धे पच्चया चित्तसमुद्धानं रूपं, परामासं च महाभूते च पच्चया चित्तसमुद्धानं रूपं, परामासं 5 च वत्थुं च पच्चया नोपरामासा खन्धा (सङ्खित्तं) । (१)

(२) सङ्ख्या

१२. हेतुया पञ्च, आरम्भणे पञ्च, अधिपतिया पञ्च (सब्बत्थ पञ्च), विपाके एकं ... पे०... अविगते पञ्च ।

२. पञ्चयपञ्चनीयं

(१) विभङ्गो

नहेतुपच्चयो

१३. नोपरामासं धम्मं पच्चया नोपरामासो धम्मो उप्पज्जति नहेतुपच्चया — अहेतुकं नोपरामासं एकं खन्धं पच्चया 10 तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... अहेतुक-पटिसन्धिक्खणे ... पे०... (याव असञ्जसत्ता), चक्खायतनं पच्चया चक्खुविञ्जाणं ... पे०... कायायतनं पच्चया कायविञ्जाणं, वत्थुं पच्चया अहेतुका नोपरामासा खन्धा; विचिकिच्छासहगते उद्वच्च-सहगते खन्धे च वत्थुं च पच्चया विचिकिच्छासहगतो उद्वच्च- 15 सहगतो मोहो (सङ्खित्तं) ।

(२) सङ्ख्या

सुद्धं

१४. नहेतुया एकं, नआरम्भणे तीणि, नअधिपतिया पञ्च, नअनन्तरे तीणि ... पे०... नउपनिस्सये तीणि, नपुरेजाते पञ्च, नपच्छाजाते पञ्च, नआसेवने पञ्च, नकम्मे तीणि, नविपाके पञ्च, नआहारे एकं, नइन्द्रिये एकं, नज्ञाने एकं, नमग्गे एकं, नसम्पयुत्ते 20 तीणि, नविप्पयुत्ते पञ्च, नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि ।

B. 341

३. पच्चयानुलोमपञ्चनीयं

१५. हेतुपच्चया नआरम्भणे तीणि, नअधिपतिया पञ्च (एवं सब्बत्थ कातब्बं) ।

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

१६. नहेतुपच्चया आरम्मणे एकं ... पे०... अविगते एकं ।

§ ४. निस्सयवारो

(निस्सयवारो पच्चयवारसदिसो) ।

§ ५-६. संसट्टवारो - सम्पयुत्तवारो

१७. परामासं धम्मं संसट्टो नोपरामासो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - परामासं संसट्टा सम्पयुत्तका खन्धा (एवं पञ्च
5 पञ्हा कातब्बा अरूपेयेव, संसट्टवारो पि सम्पयुत्तवारो पि एवं कातब्बा) ।

§ ७. पञ्हावारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

१८. नोपरामासो धम्मो नोपरामासस्स धम्मस्स हेतु-
पच्चयेन पच्चयो - नोपरामासा हेतू सम्पयुत्तकानं खन्धानं
चित्तसमुट्ठानानं च रूपानं हेतुपच्चयेन पच्चयो; पटिसन्धिक्खणे
10 ... पे०... । (१)

नोपरामासो धम्मो परामासस्स धम्मस्स हेतुपच्चयेन
पच्चयो - नोपरामासा हेतू परामासस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो । (२)

नोपरामासो धम्मो परामासस्स च नोपरामासस्स च
धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो - नोपरामासा हेतू सम्पयुत्तकानं
15 खन्धानं परामासस्स च चित्तसमुट्ठानानं च रूपानं हेतुपच्चयेन
पच्चयो । (३)

आरम्मणपच्चयो

१९. परामासो धम्मो परामासस्स धम्मस्स आरम्मण-
पच्चयेन पच्चयो - परामासं आरब्ध परामासो उप्पज्जति । (मूलं

कातब्बं) परामासं आरब्भ नोपरामासा खन्धा उप्पज्जन्ति । (मूलं
कातब्बं) परामासं आरब्भ परामासो च सम्पयुत्तका च खन्धा
उप्पज्जन्ति । (३)

२०. नोपरामासो धम्मो नोपरामासस्स धम्मस्स आरम्मण-
पच्चयेन पच्चयो — दानं ... पे०... सीलं ... पे०... उपोसथकम्मं कत्वा 5
तं पच्चवेक्खति, अस्सादेति अभिनन्दति, तं आरब्भ रागो ... पे०...
विचिकिच्छा ... उद्वच्चं ... दोमनस्सं उप्पज्जति, पुब्बे सुचिण्णानि ... पे०...
ज्ञाना वुट्ठहित्वा ज्ञानं ... पे०... अरिया मग्गा वुट्ठहित्वा मग्गं पच्च-
वेक्खन्ति, फलं पच्चवेक्खन्ति, निब्बानं पच्चवेक्खन्ति, निब्बानं
गोत्रभुस्स, वोदानस्स, मग्गस्स, फलस्स, आवज्जनाय आरम्मण- 10
पच्चयेन पच्चयो ; अरिया नोपरामासे पहीने किलेसे ... पे०...
विक्खम्भिते किलेसे ... पे०... पुब्बे ... पे०... चक्खुं ... पे०... वत्थुं
नोपरामासे खन्धे अनिच्चतो ... पे०... विपस्सति, अस्सादेति अभि-
नन्दति, तं आरब्भ रागो ... पे०... विचिकिच्छा ... उद्वच्चं ... दोमनस्सं
उप्पज्जति, दिब्बेन चक्खुना रूपं पस्सति, दिब्बाय सोतधातुया 15
सदं सुणाति, चेतोपरियञ्जाणेन नोपरामासचित्तसमङ्गिस्स चित्तं
जानाति, आकासानञ्चायतनं विञ्जाणञ्चायतनस्स ... पे०...
आकिञ्चञ्जायतनं नेवसञ्जानासञ्जायतनस्स ... पे०... रूपायतनं
चक्खुविञ्जाणस्स ... पे०... फोट्टब्बायतनं कायविञ्जाणस्स ... पे०...
नोपरामासा खन्धा इद्विविधञ्जाणस्स, चेतोपरियञ्जाणस्स, पुब्बे- 20
निवासानुस्सतिञ्जाणस्स, यथाकम्मूपगञ्जाणस्स^१, अनागतंसञ्जाणस्स,
आवज्जनाय आरम्मणपच्चयेन पच्चयो । (१)

नोपरामासो धम्मो परामासस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन
पच्चयो — दानं ... पे०... सीलं ... पे०... उपोसथकम्मं ... पे०... तं
अस्सादेति अभिनन्दति, तं आरब्भ दिट्ठि उप्पज्जति, पुब्बे ... पे०... 25
ज्ञाना ... पे०... चक्खुं ... पे०... वत्थुं नोपरामासे खन्धे अस्सादेति
अभिनन्दति, तं आरब्भ दिट्ठि उप्पज्जति । (२)

नोपरामासो धम्मो परामासस्स च नोपरामासस्स च
धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो — दानं ... पे०... सीलं ... पे०...

१. यथाकम्मूपगञ्जाणस्स — स्या० ।

B. 343

उपोसथकम्मं ... पे०... तं अस्सादेति अभिनन्दति, तं आरब्भ परामासो
च सम्पयुत्तका च खन्धा उप्पज्जन्ति, पुब्बे ... पे०... ज्ञाना ... पे०...
चक्खुं ... पे०... वत्थुं नोपरामासे खन्धे अस्सादेति अभिनन्दति,
तं आरब्भ परामासो च सम्पयुत्तका च खन्धा उप्पज्जन्ति । (३)

- 5 २१. परामासो च नोपरामासो च धम्मा परामासस्स
धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - परामासं च सम्पयुत्तके च
खन्धे आरब्भ परामासो उप्पज्जति ... तीणि ।

अधिपतिपच्चयो

२२. परामासो धम्मो परामासस्स धम्मस्स अधिपति-
पच्चयेन पच्चयो - परामासं गहं कत्वा परामासो उप्पज्जति ...
10 तीणि (आरम्मणाधिपतियेव कातव्वा) ।

२३. नोपरामासो धम्मो नोपरामासस्स धम्मस्स अधिपति-
पच्चयेन पच्चयो - आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्मणा-
धिपति - दानं ... पे०... सीलं ... पे०... उपोसथकम्मं ... पे०... तं गहं
कत्वा पच्चवेक्खति, अस्सादेति अभिनन्दति, तं गहं कत्वा रागो
15 उप्पज्जति, पुब्बे ... पे०... ज्ञाना ... पे०... अरिया मग्गा बुद्धित्वा
मगं गहं कत्वा ... पे०... फलं गहं कत्वा ... पे०... निब्बानं गहं कत्वा
... पे०... निब्बानं गोत्रभुस्स, वोदानस्स, मग्गस्स, फलस्स अधिपति-
पच्चयेन पच्चयो ; चक्खुं ... पे०... वत्थुं नोपरामासे खन्धे गहं
कत्वा अस्सादेति अभिनन्दति, तं गहं कत्वा रागो उप्पज्जति ।
20 सहजाताधिपति - नोपरामासाधिपति सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्त-
समुट्ठानानं च रूपानं अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (१)

- नोपरामासो धम्मो परामासस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन
पच्चयो - आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्मणाधिपति -
दानं ... पे०... सीलं ... पे०... उपोसथकम्मं ... पे०... पुब्बे ... पे०...
25 ज्ञाना ... पे०... चक्खुं ... पे०... वत्थुं नोपरामासे खन्धे गहं
कत्वा अस्सादेति अभिनन्दति, तं गहं कत्वा दिट्ठि उप्पज्जति ।
सहजाताधिपति - नोपरामासाधिपति परामासस्स अधिपतिपच्चयेन
पच्चयो । (२)

नोपरामासो धम्मो परामासस्स च नोपरामासस्स च धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो — आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्मणाधिपति — दानं .... पे०... सीलं ... पे०... उपोसथकम्मं ... पे०... पुब्बे ... पे०... ज्ञाना ... पे०... चक्खुं ... पे०... वत्थुं नोपरामासे खन्धे गहं कत्वा अस्सादेति अभिनन्दति, तं गहं कत्वा 5 परामासो च सम्पयुत्तका च खन्धा उप्पज्जन्ति । सहजाताधिपति — नोपरामासाधिपति सम्पयुत्तकानं खन्धानं परामासस्स च चित्तसमुट्ठानानं च रूपानं अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (३)

B. 344

परामासो च नोपरामासो च धम्मा परामासस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । आरम्मणाधिपति — परामासं च सम्पयुत्तके 10 च खन्धे गहं कत्वा परामासो ... तीणि ।

अनन्तरपच्चयो

२४. परामासो धम्मो परामासस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो — पुरिमो पुरिमो परामासो पच्छिमस्स पच्छिमस्स परामासस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (मूलं कातब्बं) पुरिमो पुरिमो परामासो पच्छिमानं पच्छिमानं नोपरामासानं खन्धानं अनन्तर- 15 पच्चयेन पच्चयो; परामासो वुट्ठानस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (मूलं कातब्बं) पुरिमो पुरिमो परामासो पच्छिमस्स पच्छिमस्स परामासस्स सम्पयुत्तकानं च खन्धानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (३)

२५. नोपरामासो धम्मो नोपरामासस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो — पुरिमा पुरिमा नोपरामासा खन्धा पच्छिमानं 20 पच्छिमानं नोपरामासानं खन्धानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो ... पे०... अनुलोमं फलसमापत्तिया अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (मूलं कातब्बं) पुरिमा पुरिमा नोपरामासा खन्धा पच्छिमस्स पच्छिमस्स परामासस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो; आवज्जना परामासस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (मूलं कातब्बं) पुरिमा पुरिमा नोपरामासा खन्धा 25 पच्छिमस्स पच्छिमस्स परामासस्स च सम्पयुत्तकानं च खन्धानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो; आवज्जना परामासस्स च सम्पयुत्तकानं च खन्धानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (३)

B. 345

२६. परामासो च नोपरामासो च धम्मा परामासस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमो पुरिमो परामासो च सम्पयुत्तका च खन्धा पच्छिमस्स पच्छिमस्स परामासस्स अनन्तर-
 5 सम्पयुत्तका च खन्धा पच्छिमानं पच्छिमानं नोपरामासानं खन्धानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो; परामासो च सम्पयुत्तका च खन्धा वुट्ठानस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (मूलं कातब्बं) पुरिमो पुरिमो परामासो च सम्पयुत्तका च खन्धा पच्छिमस्स पच्छिमस्स परामासस्स सम्पयुत्तकानं च खन्धानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (३)

समनन्तरपच्चयादि

- 10 २७. परामासो धम्मो^१ परामासस्स धम्मस्स^१ समनन्तर-पच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, अञ्जमञ्जापच्चयेन पच्चयो, निस्सयपच्चयेन पच्चयो ... पञ्च ।

उपनिस्सयपच्चयो

२८. परामासो धम्मो परामासस्स धम्मस्स उपनिस्सय-पच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पकतूप-
 15 निस्सयो ... पे०... । पकतूपनिस्सयो - परामासो परामासस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो ... तीणि ।

२९. नोपरामासो धम्मो नोपरामासस्स धम्मस्स उपनिस्सय-पच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पकतूप-निस्सयो ... पे०... । पकतूपनिस्सयो - सद्धं उपनिस्साय दानं देति
 20 ... पे०... समापत्ति उप्पादेति, मानं जप्पेति; सीलं ... पे०... पञ्जं, रागं, दोसं, मोहं, मानं, पत्थनं, कायिकं सुखं ... पे०... सेनासनं उपनिस्साय दानं देति ... पे०... समापत्ति उप्पादेति, पाणं हनति ... पे०... सद्धं भिन्दति; सद्धा ... पे०... सेनासनं, सद्धाय ... पे०... पञ्जाय, रागस्स ... पे०... पत्थनाय, कायिकस्स सुखस्स ... पे०...
 25 मग्गस्स, फलसमापत्तिया उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

नोपरामासो धम्मो परामासस्स धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन

१. सी० पोत्वके नत्थि, एवमुपरि पि ।

पच्चयो - आरम्मणूनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पक्तूपनिस्सयो ... पे०... । पक्तूपनिस्सयो - सद्धं उपनिस्साय दिट्ठिं गण्हाति, सीलं ... पे०... पञ्जं, रागं ... पे०... पत्थनं, कायिकं सुखं ... पे०... सेनासनं उपनिस्साय दिट्ठिं गण्हाति; सद्धा ... पे०... सेनासनं परामासस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (२)

5

नोपरामासो धम्मो परामासस्स च नोपरामासस्स च धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पक्तूपनिस्सयो ... पे०... । पक्तूपनिस्सयो - सद्धं उपनिस्साय दिट्ठिं गण्हाति, सीलं ... पे०... सेनासनं उपनिस्साय दिट्ठिं गण्हाति; सद्धा ... पे०... सेनासनं परामासस्स सम्पयुत्तकानं च खन्धानं उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३)

B. 346

३०. परामासो च नोपरामासो च धम्मा परामासस्स धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो^१ - परामासो च सम्पयुत्तका च खन्धा परामासस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो ... तीणि ।

पुरेजातपच्चयो

३१. नोपरामासो धम्मो नोपरामासस्स धम्मस्स पुरेजात- पच्चयेन पच्चयो - आरम्मणपुरेजातं, वत्थुपुरेजातं । आरम्मण- पुरेजातं - चक्खुं ... पे०... वत्थुं अनिच्चतो ... पे०... विपस्सति अस्सादेति अभिनन्दति, तं आरब्भ रागो ... पे०... विचिकिच्छा ... पे०... उद्वच्चं ... पे०... दोमनस्सं उप्पज्जति, दिब्बेन चक्खुना रूपं पस्सति, दिब्बाय सोतधातुया सद्धं सुणाति, रूपायतनं चक्खु- विञ्जाणस्स ... पे०... फोट्ठव्वायतनं कायविञ्जाणस्स ... पे०... । वत्थुपुरेजातं - चक्खायतनं चक्खुविञ्जाणस्स ... पे०... कायायतनं कायविञ्जाणस्स ... पे०... वत्थु नोपरामासानं खन्धानं पुरेजात- पच्चयेन पच्चयो । (१)

15

20

नोपरामासो धम्मो परामासस्स धम्मस्स पुरेजातपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणपुरेजातं, वत्थुपुरेजातं । आरम्मणपुरेजातं - चक्खुं ... पे०... वत्थुं अस्सादेति अभिनन्दति, तं आरब्भ दिट्ठि

25

उप्पज्जति । वत्थुपुरेजातं - वत्थु परामासस्स पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (२)

- नोपरामासो धम्मो परामासस्स च नोपरामासस्स च धम्मस्स पुरेजातपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणपुरेजातं, वत्थुपुरेजातं ।
 5 आरम्मणपुरेजातं - चक्खुं ... पे०... वत्थुं अस्सादेति अभिनन्दति, तं आरब्ध परामासो च सम्पयुत्तका च खन्धा उप्पज्जन्ति । वत्थु-पुरेजातं - वत्थु परामासस्स च सम्पयुत्तकानं च खन्धानं पुरेजात-पच्चयेन पच्चयो । (३)

पच्छाजातासेवनपच्चया

B. 347

३२. परामासो धम्मो नोपरामासस्स धम्मस्स पच्छाजात-
 10 पच्चयेन पच्चयो ... तीणि (पच्छाजाता कातब्बा), आसेवन-पच्चयेन पच्चयो ... नव ।

कम्मपच्चयो

३३. नोपरामासो धम्मो नोपरामासस्स धम्मस्स कम्म-
 पच्चयेन पच्चयो - सहजाता, नानाखणिका । सहजाता - नोपरामासा चेतना सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं
 15 कम्मपच्चयेन पच्चयो; पटिसन्धिक्खणे ... पे०... । नानाखणिका - नोपरामासा चेतना विपाकानं खन्धानं कटत्ता च रूपानं कम्म-पच्चयेन पच्चयो । (मूलं कातब्बं) नोपरामासा चेतना परामासस्स कम्मपच्चयेन पच्चयो । (मूलं कातब्बं) नोपरामासा चेतना परामासस्स च सम्पयुत्तकानं च खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं
 20 कम्मपच्चयेन पच्चयो । (३)

विपाकपच्चयादि

३४. नोपरामासो धम्मो नोपरामासस्स धम्मस्स विपाक-
 पच्चयेन पच्चयो ... एकं, आहारपच्चयेन पच्चयो ... तीणि, इन्द्रिय-
 पच्चयेन पच्चयो ... तीणि, ज्ञानपच्चयेन पच्चयो ... तीणि ।

- परामासो धम्मो नोपरामासस्स धम्मस्स मग्गपच्चयेन
 25 पच्चयो - परामासानि मग्गज्ज्ञानि ... पे०... (एवं पञ्च पञ्हा^१ कातब्बा) सम्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो ... पञ्च ।

विष्पयुत्तपच्चयो

३५. परामासो धम्मो नोपरामासस्स धम्मस्स विष्पयुत्त-
पच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पच्छाजातं (सङ्घित्तं) । (१)

नोपरामासो धम्मो नोपरामासस्स धम्मस्स विष्पयुत्तपच्चयेन
पच्चयो - सहजातं, पुरेजातं, पच्छाजातं (सङ्घित्तं) । (१)

नोपरामासो धम्मो परामासस्स धम्मस्स विष्पयुत्तपच्चयेन 5
पच्चयो । पुरेजातं - वत्थु परामासस्स विष्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । (२)

नोपरामासो धम्मो परामासस्स च नोपरामासस्स च
धम्मस्स विष्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । पुरेजातं - वत्थु परामासस्स च
सम्पयुत्तकानं च खन्धानं विष्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । (३)

B. 348

परामासो च नोपरामासो च धम्मा नोपरामासस्स धम्मस्स 10
विष्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पच्छाजातं (सङ्घित्तं) । (१)

अत्थिपच्चयो

३६. परामासो धम्मो नोपरामासस्स धम्मस्स अत्थि-
पच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पच्छाजातं । सहजातो - परामासो
सम्पयुत्तकानं च खन्धानं चित्तसमुद्धानं च रूपानं अत्थिपच्चयेन
पच्चयो । पच्छाजातो - परामासो पुरेजातस्स इमस्स कायस्स अत्थि- 15
पच्चयेन पच्चयो । (१)

३७. नोपरामासो धम्मो नोपरामासस्स धम्मस्स अत्थि-
पच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पुरेजातं, पच्छाजातं, आहारं, इन्द्रियं
(सङ्घित्तं) । (१)

नोपरामासो धम्मो परामासस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन 20
पच्चयो - सहजातं, पुरेजातं । सहजाता - नोपरामासा खन्धा
परामासस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पुरेजातं - चक्खुं ... पे०...
वत्थुं अस्सादेति अभिनन्दति, तं आरब्भ दिट्ठि उप्पज्जति, वत्थु
परामासस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (२)

नोपरामासो धम्मो परामासस्स च नोपरामासस्स च 25
धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पुरेजातं । सहजातो -
नोपरामासो एको खन्धो तिण्णन्नं खन्धानं परामासस्स च चित्त-

समुद्धानानं च रूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो ... पे०... । पुरेजातं - चक्खुं ... पे०... वत्थुं अस्सादेति अभिनन्दति, तं आरब्ध परामासो च सम्पयुत्तका च खन्धा उप्पज्जन्ति, वत्थु परामासस्स च सम्पयुत्तकानं च खन्धानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (३)

B. 349

- 5 ३८. परामासो च नोपरामासो च धम्मा नोपरामासस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पुरेजातं, पच्छाजातं, आहारं, इन्द्रियं । सहजातो - नोपरामासो एको खन्धो च परामासो च तिण्णन्नं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो ... पे०... द्वे खन्धा च ... पे०... परामासो च सम्पयुत्तका च
- 10 खन्धा चित्तसमुद्धानानं रूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो; परामासो च महाभूता च चित्तसमुद्धानानं रूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो; परामासो च वत्थु च नोपरामासानं खन्धानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पच्छाजातो - परामासो च सम्पयुत्तका च खन्धा पुरेजातस्स इमस्स कायस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पच्छाजातो - परामासो च
- 15 सम्पयुत्तका च खन्धा कबलीकारो आहारो च इमस्स कायस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पच्छाजातो - परामासो च सम्पयुत्तका च खन्धा रूपजीवितिन्द्रियं च कटत्तारूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (१)

(२) सङ्खया

सुखं

३९. हेतुया तीणि, आरम्मणे नव, अधिपतिया नव, अनन्तरे नव, समनन्तरे नव, सहजाते पञ्च, अञ्जमञ्जे पञ्च, निस्सये पञ्च, उपनिस्सये नव, पुरेजाते तीणि, पच्छाजाते तीणि, आसेवने नव, कम्मे तीणि, विपाके एकं, आहारे तीणि, इन्द्रिये तीणि, ज्ञाने तीणि, मग्गे पञ्च, सम्पयुत्ते पञ्च, विप्पयुत्ते पञ्च, अत्थिया पञ्च, नत्थिया नव, विगते नव, अविगते पञ्च ।

अनुलोमं ।

पच्चनोयुद्धारो

४०. परामासो धम्मो परामासस्स धम्मस्स आरम्मण-
- 25 पच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

परामासो धम्मो नोपरामासस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (२)

परामासो धम्मो परामासस्स च नोपरामासस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३) 5

४१. नोपरामासो धम्मो नोपरामासस्स धम्मस्स आरम्मण-पच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, पुरेजातपच्चयेन पच्चयो, पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो, कम्मपच्चयेन पच्चयो, आहारपच्चयेन पच्चयो, इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो । (१)

नोपरामासो धम्मो परामासस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (२) 10

नोपरामासो धम्मो परामासस्स च नोपरामासस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (३) 15

४२. परामासो च नोपरामासो च धम्मा परामासस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

परामासो च नोपरामासो च धम्मा नोपरामासस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सय-पच्चयेन पच्चयो, पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (२) 20

परामासो च नोपरामासो च धम्मा परामासस्स च नोपरामासस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सय-पच्चयेन पच्चयो । (३)

२. पच्चयपच्चनीयं

सङ्ख्या

४३. नहेतुया नव, नआरम्मणे नव (सब्बत्थ नव), नोअविगते नव । 25

३. पच्चयानुसोमपच्चनीयं

४४. हेतुपच्चया नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया तीणि, नअनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नअञ्जमञ्जे एकं, नउपनिस्सये

तीणि ... पे०... नमग्गे तीणि, नसम्पयुत्ते एकं, नविप्पयुत्ते तीणि,
नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि ।

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

४५. नहेतुपच्चया आरम्भणे नव, अधिपतिया नव (अनु-
लोममातिका) ... पे०... अविगते पच्च ।

परामासदुकं निट्ठितं ।

— ० —

५१. परामट्टदुकं

§ १-७. पटिच्चवारादि

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

५ ४६. परामट्टं धम्मं पटिच्च परामट्टो धम्मो उप्पज्जति
हेतुपच्चया - परामट्टं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुट्ठानं
च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... पटिसन्धिक्खणे ... पे०... (याव
अज्झत्तिका महाभूता) ।

परामट्टं धम्मं पटिच्च ... पे०... (परामट्टदुकं यथा चूळन्तर-
10 दुके लोкийदुकं एवं कातब्बं निन्नानाकरणं) ।

परामट्टदुकं निट्ठितं ।

— ० —

५२. परामाससम्पयुत्तदुकं

§ १. पटिच्चवारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

४७. परामाससम्पयुत्तं धम्मं पटिच्च परामाससम्पयुत्तो
धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - परामाससम्पयुत्तं एकं खन्धं पटिच्च
तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... । (१)

परामाससम्पयुत्तं धम्मं पटिच्च परामासविप्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति हेतुपच्चया - परामाससम्पयुत्ते खन्धे पटिच्च चित्तसमुद्धानं
रूपं । (२)

परामाससम्पयुत्तं धम्मं पटिच्च परामाससम्पयुत्तो च
परामासविप्पयुत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - परामास- 5
सम्पयुत्तं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०...
द्वे खन्धे ... पे०... । (३)

४८. परामासविप्पयुत्तं^१ धम्मं पटिच्च परामासविप्पयुत्तो
धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - परामासविप्पयुत्तं एकं खन्धं पटिच्च
तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... पटिसन्धि- 10
वक्खणे ... पे०... खन्धे पटिच्च वत्थु, वत्थुं पटिच्च खन्धा, एकं
महाभूतं ... पे०... । (१)

परामाससम्पयुत्तं च परामासविप्पयुत्तं च धम्मं पटिच्च
परामासविप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - परामाससम्पयुत्ते
खन्धे च महाभूते च पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं (सङ्घित्तं) । (१) 15

(२) सङ्खया

सुद्धं

४९. हेतुया पञ्च, आरम्भणे द्वे, अधिपतिया पञ्च, अनन्तरे
द्वे, समनन्तरे द्वे, सहजाते पञ्च, अञ्जमञ्जे द्वे, निस्सये पञ्च,
उपनिस्सये द्वे, पुरेजाते द्वे, आसेवने द्वे, कम्मे पञ्च, विपाके एकं,
आहारे पञ्च ... पे०... मग्गे पञ्च, सम्पयुत्ते द्वे, विप्पयुत्ते पञ्च,
अत्थिया पञ्च, नत्थिया द्वे, विगते द्वे, अविगते पञ्च । 20

अनुलोमं ।

२. पच्चयपच्चनीयं

(१) विभङ्गो

नहेतुपच्चयो

५०. परामासविप्पयुत्तं धम्मं पटिच्च परामासविप्पयुत्तो
धम्मो उप्पज्जति नहेतुपच्चया - अहेतुकं परामासविप्पयुत्तं एकं
खन्धं पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे

...पे०... अहेतुकपटिसन्धिक्खणे ... पे०... (याव असञ्जासत्ता),
विचिकिच्छासहगते उद्वच्चसहगते खन्धे पटिच्च विचिकिच्छासहगतो
उद्वच्चसहगतो मोहो । (१)

२१

नआरम्मणपच्चयो

५१. परामाससम्पयुत्तं धम्मं पटिच्च परामासविप्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति नआरम्मणपच्चया - परामाससम्पयुत्ते खन्धे पटिच्च
चित्तसमुद्धानं रूपं (सङ्खित्तं) । (१)

परामासविप्पयुत्तं धम्मं पटिच्च परामासविप्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति नआरम्मणपच्चया - परामासविप्पयुत्ते खन्धे पटिच्च
चित्तसमुद्धानं रूपं (याव असञ्जासत्ता) । (१)

- १० परामाससम्पयुत्तं च परामासविप्पयुत्तं च धम्मं पटिच्च
परामासविप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति नआरम्मणपच्चया - परामास-
सम्पयुत्ते खन्धे च महाभूते च पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं
(सङ्खित्तं) । (१)

(२) सङ्ख्या

सुद्धं

५२. नहेतुया एकं, नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया पञ्च,
१५ नअनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नअञ्जमञ्जे तीणि,
नउपनिस्सये तीणि, नपुरेजाते चत्तारि, नपच्छाजाते पञ्च, नआसेवने
पञ्च, नकम्मे द्वे, नविपाके पञ्च, नआहारे एकं, नइन्द्रिये एकं,
नज्ञाने एकं, नमग्गे एकं, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते द्वे, नोनत्थिया
तीणि, नोविगते तीणि ।

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

- २० ५३. हेतुपच्चया नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया पञ्च
(एवं गणेतब्बं) :

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

५४. नहेतुपच्चया आरम्मणे एकं (सङ्खित्तं), अविगते
एकं ।

§ २. सहजातवारो

(सहजातवारो पि पटिच्चवारसदिसो) ।

§ ३. पञ्चयवारो

१. पञ्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपञ्चयो

५५. परामाससम्पयुत्तं धम्मं पञ्चया परामाससम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया ... तीणि (पटिच्चवारसदिसो^१) ।

B. 354

परामासविप्पयुत्तं धम्मं पञ्चया परामासविप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - परामासविप्पयुत्तं एकं खन्धं पञ्चया तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... पटिसन्धिक्खणे ... पे०... (याव अज्झत्तिका महाभूता), वत्थुं पञ्चया परामासविप्पयुत्ता खन्धा । (१)

परामासविप्पयुत्तं धम्मं पञ्चया परामाससम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - वत्थुं पञ्चया परामाससम्पयुत्तका^२ खन्धा । (२)

परामासविप्पयुत्तं धम्मं पञ्चया परामाससम्पयुत्तो च परामासविप्पयुत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया - वत्थुं पञ्चया परामाससम्पयुत्तका खन्धा, महाभूते पञ्चया चित्तसमुद्धानं रूपं । (३)

५६. परामाससम्पयुत्तं च परामासविप्पयुत्तं च धम्मं पञ्चया परामाससम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - परामाससम्पयुत्तं एकं खन्धं च वत्थुं च पञ्चया तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे ... पे०... । (१)

परामाससम्पयुत्तं च परामासविप्पयुत्तं च धम्मं पञ्चया परामासविप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - परामाससम्पयुत्ते खन्धे च महाभूते च पञ्चया चित्तसमुद्धानं रूपं । (२)

१. पञ्चयवारसदिसो - सी०; पटिच्चवारसदिसा - स्या० । २. परामाससम्पयुत्ता - स्या०, एवमुपरि पि ।

परामाससम्पयुतं च परामासविप्पयुतं च धम्मं पच्चया
 परामाससम्पयुतो च परामासविप्पयुतो च धम्मा उप्पज्जन्ति
 हेतुपच्चया - परामाससम्पयुतं एकं खन्धं च वत्थुं च पच्चया तयो
 खन्धा ...पे०... द्वे खन्धे ...पे०... परामाससम्पयुत्ते खन्धे च महाभूते
 5 च पच्चया चित्तसमुट्ठानं रूपं (सङ्खित्तं) । (३)

(२) सङ्ख्या

सुद्धं

B. 355

५७. हेतुया नव, आरम्भणे चत्तारि, अधिपतिया नव,
 अनन्तरे चत्तारि, समनन्तरे चत्तारि, सहजाते नव, अञ्जमञ्जे
 चत्तारि, निस्सये नव, उपनिस्सये चत्तारि, पुरेजाते चत्तारि, आसेवने
 चत्तारि, कम्मे नव, विपाके एकं, आहारे नव ...पे०... अविगते नव ।
 अनुलोमं ।

२. पच्चयपच्चनीयं

(१) विभङ्गे

10 ५८. परामासविप्पयुत्तं^१ धम्मं पच्चया परामासविप्पयुतो
 धम्मो उप्पज्जति नहेतुपच्चया - अहेतुकं परामासविप्पयुतं एकं
 खन्धं पच्चया तयो खन्धा चित्तसमुट्ठानं च^२ रूपं ...पे०... द्वे खन्धे
 ...पे०... अहेतुकपटिसन्धिवक्खणे ...पे०... (याव अस्सञ्जसत्ता), चक्खा-
 यतनं पच्चया चक्खुविञ्जाणं ...पे०... कायायतनं पच्चया
 15 कायविञ्जाणं, वत्थुं पच्चया अहेतुकपरामासविप्पयुत्ता खन्धा;
 विचिकिच्छासहगते उद्वच्चसहगते खन्धे च वत्थुं च पच्चया
 विचिकिच्छासहगतो उद्वच्चसहगतो मोहो ।

(२) सङ्ख्या

सुद्धं

५९. नहेतुया एकं, नआरम्भणे तीणि, नअधिपतिया नव,
 नअनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नअञ्जमञ्जे तीणि, नउपनिस्सये
 20 तीणि, नपुरेजाते चत्तारि, नपच्छाजाते नव, नआसेवने नव, नकम्मे
 चत्तारि, नविपाके नव, नआहारे एकं, नइन्द्रिये एकं, नज्ञाने एकं,

नमगो एकं, नसम्पयुते तीणि, नविप्पयुते द्वे, नोनत्थिया तीणि,
नोविगते तीणि ।

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

६०. हेतुपच्चया नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव (एवं गणेतब्बं) । B. 356

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

६१. नहेतुपच्चया आरम्मणे एकं ... पे०... अविगते एकं । 5

§ ४. निस्सयवारो

(निस्सयवारो पच्चयवारसदिसो) ।

§ ५-६. संसट्टवारो - सम्पयुत्तवारो

१-४. पच्चयानुलोमादि

६२. परामाससम्पयुत्तं धम्मं संसट्टो परामाससम्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति हेतुपच्चया (सङ्खित्तं) ।

सुद्धं

६३. हेतुया द्वे (सब्बत्थ द्वे), विपाके एकं ... पे०... अविगते द्वे ।

नहेतुया एकं, नअधिपतिया द्वे, नपुरेजाते द्वे, नपच्छाजाते 10
द्वे, नआसेवने द्वे, नकम्मे द्वे, नविपाके द्वे, नज्ञाने एकं, नमगो एकं,
नविप्पयुते द्वे ।

(एवं इतरे द्वे गणना पि सम्पयुत्तवारो^१ पि कातब्बा ।)

§ ७. पञ्चावारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

६४. परामाससम्पयुत्तो धम्मो परामाससम्पयुत्तस्स धम्मस्स
हेतुपच्चयेन पच्चयो - परामाससम्पयुत्ता हेतू सम्पयुत्तकानं खन्धानं 15 B. 357

हेतुपच्चयेन पच्चयो । (मूलं कातब्बं) परामाससम्पयुत्ता हेतु-
चित्तसमुद्धानानं रूपानं हेतुपच्चयेन पच्चयो । (मूलं कातब्बं) परामास-
सम्पयुत्ता हेतु सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं
हेतुपच्चयेन पच्चयो । (३)

- 5 परामासविप्पयुत्तो धम्मो परामासविप्पयुत्तस्स धम्मस्स हेतु-
पच्चयेन पच्चयो - परामासविप्पयुत्ता हेतु सम्पयुत्तकानं खन्धानं
चित्तसमुद्धानानं च रूपानं हेतुपच्चयेन पच्चयो; पटिसन्धिक्खणे
...पे०... । (१)

आरम्मणपच्चयो

६५. परामाससम्पयुत्तो धम्मो परामाससम्पयुत्तस्स धम्मस्स
10 आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - रागं अस्सादेति अभिनन्दति, तं आरब्भ
परामाससम्पयुत्तो^१ रागो उप्पज्जति; परामाससम्पयुत्ते खन्धे
अस्सादेति अभिनन्दति, तं आरब्भ परामाससम्पयुत्तो रागो
उप्पज्जति । (१)

- परामाससम्पयुत्तो धम्मो परामासविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
15 आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - अरिया परामाससम्पयुत्ते पहीने^२ किलेसे
पच्चवेक्खन्ति^३, पुब्बे^३ समुदाचिण्णे किलेसे जानन्ति, परामाससम्पयुत्ते
खन्धे अनिच्चतो ...पे०... विपस्सति, अस्सादेति अभिनन्दति, तं
आरब्भ परामासविप्पयुत्तो रागो ...पे०... विचिकिच्छा ...पे०... उद्धच्चं
...पे०... दोमनस्सं उप्पज्जति, चेतोपरियञ्जाणेन परामाससम्पयुत्त-
20 चित्तसमङ्गिस्स चित्तं जानाति, परामाससम्पयुत्ता खन्धा चेतोपरिय-
ञ्जाणस्स, पुब्बेनिवासानुस्सतिञ्जाणस्स, यथाकम्मूपगञ्जाणस्स, अनागतंस-
ञ्जाणस्स, आवज्जनाय आरम्मणपच्चयेन पच्चयो । (२)

६६. परामासविप्पयुत्तो धम्मो परामासविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - दानं ...पे०... सीलं ...पे०... उपोसथकम्मं
25 कत्वा तं पच्चवेक्खति, अस्सादेति अभिनन्दति, तं आरब्भ परामास-
विप्पयुत्तो रागो ...पे०... विचिकिच्छा ...पे०... उद्धच्चं ...पे०... दोमनस्सं
उप्पज्जति, पुब्बे सुचिण्णानि ...पे०... झाना ...पे०... अरिया मग्गा

१. सी०, स्या० पोत्वकेसु नत्थि, एवमुपरि पि । २-२. पहीनकिलेसं पच्चवेक्खति -
सी० । ३. विक्खम्भिते किलेसे पच्चवेक्खन्ति पुब्बे - सी०, स्या० ।

बुद्धित्वा मगं पच्चवेक्खन्ति, फलं ...पे०... निब्बानं ...पे०... निब्बानं
 गोत्रभुस्स, वोदानस्स, मग्गस्स, फलस्स, आवज्जनाय आरम्मणपच्चयेन
 पच्चयो; अरिया परामासविप्पयुत्ते पहीने किलेसे ...पे०... विक्खम्भिते
 किलेसे ...पे०... पुब्बे ...पे०... चक्खुं ...पे०... वत्थुं परामासविप्पयुत्ते
 खन्धे अनिच्चतो ...पे०... विपस्सति, अस्सादेति अभिनन्दति, तं आरब्भ 5 B. 358
 परामासविप्पयुत्तो रागो ...पे०... विचिकिच्छा ...पे०... उद्धच्चं ...पे०...
 दोमनस्सं उप्पज्जति, दिब्बेन चक्खुना रूपं पस्सति, दिब्बाय सोतधातुया
 सद्दं सुणाति, चेतोपरियञ्जाणेन परामासविप्पयुत्तचित्तसमङ्गिस्स
 चित्तं जानाति, आकासानञ्चायतनं विञ्जाणञ्चायतनस्स ...पे०...
 आकिञ्चञ्चायतनं नेवसञ्जानासञ्चायतनस्स ...पे०... रूपायतनं चक्खु- 10
 विञ्जाणस्स ...पे०... फोढुब्बायतनं कायविञ्जाणस्स ...पे०... परामास-
 विप्पयुत्ता खन्धा इद्विविधञ्जाणस्स, चेतोपरियञ्जाणस्स, पुब्बेनिवासा-
 नुस्सतिञ्जाणस्स, यथाकम्मूपगञ्जाणस्स, अनागतंसञ्जाणस्स, आवज्जनाय
 आरम्मणपच्चयेन पच्चयो । (१)

परामासविप्पयुत्तो धम्मो परामाससम्पयुत्तस्स धम्मस्स 15
 आरम्मणपच्चयेन पच्चयो — दानं ...पे०... सीलं ...पे०... उपोसथकम्मं
 ...पे०... पुब्बे ...पे०... ज्ञाना ...पे०... चक्खुं ...पे०... वत्थुं परामास-
 विप्पयुत्ते खन्धे अस्सादेति अभिनन्दति, तं आरब्भ परामाससम्पयुत्तो^१
 रागो उप्पज्जति । (२)

अधिपतिपच्चयो

६७. परामाससम्पयुत्तो धम्मो परामाससम्पयुत्तस्स धम्मस्स 20
 अधिपतिपच्चयेन पच्चयो — आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति ।
 आरम्मणाधिपति — रागं गरं कत्वा अस्सादेति अभिनन्दति, तं गरं
 कत्वा परामाससम्पयुत्तो रागो उप्पज्जति, परामाससम्पयुत्ते खन्धे
 गरं कत्वा अस्सादेति अभिनन्दति, तं गरं कत्वा परामाससम्पयुत्तो
 रागो उप्पज्जति । सहजाताधिपति — परामाससम्पयुत्ताधिपति सम्पयुत्त- 25
 कानं खन्धानं अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (१)

परामाससम्पयुत्तो धम्मो परामासविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
 अधिपतिपच्चयेन पच्चयो — आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति ।

आरम्मणाधिपति - परामाससम्पयुत्ते खन्धे गरं कत्वा अस्सादेति अभिनन्दति, तं गरं कत्वा परामासविप्पयुत्तो रागो उप्पज्जति । सहजाताधिपति - परामाससम्पयुत्ताधिपति चित्तसमुद्धानानं रूपानं अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (२)

- 5 परामाससम्पयुत्तो धम्मो परामाससम्पयुत्तस्स च परामास-विप्पयुत्तस्स च धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । सहजाताधिपति - परामाससम्पयुत्ताधिपति सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (३)

B. 359

६८. परामासविप्पयुत्तो धम्मो परामासविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
10 अधिपतिपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति ।
आरम्मणाधिपति - दानं...पे०...सीलं...पे०...उपोसथकम्मं कत्वा तं गरं
कत्वा पच्चवेक्खति, अस्सादेति अभिनन्दति, तं गरं कत्वा परामास-
विप्पयुत्तो रागो उप्पज्जति, पुब्बे ...पे०... ज्ञाना ...पे०... अरिया मग्गा
वुट्ठहत्वा मगं गरं कत्वा ...पे०... फलं ...पे०... निब्बानं ...पे०... निब्बानं
15 गोत्रभुस्स, वोदानस्स, मग्गस्स, फलस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो;
चक्खुं ...पे०... वत्थुं परामासविप्पयुत्ते खन्धे गरं कत्वा अस्सादेति
अभिनन्दति, तं गरं कत्वा परामासविप्पयुत्तो रागो उप्पज्जति ।
सहजाताधिपति - परामासविप्पयुत्ताधिपति सम्पयुत्तकानं खन्धानं
चित्तसमुद्धानानं च रूपानं अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (१)

- 20 परामासविप्पयुत्तो धम्मो परामाससम्पयुत्तस्स धम्मस्स अधिपति-
पच्चयेन पच्चयो । आरम्मणाधिपति - दानं ...पे०... सीलं ...पे०...
उपोसथकम्मं कत्वा तं गरं कत्वा अस्सादेति अभिनन्दति, तं गरं
कत्वा परामाससम्पयुत्तो रागो उप्पज्जति, पुब्बे...पे०...ज्ञाना...पे०...
चक्खुं...पे०...वत्थुं परामासविप्पयुत्ते खन्धे गरं कत्वा अस्सादेति
25 अभिनन्दति, तं गरं कत्वा परामाससम्पयुत्तो रागो उप्पज्जति । (२)

अनन्तर-समनन्तरपच्चया

६९. परामाससम्पयुत्तो धम्मो परामाससम्पयुत्तस्स धम्मस्स
अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमा परिमा परामाससम्पयुत्ता खन्धा
पच्छिमानं पच्छिमानं परामाससम्पयुत्तकानं खन्धानं अनन्तरपच्चयेन
पच्चयो । (१)

परामाससम्पयुतो धम्मो परामासविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
अनन्तरपच्चयेन पच्चयो – परामाससम्पयुत्ता खन्धा वुट्ठानस्स अनन्तर-
पच्चयेन पच्चयो । (२)

७०. परामासविप्पयुतो धम्मो परामासविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
अनन्तरपच्चयेन पच्चयो – पुरिमा पुरिमा परामासविप्पयुत्ता खन्धा 5
पच्छिमानं पच्छिमानं परामासविप्पयुत्तानं खन्धानं अनन्तरपच्चयेन^१
पच्चयो^१; अनुलोमं ...पे०... फलसमापत्तिया अनन्तरपच्चयेन
पच्चयो । (१)

B. 360

परामासविप्पयुतो धम्मो परामाससम्पयुत्तस्स धम्मस्स
अनन्तरपच्चयेन पच्चयो – आवज्जना परामाससम्पयुत्तकानं खन्धानं 10
अनन्तरपच्चयेन पच्चयो, समनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (२)

सहजातपच्चयादि

७१. परामाससम्पयुतो धम्मो परामाससम्पयुत्तस्स धम्मस्स
सहजातपच्चयेन पच्चयो ... पञ्च, अञ्जमञ्जपच्चयेन पच्चयो ...
द्वे, निस्सयपच्चयेन पच्चयो ... सत्त ।

उपनिस्सयपच्चयो

७२. परामाससम्पयुतो धम्मो परामाससम्पयुत्तस्स धम्मस्स 15
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो – आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो,
पकतूपनिस्सयो ...पे०... । पकतूपनिस्सयो – परामाससम्पयुतो रागो,
मोहो, पत्थना परामाससम्पयुत्तस्स रागस्स, मोहस्स, पत्थनाय
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

परामाससम्पयुतो धम्मो परामासविप्पयुत्तस्स धम्मस्स 20
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो – आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो,
पकतूपनिस्सयो ...पे०... । पकतूपनिस्सयो – परामाससम्पयुत्तं रागं
उपनिस्साय दानं देति ...पे०... समारपत्ति उप्पादेति, मानं जप्पेति;
परामाससम्पयुत्तं मोहं, पत्थनं उपनिस्साय दानं देति ...पे०... समारपत्ति
उप्पादेति, मानं जप्पेति, पाणं हनति ...पे०... सङ्खं भिन्दति; परामास- 25
सम्पयुतो रागो, मोहो, पत्थना सद्धाय ...पे०... पञ्जाय, रागस्स,

दोसस्स, मोहस्स, मानस्स, पत्थनाय, कायिकस्स सुखस्स ...पे०...
फलसमापत्तिया उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (२)

७३. परामासविप्पयुत्तो धम्मो परामासविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो,
B. 361 5 पक्तूपनिस्सयो ...पे०... । पक्तूपनिस्सयो - सद्धं उपनिस्साय दानं देति
...पे०... समापत्ति उप्पादेति, मानं जप्पेति; सीलं ...पे०... पञ्जां, रागं
...पे०... मानं ...पे०... पत्थनं उपनिस्साय दानं देति ...पे०... समापत्ति
उप्पादेति, पाणं हनति ...पे०... सद्धं भिन्दति; कायिकं सुखं ...पे०...
सेनासनं उपनिस्साय दानं देति ...पे०... सद्धं भिन्दति; सद्धा ...पे०...
10 पञ्जा, रागो ...पे०... मानो, पत्थना, कायिकं सुखं ...पे०... सेनासनं
सद्धाय ...पे०... पञ्जाय, रागस्स ...पे०... मानस्स, पत्थनाय, कायिकस्स
सुखस्स ...पे०... फलसमापत्तिया उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

परामासविप्पयुत्तो धम्मो परामाससम्पयुत्तस्स धम्मस्स
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो,
15 पक्तूपनिस्सयो ...पे०... । पक्तूपनिस्सयो - सद्धं उपनिस्साय परामास-
सम्पयुत्तो' रागो उप्पज्जति; सीलं ...पे०... सेनासनं उपनिस्साय
परामाससम्पयुत्तो रागो उप्पज्जति; सद्धा ...पे०... सेनासनं परामास-
सम्पयुत्तस्स रागस्स ...पे०... पत्थनाय उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (२)

पुरेजातपच्चयो

७४. परामासविप्पयुत्तो धम्मो परामासविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
20 पुरेजातपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणपुरेजातं, वत्थुपुरेजातं । आरम्मण-
पुरेजातं - चक्खुं ...पे०... वत्थुं अनिच्चतो ...पे०... विपस्सति,
अस्सादेति अभिनन्दति, तं आरब्ध परामासविप्पयुत्तो रागो ...पे०...
विचिकिच्छा ...पे०... उद्धच्चं ...पे०... दोमनस्सं उप्पज्जति, दिब्बेन
चक्खुना रूपं पस्सति, दिब्बाय सोतधातुया सद्दं सुणाति, रूपायतनं
25 चक्खुविज्जाणस्स ...पे०... फोढुब्बायतनं कायविज्जाणस्स पुरेजात-
पच्चयेन पच्चयो । वत्थुपुरेजातं - चक्खायतनं चक्खुविज्जाणस्स
...पे०... कायायतनं कायविज्जाणस्स ...पे०... वत्थु परामासविप्पयुत्तानं
खन्धानं पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (१)

परामासविप्पयुत्तो धम्मो परामाससम्पयुत्तस्स धम्मस्स पुरे-
जातपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणपुरेजातं, वत्थुपुरेजातं । आरम्मण-
पुरेजातं - चक्खुं ...पे०... वत्थुं अस्सादेति अभिनन्दति, तं आरब्ध
परामाससम्पयुत्तो रागो उप्पज्जति । वत्थुपुरेजातं - वत्थु परामास-
सम्पयुत्तकानं खन्धानं पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (२) 5

पच्छाजातासेवनपच्चया

७५. परामाससम्पयुत्तो धम्मो परामासविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो (सङ्घित्तं) । (१)

B. 362

परामासविप्पयुत्तो धम्मो परामासविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो (सङ्घित्तं) । (१)

परामाससम्पयुत्तो धम्मो परामाससम्पयुत्तस्स धम्मस्स 10
आसेवनपच्चयेन पच्चयो ... द्वे ।

कम्मपच्चयादि

७६. परामाससम्पयुत्तो धम्मो परामाससम्पयुत्तस्स धम्मस्स
कम्मपच्चयेन पच्चयो - परामाससम्पयुत्ता चेतना सम्पयुत्तकानं
खन्धानं कम्मपच्चयेन पच्चयो । (१)

परामाससम्पयुत्तो धम्मो परामासविप्पयुत्तस्स धम्मस्स 15
कम्मपच्चयेन पच्चयो - सहजाता, नानाखणिका । सहजाता -
परामाससम्पयुत्ता चेतना चित्तसमुद्धानानं रूपानं कम्मपच्चयेन
पच्चयो । नानाखणिका - परामाससम्पयुत्ता चेतना विपाकानं खन्धानं
कटत्ता च रूपानं कम्मपच्चयेन पच्चयो । (मूलं कातब्बं) परामास-
सम्पयुत्ता चेतना सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं 20
कम्मपच्चयेन पच्चयो । (३)

परामासविप्पयुत्तो धम्मो परामासविप्पयुत्तस्स धम्मस्स कम्म-
पच्चयेन पच्चयो - सहजाता, नानाखणिका । सहजाता - परामास-
विप्पयुत्ता चेतना सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं
कम्मपच्चयेन पच्चयो; पटिसन्धिक्खणे ...पे०... । नानाखणिका - 25

परामासविप्पयुत्ता चतना विपाकानं खन्धानं कटत्ता च रूपानं कम्मपच्चयेन पच्चयो । (१)

- विपाकपच्चयेन पच्चयो ... एकं, आहारपच्चयेन पच्चयो ... चत्तारि, इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो ... चत्तारि, ज्ञानपच्चयेन पच्चयो ... चत्तारि, मग्गपच्चयेन पच्चयो ... चत्तारि, सम्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो ... द्वे ।

विप्पयुत्तपच्चयो

B. 363

७७. परामाससम्पयुत्तो धम्मो परामासविप्पयुत्तस्स धम्मस्स विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पच्छाजातं (सङ्घित्तं) । (१)

- परामासविप्पयुत्तो धम्मो परामासविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
10 विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पुरेजातं, पच्छाजातं (सङ्घित्तं) । (१)

परामासविप्पयुत्तो धम्मो परामाससम्पयुत्तस्स धम्मस्स विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । पुरेजातं - वत्थु परामाससम्पयुत्तकानं खन्धानं विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । (१)

अत्थिपच्चयो

- 15 ७८. परामाससम्पयुत्तो धम्मो परामाससम्पयुत्तस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो - परामाससम्पयुत्तो एको खन्धो तिण्णन्नं खन्धानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो ... पे०... द्वे खन्धा ... पे०... । (१)

- परामाससम्पयुत्तो धम्मो परामासविप्पयुत्तस्स धम्मस्स अत्थि-
पच्चयेन पच्चयो - परामाससम्पयुत्ता खन्धा चित्तसमुद्धानानं रूपानं
20 अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (मूलं कातब्बं) (२)

परामाससम्पयुत्तो धम्मो परामाससम्पयुत्तस्स च परामास-
विप्पयुत्तस्स च धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो - परामाससम्पयुत्तो एको खन्धो तिण्णन्नं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो ... पे०... द्वे खन्धा ... पे०... । (३)

- 25 ७९. परामासविप्पयुत्तो धम्मो परामासविप्पयुत्तस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पुरेजातं, पच्छाजातं, आहारं, इन्द्रियं (सङ्घित्तं) । (१)

परामासविष्ययुत्तो धम्मो परामाससम्पयुत्तस्स धम्मस्स अत्थि-
पच्चयेन पच्चयो । पुरेजातं — चक्खुं ... पे०... वत्थुं अस्सादेति
अभिनन्दति, तं आरब्ध परामाससम्पयुत्तो रागो उप्पज्जति, वत्थु
परामाससम्पयुत्तकानं खन्धानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (२)

८०. परामाससम्पयुत्तो च परामासविष्ययुत्तो च धम्मा 5 B. 364
परामाससम्पयुत्तस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो — सहजातं,
पुरेजातं । सहजातो — परामाससम्पयुत्तो एको खन्धो च वत्थु च
तिण्णन्नं खन्धानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो ... पे०... द्वे खन्धा च
... पे०... । (१)

परामाससम्पयुत्तो च परामासविष्ययुत्तो च धम्मा परामास- 10
विष्ययुत्तस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो — सहजातं, पच्छाजातं,
आहारं, इन्द्रियं । सहजाता — परामाससम्पयुत्ता खन्धा च महाभूता
च चित्तसमुद्धानानं रूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता —
परामाससम्पयुत्ता खन्धा च कबलीकारो आहारो च इमस्स कायस्स
अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता — परामाससम्पयुत्ता खन्धा च 15
रूपजीवितिन्द्रियं च कटत्तारूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (२)

(२) सङ्ख्या

सुद्धं

८१. हेतुया चत्तारि, आरम्भणे चत्तारि, अधिपतिया पञ्च,
अनन्तरे चत्तारि, समनन्तरे चत्तारि, सहजाते पञ्च, अञ्जमञ्जे
द्वे, निस्सये सत्त, उपनिस्सये चत्तारि, पुरेजाते द्वे, पच्छाजाते द्वे,
आसेवने द्वे, कम्मे चत्तारि, विपाके एकं, आहारे चत्तारि, इन्द्रिये 20
चत्तारि, ज्ञाने चत्तारि, मग्गे चत्तारि, सम्पयुत्ते द्वे, विष्ययुत्ते तीणि,
अत्थिया सत्त, नत्थिया चत्तारि, विगते चत्तारि, अविगते सत्त ।

अनुलोमं ।

पच्चनीयुद्धारो

८२. परामाससम्पयुत्तो धम्मो परामाससम्पयुत्तस्स धम्मस्स
आरम्भणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सय-
पच्चयेन पच्चयो । (१)

25

परामाससम्पयुत्तो धम्मो परामासविष्ययुत्तस्स धम्मस्स आरम्भण-

पञ्चयेन पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो, पञ्छाजातपञ्चयेन पञ्चयो, कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

B. 365

परामाससम्पयुत्तो धम्मो परामाससम्पयुत्तस्स च परामास-
विप्पयुत्तस्स च धम्मस्स सहजातपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

5 ८३. परामासविप्पयुत्तो धम्मो परामासविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सय-
पञ्चयेन पञ्चयो, पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो, पञ्छाजातपञ्चयेन
पञ्चयो, कम्मपञ्चयेन पञ्चयो, आहारपञ्चयेन पञ्चयो, इन्द्रिय-
पञ्चयेन पञ्चयो । (१)

10 परामासविप्पयुत्तो धम्मो परामाससम्पयुत्तस्स धम्मस्स
आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो, पुरेजात-
पञ्चयेन पञ्चयो । (२)

परामाससम्पयुत्तो च परामासविप्पयुत्तो च धम्मा परामास-
सम्पयुत्तस्स धम्मस्स सहजातं, पुरेजातं । (१)

15 परामाससम्पयुत्तो च परामासविप्पयुत्तो च धम्मा परामास-
विप्पयुत्तस्स धम्मस्स सहजातं, पञ्छाजातं, आहारं, इन्द्रियं । (२)

२. पञ्चयपञ्चनीयं

सङ्खया

सुखं

८४. नहेतुया सत्त, नआरम्मणे सत्त, नअधिपतिया सत्त,
नअनन्तरे सत्त, नसमनन्तरे सत्त, नसहजाते पञ्च, नअञ्जमञ्जे
पञ्च, ननिस्सये पञ्च, नउपनिस्सये सत्त, नपुरेजाते छ, नपञ्छा-
20 जाते सत्त (सब्बत्थ सत्त), नमग्गे सत्त, नसम्पयुत्ते पञ्च,
नविप्पयुत्ते चत्तारि, नोअत्थिया चत्तारि, नोनत्थिया सत्त, नोविगते
सत्त, नोअविगते चत्तारि ।

३. पञ्चयानुलोमपञ्चनीयं

हेतुदुक्कं

८५. हेतुपञ्चया नआरम्मणे चत्तारि, नअधिपतिया चत्तारि,
नअनन्तरे चत्तारि, नसमनन्तरे चत्तारि, नअञ्जमञ्जे द्वे, नउपनिस्सये

चत्तारि (सब्बत्थ चत्तारि), नमग्गे चत्तारि, नसम्पयुत्ते द्वे, नविप्पयुत्ते द्वे, नोनत्थिया चत्तारि, नोविगते चत्तारि ।

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

८६. नहेतुपच्चया आरम्मणे चत्तारि, अधिपतिया पञ्च (अनुलोममातिका कातब्बा) ...पे०... अविगते सत्त ।

परामाससम्पयुत्तदुकं निद्वितं ।

— ० —

५.३. परामासपरामट्टदुकं

§ १-६. पटिच्चवारादि

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

८७. परामासं चेव परामट्टं च धम्मं पटिच्च परामट्टो 5
चेव नो च परामासो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - परामासं
पटिच्च सम्पयुत्तका खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं । (१)

परामट्टं चेव नो च परामासं धम्मं पटिच्च परामट्टो
चेव नो च परामासो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - परामट्टं चेव
नो च परामासं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च 10
रूपं ...पे०... द्वे खन्धे ...पे०... पटिसन्धिक्खणे ...पे०... (याव
अज्झत्तिका महाभूता) । (१)

परामट्टं चेव नो च परामासं धम्मं पटिच्च परामासो चेव
परामट्टो च धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - परामट्टे चेव नो च
परामासे खन्धे पटिच्च परामासो । (२) 15

परामट्टं चेव नो च परामासं धम्मं पटिच्च परामासो चेव
परामट्टो च परामट्टो चेव नो च परामासो च धम्मा^१ उप्पज्जन्ति^१
हेतुपच्चया - परामट्टं चेव नो च परामासं एकं खन्धं पटिच्च तयो
खन्धा परामासो च चित्तसमुद्धानं च रूपं ...पे०... द्वे खन्धे
...पे०... । (३) 20

B. 367

परामासं चेव परामट्ठं च परामट्ठं चेव नो च परामासं च धम्मं
पटिच्च परामट्ठो चेव नो च परामासो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया -
परामट्ठं चेव नो च परामासं एकं खन्धं च परामासं च पटिच्च
तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं ...पे०... द्वे खन्धे च ...पे०...
5 (सङ्घित्तं) ।

(सब्बे वारा यथा परामासदुकं एवं कातब्बं निम्नानाकरणं) ।

§ ७. पञ्हावारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विमङ्गो

हेतुपच्चयो

८८. परामट्ठो चेव नो च परामासो धम्मो परामट्ठस्स चेव
नो च परामासस्स धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो - परामट्ठा चेव
नो च परामासा हेतू सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च
रूपानं हेतुपच्चयेन पच्चयो; पटिसन्धिक्खणे ...पे०... । (१)

10 परामट्ठो चेव नो च परामासो धम्मो परामासस्स चेव
परामट्ठस्स च धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो - परामट्ठा चेव नो च
परामासा हेतू परामासस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो । (२)

परामट्ठो चेव नो च परामासो धम्मो परामासस्स चेव
परामट्ठस्स च परामट्ठस्स चेव नो च परामासस्स च धम्मस्स हेतुपच्चयेन
15 पच्चयो - परामट्ठा चेव नो च परामासा हेतू सम्पयुत्तकानं खन्धानं
परामासस्स च चित्तसमुद्धानानं च रूपानं हेतुपच्चयेन पच्चयो । (३)

आरम्मणपच्चयो

८९. परामासो चेव परामट्ठो च धम्मो परामासस्स चेव
परामट्ठस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो ... तीणि (आरब्भ
कातब्बानि^१ परामासदुकसदिसं^१) ।

20 ९०. परामट्ठो चेव नो च परामासो धम्मो परामट्ठस्स चेव
नो च परामासस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - दानं
...पे०... सीलं ...पे०... उपोसथकम्मं कत्वा तं पच्चवेक्खति, अस्सादेति

अभिनन्दति, तं आरब्ध रागो ...पे०... विचिकिच्छा, उद्वच्चं, दोमनस्सं
उप्पज्जति, पुब्बे ...पे०... ज्ञाना ...पे०... अरिया गोत्रभुं पच्चवेक्खन्ति,
वोदानं पच्चवेक्खन्ति, पहीने किलेसे ...पे०... विक्खम्भिते किलेसे
...पे०... पुब्बे ...पे०... चक्खुं ...पे०... वत्थुं परामट्टे चेव नो च परामासे
खन्धे अनिच्चतो ...पे०... दोमनस्सं उप्पज्जति, दिब्बेन चक्खुना रूपं 5
पस्सति (याव आवज्जना^१ सव्वं कातव्वं) । (१)

परामट्टो चेव नो च परामासो धम्मो परामासस्स चेव
परामट्टस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - दानं ...पे०...
सीलं ...पे०... उपोसथकम्मं ...पे०... पुब्बे ...पे०... ज्ञाना ...पे०... चक्खुं
...पे०... वत्थुं परामट्टे चेव नो च परामासे खन्धे अस्सादेति 10
अभिनन्दति, तं आरब्ध दिट्ठि उप्पज्जति । (२)

परामट्टो चेव नो च परामासो धम्मो परामासस्स चेव
परामट्टस्स च परामट्टस्स चेव नो च परामासस्स च धम्मस्स आरम्मण-
पच्चयेन पच्चयो - दानं ...पे०... सीलं ...पे०... उपोसथकम्मं ...पे०...
पुब्बे ...पे०... ज्ञाना ...पे०... चक्खुं ...पे०... वत्थुं परामट्टे चेव नो 15
च परामासे खन्धे^२ अस्सादेति अभिनन्दति, तं आरब्ध परामासो
च सम्पयुत्तका च खन्धा उप्पज्जन्ति । (३)

(एवं इतरे पि तीणि आरब्ध कातव्वानि^३ । इमं दुकं
परामासदुकसदिसं । लोकुत्तरं यहि^४ न लब्धति तहि^५ न कातव्वं) ।

परामासपरामट्टदुकं निट्ठितं ।

— ० —

५४. परामासविप्पयुत्तपरामट्टदुकं

§ १. पटिच्चवारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

६१. परामासविप्पयुत्तं परामट्टं धम्मं पटिच्च परामास- 20
विप्पयुत्तो परामट्टो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - परामास-

१. आवज्जनाय - स्या० । २. खन्धे अनिच्चतो ... विपस्सति - सी०, स्या० ।

३. कातव्वा - स्या० । ४. यहि - स्या० । ५. तहि - स्या० ।

विप्पयुत्तं परामट्टं एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च
रूपं ...पे०... द्वे खन्धे ...पे०... ।

परामासविप्पयुत्तं अपरामट्टं धम्मं पटिच्च परामास-
विप्पयुत्तो अपरामट्टो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया (सङ्खित्तं) ।

5 (यथा चूळन्तरदुके लोकियदुकं एवं कातब्बं निघ्नानाकरणं)

परामासविप्पयुत्तपरामट्टदुकं निट्ठितं ।

परामासगोच्छकं निट्ठितं ।

विसेसपदानं
अनुक्कमणिका

अ		अनासवो, धम्मो	१७१
अञ्जामञ्जापच्चयो	५, १३, २६, ३५, ७८, १०८, ११४, १३०, १४३, १८६, २०५, २६१, २८३	अनिदस्सना, खन्धा	६४, ६८-१०२
अत्थिपच्चयो	१८-२०, २७, ५१-५३, ६७, ८२-८४, १०१-१०३, ११७, १३३, १३४, १४७, १६७, १६५, २०५, २४०, २८८, २८६, ३१३, ३२७	- चेतना	१००
अदोसो	३, ४, ६, ७, १६, १८, २०, ५६-५८, ६६	- हेतु	६६
अधिपतिपच्चयो	४, २५, ३४, ३८, ६१ -६८, ७६, ७७, ६१, १०७, १११-११३, १२६, १४२, १६१, १७४, १८६, २०५, २१५, २२४, २२८, २३३, २५०, २७६, २८०, ३२३, ३३६, ३६१	अनिदस्सनो, कायो	६६
अनन्तरपच्चयो	४, १२, १३, २५, ३४, ३८, ४३-४५, ६३, ६४, ७७, ८६, ८८, १०७, ११३, १२६, १४३, १६२, १८७, २००, २१६, २३४, २५०, २६१, २८१, ३१०, ३२४, ३४७, ३६२	- धम्मो	६०-१०४
अनन्तरूपनिस्सयो	१३, १४, ४५-४७, ७८, ८८, १३०, १४३, १४४, १६३, १६४, १८६, १६०, २१६, २१७, २३६, २३७, २६१, २८३, २८४, ३११, ३२५, ३४८, ३४६, ३६३, ३६४	अनुलोमं	१६३, २०१
अनागतसञ्ज्ञाणं	४१, ४२, ६०, ७५, ७६, ८८, ८६, ८७, ११२, १२८, १४१, १४२, १६१, १८५, २१५, २३२, २६०, २७६, ३०८, ३२२, ३४५, ३६०, ३६१	अप्पच्चयो, धम्मो	८८
		अप्पटिघा, आहारा	११६
		- खन्धा	११२-११६
		- चेतना	११५, ११६
		अप्पटिघो, धम्मो	१०५-१०८, ११०-१२०
		- विपाको	११६
		अभिज्झाकायगन्यो	२५३, २६५, २६६
		अभिज्झा	१४३, ३११, ३२५
		अमोहो	३, ४, ६, ७, १६, १८, २०, ५६-५८, ६६
		अरूपिनो, खन्धा	१२२, १३१, १३२, १३४
		अरूपी, चेतना	१३१
		- धम्मो	१२२-१३५
		- हेतु	१२८
		अलोभो	३, ४, ६, ७, १६, १८, २०, ५६-५८, ६६
		अविगतपच्चयो	२०, २७, ३५, ६७, ८६, १०३, १०८, १११, १३४, १४८, २०५
		अविज्जानीवरणं	३००-३०७, ३१८, ३२०, ३३०, ३३४
		अविज्जासञ्जो जनं	२०६-२११, २१३, २४८-२५०
		अविज्जासवो	१५४, १५५, १५७-१५६, १६६, २००, २०२, २०३
		असञ्जसत्ता	५, ७, ८, १६, ६२
		अहेतुकपरामासविप्पयुत्ता, खन्धा	३५८, ३६३
		अहेतुका, इन्द्रिया	५०
		- खन्धा	२४, ३६, ४१, ४४, ४८, ५०-५२
		- चेतना	३०, ४६

अहेतुकानि, ज्ञानज्ञानि	५०
अहेतुको, धम्मो	२३-५४
- विपाको	४१, ४७, ५२
अहेतुकं, भवज्ज्ञं	४४

आ

आकासानञ्चायतनं	१०, ४१, ६०, ७५, ८८, ११२, १४१, १६०, १८५, २१५, २३२, २५६, २७६, ३०८, ३४५, ३६१
आकिञ्चञ्जायतनं	१०, ४१, ६०, ७५, ८८, ११२, १४१, १६१, १८५, २१५, २३२, २५६, २७६, ३०८, ३४५, ३६१,
आपोधातु	१०५-१०७, ११२-११४
आरम्मणपच्चयो	४, ६, २१, २२, २४, ३३, ३४, ३७, ३८, ४१, ५४, ५५, ६०, ६१, ६७, ६८, ७०, ७१, ८४, ८५, ८६, ८१, ८४, ८६, १०७- ११२, १२०, १२५, १२८, १२९, १३४, १४१, १४२, १४६, १६०, १७३, १८०, १८४, २०५, २२३, २२४, २२७, २२८, २३२, २४६, २६०, २६६, २६७, २७०, २७८, २८०, २८१, २८३, ३०८, ३२२, ३३१, ३३६, ३४४, ३६०
आरम्मणपुरेजातं	१४, १५, ७६, ८६, ११४, ११५, १३०, १४४, १६५, १६१, २१७, २१८, २३७, २३८, २८५, ३२६, ३४६, ३६४, ३६५
आरम्मणाधिपति	११, ४३, ६१-६३, ८८, ८७, ११३, १२६, १४२, १६२, १८६, १८७, २१५, २१६, २३३, २५०, २६०, २६१, २८०, २८१, ३०६, ३१०, ३२३, ३३६, ३३७, ३४६, ३४७, ३६१

आरम्मणूपनिस्सयो	१३, १४, ४५-४७, ७८, ८८, ८९, ११४, १३०, १४३, १४४, १६३, १६४, १८६, २१६, २१७, २३६, २३७, २६१, २८३, ३११, ३४८, ३४९, ३६३, ३६४
आसवआसवसम्पयुत्तदुकं	२०२
आसवदुकं	१५४
आसवविप्पयुत्तासवदुकं	२०७
आसवविप्पयुत्ता, आहारा	१६४
- खन्धा	१७६, १८०, १८२, १८६
- हेतु	१८४
आसवविप्पयुत्तो अनासवो, धम्मो	२०८
- धम्मो	१७२-१८७
- सासवो, धम्मो	२०७
आसवसम्पयुत्ता, आहारा	१६३
- खन्धा	१५४, १८१, १८६, १८७
आसवसम्पयुत्तो चेव नो च आसवो, धम्मो	२०२-२०७
- धम्मो	१७२-१८७
आसवसासवदुकं	१६८
आसवो च नो आसवो च, धम्मा	१५४, १५७, १६०, १६१, १६५, १६६
- चेव आसवसम्पयुत्तो च, धम्मो	२०२-२०७
- सासवो च, धम्मो	१६८-२०१
- धम्मो	१५४-१७०
आसेवनपच्चयो	५, १५, ४८, ६५, ७६, ८०, १००, १३१, १४५, १६५, १६२, २१८, २३८, २६३, २८६, ३१२, ३२६
आहारपच्चयो	२१, २७, ५४, ६६, ८१, ८४, ८६, १००, १०३, १०४, ११६, १२०, १३४, १४६, १४६, १६३, २०५, २१८, २३६, २६४, २८७, २८१, ३२७, ३२८
आहारसमुद्धानं	५, ७, ८, १६, ६२, १०३, १०८, ११८, ११९
आहारा, अप्पटिघा	११६
- आसवविप्पयुत्ता	१६४
- आसवसम्पयुत्ता	१६३
- नोआसवा	१६६
- लोकिया	१४६

आहारो, कबलीकारो	१६, १६, २०, ५०, ५२, ५३, ८३, ८४, १०२, १०५-१०८, ११०, ११२-११४, ११८, ११९, १२८-१३१, १३३, १३४, १४६, १४७, १६८, १६९, १६४, २६६, २८६, ३१४
आहारं	१६, २०, ५२, ५३, ८३, १०२, ११६, १३३, १३५, १४७, १४८, २४१, २६५, २८८, ३१३

इ

इत्थिन्द्रियं	१०५-१०८, ११०, ११२-११४, ११८, १२८
इद्विविधज्ञाणं	१०, ४१, ४२, ६०, ७५, ७६, ८८, ९६, ९७, ११२, १२८, १४१, १६१, १८५, २१५, २३२, २६०, २७६, ३०८, ३४५, ३६१
इन्द्रियपञ्चयो	२१, २७, ५०, ५४, ८१, ८४, ८६, १००, १०३, १०४, ११६, १२०, १३२, १३४, १४६, १४७, १४९, १६६, १६४, २०५, २१८, २३६, २६४, २८७, २९१
इन्द्रिया, अहेतुका	५०
इन्द्रियं	१६, २०, ५२, ५३, ८३, १०२, ११६, १३३, १३५, १४७, १४८, २४१, २६५, २८८, ३१३
इत्तासञ्जोजनं	२०६

उ

उत्तुसमुद्धानं	५, ७, ८, १६, ६२, १०३, १०६, ११८, ११९
उत्तुं	३११
उद्वचनीवरणं	३००-३०७, ३३०, ३३४
उद्वचसहगता, खन्धा	४२-४८, ५३, ६२, ६५
उपनिस्सयपञ्चयो	५, १३, २२, २७, ४५, ५४, ५५, ६४-६८, ७८, ८४, ८६, १०३, ११४, १२०, १३४, १३५, १४३, १४४, १४६, १६३, १८६, २०५, २१६, २१७, २३६, २६६, २६७, २८३, २९०, २९१, ३११, ३२४, ३४८, ३६४

ग्यादारूपं	८६, ८१, ८३, ८४, १०२, १०३, १०५-१०६, ११८, १२२, १३६, १३८, १५०-१५२, १५४, १५७, १७६
उपोसयकम्मं	१०, ११, ४१, ६०, ७५, ७६, ८७, ८८, ९७, ९८, ११२, ११३, १२८, १४१, १४२, १६०, १६२, १८२, १८७, २१४, २३२, २३४, २५६, २८०, २८१, २९३, ३०८, ३०९, ३११, ३२३, ३२५, ३४५, ३४७, ३६०-३६२, ३७०

ओ

ओषो, धम्मो	२९६
------------	-----

क

कटत्तारूपं	१७, ८६, ८३, ८४, १०२, १०३, १०५-१०६, ११५, ११८, १२२, १३६, १४६, १५०-१५२, १५४, १५७, १६८, १७६, २८६
कबलीकारो, आहारो (आहारो कबलीकारो दटुब्बो)	
कम्मपञ्चयो	५, १५, २१, २७, ४७, ५४, ६५, ६७, ६८, ८०, ८४, ८६, १००, १०४, ११५, १२०, १३१, १३५, १४५, १४६, — १६५, १६२, २०५, २१८, २३६, २५७, २८६, २९०, २९१, ३१६, ३२६, ३३७, ३५०, ३६५
कामच्छन्दनीवरणं	३००-३०७, ३१३, ३३०, ३३४
कामासवो	१५४, १५५, १५७, १६६, १६९, १६६, २०२, २०३, २०६, २१०, २१३, २४६
कायगन्धो, इदं सञ्चाभिनिवेसो	२५३, २६४
— सीलव्वतपरामासो	२५३, २६६, २६४
कायविज्झाणं	१०, १७, १६, ४७, ५०-५२, ७५, ७६, ८२, ८३, ८८, ८४, ९५, ९६, १०२, ११०-११२, ११४, ११६, १२५, १२८, १३०, १३२, १३३, १३६, १४१, १४४, १४६, १४७, १५८, १६१, १८०, १८२, १९१, २३७, २३८, २५७, २५९, २६३, २७४, २७६, २८५, ३०६, ३२०, ३४३, ३५८

कायायतनं	१७, १६, ३३, ३४, ४७, ५१, ५२, ७५, ७६, ८२, ८३, ६४, ६५, ६६, १०२, ११०, १११, ११४, ११८, ११९, १२५, १३०, १३३, १३६, १४४, १४७, १५८, १६४, १६७, १६८, १८०, १८२, १६१, २१७, २२७, २२६, २५७, २७४, २८५, ३०५, ३२०, ३४३, ३४६, ३५८, ३६४
----------	---

कायिन्द्रियं	१७, ५०, ११६, १३२, १४६, १६६
कायो, अनिदस्सनो	६६
कुक्कुच्चनीवरणं	३००
केनचि नविञ्ज्येयो, धम्मो	१५०-१५३
- विञ्ज्येया, हेतु	१५३
- विञ्ज्येयो, धम्मो	१५०-१५३
केनचिविञ्ज्येयदुक्कं	१५०

ख

खन्धा, अनिदस्सना	६४, ६८-१०२
- अप्पटिघा	११२-११५, ११७-११९
- अरूपिनो	१२१, १३१, १३२, १३४
- अहेतुकपरामासविप्पयुत्ता	३५८, ३६६
- अहेतुका	२४, ३६, ४१, ४४, ४८, ५०-५२
- आसवविप्पयुत्ता	१७६, १८०, १८२, १८६
- आसवसम्पयुत्ता	१५४, १८१, १८६, १८७
- उद्धच्चसहगता	४२-४८, ५३, ६२, ६५, १२३, १२६, १८१, १८६, १८८
- गन्धविप्पयुत्ता	२७४, २७६
- गन्धसम्पयुत्ता	२७६, २८३, २८८, २८९
- तयो	३, ४, ६, ७, १६, २०, २३-२७, ३२-३५, ३७, ३६, ५६, ५७, ७०, ८३, ८६, ८७, ९०-९५, १०८, १२२, १२५-१२७, १३३, १३४, १३६, १३७, १४०, १५०, १५१, २२७, २५६, २५७, २६५, २६६, २७३, २७५, २८०, २६५

खन्धा, द्वे	२०, ४६, ५३, १३३, १३४, १४०, १४८
- नहेतु	६, १०, १२, १५, १७, १६
- अहेतुका	७५, ७७, ७६, ८२, ८३
- सहेतुका	७३, ७५, ७७-८०, ८२, ८४
- नीवरणविप्पयुत्ता	३१६, ३२०
- नीवरणसम्पयुत्ता	३१६, ३२२, ३२४
- नोआसवा	१५७, १६७, १६८
- नोगन्धा	२५७, २६०, २६१
- नोनीवरणा	३०४, ३१०
- नोपरामासा	३४३, ३४५, ३४७, ३५१
- नोसञ्जो जना	२१४
- परामाससम्पयुत्ता	३५७, ३६०
- रूपिनो	१२८
- लोकिया	१३८, १३९, १४१, १४५, १४७
- लोकुत्तरा	१३८, १४२, १४३, १४५, १४७, १४८
- सञ्जो जनविप्पयुत्ता	२२७, २३२
- सञ्जो जनसम्पयुत्ता	२२६, २२८, २३२
- सप्पटिघा	११२
- सम्पयुत्ता	१७६
- सहेतुका	२, ४, ३२, ४१, ४३, ४४, ४८-५१
- चेव न च हेतु	६०-६३

ग

गन्धगन्धनियदुक्कं	२६२
गन्धनियो चेव नो च गन्धो, धम्मो	२६२, २६३
- धम्मो	२६८
गन्धविप्पयुत्तगन्धनियो, धम्मो	२६८
गन्धविप्पयुत्ता, खन्धा	२७४, २७६
- चेतना	२८७
गन्धविप्पयुत्तो, धम्मो	२६८-२७०, २७२-२८२, २८४-२८१
- रागो	२७६, २८५
गन्धसम्पयुत्ता, खन्धा	२७६, २८३, २८८, २८९
- हेतु	२७७

गन्धसम्पयुक्तो चेव नो च गन्धो, धम्मो २६४-२६७
- धम्मो २६८-२७०, २७२,

- रागो २८१, २८८

गन्धा, सहजाता २६४

- हेतु २५८

गन्धो चेव गन्धनियो च, धम्मो २६२, २६३

- गन्धसम्पयुक्तो च, धम्मो २६४-२६७

- धम्मो २५३, २५५, २५६, २५८-२६२,

२६४-२६६

गोत्रभु १८५, १८७, २००, २१४, २३२, २५८,

२६३, ३०८, ३०९, ३२६, ३४५, ३४६, ३६१

च

चक्खुना, दिव्वेन १०, १४, १५, १६, ४२,

४७, ५२, ७३, ८३, ८८,

९६, १०१, ११२, ११४, ११८,

१२८, १३०, १३३, १४१, १४४,

१६०, १६८, १८५, १९१, २१५,

२१७, २३२, २३७, २५६, २७६,

२८५, २९३, ३०८, ३२६, ३४५,

३४९, ३६१, ३६४, ३७१

चक्खुन्द्रियं १७, ५०, ११६, १३२, १४६, १६६

चक्खुविज्जाणं १०, १७, १९, ३३, ३४,

४२, ४७, ५०-५२, ७५,

७९, ८२, ८३, ८८, ९४-

९६, ९९, १०१, १०३, ११०,

११२, ११४, ११६, ११८, ११९,

१२५, १२८, १३०, १३१, १३३,

१३६, १४१, १४४, १४७, १५८,

१६१, १८०, १८२, १९१, २१५,

२२७, २२९, २३७, २५६, २६३,

२७४, २७६, २८५, ३०५, ३०८,

३२०, ३४३, ३५८, ३६४

चित्तसमुद्धानं, रूपं ३-७, ९, १६-२०,

२५, २८, २९, ३२, ३४,

३५, ४०, ४३, ४९-५४,

५६, ६९, ७२, ७३, ८१-

८८, १०१-१०८, ११०-११३,

चित्तसमुद्धानं, रूपं ११५-११९, १२२, १२८, १३१,

१३२, १३६-१३९, १४२, १४६-

१४८, १५०-१५२, १५४, १५७,

१७९, १८०, २२७, २५४-२५६,

२६३-२६६, २६८-२७३, २७७,

२७८, २८०, २८१, २९०, २९२,

३०२-३०५, ३१७, ३१९, ३४२

चूलन्तरदुकं ८६

चेतना, अनिदस्सना १००

- अप्पटिघा ११५, ११६

- अरूपी १३१

- अहेतुका ३०, ४९

- गन्धविषययुक्ता २८७

- गन्धसम्पयुक्ता २८६

- नहेतु १५, १६

- अहेतुका ८०

- सहेतुका ८०

- नीवरणसम्पयुक्ता ३२६

- नोगन्धा २६३, २६४

- नोनीवरणा ३१३

- लोकिया १४५

- लोकोत्तरा १४५, १४६

- विषययुक्ता १७७

- सञ्जोजनसम्पयुक्ता २३९

- सम्पयुक्ता १७८

- सहेतुका ४८, ४९

चेतोपरियञ्जाणं १०, ४१, ४२, ६०, ७५,

७६, ८८, ९७, ११२, १४१,

१४२, १६०, १६१, १८५, २१५,

२३२, २५६, २६०, २७६, ३०८,

३२२, ३४५, ३६०, ३६१

ज

जीवित्तिन्द्रियं ११२-११४, १२८, २६६

झ

ज्ञानज्ञानि, अहेतुकानि ५०

ज्ञानपञ्चयो १७, २७, ५०, ५१, १३२,

१४७, १९१, २०५, २१८, २३९,

२५४, २८७

त

ततियो, मग्गो	१४४
तयो, खन्धा	(खन्धा, तयो दट्ठब्बो)
- महाभूता	१२१, १५०

थ

थीनमिद्वनीवरणं	३००-३०७, ३३०, ३३४
----------------	-------------------

द

दिट्ठासवो	१५४, १५५, १५७-१५६, १६६, २००, २०२, २०३
दिट्ठिसञ्जोजनं	२०६, २१०, २१३, २४६
दुक्खं, कायिकं	४६, ७८, ११४, २८४
दुतियो, मग्गो	१४४
दोसो	३, ६, ७, ६
द्विक्खत्तुं कामच्छन्देन ...	३१७
द्वे, खन्धा	२३, ३६, ५३, १३३, १४०, १४८

ध

धम्मा, आसवसम्पयुत्तो च, आसवविप्पयुत्तो च	१७२- १७४, १७७, १८४, १८६, १८६-१६१, १६४, १६६
- आसवसम्पयुत्तो च नो च आसवो,	
आसवो च नो च आसवो च	२०२, २०३, २०५, २०६
- आसवो च, नो आसवो च	१५४, १५७, १६०, १६१, १६५, १६६, १७०
- च नो आसवो च, आसवो च नो च आसवो	१६६-२०१
- केनचि विज्जेय्यो च, केनचि न विज्जेय्यो च	१५१, १५२
- गन्थसम्पयुत्तो च,	
गन्थविप्पयुत्तो च	२६८-२७०, २७२, २७३, २७५, २७७, २८१, २८२, २८४-२८१
- गन्थो च, नो गन्थो च	२५३-२६२, २६४-२६७

धम्मा, गन्थो च नो गन्थो च, गन्थविप्पयुत्तो च, गन्थविप्पयुत्तो च

नो च गन्थो	२६२
- गन्थसम्पयुत्तो च, गन्थविप्पयुत्तो च	
युत्तो च नो च गन्थो	२६४
- नहेतु सहेतुको च, नहेतु अहेतुको च	७०, ७३, ८३, ८५
- नीवरणसम्पयुत्तो च,	
नीवरणविप्पयुत्तो च	३१७, ३१६, ३२८, ३२६
- नीवरणो च, नो नीवरणो च	३००-३०५, ३११, ३१२, ३१४, ३१६
- परामाससम्पयुत्तो च, परामास- विप्पयुत्तो च	३५६-३५८, ३६६, ३६७
- रूपी च, अरूपी च	१२२, १२४, १२६, १३२, १३४, १३५
- लोकीयो च, लोकुत्तरो च	१३६, १३८ १४८, १४६
- सञ्जोजनसम्पयुत्तो च,	
सञ्जोजनविप्पयुत्तो च	२२३, २२७ -२३१, २३३-२४३
- सञ्जोजना च, नो सञ्जोजना च	२०६-२२१
- सनिदस्सनो च, अनिदस्सनो च	६२, ६३, १००-१०३
- सप्पटिघो च, अप्पटिघो च	१०५-१०७, ११५, ११६, १२१
- सहेतुको च, अहेतुको च	२३-२५, ३८, ४३-४८, ५३, ५५
- सासवो च, अनासवो च	१७२
- हेतु च, न च हेतु	३, ४, ६, ७, १०-१६, १८-२२
- च सहेतुको च, सहेतुको च न च हेतु	५७, ५८, ६१, ६३, ६४, ६८
धम्मो, अनासवो	१७१
- अनिदस्सनो	६०-१०४
- अप्पच्चयो	८८
- अप्पटिघो	१०५-१०८, ११०-१२०
- अरूपी	१२२-१३५
- अहेतुको	२३-५४

धम्मो, आसवविप्पयुत्तो	१७२-१६७
- अनासवो	२०८
- सासवो	२०७
- आसवसम्पयुत्तो	१७२-१६७
- चेव नो च आसवो	२०२-२०७
- आसवो	१५४-१७०
- चेव आसवसम्पयुत्तो च	२०२-२०७
- सासवो च	१६८-२०१
- ओघो	२६६
- केनचि न विञ्ज्य्यो	१५१, १५२
- विञ्ज्य्यो	१५०-१५३
- गन्धनियो	२६८
- चेव नो च गन्धो	२६२, २६३
- गन्धविप्पयुत्तगन्धनियो	२६८
- गन्धविप्पयुत्तो	२६८-२७०, २७२-२८२, २८४-२६१
- गन्धसम्पयुत्तो	२६८-२७०, २७२, २७५-२६१
- चेव नो च गन्धो	२६४-२६७
- गन्धो	२५३, २५५, २५६, २५८-२६२, २६४-२६६
- चेव गन्धनियो च	२६२, २६३
- गन्धसम्पयुत्तो च	२६४-२६७
- नहेतु	३-१४, १६-१६, २१
- अहेतुको	६६-८४
- सहेतुको	६६-८४
- नीवरणविप्पयुत्तो	३१७-३१६, ३२१-३२६
- नीवरणियो	३३६
- नीवरणसम्पयुत्तो	३१७-३१६, ३२१-३२६
- चेव नो च	
नीवरणो	३३७, ३३८
- नीवरणियो	३१६
- चेव नो च नीवरणो	३३१, ३३२
- नीवरणो	३००-३१५
- चेव नीवरणसम्पयुत्तो च	३३२-३३६
- नीवरणियो च	३३०, ३३१
- नोआसवो	१५४, १५७-१७०
- नोगन्धो	२५३-२६७
- नोनीवरणो	३००-३१५

धम्मो, नोपरामासो	३४०-३५३
- नोसञ्जो जनो	२०६, २२१
- परामट्टो	३५४
- चेव नो च परामासो	३६६-३७१
- परामासविप्पयुत्तो	३५४-३५८, ३६०-३६८
- अपरामट्टो	३७२
- परामट्टो	३७१
- परामाससम्पयुत्तो	३५४-३६८
- परामासो	३४०-३५३, ३७०
- चेव परामट्टो च	३६६-३७१
- योगो	२६६
- लोकियो	१३६-१४६
- लोकुत्तरो	१३६, १३८-१४६
- सङ्खतो	६०
- सञ्जो जनविप्पयुत्तो	२२२-२४३
- असञ्जो जनियो	२५२
- सञ्जो जनियो	२५२
- सञ्जो जनसम्पयुत्तो	२२२-२४३
- चेव नो च सञ्जो जनो	२४६-२५१
- सञ्जो जनियो	२२२
- चेव नो च सञ्जो जनो	२४४, २४५
- सञ्जो जनो	२०६-२२१
- चेव सञ्जो जन-	
सम्पयुत्तो च	२४६-२५१
- सञ्जो जनियो च	२४४
- सनिदस्सनो	६१, ६२, ६६-६६, १०१
- सप्पटिघो	१०५-१०८, ११०-१२०
- सहेतुको	२३-३५, ३७-५४
- चेव न च हेतु	५७, ५८, ६०-६८
- सासवो	१७१, १७२
- चेव नो च आसवो	१६६-२०१
- हेतु	३-६, ११-१३, १५-१८, २१
- चेव सहेतुको च	५६-६७
- हेतुसम्पयुत्तो च	६६
- हेतुसम्पयुत्तो	५६

न

नअधिपतिपञ्चयो	६, २८, ५८, ५९, १७६, २०४, ३०२, ३०९
नअनन्तरपञ्चयो	६, २८, ३०२
नआरम्मणपञ्चयो	५, २८, ७१, ७२, १५५, १७६, ३०२, ३४१
नआसेवनपञ्चयो	७, ३०
नआहारपञ्चयो	३०, १७८
नइन्द्रियपञ्चयो	७, ३०, १७८
नउपनिस्सयपञ्चयो	६, २८, ३०२
नकम्मपञ्चयो	७, ३०, ५८, १७७, १७८
नज्ञानपञ्चयो	७, ३०, १७८
नत्थिपञ्चयो	२०, २७, ६७, १०३, १३४, १४८, २०५
नपच्छाजातपञ्चयो	७, २९, ३०, २०४
नपुरेजातपञ्चयो	६, २८, २९, १७६, २०४, ३०२
नमगपञ्चयो	३०, १७८
नविपाकपञ्चयो	७, ३०, ५८, १७८
नविप्पयुत्तपञ्चयो	८, ३०, ५८, १७८
नसमनन्तरपञ्चयो	६, २८, ३०२
नसम्पयुत्तपञ्चयो	८, ३०, १७८
नहेतु अहेतुका, चेतना	८०
- अहेतुको, धम्मो	६९-८४
- विपाको	७५, ७६, ८३
- चेतना	१५, १६
- धम्मो	३-२१
- सहेतुका, चेतना	८०
- सहेतुको, धम्मो	६९-७१, ७३-८५
- विपाको	७५, ७६, ८३
नहेतुपञ्चयो	५, ८, २२, २७, २८, ३६, ३७, ३९, ४०, ५५, ६८, ७२, ७४, ८५, ८६, ९०, ९२, ९५, १०९, १२१, १२३-१२७, १३५-१३७, १३९, १४०, १५०, १५५, १७१, १७२, १७५, १७८, १८१, २२५, २२८, २४८, २६८, २७१, २७४, २७६, ३०१, ३०५, ३१८, ३२०, ३४१, ३४३, ३५५
नहेतु अहेतुका, खन्धा	७५, ७७, ७९, ८२, ८३
- खन्धा	९, १०, १२, १५, १७, १९
- सहेतुका, खन्धा	७३, ७५, ७७, ७९, ८०, ८२, ८४

नानाखणिका	१५, १६, ४८, ४९, १००, ११५, ११६, १३१, १४५, १६५, १९२, १९३, २३९, २६३, २८६, २८७, ३१३, ३२६, ३५०, ३६५
निब्बानं	४३, ७५, ७६, ८८, ८९, ९७, १२९, १४२, १६०, १६२, १८५, १८७, २१४, २३२, २३४, २७८, २८०, ३०८, ३०९, ३२३, ३४६, ३६१
निस्सयपञ्चयो	५, १३, २७, ४५, १०८, १३०, १४३, १८९, २०५, २६१, २८३
नीवरणनीवरणसम्पयुत्तदुकं	३३२
नीवरणनीवरणियदुकं	३३०
नीवरणविप्पयुत्तनीवरणियदुकं	३३९
नीवरणविप्पयुत्ता, खन्धा	३१९, ३२०
नीवरणविप्पयुत्तो, धम्मो	३१७-३१९, ३२२-३२९
- नीवरणियो, धम्मो	३३९
नीवरणसम्पयुत्तचित्तसमङ्गिस्स, चित्तं	३२२
नीवरणसम्पयुत्तदुकं	३१७
नीवरणसम्पयुत्ता, खन्धा	३१९, ३२२, ३२४
- चेतना	३२६
- हेतु	३२१
नीवरणसम्पयुत्तो च, नीवरणविप्पयुत्तो च, धम्मा	३१७, ३१९, ३२८, ३२९
- चेतनो च नीवरणो, धम्मो	३३७, ३३८
- धम्मो	३१७-३१९, ३२१-३२९
नीवरणियदुकं	३१६
नीवरणियो चेतनो च नीवरणो, धम्मो	३३१, ३३२
- धम्मो	३१६
नीवरणो च नोनीवरणो च, धम्मा	३००-३०५, ३११, ३१२, ३१४, ३१६
- चेतनीवरणसम्पयुत्तो च, धम्मो	३३२, ३३३
- नीवरणियो च, धम्मो	३३०, ३३१
- धम्मो	३००-३१५
नेवसञ्ज्ञानासञ्ज्ञायतनं	१०, १२, ४१, ४४, ६०, ११२, १४१, १६१, १८२, २१५, २५९, २७९, ३०८, ३१०, ३४५, ३६१

नोआसवा, आहारा	१६६
- खन्धा	१५७, १६७, १६८
- हेतु	१६०
नोआसवो, धम्मो	१५४, १५७-१६८, १७०
नोगन्धा, खन्धा	२५७, २६०, २६१
- चेतना	२६३, २६४
- सहजाता	२६५
- हेतु	२५६
नोगन्धो, धम्मो	२५३-२६७
नोनत्थिपच्चयो	८, १७८
नोनीवरणचित्तसमङ्गिस्स, चित्तं	३०८
नोनीवरणा, खन्धा	३०४, ३१०
- चेतना	३१३
नोनीवरणो, धम्मो	३००-३१५
नोनीवरणं, अहेतुकं	३०२
नोपरामासा, खन्धा	३४३, ३४५, ३४७, ३४१
नोपरामासो, धम्मो	३४०-३४३
नोविगतपच्चयो	८, १७८
नोसञ्जोजना, खन्धा	२१४
- हेतु	२१४
नोसञ्जोनो, धम्मो	२०६-२२१

प

पक्तूपनिस्सयो	१३, १४, ४५-४७, ७८, ६८, ६९, ११४, १३०, १४३, १४४, १६३, १६४, १८६, १९०, २१६, २१७, २३६, २३७, २६१, २८३, २८४, ३११, ३२५, ३४८, ३४९, ३६३, ३६४
पच्छाजातपच्चयो	१५, २१, ४८, ५४, ५५, ७६, ८६, ९९, १०३, १०४, ११५, १२०, १३०, १३५, १४५, १४६, १६५, १६८, २१८, २३८, २६३, २६०, ३१२, ३२६
पच्छाजाता, गन्धा	२६५, २६६
- हेतु	१७, १८, २०
पञ्च, विञ्ज्याणानि	४४
पञ्जा	१६०, २३६, ३११
पटिघसञ्जोर्जनं	२०६

पठमो, मग्गो	१४४
परामट्ठो चेव नो च परामासो च, धम्मो	३६६-३७१
- धम्मो	३५४
परामासदुकं	३४०
परामासपरामट्ठदुकं	३६६
परामासविप्पयुत्तपरामट्ठदुकं	३७१
परामासविप्पयुत्तो अपरामट्ठो, धम्मो	३७२
- धम्मो ३५५-३५८, ३६०-३६८	
- परामट्ठो, धम्मो	३७१
- रागो	३६१, ३६४
परामाससम्पयुत्तका, खन्धा	३५७, ३६०
परामाससम्पयुत्तो, धम्मो	३५४-३६८
परामासो चेव परामट्ठो च, धम्मो	३६६-३७१
- धम्मो	३४०-३५३, ३७०
परिकम्मं, पठमस्स मग्गस्स	१४४
पुब्बेनिवासानुस्सतिङ्गाणं	१०, ४१, ४२, ६०, ७५, ७६, ८८, ९६, ९७, ११२, १२८, १४१, १४२, १६१, १८५, २१५, २३२, २६०, २७६, ३०८, ३२२, ३४५, ३६०, ३६१

पुरिसिन्ध्रियं	११२-११४, १२८
पुरेजातपच्चयो	५, १४, १५, २१, २७, ४७, ४८, ५४, ५५, ८६, ९९, १०३, ११४, १२०, १३०, १३४, १४४, १४६, १६४, १६१, २३७, २६२, २६७, २८५, २९१, ३१२, ३२५, ३६४
पुरेजातं	१६, ५१-५३, ८२, ८३, १०१, १०२, ११७-१२०, १३४, १४७, १६४, २१६, २२०, २४१, २४२, २६४, २६५, २८७-२८९, ३१३, ३१४

फ

फोट्टव्वायतनं	१०, १६, ४२, ५२, ७५, ७६, ८३, ८८, ९९, १०२, १०५-१०७, ११२, ११४, ११८, ११९, १२८, १३०, १३३, १४१, १४४, १६१, १६४, १६८,
---------------	---

फोटुब्बायतनं १८५, १६१, २१७, २३२, २३७,
२५६, २७६, २८५, ३०८, ३२६,
३४५, ३४६, ३६१

ब

व्यापादनीवरणं ३००

भ

भवङ्गं, अहेतुकं ४४
- सहेतुकं ४४
भवरागसञ्जोजनं २०६

म

मगपच्चयो २७, ५०, ६७, ८१, १६४,
२०५, २१८, २३६, २६४, २८७

मग्गो ३०८, ३०६, ३११
- ततियो १४४
- दुतियो १४४
- पठमो १४४

मच्छरियसञ्जोजनं २०६

महाभूता १५४, १५७
- तयो ६१, १२१, १५०
- सप्पटिघा १०८, ११८

महाभूतं, एकं ४, ५

मानसञ्जोजनं २०६

मोहो ३, ६, ७, ६, २०, ५६, ५७
- उद्धच्चसहगतो २३-२७, ३०, ३२-४०,
४४, ४५, ५२, ५३, ६२,
६५, १०६, १२३, १२६, १३७,
१३६, १५०-१७५, १८०-१८२,
१८४, १८८, २२५-२२६,

२५७, २७१
- दोमनस्ससहगतो १७६, १८०

य

यथाकम्मूपगज्जाणं १०, ४१, ६०, ७५, ८८,
९७, ११२, १४१, १६१, २१५,
२३२, २६०, २७६, ३०८, ३२२,
३४५, ३६०, ३६१

योगो, धम्मो २६६

र

रसायतनं १०५, १०७

रागो, गन्धविष्णुयुत्तो २७६, २८५

- गन्धसम्पयुत्तो २८१, २८८

- परामासविष्णुयुत्तो ३६१, ३६७

रूपजीवितिन्द्रियं ७, १७, १६, ५०, ५२,

१०२, ११८, ११६, १३२-१३४,

१४६, १४७, १६६, १६८, १६६,

१६६, २८६

रूपायतनं १०, १६, ४२, ४७, ५२, ७५,

७६, ८८, ६६, ६६, १०१, १०३,

११२, ११४, ११८, १२८, १३०, १४१,

१४४, १६१, १६८, १८५, १६१, २१५,

२१७, २४२, २३७, २५६, २७६, २८५,

३०८, ३४५, ३४६, ३६१

रूपिनो, खन्धा १२८

रूपी च अरूपी च, धम्मा १२२, १२४, १२६, १३२,

१३४, १३५

रूपीदुकं १२१

रूपी, धम्मो १२१-१२६, १२८-१३४

रूपं, चित्तसमुद्धानं (चित्तसमुद्धानं रूपं ददुब्बं)

ल

लोकिया, आहारा १४६

- खन्धा १३८, १३६, १४१, १४५, १४७

- चेतना १४५

- सदा १४३

- हेतु १४१

लोकियो च लोकुत्तरो च, धम्मा १३६, १३८,

१४८, १४६

- धम्मो १३६-१४६

लोकियं, सीलं १४३

लोकुत्तरा, खन्धा १३८, १४२, १४३, १४५,

१४७, १४८

- चेतना १४५, १४६

लोकुत्तरो, धम्मो १३६, १३८, १४०-१४६

लोभो ३, ६, ७, ६, २०, ५६, ५७

व

वत्थु १६, १६६, २१०

वत्युपुरजातं	१४, १५, ७६, ६६, ११४, ११५, १३०, १४४, १५४, १५७, १६५, १६१, २१७, २१८, २३७, २३८, २८५, ३२६, ३५०, ३६४, ३६५
विगतपञ्चयो	२०, २७, ६७, १०३, १३४, १४८, २०५
विचिकिच्छा	३१७
विचिकिच्छानीवरणं	३००-३०२, ३०६, ३३४
विचिकिच्छासञ्जोजनं	२४८
विज्ञाणञ्चायतनं	२६, १४१, १८५, २३२, २७६, २८५, ३०८, ३४५, ३६१
विज्ञाणानि, पञ्च	४४
विपस्सनं	१४३, ३११, ३२५
विपाकपञ्चयो	५, २७, ३८, ६६, ८१, १००, ११६, १४६, १६३, २१८, २३६, २८७, ३१३, ३५०
विपाकाहारपञ्चया	१३१, १६६
विपाको, अपटिघो	११६
- अहेतुको	४१, ४७, ५२
- नहेतु अहेतुको	७५, ७६, ८३
- सहेतुको	७५, ७६, ८३
- सहेतुको	४१, ४७
विषयुत्तका, चेतना	१७७
विषयुत्तपञ्चयो	१७, २७, ५०, ५१, ८२, १०१, ११७, १३२, १४७, १६६, १६४, २१८, २८७, ३१३, ३२७, ३६६, २०१
बुद्धानं	२०१
बोदानं	२००, २१४, २६३, ३०८, ३०६, ३२३, ३४५, ३४६, ३६१
स	
सङ्खतदुकं	६०
सङ्खतो, धम्मो	६०
सङ्खं	१४, ४६, ७८, ६६, १४३, १६०, २६१, २८४, ३१२
सञ्जोजनदुकं	२०६
सञ्जोजनविषयुत्तसञ्जोजनियदुकं	२५२
सञ्जोजनविषयुत्ता, खन्धा	२२७, २३२

सञ्जोजनविषयुत्तो असञ्जोजनियो, धम्मो	२५२
- सञ्जोजनियो, धम्मो	२५२
सञ्जोजनसञ्जोजनसम्पयुत्तदुकं	२४६
सञ्जोजनसञ्जोजनियदुकं	२४४
सञ्जोजनसम्पयुत्तदुकं	२२२
सञ्जोजनसम्पयुत्ता, खन्धा	२२६, २२८, २३२
- चेतना	२३६
- हेतु	२३१
सञ्जोजनसम्पयुत्तो च सञ्जोजनविषयुत्तो	
च, धम्मा	२२३, २२७-२३१, २३३-२४३
- चेव नो च सञ्जोजनो	
धम्मो	२४६-२५१
- धम्मो	२२२-२४३
सञ्जोजना च नोसञ्जोजना च, धम्मा	२०६-२२१
- हेतु	२१४
सञ्जोजनियदुकं	२२२
सञ्जोजनियो चेव नो च सञ्जोजनो,	
धम्मो	२४४, २४५
- धम्मो	२२२
सञ्जोजनो चेव सञ्जोजनसम्पयुत्तो च,	
धम्मो	२४६-२५१
- सञ्जोजनियो च, धम्मो	२४४
- धम्मो	२०६-२२१
सदायतनं	६६, १०२
सद्वा, लोकिया	१४३
सनिदस्सनदुकं	६०
सनिदस्सनो च अनिदस्सनो च, धम्मा	६२, ६३, १००-१०३
- धम्मो	६१, ६२, ६६-६६, १०१
सनिदस्सनं, रूपं	६७, १०१
सप्यच्चयदुकं	८६
सप्यच्चया, हेतु	८७
सप्यच्चयो, धम्मो	८६-८६
सप्यटिघदुकं	१०५
सप्यटिघा, खन्धा	११२
- महाभूता	१०८, ११८
सप्यटिघो च अप्यटिघो च, धम्मा	१०५-१०७, ११५, ११६, १२१
- धम्मो	१०५-१०८, ११०-१२०

समनन्तरपञ्चयो ५, १३, २५, ३४, ३८,
७७, १०७, ११३, १४३, १६३,
१८६, २१६, २३५, २६१, २८३,
३११, ३२४, ३४७, ३६३

समापत्ति १४३, ३११
सम्पयुक्ता, खन्धा १७६
- चेतना १७८

सम्पयुक्तपञ्चयो २७, ५०, ६७, ८१, १६४,
२०५, २१८, २३६, २६४, २८७

सहजातपञ्चयो ५, १३, २१, २२, २५,
२७, २८, ३४, ३८, ४५,
५४, ५५, ६४, ६७, ६८,
८४, ८५, ८६, १०३, १०४,
१०७, ११४, १२०, १३०, १३४,
१३५, १४३, १४६, १८६, २०५,
२६१, २६३, २६६, २६७, २८३,
२६०, २६१

सहजाता १५, १६, ४८, ४६, १००, ११५,
११६, १३१, १४५, १५५, २३६, २६३,
२८६, २८७, ३१३, ३२६,
३२७, ३५०, ३६५
२६४

- गन्धा २६५
- नोगन्धा २६५
- हेतु १७, १८

सहजाताधिपति ११, १२, ४३, ६१-६३,
८८, ६७, ६८, ११३, १२६,
१४२, १६२, १८६, २१६, २३३,
२५०, २६०, २६१, २८०, २८१,
३०६, ३१०, ३२३, ३३६, ३३७,
३४६, ३४७, ३६१

सहजातं १७-२०, ५०-५३, ८२, ८३,
१०१, १०२, ११७-१२०, १३२-१३५,
१४७, १४८, १६७, १६४, २१८-२२०,
२४१, २४२, २६४, २६५, २८७-२८६,
३१३, ३१४

सहेतुकदुकं २३
सहेतुका खन्धा २४, ३२, ४१, ४३, ४४,
४८-५१
- चेतना ४८, ४६

सहेतुका चैव न च हेतु, खन्धा ६०-६३
सहेतुको च अहेतुको च, धम्मा २३-३५, ३८, ४३-४८,
५३, ५५

- चैव न च हेतु, धम्मा ५७, ५८, ६०-६८
- धम्मा २३-५४
- विपाको ४१, ४७

सहेतुकं, भवङ्गं ४४
सासवदुकं १७१

सासवो च अनासवो च, धम्मा १७२
- चैव नो च आसवो, धम्मा १६६-२०१
- धम्मा १७१, १७२

सीलव्वतपरामाससञ्जो जनं २०६
सीलं ७८, ६७, ६६, १४१, १६०, १६२,
१८५, १८७, १६०, २१४, २३२, २३४,
२३६, २५६-२६१, २८१, २६३, ३०८,
३०६, ३२३, ३४५, ३४७, ३४८, ३६०,
३६१, ३७०, ३७१

- लोकियं १४३

मुखं, कायिकं ४६, ७८, ११४, २८४
सेखा २००

सेनासनं १४, ७८, ११४, १३०, १६०,
२३६, २३७, २६१, २८४, ३१२

सोतधातुया, दिव्वाय १०, १४, १५, १६,
४२, ४७, ५२, ७५,

८३, ८८, १०२, ११२,
११४, ११८, १२८, १३०,

१३३, १४१, १४४, १६०,
१६८, १८५, १६१, २१५,

२१७, २३२, २३७, २५६,
२७६, २८५, २६३, ३०८,

३२६, ३४५, ३४६, ३६१,
३६४

सोतविज्झाणं ६६, १०२

ह

हेतु च नहेतु च, धम्मा ३, ४, ६, ७,
१०-१६, १८-२२

- चैव सहेतुको च, धम्मा ५६-६७

हेतु चेव सहेतुको च सहेतुको चेव न च

हेतु, धम्मा ५७, ५८, ६१,
६३, ६४, ६८

- हेतुसम्पयुक्तो, धम्मो ६६

- धम्मो ३-७, ६, ११-१३,
१५-१८, २१

हेतुदुक् ३

हेतुपञ्चयो ३, ४, ८, ९, २२-२४,
३०, ३२, ३३, ३६, ३७, ३९,
४१, ४२, ५५-६०, ६८, ७२-
७४, ८६, ८७, ८९-९१, ९३-
९६, १०४-१०७, १०९-११२, १२१-
१२४, १२७, १२८, १३५, १३७-१४१,
१५०, १५३, १५४, १५७, १७६, १८३,
२०२-२०४, २०७, २०९, २१०, २२२,
२२६, २२७, २३०, २३१, २४४-२४७,
२४९, २६७, २६८, २७२, २७३, २७५-
२७७, २८२, २८४, २८६, २८८, ३००,
३०४, ३०७, ३१७, ३१९, ३२१, ३३०,
३३२, ३३५, ३४०, ३४२, ३४४, ३५४,
३५६, ३६६-३७१

हेतुसम्पयुक्तदुक् ५६

हेतुसम्पयुक्तो, धम्मो ५६

हेतुसहेतुकदुक् ५६

हेतुहेतुसम्पयुक्तदुक् ६६

हेतु, अनिदस्सना ६६

- अरूपी १२८

- आसवविप्पयुक्ता १८४

- केनचि विञ्जेय्या १५३

- गन्धसम्पयुक्ता २७७

- गन्धा २५८

- न्दीवरणसम्पयुक्ता ३२१

- नोआसवा १६०

- नोगन्धा २५८, २५९

- नोसञ्जोजना २१४

- पञ्चाजाता १७, १८, २०

- पुरिमा १२

- लोकिया १४१

- सञ्जोजनसम्पयुक्ता २३१

- सञ्जोजना २१४

- सप्पञ्चया ८७

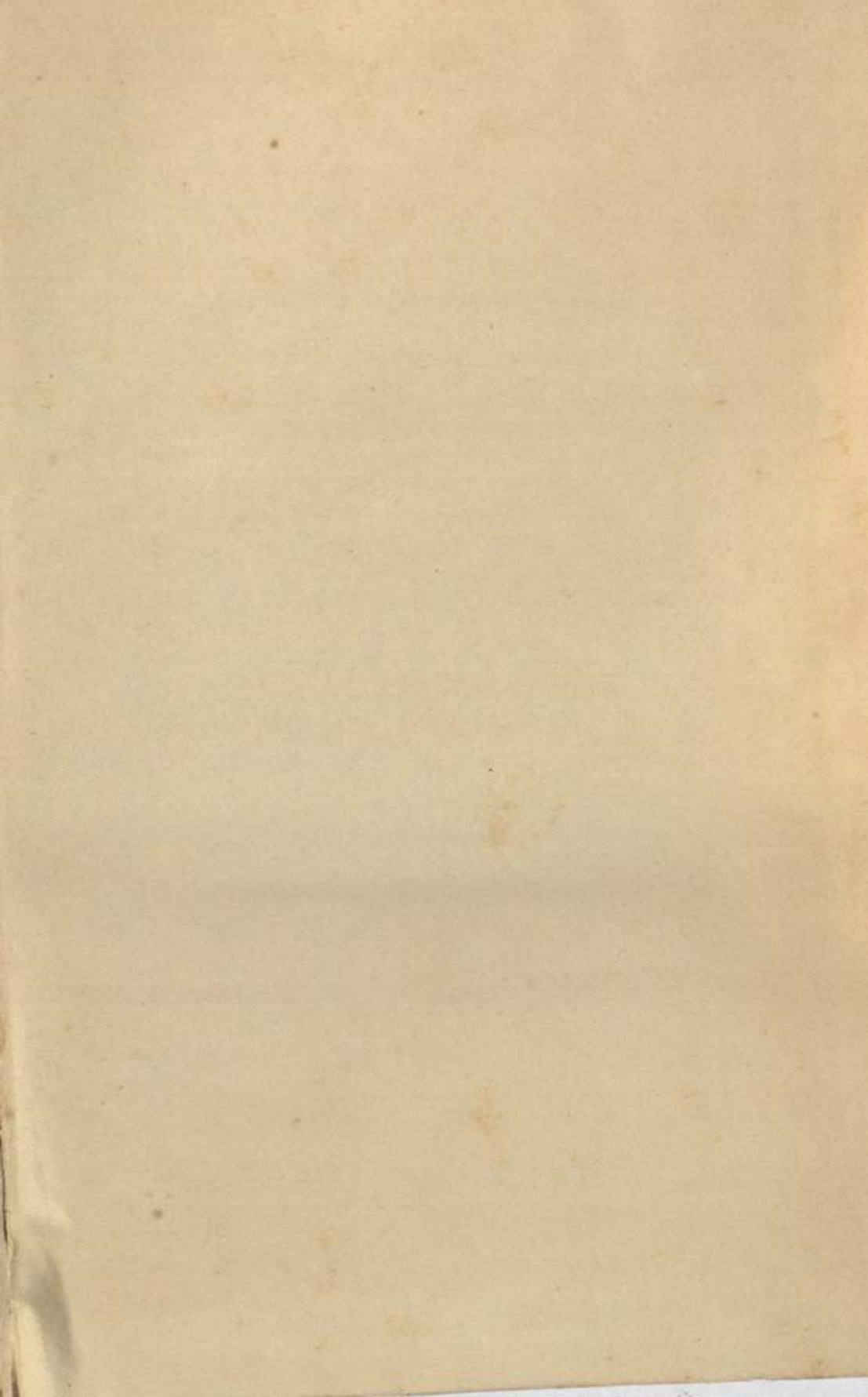
- सहजाता १७, १८

प्रकाशक : भिक्षु जगदीश काश्यप, मन्त्री, पालि प्रकाशन मण्डल,
बिहार, नालन्दा (पटना)

मुद्रक : श्री कृष्णचन्द्र बेरी, विद्यामन्दिर प्रेस (प्राइवेट) लिमिटेड,
डो० १५/२४, मानमन्दिर, वाराणसी-१.

"A book that is shut is but a block"

CENTRAL ARCHAEOLOGICAL LIBRARY

GOVT. OF INDIA
Department of Archaeology
NEW DELHI.

Please help us to keep the book
clean and moving.

S. B., 148, N. DELHI.